

ELS PROGRAMES DE DIVERSIFICACIÓ CURRICULAR: EL CAS DE LES AULES OBERTES. BONES PRÀCTIQUES I PAUTES PER A LA MILLORA

Marta Icart i Tresfi

Per citar o enllaçar aquest document:

Para citar o enlazar este documento:

Use this url to cite or link to this publication:

<http://hdl.handle.net/10803/393989>

ADVERTIMENT. L'accés als continguts d'aquesta tesi doctoral i la seva utilització ha de respectar els drets de la persona autora. Pot ser utilitzada per a consulta o estudi personal, així com en activitats o materials d'investigació i docència en els termes establerts a l'art. 32 del Text Refós de la Llei de Propietat Intel·lectual (RDL 1/1996). Per altres utilitzacions es requereix l'autorització prèvia i expressa de la persona autora. En qualsevol cas, en la utilització dels seus continguts caldrà indicar de forma clara el nom i cognoms de la persona autora i el títol de la tesi doctoral. No s'autoritza la seva reproducció o altres formes d'explotació efectuades amb finalitats de lucre ni la seva comunicació pública des d'un lloc aliè al servei TDX. Tampoc s'autoritza la presentació del seu contingut en una finestra o marc aliè a TDX (framing). Aquesta reserva de drets afecta tant als continguts de la tesi com als seus resums i índexs.

ADVERTENCIA. El acceso a los contenidos de esta tesis doctoral y su utilización debe respetar los derechos de la persona autora. Puede ser utilizada para consulta o estudio personal, así como en actividades o materiales de investigación y docencia en los términos establecidos en el art. 32 del Texto Refundido de la Ley de Propiedad Intelectual (RDL 1/1996). Para otros usos se requiere la autorización previa y expresa de la persona autora. En cualquier caso, en la utilización de sus contenidos se deberá indicar de forma clara el nombre y apellidos de la persona autora y el título de la tesis doctoral. No se autoriza su reproducción u otras formas de explotación efectuadas con fines lucrativos ni su comunicación pública desde un sitio ajeno al servicio TDR. Tampoco se autoriza la presentación de su contenido en una ventana o marco ajeno a TDR (framing). Esta reserva de derechos afecta tanto al contenido de la tesis como a sus resúmenes e índices.

WARNING. Access to the contents of this doctoral thesis and its use must respect the rights of the author. It can be used for reference or private study, as well as research and learning activities or materials in the terms established by the 32nd article of the Spanish Consolidated Copyright Act (RDL 1/1996). Express and previous authorization of the author is required for any other uses. In any case, when using its content, full name of the author and title of the thesis must be clearly indicated. Reproduction or other forms of for profit use or public communication from outside TDX service is not allowed. Presentation of its content in a window or frame external to TDX (framing) is not authorized either. These rights affect both the content of the thesis and its abstracts and indexes.

TESI DOCTORAL

PROGRAMA DE DOCTORAT EN CIÈNCIES SOCIALS, EDUCACIÓ I SALUT

ELS PROGRAMES DE DIVERSIFICACIÓ CURRICULAR: EL CAS DE LES AULES OBERTES. BONES PRÀCTIQUES I PAUTES PER A LA MILLORA.

***VOLUM I
MARTA ICART i TRESFÍ
GENER 2016***

TESI DOCTORAL

ELS PROGRAMES DE DIVERSIFICACIÓ CURRICULAR:
EL CAS DE LES AULES OBERTES.
BONES PRÀCTIQUES I PAUTES PER A LA MILLORA.
(volum I)

AUTORA:

MARTA ICART i TRESFÍ

ANY: 2016

PROGRAMA DE DOCTORAT EN CIÈNCIES SOCIALS, EDUCACIÓ I SALUT

“Atenció educativa a les persones amb necessitats educatives especials en l’etapa escolar i els processos d’escolarització de l’alumnat immigrant.”

Dirigida per:

Dra. MONTSERRAT VILÀ SUÑÉ

Memòria presentada per optar al títol de doctora per la Universitat de Girona

AGRAÏMENTS

Vull encapçalar l'apartat d'agraïments adreçant-me a les dues persones clau perquè aquesta tesi s'iniciés i tirés endavant al llarg dels deu anys i escaig que ha durat.

Fer un treball de recerca i una tesi doctoral no em feia por, però sí molt de respecte. Em preocupava trobar el camí encertat i adequat en tots els seus moments i dificultats. Aquesta va ser la reflexió que li vaig transmetre a la Montserrat Vilà en la primera conversa que vam tenir. Des d'aleshores ençà ens hem trobat moltes vegades i sempre n'he sortit amb la motivació i interès per continuar, fins a l'acabament. Per tant, el meu primer agraïment més sincer va per a ella perquè en tot moment ha sabut veure el que volia treballar, donant-me sempre una resposta a tot allò que em preocupava. Gràcies, Montse!!

De totes maneres, la meua primera motivació per posar-me a fer aquesta investigació va venir per part de la Teresa Teixidor, amiga i companya de feina. Des que vaig acabar la formació universitària en magisteri i psicopedagogia, la tesi podia ser un objectiu llunyà, però no prioritari. Després d'uns anys treballant i participant en projectes de formació, la Teresa em va proposar iniciar el camí de la investigació, on cadascuna se centraria en els seus interessos i motivacions, però compartint-ne el procés. Reconec que sense aquesta empenta no m'hi hauria posat i així va ser. Fer una tesi doctoral també vol dir compaginar-la amb tot el que esdevingui a la vida. Malauradament la Teresa va ser víctima de la mort sobtada. Aquesta pèrdua va ser un sotrac important que em va fer reflexionar sobre la continuïtat del treball, però reconec que la millor manera de superar-lo era continuar i dedicar-li a ella. Per tant, ara és el moment: va per tu Teresa!!

Evidentment un treball d'aquestes característiques requereix la col·laboració de moltes altres persones per fer-lo possible. A continuació intentaré recordar-les de totes.

Així, gràcies a tots i totes els que han aportat les seves experiències i argumentacions perquè aquest treball tingués sentit. Per tant, de les meves entrevistes a Blanes vull recordar a la Joana Cabezas, la Carmen Fernández, en Miquel Mayà, en Samuel Diago i Yerai Barrios. A Lloret de Mar, la Sílvia Matas, la Gemma Pujós, la Laila el Gourri i l'Ian Roldán. A Llançà, l'Olívia Cimala i la Mihaela Negru. A Salt, la Sara Cabarroques, la Xantal Lloveras, l'Aziz Fadli i el Yalel Moreno. A Puigcerdà, la Francesca Llorens, la Sara Serrat, la Isabel Lesmes, en Xavier Rojo i la Daniela-Filipa Conceição. A Castelló d'Empúries, en Santi Puig, la Jana Canet i en Brahim Chambali. A Sta. Coloma de Farners, la Dolors Franch, l'Albert Fontrodona, en Mohssine Benaissa i l'Oriol Arbusí. A Figueres, l'Anna Vázquez, en Josep Picot, en Brayán González i l'Hicham Nachit. A Vilablareix, en Marc Daunis, l'Albert Escriu, en Sofian el Fassi i en Carlos Rovira. I a Castell-Platja d'Aro en Ramon Heredia, l'Andrea Digiacomio i en Jan Borràs. A tots vosaltres, moltes gràcies per les vostres valuoses aportacions.

Gràcies també a les expertes que han col·laborat en la validació dels instruments. Totes han fet contribucions interessants que, lògicament, he tingut present en el disseny definitiu de l'anàlisi de documents i entrevistes. Per tant, un record per la Judit Fullana, la Maria Pallissera, la Montse Castro, l'Anna Planas, la Lurdes Ribas, la Mercè Pallí i la Montserrat Nogué.

Gràcies també als companys i companyes de feina de l'institut de Llançà, representat per l'equip directiu i encapçalat per la directora, la Maria Carme Barceló que m'ha facilitat fer tot el que li he demanat. Tots han contribuït, encara que sigui de manera indirecta, a la realització d'aquesta investigació perquè haver-la simultaniejat amb el dia a dia ha fet que, inevitablement, hagi hagut de faltar a treballar en algunes ocasions i, en conseqüència, molts d'ells han hagut d'assumir les meves absències amb guàrdies. Sé que ho han fet encantats i sense cap inconvenient. Moltes gràcies per la paciència!!

Però també vull tenir un record especial per aquells companys i excompanys de feina que m'han mostrat un interès i suport incondicional al llarg d'aquests anys, admirant la meva dedicació i constància, i alguns fins i tot participant-hi puntualment. Així un record per la Dolors Cervera, la Laura Medina, en Marcos Orozco, l'Alícia Pérez, la Rocío del Pino, la Míriam Sallent i la Judit Xutclà que sovint m'han preguntat com anava el treball. I als excompanys que, malgrat no ser-hi en el dia a dia, s'han interessat per la investigació; en Francesc Arquer, en Pere Hidalgo, en Josep Maria Mora, en Cèsar Renau i en Joan Ruiz. Moltes gràcies per l'interès, companys!!

Tampoc em puc deixar als alumnes de l'institut de Llançà que cada vegada que els parlava de la tesi s'interessaven pel que feia, estaven disposats a participar en el que convingués, m'animaven a continuar i mostraven molt d'interès en els resultats. Aquests són molts i no em veig amb cor d'anomenar-los a tots, segur que ho entendran. Moltes gràcies pel vostre interès, cracks!!

Tampoc em vull deixar la família, els meus pares, Lluís i Montserrat, i germans; en Fidel, l'Anna i en Marc. Tots ells interessant-se pel que feia i animant-me a continuar, malgrat que el tema els caigués una mica lluny. Un suport imprescindible!!

També tinc un record especial per la Isabel Casas i en Ramon Piris, amics genials i, com no, la meva segona família, que m'han sentit a parlar de la tesi cada vegada que he anat a sopar a casa seva, interessant-se eternament sobre el procés que anava fent. A més, en Ramon ha contribuït de manera inestimable en els petits i grans obstacles informàtics, trobant sempre resposta i solució per tot. Tot un crack, moltes gràcies!!

Per acabar, vull tenir un record per als meus amics de viatges i, en especial, per a l'Anna Tutusaus que també ha col·laborat directament en el treball. Amb ells he recorregut bona part del món i han hagut de suportar les meves neures de la tesi quan tots intentàvem desconnectar de la feina. Tampoc em puc deixar a les amigues de la llicenciatura en psicopedagogia, amb les qui sempre hi ha hagut un missatge d'ànims cap a la tesi en les trobades anuals. I als amics diversos que sempre han tingut bones paraules per la dedicació a aquest estudi.

Tots i totes vosaltres heu estat l'energia perquè aquest estudi arribés a concretar-se en forma de la tesi que teniu a les mans.

Ha estat un honor i un plaer compartir aquest treball amb tots vosaltres durant tot aquest temps.

Gràcies!!

ÍNDEX

RESUM.....	11
INTRODUCCIÓ GENERAL	13
PART I. MARC TEÒRIC	17
CAPÍTOL 1. DE L'EDUCACIÓ ESPECIAL A L'EDUCACIÓ INCLUSIVA.....	17
1.1. EVOLUCIÓ HISTÒRICA I LEGISLATIVA A L'ESTAT ESPANYOL I CATALUNYA: DE L'EDUCACIÓ ESPECIAL A LA INTEGRACIÓ EDUCATIVA.....	17
1.2. L'EDUCACIÓ INCLUSIVA	24
1.2.1. CONCEPTUALITZACIÓ.....	24
1.2.2. PRINCIPIS.....	26
1.2.3. FACTORS CLAU	27
1.3. EXCLUSIÓ SOCIAL	28
1.3.1. CONCEPTUALITZACIÓ.....	28
1.3.2. FOCUS D'EXCLUSIÓ	28
1.3.3. PROPOSTES D'ACTUACIÓ	29
1.4. REPTES DEL SISTEMA EDUCATIU.....	32
1.4.1. CRÍTiques A L'EDUCACIÓ INCLUSIVA	33
1.4.2. CANVIS PER A UNA ESCOLA INCLUSIVA	34
CAPÍTOL 2: DESENVOLUPAMENT DE PRÀCTIQUES EDUCATIVES INCLUSIVES.....	37
2.1. ESTRATÈGIES PER A LA INCLUSIÓ EDUCATIVA: DE L'ENTORN SOCIAL A L'AULA.....	37
2.1.1. ENTORN SOCIAL	37
2.1.2. GOVERN I ADMINISTRACIÓ EDUCATIVA.....	38
2.1.3. CENTRE, PROFESSORAT I AULA.....	38
2.2. EXPERIÈNCIES D'INCLUSIÓ EDUCATIVA RELLEVANTS	41
2.2.1. EXPERIÈNCIA AL CANADÀ	42
2.2.2. EXPERIÈNCIA A ANGLATERRA	44
2.2.3. EXPERIÈNCIA AL PAÍS BASC.....	46
2.2.4. ANÀLISI COMPARATIVA D'EXPERIÈNCIES	49
CAPÍTOL 3: PROGRAMES DE DIVERSIFICACIÓ CURRICULAR COM A MESURA D'ATENCIÓ A LA DIVERSITAT	55
3.1. PROGRAMES DE DIVERSIFICACIÓ CURRICULAR A L'ESTAT ESPANYOL-TERRITORI MEC.....	59
3.2. ELS PDCs A LA COMUNITAT AUTÒNOMA DE MADRID	62
3.3. ELS PDCs A LA COMUNITAT AUTÒNOMA D'ANDALUSIA.....	65
3.4. ELS PDCs DE LA COMUNITAT AUTÒNOMA DE LA RIOJA.....	69
3.5. ELS PDCs A LA COMUNITAT AUTÒNOMA DE CATALUNYA	75
3.6. ANÀLISI COMPARATIVA DE PDCs ENTRE COMUNITATS AUTÒNOMES DE L'ESTAT ESPANYOL	79
3.6.1. CARACTERÍSTIQUES FORMALS DEL PDC	80
3.6.2. CARACTERÍSTIQUES DE CONTINGUT DEL PDC	83

PART II. ATENCIÓ A LA DIVERSITAT EN PROGRAMES DE DIVERSIFICACIÓ CURRICULAR, MODALITAT A. UN ESTUDI DE CAS.....	96
CAPÍTOL 4: L'ESTUDI DE CAS: PLANTEJAMENT, DESENVOLUPAMENT I RESULTATS.....	98
4.1. INTRODUCCIÓ I PLANTEIG METODOLÒGIC.....	98
4.2. FONTS D'INFORMACIÓ I INSTRUMENTS.....	99
4.2.1. FONTS D'INFORMACIÓ.....	99
4.2.2. INSTRUMENTS PER A L'OBTENCIÓ D'INFORMACIÓ.....	100
4.2.2.1. FITXA D'ENREGISTRAMENT.....	100
4.2.2.2. ENTREVISTA.....	100
4.3. ELABORACIÓ DELS INSTRUMENTS.....	101
4.3.1. DIMENSIONS DE RECOLLIDA D'INFORMACIÓ.....	101
4.3.2. DIMENSIONS, BLOCS D'INDICADORS I INDICADORS.....	102
4.3.3. VALIDESA DELS INSTRUMENTS: JUDICI D'EXPERTS.....	104
4.4. CREDIBILITAT I RIGOR DE L'ESTUDI.....	105
4.5. DESENVOLUPAMENT DE L'ESTUDI.....	106
4.5.1. SELECCIÓ DE CASOS.....	106
4.5.2. PROCÉS D'APLICACIÓ DELS INSTRUMENTS I D'ANÀLISI DE LA INFORMACIÓ.....	108
CAPÍTOL 5: ANÀLISI DELS RESULTATS.....	113
5.1. INFORMES INDIVIDUALS.....	113
5.1.1. INFORME C1.....	113
5.1.2. INFORME C2.....	133
5.1.3. INFORME C3.....	150
5.1.4. INFORME C4.....	168
5.1.5. INFORME C5.....	185
5.1.6. INFORME C6.....	202
5.1.7. INFORME C7.....	212
5.1.8. INFORME C8.....	224
5.1.9. INFORME C9.....	240
5.1.10. INFORME C10.....	251
5.2. INFORMES TRANSVERSALS.....	261
5.2.1. LES CARACTERÍSTIQUES FORMALS DELS PDCs.....	262
5.2.2. LES CARACTERÍSTIQUES DE CONTINGUT DELS PDCs.....	266
5.2.3. L'OPINIÓ SOBRE ELS PDCs PER PART DEL PROFESSIONAL D'ORIENTACIÓ EDUCATIVA DELS CENTRE DE SECUNDÀRIA, EL TUTOR DE L'ALUMNAT DELS PDCs I L'ALUMNAT DEL PDCs.....	276
PART III. DISCUSSIÓ I CONCLUSIONS.....	328
CAPÍTOL 6. DISCUSSIÓ.....	328
6.1. LES CARACTERÍSTIQUES FORMALS DELS PDCs.....	330
6.2. LES CARACTERÍSTIQUES DE CONTINGUT DELS PDCs.....	333

CAPÍTOL 7. CONCLUSIONS	370
7.1. BONES PRÀCTIQUES D'INTERVENCIÓ EDUCATIVA EN ELS PDCs.....	370
7.2. PAUTES D'INTERVENCIÓ EDUCATIVA PER A LA MILLORA DELS PDCs.....	377
7.3. SOBRE EL PROCÉS D'ESTUDI REALITZAT: FORTALESES I LIMITACIONS	380
7.4. LÍNIES D'ESTUDI FUTURES.....	382
PART IV. BIBLIOGRAFIA	384
LEGISLACIÓ.....	394
ANNEXOS (Volum II).....	396
ANNEX 1: RESUM DE TAULES COMPARATIVES DELS PDCs ENTRE COMUNITATS AUTÒNOMES DE L'ESTAT ESPANYOL	
ANNEX 2: ELABORACIÓ D'INSTRUMENTS. TAULES ON ES RELACIONA EL CONTINGUT DELS INSTRUMENTS AMB LES DIMENSIONS, ELS BLOCS D'INDICADORS I ELS INDICADORS.	
ANNEX 3: MODELS D'INSTRUMENTS	
ANNEX 4: VALIDACIÓ DELS INSTRUMENTS	
ANNEX 5: FORMULARI DE CONSENTIMENT DELS PARTICIPANTS A L'ENTREVISTA	
ANNEX 6: TRANSCRIPCIONS DELS INSTRUMENTS	

ÍNDEX DE TAULES

Taula 1.1. Estructura tesi: finalitat-objectius-capítols	15
Taula 1.2. Temporitzaació de la tesi.....	16
Taula 2.1. Comparativa entre experiències inclusives del Canadà, Anglaterra i País Basc (entorn social-govern i administració educativa-centre, professorat i aula).....	49
Taula 3.1. Mesures d'atenció a la diversitat (Generalitat de Catalunya, 2013:6 i 2015b:21).....	58
Taula 3.2. Dimensions i continguts per a la descripció, comparació i anàlisi del PDC.....	80
Taula 4.1. Relació objectius específics (segon objectiu general) i capítols tesi	96
Taula 4.2. Fonts d'informació.....	100
Taula 4.3. Relació dels centres i documents revisats per a la fitxa d'enregistrament.....	100
Taula 4.4. Relació de dimensions, blocs d'indicadors i indicadors.....	102
Taula 4.5. Relació de centres públics amb PDCs de modalitat A	107
Taula 4.6. Codificació de dades dels centres participants	110
Taula 4.7. Resum d'informació obtinguda	111
Taula 5.1. Relació de centres amb professionals que elaboren els documents consultats.....	262
Taula 5.2. Relació de centres amb assignació d'hores al PDC.....	263
Taula 5.3. Relació de centres amb assignació d'hores al grup ordinari.	263
Taula 5.4. Model de programació didàctica del C1 i C3.....	267
Taula 5.5. Orientacions per a l'elaboració de les programacions didàctiques del C2 i C4.....	267
Taula 5.6. Relació del perfil dels alumnes del PDC amb els centres	270
Taula 5.7. Relació dels criteris d'admissió al PDC dels centres	270
Taula 5.8. Proposta del nombre d'alumnes per al PDC.....	271
Taula 5.9. Relació d'ítems inclosos al contracte didàctic del PDC amb els centres	273
Taula 5.10. Relació d'estratègies metodològiques en els diferents PDCs	274
Taula 5.11. Relació de recursos amb els PDCs	275
Taula 5.12. Relació de criteris d'avaluació generals i específics en els PDCs.....	276
Taula 5.13. Relació de criteris de recuperació en els PDCs.....	276
Taula 5.14. Moment de participació dels professionals al PDC.....	278
Taula 5.15. Anys que fa que es va iniciar el PDC.....	278
Taula 5.16. Anys que porten els professionals al PDC	278
Taula 5.17. Relació d'hores cursades al PDC i grup ordinari	283
Taula 5.18. Moment d'incorporació de l'alumnat dels PDCs.....	286
Taula 5.19. Percepció dels alumnes sobre el treball dels coneixements teòrics i pràctics al PDC.....	294
Taula 5.20. Resum del perfil del professorat del PDC.....	298
Taula 5.21. Relació de criteris d'assignació dels tutors als PDCs	305
Taula 5.22. Relació de metodologies i/o activitats als PDCs.....	312
Taula 5.23: Relació de recursos als PDCs	314
Taula 5.24. Recull d'aspectes millorables als PDCs	325
Taula 6.1. Dimensions i continguts per a la discussió de resultats dels PDCs.....	329
Taula 6.2. Comparativa de procediment d'incorporació d'alumnat als PDCs entre centres estudiats i normativa.....	344

RESUM

Els programes de diversificació curricular (PDCs) són una mesura específica d'atenció a la diversitat que a l'Estat espanyol té ja quinze anys de trajectòria. Van aparèixer amb la intenció de donar una segona oportunitat a l'alumnat d'Educació Secundària Obligatòria (ESO) amb poques expectatives d'èxit educatiu.

La tesi que es presenta pretén conèixer les característiques principals dels PDCs (modalitat A, aules obertes) dins el marc de l'Estat espanyol i de Catalunya i, encara més en concret, de les comarques gironines, per tal de poder identificar els trets afavoridors de bones pràctiques en aquests programes a partir de l'opinió dels seus protagonistes.

Aquesta investigació, des d'un enfocament metodològic qualitatiu, es basa en l'estudi de cas de deu PDCs. En aquest sentit, s'ha seguit un procés sistemàtic amb l'organització d'indicadors i dimensions per tenir una bona base teòrica i situar al lector en l'exposició conceptual, s'han dissenyat i elaborat els instruments (fitxa d'enregistrament i entrevistes a alumnat i a professionals) amb el seu corresponent recull d'informació, s'ha fet l'anàlisi i discussió de les dades i s'han plantejat les conclusions de l'estudi.

L'estudi acaba amb la identificació d'algunes bones pràctiques d'intervenció educativa en els programes de diversificació curricular i amb la definició d'algunes pautes d'intervenció educativa per a la seva millora. En aquest últim aspecte, es destaca la importància de la connexió i col·laboració entre Administració i centres educatius. Al cap i a la fi, es tracta de treballar junts perquè l'alumnat en surti el màxim de beneficiat.

ABSTRACT

Curricular diversification programmes (CDPs) are a specific means of measuring attention to educational diversity and have been running in Spain for fifteen years. They were first conceived with the aim of providing a second opportunity for Compulsory Secondary Education (*Educació Secundària Obligatòria* or ESO) students with low expectations of academic success.

The aim of this thesis is to determine the main characteristics of CDPs (Mode A, Open Classrooms) in Spain and Catalonia and, more specifically, the Girona region, in order to identify those characteristics which foster best practices in these programmes in the opinion of users.

A qualitative methodological approach was adopted for this research based on the case study of ten CDPs. To this end, a systematic process was employed to organize indicators and dimensions so as to provide the reader with a conceptual overview, the instruments (a sheet with recordings and interviews with students and professionals) were designed and developed with their corresponding data extraction, an analysis and discussion of the data were carried out and the findings of the study were considered.

We conclude by identifying some best practices for educational intervention on curricular diversification programmes and defining some educational intervention guidelines for their improvement. With regard to the latter, we highlight the importance of collaboration between the government and schools and the links they establish, because when all is said and done, the aim is to work together to provide students with the maximum possible benefit from the education system.

RESUMEN

Los programas de diversificación curricular (PDCs) son una medida específica de atención a la diversidad que en el Estado español acumula quince años de trayectoria. Aparecieron con la intención de dar una segunda oportunidad al alumnado de Educación Secundaria Obligatoria (ESO) con pocas expectativas de éxito educativo.

La tesis que se presenta pretende conocer las características principales de los PDCs (modalidad A, aulas abiertas) dentro el marco del Estado español y de Cataluña y, todavía más concretamente, de las comarcas de Girona, con la intención de identificar en estos programas los rasgos favorecedores de buenas prácticas a partir de la opinión de sus protagonistas.

Esta investigación, desde una perspectiva metodológica cualitativa, se basa en el estudio de caso de diez PDCs. Así, se ha seguido un proceso sistemático con la organización de indicadores y dimensiones para tener una buena base teórica y situar al lector en la exposición conceptual, se han diseñado y creado los instrumentos (ficha de registro y entrevistas al alumnado y a profesionales), se ha realizado la recogida de información, el análisis y la discusión de los datos, y finalmente se han planteado las conclusiones del estudio.

El estudio concluye con la identificación de algunas buenas prácticas de intervención educativa en los PDCs y con la definición de algunas pautas de intervención educativa para su mejora. En este último aspecto, se destaca la importancia de la conexión y colaboración entre Administración y centros educativos. Al fin y al cabo, se trata de trabajar juntos para que el alumnado sea el máximo beneficiado.

INTRODUCCIÓ GENERAL

Aquest estudi s'emmarca dins el *Programa de Doctorat en Ciències Socials, de l'Educació i de la Salut per la Universitat de Girona*, i en concret se situa en la línia d'investigació *Recerca en la diversitat*, i en la sublínia relacionada amb *l'Atenció educativa a les persones amb necessitats educatives especials en l'etapa escolar i els processos d'escolarització de l'alumnat immigrant*.

L'inici d'aquest estudi té el seu origen en la continuïtat del treball de recerca presentat el setembre de 2009 dins el marc del programa de doctorat *Diversitat educativa i pluralitat lingüística* i que porta per títol *L'opinió i les expectatives de futur de la trajectòria personal i educativa dels alumnes de primer i segon d'ESO repetidors de curs, amb dificultats importants de seguiment del currículum ordinari i amb resultats acadèmics insuficients*.

A partir d'aquest treball, vaig constatar que l'èxit acadèmic de l'alumnat es trobava condicionat per moltes variables que, alhora, hi influïen de manera diversa. Per altra banda, aprofitant la meua condició de psicopedagoga que viu el dia a dia de la realitat d'aquest alumnat i el meu interès a continuar la meua línia investigadora relacionada amb el meu lloc de treball, vaig considerar oportú descriure, analitzar i interpretar diferents experiències educatives relacionades amb l'atenció a la diversitat de necessitats educatives a l'etapa d'educació secundària. D'aquesta manera podria recollir actuacions derivades de la recerca i enriquir el meu ventall de recursos a l'hora d'entendre i atendre l'alumnat amb necessitats educatives específiques, a confrontar diferents maneres de fer, a reinterpretar i revisar les situacions, vivències experiències i pràctiques docents del dia a dia.

Per donar resposta al que s'acaba d'exposar i fent un pas més en la concreció de la meua línia investigadora, vaig creure adient centrar-me en una de les mesures d'atenció a la diversitat que a Catalunya es facilita a l'alumnat de l'etapa de secundària obligatòria, em refereixo als programes de diversificació curricular (PDCs), modalitat A (aules obertes).

Des de la meua reflexió com a professional en el temps que porto vinculada amb aquest alumnat i tipologia de programa, se'm generen tot un seguit de qüestions: aquest alumnat rep l'ajuda adequada, ja sigui de l'Administració o bé del centre educatiu, per poder tenir les mateixes oportunitats a l'hora d'aconseguir un graduat en educació secundària obligatòria (ESO)? Les mesures d'atenció a la diversitat, en aquest cas els PDCs, són adequades per aquest alumnat? L'alumnat que forma part d'aquests programes es troba en el lloc adient per poder tenir èxit acadèmic? El professorat coneix prou estratègies per fer front al repte d'ajudar a aquest alumnat a créixer? Què en pensa l'alumnat d'aquests programes? Per tant, realitzar un estudi en aquest sentit m'ha d'aportar coneixements i idees que em puguin ser útils i profitoses en el meu dia a dia. I si aquest enriquiment professional pot revertir a altres docents la satisfacció encara serà més gran.

Seguint la mateixa línia de treball iniciada en el treball de recerca presentat el setembre de 2009, aquest estudi pretén conèixer de primera mà les impressions dels seus protagonistes, professorat i alumnat¹, així com del seu entorn més immediat.

¹ A partir d'aquest moment s'utilitza la forma masculina dels termes per tal que l'expressió escrita i el text no resultin feixucs i antinatural. Si escau, es fa servir la designació col·lectiva o genèrica.

D'acord amb aquestes motivacions i intencions exposades, em plantejo com a *finalitat general* conèixer les característiques principals dels PDCs (modalitat A, aules obertes) dins el marc de l'Estat espanyol i de Catalunya i, encara més en concret, de les comarques gironines, per tal de poder identificar els trets afavoridors de bones pràctiques en aquests programes a partir de l'opinió dels seus protagonistes.

A partir d'aquesta finalitat última es defineixen dos objectius generals. El *primer objectiu general*, de caràcter teòric, pretén conèixer les característiques principals dels PDCs a l'Estat espanyol i Catalunya tot fent l'anàlisi comparativa entre algunes comunitats autònomes. Es desenvolupen els tres primers capítols d'aquesta tesi per poder-hi donar resposta. El primer capítol té la intenció bàsica de situar-nos en l'educació inclusiva. En un primer moment, es fa un repàs que va des de l'educació especial fins a l'educació inclusiva, fent èmfasi en l'evolució històrica i legislativa a l'Estat espanyol i Catalunya; a continuació es focalitza l'atenció en els aspectes conceptuals de l'educació inclusiva, per revisar el paper de l'exclusió social, i finalment, es constaten els reptes del sistema educatiu per avançar cap a la inclusió. El segon capítol se centra en pràctiques educatives inclusives, ja sigui en estratègies per a la inclusió com en la descripció, anàlisi i comparació d'algunes experiències inclusives rellevants. Amb tot això, s'arriba al tercer capítol que analitza els PDCs en el marc de l'Estat espanyol i Catalunya com a mesura extraordinària d'atenció a la diversitat de l'alumnat a l'ESO.

El *segon objectiu general* d'aquesta tesi, es proposa identificar els trets afavoridors de bones pràctiques en PDC d'ESO d'instituts públics, model A (aules obertes). Aquest objectiu general es concreta en tres objectius específics. En primer lloc, es pretén obtenir informació sobre els trets principals d'una selecció de PDCs de les comarques gironines, a partir de l'anàlisi de documents i de l'opinió del professorat i alumnat. En segon lloc, es vol analitzar els diferents PDCs seleccionats per identificar elements afavoridors de bones pràctiques educatives en aquests programes. I per acabar, es vol contribuir a proposar pautes d'acció educativa per a la millora dels PDCs. Aquest segon objectiu general quedarà reflectit en el quart, cinquè, sisè i setè capítols de l'estudi. Així, en el quart hi consta el plantejament general de l'estudi, l'explicació de la metodologia utilitzada, els instruments emprats, buidatge de a informació i resultats obtinguts. El cinquè es dedica a l'anàlisi de la informació recollida en l'estudi, ja sigui en l'elaboració d'informes individuals dels casos treballats i en els informes transversals, valorant els resultats d'acord amb les dimensions i indicadors definits en el disseny de l'estudi. Els capítols sisè i setè constitueixen la tercera part de l'estudi, recollint les discussions i conclusions del treball. En aquest punt cal apuntar que el sisè capítol, malgrat estigui localitzat a la tercera part del treball donant resposta a l'objectiu específic 3, també completa l'objectiu específic 2. El sisè consisteix en l'anàlisi comparativa de PDCs entre comunitats autònomes de l'Estat espanyol i l'aportació dels estudis realitzats. I el setè consisteix en el recull de les conclusions sobre el procés de l'estudi realitzat, els objectius plantejats i les línies i propostes de treball que ha generat tot el treball.

Tenint en compte el que acabem d'exposar, la tesi que es presenta tot seguit s'estructura en tres grans apartats, organitzats lògicament amb la intenció de satisfer la finalitat general que ens hem proposat: el marc teòric, l'estudi i les conclusions. Per tal de facilitar la comprensió d'aquesta organització interna de la tesi es pot consultar la taula 1.1. que recull la relació entre la finalitat de l'estudi, els objectius plantejats, les parts i els capítols que constitueixen l'estudi.

Taula 1.1. Estructura tesi: finalitat-objectius-capítols

FINALITAT GENERAL	OBJECTIUS GENERALS	OBJECTIUS ESPECÍFICS	PARTS-CAPÍTOLS	
Conèixer les característiques principals dels PDCs (modalitat A, aules obertes) dins el marc de l'Estat espanyol i de Catalunya i, encara més en concret, de les comarques gironines, per tal de poder identificar els trets afavoridors de bones pràctiques en aquests programes a partir de l'opinió dels seus protagonistes (FG)	1. Conèixer les característiques principals dels PDCs a l'Estat espanyol i Catalunya tot fent l'anàlisi comparativa entre algunes comunitats autònomes (OG1)		<i>PART I. MARC TEÒRIC</i> CAPÍTOL 1: DE L'EDUCACIÓ ESPECIAL A L'EDUCACIÓ INCLUSIVA CAPÍTOL 2: DESENVOLUPAMENT DE PRÀCTIQUES EDUCATIVES INCLUSIVES CAPÍTOL 3: PROGRAMES DE DIVERSIFICACIÓ CURRICULAR COM A MESURA D'ATENCIÓ A LA DIVERSITAT	
	2. Identificar els trets afavoridors de bones pràctiques en PDCs d'instituts públics, model A (aules obertes) (OG2)	2.1. Obtenir informació sobre els trets principals d'una selecció de PDCs de les comarques gironines, a partir de l'anàlisi de documents i de l'opinió del professorat i alumnat (OE1)		<i>PART II. L'ATENCIÓ A LA DIVERSITAT EN PROGRAMES DE DIVERSIFICACIÓ CURRICULAR, MODALITAT A. UN ESTUDI DE CAS.</i> CAPÍTOL 4: L'ESTUDI DE CAS: PLANTEJAMENT, DESENVOLUPAMENT I RESULTATS
		2.2. Analitzar els diferents PDCs seleccionats per identificar-ne elements afavoridors de bones pràctiques educatives (OE2)		CAPÍTOL 5: ANÀLISI DELS RESULTATS <i>PART III. DISCUSSIÓ I CONCLUSIONS</i> CAPÍTOL 6: DISCUSSIÓ
		2.3. Proposar pautes d'intervenció educativa per a la millora dels PDCs. (OE3)		CAPÍTOL 7: CONCLUSIONS

Donat que formen part d'un dels nostres objectius, convé també parlar del terme *bones pràctiques* ja que la seva definició no resulta fàcil ni equívoca. Una determinada pràctica pot ser bona per algunes persones i no per a d'altres, també pot ser idònia per a certs propòsits i no per a altres, i pot funcionar bé en determinats contextos i condicions però ser inviable en d'altres. No s'ha de caure en el parany de pensar que les bones pràctiques es troben fora de l'abast dels centres ni que, per contraposició, existeixen males pràctiques. Malgrat aquestes controvèrsies, en el nostre cas es valorarà com a bona pràctica aquelles actuacions que persegueixen una educació més equitativa, és a dir, un ensenyament més igualitari, amb menys fractures i diferències per als més vulnerables acadèmicament i socialment. En altres paraules, una bona pràctica, sota determinades condicions, sense satisfer criteris òptims, mereix ser valorada com a bona perquè els docents hi han posat el millor d'ells mateixos i perquè a alguns estudiants els ha servit, com a mínim, per minimitzar o eliminar graus profunds i extensos d'exclusió acadèmica, personal i social (Escudero, 2009a i Luzón i altres, 2009).

Pel que fa a l'enfocament metodològic que s'estableix en aquest estudi, es fa opció per la perspectiva qualitativa emprant concretament l'estudi de cas. Hamilton i Corbett-Whittier (2013), seguint a Stake (1998), exposen que la característica més distintiva de la metodologia qualitativa és l'èmfasi en la interpretació d'allò que s'està estudiant, i aquesta perspectiva s'ajusta a les intencions de l'estudi que es vol emprendre per donar resposta al segon objectiu general d'aquesta tesi.

D'acord amb Bisquerra (1989), l'estudi de cas és l'estudi de la particularitat i de la complexitat d'un cas singular, per arribar a entendre la seva activitat en circumstàncies importants. En el nostre treball, ens interessa conèixer el punt de vista del professorat i l'alumnat davant els PDCs per poder identificar els trets afavoridors de les bones pràctiques. Serà d'aquesta manera que podrem donar resposta als tres objectius específics plantejats i conseqüentment a la finalitat última de l'estudi.

Segons Stake (1998) i corroborat per Hamilton i Corbett-Whittier (2013), el disseny de tota investigació requereix una organització conceptual, estructures cognitives que guien la recollida de dades i esquemes per presentar les interpretacions a altres persones. Aquesta estructura és el que s'ha intentat seguir en aquest estudi. És a dir, se segueix una sistematització amb l'organització d'indicadors i dimensions que situen al lector en l'exposició conceptual, en l'anàlisi i discussió de dades, i en les conclusions de l'estudi.

Abans de donar pas a la lectura d'aquesta investigació, fem un breu repàs a la temporització de les activitats que s'han anat desenvolupant en els sis anys i escaig que s'ha destinat per fer aquesta tesi. En aquest punt, cal afegir que aquest treball té el seu origen quatre anys abans en la realització del treball de recerca de Doctorat que ja s'ha mencionat anteriorment. Per tant, amb aquest estudi es tanquen uns deu anys i escaig dedicats a una formació personal i professional intensa de la investigadora.

L'autora d'aquest treball ha simultaniejat la tasca d'investigadora amb la feina de professora d'atenció a la diversitat en un institut públic de les comarques de Girona (Alt Empordà) a jornada completa. Compaginant ambdues feines, les activitats de la tesi s'han distribuït en diferents fases. Vegem-ho a la taula 1.2.

Taula 1.2. Temporització de la tesi

DATA	ACTIVITAT
15 d'octubre 2009	Presentació treball de recerca (inici octubre 2005 cursos de doctorat a la UdG, durant un curs acadèmic)
Del novembre 2009 al desembre 2010	Selecció tema i acotament d'objectius Primers guions de treball
Del gener 2011 al maig 2012	Selecció de llibres i articles Lectura i elaboració d'esquemes i mapes conceptuals Ordenar, sintetitzar i interpretar de la informació seguint un guió de treball
Del juny 2012 al juliol 2013	Redacció capítols 1 - 2 - 3
Del setembre 2013 al desembre 2013	Redacció de la introducció general de la tesi. Inici redacció capítol 4: l'estudi de cas, plantejament, desenvolupament i resultats (aquest es va reelaborant en funció del moment del treball fins al febrer del 2016)
Del gener 2014 a l'abril 2014	Elaboració i validació de documents Enviament als experts dels documents per a validar Trobada amb alguns experts per a realitzar les validacions Buidatge i resum explicatiu
Del maig 2014 al novembre 2014	(Des de gener de 2012 contactes amb centres per comprovar disponibilitat a col·laborar) Entrevistes a centres Transcripció entrevistes
Del desembre 2014 al juny 2015	Redacció del capítol 5: Anàlisi dels resultats
Juliol 2015 i setembre 2015	Redacció part III. Discussió i conclusions, capítols 6 i 7
Octubre i novembre 2015	Redacció resum/abstract i redacció article
Gener 2016	Presentació de la tesi

PART I. MARC TEÒRIC

L'enfocament d'aquesta primera part de la tesi se centra a donar resposta al primer objectiu general plantejat, conèixer les característiques principals dels PDCs a l'Estat espanyol i Catalunya tot fent l'anàlisi comparativa entre algunes comunitats autònomes (OG1). En conseqüència, l'organització d'aquesta part se centra en els següents capítols:

- Capítol 1: De l'educació especial a l'educació inclusiva
- Capítol 2: Desenvolupament de pràctiques educatives inclusives
- Capítol 3: Programes de diversificació curricular com a mesura d'atenció a la diversitat

CAPÍTOL 1. DE L'EDUCACIÓ ESPECIAL A L'EDUCACIÓ INCLUSIVA

La necessitat d'aquest capítol rau en la voluntat de situar-nos en el marc de l'educació inclusiva. Per això, cal fer una revisió conceptual de com s'hi ha arribat i quins han estat els aspectes més rellevants que s'hi relacionen directament. Així, en primer lloc, els antecedents de l'educació inclusiva ajuden a entendre com s'ha avançat cap a aquesta conceptualització. Tot seguit, un aprofundiment en els diferents aspectes relacionats amb la concepció inclusiva de l'educació i les seves implicacions pràctiques ens mostren els factors que intervenen i/o han d'intervenir perquè aquesta sigui possible. Un tercer apartat sobre l'exclusió social fa prendre consciència de la importància de l'educació inclusiva, ja que és la seva antítesi conceptual i contra el que cal lluitar contínuament perquè l'educació inclusiva esdevingui una pràctica que abasti a tota la societat. Per acabar, és important ressaltar els reptes del sistema educatiu en el qual ens emmarquem perquè, malgrat es tingui clar el camí a seguir, el propi sistema genera dilemes i desafiaments que cal avaluar per no deixar de banda cap element que suposi un obstacle a l'objectiu final de l'educació inclusiva.

1.1. EVOLUCIÓ HISTÒRICA I LEGISLATIVA A L'ESTAT ESPANYOL I CATALUNYA: DE L'EDUCACIÓ ESPECIAL A LA INTEGRACIÓ EDUCATIVA.

Abans d'endinsar-nos en l'educació inclusiva és convenient conèixer el procés a través del qual s'ha arribat a aquest concepte. Sense voler ser exhaustius, cal revisar quina ha estat l'evolució històrica i legislativa recent de l'educació especial, fent èmfasi al context de l'Estat espanyol i de Catalunya. En aquest sentit, Echeita (2007) exposa que l'origen de l'educació inclusiva té lloc en l'àmbit de l'educació especial, amb una evolució que ha tingut també les seves ombres, i que exigeix especialment fer una revisió del què ha estat la integració educativa en la mesura que suposa l'esglaió anterior a l'educació inclusiva.

Tal com ens exposen Parrilla (2002) i Echeita (2007), des de la negació del dret a l'educació de diferents grups de persones (dones, alumnat amb necessitats educatives especials, persones d'altres cultures, ètnies, grups minoritaris, etc.) fins a l'actual sistema d'incorporació parcial o plena als diferents nivells del sistema educatiu hi ha hagut un llarg recorregut amb molts matisos.

L'educació com a dret al llarg de la història de la humanitat no té lloc fins al segle XX i, més en concret encara, no és fins els anys seixanta i setanta d'aquest segle XX quan assistim a un moviment o fenomen educatiu de gran transcendència al llarg de la història educativa de molts països: es tracta del moviment de la integració escolar. L'assoliment, per part les societats

desenvolupades, de nous pressupòsits al voltant de la justícia, els drets de les persones i els valors socials, juga un paper realment important en els plantejaments crítics a l'educació segregadora i en l'aposta per una perspectiva integradora a l'hora d'entendre i definir l'atenció educativa de les persones amb discapacitat (Jiménez i Vilà, 1999 i Arnaiz, 2003).

És, doncs, en aquest període quan es comença a percebre un canvi inicial del concepte d'educació especial aplicat fins aquells moments. D'un concepte mèdic, assistencial i segregador que considerava la deficiència com una característica innata, estàtica i estable en l'individu i pròpia d'una persona deteriorada per una greu malaltia deguda a causes orgàniques (i en alguns casos per causes desconegudes) i sense cap possibilitat de millora mitjançant una intervenció educativa, assistim a l'inici de l'acceptació d'un nou concepte que podem definir com pròpiament educatiu. Es fa evident el canvi d'una educació segregada i separada de l'escola ordinària a una educació especial integrada en el sistema educatiu mitjançant programes educatius individualitzats, adaptats a les necessitats de l'alumnat.

A Espanya, és amb la Llei 14/1970 General d'Educació (LGE) quan es considera per primer cop l'educació especial inclosa dins del sistema educatiu. Amb aquesta llei s'estableixen els principis de normalització, integració i sectorització. Es planteja l'existència d'un doble currículum: l'ordinari per a l'alumnat normal, i l'especial per a l'alumnat especial. També hi ha el reflex d'una evolució d'un llenguatge basat en el dèficit a un llenguatge centrat en les necessitats educatives de l'alumnat. Es manifesta un predomini de la perspectiva individual, i es parla de mètodes i mestres especials per a l'alumnat especial. A l'escola ordinària, s'obre la porta per a les aules d'educació especial.

És en aquest moment quan a Espanya el principi de normalització² agafa la seva màxima esplendor conceptual. La normalització és el dret que tenen tots els ciutadans, siguin quines siguin les seves característiques personals, de gaudir de les mateixes oportunitats de benestar social. Aprofundint una mica més, la normalització implica que (Illán, 1996 i Arnáiz, 2003):

- Qualsevol persona, independentment de la seva edat, grau de discapacitat, etc., és capaç d'aprendre i enriquir-se en el seu desenvolupament humà.
- El fet de ser persona, independentment de la seva raça, nivell econòmic, característiques personals, etc., atorga a cadascú de nosaltres els mateixos drets humans i legals que la resta de ciutadans.
- No és el mateix "normalitat" que "normalització". La idea de "normalitat" és subjectiva i varia en funció de la cultura, època, posició social, etc. En canvi, la "normalització" és un procés en el que s'accepta a l'altre, siguin quines siguin les seves característiques personals i socials.

L'altre principi que s'ha anat forjant i construint en el temps és el d'integració. Tal com ha anat evolucionant se'l pot definir com un procés educatiu el qual ha de promoure l'aprenentatge de l'alumnat i crear les condicions necessàries perquè es donin condicions adequades per a tots i

² La normalització tingué el seu origen en una ideologia que s'introdueix i participa plenament del moviment cultural dels anys 60 del segle XX. Aquest principi va suposar una fita històrica en l'atenció educativa de l'alumnat amb necessitats especials perquè la seva introducció va suposar l'element clau i diferenciador entre l'abans i el després per aquest sector de persones. La idea clau en la que se centrava era que els diferents i els marginats havien de sortir dels seus "guetos" i insertar-se en tots els àmbits de la vida social (Illán, 1996).

cadascun dels alumnes. En aquest concepte es tenen present els següents aspectes (Illán, 1996):

- Es reconeix l'existència d'un continu de diferències individuals orientat a la comprensió i conceptualització de les mateixes; deixant de banda el model del dèficit que havia persistit fins aleshores.
- Es produeix un canvi de terminologia. És a dir, s'estableix un llenguatge més en consonància amb les pràctiques que han d'orientar a l'acció educativa en contextos integrats. S'introdueix el concepte de necessitats educatives especials.
- El qüestionament de la homogeneïtat com a hipòtesi pedagògica. Això vol dir que caldrà tenir clar que les aules es caracteritzen per ser heterogènies i, com a tal, caldrà tenir present les característiques individuals de l'alumnat en l'organització i metodologies a treballar.
- Es precisa d'un professional preparat per assumir aquest ensenyament. Els qui són els responsables últims han de comptar amb una formació inicial i continuada en condicions per tenir un mínim d'expectatives d'èxit.

I acompanyant els anteriors principis trobem el de sectorització. És a dir, portar a terme el que s'ha anat exposant implica apropar els serveis al lloc on es fa la demanda. Per tant, sectoritzar vol dir descentralitzar els serveis perquè les necessitats de les persones han d'atendre's allà on es produeixen i no en llocs especials i aïllats (Jiménez i Vilà, 1999).

El 1978, a partir de la Constitució Espanyola de 28 de desembre i el context sociopolític del moment, l'Institut Nacional d'Educació Especial (INEE) elabora el Pla Nacional per a l'Educació Especial (PNEE)³. En el seu article 27 es recull el dret que tothom té a l'educació, fent esment també al seu caràcter gratuït i obligatori. Aquest document exposa obertament als poders públics que tenen l'obligació de promoure la integració dels ciutadans amb minusvalideses en totes les àrees socials i, en conseqüència, en l'àmbit educatiu (Illán, 1996).

Però per donar una resposta clara a aquest pla va caldre la Llei 13/1982, de 7 d'abril, d'Integració Social del Minusvàlid (LISMI) que recull qüestions relacionades amb aspectes personals, sanitaris, educatius i laborals relacionats amb la integració dels minusvàlids. Mitjançant aquesta llei es dona caràcter de norma als principis enunciats en el PNEE, entre altres articles ja esmentats en altres declaracions internacionals (Arnaiz, 2003).

Un treball que va tenir una forta incidència en els plantejaments de l'educació especial a Espanya va ser l'Informe Warnock el 1978⁴ (Echeita, 2007). Aquest va suposar un canvi important a l'hora de promoure una nova manera de pensar i actuar diferents en el món de l'educació especial amb la introducció del concepte de necessitats educatives especials (NEE) i

³ L'any 1978 s'inicia un nou plantejament en l'educació especial, el Pla Nacional d'Educació Especial. Aquest pla va significar l'assentament de les bases del que més tard seria, legislativament, l'àmbit d'actuació en l'educació especial dins la línia de la Constitució. En el marc actual de la LOGSE, podem ressenyar la importància d'aquest Pla Nacional d'Educació Especial: "Aquest pla, avançant-se a la realitat del moment i a la forma de pensar de molts sectors, va establir els principis i els criteris per a la futura ordenació de l'educació especial en el nostre país, uns principis, aleshores utòpics, de normalització dels serveis, d'integració escolar, de sectorització de l'atenció educativa i individualització de l'ensenyament" INEE (1978).

⁴ El 1974, per encàrrec del Departament d'Educació i Ciència del Regne Unit, el Comitè d'Investigació sobre l'Educació de Nens i Joves Deficients, encapçalat per Mary Warnock i amb l'objectiu d'estudiar la situació de l'educació especial en aquest país, elabora l'Informe Warnock (Warnock, 1978).

l'avanç cap a una perspectiva més contextual i interactiva dels processos educatius que afecten a aquest alumnat.

Aquest informe destacava els següents aspectes en relació amb l'àmbit de l'educació especial:

- Cap nen amb deficiències ha de considerar-se ineducable, per tant, ha de ser inclòs en l'educació especial.
- Les finalitats de l'educació són les mateixes per a tothom, independentment de les avantatges o desavantatges dels nens.
- No existeixen dos tipus de nens: els deficients i els no deficients. L'educació especial es considera com un continu.
- Un de cada cinc nens pot necessitar ajuda especial en algun moment de la seva vida escolar.
- És recomanable l'abolició de la classificació legal de l'alumnat deficient i s'acorda utilitzar el terme de "necessitats educatives especials" de caràcter lleu, moderat o sever.
- Les "necessitats educatives especials" estan influïdes pel context escolar.
- Cal un estricte procés d'avaluació i dictamen abans de considerar a un alumne amb necessitats especials.
- Altres aspectes com: la importància d'intervenir en l'atenció primerenca, preocupació per a joves amb discapacitat que havien acabat l'educació obligatòria, etc.

Les conseqüències de l'informe Warnock al Regne Unit van ser positives perquè constataren que el desenvolupament evolutiu no era el resultat de la simple maduració biològica, sinó que era el producte de les interaccions entre el subjecte i l'ambient social i físic que l'envolta. Així doncs, es trasllada la intervenció educativa en aspectes de currículum i organització escolar. La integració escolar es va convertir en una realitat i no una simple declaració d'intencions, pas imprescindible cap al canvi d'actitud i de comportaments socials que reclamen les persones amb discapacitat (Echeita, 2007).

Malgrat el consens a acceptar que l'Informe Warnock va suposar un canvi important a l'hora de promoure una nova manera de pensar i actuar diferent en l'àmbit de l'educació especial tant al Regne Unit com a d'altres països, la mateixa Mary Warnock, quatre anys després de la publicació del seu informe, té una actitud crítica sobre la idea de necessitats educatives especials, i exposa que al concepte li manca objectivitat. Per ella, malgrat les bones intencions inicials de reforçar el paper de l'escola i de l'educació en l'atenció a l'alumnat amb necessitats especials, amb el temps, s'han demostrat efectes perversos sobre la realitat que es pretenia millorar. Algunes de les conseqüències principals van estar les següents:

- El professorat busca entre el seu alumnat en nombre i criteri de l'establert per la norma administrativa i amb això augmentar el nombre d'alumnes considerats com a discapacitat.
- Es perd de vista en els implicats la importància cabdal dels factors contextuals en l'educació de l'alumnat amb NEE.
- Es consolida encara el vell esquema de facilitar recursos per a l'alumnat diagnosticat deixant fora a l'alumnat que té necessitats educatives menys greus.
- Es mantenen les mateixes etiquetes amb els seus coneguts efectes negatius.

La integració educativa ha seguit, de manera general, en la seva conceptualització i posada en pràctica, diferents moments o fases. Parrilla (1992), i corroborat per altres autors (Illán, 1996; Arnaiz, 2003; i Jiménez i Vilà, 1999), ens exposa que en el recorregut històric de la integració escolar, a la majoria dels països i també a Espanya, es distingeixen tres models d'actuació en funció de l'àmbit d'aplicació, temporització, professionals implicats i sistemes d'instrucció i organització:

- El model centrat en l'emplaçament dels alumnes. Aquest enfocament es considera com una simple integració física des del sistema educatiu especial a l'ordinari, en el qual es considera que el contacte físic és capaç de produir efectes beneficiosos tant a nivell acadèmic com en aspectes sòcioemocionals. De totes maneres, aquest plantejament és força restrictiu perquè no té en compte altres elements fonamentals de canvi. És a dir, es dóna molta importància als canvis estructurals de la vida del centre, però minimitzant el paper del professor i menystenint el desenvolupament de l'acció educativa com a eix central pel canvi.
- El model d'intervenció sectorial. La integració escolar és entesa com un procés essencialment dirigit a alumnat que presenti algun dèficit. Per tant, totes les actuacions van adreçades a integrar a aquest alumnat. És una visió una mica més àmplia que l'anterior perquè té un major sentit d'integració i es planifica tenint present l'ensenyament-aprenentatge. Però les aportacions d'aquest enfocament no tenen una visió de la integració com un canvi global perquè si bé, per una banda, el professorat és el responsable de la integració, per altra banda, l'alumnat integrat és un subjecte passiu davant la integració i els elements contextuals tampoc són tinguts en compte.
- El model institucional. Aquest és el més innovador, però també el que més resistències experimenta. Contempla la desaparició del sistema dual de l'educació on l'educació general i l'educació especial es fusionen en un sol sistema educatiu. Conseqüentment, hi ha la implicació de tota la comunitat educativa en el procés educatiu i en el canvi. És aquest model institucional el que respon a l'esperit de l'Informe Warnock ben entès.

Espanya, el 1985, mitjançant el Reial Decret 334/1985 d'Ordenació de l'Educació Especial de 6 de març, s'incorpora al moviment de la integració escolar seguint el model del Regne Unit amb l'informe Warnock (1978) (Arnaiz, 2003). A Catalunya, aquest reial decret es concreta un any abans amb el desplegament del Decret 177/1984, de 17 d'abril, sobre l'Ordenació General de l'Educació Especial.

La UNESCO, seguint amb el seu compromís social, recull l'origen d'una nova consciència per a l'educació especial. En la Conferència de Jomtiem (Tailàndia) el 1990 denuncia l'incompliment reiterat del dret a l'educació. És des d'aquest esdeveniment on es promou la idea d'una educació per a tots, establint la visió de conjunt sobre la universalització de l'accés a l'educació per a tots els nens, els joves i els adults, i la promoció de l'equitat (UNESCO, 2009).

En aquest sentit, La Llei Orgànica 1/1990, de 3 d'octubre, sobre l'Ordenació General del Sistema Educatiu (LOGSE), juntament amb els seus corresponents desplegaments, desenvolupa el principi d'igualtat d'oportunitats i la integració escolar, introduint el concepte d'atenció a la diversitat. És amb aquesta llei que es fa una aposta per l'escola per a tots i pel model institucional, superador d'aquells basats simplement en l'emplaçament i en l'enfocament sectorial. En aquesta llei, inspirada en els principis de la psicologia

constructivista⁵, també es concreta que tothom té necessitats educatives, és a dir, tothom té necessitats educatives que suposen un continuïum des de les més inespecífiques a les més específiques, considerades necessitats educatives especials. Per fer front a aquests aspectes, s'estableix un currículum obert i flexible per a tot l'alumnat. Així, caldrà fer un replantejament al pensar què es pot fer amb tot l'alumnat perquè aprengui més i millor, deixant de banda el que cal fer per a l'alumnat considerat diferent (Departament d'Educació, 2009; Echeita, 2006; García García, 2006). Per tant, el sistema educatiu haurà de donar resposta a les diferències personals, ja siguin de possibilitats, capacitats o interessos, o de situacions individuals i socials diverses.

El 1994, la comunitat internacional presidida per la UNESCO, amb la necessitat de garantir "l'Educació per a tots", celebra la Conferència Mundial sobre Necessitats Educatives Especials a Salamanca. Aquesta fa ressò de la feina en l'educació especial exposant que "Tots els nens i joves del món tenen dret a l'educació, no són els nostres sistemes educatius els que tenen dret a certs tipus de nens" (Echeita, 2007). La conclusió d'aquesta conferència va ser que les prestacions educatives especials no poden progressar aïlladament, sinó que han de formar part d'una estratègia global de l'educació i, evidentment, de noves polítiques socials i econòmiques. En la Declaració de Salamanca es recomana que els nens i joves amb necessitats educatives especials han de tenir accés a les escoles ordinàries, les quals haurien d'incloure'ls en el marc d'una pedagogia centrada en el nen i amb capacitats de donar resposta a les seves necessitats (Echeita, 2007; UNESCO, 2009; Parrilla, 2002; Departament d'Educació, 2009).

La Declaració de Salamanca argumenta que les escoles ordinàries amb una orientació inclusiva són el mitjà més efectiu de combatre les actituds discriminatòries, construir una societat inclusiva i aconseguir l'educació per a tots. Així, hi ha la necessitat de canviar de conceptualització per fer-hi front (Ainscow, 2006). Per tant, en la introducció del concepte inclusió (Echeita, 2007) es vol remarcar que la educació inclusiva no és un lloc, sinó una actitud i un valor que ha de facilitar polítiques i pràctiques que han de donar resposta al dret a una educació de qualitat i a unes pràctiques escolars en les que s'ha de prioritzar la necessitat d'aprendre en el marc d'una cultura escolar d'acceptació i respecte per a les diferències.

Altres conferències celebrades posteriorment, el Fòrum Mundial sobre l'Educació (Dakar, 2000), la Convenció sobre els drets de les persones amb discapacitat (2006) i la Conferència Internacional d'Educació (Ginebra, 2008), exposen els progressos que s'han anat realitzant des de la Declaració de Salamanca. La constant en aquestes és la insistència amb el desenvolupament de noves estratègies i mètodes per arribar a nens i/o adults no escolaritzats, i a nens i nenes que van a escola però no reben necessàriament una educació de qualitat (UNESCO, 2009).

⁵ Existeixen diverses teories, de diferents investigadors, Piaget, Vigotsky, Ausubel, Bruner, Teories del processament de la informació i altres, que comparteixen principis i postulats constructivistes i que coincideixen a assenyalar que el desenvolupament i l'aprenentatge humà són el resultat d'un procés de construcció conjunt. Aquests principis psicopedagògics, basats en les conclusions de molts d'aquests investigadors, i recollides a partir de la proposta feta per Coll i altres (1993, 1995, 1998), plantegen que la construcció del coneixement estratègic a l'aula requereix situacions interactives en les que el professorat "expert" mitjançant els mecanismes d'influència educativa incidirà en un procés de construcció progressiva de sistemes de significats compartits amb l'alumnat. En aquest procés, la interacció entre professorat, alumnat, i activitats d'aprenentatge, estarà mediatitzada pel llenguatge, a través del diàleg i la negociació, en el que s'anomena triangle interactiu, i que identifica a professorat, alumnat i continguts, com a elements bàsics i necessàries per aconseguir l'aprenentatge significatiu d'aquests continguts escolars (Ausubel, citat a Coll, 1998).

La introducció de l'última llei orgànica, Llei Orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'Educació (LOE)⁶, manté els principis psicopedagògics del constructivisme, també un currículum obert i flexible per a tots els alumnes; i la visió que tothom té necessitats educatives, però que hi ha alumnat amb necessitat específica de suport educatiu en presentar: necessitats educatives especials, dificultats específiques d'aprenentatge o altes capacitats intel·lectuals, per ser d'incorporació tardana, o per condicions personals o d'història escolar. Aquesta llei també manté l'atenció a la diversitat com a principi fonamental a continuar treballant, alhora que incorpora els principis d'equitat i inclusió (Departament d'Educació, 2009; Echeita, 2006; García-García, 2006). Per tant, amb el currículum al darrera cal plantejar-se què es pot fer perquè l'alumnat aprengui més i millor, i assoleixin els objectius establerts.

A Catalunya, la Llei 12/2009, de 10 de juliol, d'Educació de Catalunya (LEC) ratifica tots els aspectes tractats a la LOE i en el seu títol preliminar exposa els principis fonamentals del sistema educatiu català: "la cohesió social o l'educació inclusiva com a base d'una escola per a tothom" (Departament d'Educació, 2009).

A mode de tancament, es pot afirmar que a l'Estat espanyol, la integració educativa va tenir el seu moment clau en la introducció de la LOGSE (1990) en què la integració va suposar l'accés de l'alumnat amb necessitats educatives especials a les escoles ordinàries. Aquest emplaçament va suposar que el currículum ordinari reflectís el principi d'igualtat d'oportunitats mitjançant l'atenció a la diversitat de l'alumnat. Aquest punt de vista el recull García-García (2006) que exposa que la primera vegada que s'aposta per una educació de qualitat és quan s'introdueix el principi d'atenció a la diversitat.

En aquest punt, seguint a Giné (2001), es pot constatar que l'evolució dels moviments educatius i les iniciatives legislatives portades a terme van suposar un reconeixement del dret a totes les persones a ser escolaritzades mitjançant pràctiques integradores. Tal com exposa aquest autor, la pràctica de la integració va donar lloc al compliment d'un dels objectius de la reforma educativa que consistia a donar resposta a la diversitat de necessitats de l'alumnat, especialment a l'ensenyament secundari obligatori; també va suposar l'establiment d'un currículum bàsic per a tot l'alumnat; i la integració d'alumnat amb algun tipus de discapacitat no es podia excloure del concepte de diversitat. Per tant, seguint els avenços internacionals en aquest tema, el desenvolupament de la integració en el marc d'una escola comprensiva ha suposat una evolució conceptual del que s'entén per integració.

Tot i reafirmar la posició del model d'integració en educació, és important prendre consciència de les limitacions que a principis del segle XXI es fan ben evidents. Faro i Vilageliu (2000), Giné (2001) i Aviñoa (2008) els concreten en els següents:

- Els centres tenen la necessitat d'identificar l'alumnat "integrat" i definir quines són les actuacions dels professionals
- Normalment s'atén a l'alumnat amb problemes establerts o quan ja han fracassat
- Els serveis de suport només se centren en l'alumnat
- Es tendeix a donar suport de manera individual i sovint fora del context de l'aula
- Els suports són limitats perquè cal atendre a tot l'alumnat amb problemes

⁶ En aquest punt és important ressaltar que amb posterioritat a la redacció d'aquesta tesi, el curs 2015-2016, s'inicia la introducció de la LOMCE (Llei orgànica 8/2013, de 9 de desembre, per a la millora de la qualitat educativa).

- El professorat de l'aula ordinària tendeix a treure's la responsabilitat de l'alumnat amb necessitats de suport
- Es deixen de banda els aspectes més socials de l'aprenentatge

En aquest sentit, davant el repte que planteja la societat d'una educació per a tothom, la UNESCO (2010) recorda que cal promoure un aprenentatge que compensi les desavantatges de l'alumnat amb dificultats per aprendre. Perquè l'objectiu global és aconseguir que es dispensi un tracte igual a tots els nens i nenes, que es beneficiï a tothom, sense que es discrimini a cap persona o grup. Per tant, el camí a seguir és la inclusió educativa.

1.2. L'EDUCACIÓ INCLUSIVA

Seguint a Echeita (2006) i tal com s'ha apuntat en l'apartat anterior, continuar utilitzant la terminologia de la integració educativa pressuposa assumir la divisió entre alumnat normals i menys normals. També, parlar de necessitats educatives especials és una idea que obstaculitza els processos d'aprenentatge i desenvolupament. Aquest canvi de conceptualització ve encapçalat per l'educació inclusiva, un nou enfocament que implica un model social respecte a les dificultats d'aprenentatge i a la discapacitat. D'acord amb aquest model les barreres a l'aprenentatge i a la participació⁷ apareixen a través d'una interacció entre els estudiants i el context en què es mouen.

1.2.1. CONCEPTUALITZACIÓ

No existeix una única definició d'educació inclusiva o escola inclusiva (Giné, 2001). De totes maneres el concepte es fonamenta en el fet que tot l'alumnat sigui acceptat, reconegut en la seva singularitat, valorat i amb possibilitats de participar a l'escola a través de les seves capacitats. Per tant, una escola inclusiva és aquella que ofereix a tot el seu alumnat les oportunitats educatives i les ajudes (curriculars, personals, materials) necessàries per al seu progrés acadèmic i personal.

No obstant això, vegem el que ens aporten diferents autors a l'hora de conceptualitzar la inclusió en l'àmbit escolar:

"La inclusió és l'educació d'un alumne amb necessitats educatives i/o conductuals especials segons el programa educatiu ordinari i a temps complet." (Idol, 1998)

"Educació inclusiva és un canvi històric qualitatiu amb l'objectiu de transformar l'escola ordinària de manera que doni resposta a tots els estudiants." (Ainscow, 2001)

⁷ L'ús del concepte *barreres a l'aprenentatge i a la participació*, en lloc de l'ús del terme *necessitats educatives especials* té el seu origen en la necessitat de posar l'èmfasi en les barreres a l'aprenentatge i a la participació que es poden trobar en la mateixa naturalesa de la situació o que poden sorgir de la interacció entre estudiants i els seus contextos: les persones, les polítiques, les institucions, les cultures i les circumstàncies econòmiques i socials que afecten les seves vides. Per tant, aquest concepte es pot fer servir per dirigir l'atenció al que realment s'ha de fer per millorar l'educació de qualsevol estudiant. L'alumnat quan es troba en dificultats és quan experimenta barreres a l'aprenentatge i a la participació (Booth i Ainscow, 2002).

Aquest concepte ha estat desenvolupat per Booth i Ainscow. És un concepte nuclear respecte a la forma que el professorat ha d'enfocar el seu treball educatiu en relació a l'alumnat amb desavantatge. Mentre que el concepte de NEE encara segueix tenint el risc de ressaltar una visió educativa en què es perceben les característiques de determinat alumnat com la causa principal de les seves dificultats; amb el concepte de barreres es ressalta, molt visualment, que és el context social, amb les seves polítiques, actituds i pràctiques concretes, el que en bona mesura, crea les dificultats i obstacles que impedeixen o disminueixen les possibilitats d'aprenentatge i participació de determinat alumnat (Echeita, 2007).

“Un centre inclusiu és aquell en el qual l’alumnat amb NEE o discapacitats va a classe comuna amb els companys i les companyes de la seva edat, on anirien si no tinguessin cap discapacitat.” (Porter i Stone, 2001)

“Una educació inclusiva només és viable si es construeixen àmplies i sòlides xarxes de col·laboració i interdependència a tots els nivells i entre tots els actors implicats. Així es tracta de revisar actituds, valors, idees i pràctiques per convertir el centre escolar en una autèntica comunitat d’aprenentatge, oberta a la participació del professorat, alumnat i la resta d’agents educatius.” (AAVV, 2004)

“En una escola inclusiva no hi ha alumnat corrent i alumnat especial, sinó simplement alumnes, sense adjectius, cadascú amb les característiques i necessitats pròpies, entenent la diversitat com un fet natural i, per tant, tenint en compte aquestes diferències, perquè tots els i les alumnes, que són diversos, aprenguin al màxim de les seves possibilitats.” (Pujolàs, 2004 i 2006)

“...si en la integració escolar suposà la incorporació de totes les persones al sistema educatiu, la inclusió exigeix que dins d’aquest sistema siguin tractades com a subjectes de ple dret. (...) La inclusió ha d’entendre’s com un moviment que pretén eliminar les barreres que impedeixen la participació de determinades persones o grups i els situen en desavantatge sobre altres persones o grups dominants o majoritaris.” (Berruezo, 2006)

“Procés de canvi sistemàtic per tractar d’eliminar les barreres de diferent tipus que limiten la presència, l’aprenentatge i la participació de l’alumnat en la vida escolar de centres on són escolaritzats, amb atenció a aquells més vulnerables.” (Ainscow, Booth i Dyson, 2006)

“Procés pel qual s’ofereix a tots els infants, sense distinció de la capacitat, raça o qualsevol altra diferència, l’oportunitat per continuar sent membre de la classe ordinària i per aprendre dels seus companys, i juntament amb ells, dins l’aula.” (Stainback, 2007)

“...Inclusió significa o implica: diversitat, aprenentatge, participació, democràcia, l’escola com a comunitat, un procés que afecta a la societat en el seu conjunt...” (Echeita, Parrilla i Carbonell, 2008) (Aviñoa, 2008) (Echeita, 2007)

“...És un procés sense fi per millorar l’aprenentatge i la participació de tot l’alumnat. El concepte de les barreres a l’aprenentatge i a la participació proporcionen una alternativa al concepte de necessitats educatives especials...” (Booth i Ainscow, 2002) (Ainscow, 2008)

“La inclusió és un procés de transformació en el qual els centres educatius es desenvolupen en resposta a la diversitat de l’alumnat que tenen escolaritzat, identificant i eliminant les barreres que l’entorn posa al seu aprenentatge, socialització i participació. Això, sense deixar de capacitar i enfortir a partir de les seves capacitats i potencialitats. És a dir, inclusió és pensar en tot l’alumnat, en la seva diversitat.” (Macarulla i Saiz, 2009)

“...és un procés que suposa la transformació de les escoles i d’altres centres d’aprenentatge per atendre a tots els nens, i, alhora, donar oportunitats d’aprenentatge a tots els joves i adults...” (UNESCO, 2009)

“L’educació inclusiva es basa en el dret de cada individu a l’educació.” (UNESCO, 2010)

“(...) L’educació inclusiva planteja unes condicions educatives que condueixen a determinats centres a ser “més eficaços” a l’hora de donar respostes equitatives a la diversitat. Quan es parla d’eficàcia i millora escolar des d’una perspectiva inclusiva es considera que és el centre el nucli del canvi que ha d’implicar a tota la comunitat educativa. Als centres amb pràctiques inclusives s’observen millors resultats en l’adquisició d’aprenentatges funcionals i habilitats socials, en les actituds educatives, en les taxes de titulació, a més de millora del clima escolar i una major satisfacció docent.(...)” (García - Corona i altres, 2010)

Idol (1998) insisteix i aprofundeix en que la inclusió significa que l'alumnat amb necessitats educatives especials assisteix al programa educatiu ordinari en classes corresponents a la seva edat i durant tot el dia escolar. Per tant, als pressupòsits de la integració en què l'alumnat amb necessitats educatives especials és educat parcialment amb un programa d'educació especial, amb la incorporació de l'educació inclusiva s'hi afegeix que l'alumnat és educat tant com es pot d'acord amb el programa educatiu ordinari.

De totes les definicions exposades, la que manifesten Booth i Ainscow (2002) en l'Índex per a la Inclusió, seria la que, al meu entendre, resumiria l'educació inclusiva de forma més completa:

"L'Educació inclusiva és un procés que comença amb el reconeixement de les diferències que hi ha entre els i les estudiants, i amb el respecte i la construcció dels processos d'ensenyament i d'aprenentatge a partir d'aquestes diferències, reduint les barreres en l'aprenentatge i en la participació per a tot l'alumnat, i no solament per als qui presenten discapacitats o tenen NEE."

Aprofundint en les anteriors definicions, es poden identificar un conjunt d'elements que defineixen el concepte d'educació inclusiva, vegem-los (Ainscow i Miles a Giné, 2009):

- La inclusió és un procés. La inclusió és una recerca per trobar noves fórmules per a atendre la diversitat que mai s'acaba. Té a veure amb aprendre a viure amb la diferència i aprendre com aprendre d'aquesta diversitat. D'aquesta manera les diferències es veuen en positiu, com un estímul per promoure l'aprenentatge entre els nens i els adults.
- La inclusió té a veure amb la identificació i la supressió de barreres. Implica agafar, col·locar i avaluar informació d'una gran varietat de fonts per tal de planificar millores en les polítiques i la pràctica. Té a veure amb utilitzar les evidències de varies menes per estimular la creativitat i la resolució de problemes.
- La inclusió té a veure amb la presència, participació i la consecució de l'èxit de tots els alumnes. La presència fa referència a on s'eduquen els nens i l'assistència a les classes. La participació fa referència a la qualitat de les seves experiències mentre estan escolaritzats. Consecució de l'èxit té a veure amb els resultats de l'aprenentatge al llarg del currículum, no només els resultats dels exàmens i tests.
- La inclusió posa un especial èmfasi en aquells grups d'alumnat que poden estar en risc de marginació, exclusió o infravaloració. Els grups amb més risc han d'estar curosament tutoritzats per tal de fer els passos oportuns per assegurar la seva presència, participació i èxit en el sistema educatiu.

1.2.2. PRINCIPIIS

Aviñoa (2008) exposa quatre principis bàsics de l'educació inclusiva, que també són corroborats per Ainscow (2001), Stainback (2007) i Escudero i Martínez (2011). Són els següents:

- Principi d'inclusió. Tot l'alumnat pot aprendre junt, per tant tot l'alumnat va a l'escola del barri i a la classe que els correspon per edat. Per tant, la inclusió implica la presència, la participació i l'assoliment de tot l'alumnat que és vulnerable a les pressions d'exclusió, no únicament dels que presenten disminucions o "necessitats educatives especials".

- Principi de normalització. Tot l'alumnat rep un programa educatiu adequat. Cal tractar a tot l'alumnat de la mateixa manera, evitant les actituds compassives o sobreprotectores.
- Principi de personalització. Tothom és igual en tant que persona, però cadascú ho és d'acord amb les seves característiques personals. Tot l'alumnat ha de rebre un currículum apropiat a les seves necessitats.
- Principi d'igualtat d'oportunitats. Cal donar a aquells que més necessiten els recursos que els facin falta per poder assolir els seus objectius d'aprenentatge. Tot l'alumnat participa a les activitats complementàries i extracurriculars. Tot l'alumnat es beneficia de la cooperació i col·laboració entre l'escola, la casa i la comunitat. Per tant, la inclusió implica la reestructuració de les cultures, les polítiques i les pràctiques de les escoles de manera que responguin a la diversitat de l'alumnat en la seva localitat.

1.2.3. FACTORS CLAU

En aquest punt, tenint present la fonamentació que s'ha anat exposant d'aquest model, plantejem que l'educació inclusiva és possible si es desenvolupen tot un seguit d'aspectes que proposen Giné (2001), amb concrecions Porter i Stoner (2001), Ainscow (2001 i 2004) i UNESCO (2009 i 2010). Aquests aspectes es podrien resumir de la següent manera:

- Començar amb el coneixement i les pràctiques actuals. És a dir, aprofitar els coneixements i la creativitat de cada context per implicar la participació dels estudiants i professorat. Tothom ha de veure que la solució es troba en les seves aportacions.
- Fer del treball col·laboratiu l'instrument metodològic habitual per generar coneixement que serveixi de manera eficaç per respondre a les diferents necessitats de l'alumnat.
- Considerar que les dificultats, per exemple l'heterogeneïtat, són una oportunitat per diversificar la resposta educativa per tal de treballar al màxim el potencial d'aprenentatge que suposa el treball cooperatiu de l'alumnat i la col·laboració entre iguals.
- Dotar-se d'una estructura de centre flexible, capaç d'adaptar-se a les característiques i necessitats de l'alumnat i del professorat. Alhora també, d'una organització interna que prioritzi la col·laboració entre els docents tant en la planificació com en el treball a l'aula.
- Millorar l'autoestima, tant de l'alumnat com del professorat.
- Dissenyar i promoure plans de formació del professorat, fonamentalment de centre, que suposi la reflexió sobre la pròpia experiència i assessors externs.
- Incorporar l'avaluació dels resultats com a generadora dels processos de canvi.
- Compromís polític i econòmic de l'administració educativa per a un imprescindible canvi eficaç i sòlid cap a una escola inclusiva.

Per a Duk i Loren (2010), la construcció d'una educació més inclusiva exigeix transformacions a nivell de la cultura, les polítiques i les pràctiques, així com promoure pràctiques que suposin una equitat per tots els sectors que han estat marginats. Una eina fonamental per assolir aquest propòsit és el currículum.

Un cop arribats en aquest punt, es pot notar que tot el que fa referència a l'educació inclusiva, té unes connotacions de fons, és a dir, tots els autors insisteixen en la conceptualització de l'educació per a tots. Per tant, de manera indirecta es pot deduir que l'educació que els sistemes educatius ofereixen pateixen alguna que altra limitació o obstacle perquè no puguin arribar a tothom. D'aquí en podem deduir l'existència de l'exclusió social. És a dir, la destinació final de qualsevol persona és la inclusió a l'entorn al qual pertany, però malauradament l'exclusió és un aspecte al que cal fer-hi front. Autors com Escudero i Martínez (2011) exposen que no només cal posar èmfasi a la inclusió, sinó que també a l'exclusió: "ambdós fenòmens es relacionen recíprocament i han de ser estudiats de manera dialèctica." La UNESCO (2010) també aporta que la pobresa i la marginació social són les causes principals de l'exclusió. A més, els sistemes d'ensenyament d'escassa qualitat generen exclusió.

1.3. EXCLUSIÓ SOCIAL

De les anteriors aportacions podem deduir que el model d'inclusió educativa ha de ser contrarestat amb l'exclusió social. La UNESCO (2009) es planteja com a objectiu bàsic de l'educació inclusiva acabar amb l'exclusió, perquè aquesta és conseqüència d'actituds negatives i d'una falta d'atenció a la diversitat en matèria de raça, situació econòmica, classe social, origen ètnic, idioma, religió, sexe, orientació sexual i aptituds.

Així, un cop vista la importància que té l'exclusió social, ara és el moment de conèixer-la, així com quins són els focus que la generen i les propostes d'actuació que se'n deriven per superar-la.

1.3.1. CONCEPTUALITZACIÓ

Echeita (2007), encapçalant a un grup d'autors exposa que l'exclusió social afecta a persones que han sofert en menor o major grau processos i situacions d'exclusió educativa. Això ha estat degut a la impossibilitat d'accedir a l'educació reglada o bé d'haver-hi estat en condicions molt precàries o per poc temps. Per tant, aquestes persones es troben en clar desavantatge a l'hora d'incorporar-se a la vida adulta i activa.

1.3.2. FOCUS D'EXCLUSIÓ

Les diferents aportacions sobre el tema porten a distribuir els focus d'exclusió en tres nivells:

- Nivell social. Bonal i Albaigés (2009) exposen que el Síndic de Greuges de Catalunya alerta sobre els indicis d'augment de la segregació escolar a Catalunya, a principis del 2007. Alguns barris de ciutats catalanes van experimentar i experimenten un procés de segregació educativa. El fenomen que influeix en aquesta situació és la pròpia segregació urbana i el factor migratori, suposant un augment de la població escolar amb necessitats educatives específiques i la distribució desigual d'aquesta població entre centres escolars.
- Nivell legislatiu. Escudero i Martínez (2011) manifesten que hi ha fractures profundes entre els horitzons de l'educació inclusiva i l'exclusió educativa que no paren. Des de la restauració de la Constitució, l'educació espanyola ha anat manifestant aspectes, no només amb una incoherent visió idealitzada de la inclusió, sinó avanços i assoliments elementals i sostinguts en aquesta direcció, incoherents. També la LOE (2006) va

apostar pel lema “educació per tots i entre tots”, però pels fets que s’han anat succeint desgraciadament no ho ratifiquen. Aquests autors també afegeixen que, amb totes les reglamentacions portades a terme fins ara, s’ha deixat de banda la formació del professorat: la formació inicial que tot just el curs 2009-2010 es va iniciar amb un màster⁸, i la formació continuada, amb una gran varietat d’oferta que actualment es mostra desconfigurada, fragmentada i dispersa. És molt difícil saber per on va, què ofereix, què pretén i com.

- Nivell educatiu. Bolívar i López (2009), i altres autors com Escudero i Martínez (2011) apunten que l’absentisme, la repetició, la taxa d’idoneïtat són indicadors del fracàs escolar. A Espanya, aquests índexs tan elevats no estan justificats per tenir el nivell de renda que té, una bona escolarització infantil, primària i secundària. Per aquests autors, el problema es troba en que tot el conjunt de persones immerses en aquesta situació veuen que cada cop tenen més degradada la seva condició de ciutadans. Sense aquests mínims de capacitats bàsiques, les persones no poden assolir una situació d’autonomia, veient-se greument restringida la seva llibertat.

El que més preocupa del que exposen els diferents autors, tant a nivell social, educatiu com polític, és la qualitat i els resultats acadèmics de l’alumnat. Aquesta manera de veure-ho fa que l’educació no avanci, i encara menys cap a la inclusió. En aquest país es parla molt de fracàs escolar, es fa poc per combatre-ho, però encara ningú s’ha mostrat interessat a fer-hi front.

Malgrat això, són aquests mateixos els qui fan recomanacions i propostes obertes per donar-hi una òptima canalització.

1.3.3. PROPOSTES D’ACTUACIÓ

Són molts els autors que en l’àmbit de l’Estat espanyol i Catalunya, fan aportacions per incentivar una educació inclusiva i combatre la segregació escolar i, en conseqüència, contribuir a l’eliminació de l’exclusió social. Entre d’altres, trobem Bonal i Albaigés (2009), Funes (2004), Bolívar i López (2009), Luzón i altres (2009) i Escudero i Martínez (2011). Algunes d’aquestes propostes són les següents:

- Planificar l’educació. Caldria considerar la segregació escolar en la presa de decisions sobre la ubicació de centres i línies. S’hauria de donar garanties de gratuïtat real i d’unes condicions materials de qualitat al conjunt de centres sufragats amb fons públics. També cal un impuls de models de zonificació escolar que afavoreixin l’heterogeneïtat en la composició social dels centres. I un impuls i ús del contracte-programa (Pacte Nacional d’Educació⁹) com a mecanisme de lluita contra la segregació.
- Gestionar l’accés. En aquest punt es proposa el tancament de centres segregats a la matrícula viva i suport a les comissions d’escolarització, i també l’ús de les ampliacions

⁸ El Màster en Professorat d’ESO i Batxillerat, Formació Professional i Ensenyament d’Idiomes és establert per la Llei Orgànica d’Educació (LOE), en l’article 94 i següents, en què es fixa la formació inicial del professorat d’educació secundària (ESO, batxillerat), formació professional i ensenyament d’idiomes i es determina que el màster és el requisit necessari per exercir la professió de professor en aquests nivells d’educació.

⁹ El Pacte Nacional per a l’Educació és un acord amb les famílies, els centres educatius, els professionals de l’educació, l’alumnat i els Ajuntaments. És l’acord més ampli mai aconseguit a Catalunya que dona estabilitat al sistema educatiu, enforteix la qualitat i representa una innovació pedagògica i organitzativa (Pacte Nacional per a l’Educació 20 de març de 2006).

i les reduccions de ràtio i de grups i les adscripcions de centres com a instrument per a l'equitat educativa. Caldria també un allargament del període de reserva de places un cop acabat el procés de preinscripció i l'impuls de polítiques actives per optimitzar l'ús d'aquesta mesura. També s'ha de plantejar l'establiment d'un màxim d'alumnat amb necessitats educatives específiques per centre. Així com, un compromís polític sobre el control de les irregularitats en el procés d'admissió.

- Optimitzar del marc normatiu. Caldria la incorporació de noves mesures específiques en el decret d'admissió¹⁰ de 2002. L'oportunitat d'aprofitar la llei d'educació catalana per avançar en la lluita contra la segregació escolar. I l'ampliació de les funcions atribuïdes a les comissions d'escolarització.
- Informar adequadament. En aquest aspecte caldria una reducció de les desigualtats socials d'accés a la informació, una promoció del coneixement sobre els drets d'elecció de centre i pedagogia de les decisions polítiques, i l'optimització del sistema d'informació de les vacants i de les baixes durant el curs escolar.
- Aportar mesures compensatòries. Es proposa una inversió en professionals i incentius, i atracció del professorat millor preparat. També un impuls a la integració d'escoles segregades i no segregades. Caldria una promoció de polítiques actives d'atracció de la demanda, com l'acompanyament de les famílies cap als centres guetitzats, i la definició de plans de xoc en centres segregats i avaluació continuada del seu procés d'aplicació.
- Fer escola secundària en clau adolescent. En un alt percentatge d'instituts amb prou feines hi hagut canvis en la cultura institucional. Així, una escola secundària no es pot definir com un lloc per a la transmissió de coneixements o d'obtenció de títols. L'escola secundària necessita unes determinades formes d'ensenyar a aprendre, ha de poder crear uns determinats climes, ha de poder facilitar la influència d'unes persones adultes que acompanyin processos de transformació i canvi.
- Impedir la consolidació d'escoles homogènies amb població seleccionada o exclosa. Si l'adolescència és per definició diversa i la matrícula no té cap desviació o selecció específica, les aules adolescents han de ser un mosaic canviant d'adolescències canviant. La millor situació educativa és aquella en la que es dona una àmplia diversificació d'adolescències. Els intents d'homogeneïtzar (quan es produeixen les dues reduccions socials extremes: escoles marginals i escoles d'elit) donen lloc a majors dificultats a l'alumnat per gestionar la seva pròpia adolescència, dificulten la creació de climes positius i la possibilitat que l'adolescent consideri l'escola com un espai propi, incrementen les tensions en la construcció de la identitat per rivalitat i enfrontament, i no faciliten la creació de contextos d'aprenentatge innovadors.
- Potenciar els programes educatius. A partir de la LOGSE i la implementació de la LOE s'estan posant en marxa les mesures d'atenció a la diversitat que contempla la llei

¹⁰ L'admissió d'alumnat en els centres docents públics, concertats o sufragats amb fons públics té com a objectiu assolir la millor atenció a les necessitats educatives de l'alumnat, i es regeix pels principis d'equitat, igualtat, integració i cohesió social, garantint la transparència del procés i l'efectivitat del dret a l'educació, així com la possibilitat d'escollir el centre docent, atenent al seu projecte educatiu i caràcter propi. El Decret estableix que en l'admissió d'alumnat en centres sufragats amb fons públics no es pot establir cap mena de discriminació per raons ideològiques, religioses, morals, socials, de raça, sexe, naixement o qualsevol altra de caràcter personal ni social, ni condicionar-la a la pertinença a cap mena d'entitat o associació, ni a cap obligació de prendre part en activitats o a rebre serveis no gratuïts, o de fer aportacions pel concepte de reserva de lloc escolar (Decret 31/2002, de 5 de febrer, pel qual s'estableix el règim d'admissió d'alumnat als centres docents públics, concertats o sufragats amb fons públics).

adreçades a respondre les necessitats educatives concretes de l'alumnat. Per una banda, tenim els Programes de Diversificació Curricular (Bolívar i López, 2009; i Vallejo i Bolarín, 2009) que pretenen donar resposta a l'alumnat dins l'Educació Secundària Obligatòria, i que a Catalunya es concreten en dues modalitats que seran tractades més en detall en el capítol 3 d'aquesta tesi. Per altra banda, s'ha passat dels Programes de Garantia Social (PGS, curs 1993-1994)¹¹ als Programes de Qualificació Professional Inicial (PQPI, curs 2009-2010)¹² i als Programes de Formació i Inserció (PFI, curs 2014-2015)¹³. Superades les limitacions dels PGS per ser marginals, els PQPI/PFI tenen com a objectiu reduir les altes taxes de fracàs escolar i dotar als joves, com a mínim, d'una qualificació professional de nivell que els permeti accedir al món laboral. Aquests són l'última oportunitat de continuar al sistema educatiu per als joves amb fracàs escolar.

- Desenvolupar estratègies basades en l'organització de l'ensenyament. Un ensenyament centrat en l'alumnat. És a dir, és important trencar amb les metodologies anomenades tradicionals. És important que el professorat es preocupi per aconseguir que l'alumnat torni a sentir-se capaç d'aprendre i vulgui fer-ho. Això implica unes metodologies molt més contextualitzades i centrades en l'alumnat tals com:
 - La programació didàctica i la planificació curricular com a instrument de millora. Es tracta de com realitzar els processos de selecció i organització dels continguts, establir amb claredat els aprenentatges (objectius i competències) a assolir.
 - Els agrupaments flexibles i grups reduïts. És una manera d'atendre la diversitat que permet adaptar-se a circumstàncies especials i a possibles dificultats de comprensió o que possibilita una orientació diferent respecte a determinats continguts.

¹¹ La LOGSE va implantar els Programes de Garantia Social (PGS). Aquests feien referència a una oferta formativa que havien de tenir els joves que no assolien els objectius de l'educació secundària obligatòria. Aquests alumnes havien de tenir com a mínim setze anys, haver pogut exhaurir totes les possibilitats que els permet la llei de continuar en l'ensenyament obligatori i no haver obtingut el Graduat en ESO.

<http://www.xtec.cat/~ibalague/oit/recursos/pgs.htm> [01-02-2013]

¹² Els programes de qualificació professional inicial (PQPI) s'adrecen als nois i les noies que finalitzen l'etapa de l'ensenyament secundari obligatori sense haver obtingut el títol de graduat en educació secundària obligatòria (ESO). Han de tenir setze anys o complir-los abans del trenta-u de desembre de l'any d'inici del programa. La finalitat d'aquests programes era proporcionar una formació bàsica i professional que facilités la incorporació al món laboral o la continuïtat de l'itinerari formatiu, especialment en la formació professional específica de grau mitjà, un cop superada la prova d'accés. Els programes també donaven opció, als joves que ho desitgessin, de fer una formació complementària per tal d'obtenir el títol de graduat en ESO.

http://www.edubcn.cat/ca/suport_educatiu_recursos/orientacio_transicions/pqpi [16-3-2013]

¹³ A l'igual que els PQPI, els programes de formació i inserció (PFI) tenen finalitat educativa, formativa i professionalitzadora. Han de permetre a l'alumne el seu desenvolupament personal i l'adquisició de competències que li facilitin tant la inserció social i laboral com la continuïtat formativa en els ensenyaments postobligatoris.

http://educacio.gencat.cat/documents/IPCNormativa/DOIGC/CUR_PFI.pdf [25-04-2015]

El canvi de nom (PQPI/PFI) no afecta els objectius d'aquesta formació, encara que sí que implica algunes diferències com, per exemple, les següents: la càrrega horària disminueix en pràctiques i augmenta en hores lectives; desapareix el mòdul C, que era el necessari per obtenir el graduat en ESO, tot i que es conserva la possibilitat d'accedir a l'escola d'adults per treure's aquest títol encara que no es tinguin els divuit anys. També es manté l'accés directe als cicles de Grau Mig a partir d'una qualificació mitjana de vuit, i es pondera de manera diferent, a la baixa, quan la qualificació és entre el cinc i el set. La titulació que s'obté és la d'Auxiliar nivell 1, que s'equipara amb la futura formació professional bàsica.

- Treball col·laboratiu. Fomenta i estableix un clima de relacions d'igualtat i suport entre professorat i alumnat, el qual reverteix en el clima de la classe i en les relacions amb al mateix alumnat.
- Col·laboració i participació de les famílies i la comunitat. Constitueix un servei de suport personal i acadèmic a l'alumnat, destacable en els treballs sobre fracàs i absentisme escolar (González, 2008; Escudero i Martínez, 2011) perquè el capital cultural de les famílies determina en certa mesura la participació i col·laboració de les mateixes.
- Implicar als professionals cap a un major compromís personal i individual. Una major implicació professional i personal dels docents que treballen amb aquestes mesures fa que l'alumnat avanci i millori en tots els àmbits de la seva formació personal, acadèmica i professional (Luzón i altres, 2009).
- Augmentar les expectatives de l'alumnat. És important transmetre a l'alumnat altes expectatives sobre les possibilitats d'aprenentatge perquè fa implicar-lo en el seu propi procés d'aprenentatge.

Per Escudero i Martínez (2011), ara per ara és impensable la plena inclusió, però sí que cal plantejar-se objectius modestos i inexcusables. És una qüestió de drets, no de ranking internacional. Els fracassos no són una fatalitat, sinó que són alguna cosa que es dona socialment, culturalment, políticament i escolarment. Per tant, té remei. Cal treballar per eliminar la indiferència i trifulgues polítiques. Així, per aquests autors les propostes inexcusables passarien perquè els poders públics treballassin per: protegir i vetllar per una escola pública al servei del bé comú de l'educació; corregir honestament la deriva cap a la privatització; liderar un trajecte clar i donar suport als centres i docents; i centrar els esforços molt més en la creació de capacitats que en la suma de recursos i decrets. Per altra banda, els centres docents i la professió docent haurien de crear un marc de responsabilitat, oferir confiança i garanties a la ciutadania (González, Méndez i Rodríguez, 2009).

Amb tot el que s'acaba d'exposar, veiem que queda molt camí per recórrer per arribar a una educació per a tothom. En tot aquest procés, cal tenir present que existeixen dificultats i reptes per anar-ho superant i afrontant.

1.4. REPTES DEL SISTEMA EDUCATIU

Bolivar i López (2009) exposen que el repte que afronta la Unió Europea és intensificar la reforma dels sistemes escolars perquè tots i cadascun dels joves, gràcies a un accés i unes oportunitats millors, puguin desenvolupar plenament el seu potencial per convertir-se en participants actius en l'economia del coneixement emergent i reforçar la solidaritat social.

Pujolàs (2006) i Echeita (2006 i 2007) exposen que les claus del futur immediat de l'educació inclusiva a Catalunya passa per un únic sistema educatiu per als nens i nenes del nostre país, transformar l'organització dels centres educatius i transformar l'estructura d'aprenentatge de les aules (Ainscow, 2004 i 2006; Funes, 2004; Aviñoa, 2008; Escudero i Martínez, 2011). Per tant, no es pot perdre de vista la preocupació per l'alumnat en situacions educatives més vulnerables que ha d'afectar tot el sistema i tot l'alumnat i no només els que tenen alguna discapacitat o problemes d'aprenentatge.

1.4.1. CRÍTIQUES A L'EDUCACIÓ INCLUSIVA

Carbonell i altres (2004) exposen que les veus favorables a la inclusió educativa la valoren positivament perquè, a més de ser un dret i una qüestió de justícia, comporta amplis beneficis socials i és efectiva per a tot l'alumnat tant en els vessants acadèmics com en els de creixement psicosocial. Però també hem de considerar veus crítiques que manifesten que l'atenció a la diversitat a l'escola de principis del segle XXI és semblant a la de les escoles dels anys 80 i per tant, cal una profunda reflexió i un treball lent si l'horitzó és l'escola inclusiva.

En general, existeix poca investigació que argumenti a favor dels beneficis dels entorns educatius inclusius i/o plantegi les seves principals contradiccions i dilemes.

Un estudi realitzat per Daniel i King el 1997 exposa que encara que molt professorat doni suport a la inclusió, hi ha molts dubtes davant la manca de temps i experiència per fer-la correctament (Carbonell i altres, 2004). Escudero i Martínez (2011) també constaten que, amb els treballs realitzats fent referència a objectius proposats i diverses actuacions, els resultats han estat escassos. Altres autors (Hick, Kersner i Farrel, 2008 a Echeita i altres, 2009) manifesten que el procés cap a la inclusió educativa està ple d'ombres, sobretot a l'educació secundària obligatòria.

Echeita, Parrilla i Carbonell (2008) exposen que el sistema no ha de consistir a donar a tots el mateix, ni tampoc donar a cadascú en funció de les seves capacitats, sinó donar a cadascú segons les seves carències.

Echeita (2009b) posa de manifest que encara existeix una discriminació directa de determinat alumnat posant en evidència les limitacions de les conviccions inclusives. Elements tan essencials com la presència i la participació encara es troben en processos embrionaris. Referent a la presència, la gran majoria de les comunitats autònomes espanyoles encara mantenen un sistema de "múltiples vies" o multi-track, que es caracteritza per una varietat de serveis i dispositius d'escolarització que van des de la integració en centres ordinaris fins a la segregació d'alguns alumnes en centres d'educació especial. Quant a la participació, recerques europees¹⁴ apunten seriosos indicis que fan pensar que un important percentatge d'alumnat amb necessitats educatives especials integrat en centres ordinaris no estan satisfets amb la seva vida, tenen baixa autoestima i estan tristos, principalment en l'educació secundària obligatòria.

Aprofundint i insistint en l'exposat en el paràgraf anterior, és important remarcar les conclusions arribades en aquests estudis europeus sobre l'educació secundària obligatòria donat que aquesta tesi s'hi centra de ple. És a dir, quan l'alumnat amb necessitats educatives especials té dificultats a trobar la motivació i les ganes per aprendre, és molt més fàcil que es donin comportaments que propiciïn el fracàs escolar (falta d'atenció, conductes disruptives, desafecció escolar, etc.). Aquesta situació serà percebuda com una "incapacitat" per aprendre,

¹⁴ Quan parlem de recerques europees ens referim als estudis coordinats per Pijl (2007) i realitzats a Noruega, Alemanya i Holanda, on s'aporten dades que expressen que la simple presència a l'escola de l'alumnat amb necessitats educatives especials no condueix automàticament a contactes socials i amistats entre alumnat amb i sense necessitats especials. Resulta curiós com un país amb polítiques d'integració pioneres com Noruega, on tota la comunitat educativa hauria d'estar més acostumada, tenir millors actituds, estar més preparada per treballar i conviure amb alumnat amb necessitats educatives especials, els estudis de Pijl (2007) no corroboren a aquesta idea.

fent èmfasi així molt sovint en l'expectativa que l'alumnat amb necessitats educatives especials no pot aprendre donades les seves dificultats personals, creant-se així un cercle viciós del que resulta molt difícil sortir-ne. És a dir, l'exclusió d'aquest alumnat no es troba vinculada directament a un lloc, dins o fora de l'escola ordinària, sinó a com se senten, al seu benestar emocional i social. Per tant, davant d'aquesta posició i aprofitant aquest estudi, és interessant recollir la veu de l'alumnat que participa en aquesta tesi.

Malgrat aquestes crítiques, Escudero i Martínez (2011) consideren que si l'educació és un dret fonamental de totes les persones a una bona educació, l'educació inclusiva és el camí ja que les controvèrsies que aquesta pot generar també suposen un enriquiment i una evolució cap a l'objectiu comú per a tothom: escola per a totes i tots.

Una educació inclusiva només és viable si es construeixen àmplies i sòlides xarxes de col·laboració i interdependència a tots els nivells i entre tots els actors implicats. Així es tracta de revisar actituds, valors, idees i pràctiques per convertir el centre escolar en una autèntica comunitat d'aprenentatge, oberta a la participació del professorat, alumnat i la resta d'agents educatius (Ainscow, 2004).

Darreche, Fernández i Goicoechea (2010) exposen que una escola inclusiva és una escola que aspira a respectar i respondre a la diversitat de l'alumnat i el professorat en entendre que l'aprenentatge és un procés social que implica una relació mútua. Aquesta també aspira al progrés de tots els estudiants des del respecte a l'heterogeneïtat, la coeducació, l'interculturalisme i la relativitat i interactivitat de les necessitats educatives, entre d'altres principis. Però també és una escola que es planteja reptes en considerar temes que, no per coneguts i analitzats críticament amb anterioritat, segueixen exigint ser discutits. Entre tots ells destaquen que cal tornar a pensar en el currículum, repensar la diversitat de manera àmplia, modificar la cultura i l'organització del centre, i reconstruir l'organització de l'aula; per tant, tots aquests són temes que ens haurien de servir per reflexionar.

1.4.2. CANVIS PER A UNA ESCOLA INCLUSIVA

Els canvis que s'imposen per a una escola inclusiva de qualitat a l'Estat espanyol i Catalunya se situen a diferents nivells: entorns socials, polítiques educatives, implantació legislativa i recursos, organització i funcionament de centres, actituds professionals. A continuació vegem-los amb més detall:

- **Nivell social.** Pujolàs (2006) exposa que la cultura dominant continua menystenint, ignorant i marginant als diferents. Passem de tenir unes expectatives irrealistes optimistes a unes expectatives irrealistes negatives. I Funes (2004) apunta que pares i mares desconfien d'una escola que desconeixen.
- **Nivell polític.** Per Funes (2004) la institució política està sota sospita perquè en els últims anys s'ha difós sistemàticament la idea que els resultats de l'escolarització eren un desastre. Això ha portat a una greu desconfiança política sobre l'escola.
- **Nivell legislatiu.** La UNESCO (2009) exposa que la legislació hauria de ser reformada i revisable, però Funes (2004) apunta que les lleis tenen dificultats per adaptar-se a les realitats socials i en un món com l'educatiu en contínua i accelerada transformació. Per tant, caldria una llei marc que permetés adaptacions ràpides i formes diferents de fer una escola.

- **Nivell conceptual.** Duk i Loren (2010) manifesten que hi ha enfocaments contradictoris per afrontar l'educació de les persones que presenten necessitats educatives especials, és a dir, existeixen barreres d'accés, participació i aprenentatge de tots els alumnes (Booth i Ainscow, 2002). També cal anar molt amb compte amb el diagnòstic inicial perquè pot tenir conseqüències nefastes (Pujolàs, 2006).
- **Nivell de sistema educatiu.** Vila (2006) explica que la implantació de la Declaració de Salamanca (1994) va ser un punt d'inflexió, amb el suport legislatiu de la LISMI (1982), LODE (1985), LOGSE (1990), i conseqüentment hi va haver un augment dels recursos humans i suport formatiu dels centres de professorat. Malgrat això, el sistema no ha avançat tant com s'esperava, no s'ha convertit la realitat de l'escola en una situació inclusiva en la qual tothom aprèn amb les ajudes necessàries. Altres autors, Duk i Loren (2010), també expressen que el sistema educatiu té dificultats per respondre a la diversitat de necessitats educatives de tots els estudiants. Escudero i Martínez (2011) aporten que actualment totes les reformes es declaren inclusives encara que, en realitat, la majoria d'elles no s'han implementat o no són capaces d'evitar l'exclusió o frenar-la. Per aquests autors, es fa referència sovint a la democràcia, la justícia i l'equitat, però sense combatre degudament les dinàmiques i estructures en què els seus resultats vulneren valors i principis bàsics.
- **Nivell curricular.** Darreche, Fernández i Goicoechea (2010) exposen que caldria tornar a pensar el currículum per millorar la resposta a la diversitat. Aquest ha d'acollir tota la diversitat que hi ha als centres i a les aules. En altres paraules, es tractaria de superar l'etnocentrisme cultural existent en moltes propostes curriculars i adoptar el pluralisme cultural propi de societats inclusives. Les propostes centrades en el currículum comú i la igualtat d'oportunitats són les respostes curriculars que es defineixen des de l'enfocament de l'educació inclusiva. El pes hauria de recaure sobre les mesures ordinàries d'atenció a la diversitat i no sobre les extraordinàries.
- **Nivell de centre educatiu.** Aviñoa (2008) recull les limitacions que presenta l'educació inclusiva en el context del centre educatiu: hi ha la necessitat d'identificar als alumnes "integrats"; només hi ha recursos per alumnes amb problemes; el suport que es dona és individual i fora del context de l'aula; es disposa de suports limitats; el tutor es desresponsabilitza d'alumnes amb necessitats específiques; i hi ha una desatenció dels aspectes més socials. Per altra banda, Darreche, Fernández i Goicoechea (2010) exposen que cal tenir present la diversitat dels propis centres educatius perquè cada centre educatiu és únic i singular. Aquests autors també afegeixen que els reptes que suposen respondre a la diversitat han de ser assumits per l'escola-institut en el seu conjunt i això suposa canvis a nivell de cultura i organització de centre que possibilitin un reconeixement de la diversitat, de la diferència, com un valor.
- **Nivell d'aules.** Per Darreche, Fernández i Goicoechea (2010) caldria assumir el repte de crear aules inclusives que responguin a la diversitat existent en el propi centre educatiu, analitzant els processos que condueixen a l'exclusió, dissenyant processos d'ensenyament-aprenentatge que permetin respondre a aquesta diversitat i que entenguin les diferències com a enriquidores.
- **Nivell de professorat.** Donat que ens ubiquem a l'Educació Secundària Obligatòria, per López, Echeita i Martín (2009) és en aquesta etapa educativa on hi ha més resistència del professorat cap a l'educació inclusiva. Funes (2004) apunta que una part del professorat espera solucions als seus mals docents per part de les lleis que no arriben.

Hi ha una part de docents que no creu que sigui tasca seva ensenyar a l'alumnat amb importants dificultats, que no té la intenció de reflexionar i d'analitzar com ensenya i, encara menys, de dedicar temps a formar-se (Idol, 1998; Vila, 2006; Echeita, 2007; González, 2008; Macarulla i Saiz, 2009; i García - Corona, 2010; López, Echeita i Martín, 2010). Darreche, Fernández i Goicoechea (2010) afegeixen que la diversitat també inclou la del professorat perquè aquest té diferents qualitats personals (empatia, interès, caràcter, etc.) i diferents habilitats professionals (habilitats organitzatives, habilitats d'observació, establiment de límits, etc.) que condicionen els processos d'ensenyament i aprenentatge.

Així, tal com s'ha exposat a l'inici d'aquest capítol, la informació treballada fins ara ens ajuda a situar-nos en l'educació inclusiva. És a dir, amb els antecedents històrics ha quedat palès que aquesta té el seu inici en l'educació especial on es passa de la negació de l'educació en diferents grups de persones fins a la parcial o plena incorporació dels nens i nenes al sistema educatiu. Aquesta evolució s'ha anat construint al llarg del temps amb la intervenció de diferents institucions internacionals i nacionals (UNESCO, INEE, etc.) i innovacions legislatives, en el cas de l'Estat espanyol, la LGE, LISMI, LOGSE, LOE, etc. En aquest temps s'ha anat tractant aspectes com la normalització, integració, sectorització i altres que han contribuït a una evolució i revisió conceptual cap a l'educació inclusiva. Tot i així, cal remarcar la constant lluita per superar l'exclusió social i educativa juntament amb els reptes que la societat va presentant. Només amb l'anàlisi i avaluació de tots els elements que hi intervenen serà possible l'avanç a la consecució d'una educació per a tothom. Així, si ens mirem amb perspectiva tot el que s'ha exposat fins ara, podem constatar que si seguim una línia de treball idònia es produeixen avenços, aspecte al qual vol seguir contribuint aquesta investigació que, de mica a mica, s'anirà desplegant.

A continuació, amb la intenció que concretar progressivament el perquè i el sentit d'aquesta tesi, en el capítol següent coneixerem algunes de les principals estratègies que, a nivell global, cal desenvolupar des de l'entorn social fins a les aules i comprovarem que hi ha d'haver la implicació de tota la comunitat educativa perquè escoles i aules inclusives siguin possibles. Per complementar-ho també descriurem i analitzarem experiències rellevants des de la perspectiva d'un enfocament inclusiu de l'educació.

CAPÍTOL 2: DESENVOLUPAMENT DE PRÀCTIQUES EDUCATIVES INCLUSIVES

Un cop arribats en aquest punt cal fer notar que promoure la inclusió educativa com a estratègia és l'única via per avançar cap a una educació de qualitat per a tots. En aquest procés, el més rellevant és el que cada comunitat educativa defineixi i concreti en cada cas la inclusió, en funció del seu context, de la seva història, la seva cultura escolar i dels seus múltiples condicionants: econòmics, polítics, legislatius, culturals, etc.

Per completar aquest punt, descrivim, analitzem i comparem algunes experiències inclusives rellevants que ens ajuden a contextualitzar i situar millor tant el tercer capítol com l'estudi desenvolupat posteriorment. Constatarem molta diversitat i singularitat en cada realitat.

2.1. ESTRATÈGIES PER A LA INCLUSIÓ EDUCATIVA: DE L'ENTORN SOCIAL A L'AULA.

Són molts els autors que fan aportacions sobre quines són les estratègies més adequades per arribar a aquesta finalitat: Booth i Ainscow (2002), Ainscow (2004), Carbonell i altres (2004), Pujolàs (2004), Vila (2006), García–García (2006), Moliner (2008b), López, Echeita i Martín (2009), García–Corona (2010), López, Echeita i Martín (2010). De tots ells en podem extreure un plantejament de canvi centrat en: l'entorn social, el govern i administració educativa i el centre i el professorat. Vegem-ho detallat a continuació.

2.1.1. ENTORN SOCIAL

El dret a l'educació és un dret humà bàsic fonamentat en una societat més justa. Per tant, l'educació inclusiva és la clau de pas perquè tots els nens i nenes aprenguin junts en escoles inclusives. Així, canviaran les actituds davant la diferència i això donarà lloc a una societat més justa i no discriminatòria, en la que no hi tinguin lloc els processos d'exclusió. En paraules de Booth i Ainscow (2002), crear cultures inclusives és construir una comunitat establint uns valors inclusius. Per tant, cal reconèixer que la inclusió en l'educació és un aspecte més de la inclusió a la societat. Per impulsar polítiques més justes, equitatives i humanes, és fonamental actuar en diferents aspectes:

- Opinió pública. És necessari que la societat estigui informada, conegui el discurs teòric i, especialment, les necessitats i les pràctiques que plantegen la inclusió com a una qüestió natural i plena de sentit comú.
- Polítiques socials. Cal una projecció de la inclusió a altres àmbits com la feina, l'accés a l'educació superior o la participació a la comunitat.
- Associacions comunitàries. Cal promoure xarxes o fòrums, organitzar seminaris i grups de treball en els que s'impliquin professionals, pares i membres d'associacions relacionades amb els drets humans i la inclusió, per fer realitat les polítiques i pràctiques de caràcter humanitari.
- Famílies. Aquestes són el motor de canvi, més que els docents, exigint que l'assistència a l'escola ordinària sigui considerada un dret per a tots. Així, un dels factors clau per avançar cap a la inclusió és la participació i el treball amb les famílies. Per exemple: estimular a les famílies d'altres grups culturals a la participació; augmentar els espais de col·laboració amb les famílies; organitzar jornades on cada cultura presenti les seves particularitats; i crear punts de trobada per fomentar la relació entre els pares dels alumnes.

2.1.2. GOVERN I ADMINISTRACIÓ EDUCATIVA

Les societats i els sistemes educatius inclusius només poden fer-se realitat si els governs són conscients de la naturalesa del problema i es comprometen a solucionar-lo (UNESCO, 2009). Per Moliner (2008b) és fonamental veure com el sistema educatiu es transforma per respondre a la diversitat de l'alumnat, i no fer encaixar a cert alumnat en el sistema. Els factors implicats en aquesta transformació són:

- Política educativa. El procés de concreció de política educativa depèn del punt de partida de cada context. La inclusió hauria d'estar sempre present en les polítiques globals amb un lideratge polític i administratiu, promovent o incidint en les actituds positives cap a la inclusió, sobretot per part del professorat.
- Finançament i distribució de fons. Hi hauria d'haver una distribució de fons en funció del nombre d'alumnes (no d'alumnes discapacitats) concretada o complementada tenint present factors socials i econòmics del context o les famílies (pobresa, atur,...), per garantir el principi d'equitat.
- Plans de transició. Caldria concretar plans de transició entre etapes i entre centres. Es tracta d'afavorir l'acollida de l'alumnat al nou centre i l'adaptació al nou entorn.
- Formació sobre la inclusió. Caldria una formació inicial del professorat sobre inclusió educativa, fent especial èmfasi a mètodes i recursos.
- Actitud del professorat. Caldria fomentar una actitud favorable cap a la inclusió del professorat. Les actituds i maneres de fer determinen en gran mesura el tipus d'atenció educativa que reben els estudiants.

2.1.3. CENTRE, PROFESSORAT I AULA

Aquest és un nivell crític en el canvi i la millora dels centres. Els avenços poden suposar canviar molt el sentit educatiu exercit. El centre ha de crear una cultura inclusiva (Ainscow, 2002 i García-Corona i altres, 2010). La direcció ha de fer conscient i evident que l'escola és una realitat multicultural i afrontar-ho buscant noves formes de resposta adequada a la diversitat. Ha de defensar que la diversitat no és principalment dels alumnes sinó de la intervenció educativa. Per tant, ha d'analitzar les necessitats del centre i prioritzar-les en funció de les problemàtiques de l'alumnat, és a dir, disminuir les barreres a l'aprenentatge i a la participació de tots els estudiants, no només d'aquells que presenten discapacitats o que tenen "necessitats educatives especials". L'actuació directiva hauria de consistir a desplegar un lideratge organitzat al voltant d'un propòsit comú i valors comuns democràticament acordats, i mantenir fortament vinculades a les persones, estructures i recursos al voltant d'aquests valors i principis bàsics. El paper del director és bàsic perquè els membres prenguin consciència en quina mesura s'estan mantenint condicions i pràctiques organitzades i educatives no - democràtiques i injustes, així com la necessitat de transformar-les. Per tant, serà necessària una línia de promoció de la col·laboració i el treball conjunt que doni lloc i suport a processos de col·laboració professional entre professors, entre aquests i altres professionals i membres de la comunitat escolar que facin possible el lideratge pedagògic (González, 2008).

Així, a nivell de centre, cal tenir en compte les següents dimensions:

- Mesures innovadores. Cal donar suport a iniciatives com: dissenyar i desenvolupar programes molt pensats; dissenyar i desenvolupar intervencions educatives estructurades; plantejar un diagnòstic basat en la detecció de casos; adequar els objectius acadèmics al nivell d'abstracció i curricular de l'alumnat; integrar les propostes a la diversitat amb la resta d'activitats i objectius del centre; integrar en els projectes als diferents departaments del centre,...
- Mesures organitzatives. Crear grups específics on tinguin l'opció de participar amb el grup de referència. Dins els grups específics se sol optar per la flexibilitat, centrant-se en àrees curriculars bàsiques (matemàtiques i llengua), en alguns casos ciències socials i naturals, oferint la possibilitat de participació en tallers i activitats optatives (complementàries o extraescolars). Els tallers han de treballar continguts teòrico-pràctics. Per tant, caldran mesures d'actuació directa amb els alumnes complementat amb una obertura del centre cap a la comunitat (García-García, 2008).
- Mesures curriculars. Per Echeita (2007) cal revisar el currículum: els objectius, competències bàsiques i els continguts han de ser suficientment amplis, rellevants i flexibles perquè puguin facilitar que un número igualment ampli i divers d'alumnat trobi en ells oportunitats significatives i variades per aprendre. El disseny del currículum ha de ser participatiu, centrat en la diversitat, i que doni importància al treball previ de preparació i disseny de materials, a l'acompliment d'objectius mínims, realistes i adaptats al grup, a programar mitjançant unitats d'aprenentatge, a flexibilitzar i variar continguts, activitats, temps, metodologia, procediments d'avaluació, etc., i a avaluar coneixements, però també competències bàsiques, satisfacció i progrés personal mitjançant uns criteris d'avaluació. També caldrà mesures en l'atenció individualitzada i les adaptacions curriculars altament significatives.
- Estratègia didàctica. Partim del pressupòsit que l'aprenentatge requereix la participació directiva i activa dels estudiants. Així, la cooperació, l'ajuda mútua si es dona correctament, possibilita l'assoliment de reptes. En la seva aplicació caldrà la reflexió sobre la pròpia pràctica i sobre el funcionament general de l'aula i del centre; conèixer a l'alumnat (competències i necessitats específiques); treball en equip i coordinació entre tots els agents implicats. Per tant, hem de plantejar actuacions tals com (García García, 2006 i Pujolàs, 2004):
 - Fomentar les relacions personals entre el professorat, la creació d'un bon clima de treball i la implicació en la solució de problemes del centre
 - Integració i implicació de tot l'alumnat en les feines d'acollida, aprenentatge cooperatiu entre alumnes, resolució col·laborativa de problemes, etc.
 - Incrementar el grau d'estructuració dels continguts a ensenyar/aprendre
 - Dedicar més temps a cada unitat temàtica
 - Fomentar la motivació i l'experiència d'èxit en l'alumnat
 - Promoure aprenentatges significatius i funcionals
 - Agrupaments flexibles-heterogenis
- Clima de convivència i sentit de comunitat. Cal treballar el valor de l'amistat i la cooperació entre iguals, crear un comitè d'acollida i seleccionar tutors.
- Obertura i participació. La major part de centres educatius són realment oberts fins i tot en el seu aspecte físic. Així, cal afavorir moments de col·laboració i el treball en equip per la planificació i la discussió; aconseguir una major integració del centre a l'entorn comunitari; i fomentar la integració amb altres serveis socials o educatius.

- Suports. Els suports haurien de donar-se dins l'aula ordinària per norma general. Aquí és on l'equip directiu, amb el suport de les administracions i inspectors, són una peça clau en l'assignació d'elements de suport, configuració de rols i organització de la resposta inclusiva (Macarulla i Saiz, 2009).
- Recursos. Les escoles inclusives estan ben dotades i cal saber rendibilitzar els recursos amb tot l'alumnat. Cal una optimització dels recursos que ja es tenen: els ordinaris i els especialitzats (docents, especialistes, monitors, pares i mares, els propis alumnes,...). És a dir, afavorir l'autonomia en la selecció i gestió dels recursos segons les necessitats del centre, utilitzar els recursos organitzatius en funció de les necessitats de tot l'alumnat del centre, i no utilitzar mai els recursos per discriminar.
- Accessibilitat. Flexibilitzar els espais i horaris que permetin una organització de continguts interdisciplinaris, agrupaments flexibles, atenció individualitzada, etc.
- Mesures del departament d'orientació. Per García-Corona i altres (2010), el departament d'orientació¹⁵ ha de ser el responsable de canalitzar i fer viable la inclusió al centre, coordinant el canvi d'actituds de la comunitat i gestionant la formació i les actuacions educatives inclusives. Ha de dissenyar i donar suport al desenvolupament de programes i/o accions de desenvolupament de les actituds inclusives, ajudant a tota la comunitat educativa en la formació de competències interculturals, resolució de conflictes i models d'atenció a la diversitat. Ha de funcionar com un centre de recursos per facilitar l'adaptació inclusiva de tota la comunitat. Concretant una mica més, el departament d'orientació ha de:
 - Atendre les necessitats i promoure la col·laboració amb la comunitat educativa del seu centre
 - Participar en l'elaboració de proves de nivell curricular del centre
 - Definir amb precisió els perfils d'alumnat per adequar els diferents tipus de mètodes, estratègies o formes d'avaluació i fer-ne el seguiment
 - Revisar i aclarir els criteris d'avaluació i promoció
 - Fer un seguiment individualitzat d'alumnat en procés d'adaptació i aprenentatge

¹⁵ La implantació de la LOGSE (1990), seguint les tendències de la Unió europea en matèria d'orientació (MEC, 1990), posa de manifest que l'orientació i la intervenció psicopedagògica al territori MEC s'estructura en tres nivells: l'aula, en la intervenció tutorial i docent; el centre, amb el departament d'orientació; i el de zona, amb els equips multidisciplinaris d'orientació i assessorament. Per altra banda, els estatuts d'autonomia de les diferents comunitats autònomes espanyoles permeten que les administracions autònomes iniciïn les seves pròpies polítiques en matèria educativa. Per tant, mentre la tendència general de les diferents comunitats d'anar creant els departaments d'orientació, Catalunya és l'excepció i les funcions d'orientació, tant a d'educació primària com secundària, recauen als EAPs (equips d'assessorament psicopedagògic) i equips multidisciplinaris (Barrio, 2003).

El Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya, tenint en compte els objectius educatius plantejats per la Unió Europea per al 2010, el contingut del Pacte Nacional per a la Educació, els objectius del Pla de Govern 2007-2010, el Programa de apoyo y refuerzo en educación secundaria (PROA) i el pla de cooperació per al suport a la implantació de la LOE (2006) del Ministerio de Educación promou el Projecte per a la millora de la qualitat dels centres educatius públics (PMQCE), pla de plans, que té com a finalitat incrementar els resultats educatius, millorar la cohesió social i prevenir l'abandonament prematur en els centres educatius públics a través de l'impuls de l'equitat, l'excel·lència, l'autonomia, la millora de la qualitat i la inclusió.

El projecte (PMQCE) s'ha concretat en el Projecte d'Autonomia de Centres, mitjançant els plans estratègics regulats pel Decret 132/2001, de 29 de maig, els quals promouen l'autonomia pedagògica, d'organització i de gestió per afavorir la millora contínua en l'educació pública.

Davant aquest marc normatiu, els centres educatius tenen l'autonomia per crear el departament d'orientació amb la finalitat de ser un servei, juntament amb les actuacions oportunes de cada realitat, que ajudi a la gestió del centre a incrementar els resultats educatius, millorar la cohesió social i prevenir l'abandonament prematur.

- El rol del professor tutor i el dels especialistes. El professorat ha de prendre la responsabilitat del progrés de tot l'alumnat, és a dir, l'educació de tot l'alumnat, inclosos els que experimenten dificultats, és responsabilitat del professor de l'aula. Per tant, aquest professor és el responsable de transformar el medi educatiu i crear un clima d'aula inclusiu i les seves actuacions han d'anar encaminades a (García-Corona, 2010):
 - Fomentar el debat a classe per transmetre que el diàleg és la manera de relacionar-se i contrastar punts de vista.
 - Treballar en equip cooperatiu: consensuar objectius bàsics; varietat en les activitats; trencar l'estructura de matèries i grups; utilitzar l'agrupament heterogeni i multinivell; avaluar l'assoliment d'objectius i competències bàsiques; i permetre a l'alumnat l'autocontrol del seu aprenentatge.

Es fa notar que aquests mestres han de tenir un coneixement especial i, a més, tenir experiència laboral en escoles ordinàries i classes ordinàries (Macarulla i Saiz, 2009).

- La formació inicial i permanent del professorat. Cal una formació inicial i permanent perquè es canviïn actituds, si s'escau, i s'adoptin les estratègies i mètodes d'ensenyament que necessita el nou escenari escolar que s'està proposant. Podem afegir que per assolir un òptim desenvolupament docent, les competències professionals fonamentals del professorat haurien de ser (Echeita, 2007):
 - Tenir una actitud reflexiva i crítica
 - Tenir curiositat i iniciativa
 - Saber buscar i recopilar informació rellevant
 - Ser estratègic
 - Ser capaç de treballar col·laborativament i cooperativament
 - Mantenir una comunicació, diàleg i escolta
 - Saber demanar i oferir ajuda
 - Mostrar empatia
 - Saber compartir
 - Assumir riscos i estar oberts al canvi
 - Fixar-se fites i seguir aprenent

Per tant, atendre a la diversitat en un marc inclusiu suposa que cada centre sigui conscient de la seva situació particular, realitzi una anàlisi real de les necessitats del seu centre i dels recursos útils que pot incorporar i s'impliqui, cooperativament, en l'elaboració del projecte que millor respongui a la seva realitat. Així, suposa innovar per millorar cada situació educativa i participar, és a dir, implica necessàriament minimitzar les barreres i maximitzar els recursos que donin suport als processos d'aprenentatge i de participació de tots els estudiants.

Les decisions que es prenguin han de ser el resultat d'un procés de reflexió i han de prendre's amb la participació de qui les porti a la pràctica (Duk i Loren, 2010; Ainscow, 2004; Echeita, Parrilla, i Carbonell, 2008; Booth i Ainscow, 2002).

2.2. EXPERIÈNCIES D'INCLUSIÓ EDUCATIVA RELLEVANTS

Abans de concretar l'estudi en la mesura d'atenció a la diversitat en què se centra aquest treball d'investigació, analitzarem diferents experiències d'arreu per conèixer alguns dels

diferents models d'escola inclusiva que es desenvolupen i així contextualitzar millor la recerca que presentem. Per tal de facilitar la lectura comparativa de les diferents experiències s'estableixen de forma comuna tres nivells d'anàlisi, que alhora es corresponen a les dimensions establertes a l'inici del capítol en què ens trobem: l'entorn social, el govern i l'administració educativa, i el centre, professorat i aula.

2.2.1. EXPERIÈNCIA AL CANADÀ

Canadà és un país de grans diferències i una àmplia diversitat (elevat percentatge d'immigració, convivència de dues llengües cooficials i altres llengües amb desigual implantació, i grups minoritaris de caràcter aborigen). Té una organització administrativa molt descentralitzada; així, no existeix un ministeri d'àmbit nacional que s'encarregui de l'educació ni tampoc hi ha un sistema educatiu unificat. Disposa de tretze jurisdiccions: deu províncies i tres territoris, cadascun d'ells és responsable de l'educació a tots els nivells (educació infantil, primària, secundària i universitat). Tot i així, malgrat aquestes diferències hi ha una gran semblança entre els tretze sistemes educatius, gràcies al Consell d'Educació de Canadà (CMEC). Un dels primers llocs on es va obrir camí cap a la implementació de la inclusió al Canadà va ser a la de la Província de New Brunswick. El prenem com a exemple perquè representa una experiència primerenca, consistent i innovadora en la implementació de la filosofia de la inclusió educativa.

Porter i Stone (2001), Berruezo (2006), Moliner (2008b), Aviñoa (2008) i Riera (2010) han fet diferents anàlisis per entendre aquest model i a continuació se n'exposen les característiques més rellevants.

A. ENTORN SOCIAL

La societat parteix de que si tots els nens i nenes aprenen junts en escoles inclusives, canviaran les actituds davant la diferència i això donarà lloc a una societat més justa i no discriminatòria.

- La inclusió educativa és un descriptor internacional que té el seu fonament ideològic en la Declaració Universal dels Drets Humans.
- L'educació inclusiva sorgeix del convenciment que el dret a l'educació és un dret humà bàsic que està en la base d'una societat més justa.
- En paraules de Moliner (2008b), en general, la gent té una bona actitud i els nens veuen la inclusió amb normalitat perquè estar inclòs significa participar de la comunitat.
- Implicació dels membres de la comunitat, és a dir, l'escola és un lloc de treball d'estudiants i professors, però també és un lloc de referència per a la comunitat.
- Actitud favorable dels pares de les persones amb discapacitat. Són les famílies les qui pressionen, més que els docents, a l'exigir que l'assistència a l'escola ordinària sigui considerada un dret per a tots.

B. GOVERN I ADMINISTRACIÓ EDUCATIVA

El sistema educatiu es transforma per a respondre a la diversitat de l'alumnat, i no fer encaixar a certs alumnes en el sistema.

- Des del 1985 la legislació promou la inclusió, obligant a incloure a tot l'alumnat a l'escola ordinària més propera.

- Lideratge clar del model inclusiu a l'escola per part dels responsables de l'administració educativa. Per tant, hi ha una filosofia política compromesa amb la millora de les estratègies d'instrucció, els programes escolars i l'ús efectiu i equitatiu dels recursos.
- No es qüestiona que l'alumnat amb necessitats educatives especials ha d'estar als centres ordinaris.
- Tot i que el currículum es considera un objectiu important que s'adapta i treballa, es dóna prioritat al fet de compartir els entorns educatius del districte per avaluar cada cas.
- La coordinació que s'estableix entre professionals educatius del districte per avaluar cada cas.
- Els fons educatius dels centres educatius inclusius provenen directament del govern provincial i no hi ha impostos locals per a activitats educatives, per tal d'aconseguir una equitat fiscal a través de tota la província.

C. CENTRE, PROFESSORAT I AULA

Els centres s'organitzen de manera que generen el desenvolupament d'una cultura inclusiva.

- Les ràtios són més baixes segons les necessitats educatives de l'alumnat.
- La reconversió de la figura del mestre d'educació especial en mestre de mètodes i recursos¹⁶.
- L'obertura de l'aula i del centre. Alguns centres educatius són realment oberts, és a dir, hi ha centres on les aules comparteixen un gran espai, sense portes ni murs i el pati tampoc està delimitat, tenint accés directament al mateix barri.
- La disposició d'un currículum comú per a tot l'alumnat per tal de proporcionar una instrucció a nivell múltiple. Des d'aquest sentit, els estudiants de tots els nivells reben oportunitats per participar de manera significativa en les activitats de la classe. El mestre estableix un pla d'actuació que possibilita l'aprofitament de diferents nivells i permet en altres moments una actuació més individualitzada. És a dir, el professor es planifica de manera que els seus objectius i continguts a ensenyar tinguin significativitat per a tothom.
- L'aplicació de diferents estratègies metodològiques: treball cooperatiu, la participació parcial del mestre de suport i dos docents dins de l'aula.
- La disposició als centres d'espais de descompressió/relaxació per l'alumnat que ho necessiti.
- L'alumnat amb dificultats de comportament, disposen d'un pla d'intervenció, conegut per tot el professorat.
- L'actitud favorable del professorat. En aquestes escoles inclusives es troba professorat amb una gran disponibilitat per a respondre a les demandes del seu alumnat. Aquest està majoritàriament a favor de la inclusió.
- La col·laboració del professorat a l'aula es dóna amb una elevada freqüència. Aquesta no només millora l'atenció a les necessitats dels estudiants, sinó que exigeix un acord entre els mestres sobre l'acció docent que han de desenvolupar.

¹⁶ Porter (Moliner, 2008a) explica que el "mestre de mètodes i recursos" és el responsable d'assistir als professors d'aula, sigui quin sigui el nen de la seva aula quan els plantegi un repte. La seva feina és principalment de col·laboració, consulta i suport als professors d'aula. Aquests han rebut una formació intensiva, inculcant-los la filosofia de la inclusió i les estratègies pràctiques necessàries per donar suport als professors en la seva feina.

- La potenciació del sentiment de pertinença al centre. Es treballa que l'alumnat se senti orgullós de la seva escola, que se senti que en forma part i que hi és valuós.
- La creació de grups col·laboratius, és a dir, l'alumnat es dóna suport entre ells i aprenen els uns dels altres. El suport entre companys es torna més eficaç. Donat que treballen al marge de la intervenció del professor, els estudiants demanen ajuda més sovint als seus companys més capaços per a resoldre les seves dificultats.
- La formació permanent del professorat és proposada pel centre en horari de treball. Els professors també tenen dret a uns dies de formació retribuïda. Ara bé, la direcció del centre és qui gestiona la seva participació en determinades accions o programes formatius.
- L'aprofitament de recursos materials i humans. És a dir, tots aquests recursos han de ser aprofitats per a tots els estudiants en qualsevol moment. Malgrat que la seva descentralització pugui ser un topall econòmic, el seu aprofitament és major, més ajustat o, fins i tot, més democràtic.

L'experiència canadenca ens ha de servir per pensar que l'educació inclusiva no és una utopia. Si ens qüestionem que en alguns llocs no hi ha canvis en aquesta direcció, potser també seria interessant veure les característiques que tenen aquests contextos i centres que estan treballant de manera inclusiva (Berruezo, 2006).

2.2.2. EXPERIÈNCIA A ANGLATERRA

El sistema educatiu del Regne Unit és del tot descentralitzat. Per llei es defineix com un sistema nacional, administrat localment. És a dir, parteix de la idea que un sistema educatiu escolar, que està al servei del país, no comporta una sola administració educativa sinó tantes com Autoritats Educatives Locals (LEAs) hi hagi, aproximadament un centenar.

L'any 2000, el govern va distribuir *l'Índex per a la inclusió*¹⁷ a cada escola i a cada Autoritat Local d'Educació perquè l'utilitzessin segons les seves diferents modalitats per tal de contribuir a un desenvolupament inclusiu. Aquest va suposar la introducció i desenvolupament d'un nou llenguatge entorn a la inclusió en les diferents escoles, les LEAs i altres contextos.

¹⁷ L'Índex és un conjunt de materials dissenyats per Ainscow i Booth (2002) amb la intenció de donar suport a les escoles en el procés d'avançar cap a una educació inclusiva. L'objectiu és construir comunitats escolars col·laboratives que promoguin en tot l'alumnat alts nivells d'assoliment.

El procés d'utilització de l'Índex és una ajuda important a contribuir a l'assoliment d'aquest objectiu. Aquest material anima als docents i altres professionals de l'escola a compartir i construir noves iniciatives i els ajuda a valorar detingudament les possibilitats reals que existeixen en les seves escoles per augmentar l'aprenentatge i la participació de tots els seus alumnes i alumnes.

L'Índex suposa un procés d'autoavaluació de les escoles en relació a tres dimensions: la cultura, les polítiques i les pràctiques d'una educació inclusiva. Aquest procés implica una progressió a través de tot un seguit de fases de desenvolupament de les escoles. Es comença amb la creació d'un grup de coordinació. Aquest grup treballa amb tot el personal de l'escola i els membres del consell escolar, l'alumnat i les famílies en les anàlisis de tots els aspectes de l'escola, identificant les barreres existents per a l'aprenentatge i la participació, i definint les prioritats tant per les fases de desenvolupament i manteniment, per al seguiment dels avanços que es donin.

La investigació-acció que es proposa es recolza en el conjunt detallat d'indicadors i preguntes, que han de ser analitzades en profunditat per identificar la situació actual de les escoles, així com les seves possibilitats per avançar cap a una major inclusió.

Els resultats analitzats en el Regne Unit mostren que *l'Índex* és considerat un document profundament inclusiu i hi ha evidències de la seva influència positiva en l'educació inclusiva manifestat per tots els agents educatius implicats (Ainscow i Booth, 2002).

El Comtat de Derbyshire es considera un comtat inclusiu i es prioritza, des de l'administració pública, la inclusió a l'escola ordinària mitjançant una subvenció específica per a les escoles que tinguin programes concrets dedicats a la inclusió. Ainscow (2004) i Aviñoa (2008) destaquen els trets més rellevants del model d'escola inclusiva d'aquest comtat.

A. ENTORN SOCIAL

L'entorn social no es qüestiona que els alumnes amb necessitats educatives especials han de ser als centres ordinaris.

B. GOVERN I ADMINISTRACIÓ EDUCATIVA

Malgrat no tots els centres de la zona són considerats inclusius, tots han d'atendre les necessitats educatives de l'alumnat. Ser-ho és un privilegi i comporta tot un seguit de drets i deures. Així, alguns punts a tenir present són:

- La inspecció està implicada i compromesa amb l'aplicació del model d'escola inclusiva en els centres.
- El lideratge clar del model inclusiu a l'escola per part dels responsables de l'administració educativa.
- La realització d'una avaluació interna i externa que contempla el pla de millora no tant sols en relació a centres de similars característiques.
- El servei de suport a les famílies institucional i generalitzat, prioritzant-les per davant de centres i administració (un síndic escolar per famílies).
- El departament demana als centres que tinguin bons resultats d'inclusió, no només bons resultats acadèmics.

C. CENTRE, PROFESSORAT I AULA

Els centres que són considerats inclusius disposen d'un pressupost específic a càrrec de l'administració per aplicar la inclusió en el centre. Els aspectes més destacats a nivell de centre són:

- El lideratge dels directores dels centres del projecte inclusiu.
- La disposició de recursos necessaris (personals i materials) de suport als centres per donar la resposta necessària a l'alumnat en el context ordinari i que permeten que el professorat no ho visqui com una sobrecàrrega.
- Els espais als centres ordinaris perquè l'alumnat amb necessitats educatives especials pugui gaudir també de la seva normalitat entre iguals i gaudir del seu ritme i peculiaritats.
- La importància del respecte als ritmes, sense forçar el nivell als límits que marquen "els altres", que poden generar estrès.
- La confecció d'agrupacions per edats a tot l'alumnat i segons els tipus d'activitats.
- L'actitud positiva del professorat i dels companys amb l'alumnat amb NEE, possibilita l'èxit del model inclusiu.

- La disposició al centre d'espais preparats adequadament per poder realitzar la descompressió tant de l'alumnat que ho necessita com del mateix professorat.
- La realització anual d'un pla de millora en relació al model inclusiu.
- La disposició de la figura de l'especialista en inclusió als centres que dona suport i facilita la feina de l'equip docent.
- La formació continuada de l'equip docent en relació al model d'escola inclusiva.
- La disposició dels recursos organitzatius, personals i materials necessaris per donar resposta a les necessitats educatives de tot l'alumnat al centre ordinari.

Seguint el mateix fil que s'ha exposat en l'experiència canadenca, quan ens centrem en l'anglesa també podem constatar que una educació inclusiva és possible. Ara bé, això no exclou de dificultats i esforços per part de tota la comunitat educativa per fer-ho possible.

2.2.3. EXPERIÈNCIA AL PAÍS BASC

El sistema educatiu espanyol contempla competències educatives per a la majoria de comunitats, per tant els estatuts d'autonomia de les diferents comunitats autònomes espanyoles permeten que les administracions autònomes facin polítiques pròpies en matèria educativa.

Duran i altres (2005) exposen que el País Basc juntament amb les comunitats autònomes de Madrid i Catalunya són els llocs on tenen lloc les primeres experiències de caràcter inclusiu. Ainscow (2011) explicita que al País Basc, i també a Catalunya, hi ha avanços molt positius en educació inclusiva.

El Departament d'Ensenyament, Universitats i investigació del Govern Basc ha optat des de més de vint anys per una escola inclusiva que acull, obre portes, es prepara perquè tots els nens i nenes que viuen a Euskadi, des de ben petits, estiguin ben acollits. No es tracta només d'una acollida formal o administrativa, sinó activa, que suposa que la família i el nen/nena siguin reconeguts en la seva totalitat i per tothom, des del professorat i personal de suport fins als seus companys i companyes o altres pares i mares.

L'escola basca treballa per enriquir el context, les experiències i les propostes educatives, per fer possible l'equitat i posar els millors recursos a favor dels qui estan en pitjors condicions de punt de partida, ja sigui pel seu origen social i cultural o la seva condició personal a causa de la seva discapacitat. Una escola que dialoga a partir de la pròpia experiència, de les experiències diverses, i construeix un espai de trobada, d'intercanvi de punts de vista (Martínez, 2011).

Arrel d'investigacions, Aramendi (2010) i Martínez, de Haro i Escarbajal (2010) descriuen i analitzen la política innovadora desenvolupada pel Departament de la Comunitat Autònoma del País Basc, i ens serveix per seguir amb les pautes establertes en les anteriors experiències i destacar-ne els trets principals.

A. ENTORN SOCIAL

Amb el nivell d'autonomia d'aquesta comunitat es poden desenvolupar actuacions sensibles a la inclusió:

- Construeixen un projecte col·lectiu que transmet una base cultural comuna a la ciutadania, prepararen a les noves generacions per a la societat del coneixement i fomentar els valors democràtics.
- Parteixen de la idea que tot l'alumnat ha d'estar en el centre que els correspon per zona de residència. Els pares no volen que als seus fills els separin dels contextos ordinaris.
- Consideren que són els mestres els que necessiten suports per poder donar resposta ajustada a tot l'alumnat.
- Consideren que primer han d'aconseguir els reptes socials de la inclusió escolar i després l'aprenentatge.

B. GOVERN I ADMINISTRACIÓ EDUCATIVA

Seguint les prescripcions legals del sistema educatiu espanyol, al govern i l'administració del País Basc es contemplen aspectes destacats com:

- Lideratge clar del model inclusiu a l'escola per part dels responsables de l'administració educativa.
- Tancament progressiu de les escoles d'educació especial i reconversió dels recursos com a suport per a les escoles ordinàries.

C. CENTRE, PROFESSORAT I AULA

Els centres disposen d'elements importants tals com:

- Projectes d'innovació educativa. Aquests pretenen fomentar noves propostes curriculars organitzatives, orientadores o tecnològiques que millorin la pràctica educativa i el desenvolupament professional dels docents. Aquestes iniciatives poden ser de dues modalitats: projectes globals d'innovació (intervenció sobre una etapa educativa, implicant com a mínim el 80% del professorat i una durada màxima de tres cursos escolars) i accions d'innovació (intervenció en matèries, nivells, cicles i etapes amb una participació mínima del 60% del professorat).
- Projectes de formació, amb la finalitat de potenciar els processos d'anàlisi, debat i reflexió sobre aspectes pedagògics rellevants del centre. Aquests s'han de vincular amb l'estructura i els continguts curriculars dels diferents nivells, etapes i metodologies d'ensenyament. Alguns dels temes que es treballen són: promoció de la interculturalitat; reforç lingüístic, reforç, orientació i acompanyament escolar; intervenció educativa específica; diversificació curricular; qualitat d'ensenyament; autonomia del centre; pla de convivència i creació de l'observatori de la convivència del centre; comunitats d'aprenentatge; model de centre educatiu TIC; educació científica; etc.
- Molts recursos de suport i assessorament en els centres.
- Existència d'especialistes en inclusió en els centres: mestre consultor/professors orientadors, mestre de pedagogia terapèutica i auxiliars d'educació especial.
- L'alumnat amb necessitats educatives especials disposa d'una adaptació curricular individualitzada¹⁸.
- Increment de l'assessorament als tutors i tutores (Ruiz, 2008).

¹⁸ Adaptació curricular individualitzada: en la normativa actual es parla de pla individualitzat (PI) o pla personalitzat (PP).

Martínez (2011), Aramendi (2010) i Ruiz (2008) coincideixen que malgrat totes aquestes actuacions, en caldrien més per continuar avançant cap a una escola inclusiva més justa per a tothom.

2.2.4. ANÀLISI COMPARATIVA D'EXPERIÈNCIES

Taula 2.1. Comparativa entre experiències inclusives del Canadà, Anglaterra i País Basc (entorn social-govern i administració educativa-centre, professorat i aula)

	CANADÀ	ANGLATERRA	PAÍS BASC
ENTORN SOCIAL	<ul style="list-style-type: none"> • Inclusió educativa fomentada en la Declaració Universal dels Drets Humans. • Educació inclusiva és un dret humà bàsic centrat en una societat més justa. • Bona actitud d'adults i nens en veure la inclusió amb normalitat perquè estar inclòs significa participar de la comunitat. • Implicació dels membres de la comunitat. • Actitud favorable dels pares de les persones amb discapacitat. 	<ul style="list-style-type: none"> • L'entorn social no es qüestiona que l'alumnat amb necessitats educatives especials ha de ser als centres ordinaris. 	<ul style="list-style-type: none"> • Construcció d'un projecte col·lectiu que prepara a les noves generacions per a la societat del coneixement i fomentació dels valors democràtics. • Tot l'alumnat ha d'estar al centre que els correspon per zona de residència. • Els mestres són els qui necessiten suports per poder donar resposta a tothom. • Els reptes socials de la inclusió escolar són prioritaris i després l'aprenentatge.
GOVERN I ADMINISTRACIÓ EDUCATIVA	<ul style="list-style-type: none"> • Des del 1985 legislació promou inclusió, obligant a incloure a tot l'alumnat a l'escola ordinària més propera. • Lideratge model inclusiu a l'escola per parts dels responsables de l'administració educativa. • No es qüestiona que l'alumnat amb NEE ha d'estar als centres ordinaris. • Priorització del fet de compartir els 	<ul style="list-style-type: none"> • Inspecció implicada i compromesa amb l'aplicació del model d'escola inclusiva. • Lideratge clar del model inclusiu pels responsables de l'administració educativa. • Avaluació interna i externa que contempla el pla de millora. • Servei de suport a les famílies institucional i generalitzat. 	<ul style="list-style-type: none"> • Lideratge clar del model inclusiu pels responsables de l'administració educativa. • Tancament d'escoles d'educació especial i reconversió dels recursos com a suport per a les escoles ordinàries.

	<p>entorns educatius del districte per avaluar cada cas.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Coordinació professionals educatius del districte per avaluar cada cas. • Fons educatius provinents del govern provincial i no hi ha impostos locals per a activitats educatives, per tal d'aconseguir una equitat fiscal. 	<ul style="list-style-type: none"> • Es demana bons resultats d'inclusió, no només bons resultats acadèmics. 	
CENTRE, PROFESSORAT I AULA	<ul style="list-style-type: none"> • Ràtios més baixes, segons necessitats educatives. • Reconversió del mestre d'educació especial en mestre de mètodes i recursos. • Obertura de l'aula i del centre. Algunes de les aules comparteixen un gran espai, sense portes ni murs i el pati tampoc està delimitat, accés directe al barri. • Currículum comú per a tots els alumnes per tal de proporcionar una instrucció a nivell múltiple. Els estudiants de tots els nivells reben oportunitats per participar de manera significativa en les activitats de la classe. El mestre estableix un pla d'actuació que possibilita l'aprofitament de diferents nivells i permet en altres moments una actuació més individualitzada. • Aplicació d'estratègies metodològiques: treball cooperatiu, 	<ul style="list-style-type: none"> • Lideratge dels directors en el projecte inclusiu. • Recursos necessaris (personals i materials) de suport als centres per donar la resposta necessària als alumnes en el context ordinari i que permeten que el professorat no ho visqui com una sobrecàrrega. • Espais als centres perquè l'alumnat amb necessitats educatives especials pugui gaudir també de la seva normalitat entre iguals i gaudir del seu ritme i peculiaritats. • Respecte als ritmes, sense forçar el nivell als límits que marquen "els altres", que poden generar estrès. • Agrupacions per edats a tot l'alumnat i segons els tipus d'activitats. • Actitud positiva del professorat i 	<ul style="list-style-type: none"> • Projectes d'innovació educativa per fomentar noves propostes curriculars organitzatives, orientadores o tecnològiques que millorin la pràctica educativa i el desenvolupament professional dels docents. • Projectes de formació, amb la finalitat de potenciar els processos d'anàlisi, debat i reflexió sobre aspectes pedagògics rellevants del centre. • Molts recursos de suport i assessorament en els centres. • Especialistes en inclusió en els centres: mestre consultor/professors orientadors, mestre de pedagogia terapèutica i auxiliars d'educació especial.

	<p>dos docents dins de l'aula, etc.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Espais de descompressió/relaxació per a l'alumnat que ho necessiti. • Pla d'intervenció per a l'alumnat amb dificultats de comportament, conegut per tot el professorat. • Actitud favorable del professorat amb disponibilitat per a respondre a les demandes de l'alumnat. • Col·laboració del professorat a l'aula. Potenciació del sentiment de pertinença al centre. • Creació de grups col·laboratius entre l'alumnat. • Formació permanent del professorat proposada pel centre en horari de treball i retribuïda. • Aprofitament de recursos materials i humans per a tots els estudiants en qualsevol moment. 	<p>dels companys amb els alumnes amb NEE.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Espais preparats adequadament per a poder realitzar la descompressió per alumnat/professorat. • Pla anual de millora del model inclusiu. • Especialista en inclusió que doni suport i faciliti la feina de l'equip docent. • Formació continuada de l'equip docent en relació al model d'escola inclusiva. • Recursos organitzatius, personals i materials necessaris per donar resposta a les necessitats educatives de tot l'alumnat. 	<ul style="list-style-type: none"> • Adaptació curricular individualitzat o pla individualitzat per alumnat amb NEE. • Increment de l'assessorament als tutors i tutores.
--	--	---	---

Observant la taula 2.1., constatem que les diferents experiències inclusives presenten trets comuns i també alguns que la distingeixen, que analitzem a continuació, tot prenent com a referència la mateixa classificació establerta en l'apartat anterior dedicat a les estratègies per a la inclusió: entorn social, el govern i administració educativa i el centre, professorat i aula.

A. ENTORN SOCIAL

Els tres indrets estudiats coincideixen en què *la presència* de tot l'alumnat en un mateix entorn educatiu és fonamental per iniciar una educació inclusiva. D'aquesta manera, tothom està en les mateixes condicions perquè no hi hagi processos d'exclusió i es creï la base per començar a construir una comunitat amb uns valors inclusius. Per tant, es plantegen la inclusió com una qüestió natural i plena de sentit compartit.

Un altre aspecte en què coincideixen les tres experiències és *la participació* de tota la comunitat educativa. La implicació d'estudiants, professors i famílies fa que es construeixin xarxes i vincles de treball on es vehiculin propostes que es poden portar a terme. Per exemple, l'experiència del País Basc ens aporta que l'entorn social considera que són els mestres els que necessiten suports per poder donar resposta ajustada a tot l'alumnat. Per tant, la comunitat esdevé un lloc de referència amb valors democràtics que prepararan a les noves generacions per estar i sentir-se incloses en la societat que pertanyen.

És interessant destacar que l'experiència canadenca mostra una solera ideològica més profunda quan ubica l'educació inclusiva en el fonament ideològic de la Declaració Universal dels Drets Humans.

B. GOVERN I ADMINISTRACIÓ EDUCATIVA

Les tres experiències inclusives exposen que el *lideratge polític i administratiu*, incloent-hi la inspecció, és fonamental per instaurar un model d'escola inclusiva en els diferents i diversos contextos educatius. A més, l'experiència d'Anglaterra posa en evidència que després dels bons resultats inclusius, llavors és quan es pot començar a demanar als centres bons resultats acadèmics.

Una adequada distribució dels *fons i un finançament* oportú és per les tres experiències la garantia del principi d'equitat.

També s'apunta com a un factor important la *creació de plans* que ajudin a la comunitat educativa a un intercanvi d'informació on s'optimitzi el moment, espai o agent implicat (professionals, famílies i alumnat). Per exemple, l'experiència del País Basc aporta que va reconvertir els recursos de l'educació especial en suport per a les escoles inclusives. L'experiència anglesa ofereix un suport institucional a les famílies per orientar-les oportunament. L'experiència canadenca estableix la coordinació entre professionals educatius del districte per avaluar l'alumnat amb necessitats educatives especials.

C. CENTRE, PROFESSORAT I AULA

Les diferents experiències inclusives coincideixen en el *lideratge* que ha de desplegar la direcció dels centres educatius. Aquest es pot traduir en la introducció de mesures innovadores tecnològiques, com aporta l'experiència del País Basc; la gestió de la consciència col·lectiva de tots els professionals implicats en la comunitat educativa, com apunta l'experiència canadenca; i la realització anual d'un pla de millora en relació al model inclusiu de l'experiència anglesa.

Les *mesures organitzatives* també són presents en les tres experiències. En destaco que cal prendre mesures de participació de tot l'alumnat amb la seva comunitat educativa. En aquest punt, l'experiència anglesa planteja la confecció d'agrupacions per edats a tot l'alumnat i segons els tipus d'activitats.

Referent a les *mesures curriculars*, l'experiència anglesa posa més èmfasi en un currículum comú per a tots per tal de proporcionar una instrucció a nivell múltiple. En conseqüència, l'*estratègia didàctica* se centra en la creació de grups col·laboratius d'alumnat que es donen suport entre ells i aprenen els uns dels altres. L'alumnat treballa la capacitat de resoldre les pròpies dificultats adquirint aprenentatges significatius i funcionals amb la col·laboració entre ells, que són tant o més valuosos que amb la simple intervenció del professor. L'alumnat sovint acostuma a demanar més ajuda als seus companys més capaços per resoldre les seves dificultats. En aquest punt, l'experiència anglesa remarca la importància del respecte als ritmes, sense forçar el nivell als límits que marquen "els altres", que poden generar estrès. L'experiència basca no comenta cap estratègia didàctica concreta en aquest sentit.

Pel que fa al *clima de convivència i sentit de comunitat*, l'experiència canadenca potencia el sentiment de pertinença al centre, fent que l'alumnat se senti orgullós de la seva escola, que en formi part i s'hi vegi valuós.

L'experiència canadenca aposta per una *obertura i participació* de l'aula i del centre directament al seu entorn més proper. Aquesta postura afavoreix moments de col·laboració, major treball en equip per a la planificació i la discussió entre professionals i, conseqüentment, s'aconsegueix una major integració del centre a l'entorn comunitari, ja sigui en serveis socials o educatius. Les experiències anglesa i basca no fan referència a aquest punt.

Referent als *suports a l'aula*, en l'experiència canadenca és habitual la col·laboració del professorat a l'aula. Aquests suports s'haurien de donar per norma general perquè no només millora l'atenció a les necessitats dels estudiants, sinó que exigeixen un acord entre mestres sobre l'acció docent a realitzar.

Les tres experiències remarquen la importància dels *recursos*. Es destaca que cal saber aprofitar-los, ja siguin els que fan referència als materials com als humans, com la capacitat de saber-los utilitzar en el moment oportú. Les experiències anglesa i basca parlen de l'especialista en educació inclusiva i la canadenca del mestre de mètodes i recursos. El recurs d'aquest professional dona suport i facilita la feina de l'equip docent.

Quant a l'*accessibilitat*, l'experiència canadenca i anglesa apunten la disposició als centres d'espais de descompressió-relaxació, tant per als alumnes com els professors que ho necessitin. L'existència d'aquests espais permeten una atenció mesurada i oportuna per a cada individu en funció de les seves necessitats.

L'experiència canadenca explicita l'existència d'un pla d'intervenció per a l'alumnat amb dificultats de comportament, conegut per tot el professorat com una *mesura del departament d'orientació*. Aquesta actuació ajuda a canalitzar i fer viable la inclusió al centre perquè ajuda en el procés d'adaptació i aprenentatge de l'alumnat amb dificultats.

Pel que fa la *formació del professorat*, totes les experiències expressen la importància que té. L'experiència canadenca proposa que aquesta sigui suggerida pel centre en horari de treball, els professors també tenen dret a uns dies de formació retribuïda i la direcció del centre és la qui ho gestiona. L'experiència anglesa exposa que la formació de l'equip docent va en relació al model d'escola inclusiva. I la basca, presenta la formació del professorat com un projecte més al centre, amb la finalitat de potenciar els processos d'anàlisi, debat i reflexió.

Centrant-nos en el *desenvolupament òptim d'un bon docent*, l'experiència canadenca i anglesa destaquen una actitud positiva del professorat. Aquest ha de mostrar una disponibilitat per a respondre a les demandes del seu alumnat. També està a favor de la inclusió i de les persones amb dificultats. Amb tot això, l'èxit del model inclusiu es troba més garantit.

Després d'analitzar aquestes tres experiències educatives rellevants pel que fa al seu plantejament inclusiu podem constatar que en els seus aspectes d'entorn social, govern i administració educativa, centre i professorat i aula; s'aprecien força coincidències i regularitats en les línies i accions a seguir però amb variacions i matisos depenent del context polític, històric, socioeconòmic i educatiu de cada realitat. Per tant, el camí cap a propostes inclusives és obert i ampli, però també únic i particular de cada entorn.

Davant d'aquesta diversitat de camins que es poden prendre per contribuir a la millora de l'educació inclusiva, ara és el moment de concretar els propòsits d'aquesta tesi.

Tal com s'ha fet esment en un moment de la redacció d'aquest treball, ens hem de plantejar objectius modestos i inexcusables per continuar avançant. Per tant, amb la intenció de donar sentit a aquesta investigació prenem com a punt de partida una de les propostes d'actuació per poder combatre l'exclusió social i de retruc treballar per la inclusió educativa en el nostre context educatiu. Ens referim als programes de diversificació curricular, unes mesures que s'estableixen a Catalunya i l'Estat espanyol amb la idea d'atendre els estudiants de secundària que presenten dificultats importants per a la consecució del títol de graduat en educació secundària.

A continuació, en el capítol 3, aprofundim en aquests programes.

CAPÍTOL 3: PROGRAMES DE DIVERSIFICACIÓ CURRICULAR COM A MESURA D'ATENCIÓ A LA DIVERSITAT

Amb la intenció de desplegar progressivament aquest treball d'investigació i seguir la lògica en el fil argumental que s'ha anat detallant, és el moment d'analitzar a fons una mesura específica d'atenció a la diversitat que, en el context de l'Estat espanyol i Catalunya, s'estableix amb caràcter específic.

A l'Estat espanyol, a partir de la LOGSE (1990) i la implementació de la LOE (2006) s'ha anat posant en marxa diferents mesures d'atenció a la diversitat, totes elles amb la intenció de respondre de forma adequada a les diferents necessitats educatives de l'alumnat.

La llei Orgànica 2/2006, de 03 de maig, d'Educació (LOE), en els seus principis generals de l'article 22, capítol tercer, exposa que l'educació secundària obligatòria s'organitza d'acord amb els principis d'educació comú i d'atenció a la diversitat de l'alumnat. Així, correspon a les Administracions educatives regular les mesures d'atenció a la diversitat, organitzatives i curriculars, que permetin als centres, en l'exercici de la seva autonomia, una organització flexible de l'ensenyament. A més, concreta que els centres educatius tindran autonomia per organitzar els grups i les matèries de manera flexible, i també per adoptar les mesures d'atenció a la diversitat adequades a les característiques de l'alumnat.

A Catalunya, la Llei 12/2009, de 10 de juliol, l'Educació (LEC), en el seu article 57 estableix que els centres que imparteixen l'educació bàsica adopten les mesures pertinents per atendre la diversitat de l'alumnat i correspon al Departament d'Ensenyament, en un context d'organització flexible de l'educació bàsica, establir els criteris que han de regir l'atenció a la diversitat i orientar els centres per a l'aplicació de les mesures organitzatives i curriculars corresponents. Igualment, correspon al Departament d'Ensenyament establir els criteris a què s'han d'ajustar les mesures que adoptin els centres per atendre els alumnes amb necessitats educatives específiques i per atendre els alumnes amb altes capacitats. I concretant una mica més, en l'article 59.4 assenyalava que el Departament d'Ensenyament ha d'establir PDCs orientats a la consecució de la titulació en ESO.

Així mateix, el Decret 143/2007, de 26 de juny, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació secundària obligatòria, dedica el seu article 13 a l'atenció a la diversitat en aquesta etapa educativa, i determina que:

- Les mesures d'atenció a la diversitat tenen com a objectiu atendre les necessitats educatives de cada alumne per poder assolir les competències bàsiques, els objectius educatius i els continguts de l'etapa.
- Entre aquestes mesures es poden preveure agrupaments flexibles, el reforç en grups ordinaris, el desdoblament de grups per reduir la ràtio quan faci falta, les adaptacions curriculars, la integració de matèries per àmbits, programes de diversificació curricular i altres programes personalitzats per als alumnes amb necessitats específiques de reforç educatiu.
- Les mesures d'atenció a la diversitat han d'anar adreçades tant als alumnes amb necessitats específiques de reforç educatiu com als alumnes d'incorporació tardana, amb altes capacitats intel·lectuals o amb discapacitat o trastorns greus de conducta.

- Les mesures que els centres adoptin han de formar part del projecte educatiu de centre.

L'article 14 del mateix Decret 143/2007 estableix que es poden organitzar programes de diversificació curricular per als alumnes que necessitin una organització diferenciada de l'establerta en el centre, pel que fa als continguts i als criteris d'avaluació per tal que s'assoleixin els objectius i les competències bàsiques de l'etapa i afavorir, d'aquesta manera, l'obtenció del títol de graduat en educació secundària obligatòria.

Així doncs, d'acord amb la normativa vigent i tenint en compte les bones pràctiques i els procediments emprats en els centres de secundària per a l'atenció a la diversitat i la diversificació curricular dels alumnes, i amb el propòsit de millorar el seu èxit escolar, s'estableixen els criteris i orientacions recollits en el *Document d'orientació sobre l'atenció a la diversitat a l'ESO* (Generalitat de Catalunya, 2013).

Les mesures d'atenció a la diversitat són definides en el document anterior i completades pel Document per a l'organització i la gestió de centres (08/09/2015) (Generalitat de Catalunya, 2015b), que concreta i desenvolupa el currículum d'ESO (veure taula 3.1. Mesures d'atenció a la diversitat (Generalitat de Catalunya, 2013:6 i 2015b:21).

Tal com s'apunta a la taula 3.1., el Departament d'Ensenyament presenta el *Document per a l'organització i la gestió dels centres* (Generalitat de Catalunya, 2013, 2015a) en què s'exposa que els programes de diversificació curricular s'adrecen als alumnes de tercer o quart d'ESO i tenen com a finalitat afavorir que els alumnes que ho requereixin puguin assolir els objectius i les competències clau de l'etapa mitjançant una organització de continguts i matèries del currículum diferent a la que s'estableix amb caràcter general i una metodologia específica i personalitzada. Aquest document ens remet a un altre, *Programa de diversificació curricular (PDC)* (11/06/2015) (Generalitat de Catalunya, 2015c), que ve a ser l'actualització del *Document d'orientació sobre l'atenció a la diversitat* (Generalitat de Catalunya, 2013), que és el que hem emprat per elaborar l'anàlisi de tots els aspectes que es tracten en aquesta tesi. Donat que la presència d'aquesta informació ha coincidit amb la finalització de l'elaboració de la part III d'aquest estudi (discussions i conclusions), la prendrem en consideració per completar i actualitzar els elements afavoridors de bones pràctiques educatives i les pautes d'intervenció educativa per a la millora dels PDCs, responnent així a la finalitat general d'aquest estudi.

Els programes de diversificació curricular (PDCs) són considerats una mesura més a tenir en compte en l'atenció a la diversitat de l'alumnat. Un PDC es defineix com una mesura específica d'atenció a la diversitat que té per objectiu donar resposta a les necessitats educatives de determinats alumnes que, per les seves característiques, no segueixen satisfactòriament el currículum ordinari de l'Educació Secundària Obligatòria (Bolívar i López, 2009 i Vallejo i Bolarín, 2009).

A partir d'ara, doncs, ens centrem en els PDCs que és la mesura específica objecte central d'aquest estudi. Així, tot seguit descrivim, comparem i analitzem els programes de diversificació

curricular de d'Estat espanyol-territori MEC¹⁹, les comunitats de Madrid, Andalusia, la Rioja i Catalunya per tal de conèixer com s'articulen normativament aquests programes i amb la intenció que l'anàlisi desenvolupada es converteixi en el punt de partida del treball d'investigació que estem portant a terme.

¹⁹ Territori MEC fa referència a aquelles comunitats autònomes a les quals el propi *Ministerio de Educación* funciona com Administració educativa, en igualtat de nivell amb les administracions autonòmiques. Ho fa a través de les *direcciones provinciales*, integrades en els governs civils i dependents orgànicament i funcionalment del *Ministerio*. Aquestes són Ceuta i Melilla.

Taula 3.1. Mesures d'atenció a la diversitat (Generalitat de Catalunya, 2013:6 i 2015b:21)

MESURES GENERALS	MESURES ESPECÍFIQUES	MESURES EXTRAORD.
<p>Programacions del grup classe incloent-hi les mesures de reforç/ampliació convenients i ajustant-les a les necessitats de l'alumnat.</p> <p>Diversificació dels procediments i de les activitats d'ensenyament i aprenentatge i de les activitats d'avaluació:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Mesures organitzatives - Mesures estratègiques i metodològiques. 	<p>PIM²⁰: programa intensiu de millora per a alumnat de 1r d'ESO que no ha assolit les competències bàsiques de primària.</p> <p>PDC: programes de diversificació curricular: aules obertes i projectes singulars</p> <p>Atenció als alumnes de procedència estrangera nous (aules d'acollida)</p> <p>Atenció als alumnes de procedència estrangera: suport lingüístic.</p> <p>Alumnes amb altes capacitats i interès per l'aprenentatge</p>	<p>UEC: unitats d'escolarització compartida²¹</p> <p>USEE: unitats de suport a l'educació especial²²</p>
<p>Eines de planificació i seguiment dels alumnes</p> <p>PI: Pla individualitzat²³ o programacions grupals</p>		
<p>Orientació i seguiment dels alumnes</p>		

²⁰ "Amb el propòsit de millorar l'èxit escolar de l'alumnat, tenint en compte les bones pràctiques i procediments emprats en els centres públics de secundària per a l'atenció a la diversitat, es fa necessari prioritzar l'adopció de mesures de millora i reforç dels aprenentatges, adreçades especialment a l'alumnat que s'incorpora a l'educació secundària obligatòria sense haver assolit completament les competències bàsiques en l'educació primària, o bé alumnat que cursant segon d'ESO manté la necessitat de rebre mesures d'atenció específica que el permetin avançar i assolir les competències bàsiques que no ha consolidat en cursos anteriors.

L'actuació preventiva a l'inici de l'educació secundària obligatòria, amb un suport immediat i més personalitzat, sobretot en els àmbits de llengua i matemàtiques, considerats clau i de caràcter més instrumental, afavoreix que l'alumnat pugui recuperar els objectius no assolits de l'anterior etapa i millori les possibilitats d'èxit educatiu en cursos posteriors. Amb la finalitat d'unificar mesures i procediments d'atenció a la diversitat que contribueixin a la millora de l'èxit educatiu, s'orienta els instituts en l'organització del *Programa intensiu de millora* (PIM) que va adreçat a l'alumnat de primer i segon d'ESO."

RESOLUCIÓ de 7 de maig de 2014, per la qual es donen instruccions per a l'organització del Programa intensiu de millora (PIM) adreçat a l'alumnat de primer i segon curs d'educació secundària obligatòria en els centres educatius públics. DOGC 6591 (2014).

²¹ Per tal de garantir l'atenció educativa necessària a l'alumnat amb necessitats educatives especials derivades de la inadaptació al medi escolar en els centres que imparteixen educació secundària obligatòria, de manera excepcional alguns d'aquests alumnes podran seguir part dels ensenyaments corresponents a aquesta etapa en unitats d'escolarització compartida (UEC, curs 2002-2003), on se'ls oferiran activitats específiques adaptades a les seves necessitats.

El Departament d'Ensenyament ha arribat a acords amb determinades entitats i corporacions locals per poder oferir aquestes activitats complementàries, des de les unitats d'escolarització compartida (UEC), considerant l'experiència i l'especialització en l'atenció a joves amb risc de marginació, amb trets d'inadaptació social, amb conductes agressives, predelictives o d'altres de naturalesa similar.

L'escolarització en aquestes unitats comportarà una escolarització compartida amb el centre docent en què l'alumne/a estigui matriculat, del qual continuarà depenent als efectes acadèmics i administratius. Recuperat d' http://www.xtec.cat/~jcruz/recursos/c_uee.html#Les%20unitats%20d%E2%80%99escolaritzaci%C3%B3%20compartida%20%28UEC%29 [25-04-2015]

²² Les unitats de suport a l'educació especial (USEE, LEC 2009) són recursos per facilitar l'atenció educativa i promoure la participació en entorns escolars ordinaris als alumnes amb discapacitats intel·lectuals, trastorns generalitzats del desenvolupament i trastorns de l'espectre autista. Recuperat d' http://educacio.gencat.net/documents_publics/instruccions/instruccions11_12/Documents/Recursos_atencio_alumn es_NEE.pdf [25-04-2015]

²³ El pla individualitzat (PI) és una eina per a la planificació de mesures, actuacions i suports per donar resposta a situacions singulars i complexes de determinats alumnes, perquè puguin aprendre i participar en la vida del centre educatiu. S'ha d'elaborar un pla individualitzat per a un alumne (article 5.2 de l'Ordre EDU/296/2008) quan es consideri que per al seu progrés són insuficients les adaptacions incorporades a la programació ordinària i les mesures de reforç o ampliació previstes. Recuperat d' http://educacio.gencat.net/documents_publics/instruccions/instruccions11_12/Documents/Atencio_diversitat.pdf [25-04-2015]

3.1. PROGRAMES DE DIVERSIFICACIÓ CURRICULAR A L'ESTAT ESPANYOL-TERRITORI MEC

El Ministeri d'Educació i Ciència desplega la LOE en el tema dels PDCs mitjançant la Resolució d'1 d'agost de 2007, de la Secretaria General d'Educació, per la que es regulen els PDCs en l'educació secundària obligatòria.

Els PDCs tenen per *finalitat* que l'alumnat, mitjançant una metodologia específica a través d'uns continguts, activitats pràctiques i matèries diferents a les establertes de caràcter general, assolixin els objectius generals de l'etapa de l'educació secundària obligatòria i, consegüentment, obtinguin el títol de graduat en educació secundària.

L'*alumnat* pot participar en aquests programes des de tercer d'ESO. També ho poden fer, amb caràcter excepcional, els que un cop hagin fet segon d'ESO no estiguin en condicions de promocionar a tercer i ja hagin repetit un cop en l'etapa.

L'equip docent pot proposar la incorporació d'alumnat a un PDC que en cursos anteriors ja s'hagi trobat amb dificultats generalitzades d'aprenentatge, i mostri una actitud positiva cap a l'aprenentatge, i aquestes li impedeixin assolir els objectius del curs corresponent i es trobi en situació de risc evident de no assolir els objectius i competències bàsiques cursant el currículum ordinari.

La *durada* dels PDCs és de dos anys. De totes maneres, es poden establir programes d'un any de durada per qui s'incorpori després d'haver cursat quart d'ESO. Excepcionalment, per a l'alumnat més gran de disset anys que hagi estat dos anys a tercer d'ESO sense superar-lo, es pot proposar la seva incorporació a un programa d'un any.

L'*estructura* dels PDCs inclou dos àmbits específics i com a mínim tres matèries. L'àmbit científicotecnològic integra continguts de tercer i quart d'ESO de matemàtiques, ciències de la naturalesa i tecnologies. L'àmbit lingüístic i social integra continguts de tercer i quart curs de ciències socials, geografia i història i llengua castellana i literatura. Aquests dos àmbits, juntament amb la matèria de llengua estrangera, s'imparteixen en cada un dels dos anys de durada del programa.

Els centres completen aquests programes amb algunes de les matèries d'educació física, educació plàstica i visual, música, educació ètico-cívica i informàtica. Amb aquestes es vol garantir el tractament dels continguts que són comuns a tots els alumnes en l'etapa i afavorir que aquestes matèries es cursin en un grup ordinari.

Referent a la *configuració i organització del programa*, s'estableix que l'alumnat que segueixin un PDC també compartiran matèries amb la resta de l'alumnat del seu curs de referència, integrats en grups ordinaris les matèries del currículum comú i les matèries optatives. Tot i així, l'organització del programa pot preveure que la llengua estrangera s'organitzi de manera diferenciada. Excepcionalment, si les condicions del centre ho aconsellen, pot establir-se altres maneres d'agrupament.

Les matèries optatives que s'ofereixen a aquest alumnat pot ser de l'oferta ordinària del centre per als dos últims cursos de l'etapa o matèries específiques establertes a tal efecte.

La configuració final del programa ha de respondre globalment als objectius generals de l'etapa i els seus continguts hauran de ser el màxim d'ajustats a aquesta circumstància.

Quant al *professorat*, l'ensenyament que correspon a cadascun dels àmbits lingüísticosocial i científicotecnològic és impartit pel professorat del departament d'orientació de suport a les àrees de llengua i ciències socials i de ciències o tecnologia. Si el nombre d'hores de les àrees específiques és superior a les que poden ser assumides per aquest professorat, podran ser impartides per catedràtics i professors d'ensenyament secundari amb l'especialitat corresponent.

El *contingut del PDC* és elaborat conjuntament pel departament d'orientació en col·laboració amb els departaments didàctics, coordinats pel cap d'estudis. Tot seguit, aquest programa passa a formar part de la proposta curricular de l'etapa com a mesura específica d'atenció a la diversitat, informant degudament a inspecció educativa.

Cada PDC ha d'especificar la metodologia, continguts i criteris d'avaluació que garanteixin l'assoliment de les competències bàsiques. Aquest també s'adaptarà a les circumstàncies personals de l'alumnat.

El programa inclourà els següents elements, amb les precisions que siguin necessàries en funció de la seva durada d'un o dos anys:

- Principis pedagògics, metodològics i d'organització en què es basa.
- Criteris i procediments per determinar l'alumnat que s'incorpori a aquests programes en coherència amb els criteris d'avaluació i promoció establerts pel centre en la seva proposta curricular.
- Horari setmanal i criteris per a l'agrupament de l'alumnat i l'organització dels espais i recursos materials.
- Programació didàctica amb referència explícita als criteris d'avaluació.
- Determinació de les matèries optatives que es consideren adequades per a l'alumnat que cursi aquests programes, tant si corresponen a l'oferta general dels dos últims cursos de l'etapa com si són específiques dels programes de diversificació.
- Criteris i procediments per a l'avaluació i revisió del propi programa de diversificació.

Referent al *procediment d'incorporació de l'alumnat al programa*, se segueixen aquests passos:

- Proposta raonada de l'equip docent del grup al qual pertany l'alumnat, mitjançant un informe presentat pel tutor i adreçat al cap d'estudis. En aquest cal indicar-hi el grau de competència curricular assolida a les diferents àrees o matèries fetes, així com els suggeriments oportuns per a l'aplicació, en el seu cas, del programa de diversificació. Com que aquesta mesura té caràcter extraordinari, l'informe ha d'especificar els motius pels quals es considera que aquesta mesura és la més adequada per tal d'assolir els objectius generals de l'etapa.
- Informe del departament d'orientació que inclogui les conclusions de l'avaluació psicopedagògica de l'alumnat, així com la seva opinió i la dels seus pares.

- Celebració d'una sessió especial amb el tutor, cap de departament d'orientació i cap d'estudis, en què es fa la proposta definitiva per a la incorporació o no de l'alumnat al PDC.
- Enviament de la proposta definitiva raonada a la inspecció educativa per a l'elaboració del seu informe.

Quant al *termini* en què haurà de finalitzar el procediment d'incorporació de l'alumnat al programa, ha d'estar acabat amb el temps suficient perquè es pugui garantir l'inici del curs escolar. Excepcionalment, per a determinats alumnes es podrà sol·licitar la seva incorporació al programa de dos anys ja iniciat, al llarg del primer trimestre del curs, sempre i quan es compleixin les condicions establertes i amb l'informe favorable de la inspecció educativa.

El departament d'orientació té la competència de portar a terme l'*avaluació psicopedagògica* de l'alumnat susceptible a formar part del PDC. Aquesta serà coordinada pel professor especialista en psicologia i pedagogia amb la participació del professorat que ha impartit docència a aquest alumnat al llarg del curs.

Aquesta avaluació psicopedagògica ha d'entendre's com un procés en el qual es reculli informació sobre, com a mínim, dels següents aspectes:

- La història escolar de l'alumne i les mesures educatives preses anteriorment.
- Les característiques personals de l'alumne que puguin influir en la seva capacitat d'aprenentatge.
- Característiques del context escolar, social i familiar que puguin estar incidint en el procés d'ensenyament-aprenentatge.

El procés d'avaluació psicopedagògica haurà de concloure amb una proposta de mesures educatives que es considerin més adequades i amb orientacions que permetin concretar el PDC per l'alumne.

Pel que fa a la *tutoria i seguiment d'alumnat*, cada grup de diversificació curricular tindrà assignat un tutor d'entre el professorat que imparteixi el major nombre d'hores. Es destinaran una o dues hores d'activitats de tutoria amb el grup des del principi a la fi del programa. Si hi ha la dedicació d'una altra hora de tutoria impartida per un altre professorat, haurà de quedar garantida la coordinació entre els dos.

Amb la finalitat de poder realitzar un seguiment que permeti regular adequadament el procés d'ensenyament i aprenentatge d'aquest alumnat, l'equip docent de cada grup de diversificació es reunirà un cop al mes com a mínim.

La informació a l'alumnat i a les famílies sobre el funcionament del PDC es farà seguint l'establert amb caràcter general per a l'avaluació de l'educació secundària obligatòria.

El *nombre d'alumnat per grup* no podrà ser superior a quinze. Donat el caràcter excepcional d'aquests programes, les direccions provincials, amb previ informe de la inspecció educativa, podran autoritzar que les matèries de disseny específic siguin impartides a un nombre inferior d'alumnes a l'establert com a mínim amb caràcter general.

Quant a *l'avaluació, promoció i titulació*, l'alumnat que cursi un PDC tindrà com a referent fonamental les competències bàsiques i els objectius de l'educació secundària obligatòria, així com els criteris d'avaluació específics del programa.

L'alumnat que, a l'acabar el programa, no estigui en condicions d'obtenir el títol de graduat en educació secundària i compleixi els requisits d'edat establerts, podrà romandre un any més al programa.

L'alumnat que cursi PDC obtindrà el graduat en educació secundària obligatòria si supera tots els àmbits i matèries que l'integren. També podran obtenir aquest títol els qui, havent superat els àmbits científicotècnic i lingüístic i social, tinguin una avaluació negativa en una d'aquestes matèries, i excepcionalment en tres, sempre i quan a criteri de l'equip docent hagin assolit les competències bàsiques i els objectius de l'etapa.

Per acabar, pel que fa al *seguiment i avaluació del programa*, es contemplarà aquest punt dins del procediment d'avaluació i revisió de la proposta curricular, d'acord amb els criteris establerts en cada programa. Al mateix efecte, el departament d'orientació elaborarà, al final de cada curs, una memòria que inclogui:

- Informe sobre el progrés de l'alumnat que ha seguit un PDC.
- Valoració del funcionament del programa i, en el seu cas, una proposta de modificació.

Les possibles modificacions dels PDCs que es proposin a cada final de curs hauran de ser informades positivament a la inspecció educativa abans de posar-se en funcionament.

3.2. ELS PDCs A LA COMUNITAT AUTÒNOMA DE MADRID

El Decret 23/2007, de 10 de maig, del Consell de Govern, pel qual s'estableix per a la Comunitat de Madrid el currículum de l'educació secundària obligatòria, atribueix a la Conselleria d'Educació, en el seu article 13, l'establiment del currículum d'aquests programes, les condicions d'incorporació de l'alumnat i els procediments i criteris d'avaluació i obtenció del títol de graduat en educació secundària obligatòria.

Aquest decret regula que els PDCs es poden aplicar en centres docents públics i privats de la Comunitat de Madrid, degudament autoritzats i que imparteixin l'ensenyament de l'educació secundària obligatòria.

Referent a *la finalitat del PDC*, aquest és una mesura d'atenció a la diversitat a l'alumnat que, després d'una oportuna avaluació, precisi d'una organització dels continguts i matèries del currículum diferent a l'establert amb caràcter general i d'una metodologia específica, amb la finalitat d'assolir els objectius i competències bàsiques de l'ESO i el títol de graduat en educació secundària obligatòria.

Pel que fa a *l'estructura i les seves característiques*, el PDC té una durada de dos cursos acadèmics. Aquest està integrat per àmbits, amb un currículum adaptat (científicotecnològic, lingüísticosocial), llengua estrangera, matèries del currículum comú (música, educació plàstica i visual, educació física), una matèria optativa i ensenyament de la religió catòlica, la història i

cultura de les religions o ensenyaments alternatius. Hi ha una hora de tutoria setmanal. L'alumnat s'agrupa en grups específics de diversificació i tenen un grup de referència amb el que fan les matèries del currículum comú, la matèria optativa, religió-ensenyaments alternatius. La llengua estrangera es pot impartir també en el grup específic si els recursos propis del centre ho permeten.

Quant als *requisits per a la incorporació d'alumnat*, pot participar al PDC l'alumnat que hagi cursat tercer d'ESO. També hi tenen accés alumnes de segon que no estan en condicions de promocionar a tercer i hagin repetit algun cop en l'etapa. L'alumnat s'incorpora al primer curs del programa i al segon quan ja hagi cursat quart o el que hagi cursat tercer i disposi d'un any d'escolarització. A part dels requisits anteriors, l'alumne s'ha d'haver trobat amb dificultats generalitzades d'aprenentatge, no necessàriament atribuïdes a l'estudi, sinó que es trobi en una situació de risc evident de no assolir el títol en graduat en educació secundària obligatòria. També ha de comptar amb una bona actitud i interès cap al programa, juntament amb l'aprovació de l'equip d'avaluació.

El número d'alumnat per grup no pot ser superior a quinze ni inferior a deu.

El professorat del PDC són els professors de suport als àmbits. Quan no pugui ser possible, és impartit pel professorat d'algun dels departaments de coordinació didàctica als que estigui atribuïda alguna de les matèries incloses en l'àmbit. Correspon a la direcció del centre l'atribució dels respectius àmbits al professorat, a proposta del cap d'estudis.

La concreció del programa en els centres docents, es desenvolupa i concreta en el currículum del PDC i forma part del projecte educatiu del centre. Aquesta concreció és elaborada pel departament d'orientació en col·laboració amb els caps dels diferents departaments de coordinació didàctica, a partir de les directrius generals establertes pels òrgans de coordinació docent i dirigits pel cap d'estudis.

El procediment per a la incorporació de l'alumnat té lloc a l'inici del tercer trimestre de curs, on l'equip d'avaluació analitza la situació escolar dels alumnes que, per presentar dificultats generalitzades d'aprenentatge, es troben en situació de risc de no assolir el títol de graduat en educació secundària obligatòria si continuen cursant l'etapa amb l'organització del currículum i la metodologia establertes de caràcter general i, en canvi, l'equip d'avaluació els veu possibilitats i expectatives favorables a l'obtenció del títol si accedeixen a un PDC. D'aquesta anàlisi s'emet un informe al cap d'estudis el qual explicarà a la família interessada i al departament d'orientació que inicia una valoració psicopedagògica de l'alumnat.

Un cop acabades les proves extraordinàries d'avaluació de setembre, l'equip d'avaluació emet un informe firmat pel tutor i adreçat al cap d'estudis en el que s'indiquen el grau de competència curricular assolit per l'alumnat en cadascuna de les matèries i les mesures de suport que ja han estat practicades anteriorment.

El cap d'estudis traspasa aquest informe al departament d'orientació que l'acaba amb una avaluació psicopedagògica. Aquesta avaluació té com a finalitat determinar la maduresa de l'alumnat i les seves possibilitats d'èxit, recollint informació com: la història escolar de l'alumne i

les mesures adoptades prèviament, les característiques personals que puguin influir en la seva capacitat d'aprenentatge i les característiques del context escolar, social i familiar que puguin incidir en el procés d'ensenyament-aprenentatge.

Un cop realitzada l'avaluació psicopedagògica, el departament d'orientació elabora un informe adreçat al cap d'estudis, que s'adjunta a l'informe de l'equip d'avaluació. El cap d'estudis trasllada els dos documents a la direcció del centre. A continuació, la direcció, amb el tutor i el cap de departament d'orientació es reuneixen amb l'alumne i familiars o representants legals per informar-los de les característiques generals del PDC i la proposta d'incorporació de l'alumne al programa. Finalment, la direcció valora tota la informació relacionada amb el cas per tal de donar un veredict sobre la incorporació de l'alumne al PDC, quedant-ne constància als documents d'avaluació. El servei d'inspecció educativa supervisarà que el procediment es porti a terme conforme a l'establert en la resolució. Aquest procediment ha d'acabar amb suficient temps perquè l'alumne s'incorpori al programa a l'inici del nou curs acadèmic.

Quant a *la posada en funcionament del programa*, els centres educatius han de comunicar, abans del 30 de juny, a la Direcció d'Àrea Territorial corresponent mitjançant un informe amb la previsió del número d'alumnes que cursaran el programa i els recursos necessaris. El centre també ha de disposar del PDC desenvolupat i concretat per tal d'incloure'l al projecte educatiu de centre, abans de l'inici de curs en el que s'implanti al centre. La concreció del programa inclou els següents elements:

- Fonamentació pedagògica, metodològica i organitzativa
- Criteris per a l'agrupament d'alumnes i organització de recursos
- Orientacions metodològiques
- Programació dels àmbits i les matèries que formen el programa
- Determinació de les matèries optatives, de l'oferta del centre pels cursos de tercer i quart de l'educació secundària obligatòria, que es considerin adequades per a l'alumnat que faci aquests cursos
- Orientacions per a l'acció tutorial

Referent a *l'acció tutorial*, l'alumnat tindrà un període setmanal de tutoria que va a càrrec, preferentment, del professorat que imparteixi un dels àmbits al grup de diversificació curricular. Es procura mantenir la continuïtat del tutor del grup de diversificació al llarg dels dos anys de durada del programa.

El PDC potencia l'acció tutorial com a recurs educatiu que pugui contribuir d'una manera especial a solucionar les dificultats d'aprenentatge i a atendre les necessitats educatives de l'alumnat.

En les activitats de tutoria s'aborden estratègies i tècniques de treball intel·lectual i activitats per a l'increment de l'autoestima i la millora de les habilitats socials de l'alumnat. També s'incideix en el seguiment acadèmic de l'alumnat en el programa, l'orientació acadèmica i professional, la integració en el grup de referència, la millora de la convivència en la pròpia aula i en el centre, i en el contacte amb les famílies.

Pel que fa a l'avaluació de l'alumnat que segueixen el PDC, aquesta serà igual que a la resta d'alumnat del centre, contínua i diferenciada, segons els diferents àmbits i materials del currículum.

En acabar cadascun dels cursos del programa, l'alumnat podrà fer una prova extraordinària, el mes de setembre, destinada a possibilitar la recuperació de les matèries amb qualificació negativa. La recuperació dels àmbits amb qualificació negativa només serà possible mitjançant les proves extraordinàries a l'acabar el segon curs del programa. Les qualificacions dels àmbits es realitzaran en els mateixos terminis que les altres matèries. Per recuperar matèries pendents del primer curs del programa se seguirà el procediment establert amb caràcter general. L'alumnat que hagi cursat el primer any del programa passa en tot cas al segon any. L'alumnat que s'incorpori al PDC ha de finalitzar l'ensenyament obligatori dins del mateix. L'alumnat que a l'acabar el programa no està en condicions d'obtenir el títol de graduat en educació secundària obligatòria pot romandre un altre any al mateix, sempre que disposi d'un any més de permanència a l'etapa. L'alumnat que s'incorpori al segon curs del programa amb matèries pendents de tercer incloses en el programa han de ser recuperades.

Quant a la titulació de l'alumnat que cursin el PDC, aquests obtenen el títol de graduat en educació secundària obligatòria si superen tots els àmbits i matèries que integren el programa. També poden obtenir aquest títol aquells que, havent superat els dos àmbits, tinguin una avaluació negativa en una o dues matèries, i excepcionalment en tres, sempre que la càrrega horària setmanal de les matèries no superades sigui inferior a nou hores i que la valoració de l'equip d'avaluació constati que ha assolit les competències bàsiques i els objectius de l'etapa.

3.3. ELS PDCs A LA COMUNITAT AUTÒNOMA D'ANDALUSIA

L'Ordre de 27 de juny de 2007 amplia la vigència de la regulació dels programes de diversificació curricular en la Comunitat Autònoma d'Andalusia i exposa les característiques dels PDCs.

La durada dels PDCs serà d'un curs acadèmic. De totes maneres, quan el progrés de l'alumnat en el seu procés d'aprenentatge ho requereixi, la durada del programa es podrà allargar a un segon curs acadèmic en el cas d'alumnat que no hagin cursat el tercer curs d'ESO. Això serà possible sempre i quan existeixin possibilitats reals que amb això l'alumnat podrà assolir el títol de graduat en educació secundària i ho permetin els requisits de l'edat.

El perfil de l'alumnat que cursa el PDC haurà de reunir els següents requisits:

- Haver cursat el segon d'ESO, no estar en condicions de promocionar al següent curs i haver repetit alguna vegada aquesta etapa.
- Presentar dificultats evidents per assolir el títol de graduat en educació secundària seguint el currículum amb l'estructura general de l'etapa.
- Haver estat objecte d'altres mesures d'atenció a la diversitat durant la seva permanència en els nivells anteriors i/o etapes educatives, inclosa, en el seu cas, l'adaptació curricular significativa, sense que les mateixes hagin resultat suficients per a la recuperació de les dificultats d'aprenentatge detectades.

- Existir possibilitats reals de que la incorporació al programa permetrà desenvolupar les capacitats previstes en els objectius generals de l'etapa i, en conseqüència, obtenir el títol de graduat en educació secundària.
- Presentar motivació i interès cap als estudis, així com actituds favorables per la seva incorporació al programa.

L'estructura dels PDCs hauran d'incloure els següents elements:

- Elements formatius de l'àmbit sociolingüístic, seleccionats entre els objectius i continguts curriculars corresponents a tercer i quart d'ESO, de les àrees de llengua castellana i literatura i de ciències socials, geografia i història. La selecció d'aquests elements formatius es realitzarà tenint en compte el seu caràcter nuclear, la seva rellevància social i cultural, el seu sentit per l'alumnat, la seva funcionalitat i la seva capacitat per facilitar el desenvolupament d'aprenentatges significatius i la consecució dels objectius generals de l'etapa.
- Elements formatius de l'àmbit científicotecnològic, seleccionats entre els objectius i continguts curriculars corresponents a tercer o quart d'ESO, de les àrees de matemàtiques i de ciències de la naturalesa. La selecció d'aquests elements es farà tenint en compte el seu caràcter nuclear, la seva rellevància social i cultural, el seu sentit pels alumnes, la seva funcionalitat i la seva capacitat per facilitar el desenvolupament d'aprenentatges significatius i la consecució dels objectis generals de l'etapa.
- Com a mínim tres àrees del currículum bàsic del curs en el qual s'iniciï el PDC, que seran elegides per l'alumne entre aquelles que no hagin estat incloses en els àmbits formatius anteriors. El departament d'orientació assessorarà a l'alumne perquè l'elecció que aquest faci sigui realista a les seves característiques i necessitats.
- Activitats formatives pròpies de la tutoria. Una part d'aquestes activitats serà impartida pel professorat tutor dels grups de referència de tercer o quart d'ESO en els que estigui integrat l'alumne de diversificació curricular i es farà de manera conjunta amb l'altre alumnat d'aquests grups. Una altra part de les activitats de tutoria serà impartida pel professor orientador del centre que tindrà un caràcter específic pels grups d'alumnat que cursen el PDC.
- Matèries optatives, fins a completar l'horari setmanal de trenta hores lectives. Aquestes matèries seran elegides per l'alumne entre aquelles que formen part de l'oferta que, amb caràcter general, realitza el centre pels cursos del segon cicle de l'etapa. El departament d'orientació assessorarà l'alumnat perquè l'elecció que aquest faci respongui de manera realista a les seves característiques i necessitats.

La distribució horària de matèries setmanal dels PDCs serà en els diferents elements que formen el programa amb un total de trenta hores. Els criteris a tenir presents seran:

- Els elements formatius dels àmbits sociolingüístics i científicotecnològics, fins a un màxim de dotze hores setmanals. Aquestes s'assignaran a cada àmbit atenent a les necessitats educatives dels alumnes que segueixen el programa. En qualsevol cas s'haurà de procurar que existeixi el major equilibri possible entre el número d'hores setmanals dedicades a cada àmbit.

- Àrees del currículum bàsic: entre set i deu hores setmanals, en funció del nombre d'àrees que seleccioni l'alumnat i de les hores setmanals assignades que estableixi el centre.
- Matèries optatives: entre cinc i vuit hores setmanals, depenent del nombre de matèries escollides i de les hores assignades a cadascuna d'elles.
- Activitats de tutoria: fins a tres hores setmanals, de les que una correspondrà a la de tutoria en el grup de referència de l'alumnat i la resta a la tutoria específica que imparteix l'orientador del centre al grup d'alumnat que segueixi el PDC.

Pel que fa a l'*agrupament de l'alumnat* que segueixen els PDCs, s'integraran en grups ordinaris de tercer o quart d'ESO amb el que cursaran les àrees del currículum bàsic i les matèries optatives pròpies de la tutoria grupal.

La inclusió d'alumnat que cursi diversificació en els grups de referència es realitzarà procurant que s'aconsegueixi la major integració possible d'aquest alumnat.

No es podrà incorporar tot l'alumnat que segueixin el PDC en el mateix grup ordinari.

El currículum dels àmbits sociolingüístic i científicotecnològic, així com les activitats formatives de la tutoria específica, es desenvoluparan en el grup de diversificació curricular, el qual, amb caràcter general, no haurà de superar el nombre de quinze alumnes.

Referent a l'*acció tutorial*, els PDCs la potenciaran com a recurs educatiu per poder contribuir d'una manera especial a solucionar les dificultats d'aprenentatge i a atendre les necessitats educatives de l'alumnat. Per desenvolupar-ho, els centres podran disposar fins a un màxim de tres hores lectives setmanals, distribuïdes d'acord amb el que s'estableix en el punt de les activitats de tutoria de l'anterior apartat referent a la distribució horària de matèries setmanal dels PDCs.

L'acció tutorial serà desenvolupada de manera coordinada pel professorat tutor del grup ordinari de tercer o quart d'ESO en el que estigui integrat l'alumnat i pel professorat orientador del centre que serà el responsable d'impartir les activitats formatives de la tutoria específica.

Les activitats formatives pròpies de la tutoria grupal tindran com a finalitat, entre d'altres, afavorir la integració de l'alumnat en el grup de referència. Encara que aquestes activitats seran les que s'hagin programat en el pla d'acció tutorial del centre pel conjunt de l'alumnat de tercer i quart d'ESO, s'hauran d'adequar a les necessitats i interessos de l'alumnat de diversificació curricular.

Per facilitar el millor coneixement de l'alumnat de diversificació curricular, així com el desenvolupament de les activitats de tutoria grupal que es fan amb ells, en l'assignació de professors tutors d'aquests grups s'haurà de procurar que aquesta funció correspongui al professorat que imparteixin alguna de les àrees o matèries optatives que cursen l'alumnat de diversificació integrats en ells.

Les activitats formatives pròpies de la tutoria específica desenvoluparan aspectes més concrets i ajustats a les característiques i a la personalitat d'aquest alumnat, incloses estratègies i tècniques d'estudi, així com activitats per a la millora de les capacitats d'assimilació, raonament, ordenació i expressió d'idees, i per a l'increment de l'autoestima i les habilitats socials. Així mateix, dins d'aquestes activitats s'haurà de tenir present el desenvolupament de sessions individuals de tutoria amb l'alumnat.

Quant a l'*equip docent del grup de diversificació curricular*, aquest estarà integrat pel conjunt de professorat del centre. Així formaran aquest equip docent:

- El professorat que imparteixi els àmbits sociolingüístic i científicotecnològic.
- El professorat que imparteix les àrees bàsiques del currículum i les matèries optatives elegides per l'alumnat que cursa el programa.
- El professor orientador del centre, com a responsable d'impartir les activitats formatives de la tutoria específica.
- El professors tutors dels grups ordinaris de tercer i quart d'ESO en els quals estiguin integrats aquests alumnes. Aquests seran els encarregats de coordinar l'equip docent, amb el suport i assessorament del departament d'orientació.

L'equip docent que imparteix el PDC serà el responsable de realitzar la concreció i adaptació del programa base a les característiques de l'alumnat que el segueixen.

Quant a l'*avaluació de l'alumnat que segueix el PDC*, intervindrà el conjunt de professorat que formen el PDC.

Aquesta avaluació es realitzarà tenint en compte el que s'estableix amb caràcter general de l'ESO.

Els resultats de l'avaluació final d'aquest alumnat seran recollits en les actes d'avaluació dels grups de referència de tercer i quart d'ESO en els que estiguin inclosos.

Quan el PDC s'allargui a un segon any acadèmic, els resultats de l'avaluació final a la qual es refereix l'apartat anterior seran els que corresponguin a l'última sessió d'avaluació del segon any.

Pel que fa al *procediment per a la proposta d'incorporació de l'alumnat al PDC*, es realitzarà de la següent manera:

- L'equip docent, coordinat pel professor tutor al qual pertany l'alumne, davant la constatació de les dificultats d'aplicació d'altres mesures d'atenció a la diversitat que prèviament hagin estat esgotades, valorarà si hi ha possibilitats de consecució dels objectius generals de l'etapa seguint la via ordinària del currículum. Amb aquesta valoració, es considerarà la conveniència de què l'alumne s'integri el pròxim curs en un PDC com a mesura extraordinària que li permeti assolir aquests objectius. Després d'aquesta valoració, el professor tutor emetrà un informe que serà facilitat al cap de departament d'orientació.
- El departament d'orientació procedirà a realitzar una avaluació psicopedagògica de l'alumne, i en redactarà un informe que s'adjuntarà a la proposta de l'equip docent.

- El tutor, amb els informes de l'equip docent i del departament d'orientació, es reunirà amb l'alumne i amb els seus pares o representants legals per plantejar-los la conveniència de la seva incorporació a un PDC. El tutor deixarà constància escrita de l'opinió dels pares o representants legals de l'alumne.
- Una comissió formada pel director, el cap d'estudis i del departament d'orientació, i el tutor de l'alumne, valorarà els informes emesos i l'opinió de l'alumne i dels pares o representants legals, i prendrà la decisió sobre la conveniència o no de la proposta d'incorporació al PDC.

Pel que fa a *la repetició* dels PDCs, cada curs ordinari podrà repetir-se un sol cop, sempre que l'alumnat no sobrepassi el límit d'edat establert per a la l'escolarització en aquesta etapa, 18 anys. L'alumnat amb necessitats educatives especials, un cop esgotades les repeticions ordinàries que no sobrepassi el límit d'edat (vint anys), disposarà d'una permanència extraordinària que se sol·licitarà a la delegació provincial. En qualsevol cas, la repetició haurà d'anar acompanyada de les oportunes i adequades mesures de suport i reforç pedagògic.

Si després de la repetició establerta, l'alumne no reuneix els requisits per passar al curs següent, l'equip d'avaluació, assessorat pel departament d'orientació del centre i prèvia consulta als pares, decidirà la seva promoció al curs següent, d'acord amb les mesures que tot seguit s'apunten:

- L'alumne que hagi repetit primer d'ESO passarà a segon d'ESO, amb les oportunes mesures de reforç i adaptació curricular que ofereixi el centre.
- L'alumne que hagi repetit segon o tercer d'ESO podrà incorporar-se a tercer o quart d'ESO, amb les oportunes mesures de reforç i adaptació curricular que hi hagi, o bé, a un PDC sempre i quan reuneixi els requisits establerts en la normativa per accedir-hi.
- L'alumne que hagi repetit quart d'ESO podrà incorporar-se a un PDC, sempre i quan no l'hagi cursat anteriorment i reuneixi els requisits establerts en la normativa per accedir-hi.

3.4. ELS PDCs DE LA COMUNITAT AUTÒNOMA DE LA RIOJA

El Decret 5/2011, de 28 de gener, pel que s'estableix el currículum de l'educació secundària obligatòria de la comunitat Autònoma de la Rioja, determina que la conselleria competent en matèria d'educació, estableix el currículum dels programes de diversificació curricular, les condicions d'incorporació de l'alumnat, així com els procediments i criteris d'avaluació, promoció i obtenció del títol de graduat en educació secundària obligatòria.

La Resolució 982 de 13 d'abril de 2012, de la subdirecció general d'universitats, formació permanent i innovació educativa, estableix l'ordenació dels programes de diversificació curricular de l'etapa d'educació secundària obligatòria, en l'àmbit de la Comunitat Autònoma de La Rioja. Vegem com es disposen aquests programes.

La *finalitat dels PDCs* és que l'alumnat, mitjançant una metodologia específica a través d'una organització de continguts, activitats pràctiques i matèries del currículum diferent a l'establerta de caràcter general, assoleixi els objectius i les competències bàsiques de l'etapa i,

conseqüentment, el títol de graduat en educació secundària obligatòria. Els PDCs s'entenen com una mesura extraordinària d'atenció a la diversitat.

La *durada del PDC* serà de caràcter general de dos cursos acadèmics. El PDC formarà part del pla d'atenció a la diversitat i s'incorporarà a la programació general anual del centre. L'alumnat que segueixi un PDC formarà un grup específic, sense perjudici del que es plantegi en el punt d'organització i horari setmanal que es comentarà més endavant.

Pel que fa als *requisits per a la incorporació d'alumnat al PDC* als cursos de tercer i quart d'ESO, la seva incorporació serà voluntària i es proposarà sempre que ja hi hagi hagut l'aplicació d'altres mesures d'atenció a la diversitat.

Podran participar al PDC de primer curs, l'alumnat que es trobi en alguna de les següents situacions:

- Haver cursat segon d'ESO, no estar en condicions de promocionar a tercer i haver repetit ja alguna vegada l'etapa.
- Haver cursat tercer d'ESO per primer cop, no haver repetit en l'etapa i no estar en condicions de promocionar a quart d'ESO.

Podrà incorporar-se a segon curs del PDC l'alumnat que prové del primer curs del programa, el qui hagi fet quart d'ESO o que hagi cursat dos cops tercer, o que hagi cursat tercer d'ESO una vegada i hagi fet els disset anys o els faci en l'any natural en què s'incorpora al programa.

De totes maneres, la decisió de la incorporació d'un alumne al PDC la pren el centre, amb l'acceptació de l'alumnat i els seus pares o representants legals i requerirà de la valoració acadèmica i psicopedagògica, així com l'informe favorable de la inspecció tècnica educativa.

La decisió de la incorporació de l'alumnat a un PDC presa per un centre té validesa només per aquest centre, sense vincular-hi altres centres. En aquest sentit, els instituts d'ESO hauran de tenir present a l'alumnat provinent de les seccions d'educació secundària i de les escoles d'educació primària que imparteixin primer i segon d'ESO que, en el seu cas, tinguin adscrits.

El centre d'origen haurà de comunicar a la inspecció tècnica els canvis de centre del seu alumnat de diversificació. A efectes de la seva correcta escolarització, la inspecció tècnica educativa emetrà el corresponent informe.

Excepcionalment, i per determinat alumnat, es podrà sol·licitar la seva incorporació al programa ja començat. Així, al llarg del primer trimestre del curs, sempre que es compleixin les condicions establertes anteriorment i amb l'informe favorable de la inspecció tècnica educativa l'alumnat podrà incorporar-se al programa. Entre l'alumnat que estigui en situació excepcional, podrà considerar-se aquells que, estant matriculats a tercer d'ESO i havent repetit una vegada l'ensenyament bàsic, siguin recomanats per a la seva incorporació al programa per decisió de la junta d'avaluació, per considerar que aquesta és la millor opció per a la consecució del títol de graduat en educació secundària obligatòria. En aquest cas es requerirà de l'informe favorable de la junta d'avaluació i del departament d'orientació.

El procediment per a la incorporació d'alumnat al PDC serà el següent:

- Durant l'últim trimestre del curs immediatament anterior al de la incorporació al programa, l'equip d'avaluació de cada grup, a la vista del procés d'avaluació contínua i de les mesures d'atenció a la diversitat aplicades, realitzarà una proposta acadèmica, firmada pel tutor i adreçada al cap d'estudis. En aquesta haurà d'especificar-se els motius pels quals es considera que aquesta mesura és més adequada que les previstes amb caràcter general en el pla d'atenció a la diversitat, en especial en allò que té a veure amb la promoció de l'alumnat amb suport educatiu o adaptacions curriculars, de repetició de curs o d'altres mesures preses pel centre.
- El cap d'estudis traspasarà la proposta acadèmica al cap del departament d'orientació, o qui tingui atribuïdes les seves funcions, per a una valoració dels alumnes proposats. Aquesta valoració conclourà amb un informe que recollirà, almenys, la informació següent:
 - Síntesi de la història acadèmica de l'alumnat
 - Tipus d'activitats en les que hagi tingut més dificultats al llarg de l'etapa
 - Esforç per superar les dificultats
 - Motivació per a l'estudi i adaptació al clima de la classe
 - Grau de desenvolupament de les competències bàsiques de l'etapa
 - Expectativa de l'alumnat i els pares o representants legals
 - Altres dades que es considerin d'interès
- Un cop el director hagi analitzat la proposta acadèmica i psicopedagògica, així com l'informe del departament d'orientació, el cap d'estudis, assistit pel tutor i pel cap del departament d'orientació, o qui tingui atribuïdes les seves funcions, es reunirà amb l'alumnat i els seus pares o representants legals per informar-los de les característiques generals del PDC i de la proposta d'incorporació de l'alumnat al PDC i recollirà per escrit l'acceptació o no de la proposta.
- El director del centre farà arribar la proposta definitiva raonada a la inspecció tècnica educativa de manera que, un cop estudiada, es comuniqui al centre l'acceptació o no de la mateixa. En tot cas, la decisió no serà ferma fins que conclouin les proves extraordinàries.
- En el cas dels centres adscrits a instituts d'ESO, aquests hauran de passar, al director de l'institut corresponent, tota la documentació a la que fan referència els dos primers punts explicats en relació al procediment d'incorporació d'alumnat al PDC, amb el temps suficient perquè l'institut pugui donar resposta als terminis de compliment per a la incorporació de l'alumnat al PDC establerts.
- Amb caràcter general, el procés descrit haurà de donar-se per acabat amb temps suficient perquè l'alumnat s'incorpori al programa a l'inici del curs escolar.

Quant a la *posada en funcionament del programa*, cal que s'autoritzi per primera vegada. Així, els centres hauran d'enviar, en la data establerta, a la direcció general competent en matèria d'escolarització, un informe amb la previsió del nombre d'alumnes que cursaran el programa i els recursos necessaris.

La direcció general educativa, a la vista de l'informe de la inspecció tècnica educativa, resoldrà que procedeixi i comunicarà aquesta resolució als centres docents abans de l'inici de curs.

L'autorització del funcionament del programa tindrà caràcter anual, assegurant-se en tot cas, la incorporació al segon curs del programa d'aquell alumnat que hagi cursat el primer curs. Per això, la direcció general competent en matèria d'escolarització autoritzarà abans de l'inici del curs la continuïtat del programa, un cop comprovat per la inspecció tècnica educativa que es compleixen les condicions i requisits establerts. Aquesta autorització la comunicarà als centres abans de l'inici del curs acadèmic corresponent.

Els directors dels centres que imparteixen ESO i tenen autoritzada la impartició dels PDC, comunicaran, en la data establerta, a la inspecció tècnica educativa, les altes i les baixes que s'hagin produït en relació a l'alumnat proposat per incorporar-se a aquest programa.

Referent a l'*organització i horari setmanal*, el PDC és una manera alternativa de cursar tercer i quart d'ESO, i s'organitza en dos cursos acadèmics.

El PDC que apliquin els centres inclourà els següents àmbits i matèries:

- Àmbit lingüístic i social, que inclou els aspectes bàsics del currículum corresponent a les matèries de llengua castellana i literatura i ciències socials, geografia i història. En el segon any incorporarà els continguts d'educació ètico-cívica.
- Àmbit científic, que inclou els aspectes bàsics del currículum corresponent a les matèries de tecnologia, complementats amb continguts de la matèria d'educació visual i plàstica. En el segon any incorporarà els continguts de la matèria d'informàtica.
- Llengua estrangera amb un currículum adaptat.
- Educació física i els ensenyaments de religió (religió confessional o història i cultura de les religions) o, en el seu cas, l'atenció educativa pels qui no optin als ensenyaments de religió.
- Una matèria optativa cada curs, de les d'iniciació professional oferides pel centre. Entre aquestes matèries es podrà incloure "Empresa Jove Europea". Si el centre no oferís matèries d'iniciació professional, les matèries optatives seran especialment dissenyades a l'efecte.
- Una hora de tutoria.

L'horari setmanal dels alumnes que segueixin aquest programa serà de 30 hores lectives. L'estructura horària s'haurà d'ajustar a cadascun dels àmbits i matèries en els dos anys en què es distribueixen els continguts del programa.

La concreció del currículum dels àmbits, així com les corresponents programacions didàctiques, seran elaborades pel professorat que els imparteixi, assessorat pels departaments didàctics corresponents i pel departament d'orientació, o per qui tingui atribuïdes les seves funcions, sota la coordinació del cap d'estudis. La seva aprovació correspondrà al claustre de professors.

El currículum de llengua estrangera tindrà un enfocament comunicatiu i contemplarà una organització de continguts i una metodologia que permeti a l'alumnat del programa assolir les habilitats bàsiques de la comunicació lingüística. Aquesta matèria haurà de cursar-se en el grup de diversificació i podrà incorporar-se a l'àmbit lingüístic i social si el professor assignat reuneix els requisits de titulació necessaris, ampliant en tres hores la durada d'aquest àmbit.

Sempre que l'organització del centre ho permeti, els ensenyaments de les matèries d'educació física, religió/atenció educativa, així com les de la matèria optativa, es cursaran amb els grups ordinaris del centre.

El programa de diversificació es concep metodològicament en un context funcional, en el que conflueixen els continguts del currículum, que han de ser tractats i exposats de manera pràctica i motivadora, seleccionant aquells que resultin imprescindibles pels aprenentatges posteriors i que contribueixin al desenvolupament de les competències bàsiques.

La tutoria de l'alumnat del programa correspondrà a un dels professors dels àmbits, i comptarà amb un programa específic adaptat a les seves característiques, sota l'assessorament del departament d'orientació o de qui tingui atribuïdes les seves funcions.

El professor tutor responsable de cada grup de diversificació tindrà com a funció l'orientació del seu alumnat, la seva atenció personalitzada i la coordinació de l'equip docent en totes les activitats de planificació, desenvolupament i avaluació dels processos d'ensenyament i aprenentatge, així com les tasques de mediació entre l'alumnat, el professorat i les famílies.

Sempre que sigui possible, el professor tutor assignat al primer curs de programa continuarà amb les seves funcions en el segon curs.

L'adequat desenvolupament de programa exigeix la màxima coordinació entre el professor tutor del programa, el professorat que imparteix docència en el programa i el departament d'orientació. El cap d'estudis garantirà aquesta coordinació, assegurant la realització de reunions amb la periodicitat que es cregui convenient.

El nombre d'alumnes per grup, amb caràcter general, no podrà ser superior a quinze ni inferior a deu. Excepcionalment la direcció general competent podrà autoritzar grups amb un nombre mínim de vuit alumnes si això no suposa un increment de les necessitats de professorat pel centre. Aquesta ràtio també podrà incrementar-se fins a un 10% en cas de necessitats valorades per la inspecció tècnica educativa.

Pel que fa *al professorat*, amb caràcter general, en els centres públics, els àmbits lingüístic i social, científic i pràctic seran impartits pel professorat de suport dels àmbits integrats en el departament d'orientació.

Quan un àmbit no pugui ser impartit pel professorat esmentat, aquest serà impartit pel professorat d'algun dels departaments didàctics als que estigui atribuïda alguna de les matèries incloses en l'àmbit. En aquest cas, correspondrà al director del centre l'atribució dels respectius àmbits al professorat, a proposta del cap d'estudis.

Pel que fa a *l'avaluació i titulació*, l'alumnat que cursi el PDC tindrà com a referent fonamental les competències bàsiques i els objectius de l'ESO, així com els criteris d'avaluació establerts en el programa per a cada àmbit i per a cada matèria que es cursi.

L'avaluació de l'alumnat que segueixi el programa serà, igual que per a la resta d'alumnat, contínua i diferenciada, segons els diferents àmbits i matèries del currículum.

Cada grup d'alumnes del programa serà avaluat pel seu equip docent, format per la totalitat del professorat que els imparteixi classe. L'avaluació estarà coordinada pel professor tutor i les decisions seran preses de manera col·legiada, d'acord amb allò que el programa determini en el projecte educatiu.

Al finalitzar cadascun dels cursos del programa, l'alumnat podrà realitzar una prova extraordinària, els primers dies del mes de setembre, destinada a possibilitar la recuperació de les matèries amb una qualificació negativa. Donades les característiques d'aquest programa, mentre l'alumnat el cursi, no es consideraran com a pendents les matèries no superades corresponents als cursos de primer i/o segon d'ESO.

La recuperació dels àmbits amb qualificació negativa no només serà possible mitjançant les proves extraordinàries a l'acabar el segon curs del programa. L'alumnat que hagi estat avaluat negativament en alguna de les matèries del primer any del programa haurà de recuperar-la en el transcurs del segon any mitjançant les mesures que oportunament estableixin els departaments corresponents. En cap cas es podrà repetir el primer curs del programa ni tornar a l'ensenyament de règim general un cop s'hagi incorporat al programa.

L'alumnat que cursi el PDC obtindrà el títol de graduat en ESO si supera tots els àmbits i les matèries que l'integren. També, podran obtenir aquest títol aquells que, havent superat els àmbits lingüístic i social i científic, tinguin una avaluació negativa en una o dues matèries, en l'àmbit pràctic, o en una matèria i l'àmbit pràctic.

Donada l'estructura específica d'aquest programa, només es podrà romandre un any més en el segon dels cursos que el formen, sempre que l'alumnat no estigui en condicions d'obtenir el títol de graduat en ESO.

A l'acabar el PDC, es formularà un consell orientador sobre el futur acadèmic i professional de l'alumnat, amb caràcter confidencial i no vinculant.

Referent als *documents d'avaluació*, cada centre els complimentarà de l'alumnat de cursi el PDC seguint el procediment establert de caràcter general pel qual es regula l'avaluació, promoció i titulació de l'alumnat que cursa ESO en la Comunitat Autònoma de la Rioja, amb excepció de les actes d'avaluació final dels cursos primer i segon del programa que es complimentaran conforme al model establert.

Quan l'alumnat, cursant un PDC, es traslladi a un altre centre per continuar els seus estudis d'ESO sense haver acabat el curs escolar, el centre d'origen ha de remetre amb la màxima rapidesa possible, al centre de destinació i a petició d'aquest, l'informe personal de trasllat, l'historial acadèmic i una certificació que reflecteixi rigorosament la situació acadèmica de l'alumne, amb la finalitat de permetre l'adequada inscripció provisional en el centre de destí.

Pel que fa a l'avaluació i seguiment del programa, dins del procés d'avaluació i revisió del projecte educatiu del centre, aquest serà objectiu de seguiment i avaluació específics d'acord amb els criteris establerts en cada programa. Amb aquest efecte, el departament d'orientació, juntament amb l'equip docent del grup de diversificació, elaborarà, al final de cada curs, una memòria que inclogui:

- Informe sobre el progrés de l'alumnat que ha seguit el PDC
- Valoració del funcionament del programa i, en el seu cas, proposta de modificació

Tenint present aquesta memòria, a l'acabar el curs escolar, la comissió de coordinació pedagògica, amb la col·laboració dels diferents departaments didàctics, avaluarà el programa i farà les propostes de modificació que cregui oportunes.

La inspecció tècnica educativa contemplarà, en el seu pla general d'actuació anual, el seguiment i avaluació del PDC. Les conclusions seran remeses a la direcció general competent en matèria de gestió de centres.

3.5. ELS PDCs A LA COMUNITAT AUTÒNOMA DE CATALUNYA

L'article 91 de la Llei 12/2009, del 10 de juliol, d'educació (LEC), i l'article 5 del Decret 102/2010, de 3 d'agost, d'autonomia dels centres educatius, estableixen que entre els elements que ha de contenir el projecte educatiu del centre hi ha els procediments d'inclusió educativa, els criteris que orientin l'atenció a la diversitat i els que han d'orientar les mesures organitzatives, sempre d'acord amb els principis de l'educació inclusiva i la coeducació.

Tal com hem apuntat a l'inici del capítol 3, la normativa de referència en aquesta investigació és el *Document d'orientació sobre l'atenció a la diversitat a l'ESO* (Generalitat de Catalunya, 2013) el qual desenvolupa els aspectes formals i de contingut que han de contenir els PDCs. A més, l'espai web de l'XTEC (xarxa temàtica educativa de Catalunya) del Departament d'Ensenyament²⁴ també desenvolupa i concreta aspectes normatius, orientacions i experiències sobre aquests programes que poden ser preses en consideració pels centres a l'hora de desenvolupar i valorar un PDC en la seva realitat educativa.

Els programes de diversificació curricular tenen com a *finalitat* afavorir que l'alumnat que ho requereixi pugui assolir els objectius i les competències bàsiques de l'etapa i obtenir el títol de graduat en educació secundària obligatòria mitjançant una organització de continguts i matèries del currículum diferent a l'establerta amb caràcter general i una metodologia específica i personalitzada.

Aquests programes comporten una *organització* curricular diferent i, eventualment, un horari de permanència al centre també diferent, ja sigui perquè comparteixen l'escolaritat ordinària amb altres activitats externes al centre o perquè els centres organitzen altres activitats en altres espais.

²⁴ Departament d'Ensenyament. Recurertat d'
<http://www.xtec.cat/web/curriculum/diversitat/centreseducatius/suports/pdc> [11-09-2015]

El Departament d'Ensenyament estableix també convenis amb ajuntaments i altres ens locals i institucions per al desenvolupament dels programes que comportin la realització d'activitats d'aplicació pràctica subjectes a avaluació fora del centre.

Els centres poden organitzar programes de diversificació curricular de dues *modalitats*:

- Modalitat A: El que actualment es coneix amb el nom de "aules obertes", són els que es desenvolupen totalment en el centre educatiu.
- Modalitat B: Coneguts també amb el nom de "projectes singulars", són els que estan gestionats pel centre educatiu, però en què l'alumnat cursa una part o la totalitat de l'àmbit pràctic amb activitats externes al centre. L'horari d'aquestes activitats externes ha de ser com a màxim el 40% de l'horari lectiu.

Hi pot participar l'alumnat que, pel fet de presentar dificultats generalitzades d'aprenentatge i un baix nivell de competències en la majoria de matèries, té compromès l'assoliment dels objectius de l'etapa i que compleix, a més, un dels requisits següents:

- Alumnat que en acabar de cursar quart curs de l'ESO no compleix els requisits de titulació.
- Alumnat a partir del tercer curs d'educació secundària obligatòria, que només es pot incorporar als programes de diversificació després de l'oportuna avaluació i a proposta de l'equip docent, una vegada escoltat el seu parer i el dels seus pares o tutors legals.
- Alumnat que, havent cursat el segon d'ESO, no està en condicions de passar a tercer i ja ha repetit un curs a l'etapa. Com el del punt anterior, aquest alumnat només es pot incorporar als programes de diversificació prèvia avaluació i a proposta de l'equip docent, un cop escoltat el seu parer i el dels seus pares o tutors legals.

En tot cas, la incorporació en un programa de diversificació curricular és voluntària, per la qual cosa requereix l'acceptació tant de l'alumne com dels seus pares o tutors legals.

La participació en les activitats previstes en aquests programes s'ha de presentar a l'alumnat com una oportunitat per millorar el seu aprenentatge i assolir les competències bàsiques i, per tant, s'ha de requerir el compromís d'aprofitar l'oportunitat que se li ofereix. Així mateix, han de poder-s'hi incorporar en qualsevol moment del curs.

Els programes de diversificació curricular tenen una *durada* d'un o dos cursos escolars en funció de les circumstàncies de l'alumnat que hi participa.

- Per a l'alumnat que s'hi incorpora en acabar el segon curs de l'ESO i per a l'alumnat que s'hi incorpora durant el tercer curs de l'ESO tindran una durada de dos cursos.
- Per a l'alumnat de quart d'ESO que ha cursat tercer i ja ha repetit una vegada a l'etapa, el programa serà d'un curs, o bé s'incorporarà directament al segon curs del programa en cas que aquest tingui efectivament una durada de dos cursos.
- Per a l'alumnat que s'hi incorpora en acabar de cursar quart d'ESO, la durada del programa serà d'un any.

Amb caràcter general, la incorporació a un programa de diversificació curricular ha de respectar els límits d'edat establerts en la normativa vigent per a l'escolarització obligatòria.

Els centres han de *dissenyar* els programes de diversificació curricular amb la finalitat de facilitar l'assoliment dels objectius i les competències bàsiques de l'etapa i l'obtenció del graduat en educació secundària obligatòria. A aquest fi hauran d'aplicar una metodologia didàctica funcional i una organització dels continguts i les activitats d'aprenentatge globalitzada, fomentar el treball cooperatiu, així com incorporar les TIC/TAC²⁵ com a eina d'aprenentatge de les matèries.

Es procurarà reduir el nombre de professors de tal manera que un mateix professor imparteixi continguts de més d'una matèria, de manera interdisciplinària. El professorat que imparteixi els programes de diversificació curricular ha de ser prioritàriament professorat amb experiència docent i amb estabilitat en el centre.

Els programes han d'abastar dos cursos, malgrat la menor durada que tenen per a l'alumnat que s'hi incorpora un cop han cursat quart d'ESO. Per a cada curs cal especificar la relació dels continguts que es desenvoluparan en cadascun dels àmbits, amb l'especificació de l'assignació horària i el lloc de realització de les activitats, la metodologia i materials utilitzats per impartir-los, l'especialització del professorat que ho impartirà i altre personal que hi participi, i els criteris d'avaluació que s'aplicaran, amb indicació del nivell d'assoliment necessari per a l'obtenció del títol de graduat en educació secundària obligatòria.

Tots els programes de diversificació curricular han d'especificar:

- Principis pedagògics, metodològics i d'organització
- Criteris i procediments d'assignació de l'alumnat
- Criteris organitzatius (d'agrupament d'alumnes, espais, horaris i utilització de recursos materials)
- Programació didàctica dels àmbits
- Programació didàctica de les matèries no integrades en àmbits (concreció d'objectius, continguts i criteris d'avaluació)
- Criteris d'acreditació per a l'alumnat
- Criteris i procediments per a l'avaluació i revisió del programa de diversificació curricular

Els programes de diversificació curricular *s'estructuren* en tres àmbits, que han d'incloure els aspectes bàsics:

- Àmbit de caràcter lingüístic i social: inclou els aspectes bàsics corresponents a les matèries de ciències socials, geografia i història, educació per a la ciutadania i els drets humans, llengua catalana, llengua castellana i, si escau, la primera llengua estrangera.
- Àmbit científic i tecnològic: inclou els aspectes bàsics corresponents a les matèries de matemàtiques, ciències de la naturalesa i tecnologies.
- Àmbit pràctic: consisteix en activitats estructurades de caràcter pràctic i funcional que promoguin l'adquisició de les habilitats personals necessàries per a la vida adulta i professional. Al mateix temps es desenvoluparan activitats que contribueixin a l'orientació professional de l'alumnat.

²⁵ TIC, tecnologia de la informació i la comunicació. En els darrers temps aquest terme ha fet un pas qualitatiu anomenant-se TAC, tecnologia de l'aprenentatge i la comunicació. Ambdues sigles es poden utilitzar indistintament.

Els programes de diversificació curricular es podran desenvolupar per mitjà de projectes interdisciplinaris. L'alumnat ha de cursar, a més, un mínim de tres matèries amb el grup ordinari, si cal amb adaptacions de la programació ordinària. Aquestes matèries les decideix el centre educatiu en funció de les característiques de l'alumnat i d'acord amb els criteris següents:

- En tots els casos la primera llengua estrangera, quan no s'hagi optat per integrar-la en l'àmbit corresponent, i l'educació física
- Les matèries del currículum comú no incloses en els àmbits i, si escau, les matèries optatives

En els centres s'han d'establir els àmbits i les persones responsables de l'elaboració de la programació didàctica de cada un dels àmbits, que normalment coincidiran amb els que tenen la responsabilitat de la programació de les matèries que s'hi integrin.

A tall orientatiu, l'horari setmanal del programa de diversificació curricular, d'un total de 30 hores, s'ajustarà als criteris següents:

- Tutoria: d'una a dues hores
- Matèries del currículum a l'aula ordinària: de cinc a set hores
- Matèries específiques organitzades entorn dels àmbits: d'onze a tretze hores
- Àmbit pràctic: de deu a dotze hores

Per tal d'afavorir una *tutoria* de caràcter més individualitzat i continu, la tutoria de l'alumnat es distribuirà de la manera que es consideri pertinent en el centre entre el professorat que imparteixi la docència al grup. En tot cas, un dels tutors farà la coordinació de l'equip docent. Convé que el tutor de l'alumnat sigui el mateix durant els dos anys del programa i disposi d'assessorament psicopedagògic especialitzat.

L'*avaluació* de l'alumnat que cursin un programa de diversificació curricular té com a referent les competències bàsiques i els objectius de l'educació secundària obligatòria, així com els criteris d'avaluació específics del programa.

L'avaluació ha de ser, com la de la resta d'alumnat del centre, contínua i, alhora, global i diferenciada segons els diferents àmbits, projectes interdisciplinaris i matèries del programa. Quan el progrés de l'alumnat no respongui als objectius previstos en el programa de diversificació curricular corresponent, es prendran les mesures educatives pertinents.

En qualsevol dels dos cursos del programa de diversificació curricular l'alumnat pot fer activitats extraordinàries, destinades a possibilitar la recuperació dels àmbits, projectes interdisciplinaris o matèries amb qualificació negativa, i ho farà en els mateixos termes plantejats amb caràcter general.

El professorat del programa ha de fer un seguiment individualitzat de l'activitat de l'alumnat i disposar d'un registre de l'evolució del seu aprenentatge. Així mateix, atès el necessari compromís que s'ha d'establir amb l'alumnat en relació amb la seva participació en el programa de diversificació curricular com una oportunitat per a la millora dels seus aprenentatges i de les competències bàsiques, caldrà que l'autoavaluació de l'alumnat mateix esdevingui un element clau en el seu procés d'aprenentatge. Caldrà incidir especialment en hàbits i valors com

l'assistència regular a classe, la puntualitat, la correcció en el tracte amb els altres, la responsabilitat, l'ordre, la constància i la iniciativa. El centre ha de determinar el professorat que farà el seguiment de l'alumnat que faci activitats pràctiques fora del centre.

L'avaluació la fa l'equip docent que imparteix ensenyaments a l'alumnat del programa, coordinat pel tutor del grup. Les decisions derivades de l'avaluació es prendran de manera col·legiada, d'acord amb allò que, per a aquests programes, es determini en el projecte educatiu.

Per a l'avaluació, el professorat del programa ha d'aportar la informació corresponent a les activitats que l'alumnat desenvolupi i el professorat dels grups ordinaris ha d'aportar la informació corresponent a les activitats que desenvolupi amb el seu grup classe.

Si en finalitzar el primer curs del programa de diversificació curricular l'equip docent considera que l'alumnat ha assolit en grau suficient els objectius i les competències bàsiques, i sempre que aquesta mesura afavoreixi el seu desenvolupament escolar i personal, l'equip docent pot decidir que faci el quart curs d'educació secundària obligatòria seguint el currículum general a l'aula ordinària, si cal amb adaptacions o ajustaments de la programació general o mesures de reforç.

L'alumnat que en acabar el programa no estigui en condicions d'obtenir el títol de graduat en educació secundària obligatòria i compleixi els requisits d'edat establerts en l'article 19 del Decret 143/2007, de 26 de juny, pel qual s'estableix l'ordenació dels ensenyaments de l'educació secundària obligatòria, pot romandre un curs més en el programa. Tanmateix, l'alumnat pot incorporar-se als programes de qualificació professional inicial (PQPI)-programes de formació i inserció (PFI) si compleixen els requisits d'accés establerts.

L'alumnat dels programes de diversificació curricular obté el *títol* de graduat en educació secundària obligatòria si supera tots els àmbits i matèries que integren el programa. També pot obtenir el títol l'alumnat que, havent superat els tres àmbits, tingui avaluació negativa d'una o dues matèries, o excepcionalment de tres, sempre que a criteri de l'equip docent hagi assolit les competències bàsiques i els objectius de l'etapa.

Referent als recursos, el Departament d'Ensenyament posa a disposició del professorat i alumnat dels programes de diversificació curricular un entorn virtual específic *Kampus* per tal de facilitar el treball en TIC/TAC i possibilitar l'intercanvi entre programes de diferents instituts.

3.6. ANÀLISI COMPARATIVA DE PDCs ENTRE COMUNITATS AUTÒNOMES DE L'ESTAT ESPANYOL

Amb la intenció d'establir comparació entre els PDCs de les diferents comunitats autònomes que s'acaben de descriure, s'ha fet una reorganització de la informació per tal de partir d'un únic esquema que faciliti el resum descriptiu, la comparació i, sobretot, l'anàlisi comparativa posterior. Aquesta reestructuració s'ha articulada al voltant de dues dimensions principals (aspectes de forma i de contingut dels PDCs) i dins de cadascuna d'elles s'han establert diferents blocs d'indicadors i indicadors (vegeu taula 3.2.). En l'annex 1 es troben les diferents taules

comparatives realitzades, les quals han estat la base informativa de l'anàlisi comparativa que tot seguit despleguem.

Taula 3.2. Dimensions i continguts per a la descripció, comparació i anàlisi del PDC

CARACTERÍSTIQUES FORMALS DEL PDC	ORGANITZACIÓ I DISSENY DEL PDC	Modalitat
		Ubicació
		Elaboració i coordinació
		Agrupament alumnat
		Posada en funcionament
	ELEMENTS CONSTITUTIUS DEL PDC	Principis pedagògics, metodològics i organització
		Criteris i procediments d'assignació d'alumnat
		Criteris organitzatius
		Organització de les matèries/àmbits del programa
		Organització per matèries: programació didàctica de matèries del grup específic.
		Organització per àmbits: programació didàctica dels àmbits i matèries.
		Determinació de les matèries optatives
		Orientacions per a l'acció tutorial
		Criteris d'acreditació per a l'alumnat
Criteris i procediments per a l'avaluació i revisió propis del PDC		
SEGUIMENT I AVALUACIÓ DEL PDC	Elaboració de la memòria	
CARACTERÍSTIQUES DE CONTINGUT DEL PDC	FINALITAT	Finalitat
	ESTRUCTURA CURRICULAR	Matèries del grup específic
		Àmbit lingüísticosocial
		Àmbit científicotecnològic
		Àmbit pràctic
		Llengua estrangera
		Matèries amb el grup ordinari
		Tutoria
	DURADA	Permanència
	DISTRIBUCIÓ HORÀRIA DE MATÈRIES	Distribució d'hores lectives
	ALUMNAT	Moment d'incorporació
		Perfil
		Criteris d'admissió
		Procediment d'incorporació
		Nombre
		Participació de l'alumnat
	PROFESSORAT	Criteris d'assignació del professorat
		Reunions
	TUTORIA	Criteris d'assignació del tutor
		Hores
		Activitats
		Comunicació amb les famílies
	METODOLOGIA I RECURSOS	Metodologia
Recursos		
AVALUACIÓ ALUMNAT	Criteris generals i específics	
	Recuperació	
	Repetició-promoció	
	Titulació	

3.6.1. CARACTERÍSTIQUES FORMALS DEL PDC

Tot seguit se centra la definició de les característiques formals del PDCs en els tres blocs d'indicadors apuntats en els PDCs de les comunitats autònomes analitzades en aquest estudi:

- Organització i disseny del PDC

- Els elements constitutius del PDC
- El seguiment i avaluació

Referent a *l'organització i disseny dels PDCs*, Catalunya és l'única Comunitat Autònoma que inclou la modalitat del PDC. Aquest tret pressuposa que els centres poden organitzar dos tipus de programes: la modalitat A, coneguda també com "aula oberta" i modalitat B, coneguda amb el nom de "projectes singulars", on s'estableixen convenis de col·laboració amb ajuntaments i/o altres institucions locals. Els primers es desenvolupen totalment en el centre educatiu, mentre que els segons estan gestionats pel centre educatiu, però l'alumnat cursa una part o la totalitat de l'àmbit pràctic en activitats externes al centre.

Referent a la ubicació del PDC en els documents del centre educatiu, l'Estat espanyol-MEC, la Comunitat de Madrid i la Rioja són els únics que ho especifiquen. Mentre que l'Estat espanyol-MEC i la Rioja exposen que el PDC forma part del pla d'atenció a la diversitat i s'incorpora a la programació anual del centre educatiu, la Comunitat de Madrid afegeix que cal tenir-lo desenvolupat i concretat per poder-lo incloure al projecte educatiu de centre abans de l'inici de curs en el que s'implanti al centre. La Comunitat d'Andalusia i Catalunya no concreten aquest punt²⁶.

Pel que fa a l'elaboració i la coordinació del PDC, l'Estat espanyol-MEC i la Comunitat de Madrid exposen que el departament d'orientació, amb la col·laboració dels caps dels diferents departaments didàctics i dirigits pel cap d'estudis s'encarreguen de l'elaboració i coordinació del PDC. Per altra banda, la Rioja concreta que l'adequat desenvolupament del PDC exigeix la màxima coordinació entre el tutor del PDC, el professorat que imparteix docència al programa i el departament d'orientació. Afegeix que el cap d'estudis garanteix aquesta coordinació assegurant una periodicitat de reunions. Aquesta comunitat aporta també que les programacions didàctiques seran elaborades pel professorat que imparteixi les matèries establertes, assessorat pels departaments didàctics corresponents i el departament d'orientació, i la seva aprovació correspondrà al claustre de professors. Catalunya deixa la responsabilitat d'elaborar i coordinar el PDC a criteri de cada centre, essent aquests els que hauran d'establir els àmbits i les persones responsables de l'elaboració de la programació didàctica de cadascun d'ells. Andalusia no aporta informació en aquest punt.

El treball realitzat per Vallejo i Bolarín (2009), a Múrcia, constata que els departaments d'orientació no intervenen de manera decisiva i ben coordinada sobre la selecció dels continguts del currículum dels PDC ni tampoc, de manera important, sobre com s'ensenya. Així el professorat, segons sigui la seva especialitat disciplinar, pot ser que inclogui o deixi fora alguns continguts fonamentals per l'alumnat.

Quant a l'agrupament d'alumnat del PDC, l'Estat espanyol-MEC, Andalusia i la Rioja exposen que l'alumnat del PDC formen un grup específic, seguint el currículum dels àmbits sociolingüístic i científicotecnològic, així com les activitats formatives de la tutoria específica. Ara bé, les dues primeres comunitats autònomes, aprofundeixen en que l'alumnat del PDC s'integra als grups

²⁶ Sempre que s'especifica que "no es concreta res es aquest punt", es fa referència a documentació base de caràcter oficial que s'ha consultat per cada comunitat autònoma.

ordinaris de tercer o quart d'ESO, amb el qual cursaran les àrees del currículum bàsic i les matèries optatives pròpies de la tutoria grupal. Mentre que l'Estat espanyol-MEC concreta que l'organització del programa pot preveure que la llengua estrangera s'organitzi de manera diferenciada i, de manera excepcional, si les condicions del centre ho aconsellen, poden establir-se altres maneres d'agrupament; la Comunitat de la Rioja se centra a insistir que els alumnes que cursen el PDC hauran d'estar contemplats en el funcionament i organització al centre. També exposa que no es podrà incorporar tot l'alumnat del PDC en un mateix grup ordinari. Catalunya i Madrid no concreten aquest punt.

Pel que fa a la posada en funcionament del PDC, l'Estat espanyol-MEC, Andalusia i Catalunya no hi fan esment, però Madrid concreta que els centres educatius han de comunicar, abans del 30 de juny, a la Direcció d'Àrea Territorial corresponent mitjançant un informe del número d'alumnes que cursaran el programa i els recursos necessaris. La Comunitat de la Rioja s'estén una mica més en les seves concrecions; explicita que el PDC s'ha d'autoritzar per primera vegada en un centre educatiu, per tant, els centres han de fer arribar, a la data establerta, a la direcció general competent, un informe amb la previsió del nombre d'alumnes que cursarà el programa i els recursos necessaris; a continuació, la direcció general amb l'informe de la inspecció tècnica educativa, resoldrà que es continuï el PDC i ho farà saber als centres educatius abans de l'inici de curs, l'autorització del PDC tindrà caràcter anual, assegurant a l'alumnat la incorporació al segon curs si ha fet el primer; així, la direcció general competent en matèria d'escolarització amb la inspecció tècnica educativa autoritzarà la continuïtat del PDC abans de l'inici de curs si es compleixen les condicions i requisits establerts, la direcció del centre també haurà de comunicar, a la inspecció tècnica educativa, les altes i les baixes que s'hagin produït en relació a l'alumnat proposats per incorporar-se a aquest programa.

Referent als *elements constitutius* del PDC, trobem que mentre que la Rioja i Andalusia no concreten aquest punt, l'Estat espanyol-MEC, Madrid i Catalunya exposen que els elements que formen un PDC són:

- Principis pedagògics, metodològics i organització
- Criteris i procediments d'assignació d'alumnat
- Criteris organitzatius: agrupament d'alumnat, espais, horaris i utilització de recursos materials
- Programació didàctica dels àmbits i matèries no integrades en àmbits
- Determinació de les matèries optatives
- Orientacions per a l'acció tutorial (Madrid)
- Criteris d'acreditació per a l'alumnat (Catalunya)
- Criteris i procediments per a l'avaluació i revisió del propi programa de diversificació (Estat espanyol-MEC i Catalunya)

Rodríguez (2012), a la Comunitat Autònoma de Múrcia, exposa que les programacions que elaboren els docents de cada matèria del PDC es converteixen en una qüestió purament formal, un referent a consultar, perquè el treball d'aula imposa un ritme diferent al prèviament planificat. És el dia a dia de treball a l'aula el que va marcant la pauta i el que va modificant les programacions inicials. De totes maneres, no es pot deixar de planificar, ni treure importància als processos de planificació, sinó que això crida l'atenció sobre la necessitat de fer un millor

ajustament de la planificació a les característiques de l'alumnat. Potser sigui necessari fer programacions a més curt termini, per exemple setmanals, perquè l'aula porti un bon ritme i seqüència de treball.

Quant al *seguiment i avaluació* del PDC, trobem que en *l'elaboració de la memòria* del PDC, Madrid, Andalusia i Catalunya no fan referència a aquest aspecte, mentre que l'Estat espanyol-MEC i la Rioja exposen que el departament d'orientació juntament amb l'equip docent del grup de diversificació, al final de cada curs, elaborarà una memòria que inclogui els següents punts:

- Informe sobre el progrés de l'alumnat que ha seguit el programa
- Valoració del funcionament del programa i, en el seu cas, una proposta de modificació

A més, la Comunitat de la Rioja afegeix que amb aquesta memòria, la comissió de coordinació pedagògica, amb la col·laboració dels diferents departaments didàctics, avaluarà el programa i farà les propostes de modificació que cregui oportunes.

Quant al tràmit administratiu en el seguiment i avaluació del PDC, l'Estat espanyol-MEC exposa que les possibles modificacions del PDC proposades a cada final de curs hauran de ser informades positivament per la inspecció educativa abans de posar-se en funcionament. Per altra banda, en aquest mateix punt la Rioja apunta que la inspecció tècnica educativa contemplarà, en el seu pla general d'actuació anual, el seguiment i avaluació del PDC. També, les conclusions seran remeses a la direcció general competent en matèria de gestió de centres.

Les investigacions realitzades per Vallejo i Bolarín (2009), a Múrcia, exposen que no existeix una cultura compartida entre l'administració i tots els centres. Aquests són centres particulars els quals, en funció dels seus recursos i les característiques concretes de l'alumnat, desenvolupen una sèrie d'estratègies organitzatives, curriculars i pedagògiques per fer front al risc d'exclusió acadèmic i social.

El paper que desenvolupen els equips directius en aquests programes se centra en la gestió de la documentació i, en molt menor mesura, a fomentar una cultura de coordinació i implementació de l'equip educatiu en les diferents tasques educatives i/o metodològiques.

En aquest punt d'anàlisi comparativa de PDCs de les comunitats autònomes, es deixa de banda l'aspecte del tràmit administratiu ja que és un aspecte que només recull l'Estat espanyol-MEC. Per tant, es faria difícil donar resposta a aquest indicador en la contextualització, recull i anàlisi de dades d'aquest estudi. Per altra banda, l'anàlisi comparativa es vol centrar preferentment en aspectes acadèmics i pedagògics.

3.6.2. CARACTERÍSTIQUES DE CONTINGUT DEL PDC

Aquest apartat se centra en la definició de les característiques formals dels PDCs en els blocs d'indicadors apuntats en els PDCs de les comunitats autònomes analitzades en aquest estudi:

- Finalitat
- Estructura curricular
- Durada
- Distribució horària de les matèries

- Alumnat
- Professorat
- Tutoria
- Metodologia i recursos
- Avaluació de l'alumnat

Pel que fa a la *finalitat* del PDC, totes les comunitats autònomes estudiades excepte Andalusia que no ho concreta, expressen la voluntat que, amb la implantació dels PDCs, l'alumnat implicat assoleixi els objectius generals de l'etapa i les competències bàsiques de l'educació secundària obligatòria per tal d'aconseguir el títol de graduat en educació secundària.

Les investigacions realitzades per Martínez (2011) al País Basc, mostren que les mesures d'atenció a la diversitat, concretament en l'aplicació de PDC, estan servint clarament i de manera molt ràpida per l'assoliment de la finalitat d'aquests en aquesta comunitat.

Referent a l'*estructura* curricular del PDC, totes les comunitats autònomes concreten aquest punt i podem desgranar-ne els següents elements:

- Àmbit lingüísticosocial: inclou els aspectes bàsics corresponents a les matèries de ciències socials, geografia i història, educació per a la ciutadania i els drets humans, la llengua catalana (en el cas de Catalunya) i la llengua castellana
- Àmbit científicotecnològic: inclou els aspectes bàsics corresponents a les matèries de matemàtiques, ciències de la naturalesa i tecnologies
- Àmbit pràctic (Catalunya): consisteix en activitats estructurades de caràcter pràctic i funcional que promoguin l'adquisició de les habilitats personals necessàries per a la vida adulta i professional. Així com activitats que contribueixin a l'orientació professional de l'alumnat
- Primera llengua estrangera amb currículum adaptat
- Matèries amb el grup ordinari i si cal amb adaptacions de la programació ordinària: educació física, ensenyaments alternatius o religió i matèries optatives en funció del curs i necessitats de l'alumne
- Una hora de tutoria amb el grup específic i una hora amb el grup ordinari

A la Comunitat Autònoma andalusa, l'enfocament general és que els continguts del PDC prenen com a punt de referència els objectius i continguts del segon cicle de l'ESO, però per configurar els àmbits se seleccionen només aquells objectius i continguts nuclears, rellevants socialment i culturalment, amb sentit per a l'alumnat i funcionals per facilitar aprenentatges significatius i la consecució dels objectius generals de l'etapa (Hinojosa, 2006)

Jiménez (2000) destaca del PDC de Navarra la importància de l'àmbit pràctic, perquè a través d'aquest es poden plantejar activitats de la vida professional variades per fer atractiu a l'alumnat possibles àmbits de formació de cara al futur. Amb això també es contribueix a que l'alumnat no se senti avorrit i cansat a l'aula de la formació tradicional i comenci a veure possibilitats pel seu futur.

Quant a la *durada del PDC*, totes les comunitats autònomes preveuen un o dos cursos acadèmics que es concretarà en funció del progrés de l'alumnat en el seu procés d'aprenentatge. Catalunya aprofundeix una mica més en les circumstàncies de l'alumnat que participen al PDC que poden ser:

- Alumnat que s'incorpora a l'acabar el segon curs de l'ESO i alumnat que s'hi incorpora durant el tercer curs de l'ESO, tindran una durada de dos cursos
- Alumnat de quart d'ESO que ha cursat tercer i ja ha repetit una vegada a l'etapa, el programa serà d'un curs, o bé s'incorporarà directament al segon curs del programa
- Alumnat que s'hi incorpora a l'acabar de cursar quart d'ESO, la durada serà d'un any

No obstant, amb caràcter general en totes les comunitats estudiades, la incorporació a un PDC ha de respectar els límits d'edat establerts en la normativa vigent per a l'escolarització obligatòria.

Pel que fa a la *distribució horària de matèries* del PDC, només les Comunitats d'Andalusia, la Rioja i Catalunya concreten aquest aspecte. Per aquestes, les trenta hores lectives setmanals s'ajustaran als següents criteris:

- Tutoria: d'una a dues hores. A Andalusia se n'afegiria una més amb el grup específic
- Matèries del currículum comú a l'aula ordinària: de cinc a set hores a Catalunya i entre set i deu hores setmanals a Andalusia
- Matèries específiques organitzades entorn dels àmbits (lingüísticosocial i científicotecnològic): d'onze a tretze hores
- Àmbit pràctic (Catalunya): de deu a dotze hores
- Matèries optatives (Andalusia): entre cinc i vuit hores

En qualsevol cas, en el nombre d'hores assignades, s'haurà de procurar que hi hagi el major equilibri possible entre el número d'hores setmanals a cada àmbit i matèries.

Per Mohedano (2000), a Madrid, la flexibilització dels horaris i les matèries evita el perill d'uniformització del procés d'aprenentatge d'un alumnat molt heterogeni.

Referent a l'*alumnat del PDC*, totes les comunitats han fet les seves aportacions que es comenten tot seguit. Pel que fa al perfil de l'alumnat del PDC, s'exposa que hi poden participar l'alumnat que, pel fet de presentar dificultats generalitzades d'aprenentatge i un baix nivell de competències bàsiques en la majoria de matèries, té compromès l'assoliment dels objectius de l'etapa i que compleixin, a més un dels requisits següents:

- Alumnat que a l'acabar de cursar quart d'ESO no compleixen els requisits de titulació
- Alumnat a partir del tercer curs d'ESO, després de l'oportuna valoració i a proposta de l'equip docent, una vegada escoltat el seu parer i el dels seus pares o tutors legals
- Alumnat que havent cursat segon d'ESO no està en condicions de passar a tercer i ja ha repetit un curs de l'etapa. Com els del punt anterior, aquest alumnat només es pot incorporar als PDCs prèvia avaluació i a proposta de l'equip docent, un cop escoltat el seu parer i el dels seus pares o tutors legals

En tot cas, la incorporació al programa serà voluntària i sempre que hi hagi hagut altres mesures d'atenció a la diversitat.

Les Comunitats Autònomes de Madrid i la Rioja concreten que excepcionalment per a l'alumnat més gran de disset anys que hagi estat dos anys a tercer d'ESO sense superar-lo, es pot proposar la seva incorporació a un PDC d'un any. Andalusia afegeix que l'alumnat ha de presentar motivació i interès cap als estudis, així com actituds favorables per a la seva incorporació al PDC.

La Rioja aprofundeix en aquest punt exposant que la incorporació d'un alumne al PDC també ha de comptar amb l'informe favorable de la inspecció tècnica educativa. A més, la seva incorporació només té validesa per a aquest centre. També, el centre d'origen haurà de comunicar a la inspecció tècnica els canvis de centre del seu alumnat de diversificació. A efectes de la seva escolarització, la inspecció tècnica educativa emetrà el corresponent informe. I acaba concretant que, de manera excepcional, es podrà sol·licitar la seva incorporació al programa, ja començat, al llarg del primer trimestre del curs, sempre que es compleixin les condicions establertes anteriorment.

En aquest punt, l'estudi realitzat per Jiménez (2000), a Navarra, posa de manifest la necessitat més rotunda de fer una bona selecció de l'alumnat per al PDC en la mesura que és una manera de garantir-ne la seva finalitat. Així, exposa la importància de que només s'apliqui aquesta mesura extraordinària a aquells alumnes que coincideixi amb el perfil d'alumnat recollit en la normativa específica. En el treball de Castro i Corujo (2006), a Andalusia, s'exposa que el perfil de l'alumnat del PDC, a criteri dels orientadors entrevistats, hauria de recollir alumnat que volen, però no poden. De totes maneres en les investigacions de Torrego i Leal (2009), a Segòvia, constaten que en les juntes d'avaluació a l'hora de decidir quin alumnat s'incorporarà al PDC del pròxim curs escolar segueixen dos criteris: la capacitat per un costat, i la disciplina i el comportament per l'altre. Per tant, contràriament al que estableix la normativa, els equips docents segueixen un criteri de comportament en lloc de la vertadera capacitat d'assolir les competències bàsiques i els objectius generals de l'ESO. Existeixen altres debats en els criteris per seleccionar l'alumnat per al PDC. Luna (2000), a Madrid, diu que hi ha un sector del professorat i de l'administració que només defensa que l'alumnat que ha d'accedir al PDC és alumnat amb expectatives d'assolir l'ESO i amb una actitud positiva. No obstant, altres sectors, no volen excloure aquell grup d'alumnes en què les seves possibilitats de titular-se quedin més llunyanes i pràcticament impossibles per les vies ordinàries. És a dir, es considera que si hi ha un rigor elevat en la selecció de l'alumnat del PDC, es deixa de banda atorgar una oportunitat a aquell alumnat que més ho necessita pel fet d'arrossegar una trajectòria de fracassos i baixes expectatives. Per tant, tal com expressa Ochoa, Resola i Ortega (2000), a Andalusia, és necessària una selecció de l'alumnat el més ajustada possible perquè l'èxit del PDC i, en conseqüència, de l'alumnat es faci realitat. Autors com Mohedano (2000) i López (2005), ambdues investigacions a Madrid, donen suport al fet que els bons resultats del PDC es deuen, en part, al perfil de l'alumnat que acull el programa i a la pròpia selecció que es fa, perquè es tracta d'alumnat amb motivació i interès, però amb un ritme d'aprenentatge lent i un desfasament curricular, però sense problemes de comportament o de rebuig cap a l'escola. Rodríguez (2012), a Múrcia, explica que cal evitar que el PDC es converteixi en "l'abocador de deixalles" d'alumnat que el professorat es vulgui treure de sobre. Si no se selecciona alumnat

que no s'ajusti al perfil, es desvirtua el programa i suposa un esforç molt més gran tirar endavant el grup i aconseguir que es graduï.

Pel que fa al procediment d'incorporació de l'alumnat al PDC, totes les comunitats, exceptuant Catalunya, estableixen els seus protocols. A trets generals consisteixen a:

- Proposta d'incorporació d'alumnat al PDC durant l'últim trimestre del curs i adreçada al cap d'estudis
- Especificació del grau de competència curricular assolida a les diferents àrees o matèries i motius pels quals es considera aquesta mesura extraordinària
- Valoració dels alumnes proposats al cap del departament d'orientació, mitjançant una avaluació psicopedagògica i la redacció d'un informe
- L'informe amb la informació següent: la història escolar de l'alumne i les mesures educatives preses anteriorment, les característiques personals de l'alumne que puguin influir en la seva capacitat d'aprenentatge, i les característiques del context escolar-social-familiar que puguin estar incidint en el procés d'ensenyament-aprenentatge
- Reunions, des de la comunicació i oferiment de la proposta a la família o representants legals de l'alumne fins a la decisió final d'incorporar l'alumne al PDC implicant, o prioritant els diferents òrgans i càrrecs del centre (tutor, departament d'orientació, cap d'estudis, director, etc.)
- Proposta definitiva raonada a la inspecció tècnica educativa en el seu informe per part de la direcció

Referent al nombre d'alumnes en el PDC, totes les comunitats autònomes excepte Catalunya fan la seva proposta. Totes coincideixen que el nombre d'alumnes no pot ser superior a quinze ni inferior a deu. L'Estat espanyol-MEC i la Rioja expliciten que, amb l'autorització de la inspecció educativa i les direccions generals competents, es podrà autoritzar un nombre inferior de vuit alumnes si no suposa un increment de les necessitats del professorat. Per altra banda, la Rioja concreta que aquesta ràtio podrà incrementar-se fins a un 10% en cas de necessitats valorades per la inspecció tècnica educativa.

Per Mohedano (2000), a Madrid, una baixa ràtio d'alumnat facilita l'atenció, el seguiment i l'evolució d'una manera més individualitzada. Aranda, Herrera i García (2010), a Andalusia, també coincideixen a exposar que un nombre menor a quinze alumnes permet una atenció més personalitzada i individualitzada de l'alumnat del PDC. En aquest punt Rodríguez (2012), a Múrcia, concreta que llavors és possible individualitzar l'ensenyament i establir una relació propera amb els alumnes perquè els grups són reduïts i contribueixen a generar un bon clima de treball.

Quant al *professorat* del PDC, totes les comunitats autònomes estudiades, exceptuant Catalunya, coincideixen que els docents assignats correspon als professors de suport de cadascun dels àmbits lingüísticosocial, científicotecnològic, el professorat del departament d'orientació i els professors que imparteixen les àrees bàsiques del currículum i les matèries optatives. Per a les Comunitats Autònomes de Madrid i la Rioja, si algun àmbit no pot ser impartit pel professorat citat, al director del centre, a proposta del cap d'estudis li correspondrà assignar professorat dels departaments didàctics corresponents al PDC. A l'Estat espanyol-MEC,

quan el nombre d'hores de les àrees específiques és superior a les que poden ser assumides per aquest professorat, la docència podrà ser impartides per catedràtics i professorat d'ensenyament secundari amb l'especialitat corresponent. Catalunya, en aquest aspecte no concreta la tipologia de professorat, però sí que fa referència al reduït nombre de professorat del PDC, de manera que un mateix professor imparteixi més d'una matèria interdisciplinàriament. A més, exposa que el professorat que imparteixen els PDCs han de ser prioritàriament professorat amb experiència i estabilitat al centre.

Investigacions al Regne Unit fetes per Boaler (1997), Finley (1984), Ireson i Hallan (1999) i Tince (1994), conclouen que els docents més experimentats imparteixen classe en grups de major nivell acadèmic i que el professorat amb una curta experiència o novell, ho sol fer en aquells grups "que ningú vol". El professorat entrevistat exposa que no hi ha criteris pedagògics, sinó que el professorat es mou per la dinàmica dels trasllats, consentit pels directors de centre. És a dir, hi ha tot un seguit de places assignades com a específiques als centres que el professorat aprofita per apropar-se als centres que li interessin, deixant de banda les necessitats que en un inici donaven resposta a aquestes places de professorat específic per a aquests programes. Per González González (2002), això suposa, a Múrcia, malgrat les bones intencions d'aquests programes, un greu obstacle en la qualitat del currículum, l'ensenyament i els aprenentatges, més aviat provocat per una certa marginació institucional i administrativa cap aquest professorat, que no pas per raons atribuïbles als docents implicats en els programes.

Catalunya, també concreta que el professorat del PDC ha de fer un seguiment individualitzat de l'activitat de tot l'alumnat i disposar d'un registre d'evolució dels seus aprenentatges. També caldrà una autoavaluació del mateix alumnat perquè sigui un element clau més en el seu procés d'aprenentatge, degut al necessari compromís que s'ha d'establir amb l'alumnat en relació amb la seva participació en el PDC com una oportunitat per a la millora dels seus aprenentatges i competències bàsiques. Així doncs, caldrà incidir especialment en hàbits i valors com l'assistència regular a classe, la puntualitat, la correcció en el tracte amb els altres, la responsabilitat, l'ordre, la constància i la iniciativa. En el cas del PDC on es realitzin pràctiques fora del centre escolar, el mateix centre haurà de determinar el professorat que en farà el seguiment.

La Comunitat Autònoma d'Andalusia concreta que l'orientador del centre ha de ser el responsable d'impartir les activitats formatives de la tutoria específica del PDC. També matisa que el professor tutor dels grups ordinaris de tercer i quart d'ESO en els quals estiguin integrats l'alumnat del PDC serà l'encarregat de coordinar l'equip docent, amb el suport i assessorament del departament d'orientació.

En aquest punt, les investigacions realitzades fins al moment a Andalusia i Múrcia mostren que existeix un professorat altament implicat i coneixedor de la realitat de l'alumnat i s'esforça per innovar. Aquest dissenya unitats i projectes didàctics atractius i ben fonamentats, malgrat no disposar d'una formació pedagògica específica per treballar en aquests programes (Luzón i altres, 2009). Vallejo i Bolarín (2009), a Múrcia, completen i afegixen que el professorat encarregat de posar en funcionament els PDC presenta tot un seguit de característiques comunes: són docents de curta trajectòria professional que mostren un gran interès per la feina

que fan i pel seu alumnat. D'aquesta manera, es pot considerar que el professorat és un element clau en l'èxit o fracàs d'aquests programes i dels seus estudiants.

Vallejo i Bolarín (2009) i Escudero (2009b), investigacions fetes a Múrcia, també ressalten que el professorat que treballa en aquests programes ho fa al marge del claustre de professors. Existeix la percepció força generalitzada que cada docent a títol personal és, al cap i a la fi, qui organitza, dissenya i desenvolupa tots els aspectes metodològics, curriculars i organitzatius dels programes sense relacions de coordinació i de suport per part del centre i el professorat.

Aramendi, Vega i Santiago (2011), al País Basc, també constaten que l'alumnat està molt satisfet amb els seus docents perquè consideren que el professorat els ajuda a entendre millor els temes d'estudi, els avalua de manera justa, els orienta per prendre decisions i aprendre a viure millor, els anima i motiva a aprendre, a comportar-se bé amb els altres, a treballar en equip, a resoldre els seus problemes i assolir els seus objectius, els dóna pautes, impulsa el bon ambient a classe i els anima quan fan malament la seva feina.

Rodríguez (2012), a Múrcia, manifesta que és difícil seleccionar un professorat adequat per al PDC. El centre no pot "obligar" (perquè no té potestat) a cap professor a fer-se càrrec de la docència del PDC. Cada departament estableix les seves condicions perquè el professorat esculli la seva docència, normalment basant-se en criteris d'antiguitat, categoria professional i condició acadèmica. Aquesta certa inestabilitat en una part del professorat del PDC dificulta el desenvolupament de projectes a llarg termini dins del programa.

Aramendi, Vega i Buján (2012), al País Basc, explica que el rol del professorat a opinió de l'alumnat és clara i contundent. Totes les valoracions del professorat dels programes d'atenció a la diversitat superen les puntuacions de la resta de docents d'ESO, exceptuant una sola variable: el professorat es dedica sobretot a l'ensenyament de coneixements teòrics.

Quant a les reunions del professorat del PDC, només l'Estat espanyol-MEC i la Rioja assenyalen que l'equip docent s'ha de reunir de manera periòdica, almenys un cop al mes, per realitzar un seguiment que permeti regular adequadament el procés d'ensenyament i aprenentatge d'aquest alumnat.

El treball de Vallejo i Bolarín (2009), a Múrcia, exposa que hi ha una coordinació entre el professorat implicat en la mesura extraordinària. Aquest procés es veu més com un assumpte del programa i dels qui hi treballen que com una tasca i responsabilitat compartida del centre.

Rodríguez (2012), a Múrcia, explica que les sessions setmanals de coordinació van adreçades a fer el seguiment del que va succeint en el programa i d'alumnes en concret que requereixen d'una major atenció per les seves dificultats. Per altra banda, considera que aquestes trobades són també un bon moment per debatre i fer una posada en comú sobre aquells aspectes metodològics que estan donant bons resultats i que es poden prendre com a referent per als altres companys.

Pel que fa a la *tutoria* del PDC, totes les Comunitats Autònomes coincideixen que el tutor del PDC ha d'impartir alguna matèria i se'n procurarà la seva continuïtat en els dos anys de durada

del programa, per tal que la tutoria tingui un caràcter més individualitzat i continu. A més, la Rioja i Catalunya, puntualitzen que el tutor ha de disposar d'assessorament psicopedagògic especialitzat per poder portar a terme un programa específic adaptat a les característiques de l'alumnat.

La Comunitat Autònoma de la Rioja afegeix que el professor tutor responsable de cada grup de diversificació tindrà com a funció l'orientació del seu alumnat, la seva atenció personalitzada i la coordinació de l'equip docent en totes les activitats de planificació, desenvolupament i avaluació dels processos d'ensenyament i aprenentatge, així com les tasques de mediació entre alumnat, professorat i famílies.

Per altra banda, Andalusia enfoca l'acció tutorial exposant que serà desenvolupada de manera coordinada pel professor tutor del grup ordinari de tercer o quart d'ESO en el que estigui integrat l'alumnat i per l'orientador del centre que serà el responsable d'impartir les activitats formatives de la tutoria específica.

Pel que fa a les hores de tutoria del PDC, totes les comunitats autònomes estudiades concreten un mínim d'una hora setmanal. Per altra banda, tenim Andalusia que especifica que els centres podran disposar fins a un màxim de tres hores setmanals i l'Estat espanyol-MEC i Catalunya tenen l'opció de realitzar-ne dues.

Referent a les activitats de tutoria del PDC, les Comunitats Autònomes de Madrid i Andalusia concreten que en les activitats formatives pròpies de la tutoria específica es desenvolupen aspectes més concrets i ajustats a característiques i a personalitat de l'alumnat, incloses estratègies i tècniques d'estudi. També activitats per a la millora de les capacitats d'assimilació, raonament, ordenació i expressió d'idees, i per a l'increment de l'autoestima i les habilitats socials. També, s'haurà de tenir present el desenvolupament de sessions individuals de tutoria. A més, també s'incideix en la integració en el grup de referència, la millora de la convivència en la pròpia aula i en el centre, i en el contacte amb les famílies. Les activitats programades en el pla d'acció tutorial del centre pel conjunt dels alumnes de tercer i quart d'ESO, s'hauran d'adequar a les necessitats i interessos de l'alumnat del PDC.

Aranda, Herrera i García (2010), a Andalusia, insisteixen en la conveniència que es treballi l'autoestima de l'alumnat del PDC perquè són nois i noies que en cursos anteriors han anat més endarrerits quant a continguts i això els pot suposar tenir un baix autoconcepte.

Per Aramendi, Vega i Santiago (2011) i Aramendi, Vega i Buján (2012) al País Basc, existeix la satisfacció per part de l'alumnat amb els processos d'orientació i tutoria, així com del foment de les actituds. La tutoria amb aquest alumnat ha d'anar destinada a reforçar l'autoestima, facilitar una orientació en tot moment, un suport i una guia de cara al seu futur. De totes maneres, aquesta feina també requereix la implicació de tot el professorat en general.

Quant a la comunicació a les famílies del PDC, l'Estat espanyol-MEC explica que se seguirà el procediment establert amb caràcter general per a l'avaluació de l'educació secundària obligatòria.

La comunicació amb les famílies és una peça més de tot l'engranatge que estem exposant. En aquest sentit, Vallejo i Bolarín (2009), a Múrcia, extreuen del seu estudi que existeix la necessitat d'una col·laboració entre tots els agents educatius implicats en la formació d'aquests estudiants, fonamentalment de les seves famílies.

Referent a la *metodologia i recursos* del PDC, l'Estat espanyol, Madrid, la Rioja i Catalunya exposen que cal una metodologia específica i personalitzada mitjançant una organització de continguts, activitats pràctiques i matèries del currículum diferent a l'establert amb caràcter general. La Comunitat de la Rioja i Catalunya aprofundeixen aquest punt dient que el mateix programa de diversificació pressuposa un context funcional, pràctic, motivador i global on s'haurà de seleccionar aquells continguts que resultin imprescindibles pels aprenentatges posteriors i contribueixin al desenvolupament de les competències bàsiques. Per tant, per Catalunya, es podran desenvolupar projectes interdisciplinaris, fomentant el treball cooperatiu i la incorporació de les TIC/TAC com a eina d'aprenentatge de les matèries.

Per Vallejo i Bolarín (2009), a Múrcia, la metodologia utilitzada pel professorat també és un element més de l'èxit d'aquests programes. Un ensenyament motivador que permeti recuperar i continuar l'àmbit acadèmic és imprescindible. Martín (2000), a la Rioja, concreta que una metodologia més individualitzada també permet l'èxit exposat anteriorment. Luna (2000), a Madrid, aporta que cal posar l'accent en la necessitat de prendre com a punt de partida en l'aprenentatge els coneixements previs de cada estudiant per tal que pugui assolir les competències i objectius de l'ESO. Per tant, una bona planificació de la feina en aquest sentit donarà un caràcter funcional i significatiu als projectes de treball plantejats, que es vinculen amb la vida de l'alumnat. García i altres (2000), a Madrid, i Rodríguez (2012), a Múrcia, exposen, per exemple, que els centres d'interès tenen un caràcter interdisciplinari i possibiliten l'aprenentatge des d'una perspectiva globalitzadora. És a dir, la feina que proposen a l'alumnat parteix de plantejar-los activitats relacionades amb la seva vida quotidiana, potenciar la seva autoestima i incrementar la seva motivació i un ambient d'aula positiu que afavoreixi el procés d'ensenyament-aprenentatge mitjançant la diversificació metodològica (aprenentatge per descobriment, resolució de problemes, aprenentatge autònom, aprenentatge cooperatiu).

Aramendi, Vega i Santiago (2011) i Aramendi, Vega i Buján (2012), al País Basc, exposen la conveniència de fomentar la interdisciplinarietat, l'apropament a la vida real, la indagació, el respecte a la diversitat i el gust per l'aprenentatge. Per tant, és necessari que l'ensenyament sigui més inclusiu, pràctic, útil i atractiu.

Ruiz (2011), a Andalusia, explica que el rendiment acadèmic dels alumnes ha millorat amb l'ús de les eines tecnològiques, com ara la pissarra digital interactiva (PDI) i la implementació de la plataforma *moodle*. El grau de satisfacció de l'alumnat en aquest aspecte és molt elevat perquè consideren que les classes són més amenes i milloren la comprensió dels continguts.

Aramendi, Vega i Buján (2012), al País Basc, detecten que l'alumnat valora positivament la possibilitat de moure's amb llibertat a classe i la interacció amb els seus companys i companyes i el professorat.

En l'apartat dels recursos del PDC, només Catalunya posa a disposició del professorat i l'alumnat dels PDCs un entorn virtual específic Kampus per tal de facilitar el treball TIC/TAC i possibilitar l'intercanvi entre programes de diferents instituts.

Luna (2000), a Madrid, exposa que el material que s'utilitzi a l'aula ha de ser flexible, promovent el desenvolupament d'estratègies d'aprenentatge i potenciant l'esperit reflexiu i crític. Concretant una mica més, Canga (2008), a Astúries, exposa que la introducció de les noves tecnologies millora l'aprenentatge perquè augmenta la motivació de l'alumnat perquè ho troben atractiu i innovador. Així doncs, tal com exposen López (2005), a Madrid, i Rodríguez (2012), a Múrcia, cal buscar alternatives al llibre de text que s'ajustin al nivell d'aprenentatge de l'alumnat i incrementin la motivació cap a l'esforç per aprendre.

Rodríguez (2012), a Múrcia, manifesta que és bo introduir les tecnologies de la informació i la comunicació com a element motivador, però és important no abusar-ne. Les TIC/TAC han d'utilitzar-se com una eina de recerca, accés i organització de la informació (elaboració de treballs, petites investigacions i presentacions a classe), i no tant com un nou element per seguir perpetuant les classes expositives presentades d'una altra manera.

Quant a *avaluació de l'alumnat* del PDC, i centrant-nos en els criteris generals, totes les comunitats autònomes fan les seves aportacions. Vegem-les recollides a continuació:

- L'avaluació es realitzarà tenint en compte el que s'estableix amb caràcter general a l'ESO, és a dir, contínua i global tenint com a referent les competències bàsiques i els objectius de l'ESO. Així com també els criteris d'avaluació específics del PDC
- Les comunitats d'Andalusia, la Rioja i Catalunya afegeixen que en l'avaluació de l'alumnat que segueix el PDC intervindrà el conjunt de professorat de l'equip docent, coordinat pel tutor i les decisions seran preses de manera col·legiada, d'acord amb allò que es determini en el projecte educatiu
- A Catalunya es concreta que el professorat del programa ha d'aportar la informació corresponent a les activitats que l'alumnat desenvolupi i el professorat dels grups ordinaris ha d'aportar la informació corresponent a les activitats que desenvolupi amb el seu grup classe. També s'afegeix que quan el progrés de l'alumnat no respongui als objectius previstos en el PDC es prendran les mesures educatives pertinents
- La Rioja aporta que, a l'acabar el PDC, es formularà un consell orientador sobre el futur acadèmic i professional de l'alumnat, amb caràcter confidencial i no vinculant

Pel que fa a la recuperació del PDC, només s'hi pronuncien la Comunitat de Madrid, la Rioja i Catalunya. Les tres comunitats autònomes concreten que durant o en els dos cursos del PDC l'alumnat pot fer activitats extraordinàries, destinades a possibilitar la recuperació dels àmbits, projectes interdisciplinaris o matèries amb qualificació negativa, i ho farà en els mateixos termes plantejats amb caràcter general de l'ESO mitjançant les mesures que oportunament estableixin els departaments didàctics corresponents. La Rioja exposa que donades les característiques d'aquest programa, mentre l'alumnat el cursi, no es consideraran com a pendents les matèries no superades corresponents als cursos de primer i/o segon d'ESO. A més, puntualitza que en cap cas es podrà repetir el primer curs del programa ni tornar a l'ensenyament de règim general un cop s'hagi incorporat al programa.

En l'aspecte de repetició del PDC, totes les comunitats autònomes coincideixen a explicar que l'alumnat que a l'acabar el PDC no estigui en condicions d'obtenir el títol en graduat en ESO i compleixi els requisits d'edat establerts, no sobrepasant els 18 anys, podrà romandre un any més al programa. De totes maneres, la Comunitat d'Andalusia afegeix que l'alumnat amb necessitats educatives especials, un cop esgotades les repeticions ordinàries, que no sobrepassi el límits d'edat (vint anys), disposarà d'una permanència extraordinària que se sol·licitarà a la delegació provincial. En qualsevol cas, la repetició haurà d'anar acompanyada de les oportunes i adequades mesures de suport i reforç pedagògic. Per altra banda, Catalunya concreta que l'alumnat pot incorporar-se als Programes de Qualificació Inicial (PQPI)-Programes de Formació i Inserció (PFI).

En la promoció d'alumnat del PDC, les dues comunitats autònomes que s'hi refereixen apunten aspectes diferents. Per una banda, Andalusia exposa que si després de la repetició establerta, l'alumnat no reuneix els requisits per passar al curs següent, l'equip d'avaluació, assessorat pel departament d'orientació del centre i prèvia consulta als pares, decidirà la seva promoció al curs següent d'acord amb les següents mesures:

- L'alumnat que hagi repetit primer passarà a segon d'ESO, amb les oportunes mesures de reforç i adaptació curricular
- L'alumnat que hagi repetit segon o tercer d'ESO podrà incorporar-se a tercer o quart d'ESO, amb les oportunes mesures de reforç i adaptació curricular o bé, a un PDC
- L'alumnat que hagi repetit quart d'ESO podrà incorporar-se a un PDC

I per l'altra, Catalunya diu que, si en finalitzar el primer curs del PDC l'equip docent considera que l'alumnat ha assolit en grau suficient els objectius i les competències bàsiques i sempre que aquesta mesura afavoreixi el seu desenvolupament escolar i personal, l'equip docent pot decidir que faci el quart curs d'ESO seguint el currículum general a l'aula ordinària, si cal amb adaptacions o ajustaments de la programació general o mesures de reforç. Aquesta idea és defensada per Aramendi, Vega i Santiago (2009), al País Basc, quan exposen que les mesures d'atenció a la diversitat han de fomentar la inclusió de l'alumnat en el seu grup natural de treball. És a dir, han de ser mesures amb retorn a l'entorn ordinari.

Quant als criteris de qualificacions del PDC, la Comunitat Autònoma de la Rioja és l'única que s'hi pronuncia exposant que les qualificacions dels àmbits es realitzaran en els mateixos terminis que els de les matèries. A més, aquestes es podran expressar seguint els criteris establerts de caràcter general.

Pel que fa a la titulació de l'alumnat del PDC, mentre que la Comunitat Autònoma d'Andalusia no hi fa esment, la resta coincideix a exposar que l'alumnat obtindrà el títol d'ESO si supera tots els àmbits i matèries que integren el PDC. També el podrà obtenir aquell que, havent superat els dos àmbits (o tres en el cas de Catalunya) tingui una o dues matèries suspeses. I excepcionalment tres matèries suspeses, sempre i quan a criteri de l'equip docent hagi assolit les competències bàsiques i els objectius de l'etapa.

En el punt de la documentació d'avaluació del PDC, les Comunitats d'Andalusia i la Roja exposen aspectes diferents. Per una banda, Andalusia exposa que els resultats de l'avaluació final de l'alumnat del PDC seran recollits en les actes d'avaluació dels grups de referència de tercer i

quart d'ESO en els que estiguin inclosos. També, quan el PDC s'allargui un segon any acadèmic, els resultats de l'avaluació final seran els que corresponguin a l'última sessió d'avaluació del segon any. Per altra banda, la Rioja diu que cada centre complimentarà els documents d'avaluació seguint el procediment establert de caràcter general pel qual es regula l'avaluació, promoció i titulació de l'alumnat que cursa ESO, amb excepció de les actes d'avaluació final dels cursos primer i segon del PDC que es complimenten conforme al model establert.

Pel que fa al trasllat de l'alumnat del PDC, només la Comunitat Autònoma de la Rioja exposa que quan l'alumnat es traslladi a un altre centre per continuar els seus estudis d'ESO sense haver acabat el curs escolar, el centre d'origen ha de remetre amb la màxima rapidesa possible, al centre de destinació i a petició d'aquest, l'informe personal de trasllat, l'històric acadèmic i una certificació que reflecteixi rigorosament la situació acadèmica de l'alumne, amb la finalitat de permetre l'adequada inscripció provisional en el centre de destí.

Per tant, tot i que la normativa ens ofereixi un ampli ventall d'actuacions a concretar en funció de les casuístiques de cada comunitat educativa, sí que és convenient remarcar que la finalitat de tot aquest desplegament és que tot l'alumnat disposi, per una banda, de les seves oportunitats per formar part de la comunitat educativa i, per l'altra i en conseqüència, obtenir els mínims prescriptius per poder-se sentir inclosos en el seu entorn social.

En aquest apartat de descripció d'indicadors de la dimensió de les característiques de contingut dels PDCS, a partir de les aportacions dels experts en la revisió dels instruments d'aquesta investigació i amb la finalitat de relacionar les aportacions teòriques del capítol 1, s'introdueix l'indicador de la participació de l'alumnat. Per altra banda, tal com s'ha exposat en l'anterior dimensió de les característiques formals dels PDC, s'ha cregut oportú deixar de banda els següents indicadors: criteris de qualificacions, documents d'avaluació i trasllat d'alumnat. En el mateix sentit que s'ha donat en la justificació en la dimensió anterior, aquests aspectes es consideren més de caràcter administratiu i no tant acadèmic i pedagògic. També se n'han reorganitzat d'altres agrupant-los en un de sol: repetició promoció.

En aquest punt és convenient aclarir que la normativa parla de perfil d'alumnat del PDC incloent-hi els aspectes del moment d'incorporació i els criteris d'admissió de l'alumnat del PDC. A partir de l'anàlisi de documents i de les entrevistes realitzades es creu convenient diferenciar aquests aspectes perquè els centres necessiten desgranar i concretar aquest punt a l'hora de gestionar el PDC. Per tant, tal com es pot veure a la taula 4.3., en el bloc d'indicadors de l'alumnat aquests components queden concretats en els següents indicadors:

- Moment d'incorporació
- Perfil
- Criteris d'admissió
- Procediment d'incorporació
- Nombre
- Participació alumnat

Fins aquí la primera part d'aquest estudi. Els tres capítols que la componen ens ajuden a situar conceptualment tot allò relacionat amb l'educació inclusiva, punt de partida que ha de donar lloc al desplegament d'aquesta tesi. En el primer capítol, hem resseguit breument l'evolució que

porta conceptualment a l'educació inclusiva. Paral·lelament, s'ha introduït la revisió conceptual de l'exclusió social i els reptes que s'han anat plantejant al sistema educatiu. En el segon capítol, per anar concretant l'estudi que tenim entre mans, s'han anat desglossant les estratègies per a la inclusió educativa, fent una revisió exhaustiva des de l'entorn social a l'aula. I per donar més consistència a tot aquest plantejament, s'ha descrit l'aportació de diferents experiències, amb l'anàlisi i comparació corresponents que ens ajuden a emmarcar el context on ens movem i, conseqüentment, a contextualitzar la investigació que estem desenvolupant. Per tancar aquesta primera part, es defineix, descriu, analitza i compara la mesura d'atenció a la diversitat seleccionada, els programes de diversificació curricular (modalitat A) a l'educació secundària obligatòria. Des d'un punt de vista teòric, hem vist que tot l'alumnat ha de poder gaudir de les mateixes oportunitats per formar part de la seva comunitat educativa i, en conseqüència, de l'entorn social al qual pertany.

Cal afegir també que el desenvolupament d'aquests tres capítols han contribuït a la consecució del primer objectiu general d'aquesta tesi, és a dir, a conèixer les característiques principals dels PDCs a l'Estat espanyol i Catalunya, tot fent l'anàlisi comparativa entre algunes comunitats autònomes.

Per tant, ara és el moment de donar pas a la segona part d'aquesta investigació: amb tot el que s'ha anat desplegant anteriorment ens introduïm de ple en l'estudi que ens ocupa. Veurem com es desenvolupa el plantejament de l'estudi, definint els objectius, els instruments elaborats, el recull de dades i, l'anàlisi i discussió dels resultats obtinguts. Per acabar plantejarem el capítol de les conclusions on, després de la investigació realitzada, podrem apuntar algunes de les bones pràctiques d'intervenció educativa en els PDCs, així com algunes pautes d'intervenció educativa per a la seva millora.

PART II. ATENCIÓ A LA DIVERSITAT EN PROGRAMES DE DIVERSIFICACIÓ CURRICULAR, MODALITAT A. UN ESTUDI DE CAS.

Tal com hem constatat fins ara, la resposta al primer objectiu general d'aquesta tesi s'ha anat desenvolupant en els tres primers capítols de la part I. Per a la consecució del segon objectiu general, *identificar els trets afavoridors de bones pràctiques en PDC d'ESO d'instituts públics, model A (aules obertes)*, es planteja un estudi centrat en deu PDCs d'ESO d'instituts públics de les comarques de Girona, el qual es concreta en un estudi de cas (capítol 4), en la posterior anàlisi i discussió dels seus resultats (capítol 5 i capítol 6), i en el plantejament de conclusions que inclouen pautes d'acció per a la millora dels PDCs (Part III. Conclusions, capítol 7).

Cal recordar que aquest segon objectiu general de l'estudi que es planteja la *identificació dels trets afavoridors de bones pràctiques en PDC d'ESO d'instituts públics, model A (aules obertes)*, es concreta en tres objectius específics que són els següents:

- *Obtenir informació sobre els trets principals d'una selecció de PDCs d'ESO d'instituts públics de les comarques gironines a partir de l'anàlisi de documents i de l'opinió del professorat i alumnat (OE1)*
- *Analitzar els diferents PDCs seleccionats per identificar-ne elements afavoridors de bones pràctiques educatives (OE2)*
- *Proposar pautes d'intervenció educativa per a la millora dels PDCs (OE3)*

A continuació podem veure la taula 4.1. on es relacionen els objectius específics i els capítols on s'hi dona resposta.

Taula 4.1. Relació objectius específics (segon objectiu general) i capítols tesi

OBJECTIUS ESPECÍFICS	CAPÍTOLS
<i>Obtenir informació sobre els trets principals d'una selecció de PDCs de les comarques gironines a partir de l'anàlisi de documents i de l'opinió del professorat i alumnat (OE1).</i>	PART II CAPÍTOL 4: L'ESTUDI DE CAS: PLANTEJAMENT, DESENVOLUPAMENT I RESULTATS
<i>Analitzar els diferents PDCs seleccionats per identificar-ne elements afavoridors de bones pràctiques educatives (OE2).</i>	CAPÍTOL 5: ANÀLISI DELS RESULTATS PART III CAPÍTOL 6: DISCUSSIÓ
<i>Proposar pautes d'intervenció educativa per a la millora dels PDCs (OE3).</i>	CAPÍTOL 7: CONCLUSIONS

El plantejament metodològic d'aquesta recerca es basa en la perspectiva qualitativa perquè en aquest estudi ens interessa fonamentalment conèixer el que pensen els participants en el seu propi context mitjançant la descripció dels seus arguments (Ruiz Olabuénaga, 1989). Segons Taylor i Bodgan (2002), aquesta metodologia permet obtenir el desenvolupament de conceptes i comprendre'ls a partir de les dades recollides. Pérez (2008) planteja que la perspectiva metodològica qualitativa es considera com un procés sistemàtic i rigorós d'indagació dirigida, en què es prenen decisions sobre el que es pot investigar en la mesura que l'investigador se situa en l'àmbit objecte d'estudi. Seguint a Bisquerra (1989), davant el plantejament de l'estudi que tenim entre mans, ens interessa especialment la interpretació de les dades que s'obtinguin, per tant l'opció per un enfocament qualitatiu ens resulta adequada.

Per Elliot (1991) la investigació en el camp específic de l'educació es mereix la qualificació d'educativa, una investigació sobre educació i no que només eduqui, és a dir, que el coneixement que provoca i el propi procés d'investigació serveixi per transformar la pràctica. És aquesta una de les raons per la qual es fa aquest estudi, és a dir, per poder aprofundir en l'anàlisi de la pròpia pràctica de l'autora i així es produeixi un desenvolupament professional.

Concretant més aquesta opció metodològica, Van Maanen (1983) exposa que el terme qualitatiu és un concepte molt ampli que contempla una gran varietat d'enfocaments o corrents d'investigació que es caracteritzen perquè:

- El seu objectiu és la captació i reconstrucció de significat
- El seu llenguatge és bàsicament conceptual i metafòric
- La seva manera de captar la informació no és estructurada sinó flexible i desestructurada
- El seu procediment és més inductiu que deductiu
- L'orientació no és particularista ni generalitzadora sinó holística i concreta (Ruíz Olabuénaga, 1996)

En aquest sentit, seguint a Cook i Reichard (1986) podem afegir que el paradigma qualitatiu d'investigació s'orienta al procés i pretén l'obtenció de dades enriquidores i aprofundides que donen valor a allò subjectiu.

Tanmateix, per a Pérez (2008) la investigació qualitativa abasta una diversitat d'opcions metodològiques referent a les tècniques de recollida d'informació que permeten extreure i crear dades obtingudes des de diferents fonts, així com recollir informació establint processos d'indagació en forma d'espiral, és a dir, a través del procés de triangulació.

Per Stake (1998) la triangulació de dades és una estratègia que permet augmentar el crèdit de les interpretacions de l'investigador. En altres paraules la triangulació és l'esforç per veure si allò que observem i del que informem conté el mateix significat quan ho trobem en altres circumstàncies.

Per tant, tal com recullen Sherman i Webb (1988) podem apuntar que la investigació qualitativa es preocupa dels contextos naturals tal qual són, en lloc d'haver estat reconstruïts o modificats per l'investigador. Dit d'una altra manera, els estudis qualitius centren la seva investigació en contextos on les persones s'impliquen, s'interessen, avaluen i experimenten directament (LeCompte, 1995).

Així doncs, en el capítol 4 es planteja i desenvolupa la metodologia exposada anteriorment mitjançant l'estudi de cas.

CAPÍTOL 4: L'ESTUDI DE CAS: PLANTEJAMENT, DESENVOLUPAMENT I RESULTATS

4.1. INTRODUCCIÓ I PLANTEIG METODOLÒGIC

Aquest quart capítol se centra en l'estudi de cas realitzat, el qual serveix a la consecució de l'objectiu específic 1 del segon objectiu general d'aquesta tesi: *obtenir informació sobre els trets principals d'una selecció de PDCs d'ESO d'instituts públics de les comarques gironines a partir de l'anàlisi de documents i de l'opinió del professorat i alumnat (OE1).*

D'acord amb el plantejament metodològic qualitatiu pel qual s'ha fet opció, l'estudi de cas és el mètode seleccionat per desplegar la recerca que pretén identificar els trets afavoridors de bones pràctiques en PDC, model A (aules obertes).

Yin (2003) i Pérez (2008) exposen que l'estudi de cas és un mètode d'investigació estratègic perquè s'utilitza en múltiples i variades situacions per contribuir al coneixement d'individus, grups, organitzacions, polítiques, etc., explicant els fenòmens en profunditat amb la finalitat de comprendre'n la seva complexitat. Permet als investigadors retenir les característiques holístiques i significatives dels fenòmens estudiats.

Seguint a Bisquerra (1989), l'estudi de cas és una anàlisi en profunditat d'un subjecte considerat de manera individual. Ara bé, cal definir aquest subjecte perquè en tot cas s'observen les característiques d'una unitat individual. Per tant, tenint en compte també a Stake (1998, 2010), quan parlem de l'estudi de cas podem referir-nos a un nen, un grup d'alumnes, una escola, un determinat moviment de professionals, un programa d'innovació, una comunitat, etc.

L'estudi de cas pot incloure tant estudis d'un sol cas (de cas únic) com de múltiples casos, cadascun dels quals constitueix una unitat d'anàlisi. No obstant això, sigui d'un tipus o d'un altre, el seu propòsit fonamental és comprendre la particularitat del cas, en l'intent de conèixer com funcionen totes les parts que el componen i les relacions entre elles per formar un tot (Muñoz Serván, 2001).

Aprofundint en aquesta idea, per Pérez (2008) la finalitat de l'estudi de cas rau en la comprensió i interpretació d'una situació concreta i única. És a dir, el seu objectiu bàsic és comprendre el significat d'una experiència. Tal com ens expliquen Mucchielli (2001) i Yin (2003), l'estudi de cas fa possible una major comprensió de l'objecte d'estudi. Aquest també ens permet constatar una gran quantitat de factors que interactuen entre sí, fet que possibilita comprovar la complexitat i la riquesa d'informació que ens proporciona cada cas treballat. També Walker (1983) apunta que és un tipus d'investigació que pot ser particularment apropiada per estudiar una certa situació amb intensitat durant un període de temps curt, permetent centrar-se en un cas concret i identificar els diferents processos interactius que el configuren.

Per Ary, Jacobs i Razavieh (1990) els objectius de l'estudi de cas són:

- Descriure i analitzar situacions úniques
- Generar hipòtesis per contrastar posteriorment amb altres estudis més rigorosos
- Adquirir coneixements
- Diagnosticar una situació, per orientar, portar a terme un assessorament, etc.

- Completar la informació aportada per investigacions estrictament quantitatives

Per Merriam (1990) les propietats essencials d'aquest mètode són les següents:

- Particularista: se centren en una situació o fenomen particular. El cas en si mateix és important pel que desprèn dels fenòmens i pel que pot representar
- Descriptiu: El producte final d'un estudi de cas és una descripció densa i rica del fenomen objecte d'estudi
- Heurístic: Il·lumina al lector en la comprensió del fenomen estudiat
- Inductiu: La majoria d'estudis se centren en el raonament inductiu. Les generalitzacions, els conceptes o les hipòtesis sorgeixen d'una anàlisi de dades en el propi context

Per tant, després de les consideracions exposades, per *obtenir informació sobre els trets principals d'una selecció de PDCs d'ESO d'instituts públics de les comarques gironines a partir de l'anàlisi de documents i de l'opinió del professorat i alumnat (OE1)*, l'opció metodològica qualitativa de l'estudi de cas és la que respon millor a tot el plantejament que es va desenvolupant en aquest estudi. Això és així perquè descriurem i explicarem en profunditat els fenòmens més significatius dels casos seleccionats per analitzar, comprendre, interpretar (Stake, 2010) i poder identificar els elements afavoridors de bones pràctiques educatives en atenció a la diversitat i, en conseqüència, facilitar pautes d'intervenció educativa per a la millora dels PDCs de les comarques de Girona.

En aquest estudi es tenen en compte els diferents elements de producció d'un estudi de cas que són: definició del marc general i la selecció de casos, definició i disseny d'instruments, la recollida de dades, l'anàlisi de dades amb la redacció de conclusions. Aquestes són les fases que se segueixen en aquest estudi (Stake, 1998 i Hamilton i Corbett-Whittier, 2013).

4.2. FONTS D'INFORMACIÓ I INSTRUMENTS

4.2.1. FONTS D'INFORMACIÓ

Tal com exposen Hamilton i Corbett-Whittier (2013), l'estudi de cas contempla la utilització de diferents instruments de recollida de dades (entrevistes, observacions, diaris de reflexions i altres) i, alhora, des de diferents perspectives (alumnes, professors, família, investigadors) per tal de donar més profunditat en la informació recollida. En aquest punt destaquem el valor de la veu de les persones (creences, vivències, experiències, opinions, interpretacions personals) com a font d'informació. Així, amb la utilització de diferents instruments i punts de vista s'ajuda a la triangulació de dades i, en conseqüència, es reforça la legitimitat de les conclusions extretes.

Les fonts d'informació amb les que disposem en aquesta tesi són la font d'informació documental i la font d'informació personal. Ambdues esdevenen fonts d'informació complementàries malgrat que a la font d'informació personal li atribuïm un valor afegit quant a les seves possibilitats d'explicació dels fets més en profunditat i de comprensió de la seva complexitat.

Pel que fa a la font d'informació documental, aquesta està relacionada amb la documentació del centre vinculada amb el pla d'atenció a la diversitat dels centres, ja sigui en el projecte curricular de centre, en el programa de diversificació curricular i/o en altre material (programacions

didàctiques) de què disposen els deu centres d'educació secundària i que tracta de les característiques formals i de contingut dels seus PDCs.

Quant a la font d'informació personal, aquesta es concreta en els diferents informants que són entrevistats: professional d'orientació educativa dels centres de secundària, tutor de l'alumnat del PDC i l'alumnat del PDC. Vegem-ho resumit en la taula 4.2.

Taula 4.2. Fonts d'informació

FONTS INFORMACIÓ DOCUMENTAL	FONTS INFORMACIÓ PERSONAL
Documentació relacionada amb el pla d'atenció a la diversitat (PCC, programa de diversificació curricular, programacions didàctiques)	Professional d'orientació educativa del centre de secundària
	Tutor de l'alumnat del PDC
	Alumnat del PDC

4.2.2. INSTRUMENTS PER A L'OBTENCIÓ D'INFORMACIÓ

Per aquest estudi de cas es desenvolupen dos instruments per a la recollida de dades: la fitxa d'enregistrament i les entrevistes.

4.2.2.1. FITXA D'ENREGISTRAMENT

Per Elliot (1991) els documents poden facilitar informació important sobre qüestions i problemes sotmesos a investigacions. Goetz i LeCompte (1988) anomenen als documents "artefactes", coses que els éssers humans fabriquen i utilitzen. Aquests ens ofereixen evidències de les creences i els coneixements de les persones. Hopkins (1989) afegeix que els documents són "proves documentals" que hi ha al voltant d'un pla d'estudis i un tema educatiu, es poden aclarir els seus fonaments i objectius. Així, utilitzar aquests materials ens pot facilitar informació de fons i ajudar a entendre alguns aspectes als que seria difícil accedir d'una altra manera.

Per omplir la fitxa d'enregistrament, els documents que es consulten en aquest estudi formen part del pla d'atenció a la diversitat de cada centre (part específica dels programes de diversificació curricular) i d'altres documents relacionats (projecte curricular de centre i programacions didàctiques). A continuació, a la taula 4.3., podem veure la relació de centres treballats i documents revisats.

Taula 4.3. Relació dels centres i documents revisats per a la fitxa d'enregistrament

Centre	Pla atenció diversitat	Projecte curricular centre	Programacions didàctiques
C1	x		x
C2	x		x
C3	x	x	x
C4	x		
C5	x		

4.2.2.2. ENTREVISTA

L'entrevista és una de les eines metodològiques per excel·lència de la investigació qualitativa.

Taylor i Bogdan (1986) consideren que l'entrevista és una trobada cara a cara entre qui investiga i els informants adreçada a la comprensió de les seves vides, experiències o situacions, tal com

les expressen amb les seves pròpies paraules. Aquests autors també ens expliquen que les entrevistes s'assemblen més a una conversa entre iguals i no a un intercanvi formal de preguntes i respostes.

Per Fontana i Frey (1994), l'entrevista és una de les maneres més habituals que s'empren per intentar entendre els altres. Aquesta és un mitjà adequat per entrar en contacte amb els participants en una investigació i conèixer la vivència dels fets, és una manera òptima de recollir informació sobre determinats successos.

Rodríguez, Gil i García (1996) també defensen l'entrevista com una tècnica en què una persona (entrevistador) sol·licita informació d'una altra o d'un grup (entrevistats, informants), per obtenir dades sobre un problema determinat.

Per tant, per Ruíz Olabuénaga (1996) es tracta que l'entrevistat transmeti oralment a l'entrevistador la seva definició personal de la situació. I perquè es pugui recollir el màxim d'informació, per Bisquerra (1989) cal que les entrevistes elaborades segueixin una planificació exhaustiva.

En aquest estudi de cas, fem l'entrevista semiestructurada. Aquest tipus d'entrevista determina amb antelació quina és la informació rellevant que es vol aconseguir, però no preestableix preguntes tancades. L'investigador fa preguntes obertes donant l'oportunitat a rebre matisos en la resposta, permet anar relacionant temes, però requereix alhora d'una gran atenció per part de l'investigador a l'hora de recollir i estirar els temes d'estudi (Ruíz Olabuénaga, 2007).

En aquest estudi de cas les entrevistes semiestructurades es fan a:

- El professional d'orientació educativa dels centres d'educació secundària
- El tutor de l'alumnat del PDCs
- L'alumnat del PDC

4.3. ELABORACIÓ DELS INSTRUMENTS

En el desenvolupament d'aquest apartat s'exposa com s'ha planificat i organitzat la recollida d'informació que culmina en el disseny dels instruments. Per tal d'exposar-ho de forma entenedora, s'ha anat seqüenciat la informació en diferents punts: des de les dimensions, els blocs d'indicadors, els indicadors, les fonts d'informació, els casos seleccionats, el disseny dels instruments i el procés seguit per a la seva validesa, credibilitat i rigor.

4.3.1. DIMENSIONS DE RECOLLIDA D'INFORMACIÓ

En el procés de recollida d'informació de l'estudi de cas, s'estableixen les següents dimensions:

- Característiques formals dels PDCs
- Característiques de contingut dels PDCs
- Opinió sobre els PDCs per part del professional d'orientació educativa dels centres de secundària, el tutor de l'alumnat del PDCs i l'alumnat del PDCs

La recollida d'informació de les dues primeres dimensions es realitza a través de l'anàlisi de documentació i la tercera a partir de les diferents entrevistes realitzades a les persones relacionades amb els PDCs.

4.3.2. DIMENSIONS, BLOCS D'INDICADORS I INDICADORS

Donada la gran quantitat d'informació que cal tenir en compte en aquest estudi, es creu convenient organitzar cada dimensió en diferents blocs d'indicadors i cada bloc d'indicadors en indicadors. Hem de tenir present que els indicadors són els aspectes dels quals volem obtenir informació. La concreció de les dimensions en blocs d'indicadors i indicadors es recull en la taula 4.4.

Taula 4.4. Relació de dimensions, blocs d'indicadors i indicadors

DIMENSIONS	BLOC D'INDICADORS	INDICADORS
CARACTERÍSTIQUES FORMALS DEL PDC	ORGANITZACIÓ I DISSENY DEL PDC	Modalitat
		Ubicació
		Elaboració i coordinació
		Agrupament de l'alumnat
		Posada en funcionament
	ELEMENTS CONSTITUTIUS DEL PDC	Principis pedagògics, metodològics i organització
		Criteris i procediments d'assignació de l'alumnat
		Criteris organitzatius
		Organització de les matèries/àmbits del programa
		Organització per matèries: programació didàctica de matèries del grup específic.
		Organització per àmbits: programació didàctica dels àmbits i matèries.
		Determinació de les matèries optatives
		Orientacions per a l'acció tutorial
		Criteris d'acreditació per a l'alumnat
Criteris i procediments per a l'avaluació i revisió propis del PDC		
SEGUIMENT I AVALUACIÓ DEL PDC	Elaboració de la memòria	
CARACTERÍSTIQUES DE CONTINGUT DEL PDC	FINALITAT	Finalitat
	ESTRUCTURA CURRICULAR	Matèries del grup específic
		Àmbit lingüísticosocial
		Àmbit científicotecnològic
		Àmbit pràctic
		Llengua estrangera
		Matèries amb el grup ordinari
		Tutoria
	DURADA	Permanència
	DISTRIBUCIÓ HORÀRIA DE LES MATÈRIES	Distribució d'hores lectives
	ALUMNAT	Moment d'incorporació
		Perfil
		Criteris d'admissió
		Procediment d'incorporació
		Nombre
	Participació de l'alumnat	
	PROFESSORAT	Criteris d'assignació del professorat
		Reunions
	TUTORIA	Criteris d'assignació del tutor
Hores		
Activitats		

		Comunicació amb les famílies	
	METODOLOGIA I RECURSOS	Metodologia Recursos	
	AVALUACIÓ DE L'ALUMNAT	Criteris generals i específics Recuperació Repetició-promoció Titulació	
OPINIÓ SOBRE EL PDC PER PART DEL PROFESSIONAL D'ORIENTACIÓ EDUCATIVA DELS CENTRES DE SECUNDÀRIA, EL TUTOR DE L'ALUMNAT DEL PDC I L'ALUMNAT DEL PDC	ORIGEN	Origen del PDC al centre	
	FINALITAT	Finalitat del PDC	
	ESTRUCTURA CURRICULAR	Agrupament de les matèries en l'àmbit Matèries amb el grup ordinari	
	DURADA	Estada al PDC de l'alumnat	
	DISTRIBUCIÓ HORÀRIA DE LES MATÈRIES	Distribució horària de les matèries	
	ALUMNAT		Moment d'incorporació
			Perfil
			Criteris d'admissió
			Procediment d'incorporació
			Nombre
			Participació de l'alumnat Satisfacció de l'alumnat
	PROFESSORAT		Criteris d'assignació
			Perfil
			Motivació del professorat
			Reconeixement del centre
			Satisfacció de l'alumnat
			Periodicitat de reunions Coordinació
	TUTORIA		Criteris d'assignació del tutor
			Temporització
			Coordinació
		Activitats Comunicació amb les famílies	
	METODOLOGIA I RECURSOS	Metodologia Recursos	
	AVALUACIÓ DE L'ALUMNAT	Avaluació de l'alumnat Participació de l'alumnat	
	VALORACIÓ GENERAL	Valoració general	

En la planificació de la recollida de dades de l'estudi, un cop definides les tres dimensions (aspectes de forma del PDC, aspectes de contingut del PDC i opinió sobre els PDCs per part del professional d'orientació educativa dels centres de secundària, el tutor de l'alumnat del PDCs i l'alumnat del PDCs), i definits també els blocs d'indicadors amb els seus corresponents indicadors, es procedeix al disseny dels dos instruments d'aquest estudi de cas: la fitxa d'enregistrament de dades per a l'anàlisi de documents i les entrevistes.

El material elaborat per a l'anàlisi de documents consisteix en una fitxa d'enregistrament de dades procedents dels documents de centre. L'elaboració d'aquest instrument s'ha cenyit al que s'ha treballat en el marc teòric d'aquesta investigació, tot prenent com a punt de referència la normativa vigent dels PDC.

Pel que fa a les entrevistes se'n dissenyen de diferent tipus segons quina sigui la font d'informació. Per elaborar-les s'ha seguit la sistematització exposada anteriorment en relació amb les dimensions, blocs d'indicadors i indicadors. La manera de formular les qüestions en les

entrevistes intenta evitar respostes simples per aconseguir descripcions i explicacions que aportin una visió única de l'experiència en els PDC (Stake, 1998).

En l'annex 2 es poden consultar les taules 2.a., 2.b. i 2.c. que reflecteixen la relació que s'estableix entre els blocs d'indicadors, indicadors i el contingut dels instruments (fitxa d'enregistrament per a l'anàlisi de documents, l'entrevista al professional d'orientació educativa dels centres de secundària, l'entrevista al tutor de l'alumnat del PDC i l'entrevista a l'alumnat del PDC).

A l'annex 3 es pot veure el recull dels models dels instruments dissenyats, és a dir, la fitxa d'enregistrament per a l'anàlisi de documentació (annex 3.1.) i les diferents entrevistes: entrevista al professional d'orientació educativa del centre d'educació secundària (annex 3.2.1.), al tutor del PDC (annex 3.2.2.) i l'alumne del PDC (annex 3.2.3.).

4.3.3. VALIDESA DELS INSTRUMENTS: JUDICI D'EXPERTS

La validesa dels instruments per a la recollida de dades es refereix al grau en què l'instrument realment mesura allò que es pretén mesurar (Hernández, Fernández i Baptista, 2006).

En aquest treball es porta a terme una validació del contingut dels instruments mitjançant la tècnica de judici d'experts. Per Arnal, Del Rincón i Latorre (2001) la validesa de contingut no es fa mitjançant estadística ni per cap coeficient de correlació, sinó que resulta de l'opinió de diferents experts que analitzen la representativitat dels ítems proposats en relació als continguts i la rellevància dels objectius a mesurar.

Així, sotmetem tots els ítems de la fitxa d'enregistrament de dades de l'anàlisi de documents i entrevistes (entrevista al professional d'orientació educativa del centre d'educació secundària, al tutor del PDC i l'alumne del PDC) a valoració amb la finalitat de comprovar i ajustar-los perquè siguin adequats als objectius proposats (annex 4).

La validació dels instruments la porten a terme set experts, quatre vinculats a la Universitat, dos a l'educació secundària obligatòria i un a l'EAP²⁷. Així, s'obtidran aportacions des de tres vessants susceptibles de contribuir a l'anàlisi, crítica constructiva i posterior enriquiment dels instruments elaborats.

El procés de validació s'inicia quan es fa arribar als experts seleccionats una carta on es demana la seva col·laboració per validar els instruments que permeten recollir informació per aquest estudi (annex 4.1.).

Per fer la validació de l'anàlisi de documents es pregunta als experts si els blocs d'indicadors i indicadors proposats s'adeqüen l'objectiu específic¹ de la recerca *obtenir informació sobre els trets principals d'una selecció de PDCs de les comarques gironines a partir de l'anàlisi de documents*. Alhora es proposa també que facin les observacions i reflexions que considerin oportunes (annex 4.2.).

²⁷ EAP: Equip d'assessorament psicopedagògic

Quant a la validació de les entrevistes als professionals d'orientació educativa dels centres d'educació secundària (annex 4.3. i 4.4.), el tutor de l'alumnat del PDCs (annex 4.5. i 4.6.) i l'alumnat del PDC (annex 4.7. i 4.8.), es demana als experts l'adequació dels indicadors a l'objectiu específic¹ i l'adequació de les preguntes formulades als indicadors establerts per a l'estudi. També poden fer les observacions i reflexions que considerin oportunes.

Un cop els experts han realitzat les seves aportacions, s'ha procedit al seu buidatge, ordenant tota la informació per facilitar-ne una anàlisi més sistemàtica i exhaustiva (annexos del 4.9. al 4.15).

En conjunt, els set experts han fet cent deu aportacions de naturalesa variada: han proposat canvis a nivell formal, de contingut, plantejament de dubtes, reformulació i supressió de preguntes, noves incorporacions, recol·locació i compleció de preguntes. En total, no se n'han acceptat justificadament vint-i-tres, s'ha donat resposta a trenta-tres i se n'han acceptat cinquanta-quatre. S'ha elaborat un resum explicatiu on hi consta la descripció de totes aquestes aportacions i la presa de decisions sobre elles (annex 4.16.).

A partir de les seves aportacions s'elabora la versió definitiva de la fitxa d'enregistrament de dades de l'anàlisi de documents i de les entrevistes.

4.4. CREDIBILITAT I RIGOR DE L'ESTUDI

La credibilitat i el rigor de la investigació és un dels temes més discutits en la investigació educativa des de qualsevol vessant. Així, amb la intenció de ser el màxim de curosos, en un estudi com el que tenim entre mans, hem seleccionat en un primer moment les característiques generals del paradigma del mètode científic en la investigació qualitativa (Álvarez-Gayou, 2003):

- El punt de partida del científic és la realitat
- Els fenòmens, els fets i els subjectes són rigorosament examinats
- La realitat es considera estàtica
- Es pretén que l'investigador sigui objectiu
- Es considera que existeix una realitat que ha de ser estudiada, capturada i entesa

Així, els mètodes qualitatius, com ara l'estudi de cas utilitzat en aquesta investigació, ens permeten ser molt pròxims al món empíric, fet que contribueix a assegurar un estret ajust entre les dades i el que realment diu i fa la gent; ja sigui revisant documents, observant a les persones en la seva vida quotidiana, escoltant el que pensen les persones, etc.

D'altra banda, en qualsevol investigació també s'hi poden afegir els següents aspectes, en la mesura que aporten més rigor, amplitud i profunditat (Goetz i LeCompt, 1988; Angulo Rasco, 1990 i Flick, 2004):

- El treball prolongat i persistent en el camp
- La descripció del procés d'investigació
- La triangulació

Quan a la triangulació de mètodes i dades, Stake (1998) proposa que és una estratègia que permet augmentar el crèdit de les interpretacions de l'investigador. En altres paraules, la

triangulació és l'esforç per veure si allò que observem i del que informem conté el mateix significat quan ho trobem en altres circumstàncies. Afegim que per Guba (1989) és una recollida de dades des de una varietat de perspectives, mètodes i/o fonts amb la finalitat de contrastar al màxim la informació acumulada. A més, i per acabar, la triangulació és una eina que augmenta la validesa, fortalesa i qualitat de la investigació que s'està realitzant (Okuda i Gómez-Restrepo, 2005).

Per tant, en la nostra investigació podem apuntar que se segueix la rigorositat i credibilitat del mètode científic en la mesura que:

- La investigació se centra en la realitat dels centres d'educació secundària de les comarques gironines
- Hi ha una planificació detallada i exhaustiva a investigar sobre els fenòmens, fets i subjectes d'estudi
- Partim de realitats concretes i reals susceptibles de ser estudiades
- En tot moment es vol ser el màxim d'objectiu en el procés que se segueix
- La realitat estudiada té la intenció d'aportar pràctiques útils per als professionals implicats
- L'estudi de cada cas suposa una estada considerable als centres per poder recollir la suficient informació i garantir una adequada base d'evidències per a l'anàlisi i interpretació
- En aquesta investigació hi ha la descripció detallada del procés d'investigació, on es constaten la presa de decisions, les dificultats i els dilemes viscuts. Aquesta estratègia també ens permet assegurar la credibilitat del treball fet (Woods, 1989)
- La combinació de diferents estratègies metodològiques (fitxa d'enregistrament i entrevistes) i el contrast de la informació recollida dels implicats (professorat i alumnat) assegura la credibilitat de la investigació

A més de tot l'exposat també cal considerar el fenomen de la generalització. La investigació qualitativa no pretén la generalització de resultats. En aquest sentit, Guba (1989) i Guba i Lincoln (1994) assenyalen que una investigació de caràcter qualitatiu se centra a comprendre unes persones determinades, en unes circumstàncies i contextos determinats. Per tant, no es pot pretendre i no tindria sentit que es desenvolupessin unes conclusions aplicables i generalitzables. Així doncs, a partir del que es conclouï haurem de ser prou capaços d'identificar les pautes d'acció que es poden adaptar a cada context singular.

4.5. DESENVOLUPAMENT DE L'ESTUDI

4.5.1. SELECCIÓ DE CASOS

L'estudi que estem desenvolupant descriu i explica diferents PDCs que conformen, cadascun d'ells, una unitat d'anàlisi. Aquesta opció per a l'estudi de cas de múltiples casos creiem que queda justificada per la pròpia naturalesa de l'objectiu general que volem assolir: *identificar els trets afavoridors de bones pràctiques en PDC d'ESO d'instituts públics, model A (aules obertes)*.

Tal com expliquen Cook (1986), Stake (1998), Coller (2000) i Taylor i Bogdan (2002) la selecció adequada dels casos a estudiar és difícil, ja sigui en el nombre i el tipus de PDCs a escollir. Tot i així, el més important no és el nombre de casos sinó el potencial dels casos seleccionats.

Així, l'estudi que realitzem descriu i analitza deu PDCs, situats a instituts de secundària públics de les comarques de Girona. Els casos seleccionats corresponen a les següents comarques:

- La Cerdanya: un centre
- Alt Empordà: tres centres
- Gironès: dos centres
- La Selva: tres centres
- Baix Empordà: un centre

Per a la selecció dels deu PDCs hem emprat els següents criteris:

- Representativitat del territori de les comarques gironines: de les vuit comarques que formen la província de Girona sis hi són representades. És a dir, cinc de manera directa amb els deu PDCs i una (el Ripollès) mitjançant una professional experta que participa en la validació dels instruments. No obstant això, hi falta la representativitat de dues comarques: una perquè les mesures d'atenció a la diversitat és àmplia i no necessàriament queden recollides en tots els centres educatius (el Pla de l'Estany); i l'altra, perquè l'únic centre que disposava de la mesura organitzativa estudiada de la comarca no ha accedit a formar part de la investigació (la Garrotxa).

Per fer-nos una idea més aprofundida de la cerca de representativitat per a l'estudi, cal explicar que, per tal de conèixer el nombre de PDCs de modalitat A existents en cada una de les vuit comarques gironines, s'ha procedit a fer un sondeig telefònic a tots els centres d'educació secundària de les comarques de Girona. S'ha parlat amb algun membre de l'equip directiu i se li ha demanat si el centre disposava de PDC, modalitat A, com a mesura d'atenció a la diversitat de centre. A continuació, podem veure a la taula 4.5. els resultats obtinguts.

Taula 4.5. Relació de centres públics amb PDCs de modalitat A

COMARCA	CENTRES(1)	NÚM DE PDCs MODALITAT A
ALT EMPORDÀ	14	6
BAIX EMPORDÀ	10	3
CERDANYA	1	1
GIRONÈS	14	6
GARROTXA	4	1
LA SELVA	17	7
PLA DE L'ESTANY	3	0
RIPOLLÈS	4	0
TOTAL	67	24

(1)Es tenen en compte els instituts i els SES (secció educativa secundària) públics.

- Accessibilitat: En tres de cursos de formació en què l'autora de la tesi va participar (entre els cursos 2011-2012 i 2013-2014) es va donar a conèixer que s'estava desenvolupant l'estudi que ara es presenta. Va ser en aquest context on, a partir de les referències aportades per part dels companys, es van establir la gran majoria de contactes que més endavant van permetre accedir als centres. Han estat molt pocs els centres que no han acceptat a participar-hi un cop se'ls ha exposat el planteig de l'estudi.
- Durada del PDC: s'han seleccionat PDCs amb una trajectòria mínima de quatre cursos acadèmics per poder atorgar més significativitat a les aportacions a la investigació. En

aquest sentit, cal dir, però que, bona part dels PDCs s'inicien als voltants de la seva creació oficial el 1998²⁸.

Seguint les consideracions teòriques dels experts, és important preservar la identitat dels casos seleccionats, però sí que és oportú conèixer la disposició geogràfica dels centres perquè aquesta investigació es localitza a les comarques de Girona.

- Centre 1 - C1 (La Selva)
- Centre 2 - C2 (La Selva)
- Centre 3 - C3 (Alt Empordà)
- Centre 4 - C4 (El Gironès)
- Centre 5 - C5 (La Cerdanya)
- Centre 6 - C6 (Alt Empordà)
- Centre 7 - C7 (La Selva)
- Centre 8 - C8 (Alt Empordà)
- Centre 9 - C9 (El Gironès)
- Centre 10 - C10 (El Baix Empordà)

4.5.2. PROCÉS D'APLICACIÓ DELS INSTRUMENTS I D'ANÀLISI DE LA INFORMACIÓ

El primer contacte per seleccionar els centres de l'estudi comença el curs acadèmic 2011-2012 i s'allarga fins el 2013-2014. Durant aquest període, donada la participació de l'autora a cursos de formació del Departament d'Ensenyament a Figueres i Girona²⁹ s'estableix coneixença i es comparteix informació amb diferents orientadors de centres educatius de secundària de les comarques de Girona. A partir d'aquí, es va establint contacte amb els diferents centres gironins que disposen de PDC (modalitat A) amb una trajectòria mínima de quatre anys i amb aquells disposats a participar en l'estudi, es defineixen els deu centres que acaben definitivament participant en l'estudi.

Tal com explica Stake (1998), abans d'iniciar un estudi ens cal sol·licitar l'accés i permisos als participants de l'estudi i oferir una breu descripció de la feina que es farà.

Amb cada centre es concreta un dia i hora i es pacta el temps necessari per poder recollir tota la informació prevista per a la investigació. Normalment cal preveure un matí sencer per cada centre, tot i que en algun cas s'hi va haver d'anar un parell de cops per raó de falta de disponibilitat de les persones participants. Per ser previsors i organitzats per al dia de l'entrevista, amb suficient antelació, es fa arribar un correu electrònic a la persona de contacte del centre exposant-li la necessitat de disposar d'una còpia de la documentació del centre sobre

²⁸ Tal com ja s'ha exposat anteriorment, aquests programes s'inicien el 1998 amb les UACs (unitats d'adaptació curricular), que evolucionen i a partir del curs 2007-2008 (Decret 143/2007, article 14) prenen el nom de PDCs (programes de diversificació curricular).

²⁹ El psicopedagog-orientador i el treball en xarxa (II). (30 hores) Servei Educatiu Alt Empordà de Figueres, Codi: 5010731501, Curs: 2011-2012.

L'orientació educativa, nucli d'aula, d'aprenentatge i d'acompanyament de l'alumne. (30 hores) Servei d'Orientació i Serveis Educatius de Girona, Codi: 5100070520, Curs: 2012-2013.

Especialització per a professionals d'orientació educativa. (30 hores) Servei d'Orientació i Serveis Educatius de Girona, Codi: 5101040520, Curs: 2013-2014.

el PDC i de la conveniència d'haver contactat amb les quatre persones a qui s'ha de fer l'entrevista (orientador, el tutor i dos alumnes del PDC). En general, es poden concertar les trobades amb les persones requerides, tot i que, hi ha centres on per circumstàncies organitzatives es parla amb els coordinadors del PDC, fet que queda recollit una mica més endavant en el treball.

En el procés d'aplicació de les entrevistes s'ha tingut en compte el que exposa Gómez (2000), en relació al lliure consentiment informat dels participants i la confidencialitat i el dret a la privacitat. Per tant, abans d'iniciar l'entrevista es facilita als participants un formulari de consentiment (Annex 5) de la investigació on s'explica qui és la investigadora i la directora de l'estudi, i quin treball de recerca s'està fent. També es demana la participació a la recerca mitjançant una entrevista que serà enregistrada en àudio per tal de facilitar-ne la posterior anàlisi de dades. A més, també se'ls garanteix l'anonimat de les dades personals i comentaris realitzats en l'entrevista; i se'ls comunica que se'ls enviarà un resum de l'estudi un cop aquest hagi finalitzat.

Quan es procedeix a la realització de les entrevistes, s'ha intentat ser el màxim de flexible per adaptar-se a la realitat de tots els casos treballats. En aquest sentit, totes les entrevistes s'han formulat en llengua catalana i en tres dels vint alumnes que han participat s'han acceptat les respostes en llengua castellana, la resta han estat en català. També, en alguns casos, s'ha intentat matisar i aclarir al màxim les qüestions per tal de fer-les completament comprensibles a alguns alumnes.

Les entrevistes amb els professionals tenen lloc als seus centres de treball i els espais utilitzats han estat ben preparats per a l'ocasió sense condicionar el seu desenvolupament. De totes maneres, cal dir que hi ha hagut alguna interrupció en alguna entrevista de forma puntual que s'ha reconduït sense cap conseqüència. La seva durada ha estat entre cinquanta minuts i una hora aproximadament, tot i que n'hi ha hagut algunes en què s'ha arribat a l'hora i mitja. Les entrevistes amb els alumnes han estat de menys durada, d'entre vint i vint-i-cinc minuts.

Tal com s'ha comentat, les entrevistes han estat enregistrades. Segons Taylor i Bogdan (2002), la gravació de les entrevistes permet realitzar l'entrevista amb la tranquil·litat de poder disposar de tota la informació que se'ns vagi donant i facilita el treball posterior de la investigació.

La transcripció de les entrevistes (Annex 6) s'ha realitzat de forma pautaada dins del marc de les qüestions que s'anaven formulant als entrevistats. En aquest mateix annex podem trobar també el buidatge dels documents de centre consultats, les dades dels quals s'havien recollit a la fitxa d'enregistrament elaborada per completar la informació de les dimensions de forma i contingut dels PDCs.

Per facilitar el treball exposat anteriorment (recull ordenat de la informació i buidatge), s'ha procedit a la codificació de centres i fonts d'informació, vegem-ho a la taula 4.6.

Taula 4.6. Codificació de dades dels centres participants

Centre 1: C1 Document de centre: DC1 Orientador: O1 Tutor: T1 Alumne: A1(1) alumne1 del centre1 Alumne: A2(1) alumne2 del centre1	Centre 6: C6 Director-Coordinador del PDC: DC6 Alumne: A1(6) alumne1 del centre6 Alumne: A2(6) alumne2 del centre6
Centre 2: C2 Document de centre: DC2 Orientador: O2 Tutor: T2 Alumne: A1(2) alumne1 del centre2 Alumne: A2(2) alumne2 del centre2	Centre 7: C7 Tutor-Coordinador del PDC: TC7 Alumne: A1(7) alumne1 del centre7 Alumne: A2(7) alumne2 del centre7
Centre 3: C3 Document de centre: DC3 Tutor-Coordinador del PDC: TC3 Alumne: A2(3) alumne1 del centre3 Alumne: A2(3) alumne2 del centre3	Centre 8: C8 Orientador: O8 Tutor: T8 Alumne: A1(8) alumne1 del centre8 Alumne: A2(8) alumne2 del centre8
Centre 4: C4 Document de centre: DC4 Orientador: O4 Tutor: T4 Alumne: A1(4) alumne1 del centre4 Alumne: A2(4) alumne2 del centre4	Centre 9: C9 Tutor-Coordinador del PDC: TC9 Alumne: A1(9) alumne1 del centre9 Alumne: A2(9) alumne2 del centre9
Centre 5: C5 Document de centre: DC5 Orientador: O5 Tutor: T5 Alumne: A1(5) alumne1 del centre5 Alumne: A2(5) alumne2 del centre5	Centre 10: C10 Tutor-Coordinador del PDC: TC10 Alumne: A1(10) alumne1 del centre10 Alumne: A2(10) alumne2 del centre10

En la codificació anterior es pot comprovar que hi ha alguns desajustos en la participació d'alguns professionals en la investigació. És a dir, en un inici, es preveia la col·laboració dels orientadors, els tutors i alumnat que formen els PDCs de cada centre de secundària. Un cop fet el contacte amb cada centre, es constata que l'organització interna és molt pròpia a l'hora de gestionar els PDCs. Així que les persones de contacte dels centres en ocasions suggereixen els professionals a entrevistar d'acord als seus criteris (orientador del centre, tutor del PDC, coordinador del PDC-director del centre, en funció de cada cas) malgrat no responguin als professionals que jo demano. Cal dir que no hi ha hagut cap desajust d'aquest tipus quan s'ha tractat de parlar amb l'alumnat dels PDCs.

Vegem, però, més detalladament les casuístiques de cada centre a l'hora de participar perquè també és interessant veure com s'ha resolt la manca de documentació d'alguns centres per poder completar la fitxa d'enregistrament de la investigació.

Així doncs, pel que fa als C1, C2, C4 i C5, s'ha pogut disposar de totes les fonts d'informació previstes: el professional d'orientació educativa, el tutor, l'alumnat i la documentació sobre el PDC del centre. Cal dir que per poder completar la fitxa d'enregistrament, malgrat que alguna informació no formava part del document, s'ha pogut consultar directament als professionals entrevistats. En aquest punt és oportú concretar que en el C1 hi van participar els dos professionals d'orientació educativa del centre, fet que ha suposat un enriquiment a les

aportacions a la investigació. També en els centres C1 i C2, el professional d'orientació educativa i el tutor van compartir alguns moments de l'entrevista. Aquest fet també queda reflectit en les concrecions de les seves aportacions a la redacció dels informes dels centres.

Referent al centre C3, s'ha pogut comptar amb el tutor-coordinador del PDC, els dos alumnes i el document de centre on exposava tota la informació sobre el PDC. Donat que aquest document era força complet, no ha calgut completar la informació amb aquest professional per poder omplir la fitxa d'enregistrament de la investigació.

Quant al C6, ha estat el director de centre i alhora coordinador del PDC qui ha accedit a participar a la investigació, juntament amb dos alumnes que formen part del PDC. La no disposició de cap documentació ha obstaculitzat en certa manera el recull de la informació en l'anàlisi de documents (dimensions de forma i contingut del PDC). Tot i així, malgrat no tenir aquesta informació no s'ha cregut convenient rebutjar el cas perquè és prou singular i interessant per al nostre estudi i perquè, d'altra banda, el professional del centre ha donat resposta a tots els ítems plantejats, malgrat no poder ser contrastades amb cap més altre professional del centre.

Referent al centre C8, s'ha pogut disposar de la col·laboració de totes les persones requerides: l'orientador, el tutor i dos alumnes, excepte la documentació de centre sobre PDC. Per tant, la informació corresponent a les característiques formals i de contingut dels PDC han estat completades amb el que han aportat l'orientador, el tutor del PDC, però hi ha aspectes que han quedat sense valoració per manca d'informació.

Pel que fa als centres C7, C9 i C10, s'ha pogut comptar amb el tutor-coordinador del PDC, els dos alumnes, però no amb la documentació del PDC. Això ha suposat que la fitxa d'enregistrament de la investigació s'anés completant amb l'aportació dels professionals consultats, tot i que no amb totes les dades previstes en la fitxa d'enregistrament.

De forma resumida i il·lustradora, la taula 4.7. ens mostra amb claredat les fonts d'informació emprades en l'estudi i concretades per cada centre.

Taula 4.7. Resum d'informació obtinguda

CAS (centre)	DOCUMENT DE CENTRE	ENTREVISTES			
		ORIENTADOR	TUTOR TUTOR COORDINADOR DIRECTORCOORDINADOR	ALUMNE	ALUMNE
C1	DC1	O1	T1	A1(1)	A2(1)
C2	DC2	O2	T2	A1(2)	A2(2)
C3	DC3		TC3	A2(3)	A2(3)
C4	DC4	O4	T4	A1(4)	A2(4)
C5	DC5	O5	T5	A1(5)	A2(5)
C6			DC6	A1(6)	A2(6)
C7			TC7	A1(7)	A2(7)
C8		O8	T8	A1(8)	A2(8)
C9			TC9	A1(9)	A2(9)
C10			TC10	A1(10)	A2(10)

El següent pas d'aquesta investigació consisteix en l'anàlisi de les dades recollides. Seguint a Pla (1999), el rigor en la investigació qualitativa és fonamental per transmetre credibilitat, transferibilitat, consciència i neutralitat de la informació obtinguda. Per tant, amb la intenció de ser el màxim de curosos i exhaustius es procedeix a l'anàlisi de la informació recollida.

L'anàlisi dels resultats, a partir de les transcripcions i el buidatge de la informació, segueix la sistematització establerta en el disseny de la investigació i s'inicia elaborant un informe individual de cada cas estudiat per tal de descriure la singularitat de cada PDC en el seu context. En aquest punt, és oportú comentar que la redacció dels informes s'ha basat en les aportacions dels participants, però que aquestes han estat limitades a un màxim de deu línies quan quedaven referenciades en una cita, aproximadament, per no interrompre excessivament i fer massa feixuga la lectura. Aquests ajustaments es poden notar amb la introducció d'aquesta abreviació: (...) De totes maneres, es pot consultar l'annex 6 per veure-les íntegrament.

Amb la feina anteriorment descrita (informe individual de cada cas) podrem donar resposta al l'objectiu específic 1, *obtenir informació sobre els trets principals d'una selecció de PDCs de les comarques gironines a partir de l'anàlisi de documents i de l'opinió del professorat i alumnat.*

A partir d'aquests informes per centres, es redacten els informes transversals de la investigació. És a dir, es redacta un informe on es recullen les aportacions de cada cas a les dimensions i indicadors definits en el disseny de la investigació. Per tant, a partir dels informes de cada cas es dóna resposta a l'objectiu específic 2, *analitzar els diferents PDCs seleccionats per identificar-ne elements afavoridors de bones pràctiques educatives.*

L'última fase d'aquesta investigació correspon a la interpretació i discussió de les dades recollides. En el capítol de conclusions del treball es recull la informació corresponent a l'objectiu específic 3, *proposar pautes d'intervenció educativa per a la millora dels PDCs.*

Per tant, amb l'assoliment dels tres objectius específics apuntats anteriorment, assegurem la consecució del segon objectiu general de l'estudi en què es planteja la *identificació dels trets afavoridors de bones pràctiques en PDC d'ESO d'instituts públics, model A (aules obertes).*

Amb la consecució del segon objectiu general d'aquest estudi podem donar per acabat el quart capítol d'aquesta investigació i iniciem, a continuació, el cinquè per tal d'analitzar els resultats obtinguts.

CAPÍTOL 5: ANÀLISI DELS RESULTATS

En aquest capítol s'exposa l'anàlisi de la informació recollida en aquest estudi. En una primera part, s'hi troben els deu informes individuals dels casos treballats. En una segona part, es presenta l'anàlisi dels resultats d'acord amb les dimensions i indicadors definits en el disseny de l'estudi. Ambdues parts van adreçades a l'assoliment dels primers components de l'objectiu específic 2, *analitzar els diferents PDCs seleccionats per identificar-ne elements afavoridors de bones pràctiques educatives*.

5.1. INFORMES INDIVIDUALS

5.1.1. INFORME C1

Per a la redacció de l'informe del C1 ens basarem en la informació procedent de:

- Documents de centre (pla d'atenció a la diversitat i programacions didàctiques): DC1
- Entrevista orientador: O1
- Entrevista tutor: T1
- Entrevista alumne: A1(1)
- Entrevista alumne: A2(1)

Per obtenir l'informe C1, ens centrarem en tres dimensions: característiques formals del PDC, característiques de contingut del PDC i opinió sobre el PDC per part del professional d'orientació educativa del centres de secundària, el tutor de l'alumnat del PDC i de l'alumnat del PDC.

El centre C1 públic està situat en un municipi costaner de la comarca de la Selva. El municipi compta amb uns 40.000 habitants i l'educació secundària obligatòria s'ofereix en tres centres públics i un de concertat. El C1 té l'origen el 1974 i actualment s'hi pot estudiar ESO, Batxillerat i cicles formatius de grau mig i superior. El nivell socioeconòmic de l'entorn és mitjà i compta aproximadament amb una mitjana del 15% d'immigració. El centre disposa d'un PDC, modalitat A, amb una dedicació completa de trenta hores setmanals, formant un grup específic d'onze alumnes de 3r d'ESO.

Quant a les **característiques formals del PDC** i concretant a *l'organització i el seu disseny*, el C1 disposa d'un programa de diversificació curricular, modalitat A. De la documentació consultada podem observar que aquest forma part del pla d'atenció a la diversitat del centre i és elaborat i coordinat pel coordinador pedagògic. Hi consta que els alumnes cursen trenta hores a la setmana amb el grup específic, però no especifica que s'integri en cap grup ordinari. De totes maneres, podem deduir que no s'incorporen en cap grup ordinari perquè els alumnes ja estan cursant el nombre màxim d'hores que estableix la normativa d'ESO. Referent a la posada en funcionament, en el document no hi consta un informe adreçat al Departament d'Ensenyament del nombre d'alumnat que segueix el programa ni els recursos necessaris per posar-lo en funcionament.

Pel que fa als *elements constitutius del PDC*, no hi consten els principis pedagògics, metodològics i organitzatius, però els criteris i procediments d'assignació d'alumnat hi són i els veurem quan ens centrem en les característiques del contingut del PDC. En el document es concreten els criteris organitzatius (agrupament d'alumnat, espais, horaris i utilització de recursos materials).

És a dir, l'aula oberta està prevista per als alumnes de tercer i quart d'ESO. Els de tercer fan tallers al centre (modalitat A) i els de quart (modalitat B) van a empreses dos dies a la setmana. Els alumnes es distribueixen en un sol grup amb el seu corresponent professor tutor. La tutoria és assumida pel departament d'orientació. Participen en tota la programació general del centre (activitats extraescolars, tutoria, xerrades, sortides, etc.). En el document també s'exposa que el programa s'organitza en matèries i àmbits, i l'orientador del centre puntualitza: *"Tres àmbits: el lingüístic social, matemàticocientífic i el pràctic."* (O1). La informació es complementa amb les programacions didàctiques de les matèries de llengua catalana, llengua castellana, matemàtiques, ciències socials; i la de l'àmbit tecnocientífic. En el document no hi apareixen les programacions de les matèries optatives amb grup específic, ni les orientacions per a l'acció tutorial, ni els criteris d'acreditació per a l'alumnat ni els criteris i procediments per l'avaluació i revisió propis del programa.

Pel que fa al *seguiment i avaluació del PDC*, no hi ha la memòria anual del programa, tampoc hi ha un informe del progrés de l'alumnat ni una valoració i/o propostes de modificació. De totes maneres, malgrat que aquesta informació no consti per escrit, de l'entrevista amb el tutor se n'extreu la idea: *"Però sempre se n'aprèn de cara a pròxims cursos."*(T1)

Des del punt de vista de les **característiques de contingut del PDC**, i concretant en l'indicador de la *finalitat del programa*, en el document consultat no s'especifica quina és. Però de les entrevistes realitzades amb l'orientador i tutor es coincideix que hi ha un objectiu a mig termini, en què si l'alumnat forma part del PDC és perquè pugui millorar els seus resultats acadèmics, millori la seva confiança personal (autoestima) i se senti més integrat al centre. I també coincideixen que la finalitat última del PDC és que els alumnes puguin assolir un graduat en educació secundària. El tutor concreta: *"Ara bé, que arribin a assolir un graduat s'ha d'anar veient."* (T1)

Referent a l'*estructura curricular del PDC*, el document exposa que les matèries del grup específic (llengua catalana, castellana, matemàtiques i ciències socials) i l'àmbit científicotecnològic (aquí també s'hi inclou el pràctic malgrat no es faci de manera explícita en el document consultat) tenen una programació que segueix els següents punts: presentació, objectius relacionats amb les CCBB, continguts, temporització, criteris d'avaluació i recuperació, avaluació i recuperació de les matèries pendents. No hi ha cap referència a la programació de la llengua estrangera. En el document no s'indica que els alumnes no fan matèries amb el grup ordinari, però de les entrevistes fetes amb l'orientador i tutor en traiem que l'alumnat del PDC no cursa matèries amb el grup ordinari. Ara bé, sí que participa en altres activitats del centre amb els altres alumnes. L'orientador exposa: *"No en les matèries, però sí en alguns moments. Per exemple, en el treball de síntesi. Ells s'incorporen al grup de tercer o quart."* (O1). I el tutor comenta: *"Els alumnes no comparteixen cap matèria amb el grup ordinari, exceptuant algunes activitats com el treball de síntesi, activitats festives i alguna altra."* (T1). En el document no s'especifica si els alumnes del PDC realitzen alguna hora de tutoria amb el grup ordinari però, de les entrevistes realitzades ambdós professionals expliquen, que els alumnes del PDC no cursen la tutoria amb el grup ordinari.

Pel que fa a la *durada de l'alumnat al PDC*, en el document no hi apareix el temps de permanència al grup específic, però de les entrevistes realitzades als professionals del centre podem extraure que es troba al voltant de dos anys.

Habitualment són dos cursos acadèmics (tercer i quart d'ESO). També cal tenir present el moment en què hi entren. Per exemple, si entren a quart només hi estan un curs. Normalment els alumnes solen plegar als setze anys, ja sigui perquè continuen amb un cicle formatiu, programa de formació o bé van a treballar. (O1-T1)

Quant a la *distribució horària de matèries del PDC*, en el document no hi consta la distribució de les trenta hores lectives setmanals. De l'entrevista amb l'orientador veiem que els tres professionals que intervenen al programa cobreixen les trenta hores setmanals en funció de les seves capacitats i habilitats, intentant donar resposta al currículum dels alumnes. Vegem-ho argumentat a continuació.

(...) El que passa és que alguns continguts de les optatives es treballen a tutoria o en alguna altra matèria relacionada. Per exemple, la introducció a la vida laboral. Per altra banda, com que el professorat de l'aula oberta som tres, donem les àrees en funció de les nostres capacitats i habilitats. Per tant, poden treballar una mica l'alemany i una mica d'anglès perquè estem en una zona turística perquè poden treballar de cambrers. De visual i plàstica hem fet tot un seguit de cartells pel bar i també s'ha avaluat. Ho fem quan hi ha una demanda i també del tarannà del professorat. Entre els tres ens ho repartim: un l'àmbit lingüísticosocial, l'altre l'àmbit científicomatemàtic i un altre fa l'àmbit pràctic amb els tallers de l'hort i manteniment del centre (caseta meteorològica, penjar una pissarra,...) (tercer) i empresa (quart). I en funció de les hores que tenim, ens repartim alguna matèria per quadrar els horaris. (O1)

El tutor també exposa que la distribució del currículum del PDC es troba molt limitada pel programa informàtic del Departament d'Ensenyament.

Tenim els tres àmbits que defineix el Departament d'Ensenyament, però quan posem notes ho fem per matèries. Això vol dir que intentem fer totes les matèries perquè el programa informàtic de l'expedient dels alumnes ho demana. (T1)

Centrant-nos en l'*alumnat del PDC*, concretant el moment de la seva incorporació, es detecta que en el document hi consten els criteris sobre el moment d'entrar al grup específic. Poden formar part del PDC alumnes de primer a quart d'ESO. Ara bé, l'orientador i el tutor del centre exposen que:

Bàsicament a tercer, es pot incorporar un alumne a quart, però sempre prioritzem els de tercer perquè tenim tot un any per treballar en l'àmbit pràctic de cara a anar a una empresa pel pròxim curs. De totes maneres, també pot ser que s'incorpori algun alumne de quart, però bàsicament els hem detectat abans. (O1)

Si s'ha donat casos d'alumnes d'aula oberta abans de tercer es fa el que es pot per donar-los una sortida. Es trampeja com es pot amb la intervenció de les psicopedagogues. De totes maneres també es crea una expectativa perquè alumnes de primer i segon ja pregunten què han de fer per poder entrar al grup d'aula oberta. I a molts d'aquests ja se'ls enganxa a segon amb un precontracte on s'exposa que és un alumne candidat a l'aula oberta, però ha de demostrar que ho aprofitarà. Si a partir d'ara intenta fer deures, no se l'expulsa,... i compleix la normativa, llavors pot

tenir opció a l'aula oberta. I sinó, res. A l'aula oberta no s'hi va a no fer res, s'hi va a treballar. Tenim alumnes que ho han fet i han funcionat molt bé. (T1)

En el document es caracteritza el perfil de l'alumnat. L'alumnat susceptible de poder accedir al recurs d'aquest centre té les següents característiques:

- Tenen serioses dificultats per estar en una classe ordinària i per aguantar durant massa estona el marc teòric que normalment s'hi desenvolupa
- Tenen un baix rendiment acadèmic, fruit de les dificultats d'aprenentatge específiques de tipologia greu i molt greu, però mostren interès i bona actitud vers l'aprenentatge.
- Són nous que han de fer la immersió lingüística en català
- Han d'ampliar coneixements i currículum
- Són alumnes amb informe de NEE i/o dictamen de l'EAP
- No han superat el cicle final de primària (primer d'ESO)

En aquest punt l'orientador i el tutor del centre concreten:

Són alumnes amb risc d'abandonament, amb actituds no massa positives a classe que poden acabar en risc d'exclusió. No necessàriament han de ser alumnes amb dificultats. Però el criteri que fem servir per seleccionar-los és veure qui pot o no aprofitar el recurs. A l'hora de prioritzar els casos passen per davant els qui la família demostra un compromís. Per escalfar la cadira també ho poden fer al grup ordinari, perquè sinó no té sentit. Hi ha d'haver una credibilitat tot darrera. A l'aula oberta hi ha alumnat molt divers. Per una banda, alumnes molt desmotivats però amb una capacitat intel·lectual normal i ara que han trobat el què. Per altra banda, que tampoc funcionaven bé a nivell actitudinal, però que tenen unes necessitats educatives brutals amb un nivell justíssim. (...) Cada alumne està a l'aula oberta per unes raons i motius molt particulars. (O1)

És un alumnat que no aprova les matèries al grup ordinari, amb una baixa autoestima amb problemes d'integració a la vida acadèmica. També hi tenen cabuda els alumnes actitudinals, tot i que si no han d'aprofitar-ho no hi entren, però si veuen que ho poden aprofitar, hi entren. El qui encara està a segon i estigui a punt de fer setze anys i no ho aprofitarà, no té sentit que entri a l'aula oberta i als setze anys se'l convida a marxar. (T1)

En el document s'expliquen els criteris d'admissió i el procediment d'incorporació. Els alumnes de primer d'ESO hi són assignats després d'haver valorat l'informe elaborat pel tutor de l'escola d'infantil i primària de procedència i els possibles informes d'escolarització i dictàmens de l'EAP. En principi han de ser atesos tots els alumnes que portin dictamen de l'EAP i la recomanació d'adaptació curricular individualitzada, alumnes amb un pla individualitzat i/o informe de Primària. Posteriorment s'hi incorporen aquells alumnes que l'equip docent cregui oportú. També es tenen en compte els resultats de les proves d'avaluació inicial. L'adscripció dels alumnes candidats als grups d'adaptació curricular de segon, tercer i quart cursos de l'ESO, la proposa l'equip docent del curs anterior, atenent als resultats i als acords de la junta d'avaluació de final de curs. Els tutors i el psicopedagog, conjuntament, elaboren un informe detallat i personalitzat que valori i recomani les mesures d'adaptació curricular més adients per donar solucions a les seves dificultats i facilitar la seva integració. Segons quines siguin aquestes dificultats dels alumnes i els recursos disponibles en el centre, es preveu la possibilitat d'organitzar grups reduïts, desdoblaments, grups A, aula oberta, adscripció a la unitat d'escolarització compartida, optatives, etc. Aquests grups no són grups tancats i estan

dissenyats de forma que l'alumnat que hi progressi i, a instàncies del departament d'orientació i l'equip docent corresponent, pugui passar a un altre grup. D'igual manera, si al llarg del curs l'equip docent considera la necessitat que un alumne passi a algun dels grups d'adaptació curricular, es valorarà aquesta possibilitat. De nou, conjuntament amb el departament d'orientació. De totes aquestes mesures se n'informa als pares a través dels coordinadors i els tutors. Als pares dels alumnes de primer curs, se'ls informa individualment. En ambdós casos, i quan sigui necessari, els pares han de donar el seu consentiment per escrit. Els pares dels alumnes de primer, se'ls cita abans de l'inici de curs, els primers dies de juliol, a una entrevista en què es comenta i valora la possibilitat de l'adscripció del seu fill a un grup d'adaptació. A la resta de grups, al final de curs, el tutor és qui informa els pares dels resultats acadèmics del seu fill i de les mesures per al curs vinent: continuïtat en el grup, canvi de grup, adscripció a algun grup d'adaptació curricular, etc. Tota la informació referent als alumnes passa d'un tutor a l'altre a través de la tutoria. La CAD³⁰ és l'òrgan encarregat d'aprovar totes les mesures a aplicar cada curs i l'adscripció dels alumnes als diferents grups. Finalment, aquestes mesures són ratificades per la direcció del centre.

En el document no hi consta la ràtio d'alumnat, però els professionals del centre entrevistats concreten que al grup d'adaptació de tercer n'hi ha onze. En el document no hi consta cap aspecte/criteri de participació de l'alumnat pel que fa a la tria d'activitats, continguts, etc. Malgrat no hi consti, els professionals entrevistats expliquen que la participació d'alumnes hi és, però no en aspectes significatius del currículum sinó en el treball del dia a dia.

No poden decidir quines matèries han de treballar, però sí que es parla de quines activitats prefereixen fer i pactem algunes activitats després d'haver escoltat la seva opinió. (O1)

Sí, però dins la meva matèria. (T1)

Pel que fa al *professorat del PDC*, en el document no es detallen els criteris d'assignació dels professors que imparteixen docència. L'orientador explica que la direcció del centre els destina 30 hores lectives per a tres professors i poden organitzar-se com creguin convenient, i exposa que: *"L'aula oberta és un projecte del departament d'orientació. No hi ha la implicació del professorat del centre."* (O1). En el document no s'apunta la periodicitat i el nombre d'hores de reunió de l'equip docent. De les entrevistes realitzades als professionals del centre, aquests comenten que assumeixen la coordinació dins les hores destinades a la reunió de departament d'orientació juntament amb la gran quantitat d'altres temes que hi ha a tractar en poc temps.

Quant a la *tutoria del PDC*, en el document no es presenta el criteri d'assignació del tutor del programa. Així, l'orientador del centre comenta que: *"Nosaltres no decidim això. Vàrem tenir la gran sort que el tutor, professor de tecnologia, venia amb una k³¹ assignada."* (O1). I el tutor exposa que: *"vaig accedir al centre directament com a plaça d'atenció a la diversitat i l'equip directiu m'hi va assignar."* (T1). En el document no hi consta el nombre d'hores de tutoria del PDC, però ambdós professionals entrevistats concreten que hi ha una hora a la setmana fixada. En la documentació consultada no es mostren les activitats pròpies de la tutoria específica del

³⁰ CAD: comissió d'atenció a la diversitat

³¹ El Departament d'Ensenyament identifica el professorat d'atenció a la diversitat afegint la lletra k al codi d'especialitat de cada professional.

programa. En aquest punt l'orientador explica que: *"El tutor és tecnòleg. Té un perfil assembleari. Si fóssim els orientadors, probablement seguiríem el PAT³²."* (O1). I el tutor confirma que no segueix cap pauta concreta: *"No segueixo cap pla d'acció tutorial, sinó que parlem molt del que va sorgint al dia a dia."* (T1). Per altra banda, en el document sí que es recull el contracte didàctic que es demana a l'alumnat per formar part del grup. L'alumnat es compromet a:

- Treballar diàriament a classe
- Estar atent a classe
- Col·laborar en el bon rendiment del grup classe
- Pensar abans d'actuar
- Parlar amb els professors quan tingui algun problema
- Tenir cura de la presentació dels seus treballs
- Repassar les tasques per assegurar-ne que estan bé
- No tenir faltes de disciplina
- Portar el material escolar
- Assistir diàriament i amb puntualitat a totes les classes. Les faltes d'assistència, intermitents o continuades a qualsevol matèria i/o la manca de puntualitat, serà motiu d'aplicació de mesures correctores contemplades en el RRI/NOFC³³.
- Mantenir al llarg de tot el curs, una actitud de respecte, vers professors, els monitors dels tallers, els companys, i amb qualsevol membre de la comunitat educativa. També caldrà que tingui molta cura amb el material escolar, tant el propi com el dels companys i del centre.

En el document no es reflecteix el procediment d'informació a les famílies. Però l'orientador explica que: *"El tutor segueix el que hi ha establert al centre, com la resta de tutors."* (O1). I el mateix tutor concreta que: *"A l'inici de curs faig una reunió amb tots per conèixer-los una mica (...) A partir d'aquí ens anem veient un cop per trimestre."* (T1). També ambdós professionals expliquen que el centre demana compromís/responsabilitat a les famílies i alumnes per entrar a formar part del PDC: *"Sí, el contracte didàctic."* (O1-T1)

Pel que fa a la *metodologia i recursos del PDC*, en el document s'apunta la metodologia que es treballa. Aquest explica que es requereixen estratègies metodològiques o organitzatives diferenciades de les de l'aula ordinària (per exemple, metodologies essencialment manipulatives). Així, s'han organitzat "entorns escolars" on han de prevaldre plantejaments més globals i activitats més funcionals amb l'objectiu de mantenir la motivació de l'alumnat per a l'assoliment de les competències bàsiques. Amb l'exposat, l'orientador i el tutor concreten la manera de treballar al PDC comentant:

Es treballa per projectes a l'àmbit pràctic. Els altres àmbits-matèries com si féssim les matèries habituals, de manera individual i alguna vegada en grup. (O1)

³² PAT: pla d'acció tutorial

³³ El document RRI (reglament de règim intern) va esdevenir el NOFC (normes d'organització i funcionament del centre) amb la incorporació de l'article 98.1 de la Llei 12/2009, del 10 de juliol, d'educació. DOGC 5422 (2009).

De fet, al tenir-los moltes hores, no tenim un horari fixat del que toca fer cada hora i això em permet molta mobilitat d'activitats diferents, ja siguin teòriques o pràctiques. També fem exposicions orals, activitats on-line, processadors de textos. (T1)

I pel que fa als recursos, en el document tampoc hi consten els recursos de què es disposen. Però l'orientador ens especifica que: *“Treballem amb llibres i fotocòpies. També fem servir força material audiovisual, llibres de lectura. Tenim accés a l'aula d'informàtica perquè els alumnes no tenen ordinadors”* (O1). I el tutor aporta que: *“Treballem amb alguns llibres de text, fotocòpies. També anem a l'aula d'ordinadors: fem activitats on-line, processadors de textos, fem servir el moodle.”* (T1)

I referent a l'avaluació de l'alumnat del PDC, en el document hi apareixen els criteris generals i específics d'avaluació. Els criteris d'avaluació de les mesures pròpies del centre són fixats prèviament tant en els grups de diversitat (grups A) com a l'aula oberta. Els criteris dels grups A són proposats pels equips docents i aprovats per la CAD. Els criteris de l'aula oberta són fixats per l'equip docent de l'aula oberta. En qualsevol cas tenen en compte:

- El grau de maduresa personal de cada alumne
- El nivell de responsabilitat adquirit de cara al seu futur més immediat
- El nivell de desenvolupament de les capacitats de relació i convivència
- L'esforç en l'adquisició de nous aprenentatges
- El nivell de desenvolupament de la capacitat d'adaptació i reciclatge

També comenta que cal tenir en compte la situació de l'alumne quant a aquestes qüestions en el moment d'iniciar la seva entrada als diferents grups de diversitat. Tots aquests ítems, juntament amb el seu comportament en aquelles àrees en què hagi estat reingressat l'alumne, són els que es tenen en compte en l'avaluació de final del curs. Trimestralment, s'aconsella substituir l'informe tipus de la resta dels alumnes per un altre d'adaptat a cada cas. Aquest informe és elaborat pel tutor de l'alumnat juntament amb la psicopedagoga del centre. En el document es detallen els criteris de recuperació de l'alumnat. Aquest explica que l'alumnat ha de presentar-se a les proves de suficiència, si no han obtingut una qualificació final positiva: suficient o superior. Les proves de suficiència consisteixen en:

- Presentació d'un dossier d'activitats representatives del trimestre a recuperar (60% de la qualificació)
- Prova escrita per avaluar les competències bàsiques corresponents al trimestre a recuperar (30% de la qualificació)
- Actitud, valors i normes demostrades durant tot el curs (10% de la nota)

Pel que fa a la repetició-promoció de l'alumnat, en el document no es concreten els seus criteris ni els criteris de titulació de l'alumnat.

Des de la perspectiva de **l'opinió sobre el PDC per part del professional d'orientació educativa del centre de secundària, el tutor de l'alumnat del PDC i de l'alumnat del PDC del C1**, podem anar veient el punt de vista argumentat dels seus participants sobre aquesta mesura d'atenció a la diversitat. En les diferents entrevistes podem conèixer com els professionals expliquen la seva visió de l'origen del PDC al centre. L'orientador comenta que el PDC ja funcionava quan va arribar al centre:

Quan jo vaig arribar al centre ara fa set anys, el PDC ja funcionava (ho va iniciar una companya que ara ja no és al centre), vaig adaptar-me al que ja hi havia i hem continuat igual. El curs passat també teníem una mena d'aula oberta a primer i segon d'ESO on es treballaven les competències bàsiques (català, castellà i mates), treballant molt els hàbits de treball i organització. El treball amb aquests alumnes se centrava en treballar el mateix programa que els altres, però més a poc a poc. Nosaltres miràvem els alumnes de segon si eren candidats a aula oberta o repetir, en funció de cada cas. Però aquesta organització va caure a partir de les retallades, es va abolir una "k" d'un professor de psicopedagogia i vàrem quedar-nos sense hores, no es va poder continuar i es va eliminar. Actualment es diu PIM (programa intensiu de millora) (O1)

El tutor explica que va arribar amb certa posterioritat al centre quan aquest programa va començar: *"Jo fa cinc anys que estic en aquest centre. El projecte ja estava començat i estic continuant."* (T1)

Ambdós professionals creuen que era necessari plantejar aquest tipus de programa: *"Si jo l'he continuat era perquè ho veia molt necessari per les necessitats dels alumnes, els grups, els professors."* (O1). I el tutor explica:

Jo crec que és necessari a tots els centres, perquè no tothom serveix per estudiar i estem demanant a alumnes que no els agrada estudiar, que no poden estar quiets sis hores seguides i estan tancats en una aula. Per tant, és necessari que a aquests alumnes se'ls doni una altra opció de treure's el graduat perquè no seran bons estudiants, però poden ser excel·lents treballadors. (T1)

Pel que fa a la finalitat del PDC, l'orientador i el tutor coincideixen en què el programa té una finalitat a mig termini perquè l'alumnat pugui millorar els seus resultats acadèmics, millori la seva confiança personal i se senti més integrat al centre, i creuen que és una mesura adequada per aconseguir-ho:

Sí, i tant. Sobretot intentem millorar l'autoestima perquè són alumnes que sempre els han dit que no valen per a res i estan expulsats sempre. Per tant, a l'aula oberta és on comencen a millorar-la quan fan alguna activitat i se'ls diu que ho han fet molt bé. I no només els hi dic jo perquè quan fan treballs de manteniment al centre, hi ha més gent que els ho diu. Això per a ells és molt important perquè els puja l'autoestima. (O1-T1)

En aquest mateix punt, els dos alumnes entrevistats també hi coincideixen.

Crec que sí, perquè a la classe normal no funcionava. Els meus resultats aquí han millorat. Aquest any vinc més a gust. L'any passat feia campana. Aquest any vinc perquè som una classe més petita i jo sóc molt vergonyós i estem més units. A més, estic aprofitant el temps i l'aula oberta serveix per algo. També vinc perquè fem altres coses. A1(1)

Yo creo que sí porque he mejorado. A2(1)

A més els professionals del centre també coincideixen en què la finalitat última del PDC és que els alumnes puguin assolir un graduat en educació secundària i creuen que és una mesura adequada per aconseguir-ho.

Per aquests alumnes és el millor que se'ls pot donar perquè el fet de sortir fora de l'aula, encara que sigui en el mateix centre fent feines, ja és un primer pas per alliberar-se i començar-se a sentir còmodes. (O1-T1)

Quan es consulta a l'alumnat, es pot observar que malgrat la fita sigui els graduat en ESO, són molt conscients de les seves dificultats per assolir-ho: *"Jo ja no aconseguiré el graduat perquè he d'anar a un PQPI/PFI. I llavors em trauré el graduat a l'escola d'adults."* A1(1) i *"Sí, porque si sigo así puedo aprobar, puedo hacerlo."* A2(1)

I reflexionant si hi hauria altres mesures per aconseguir el graduat en educació secundària, els professionals també coincideixen que, ara per ara, aquest programa és el correcte: *"Per alumnes d'aquestes característiques és la mesura idònia."* (O1-T1)

Quant a l'estructura curricular del PDC i més concretament en l'agrupament de les matèries per àmbits que proposa el Departament d'Ensenyament, l'orientador creu que aquesta distribució és adequada: *"Sí, perquè per àmbits et permet treballar els continguts de manera diferent per arribar al mateix lloc."* (O1) i el tutor puntualitza en un àmbit concret: *"Sí, principalment al taller en l'àmbit pràctic."* (T1). De totes maneres quan es concreta aquesta agrupació de matèries per àmbits en el centre es constaten ajustaments:

Sí, tenim tres àmbits: el lingüísticosocial, matemàticocientífic i el pràctic. Som tres professors. Amb ells treballem la idea que això és una classe normal perquè ells tenen molta preocupació de que l'ESO no és el mateix a l'aula oberta i nosaltres insistim que sí. Llavors treballem les matèries de manera individual perquè així sigui el més semblant al que fan els altres alumnes d'ESO, però hi ha aspectes que estan relacionats. Llavors donem les notes de l'àmbit i la nota de cadascuna de les matèries. Si en l'àmbit hi ha una matèria suspesa, l'àmbit queda suspès. Per tant, es treballa com una aula oberta i, per l'altra, com si fos un grup ordinari qualsevol de l'ESO. Per tant, amb la família i els alumnes es treballa els dos aspectes. (O1)

De fet oficialment queda distribuït per àmbits, però llavors, quan concretem amb els alumnes ho fem per matèries perquè sigui més entenedor. A la família se li fa arribar els dos tipus d'avaluació: la d'àmbits i la de matèries. Si algun alumne suspèn alguna matèria també queda recollit en els àmbits. Això queda molt clar i es fan tots els aclariments que facin falta. (T1)

En aquest mateix sentit, l'estructura de matèries/àmbits del currículum, fent-ho extensiu a matèries compartides amb el grup ordinari es constata que els alumnes del PDC no hi comparteixen cap matèria/àmbit, tot i que sí algun moment. Per tant, no podem valorar-ho perquè la participació dels alumnes del PDC no hi és quan es parla de matèries/àmbits:

No en les matèries, però sí en alguns moments. Per exemple, en el treball de síntesi. Ells s'incorporen al grup de tercer o quart. En aquest tipus d'organització ens sentim molt còmodes. A nivell de centre, equips docents, departaments es veu realment com un recurs perquè no només donem resposta als alumnes, sinó també a les necessitats del professorat i amb alumnes molt rebotats i el fet d'arribar a l'aula oberta és una altra cosa, es veuen canvis. Però també s'ha de dir que això no passa amb tothom, però sí que en la gran majoria. (O1)

Els alumnes no comparteixen cap matèria amb el grup ordinari, exceptuant algunes activitats com el treball de síntesi, activitats festives i alguna altra. Això ja ve fixat per l'equip directiu. (T1)

Els dos alumnes consultats confirmen els arguments d'ambdós professionals: "No, no en fem cap." A1(1) i "No, no vamos con ellos." A2(1)

Referent a la *durada del PDC*, l'estada de l'alumnat a aquest grup es troba als voltants de dos cursos acadèmics, fins a complir els 16 anys:

Dos anys (tercer i quart). A l'aula oberta s'aprofita o no s'aprofita, no es repeteix. Llavors, en funció de cada cas, prenem decisions, l'avaluació pot ser molt àmplia. Si ens trobem amb alumnes molt conductuals els derivem al recurs UEC. També tenim el recurs de PQPI/PFI per alumnes que no podran aconseguir un graduat i els cal una formació professionalitzadora. Si llavors no pot entrar, el tornem a acollir a l'aula oberta i el reconduïm com sigui. (O1)

Són dos cursos. Els de tercer i quart estan junts i cada any n'hi ha uns quants que marxen que són els de quart i llavors uns quants de segon que entren a tercer al grup d'adaptació. Si els que estan a tercer aprofiten bé el recurs, també passen a quart.(T1)

Aquesta informació queda contrastada amb l'opinió dels dos alumnes: "De moment hi porto un any. Jo voldria seguir, però hauré d'anar al PQPI/PFI perquè ja faré els 16 anys." A1(1) i "Puedo estar aquí hasta los dieciséis, hasta cuarto (dos anys). Pero si me porto mal ya no." A2(1)

Quant a la *distribució horària de matèries del PDC*, els professionals expliquen que el currículum del PDC s'ajusta al de tercer d'ESO perquè estan condicionats al programa informàtic SAGA³⁴. Ara bé, la concreció de les matèries/àmbits s'ajusta a les capacitats dels professionals que imparteixen docència al PDC:

(...) Treballem les matèries de tercer d'ESO, però les optatives queden eliminades perquè entrarien dins els tallers. El que passa és que alguns continguts de les optatives es treballen a tutoria o en alguna altra matèria relacionada. (...) Per tant, poden treballar una mica l'alemany i una mica d'anglès perquè estem en una zona turística perquè poden treballar de cambriers. De visual i plàstica hem fet tot un seguit de cartells pel bar i també s'ha avaluat. Ho fem quan hi ha una demanda i també depèn del tarannà del professorat. (...) I en funció de les hores que tenim, ens repartim alguna matèria per quadrar els horaris. (O1)

Tenim els tres àmbits que defineix el Departament d'Ensenyament, però quan posem notes ho fem per les matèries de tercer d'ESO. Això vol dir que intentem fer totes les matèries perquè el programa informàtic de l'expedient dels alumnes ho demana. (T1)

Quant a l'*alumnat del PDC*, els professionals entrevistats diuen que el moment de la seva incorporació els sembla bé, que els alumnes es puguin incorporar al PDC principalment a quart d'ESO o a partir de tercer d'ESO a proposta de l'equip docent, o que havent cursat segon d'ESO passi a tercer d'ESO malgrat no estar en condicions de passar i haver repetit algun curs:

Bàsicament a tercer, es pot incorporar un alumne a quart, però sempre prioritzem els de tercer perquè tenim tot un any per treballar amb l'àmbit pràctic de cara a anar a una empresa pel pròxim curs. De totes maneres, també pot ser que s'incorpori algun alumne de quart, però bàsicament els hem detectat abans. (O1)

³⁴ El Departament d'Ensenyament proporciona als centres educatius una aplicació informàtica que permet la gestió acadèmica i administrativa amb el Sistema d'Administració i Gestió Acadèmica (SAGA).

A mi em sembla bé. Si s'ha donat casos d'alumnes d'aula oberta abans de tercer es fa el que es pot per donar-los una sortida. Es trampeja com es pot amb la intervenció de les psicopedagogues. De totes maneres també es crea una expectativa perquè alumnes de primer i segon ja pregunten què han de fer per poder entrar al grup d'aula oberta. I a molts d'aquests ja se'ls enganxa a segon amb un precontracte on s'exposa que és un alumne candidat a l'aula oberta, però ha de demostrar que ho aprofitarà. Si a partir d'ara intenta fer deures, no se l'expulsa,... i compleix la normativa, llavors pot tenir opció a l'aula oberta. I sinó, res. A l'aula oberta no s'hi va a no fer res, s'hi va a treballar. Tenim alumnes que ho han fet i han funcionat molt bé. (T1)

Aquestes argumentacions queden confirmades amb les explicacions que donen els alumnes entrevistats quan se'ls pregunta en quin curs/edat van entrar a formar part del PDC: *"He entrat aquest curs, a tercer d'ESO i tinc quinze anys. Vaig entrar perquè a l'aula normal no funcionava i no venia a classe."* A1(1) i *"He entrado este año, en tercero. Yo tenía que ir al grupo normal, pero llamaron a mi padre que tenía que ir a "l'aula oberta" porque no hacía los deberes."* A2(1)

Pel que fa al perfil de l'alumnat del PDC, els professionals del centre valoren positivament l'alumnat que en forma part. L'orientador creu encertat el perfil d'aquests alumnes i el tutor, malgrat no participi en la selecció d'alumnes hi està completament d'acord, explicant-ho així: *"Jo no faig cap tria d'alumnes i crec que les psicopedagogues fan una tria molt encertada."* (T1)

Pel que fa al punt de vista entorn als criteris d'admissió, l'orientador els valora positivament i comenta:

Quan un alumne entra a l'aula oberta ja ha fet un llarg recorregut als diferents recursos del centre: s'ha parlat amb ell en les atencions individualitzades. Se li planteja que és una oportunitat i es demana als alumnes que demostrin canvis positius per poder-hi entrar perquè hi ha llista d'espera. Quan jo vaig entrar (al centre), aquests criteris ja estaven fets, es van revisant cada any i els que funcionen es van consolidant. També va una mica en funció de la demanada, les necessitats, les prioritats,... Sempre és un estira i arronsa. Per tant, els criteris són prou amplis perquè puguem atendre l'alumnat. (...) Si un alumne és absentista, poca cosa hi té a fer malgrat pugui presentar els treballs o feina un altre dia. S'ha de veure la intenció de canvi i millora. Si no funciona, hi ha més gent per entrar-hi i no passa res. (O1)

I el tutor afirma que els coneix i valora positivament: *"Em semblen perfectes, són suficients i flexibles en funció de les necessitats que presenta l'alumnat."* (T1)

Pel que fa a l'opinió del procediment d'incorporació d'alumnes al PDC, l'orientador el comparteix i el tutor el coneix.

La demanda parteix dels equips docents, a la psicopedagoga de referència, a la reunió de departament d'orientació es valoren els casos. A partir d'aquí es comença a treballar amb l'alumne i la família i finalment arriba a la CAD³⁵. Quan el cas arriba a la CAD el cas ja està molt treballat. El tutor té una entrevista amb la família i l'alumne per signar el contracte didàctic. (O1)

Sí, també em sembla molt adequat. Ara a final de curs ja han anat sortint unes propostes de cara al curs que ve. Els tutors amb els equips docents de segon, algun cas de tercer també s'ha fet la

³⁵ CAD: comissió d'atenció a la diversitat

proposta i algun de quart també pot entrar. Aquestes propostes es passen a la CAD i, si s'aproven, es parla amb la família. Si aquesta hi està d'acord, entren. Però no s'obliga ningú a entrar. (T1)

Ambdós professionals del centre coincideixen amb que es fa una bona selecció d'alumnat per al PDC.

Referent al nombre d'alumnes més adequat per al PDC, els professionals del centre coincideixen en què ha de ser un grup reduït d'alumnes.

El nombre òptim és deu-onze alumnes. També depèn d'algun any. Si el grup és molt nombrós llavors tirem de contracte i se'ls exposa les clàusules que no compleixen poden i deixar el grup amb una orientació. (O1)

I el tutor aporta: *"Quants menys millor, és veritat. Un promig de deu alumnes funciona bé." (T1).* I concretament al centre on ens trobem, tant l'orientador com el tutor estan d'acord amb el nombre d'alumnes que hi ha al grup. Els alumnes entrevistats també valoren positivament un nombre reduït al grup PDC: *"Jo crec que sí perquè es treballa millor. No trobo cap inconvenient, tot em sembla bé." A1(1) i "Para mi mejor menos porque si hay más dudas y si somos menos hay más atención." A2(1)*

Centrant-nos en la participació de l'alumnat, concretament si intervenen en algun aspecte del PDC (per exemple, en la tria d'activitats, de continguts, etc.), ambdós professionals expliquen que els alumnes no ho fan en aspectes rellevants perquè el sistema no ho permet. Ara bé, sí que l'alumnat pot participar en la concreció d'algunes activitats de classe.

No poden decidir quines matèries han de treballar, però sí que es parla de quines activitats prefereixen fer i pactem algunes activitats després d'haver escoltat la seva opinió. De fet, ells senten que fan coses pel centre: han pintat, han arreglat armaris,... No hi ha marge per decidir, per exemple, una optativa. (O1)

Sí, però dins la meva matèria. Com que treballo per projectes. Sempre intento treballar projectes relacionats amb el municipi, per exemple, en el cas del turisme. Però sempre són ells que vull que m'aportin idees i coses del seu entorn perquè és la manera de fer-se'l una mica seu, enganxar-los i tenir en compte els seus interessos. (T1)

Aquests punts de vista queden confirmats per l'opinió dels alumnes entrevistats: *"No, però a vegades he proposat anar a l'hort." A1(1) i "Sí, yo también propongo cosas como ir al huerto, a regar o hacer algún mantenimiento." A2(1)*

Quant a la satisfacció de l'alumnat del PDC, ambdós alumnes expliquen que hi ha diferències entre el professorat del PDC i la resta: *"Sí, hi ha diferències perquè quan preguntes et fan cas i intenten ajudar-te." A1(1) i "Un poco sí, no están tan encima, estoy más tranquilo, nos dejan más tiempo para hacer las cosas y esto me gusta." A2(1).* Quan se'ls demana si els professors es dediquen a treballar amb ells els coneixements teòrics i pràctics per igual, aquests destaquen els aspectes pràctics: *"Ho treballem una mica tot, però fem coses més pràctiques." A1(1) i "A lo largo del curso hemos trabajado cosas más prácticas pero también hacemos teoría." A2(1).* Els dos alumnes entrevistats es manifesten molt contents d'estar al PDC. Aquests també exposen

que no s'han perdut res pel fet de formar part del PDC. I també diuen que es relacionen igual amb els companys del PDC amb que els companys de l'aula ordinària: *"Sí, igual que abans. Ens preguntem com ens va."* A1(1) i *"Sí, tengo los mismos."*A1(1)

Pel que fa al *professorat del PDC* i els criteris que se segueixen per assignar-lo, l'orientador no pot opinar massa perquè no és un aspecte que depengui d'ell, però hi està d'acord:

L'aula oberta és un projecte del departament d'orientació. No hi ha la implicació del professorat del centre. Havíem sigut més persones, però a causa de les retallades ens han tret una persona. (O1)

I el tutor comenta que no els coneix, però valora positivament.

No. Jo vaig aprovar les oposicions de tecnologia, vaig veure que hi havia una plaça de diversitat en el centre i vaig venir. No tenia ni idea de què s'estava fent, però estava predisposat a ser tutor de l'aula oberta. (T1)

L'orientador del centre comenta que l'equip directiu no té cap dificultat per assignar professorat al PDC. Aquest explica que: *"l'equip directiu hi té assignat tres professors i a partir d'aquí ens hem d'espavilar. El tutor fa setze hores, una psicopedagoga fa set hores i jo set més, en total fan trenta hores."* (O1)

Referent al perfil del professorat del PDC, els professionals expliquen les característiques que creuen que ha de tenir un professor que formi part del PDC a nivell de formació, actitud i experiència.

A vegades ens trobem algun professor pel passadís i ens comenta que voldria estar de professor a l'aula oberta i nosaltres pensem "que bé, que no!" perquè quan veus que s'ofeguen en un got d'aigua.... Per molt bones intencions que hi posin... A l'aula oberta necessites molta "màniga ample", paciència. (O1)

El professorat ha de voler estar en un grup així. Jo no trobo bé que arribis en un centre, sobretot un substitut, i li diguin que li toca aula oberta. La implicació del professorat és primordial. No pots engagar un projecte i deixar-lo per l'últim interí. Si realment creus en un projecte i el tires endavant, ha de ser gent del centre que ho vulgui fer i participar. Sinó no té sentit. Per mi és més important que es vulgui, que una formació o experiència. De fet el més important és tenir un cert rodatge i saber quin tipus d'alumnes tindràs en el grup. (T1)

Els professionals entrevistats no creuen que el professorat, en general, estigui format per poder impartir docència en un PDC.

Malauradament no. En el nostre centre, en general, la prova està en que intenten evitar aquests alumnes perquè són una font de conflictes importants. Una bona part del professorat no sap com posar-s'hi. Imagina't si, a sobre, haguessin de fer classes a l'aula oberta. L'equip docent de l'aula oberta som tres, estem avesats a ells i la disciplina no és cap problema de res. (O1)

No massa. Noto que falta estratègies per saber portar a aquests alumnes perquè de seguida destaquen a l'aula ordinària i suposen molt d'enrenou. El primer que es fa és expulsar-los. (T1)

L'orientador també explica que el professorat que forma part del PDC fa temps que treballa com a docent.

Centrant-nos en la motivació del professorat del PDC, el professional d'orientació educativa entrevistat explica que el professorat no es presenta de manera voluntària a formar part del PDC del centre: *"Això ens ve donat des de l'equip directiu per una qüestió d'hores assignades."* (O1). També que el professorat del PDC està implicat, és coneixedor de la realitat de l'alumnat i s'esforça per innovar: *"Sí, molt. Intentem aprofitar les nostres capacitats per oferir el millor als nostres alumnes, ja sigui en oferir diversitat de projectes com conèixer als alumnes."* (O1)

Pel que fa al reconeixement del centre al professorat del PDC, els professionals entrevistats del centre expliquen que no es preveu cap incentiu perquè el professorat accepti formar part de l'equip docent del PDC: *"No, som com qualsevol altre professor del centre en aquest sentit."* (O1). I ambdós professionals creuen que reben el suport i reconeixent de l'equip directiu i professorat per la feina que estan fent al PDC.

Malgrat sigui un projecte que el gestioni el departament d'orientació, (l'equip directiu) el considera com a propi perquè no li suposa cap problema perquè a direcció ja se li dóna la feina feta. Gestiona i dóna resposta als conflictes d'alumnes (derivant-los a l'aula oberta) i a les necessitats dels professors (alliberant-los d'alumnes de difícil gestió). (...) També hi ha un conjunt de professorat que no veu l'aula oberta i ni existeix per a ells. L'única cosa que estan al cas és que aquells alumnes que feien molta nosa a l'aula ja no els tindran més. Per una banda, no s'acosten a l'aula oberta, però per altra banda estem molt valorades perquè saben que nosaltres convivim i no ens queixem mai perquè realment els alumnes canvien molt. Per tant, el canvi de l'alumnat és gràcies al recurs. (...) Funciona molt bé i salva a molts alumnes perquè n'hi ha que acaben promocionant. Des de coordinació pedagògica i equip directiu notem molta simpatia i recolzament. (O1)

Sí, sí, cap problema. De fet, si ningú ens diu res, vol dir que tot funciona i tothom està content. No ens posen cap problema ni impediment i tot va bé. (T1)

Els professionals se senten satisfets sobre com els veu la resta del professorat del centre.

Ens sentim molt valorats pels canvis dels alumnes i el professorat ho reconeix. La resta de professorat ho troba bé. Som un claustre tan gran que funcionem per equips docents. Llavors, se'ns respecta molt perquè atenem tot el que suposa un conflicte i recollim totes les necessitats, sobretot les del professorat perquè, és així. No només mirem a l'alumne, sinó també al professorat. Quan hi ha algun alumne que dóna molt mal de cap, de seguida hi intervenim. Llavors el professorat es relaxa i està disposat a col·laborar. Per tant, aquest recurs està molt ben valorat, es fa una bona selecció, el professorat hi està d'acord. (O1)

Referent a la satisfacció de l'alumnat sobre el professorat que té des del punt de vista dels professionals del centre, aquests creuen que els alumnes estan contents.

Els alumnes estan molt contents perquè se senten molt privilegiats per estar a l'aula oberta, tot i que, a vegades, se senten injustament tractats-valorats pels altres companys-col·legues de tercer i de quart que infravaloren el seu títol de graduat o esforç pel simple fet d'estar a l'aula oberta. Segons ells, a l'aula oberta es treballa molt i els professors els esgoten. Alguns han treballat més en un any que en tots els anys acadèmics. Després hi ha un treball de donar importància al que puguin

dir els altres quan l'important és que ells s'ho han treballat i són reconeguts pels professors que tenen. (O1)

En general, jo crec que sí. Perquè se senten molt acollits i molt escoltats. Estan molt ben cuidats i protegits i ens ho agraeixen. (T1)

Pel que fa la periodicitat de les reunions del professorat del PDC, es demana als professionals entrevistats amb quin criteri s'ha establert la periodicitat de reunió de l'equip docent. Aquests expliquen que no tenen una hora oficial establerta, però que la tenen inclosa dins la reunió del departament d'orientació. De totes maneres, trobarien bé tenir una estona per poder parlar amb tranquil·litat dels alumnes del PDC.

No n'hi ha cap, està inclosa dins la reunió de departament d'orientació. (...) Al principi, dedicàvem aquesta hora a parlar, però llavors no teníem més temps per tractar tots els altres temes de departament. Com que som tres, ben avinguts i ens veiem molt sovint, ens comentem coses. (O1)

Encara que sigui de tecnologia, estic físicament al departament d'orientació. A més, només som tres. Això és un avantatge perquè compartim despatx. Per tant, el contacte és d'hora a hora. Però no tenim cap hora assignada per fer-ho. (...) Potser no ens cal perquè estem molt en contacte, al mateix departament, però sí que estaria bé poder-la tenir per poder-nos asseure amb calma i només parlar d'aula oberta. (T1)

Referent a la coordinació del professorat del PDC, els professionals es mostren positius en la coordinació entre orientador educatiu i tutor perquè el PDC funcioni.

El departament d'orientació m'ha donat la llibertat d'organitzar-me com vulgui. Si necessito alguna cosa ho demano, però la tutoria de l'aula oberta l'organitzo en funció de com vagi anant el grup setmana rere setmana. (O1)

Pel que fa a la coordinació de l'equip docent del PDC, ambdós es mostren positius.

Molt bé, encara que no tinguem una hora destinada. (O1)

Molt bé, tenim molt de contacte. Quan un surt de l'aula, els altres dos ja estem al departament esperant i ens comentem com ha anat, les petites incidències que hagin pogut haver. Aquesta és l'avantatge de només ser tres i tots tres compartint el mateix despatx. (T1)

Quant a la tutoria del PDC, l'orientador explica que els criteris per assignar el tutor del grup de PDC és un tema de l'equip directiu i hi està d'acord.

Nosaltres no decidim això. Vàrem tenir la gran sort que el tutor, professor de tecnologia, venia amb una k³⁶ assignada i és molt competent. Ha engegat molts projectes, és coordinador informàtic,... és una persona molt vàlida. L'assignació va ser a criteri de direcció. (O1)

Per altra banda, el tutor del grup explica que no coneix els criteris que s'utilitzen per assignar el tutor al grup de PDC, però els valora positivament.

³⁶ El Departament d'Ensenyament identifica el professorat d'atenció a la diversitat afegint la lletra k al codi d'especialitat de cada professional.

Ja t'he comentat que vaig accedir directament com a plaça d'atenció a la diversitat i l'equip directiu m'hi va assignar. Com que ja tenia clar què volia dir estar en un grup així, ja em va estar bé. Per tant, és una confluència de bones intencions i sensacions. (T1)

Pel que fa a la temporització de la tutoria, els professionals del centre creuen que és suficient la dedicació d'una hora de tutoria setmanal amb l'alumnat del PDC. Ambdós coincideixen a dir que una hora oficialment està bé, però que aquesta també es treballa en altres moments.

Sí, i si cal dedicar-hi alguna estona més en algun altre moment també es fa. (O1)

Sí, tinc l'hora fixa de tutoria, però també faig tutoria a totes les hores que estic amb ells. Per tant, hi dedico els moments que facin falta. Tampoc crec que hi hagués d'haver més temps perquè la tutoria també és bo fer-la barrejada amb la matèria que sigui. Per dir-ho d'una altra manera, és una tutorització integrada a totes les hores d'institut. (T1)

En aquest punt, els alumnes entrevistats també hi donen la seva visió:

Treballem una hora i ja està bé perquè a vegades també parlem de coses quan no és tutoria. A1(1)

Sí, con una hora es suficiente porque somos pocos y hay tiempo para todos. A2(1)

Quant a la coordinació de la tutoria, els professionals expliquen que la tutoria del PDC no segueix les directius del pla d'acció tutorial, però sí que hi ha màxima confiança en el tutor, en la seva manera de portar la tutoria.

El tutor és tecnòleg. Té un perfil assembleari. Si fóssim les orientadores, probablement seguiríem el pla d'acció tutorial, però ell és molt més alternatiu. (O1)

No segueixo cap pla d'acció tutorial, sinó que parlem molt del que va sorgint en el dia a dia. És un sistema que m'hi sento còmode i em funciona. (T1)

Els professionals del centre no poden opinar sobre si hi ha algun tipus de coordinació amb les tutories del grup ordinari perquè l'alumnat del PDC no participa en les altres tutories del centre.

Referent a les activitats de tutoria, l'orientador del centre i el tutor del PDC confirmen un cop més que no segueixen cap directriu en les activitats de tutoria.

Se centra molt en el dia a dia, la presa de decisions, treball d'hàbits,... Ell s'organitza a la seva manera i no suposa cap inconvenient i se li dóna la màxima confiança. (O1)

A tutoria treballem resolució de conflictes, incidències, seguiment dels tallers i donar informacions vàries del centre. Com que en el grup també hi ha els alumnes de quart, també fem el seguiment de les empreses perquè m'interessa que els de tercer vagin sentint les experiències dels de quart a les empreses. És una manera que els de tercer vagin veient que l'opció de quart els pot ser interessant. (T1)

En aquest punt, els alumnes entrevistats valoren positivament la tutoria del PDC. També comenten que els semblen bé les activitats de tutoria. Expliquen que no fan tutoria amb els altres companys del grup ordinari. Comenten que el centre els fa signar un contracte didàctic

abans d'entrar al grup del PDC que valoren positivament. Un diu que: *“Ens hem de comprometre a venir tots els dies i no “liar-la”. Em sembla bé i el compleixo.”* A1(1), i l'altre afegeix que: *“Con esto me comprometo a ser puntual, a ir a clase. Me parece bien el contrato y lo cumplo más o menos.”* A2(1)

Referent a la comunicació amb les famílies, l'orientador del centre explica quina és la directriu que ha de seguir el tutor: *“El tutor segueix el que hi ha establert al centre, com la resta de tutors.”* (O1). Per altra banda, el tutor argumenta:

A l'inici de curs faig una reunió amb tots per conèixer-los una mica i, si és del curs anterior, comentar com els hi anat l'estiu i valorar els canvis que hi hagin pogut haver. A partir d'aquí ens anem veient un cop per trimestre per comentar notes i, si en algun cas cal, parlem més sovint per telèfon. (T1)

Ambdós professionals expliquen que demanen a les famílies i alumnes un compromís /responsabilitat per entrar a formar part del PDC, el contracte pedagògic.

Sí, el contracte didàctic. El signen amb el tutor. És molt estricte però també donem moltes oportunitats. És molt important deixar clar a les famílies i alumnes l'oportunitat que tenen per tirar endavant. (O1)

Sí, els pares són els qui signen el contracte pedagògic. També volem que vinguin i mostrin un suport i interès. Els pares solen venir quan els truques. Ara, una cosa és el que et diuen i l'altra és el que fan a casa i això és difícil de gestionar. (T1)

En aquest aspecte es demana als alumnes entrevistats quina creuen que és la comunicació de la seva família amb el tutor. Pel que fa a la freqüència de reunions aquests no coincideixen: *“Sí, cada trimestre.”* A1(1) i *“No se reúnen porque mis padres no tienen tiempo y como voy bien no es necesario. Igual alguna vez han hablado por teléfono.”* A2(1). Els alumnes coincideixen en què quan el tutor es reuneix amb la seva família ho fan per parlar de temes importants/interessants: *“Sí, perquè parlen de coses bones sobre mi. També perquè els meus pares saben el que faig.”* A1(1), *“Sí, igual han hablado y el tutor le dice que voy bien. Luego mi padre me apoya y me dice que siga así.”* A2(1). També, ambdós alumnes coincideixen en què el seu tutor té una bona comunicació amb la seva família.

Quant a *la metodologia i recursos utilitzats al grup del PDC*, els professionals del centre expliquen la metodologia establerta en el PDC:

Es treballa per projectes a l'àmbit pràctic. Els altres àmbits-matèries, com si féssim les matèries habituals, de manera individual i alguna vegada en grup. (O1)

La proporció que treballen és adequada. Treballem molts aspectes pràctics. De fet, al tenir-los moltes hores, no tenim un horari fixat del que toca fer cada hora i això em permet molta mobilitat d'activitats diferents, ja siguin teòriques o pràctiques. També fem exposicions orals, activitats on-line, processadors de textos. (T1)

Els dos alumnes coincideixen amb el que apunten els professionals del centre: *“Treballem coses pràctiques i després, a les matèries, és molt semblant al que fèiem al grup normal. A mi, ja em*

sembla bé.” A1(1) i “Trabajamos en grupo y solos en el huerto y haciendo mantenimiento. En clase solos.” A2(1). Ambdós alumnes creuen que aquestes estratègies els ajuden a aprendre millor: “Sí, ja em va bé perquè al grup ordinari no “m’enterava” de res.” A1(1) i “Sí, ya me están bien.” A2(1). Els alumnes no coincideixen quan opinen sobre si al PDC es treballa de manera diferent a quan estaven al grup ordinari: “Sí, sobretot en l’àmbit pràctic.” A1(1) i “Es muy parecido, pero me gusta más porque entiendo más cosas.” A2(1)

Pel que fa als recursos utilitzats al PDC, els professionals coincideixen a explicar que no utilitzen cap material a destacar en el PDC, però troben a faltar una mica mitjans tecnològics i també estan força condicionats:

Treballem amb llibres i fotocòpies. També fem servir força material audiovisual, llibres de lectura. Tenim accés a l’aula d’informàtica perquè els alumnes no tenen ordinadors. (O1)

Treballem amb alguns llibres de text, fotocòpies. També anem a l’aula d’ordinadors (fem activitats on-line, processadors de textos, fem servir el moodle). No treballem llibres digitals. Els alumnes no tenen ordinadors per una qüestió econòmica, hi ha realitats molt dures. (T1)

L’alumnat entrevistat també coincideix amb els professionals del centre: *“Sí, fem servir llibres, fotocòpies. De l’ordinador treballem el moodle i activitats de pàgines web. També fem escrits que ens demanen els professors.” A1(1) i “Tenemos libros, fotocopias y vamos a la sala de ordenadores. Trabajamos el moodle, escribimos textos, hacemos actividades con el ordenador.” A2(1). Els alumnes també afegeixen que aquests recursos els ajuden a aprendre millor.*

Els professionals del centre expliquen que no troben a faltar cap tipus de recurs en particular: *“No, ens adaptem al que tenim.” (O1) i el tutor argumenta:*

No en trobo a faltar cap, estan bé. De totes maneres si l’aula tingués una pissarra digital, segurament la faria servir, però bé, faig servir el projector i ja està. Crec que els recursos van en funció de la comoditat del professor. Perquè després domina més l’aula, l’important és que el professor es trobi còmode. (T1)

Els dos alumnes entrevistats també comenten que no troben a faltar cap recurs més.

Quant a l’avaluació de l’alumnat del PDC, els professionals entrevistats expliquen que consensuen els criteris generals i específics del PDC:

Ens posem, l’equip docent-departament d’orientació, d’acord amb que els procediments i actituds compten més que els continguts. (O1)

Els criteris d’avaluació són els que hi ha establerts a la programació. On els continguts actitudinals i procedimentals tenen un pes important. Aquí també s’hi afegeix que se’ls avalua l’assistència (aspecte que no es té en compte als grups ordinaris) que compta com a nota. És un percentatge petit que, si no vénen o falten molt, aquesta puntuació ja no la tenen. No hi ha limitacions en les notes. No fa falta perquè ells mateixos ja presenten prou mancances perquè surtin notes ajustades. Si traguessin notables i excel·lents els tornariem al grup ordinari. En l’àmbit pràctic sí que hem posat excel·lents perquè hi ha alumnes que són excel·lents treballadors. (T1)

Els professionals expliquen que els criteris d'avaluació són iguals per a tots els alumnes del PDC:

S'apliquen els mateixos criteris d'avaluació a tots els alumnes. Llavors, si l'alumne presenta importants dificultats d'aprenentatge, és quan es corregeix alguna prova o treball, el teu nivell d'exigència baixa i ets més o menys flexible. (O1)

Els percentatges s'apliquen a tots igual. És a dir, d'entrada tots s'avaluen amb les mateixes condicions. A vegades, en funció del cas, ens cal ajustar-nos. (T1)

Els dos professionals coincideixen afirmativament en què aquests criteris d'avaluació són adequats per a tot l'alumnat del PDC: "Sí, i tant. Perquè amb aquests criteris pots treure el màxim de cada alumne que passa per l'aula oberta, ja sigui actitudinal o bé amb dificultats d'aprenentatge." (O1) i "Sí, i tant perquè els hem fet nosaltres i els hem anat ajustant cada any." (T1)

Els dos professionals coincideixen en les explicacions sobre si l'avaluació de l'alumnat del PDC es fa en base als criteris generals i/o específics³⁷:

Sí, perquè són uns alumnes més del centre i per tant, s'apliquen els mateixos criteris, pel que fa als generals. I pel que fa als específics són els que acordem nosaltres amb els percentatges. (O1)

Sí, als alumnes se'ls expliquen tots els criteris reflectits a les programacions i és el que seguim. (T1)

Es demana als professionals del centre si en l'elaboració d'aquests criteris, hi intervé tot el claustre i/o equip docent del PDC i ambdós coincideixen que ho fa l'equip docent del PDC.

Els criteris d'avaluació els estableix l'equip docent. Aquests són el resultat d'anys d'anar-los concretant i ningú els discuteix. A les programacions hi consten tots els percentatges i són públics. Si alguna vegada algun professor del claustre ha comentat com pot ser que certs alumnes del grup ordinari suspenen i estan més capacitats que alguns de l'aula oberta, l'argument que se'ls dona és que aquests alumnes estan dins una adaptació curricular. Per tant, segueixen una avaluació paral·lela adequada a les seves necessitats. El professorat creu que l'alumnat que passa per l'aula oberta en surt beneficiat i és cert. (O1)

Aquests criteris els fem nosaltres, l'equip docent i ningú ens discuteix res perquè l'aula oberta funciona. Els alumnes que portaven problemes a classe, ara els veuen a l'aula oberta i també per algun passadís de manera normalitzada. Els veuen bé, fent feina de manteniment pel centre, potser arriben tard algun dia. Però la gent veu que hi ha hagut un gran canvi, espectacular, per tant, entenc que si no diuen res vol dir que veuen que aquests treballen bé i no ens diuen ni qüestionen res i tampoc ens posen pals a les rodes. Si algú pregunta li expliquem que tenim una programació, uns criteris d'avaluació i l'alumne ha complert en el que li demanàvem i, per tant, considerem que funciona i es mereix l'aprovat. (T1)

En el punt de l'avaluació de l'alumnat, es demana als alumnes entrevistats diferents aspectes. Ambdós alumnes coneixen els criteris d'avaluació en l'evolució dels seus aprenentatges i la no

³⁷ Considerem els criteris generals com aquells aspectes que fan referència a criteris propis del curs/edat i els criteris específics aquells que fan referència a l'adaptació i/o concreció d'aspectes adaptats a les característiques de l'alumnat.

limitació en les notes: *“Sí, em demanen fer el mínim. No hi ha límits, però jo no trec bones notes. Hi ha companys que treuen més bones notes i ja em sembla bé.”* A1(1) i *“Sí, lo dicen en clase. Podemos sacar excelentes, pero yo no los saco.”* A2(1). També coincideixen afirmativament sobre si coneixen el que han de fer per aprovar les matèries del PDC i els sembla bé. A més, coneixen el que han de fer per recuperar les matèries pendents de cursos anteriors i n'estan al cas. Ambdós creuen que la seva actitud de treball, hàbits de treball i comportament és adequada al PDC, tot i que a vegades podria ser millor. Pel que fa a com afecta la seva actitud i comportament a l'avaluació de les matèries, apunten que és millorable: *“Bé, em porto bé a classe i faig el que puc.”* A1(1) i *“A veces estoy un poquito cansado y no hago mucho porque igual no he dormido bien.”* A2(1). Els dos alumnes entrevistats creuen que el professorat del PDC els té en compte les seves dificultats quan avaluen: *“Sí, si no ho tinguessin en compte no aprovaria gaire.”* A1(1). Els dos alumnes també estan contents amb els resultats que han obtingut fins ara al PDC: *“Sí, perquè si no estigués aquí ho suspendria tot. Ara només en suspenc tres.”* A1(1) i *“Sí, porque antes me quedaban más. Los dos primeros trimestres las he aprobado todas.”* A2(1). També els importa treure bones notes. I també creuen que als seus pares els interessin els seus resultats acadèmics: *“Sí, em diuen que molt bé. Abans em fotien la bronca.”* A1(1) i *“Sí, porque antes me castigaban y ahora no. Ahora me apoyan más.”* A1(1)

Pel que fa a la participació de l'alumnat en l'avaluació, ambdós professionals expliquen que l'alumnat del PDC no participa en cap aspecte de l'avaluació a l'hora d'establir criteris d'avaluació.

No. Com a molt es fan autoavaluacions amb exercicis puntuals de classe. De totes maneres es donen moltes explicacions de les notes obtingudes (assistència, puntualitat, actitud, esforç, dedicació, motivació, interès,...) de manera individual. (O1)

No, nosaltres els definim i els expliquem. Ho accepten sense cap inconvenient. (T1)

Els dos alumnes també diuen que mai se'ls ha preguntat com hauria de ser l'avaluació que fan els professors als alumnes del grup.

Quant a la valoració general del PDC, els professionals creuen que el PDC aconsegueix la finalitat per a la qual es va proposar, però amb alguns matisos: *“Sí, l'aula oberta és el passaport per a molts alumnes que serien de fracàs i sentenciats.”* (O1) i el tutor argumenta:

Sí, però no en tots els casos. També n'hi ha alguns que arriben a entrar en algun cicle formatiu que no sigui gaire tècnic. Sí que tenen dificultats i han de fer un sobreesforç del que estaven acostumats a fer, però ho aconsegueixen. (T1)

En canvi, els dos alumnes diuen que sí: *“Sí, perquè intento treure'm l'ESO. Abans deia que ho volia deixar i ara he canviat d'opinió.”* A1(1) i *“Sí, porque lo que he hecho ha servido de algo.”* A2(1).

Els professionals destaquen diferents aspectes positius del PDC: *“Destaquem moltes coses, principalment els canvis que hi ha en els alumnes.”* (O1) i *“Doncs que hi ha grans canvis en els alumnes i se'ls obre una oportunitat.”* (T1). Els alumnes també expliquen el que més els agrada

del PDC: “L'àmbit pràctic, el de treballar. Anar a l'hort i arreglar coses per a l'institut.” A1(1) i “Que hacemos prácticas, nos movemos por el instituto y voy aprendiendo también.” A2(1)

Els professionals també creuen que el PDC funciona:

Sempre hem estat molt contents dels resultats obtinguts, dels canvis que feien els alumnes. De fet hi ha molts alumnes que fan el canvi d'actitud, no tots. Estem encantats amb els alumnes que han canviat com un mitjà. És un projecte necessari per a molts alumnes. (O1)

Sí, la prova està en què el centre confia en nosaltres, sinó no ens donaria tantes hores. (T1)

Pel que fa a si hi ha algun aspecte millorable en el PDC, els professionals entrevistats coincideixen en que sí, però en punts diferents:

Seria interessant poder recuperar els monitors de tallers que temps enrere havia facilitat l'ajuntament. Degut a la pèrdua de pressupost no en podem disposar. També per qüestions organitzatives i pràctiques. El fet que hi hagi alumnes de tercer i quart junts fa que hi hagi dificultats per organitzar els continguts de les matèries perquè uns són a l'empresa i altres al centre. Si poguéssim disposar del professor k que teníem abans podríem desdoblar i, fins i tot, alliberar-nos a nosaltres per fer altres tasques del departament. El centre també ens diu que l'aula oberta és nostra i s'ha de cobrir i això va en detriment d'atencions individualitzades. Les dues psicopedagogues som les dues professores del centre que no tenim hores de permanència al centre perquè es converteixen en hores d'atenció individualitzada. (O1)

Possiblement hi ha aspectes a millorar perquè tot és millorable. Potser ser més estricte durant el curs per evitar coses a final de curs, però també és complicat per la dinàmica que s'estableix, és difícil. Però sempre se n'aprèn de cara a pròxims cursos. Trobo a faltar el que hi havia al centre quan vaig entrar al centre. La part pràctica els la feien uns monitors pagats per l'ajuntament. Arrel de les retallades d'aquests monitors, vuit hores de taller les estic fent jo. Per tant, també depèn una mica de la meua bona voluntat que el taller funcioni i m'he adaptat a les necessitats del centre. (T1)

Els dos alumnes no detecten res que no els agradi del PDC ni canviarien, ni traurien, ni afegirien res. Els sembla tot bé i correcte.

5.1.2. INFORME C2

Per a la redacció de l'informe del C2 ens basarem en la informació procedent de:

- Documents de centre (pla d'atenció a la diversitat i programacions didàctiques): DC2
- Entrevista orientador: O2
- Entrevista tutor: T2
- Entrevista alumne: A1(2)
- Entrevista alumne: A2(2)

Per obtenir l'informe C2, ens centrarem en tres dimensions: característiques formals del PDC, característiques de contingut del PDC i opinió sobre el PDC per part del professional d'orientació educativa del centres de secundària, el tutor de l'alumnat del PDC i de l'alumnat del PDC.

El centre C2 públic se situa en un municipi costaner de la Comarca de la Selva. El municipi té una població d'uns 41.000 habitants i amb tres centres més completen l'educació secundària de la zona (un dels quals és concertat i l'altre és nou de fa pocs anys). El C2 té el seu origen el 1995 i actualment ofereix quatre línies d'ESO, totes les modalitats de Batxillerat i cicles de grau mitjà. El nivell socioeconòmic de l'entorn és mitjà. El centre disposa d'un PDC, modalitat A, amb una dedicació de vint-i-sis hores setmanals, formant un grup específic de quinze alumnes de tercer d'ESO.

Quant a la perspectiva de les **característiques formals del PDC** i concretant en *l'organització i el seu disseny*, el C2 disposa d'un programa de diversificació curricular, modalitat A. En la documentació consultada, aquest forma part del pla d'atenció a la diversitat. També podem observar que el document és elaborat i coordinat per l'orientador del centre, com una tasca més de la seva gestió al capdavant del departament d'orientació. En el document consta que l'alumnat forma un grup específic durant vint-i-sis hores a la setmana i quatre hores més integrat en els grups ordinaris de tercer d'ESO. Referent a la posada en funcionament, en el document no hi consta un informe adreçat al Departament d'Ensenyament del nombre d'alumnes que segueix el programa ni els recursos necessaris per posar-lo en funcionament.

Quant als *elements constitutius del PDC*, no hi consten els principis pedagògics, metodològics i organitzatius, però els criteris i procediments d'assignació d'alumnes hi són i els veurem quan ens centrem en les característiques del contingut del PDC. En el document es concreten els criteris organitzatius (agrupament d'alumnes, espais, horaris i utilització de recursos materials). És a dir, el PDC és previst per als alumnes de tercer i també per als de quart d'ESO. Els de tercer fan tallers al centre (modalitat A) i els de quart (modalitat B) van a empreses dos dies a la setmana. Els alumnes es distribueixen en un sol grup amb el seu corresponent professor tutor. La tutoria és assumida per la professora d'atenció a la diversitat del centre. En el document també s'exposa que el programa s'organitza en matèries i àmbits. La informació es complementa amb les programacions didàctiques de les matèries de llengua catalana i castellana, llengua anglesa, matemàtiques, ciències socials, educació física, visual i plàstica; i la de l'àmbit tecnocientífic. En el document no hi apareixen les programacions de les matèries optatives amb el grup específic. Malgrat no hi hagi constància escrita, l'orientador explica que les matèries optatives amb el grup específic queden convalidades pel àmbits. Tampoc hi consta la programació de la música amb grup ordinari, ni les orientacions per a l'acció tutorial, ni els criteris d'acreditació per a l'alumnat ni els criteris i procediments per a l'avaluació i revisió propis del programa.

Pel que fa al *seguiment i avaluació del PDC*, no hi ha la memòria anual del programa, tampoc hi ha un informe del progrés de l'alumnat ni una valoració i/o propostes de modificació.

Des del punt de vista de les **característiques de contingut del PDC** i concretant en l'indicador de la *finalitat del programa*, en el document s'especifica que el centre treballa per mantenir la motivació de l'alumnat per assolir les competències bàsiques i obtenir el graduat en educació secundària.

Referent a *l'estructura curricular del PDC*, el document exposa que les matèries del grup tenen una programació que defineix tot un seguit de dimensions per a cada àrea amb la concreció d'actuacions. Aquestes es defineixen en forma d'objectius. Vegem les dimensions.

- Llengua catalana i castellana: expressió oral, expressió escrita, comprensió oral, comprensió escrita, conceptes gramaticals, llenguatge plàstic, iconogràfic i d'ús mediàtic
- Matemàtiques: càlcul, resolució de problemes, mesura, geometria, tractament de la informació
- Ciències socials: interpretació espacial, història i territori, pensament crític
- Educació física: conceptual, procedimental i actitudinal
- Visual i plàstica: la percepció visual, tècniques i procediments artístics, el color, la representació, geometria plana, sistemes de representació, la figura humana, imatge publicitària, imatge tecnològica, el disseny
- Llengua anglesa: Expressió i comprensió oral, i expressió i comprensió escrita

També es fa tot un seguit de consideracions generals sobre continguts, metodologia, criteris i instruments d'avaluació i recursos materials (aquests concretats per matèries).

També trobem la descripció de dimensions i/o habilitats treballats en forma d'objectius en l'àmbit tecnocientífic: salut, medi ambient, química, física, coneixements d'objectes quotidians. Per altra banda, no hi ha cap esment de l'àmbit lingüísticosocial ni pràctic, tot i que es pot deduir que es treballa per matèries. Tampoc es fa referència a les matèries que els alumnes cursen amb el grup ordinari. En el document no s'especifica si els alumnes del PDC realitzen alguna hora de tutoria amb el grup ordinari, però de les entrevistes realitzades, l'orientador del centre explica que els alumnes del PDC no cursen la tutoria amb el grup ordinari.

Pel que fa a la *durada de l'alumnat al PDC*, en el document no hi apareix el temps de permanència al grup específic, però de les entrevistes realitzades, l'orientador del centre explica que l'alumnat hi sol estar uns dos anys, però també va en funció de cada cas.

Quant a la *distribució horària de matèries del PDC*, en el document no hi consta la distribució de les trenta hores lectives setmanals. De l'entrevista amb l'orientador només ens comenta la distribució de les quatre hores que els alumnes fan amb els grups ordinaris corresponents. Aquest explica: "*A tercer fan l'optativa que els hi toca (dues hores) i l'educació física (dues hores).*"(O2)

Centrant-nos en *l'alumnat del PDC*, concretant el moment de la seva incorporació, es detecta que en el document no hi consten els criteris sobre quan els alumnes poden entrar-hi a formar part del PDC. Ara bé, de l'entrevista realitzada a l'orientador podem veure que en tenen uns malgrat no estiguin escrits: "*En aquest centre se segueix estrictament la normativa que diu que el PDC és per alumnes de tercer i quart d'ESO.*" (O2)

En el document es caracteritza el perfil de l'alumnat. Els alumnes susceptibles d'accedir al recurs d'aquest centre tenen les següents característiques:

- Alumnes absentistes
- Alumnes amb greus retards d'aprenentatge
- Alumnes amb necessitats educatives socials i/o personals molt greus

- Alumnes que manifesten problemes de conducta en general
- Alumnes desmotivats que han decidit, de manera sistemàtica, que no volen treballar a l'aula
- Alumnes amb problemes de consum, addicions, etc.

En el document no es concreten els criteris d'admissió i l'orientador explica que els defineix l'equip directiu: "*Ja ens vénen donats per coordinació.*" Pel que fa al procediment d'incorporació de l'alumnat al PDC, el document consultat exposa que les propostes d'alumnes que han de seguir aquest projecte les fan les juntes d'avaluació a final de curs, per fer-la el curs vinent, o els equips docents quan es vol iniciar en el mateix curs. La CAD selecciona els alumnes, tot elaborant un ordre de prioritats. En el document no hi consta la ràtio d'alumnat, però els professionals del centre entrevistats concreten que al grup d'adaptació de tercer d'ESO està formant per quinze alumnes. En el document no hi consta cap aspecte/criteri de participació de l'alumnat pel que fa a la tria d'activitats, continguts, etc.

Pel que fa al *professorat del PDC*, en el document no es detallen els criteris d'assignació dels professors que hi imparteixen docència. De totes maneres sí que hi consta els noms i cognoms dels professors, però no el criteri d'assignació. En el document s'apunta una hora a la setmana de reunió de l'equip docent.

Quant a la *tutoria del PDC*, en el document no es presenta el criteri d'assignació del tutor del programa ni el nombre d'hores de tutoria del PDC, però l'orientador confirma que es dedica una hora a la setmana a fer-ne. En la documentació consultada no es mostren les activitats pròpies de la tutoria específica del programa ni es recull cap tipus de contracte didàctic que es demani a l'alumnat per formar part del grup. De totes maneres l'orientador explica: "*Existeix un contracte didàctic que cal signar, tan alumnes com família.*" (O2). En el document tampoc es reflecteix el procediment d'informació a les famílies.

Pel que fa a la *metodologia i recursos del PDC*, en el document s'apunta la metodologia que es treballa. Aquest explica que:

- Cal organitzar de manera globalitzada els aprenentatges bàsics i fonamentals de diverses àrees amb una metodologia més pràctica i activitats més funcionals i manipuladores
- Utilitzar les TIC/TAC com a eina d'aprenentatge en totes les àrees
- Fomentar el treball cooperatiu
- Reforçar l'atenció personalitzada per potenciar l'autoestima i proporcionar orientació escolar i laboral

I pel que fa als recursos, en el document hi consten els recursos de què es disposen, que són: llibres de text (fent referència a editorials diverses), digitals, espais virtuals, portal edu365, internet a l'aula, audiovisuals.

I referent a l'*avaluació de l'alumnat del PDC*, en el document hi apareixen els criteris generals i específics d'avaluació. Els criteris a seguir en tot procés d'avaluació són:

- Avaluació contínua, basada en l'observació sistemàtica al llarg de tot el procés que dura el projecte

- Avaluar l'alumne en funció del seu propi progrés i dels objectius que ens proposem. Així doncs, pot succeir que l'alumne no assoleixi els objectius proposats però que hagi fet una bona evolució, la qual cosa requereix una avaluació molt positiva de l'alumne i el seu esforç
- Les qualificacions podran oscil·lar entre: insuficient, suficient i bé

En el document no es detallen els criteris de recuperació de l'alumnat, tot i que l'orientador explica que cal recuperar matèries pendents. Pel que fa a la repetició-promoció de l'alumnat, en el document no es concreten els seus criteris ni els criteris de titulació de l'alumnat.

Des de la perspectiva de **l'opinió sobre el PDC per part del professional d'orientació educativa del centre de secundària, el tutor de l'alumnat del PDC i de l'alumnat del PDC del C2**, podrem anar veient el punt de vista argumentat dels seus participants entorn aquesta mesura d'atenció a la diversitat. En les diferents entrevistes podem exposar que els professionals expliquen la seva visió de l'origen del PDC al centre. L'orientador explica com es va crear el PDC perquè va formar part de l'equip de professionals que el va posar en funcionament.

Tot va començar el 1998 amb les UAC³⁸, quan ens va arribar una carta del Departament d'Ensenyament que ens convidava a una xerrada per un nou projecte. (...) Hi vaig anar amb el professor de tecnologia. Ens van dir que si teníem ganes i necessitat de tirar-ho endavant ens donarien facilitats. Ens ho vàrem plantejar i ens va semblar bé fer-ho perquè teníem tot un seguit d'alumnes amb una problemàtica conductual i social molt important al darrera. (...) Ens van demanar un document teòric i el centre va demanar un professor més, d'atenció a la diversitat, que fos un mestre que tingués ganes de passar a secundària i que treballés aspectes pràctics (...). Entre tots tres, vàrem començar aquell projecte UAC atenent set-vuit alumnes conductuals (...). Eren alumnes de tercer i quart, barrejats. (O2)

El tutor explica que va arribar amb certa posterioritat al centre d'haver començat aquest programa: "Jo, quan vaig arribar, ara fa vuit anys, ja funcionava." (T2). Ambdós professionals creuen que era necessari plantejar aquest tipus de programa:

Sí, el recurs era per atacar una problemàtica conductual. Els alumnes anaven d'expulsió en expulsió i això ens va semblar un bon invent. (...) Amb el temps el motiu per formar part del programa s'ha anat adaptant i també ha estat motiu de discussió en el claustre. Perquè hi havia posicions diverses, si atendre els de conducta o els de dificultats d'aprenentatge. Ha acabat sent un sac, però al principi de curs sempre intentem prioritzar i definir des de la CAD si és una aula oberta més conductual o més d'aprenentatge. (...) Tot va començar com una prova i amb el temps ho hem anat veient com una necessitat. Des de la teoria, la part més pedagògica, tot et fa pensar que no és la més correcta. Però en el dia a dia, veus que per als alumnes tot és tan diferent, que la millora que fan no s'hauria produït a l'aula ordinària. (O2)

³⁸ A l'inici del curs 1997-1998 el Departament d'Ensenyament va crear les unitats d'adaptació del currículum, conegudes pel nom d'UAC. Aquestes eren un recurs educatiu d'atenció a la diversitat en l'educació secundària obligatòria (ESO). Aquestes unitats estaven dins les dependències del centre a càrrec de professorat específic. La tipologia de l'alumnat que hi assistia era representat per aquells qui no s'adaptaven al context escolar, ja sigui pel compliment de les normes com per l'aprenentatge. La normativa també establí que havien de ser alumnes de segon cicle de l'ESO (tercer i quart). Aquests alumnes també compartien activitats amb els alumnes del seu grup de referència per tal de no perdre la seva identitat d'origen. La metodologia de les UACs combinava els aprenentatges teòrics amb tasques manipulatives on l'alumnat podia comprovar l'aplicació dels continguts treballats.

Per mi seria bo que no hi hagués aula oberta, que estiguessin integrats amb els altres perquè això de tenir-los separats els etiquetes una mica. Ara bé, el claustre hauria d'estar disposat a tractar aquest tipus d'alumnat. El problema és que el nen que et molesta el fas fora i no saben perquè molesta. Ens arriben alumnes que ens diuen que són conductuals i quan arriben a l'aula oberta no ho són, que potser necessitava que algú s'entretingués una mica a ensenyar-lo a escriure. Crec que el problema està en el professorat. Si es tragués l'aula oberta em sabia greu per als alumnes. (T2)

Pel que fa a la finalitat del PDC, l'orientador i el tutor coincideixen en què el programa té una finalitat a mig termini perquè l'alumnat pugui millorar els seus resultats acadèmics, millori la seva confiança personal i se senti més integrat al centre, i creuen que és una mesura adequada per aconseguir-ho:

Sí, i tant, és clar. La pastanaga és el graduat. Llavors, pel camí es treballen aspectes més personals de cadascú, ja sigui les seves habilitats bàsiques, millorar l'autoestima. Podem estar fent hort, fent polseres, macramé,... Però a l'aula es treballen continguts teòrics, continguts curriculars el més ordinari possible. L'objectiu és aprovar, entrar en un cicle formatiu o PQPI/PFI. Amb els alumnes amb greus dificultats d'aprenentatge ens plantegem que aprenguin el màxim possible i llavors els anem encaminant als PQPI/PFI. Intentem convèncer a tots aquests alumnes de la manera que sigui perquè tirin endavant. (O2-T2)

En aquest mateix punt, els dos alumnes entrevistats també coincideixen: *"Sí, jo crec que podré arribar al graduat si segueixo així. Perquè ara treballo i entenc el que m'expliquen els professors." A1(2)* i *"Sí, perquè estic aprenent moltes coses. Ara m'inscriuré a un PQPI/PFI de pintura o hostaleria." A2(2)*

A més els professionals del centre també coincideixen amb que la finalitat última del PDC és que l'alumnat pugui assolir un graduat en educació secundària i creuen que és una mesura adequada per aconseguir-ho: *"Sí i tant. Perquè sinó tots aquests alumnes amb aquestes problemàtiques al darrera quedarien a la cuneta." (O2-T2)*

Quan es consulta a l'alumnat, es pot observar que malgrat la fita sigui el graduat en ESO, són molt conscients de les seves dificultats per assolir-ho: *"I tant, si no estigués a l'aula oberta no podria tenir graduat perquè no vindria a classe." A1(2)* i *"Potser el graduat no, però sí que podré fer un PQPI/PFI. A més si no estigués a l'aula oberta no vindria a l'institut." A2(2)*

I reflexionant si hi hauria altres mesures per aconseguir el graduat en educació secundària obligatòria, els professionals també coincideixen que, ara per ara, aquest programa és el correcte: *"Ara per ara és la que ens funciona i millor ens va." (O2-T2)*

Quant a l'estructura curricular del PDC i més concretament en l'agrupament de les matèries per àmbits, ambdues professionals creuen que el que proposa el Departament d'Ensenyament és adequat en un àmbit concret: *"Està bé en l'àmbit pràctic, però com que estem dins d'un sistema determinat per matèries és difícil portar-ho." (O2)* i *"L'àmbit pràctic ja està bé, però tenim un sistema que funciona per matèries i és complicat gestionar-ho." (T2)*

Quan es demana si el centre segueix la distribució per àmbits que exposa el Departament, ambdós professionals expliquen que ho fan de manera indirecta, però treballen per matèries:

De manera indirecta ja treballem per àmbits perquè fem diverses matèries alhora i pots estar treballant dos i tres matèries en una sola activitat. Un dia, a la classe de català fent el subjecte i el predicat, els musulmans de la classe van començar a explicar el ramadà. Mica a mica, la resta s'hi van anar interessant i hi va haver un diàleg molt interessant. Tot va ser improvisat, sense forçar res i va resultar molt enriquidor. Així, en aquella hora vàrem estar fent català i ciències socials. (...) Però nosaltres treballem per matèries. És el més semblant a l'aula ordinària i els alumnes se senten millor. Com que van amb altres grups a fer optatives, llavors necessiten saber quina matèria fan a cada hora, necessiten tenir un ordre. En el butlletí de notes tot surt per matèries. Ells volen que sigui el més igual que els altres, són tant dispersos que els hi va molt bé i els fa falta una línia clara de treball. Programar amb aquests alumnes resulta molt difícil. (O2-T2)

En aquest aspecte, l'estructura de matèries/àmbits del currículum, fent-ho extensiu a matèries compartides amb el grup ordinari, es constata que els alumnes del PDC hi comparteixen dues matèries amb un total de quatre hores. Els professionals consultats expliquen:

A tercer fan l'optativa que els hi toca (dues hores), l'educació física (dues hores). Està bé perquè així es poden barrejar amb els altres, tot i que, els conflictes també hi són, ja sigui amb alumnes com professors. Fan tutoria compartida els de l'aula oberta tercer (quinze alumnes), conveni singular (vuit alumnes) i unitat d'escolarització compartida (tres alumnes), és massa nombrosa (vint-i-tres alumnes). Costa molt gestionar el grup. (O2-T2)

Els alumnes expliquen que no els agrada massa anar amb els altres companys de l'aula ordinària: *"Sí, l'optativa i l'educació física, quatre hores a la setmana. Ens va bé, però estem acostumats a estar amb l'orientadora i la tutora... i sortir fora de l'aula oberta..." A1(2) i "Sí, l'optativa i l'educació física. No m'agrada molt. És que nosaltres som una família i anar amb els altres els veig com uns "pringats"..." A1(2)*

Referent a la durada del PDC, l'estada de l'alumnat a aquest grup es troba pels voltants de dos cursos acadèmics, fins a complir els setze anys: *"Arriben a tercer i llavors passen a quart. Això és l'estàndard, llavors hi ha excepcions." (O2) i "Un parell d'anys. Arriben a tercer i llavors passen a quart. Això és el normal i després cal mirar casos concrets." (T2).* Aquesta informació queda contrastada amb l'opinió dels dos alumnes en què el primer hi està dos anys i l'altre només un perquè ja haurà fet els 16 anys: *"Jo hi estaré també l'any que ve perquè pugui treure'm el graduat." A1(2) i "Jo ja marxo aquest any a fer el PQPI/PFI. Si no m'agafen, potser tornaré." A2(2)*

Quant a la distribució horària de matèries del PDC, ambdós professionals coincideixen a explicar que a efectes pràctics treballen les matèries de tercer d'ESO. Ara bé, donat que s'intenta treballar de manera interdisciplinària, hi ha un ajustament al currículum establert d'aquest nivell.

Les matèries de tercer d'ESO hi són totes, però en algunes d'aquestes fem activitats pràctiques. A la setmana fan quatre hores de jardí i hort que queden incloses en les matèries, ja sigui a socials, matemàtiques, tecnologia i informàtica. De totes maneres, la dedicació a l'àmbit pràctic és flexible i s'adequa en funció del dia i el què es vol treballar. A la matèria de visual i plàstica també fan un projecte sobre l'aigua pràctic. Les matèries s'adapten en funció de les necessitats que es plantegin o proposin. (O2-T2)

Quant a l'alumnat del PDC, els professionals entrevistats expliquen que el moment de la seva incorporació és entre tercer i quart d'ESO, però no estaria malament que la incorporació s'iniciés abans.

Sí, en aquest centre se segueix estrictament la normativa. A segon hi ha un grup d'alumnes susceptibles d'anar a l'aula oberta de cara al pròxim curs, però no tots hi van. És un grup d'aula oberta encobert de primer cicle³⁹. Oficialment no està reconegut. És un grup que s'ha discutit molt a nivell de claustre, però des del departament d'orientació no hi creiem. No funciona per plantejament. Aquest segon és la pedra més mal posada de l'institut. Seria interessant que el claustre veiés que no, la CAD entengués que no i es busqués un altre enfocament. Tot això és una decisió de CAD, però la CAD actua en funció del que vol el claustre. (O2)

El tutor comenta la seva conformitat amb el funcionament del centre: "En aquest centre se segueix la normativa. Ja em sembla bé." (T2). Aquestes argumentacions queden confirmades amb les explicacions que donen els alumnes entrevistats quan se'ls pregunta en quin curs/edat van entrar a formar part del PDC:

A tercer d'ESO, amb catorze anys. Em comportava molt malament i tenia molts problemes amb la meua classe i els professors. Vaig parlar amb l'orientadora i em va donar aquesta oportunitat. Si no l'hagués aprofitat potser no hauria tornat a l'institut. A1(2)

A tercer d'ESO, 15 anys. Per què a primer i a segon jo em portava molt malament. I ara m'han donat una oportunitat per treure'm el graduat. A2(2)

Pel que fa al perfil de l'alumnat del PDC, els professionals del centre es mostren conformistes amb el perfil d'alumnat que defineix l'equip directiu va en consonància amb la postura el claustre de professors:

La nostra coordinadora segueix la normativa al peu de la lletra. Quan hi ha alguna proposta ja em ve definida i com a molt hi puc fer algun retoc. Però al final ens en sortim. (O2-T2)

Pel que fa al punt de vista entorn als criteris d'admissió, l'orientador continua mostrant-se resignat amb l'equip directiu i el claustre de professors en com s'estableixen.

Ja ens vénen donats per coordinació. Si funcionessin aquests criteris ens semblarien ideals. A vegades proposaria, però com que és difícil encertar-ho, davant del dubte prefereixo cedir. Amb el temps me'n penedeixo i crec que hauria d'haver dit el que a mi em semblava com a psicopedagoga. Tant per acceptar alumnes com no aconsellar que no hi entressin. La CAD accepta el que jo exposo, però llavors es comenta que l'equip docent hi hauria d'estar d'acord. Amb això, a vegades, es creen una mica d'embolics i es divaga una mica. Jo no vull problemes ni crear conflictes. La CAD és molt ferma, però mai portarà la contrària en un equip docent. Llavors hem de jugar a dues bandes, a la de la CAD i a la de l'equip docent. Normalment se sol respectar perquè jo no sóc exagerada i mai faig propostes descabellades, i normalment diem que sí, poques vegades és un entrebanc. (O2)

El tutor coneix els criteris d'admissió dels alumnes del PDC, però reclama la possibilitat de poder-hi intervenir perquè n'és el tutor.

³⁹ En la legislació LOGSE, quan parlem de primer cicle ens referim als cursos de primer i segon d'ESO.

Sí, aquests vénen establerts per coordinació. Estaria bé que com a tutora hi pogués participar una mica ja que al final els he de tenir jo, però bé, m'adapto. (T2)

Pel que fa a l'opinió del procediment d'incorporació d'alumnes al PDC, l'orientador comparteix i exposa:

Hi ha un informe del tutor o bé una proposta de l'equip docent, es passa a la CAD. Llavors la coordinadora mira que es compleixin els requisits. I llavors es torna la resposta a l'equip docent i al tutor. Si és que sí, es truca a la família i se li proposa i se l'informa. Sí, és un bon procediment. A l'inici de tot aquest projecte, quan érem pocs i vam començar, també el tutor de l'aula oberta, el tutor de l'alumne i la família parlaven tots junts. Però amb els anys, el creixement del centre i la quantitat d'alumnes això s'ha perdut. (O2)

El tutor diu que també el coneix, però insisteix en poder-hi participar.

Hi ha una proposta del tutor o de l'equip docent, que arriba a la CAD. La coordinadora comprova que es compleixin els requisits, es torna la resposta a l'equip docent i al tutor. Si s'accepta a l'alumne, es truca a la família i se li proposa. Jo crec que en tot aquest procediment hi falta l'opinió del tutor de l'aula oberta. (T2)

Ambdós professionals del centre no coincideixen amb que es fa una bona selecció de l'alumnat del PDC. L'orientador diu que bastant, però el tutor comenta:

No massa. Quan els tens al davant el primer dia et preguntes com poden haver-hi tants perfils i creus que no és una bona selecció. Llavors t'arramagues, t'ho muntas com sigui i els acabes integrant després de molt de treball. Al final, acabes tenint un grup perfecte. I cada any ens passa el mateix. Cada alumne està a l'aula oberta per una raó diferent. (T2)

Referent al nombre d'alumnes més adequat per al PDC, ambdós professionals coincideixen que ha de ser un grup reduït: "De vuit a dotze ja faries, perquè si són diferents, són diferents i ja t'espavilaries." (O2-T2). Ara bé, la realitat no és la mateixa del que seria ideal. Aquests coincideixen en què el nombre d'alumnes que tenen a classe és una mica insostenible: "No ens sembla adequat, és brutal. Els alumnes de tercer són quinze, però llavors s'ajunten amb els de quart i la UEC. Són masses." (O2-T2). Els alumnes entrevistats també constaten el gran nombre de companys que són a l'aula: "Som molts, però ja està bé. L'any passat érem trenta, ara la meitat." A1(2) i "Sí, perquè som molts a classe, però estem bé." A2(2)

Centrant-nos en la participació de l'alumnat, concretament si intervenen en algun aspecte del PDC (per exemple, en la tria d'activitats, de continguts, etc.), ambdós professionals expliquen que els alumnes no ho fan en aspectes rellevants perquè el sistema no ho permet.

No, tot ve establert. Ara bé, dins a classe els demanem què prefereixen i escoltem les seves demandes, combinades amb temes curriculars. Per exemple, a la part d'informàtica, quan has acabat d'explicar el que tu vols d'ells, els demanes si volen fer algo. Llavors et demanen fer un blog. Per tant, aprofites l'ocasió perquè llavors aprenguin a fer un blog. De fet és molt fàcil fer-los anar cap allà on tu vols. (T2)

Aquests punts de vista queden confirmats per l'opinió dels mateixos alumnes entrevistats.

L'orientadora ens diu el que hem de fer, però després podem fer activitats manuals per desestressar-nos. Ens diu que si volem fer-ho, també hem de treballar el que ella ens diu. L'orientadora sap com tractar-nos. A1(2)

No, quan ve l'orientadora ens diu què hem de fer, però si la tenim tres hores seguides, llavors ens deixa a nosaltres triar una mica. A2(2)

Quant a la satisfacció de l'alumnat del PDC, ambdós alumnes expliquen que hi ha diferències entre el professorat del PDC i la resta.

Les professores d'ara saben tractar-nos, saben el que ens agrada, ens deixen expressar-nos. Els altres ens deien que féssim les coses sense cap explicació. I ara tenim menys profes i és millor, et coneixen més. Abans quan passaves pel passadís et miraven com si no servíssim per res, ara et diuen que podem i que ho aprofiti, que no sóc "tonta", que demostris el que sé. A1(2)

Algun professor d'abans sí que ens tractava bé, però la majoria no. Ara només són quatre professors i abans un per cada matèria. Això m'agrada més. Ara és diferent, sobretot per la convivència. Si ara et portes malament, la pròxima hora et tornes a tenir i no estàs bé. Abans, amb un professor cada hora si et portaves malament no passava res perquè llavors en venia un altre, no sabia res del que havies fet. Això et fa pensar diferent. A2(2)

Els alumnes destaquen els aspectes teòrics quan se'ls demana si els professors es dediquen a treballar amb ells els coneixements teòrics i pràctics per igual: *"Treballem més coses teòriques. No sortim molt de l'aula, però alguna manualitat també fem."* A1(2) i *"Més teòrics, però de pràctics també em fem. Anem a l'hort i és molt guai."* A2(2). Aquests es manifesten molt contents d'estar al PDC: *"Sí, molt, perquè ara tot és diferent."* A1(2) i *"Sí, perquè estic aprenent moltes coses."* A2(2). Aquests també exposen que no s'han perdut res pel fet de formar part del PDC: *"No, al contrari."* A1(2) i *"No, s'ho han perdut ells."* A2(2). Aquests no coincideixen quan se'ls demana si es relacionen igual amb els companys del PDC que amb els companys de l'aula ordinària: *"No, he guanyat grans amics i també n'he perdut. Però si els he perdut potser no eren tant amics. Ara estic molt contenta amb els que tinc."* A1(2) i *"Sí, jo em veig amb tots: els del futbol, els del carrer. Tots molt bé."* A2(2)

Pel que fa al *professorat del PDC*, els criteris que se segueixen per assignar-lo, l'orientador no pot opinar massa perquè no és un aspecte que depengui d'ell, però hi està d'acord.

La proposta la va fer l'equip directiu al claustre. L'equip directiu va exposar que si preferien tenir un professor de diversitat que només faria diversitat, o bé ens repartim la diversitat entre tots. El claustre va votar que volia una persona de diversitat. (O2)

El tutor exposa que coneix el criteri i hi està d'acord: *"A mi em sembla perfecte i estic encantada amb la feina que faig."* (T2). L'orientador del centre comenta que l'equip directiu no ha tingut mai cap dificultat per assignar professorat al PDC perquè ja els ve assignat per l'Administració: *"Sempre hi ha hagut professorat que venia destinat a fer diversitat. No ha passat mai que l'equip directiu demanés voluntaris per entrar-hi."* (O2)

Referent al perfil del professorat del PDC, els professionals expliquen quines característiques creuen que ha de tenir un professor que formi part del PDC a nivell de formació, actitud i experiència.

El professorat ha de tenir un component important de persona que transmeti fermesa, no rigidesa ni autoritat. Perquè els alumnes són tan fràgils i tan poc fermes que si el professor tampoc és ferm, allò fracassa, a més li prenen el pèl,... S'ha de ser una persona íntegra, explicar als alumnes el que hi ha, ser empàtic, buscar solucions a qualsevol adversitat,... que vegin que el que diu és el que hi ha i tiri endavant. El que no funciona és una persona amb forats i esquerdes (del tipus que siguin, personals, professionals,...). Els alumnes aprofiten per ficar el dit, després la mà i van seguint. Ells les veuen claríssimament. (...) Ha de ser una persona amb un caràcter i coherència. Jo crec que ha d'estimar els alumnes, s'ha de saber trobar la part bona d'ells. El professor ha de tenir l'habilitat per a conduir un grup, habilitat de gestió de grup, no habilitats acadèmiques. Qualsevol persona que sàpiga conduir un grup farà el que vulgui. (O2)

Jo sóc de l'opinió que això és vocacional i t'ha d'agradar. Si només ho vols fer per tenir un sou i una feina segura... Fer diversitat és molt complicat, t'ha d'agradar. Els altres t'han de veure com un "massoca", però a tu t'ha d'agradar. Si és així, que t'agrada i et toca diversitat llavors perfecte i funciona. (T2)

Els professionals entrevistats no creuen que el professorat, en general, estigui format per poder impartir docència en un PDC.

No, hi ha hagut professors d'atenció a la diversitat que han vingut al centre i, si serveixen o no serveixen per estar a l'aula oberta, ja es una altra cosa. Pel que fa a la resta de professorat del claustre, si hi ha d'anar a fer una guàrdia, tremolen. Crec que això és un desconeixement molt gran d'aquest tipus d'alumnes que també existeixen en un centre ordinari. (O2)

Que va. En el nostre centre, força gent tremola si ha d'anar a fer una guàrdia amb ells. Fins i tot, n'hi ha que hi van de dos en dos, per anar acompanyats, els hi tenen por. Hi ha molt desconeixement de qui són aquests alumnes. (T2)

L'orientador també explica que el professorat que forma part del PDC fa temps que treballa com a docent: "Jo porto més de quinze anys i la professora d'atenció a la diversitat vuit. Deu ser perquè ens agrada la feina que fem, oi?" (O2)

Centrant-nos en la motivació del professorat del PDC, el professional d'orientació educativa explica que a l'equip directiu no li ha calgut mai demanar professorat voluntari per formar part del PDC del centre.

L'equip directiu no ha demanat mai professorat per entrar a l'aula oberta perquè aquest ja ve assignat pel Departament d'Ensenyament com a professor d'atenció a la diversitat. Per tant, no s'ha donat mai el cas. (O2)

També explica que el professorat del PDC està implicat, és coneixedor de la realitat de l'alumnat i s'esforça per innovar: "En el nostre centre sí i molt." (O2).

Pel que fa al reconeixement del centre al professorat del PDC, els professionals entrevistats expliquen que el centre no preveu cap incentiu perquè el professorat accepti formar part de

l'equip docent del PDC: *"No, cap. Home, estaria bé, tenir una guàrdia menys a canvi de l'equip docent, però això no és així."* (O2) i *"Cap ni un. Estaria bé tenir-ne."* (T2). Els dos professionals es mostren positius sobre el suport i reconeixement de l'equip directiu i professorat per la feina que estan fent al PDC: *"De manera indirecta sí, són molt amables. No diuen res, però tampoc es posen amb la nostra feina."* (O2) i *"No em diuen res, però noto que estan encantats amb la feina que faig."* (T2). També se senten satisfets sobre com creuen que el professorat del centre veuen als companys que participen al PDC.

Ens admiren. Ens pregunten com podem fer això. No acaben d'entendre com podem aguantar tot aquest muntatge. (O2)

Molts professors es compadeixen de mi, em pregunten si estic bé i si puc. Sí que hi ha dies durs, tampoc deuen saber que estar aquí també té els seus bons moments. (T2)

Referent a la satisfacció de l'alumnat sobre el professorat que té des del punt de vista dels professionals del centre, aquests creuen que els alumnes estan contents: *"Nosaltres per a ells som intocables. Estan molt pendents de nosaltres, ens protegeixen."* (O2)

Crec que sí perquè ells noten que tu els dones el màxim suport i els ajudes amb el que sigui. Per exemple, quan han de recuperar alguna matèria, els ajudo a parlar amb els professors implicats i això és positiu per a les dues parts. (T2)

Pel que fa la periodicitat de les reunions del professorat del PDC, els professionals entrevistats expliquen el criteri amb què s'ha establert la periodicitat de reunió de l'equip docent. No tenen una hora oficial establerta, però la tenen inclosa dins la reunió del departament d'orientació.

No tenim hora de reunió d'equip docent. Se suposa que com que hi ha l'hora de departament, aquí ja va inclosa l'estona per parlar dels alumnes de l'aula oberta. De totes maneres ens busquem i passem moltes estones juntes i llavors parlem molt. Però oficialment, res. (O2)

Aquesta està inclosa dins la reunió de departament d'orientació a nivell oficial. Però a la pràctica no en tenim cap d'assignada. Però no és un problema perquè amb l'orientadora ens veiem molt sovint i ja ho arreglem entre nosaltres dues. (T2)

Ambdós professionals valoren que malgrat no tenen una hora oficial per reunir-se, estaria bé poder-la tenir: *"Amb l'hora de departament no n'hi ha prou perquè hi ha massa temes a tractar."* (O2) i *"Home, estaria bé que hi fos, però ja ens espavilem."* (T2)

Referent a la coordinació del professorat del PDC, els professionals creuen que hi ha la coordinació suficient entre orientador educatiu i tutor perquè el PDC funcioni. Ambdós també es mostren positius sobre la coordinació de l'equip docent del PDC: *"Molt bé. Ens veiem molt sovint i parlem molt, encara que no sigui de manera oficial."* (O2) i *"Entre l'orientador i jo ens veiem molt sovint i ja ho arreglem. Amb els altres professors ho fem quan ens veiem, però va bé."* (T2)

Quant a la tutoria del PDC, l'orientador explica que els criteris per assignar el tutor del grup de PDC és un tema de l'equip directiu, però hi està d'acord: *"Ve assignat per direcció que és el professor d'atenció a la diversitat. Ja està bé."* (O2). Per altra banda, el tutor del grup els coneix

i ja li sembla bé: *“L’equip directiu l’assigna al professor d’atenció a la diversitat. Jo estic encantada, ja em va bé.”* (T2).

Pel que fa a la temporització de la tutoria, els professionals del centre creuen que és suficient la dedicació d’una hora de tutoria setmanal amb l’alumnat del PDC, però el tutor afegeix que a vegades queda una mica curt: *“Sí, correcte. Però si cal més ja ho faig en un altre moment.”* (T2). L’alumnat entrevistat també s’aproxima força a la visió del tutor: *“No, perquè quan passa alguna cosa en una altra hora també parlem per solucionar-ho.”* A1(2)

No ho sé, perquè a vegades a tutoria no tens res a dir, però a altres classes llavors sí que vull parlar-ho i no és tutoria. Parlem dels nostres problemes a totes les hores i intentem solucionar-los. A2(2)

Quant a la coordinació de la tutoria, els professionals expliquen que la tutoria del PDC no segueix estrictament el pla d’acció tutorial del centre.

El pla d’acció tutorial és una guia de consulta i n’agafa el que li convé. No hi ha cap coordinació, però hi ha la màxima confiança perquè faci i desfaci. (O2)

Jo consulto el pla d’acció tutorial i selecciono aquelles activitats que em convenen. Normalment tinc feina a fer, però quan no hi ha res urgent a tractar, llavors el consulto i adapto alguna activitat perquè no estan orientades a ells. No hi ha una coordinació estricta, però sí que estic al cas del que cal anar fent. També tinc un document per alumne on s’especifica a cada alumne els objectius de treball. Amb la problemàtica que té i concretant el que es vol treballar per millorar-ho. (T2)

Els professionals del centre no poden opinar sobre si hi ha algun tipus de coordinació amb les tutories del grup ordinari perquè l’alumnat del PDC no participa en les altres tutories del centre: *“No, els alumnes de l’aula oberta fan la tutoria sols. És a dir, aula oberta, conveni singular i alumnes UEC.”* (T2)

Referent a les activitats de tutoria, l’orientador del centre confirma que el tutor no segueix estrictament les directrius del PAT⁴⁰ en les activitats de tutoria.

Hi ha un treball de fons molt important en l’esforçar-se i treballar, molt assembleari. Sovint se’ls planteja que si no volen treballar, tampoc podran tenir un graduat i això suposa temps de discussió i diàleg a classe. (O2)

El tutor explica quin tipus d’activitats es treballen a tutoria:

Les activitats que faig són molt centrades en la teràpia de grup: què estem fent, on volem anar, què podem fer l’any que ve,... Jugo molt amb el projecte singular per fer-los veure als de tercer què es poden trobar, que es vagin començant a posar en situació del que hi ha,... També els anem conduint, treballem valors, hàbits, saber estar a classe, saber estar escoltant,... Passen a ser dels del fons de la classe a un altre que els escolta i està per a ells. També posem alguna pel·lícula, que vegin que hi ha gent com ells, i creem un debat. (T2)

⁴⁰ PAT: pla d’acció tutorial

En aquest punt els alumnes entrevistats valoren positivament la tutoria del PDC: *“A mi em sembla molt bé, és important.”* A1(2) i *“Està molt bé. Fem una mica de tot, però sobretot parlem dels nostres problemes.”* A2(2). Ambdós comenten que els sembla bé les activitats de tutoria: *“Estan bé perquè en les coses que fem, busquem el significat que té per a nosaltres i així aprenem.”* A1(2) i *“Estan bé perquè les coses que fem ens fan entendre com és la vida.”* A2(2). També diuen que no fan tutoria amb els altres companys del grup ordinari: *“Sí, només amb els de quart que van a les empreses. Està bé perquè així t’assabentes de com els va a ells.”* A1(2). Aquests expliquen que el centre els fa signar un contracte didàctic abans d’entrar al grup del PDC: *“Em diuen que ho aprofiti i ho estic fent. Em sembla molt bé.”* A1(2) i *“Sí, el compromís que ens demanen és que ja que ens donen una oportunitat, aprofitem-la.”* A2(2)

Referent a la comunicació amb les famílies, l’orientador del centre explica quina directriu ha de seguir el tutor: *“Les mateixes que els altres professors del centre. De totes maneres la comunicació amb aquestes famílies costa molt.”* A1(2). El tutor també coincideix amb l’orientador en com estableix la comunicació amb la família.

Faig com està fixat al centre per a tots els tutors, és a dir, reunió a principi de curs i llavors una per trimestre. El problema està en poder contactar amb segons quines famílies, és molt difícil. (T2)

Ambdós professionals expliquen el compromís/responsabilitat a les famílies i alumnes per entrar a formar part del PDC:

A l’aula oberta no ho fem per escrit. De totes maneres, sí que ho fem verbalment i n’estem contentes. Sí que ho fem per escrit pel projecte singular. (O2)

Sí, verbalment. Els demanem que assisteixin, siguin puntuals, que es comportin i treballin. Està bé perquè és una manera de fer-los reaccionar i posar-se a fer alguna cosa que abans no feien. (T2)

Els alumnes entrevistats creuen que la comunicació de la seva família amb el tutor és freqüent: *“Sí, i tant. Els hi explica tot i està bé perquè quan fas coses bé... Els teus pares et diuen que molt bé.”* A1(2)

Sí, la veritat és que sí. A la mínima ja truquen a casa, tant per les coses bones com les dolentes. Jo he agafat molta confiança amb la meva família gràcies a la meva tutora perquè abans els hi ho amagava tot i ara ja els hi dic directament i m’entenen molt. A2(2)

Els alumnes també creuen que quan el tutor es reuneix amb la seva família ho fan per parlar de temes importants/interessants: *“Sí, i tant. Perquè la tutora ens posa a davant dels nostres pares i diu les coses clares.”* A1(2) i *“Sí, molt perquè parlen sobre coses que em passen a mi.”* A2(2). També, ambdós alumnes coincideixen en què el seu tutor té una bona comunicació amb la seva família: *“Sí, perquè parlen de tot i moltes vegades.”* A1(2) i *“Molt i molt. Perquè veig que es preocupen per mi.”* A2(2)

Quant a la metodologia i recursos utilitzats al grup del PDC, els professionals del centre expliquen la metodologia establerta en el PDC:

L'àmbit pràctic només són quatre hores, la resta és classe, classe, però amb una metodologia molt dinàmica, més distreta, no pot ser magistral. Està molt bé perquè no hi ha molta rigidesa i s'adapta bé al funcionament dels alumnes. Una estona de llegir, una estona d'escriure, una estona de debat,... adaptem molt la manera de treballar, acotem, pautem molt i que sempre tinguin feina. (O2)

Porto vuit anys aquí. Alguna vegada m'havia plantejat fer més projectes a l'aula, però no. Crec que els baixava l'autoestima. Ja són els "raritos", doncs encara més perquè no feien el mateix que els altres. Jo sóc molt "matxaca" i amb les mates els ho faig molt. Per tant, català, castellà, les socials, les matemàtiques, la tecno, les experimentals, tot això es treballa de la mateixa manera que els altres. Per tant, cadascú la seva feina i, si les activitats ho porten, ja fem grups. (T2)

En aquest punt, els alumnes entrevistats coincideixen amb els professionals del centre: *"Cadascú treballa lo seu. A vegades treballem junts, però més vegades quan anem a l'hort."* A1(2) i *"Treballem molt sols i en grup quan anem a l'hort."* A2(2). Els alumnes també creuen que aquestes estratègies els ajuden a aprendre millor i coincideixen amb que no es treballa de manera diferent a quan estava al grup ordinari: *"No, és molt semblant perquè fem les mateixes matèries, però jo aprenc més estant a l'aula oberta que amb els altres."* A1(2)

És molt semblant a abans d'entrar a l'aula oberta, però així també fem com els altres i els podem dir que fem el mateix. Aquest any he après moltes coses i estic content. A2(2)

Pel que fa als recursos utilitzats al PDC, ambdós professionals coincideixen força a emprar el material tradicional de l'institut.

Tenen dossiers i fotocòpies. Fan servir una llibreta per català, castellà, matemàtiques,... No compren llibres i a principi de curs els fem pagar uns 50 euros que seria tot el material, inclòs el material d'estoig, tot. També treballem molt amb el projector. Hem treballat a vegades amb l'ordinador, però es dispersen encara més perquè entren a llocs que no han d'entrar i hi ha massa estímuls visuals. També hem decidit deixar d'anar a l'aula d'ordinadors perquè la nostra presència sempre suposava molts enrenous. Se'ns mira amb lupa de com es deixa l'aula i això arriba un moment que cansa. Era tot un embolic i vàrem deixar d'anar-hi. (O2)

Els alumnes entrevistats també coincideixen: *"Treballem amb fitxes i dossiers. No tenim llibres. I a l'aula d'ordinadors no hi anem perquè tot són problemes."* A1(2) i *"Amb fitxes i dossiers. Llibres no perquè no els portaria al "cole" o potser ni els compraria perquè jo gasto els diners en altres coses."* A2(2). Aquests també afegeixen que aquests recursos ja els ajuden a aprendre i n'estan contents.

Els professionals del centre expliquen que no troben a faltar cap recurs en especial: *"No, amb el que fem servir ja ens va bé."* (O2)

Jo he provat llibres normals i també d'adaptats, i no funcionava. Perquè malgastes diners, perden els llibres o se'ls venen. Per tant, amb el que treballem ja ens sembla bé i no ens cal més. (T2)

En canvi els dos alumnes entrevistats troben a faltar poder utilitzar més els ordinadors.

Quant a l'avaluació de l'alumnat del PDC, els professionals entrevistats expliquen com es consensuen els criteris generals i específics del PDC. Aquests expliquen que ho fa el mateix departament d'orientació del centre i n'estan contents: *"Hi ha uns criteris generals de l'aula oberta que valorem més la part actitudinal i comportament. Ho marquem nosaltres hi estem satisfetes."* (O2-T2). Ambdós professionals també expliquen que els criteris d'avaluació són iguals per a tots els alumnes del PDC.

Com que a classe hi ha tanta diversitat d'alumnes, en un primer moment tenim en compte els criteris generals, però després ens centrem més a alumne per alumne i intentem moldejar-ho en funció de com va evolucionant. (O2-T2)

Els professionals també creuen que aquests criteris d'avaluació són adequats per a tot l'alumnat: *"Sí, i tant. Perquè ja estan pensats perquè puguin ser assolibles per ells."* (O2-T2). Ambdós coincideixen en què l'avaluació de l'alumnat del PDC es fa en base als criteris generals i/o específics. Aquests expliquen que l'elaboració d'aquests criteris es fa al departament d'orientació.

Aquests criteris els elaborem nosaltres i els argumentem i detallem perquè es vegi que hi ha un treball de fons, una coherència i que no es regala res. També és cert, que tot i així, hi ha professors que ho arribem a qüestionar. Llavors, també se'ls explica que si estan a l'aula oberta és perquè ells ho van voler i si funcionen és perquè hi ha una adaptació de tot, incloent-hi els criteris d'avaluació. (O2-T2)

En el punt de l'avaluació de l'alumnat, es demana als alumnes entrevistats diferents aspectes. Els dos alumnes coneixen els criteris d'avaluació per a la seva evolució dels seus aprenentatges i si hi ha alguna limitació en les notes: *"Sí, l'orientador i el tutor ens ho han explicat, només podem treure un sis, però jo crec que podria treure un set perquè fem el mateix que el que fan a tercer."* A1(2) i *"Sí, estan bé. Només podem treure un sis, però jo crec que podríem treure més."* A2(2). També coneixen el que han de fer per aprovar les matèries del PDC: *"Sí, el que ens demanen és normal. Però això de només poder tenir un sis és poc."* A1(2)

Sí, hi ha gent que es mosqueja que ens les aprovin, però nosaltres també hem de fer treballs per a aprovar-les. El que em demanen no ho trobo difícil i, a vegades, aprovo. Algun cop podríem treure més d'un sis, però ja està bé. A2(2)

També estan al cas del que han de fer per recuperar les matèries pendents de cursos anteriors.

Sí, la tutora ens ha dit que si les aprovem aquest any ja ens quedaran aprovades i també ens ajuda a fer el que els professors ens demanen. A1(2)

Sí, les d'aquest any ens queden convalidades si les aprovem i les altres fem algun treball. A2(2)

També creuen que la seva actitud de treball, hàbits de treball i comportament és adequada al PDC, més que en cursos anteriors: *"I tant, perquè ara em comporto i no la "lio" tant com abans."* A2(2). També es mostren positius en la seva actitud i comportament a l'avaluació de les matèries: *"Molt bé perquè tinc moltes ganes i em va bé."* A1(2). Referent a si els professors del PDC tenen en compte les seves dificultats quan avaluen, els dos alumnes coincideixen a dir que sí: *"Sí, m'han ajudat a tenir més confiança a classe i amb mi mateix. En veritat, som una família."*

A1(2). Els dos alumnes també estan contents amb els resultats que han obtingut fins ara al PDC. També els importa treure bones notes: *“Molt, per demostrar als altres que jo també puc.”* A1(2)

Abans no m’importava, però ara sí perquè m’he donat compte que si no tens estudis et quedes al carrer i el carrer és molt dolent. M’he donat compte que sense el graduat encara tindrà menys feina. A2(2)

També creuen que als seus pares els interessin els seus resultats acadèmics: *“I tant, ara em diuen que molt bé i abans tot eren bronques.”* A1(2) i *“Sí, ara em deixen fer una mica més el que vull mentre faci els deures i tregui bones notes. Em diuen que tiri endavant que jo puc.”* A2(2)

Pel que fa a la participació de l’alumnat en l’avaluació, els professionals entrevistats expliquen que l’alumnat del PDC no participa a l’hora d’establir criteris d’avaluació: *“No, nosaltres els hi donem fets i els hi comentem. Ells ho accepten bé.”* (O2-T2). Els dos alumnes també coincideixen amb el professorat explicant que mai se’ls ha preguntat com hauria de ser l’avaluació que fan els professors als alumnes del grup: *“No, però ja em sembla bé el que m’expliquen l’orientador i el tutor.”* A1(2)

No, però hi ha algun professor que quan ha posat les notes ens pregunta quina nota ens posaríem nosaltres. Està bé que ens ho preguntin perquè et dones compte del que has fet i del que no. A2(2)

Quant a la valoració general del PDC, els professionals creuen que el PDC aconsegueix la finalitat per a la qual es va proposar.

Sí, per suposat. S’atén a un grup d’alumnes que sense això ja estarien sentenciats i ells ho agraeixen molt. Els canvis són tant importants que només per això ja val l’esforç que suposa tot aquest muntatge. (O2)

Sí, perquè em pregunto on serien aquests alumnes si no hi hagués l’aula oberta. (T2)

Els dos alumnes també coincideixen positivament amb els professionals del centre: *“Sí, ara trec bones notes i abans no. Ara m’entenen i estic molt contenta.”* A1(2) i *“Sí, perquè abans no venia a l’institut. L’any passat vaig estar un trimestre sense venir i ara vinc sempre.”* A2(2).

Els professionals expliquen el que destaquen de positiu del PDC:

Jo destacaria el treball que s’ha fet. Un treball de grup amb una problemàtica greu psicològica on hi ha intervingut tot el grup i els resultats han estat molt positius per als alumnes afectats i per a la resta de grup. (O2)

Sí. Jo estic molt contenta amb la feina que estic fent amb els alumnes. Jo crec que anem a crear persones i creem moltes persones. (T2)

Els alumnes també expliquen el que més els agrada del PDC: *“Els companys de classe perquè estem molt units.”* A1(2) i *“La classe, som una família. A les altres classes jo venia amargat. Ara vinc alegre i pregunto què cal fer.”* A2(2). Els professionals es mostren encantats amb el funcionament del PDC.

Pel que fa a si hi ha algun aspecte millorable en el PDC, els professionals coincideixen en que sí, però en aspectes diferents.

I tant que hi ha aspectes a millorar. El problema està en la ràtio. Un grup de 24 alumnes d'aula oberta, entre els de la modalitat A i B en algunes hores és molt dur. (O2)

Tot és millorable. Potser, més aviat aspectes de caire organitzatiu: potser la ràtio d'alumnes, l'actitud del professorat davant l'aula d'informàtica amb els alumnes d'aula oberta. (T2)

Els dos alumnes coincideixen en què no els agrada l'actitud d'algun company a classe: *"No ho sé, però potser l'actitud d'algun company, però crec que si em conegués seria diferent."* A1(2) i *"No tot és perfecte. Hi ha alguns companys que no et coneixen i et diuen coses que no t'agraden, però això passa a tot arreu."* A1(2). Referent a si hi ha algun aspecte a canviar del PDC, un alumne opina que tot ja és correcte i l'altre milloraria alguns aspectes de treball i comportament: *"Està tot bé, potser ens hauríem de portar una mica millor algunes vegades i hauríem de treballar una mica més altres vegades."* A2(2)

5.1.3. INFORME C3

Per a la redacció de l'informe del C1 ens basarem en la informació procedent de:

- Documents centre (pla d'atenció a la diversitat, projecte curricular de centre i programacions didàctiques): DC3
- Entrevista tutor-coordinador del PDC: TC3
- Entrevista alumne: A1(3)
- Entrevista alumne: A2(3)

Per obtenir l'informe C3, ens centrarem en tres dimensions: característiques formals del PDC, característiques de contingut del PDC i opinió sobre el PDC per part del professional d'orientació educativa del centres de secundària, el tutor de l'alumnat del PDC i de l'alumnat del PDC.

El centre C3 públic se situa en un municipi costaner de la comarca de l'Alt Empordà. El municipi té una població de 5.100 habitants i el centre acull tots els alumnes d'ESO de la zona escolar propera. El C3 té el seu origen el 1996 i actualment ofereix tres línies d'ESO, una línia de Batxillerat i s'hi pot cursar el Batxillerat de doble titulació batxillerat-*baccalauréat*. També ofereix un cicle formatiu de grau mitjà. El nivell socioeconòmic de l'entorn és mitjà i compta amb un 3% d'immigració. El centre disposa d'un PDC, modalitat A, amb una dedicació de vint-i-nou hores setmanals, formant un grup específic de nou alumnes de primer (de manera excepcional), segon i tercer d'ESO. El centre disposa de la col·laboració d'un monitor de taller set hores a la setmana facilitat per l'ajuntament del municipi.

Quant a les **característiques formals del PDC** i concretant en la *organització i el seu disseny*, el C3 disposa d'un programa de diversificació curricular, modalitat A. De la documentació consultada podem observar que aquest forma part del pla d'atenció a la diversitat del centre i és elaborat i coordinat pel departament d'orientació, concretament pel professor d'atenció a la diversitat-tutor i coordinador del PDC. En aquest consta que els alumnes cursen vint-i-nou hores a la setmana amb el grup específic i una hora a la setmana amb els alumnes de segon d'ESO. El

grup del PDC està format per alumnes de primer (de forma excepcional), segon i tercer d'ESO. Referent a la posada en funcionament, en el document no hi consta un informe adreçat al Departament d'Ensenyament del nombre d'alumnes que cursen el programa ni els recursos necessaris per a posar-lo en funcionament.

Pel que fa als *elements constitutius del PDC*, en el document hi consten els principis pedagògics, metodològics i organitzatius. Aquest exposa que l'aula oberta del centre es fonamenta en els principis psicopedagògics que defineix la normativa vigent. En aquest sentit, es treballen dels principis de l'educació comuna i d'atenció a la diversitat de l'alumnat per a assolir unes competències bàsiques en la finalització de l'etapa. Pel que fa als criteris i procediments d'assignació d'alumnat al PDC, hi són explícits i els veurem quan ens centrem en les característiques del contingut del PDC. En el document es concreten els criteris organitzatius (agrupament d'alumnes, espais, horaris i utilització de recursos materials). Pel que fa a l'agrupament d'alumnat es prioritzen els alumnes amb dificultats d'aprenentatge. Als alumnes amb problemes actitudinals se'ls dona l'oportunitat de participar-hi, sempre i quan respectin el contracte didàctic. Quant als espais, es disposa d'una aula taller, una aula qualsevol del centre per a fer classe i un magatzem de treball. Pel que fa l'horari, el C3 contempla totes les matèries recollides en la distribució curricular que hi ha al final d'aquest informe i es pot constatar que les matèries amb més continguts teòrics (ciències naturals, ciències socials i tecnologia) es treballen de manera pràctica en petits projectes al taller del centre. I referent als recursos materials, es treballa amb material fotocopiats, s'usa ordinadors i PDIs del centre en la mesura del possible. En aquest punt cal afegir que el PDC disposa d'un recurs humà extra, és a dir, un monitor facilitat per l'ajuntament del municipi el qual gestiona i organitza els projectes pràctics durant els tres dies a la setmana que els alumnes fan taller. En el document també s'exposa que el programa s'organitza en matèries i hi consten les programacions didàctiques de les matèries del grup específic: llengua catalana, llengua castellana, llengua anglesa, matemàtiques, educació física, ciències naturals (taller), ciències socials (taller), tecnologia (taller), optativa de lectura i expressió oral, optativa de càlcul mental i optativa d'educació física. En el document també hi apareix la programació de la matèria que els alumnes cursen amb el grup ordinari: mediació escolar (alternativa a la religió). En el document consultat també hi ha reflectides les orientacions per a l'acció tutorial, és a dir, el seguiment acadèmic personalitzat i orientació personal i laboral. En el mateix document també s'hi reflecteixen els criteris d'acreditació per a l'alumnat, que segueixen els criteris de la normativa vigent aplicada a qualsevol nivell d'ESO: és a dir, que l'alumne pot passar de curs amb dues matèries suspeses i, excepcionalment, tres després de la decisió de la junta d'avaluació de l'aula oberta. I finalment, en el document no hi consten els criteris i procediments per l'avaluació i revisió propis del programa.

Pel que fa al *seguiment i avaluació del PDC*, no hi ha la memòria anual del programa, tampoc hi ha un informe del progrés de l'alumnat ni una valoració i/o propostes de modificació. Ara bé, el tutor-coordinador del PDC explica a l'entrevista que cada any es fa una valoració del funcionament del programa i s'intenta tenir present de cara al pròxim curs acadèmic, però el fet que aquest estigui integrat en el funcionament del centre fa que hi hagi molts condicionants que, per molt que obstaculitzen el PDC, són insalvables (per exemple, l'assignació de cert professorat).

Des del punt de vista de les **característiques de contingut del PDC**, i concretant en l'indicador de la *finalitat del programa*, en el document consultat s'exposa que, d'acord amb el que estableix la normativa, l'aula oberta (PDC, modalitat A) és una mesura extraordinària per garantir el camí al graduat en ESO i així poder passar prèviament pel conveni singular del centre (PDC, modalitat B). Per tant, la finalitat última és facilitar el màxim d'oportunitats perquè els alumnes del centre assoleixin el graduat en educació secundària.

Referent a *l'estructura curricular del PDC*, el document exposa que les matèries del grup específic i la realitzada al grup ordinari tenen una programació que segueix els següents punts:

- Justificació
- Objectius d'aprenentatge
- Competències bàsiques
- Criteris d'avaluació
- Continguts
- Metodologia i seqüència didàctica: descripció de les activitats, materials i recursos, organització social, temps, atenció a la diversitat i activitats d'avaluació
- Taula d'avaluació contínua

En el document també s'especifica que l'alumnat fa una hora de tutoria amb el grup específic.

Pel que fa a la *durada de l'alumnat al PDC*, en el document hi apareix el temps de permanència al grup específic. Aquesta va en funció del curs en què es trobi l'alumne. Els alumnes repetidors de primer (amb accés excepcional) hi estan dos cursos i llavors es deriven a PQPI/PFI si no tenen possibilitat d'assolir el graduat en ESO. Els alumnes de segon hi estan un parell de cursos i tot seguit, a quart d'ESO, passen al conveni singular (PDC, modalitat B) o PQPI/PFI. Els alumnes de tercer hi estan un any i, a continuació, accedeixen a quart d'ESO al conveni singular (PDC, modalitat B).

Quant a la *distribució horària de matèries del PDC*, en el document hi consta la distribució de les 30 hores lectives setmanals. Es pot comprovar que hi ha un exhaustiu detall de descripció en què totes les matèries i hores del currículum ordinari (dels cursos de primer, segon i tercer d'ESO) tenen una correspondència amb les matèries i hores realitzades al grup de PDC.

Centrant-nos en *l'alumnat del PDC*, concretant el moment de la seva incorporació, en el document hi consta el moment quan els alumnes poden entrar-hi a formar part, a primer (de manera excepcional repetint), segon i tercer d'ESO.

En el document es caracteritza el perfil de l'alumnat. Els alumnes susceptibles d'accedir al recurs d'aquest centre tenen les següents característiques:

- Alumnes amb dificultats d'aprenentatge greus i/o dificultats d'inserció social
- Alumnes amb poques possibilitats de treure's un graduat escolar degut a la seva trajectòria acadèmica

En el document es concreten els criteris d'admissió. Els alumnes que poden formar part de l'aula oberta són:

- Alumnes repetidors de primer d'ESO que ja hagin repetit a primària i/o tinguin recomanació expressa de l'EAP (dictamen, informe social,...)
- Alumnes que passen a segon d'ESO, havent repetit o no primer d'ESO, no puguin tornar a repetir i presentin dificultats greus d'aprenentatge i/o inserció social
- Alumnes de tercer d'ESO que requereixin passar per l'aula oberta abans d'accedir al conveni singular
- També tenen opció d'entrar aquells alumnes amb problemes de disciplina sempre i quan compleixin el contracte didàctic i els objectius específics del projecte

En el document s'especifica el procediment d'incorporació de l'alumnat. El procediment que se segueix és:

- L'equip docent fa una proposta d'escolarització a l'aula oberta
- El departament d'orientació en fa un recull d'informació exhaustiva (historial acadèmic, anàlisi de l'entorn social i familiar,...)
- La CAD recull totes les propostes i en fa una prioritització
- S'informa a la família de la proposta, que ha d'acceptar per poder entrar-hi
- La família i l'alumne signen contracte didàctic

En el document hi consta la ràtio d'alumnat. Ha de ser un grup reduït, al voltant de deu-dotze alumnes. Però en el document no hi consta algun aspecte/criteri de participació de l'alumnat pel que fa a la tria d'activitats, continguts, etc. Encara que aquest aspecte no hi consti el tutor entrevistat comenta que hi ha una certa flexibilitat en les activitats que proposen el professorat i, més concretament, en l'elecció de projectes motivadors pels alumnes en les matèries que es fan al taller.

Pel que fa al *professorat del PDC*, en el document es concreten els criteris d'assignació dels professors que imparteixen docència. És a dir, el configura el professorat d'atenció a la diversitat assignat al centre (tres professors) i completat amb professors que estiguin sensibilitzats i disposats a tenir aquests alumnes. En el document s'apunta la periodicitat i el nombre d'hores de reunió de l'equip docent. L'equip docent es reuneix setmanalment durant els vint-i-cinc minuts del primer esbarjo.

Quant a la *tutoria del PDC*, es presenta el criteri d'assignació del tutor del programa. La tutora del PDC és la professora d'atenció a la diversitat amb l'especialitat d'orientació educativa. També hi consta el nombre d'hores de tutoria del PDC, una hora lectiva a la setmana. Es mostren també les activitats pròpies de la tutoria específica del programa. Les activitats que es realitzen a la tutoria són:

- Traspàs d'informació de l'equip docent setmanal al grup i la corresponent anàlisi
- Seguiment d'agenda
- Neteja del pati, quan s'escaigui
- Activitats d'habilitats socials
- Participació a les xerrades proposades
- Orientació personal, acadèmica i laboral

També hi ha constància del contracte didàctic que es demana a l'alumnat per formar part del grup. L'alumnat es compromet a:

- Assistir i ser puntual a totes les classes i activitats realitzades dins i fora del centre
- Portar sempre el material necessari per poder fer les diferents activitats
- Treballar de forma constant, autònoma i participativa a totes les classes
- Respectar a totes les persones de dins i fora del centre: companys, professors i monitor
- Respectar les normes establertes en el NOFC41 del centre, així com les establertes per l'equip docent del grup

La família es compromet a:

- Garantir la seva assistència i puntualitat
- Col·laborar amb el professorat assistint a les reunions i entrevistes a les quals se'ls convoqui
- Donar suport a les pautes de treball i d'actitud que des del centre s'indiquin
- Assumir la compra de material alternatiu als llibres de text que proposi el centre
- Autoritzar la seva participació en les sortides que es derivin de la realització d'activitats fora del centre

En el document es reflecteix el procediment d'informació a les famílies. El tutor segueix les mateixes indicacions que tot el professorat tutor del centre. En un primer moment hi ha el contacte amb la signatura del contracte didàctic, llavors la comunicació és trimestral per a informar dels resultats obtinguts. Si és necessari hi ha una comunicació més freqüent per telèfon o entrevistes presencials.

Pel que fa a la *metodologia i recursos del PDC*, en el document s'apunta que la metodologia consisteix en treball individual i en petits grups. Es fa ús de les PDI⁴², canons de projecció i ordinadors sempre que la matèria ho requereixi. El treball a l'aula taller consisteix a realitzar projectes: manteniment del centre, restauració de mobles, hort bio, manteniment de bicicletes, construccions vàries amb material reciclat (decoració centre, làmpades,...), elaboració de decorats (pastorets, activitats de Sant Jordi i actes diversos).

I pel que fa als recursos, en el document hi consta que són llibres de text que l'equip docent selecciona acuradament. A continuació, s'estableix una quota anual que inclou: fotocòpies, dossiers de treball, material fungible i material per al taller. Els alumnes han de disposar d'un ordinador, si bé els alumnes amb dificultats econòmiques poden utilitzar els del centre. El centre facilita els llibres de lectura de les matèries de llengua catalana i castellana. I els alumnes tenen accés a la plataforma virtual *bonesnotes.cat* i *moodle*.

I referent a l'*avaluació de l'alumnat del PDC*, en el document hi apareixen els criteris generals i específics d'avaluació. Els criteris generals d'avaluació consisteixen en què l'alumnat escolaritzat al PDC s'han de regir pels principis generals que marca la normativa vigent. Cada professor avaluarà les sessions de classe que li corresponguin seguint els punts següents:

⁴¹ NOFC: normes d'organització i funcionament del centre.

⁴² PDI: pissarra digital interactiva.

- Tenint en compte que l'alumnat d'aula oberta segueix una adaptació curricular, la nota màxima amb què serà avaluat de les matèries que cursen de forma adaptada (català, castellà, matemàtiques, anglès, educació física, ciències naturals, tecnologia, ciències socials, optativa1-reforç de llengua, optativa2-reforç de càlcul i optativa3-educació física) serà de sis.
- Malgrat això, quan la qualitat i/o quantitat de la feina realitzada sigui excepcional, el professor podrà qualificar-la amb un set.
- Si es donés el cas, pel que fa a les matèries que l'alumnat cursa amb el grup ordinari i que no estan, per tant, adaptades (religió/alternativa a la religió-mediació), l'alumnat serà qualificat d'u fins a deu.

Pel que fa a les matèries adaptades:

- Caldrà avaluar tot l'alumnat a cada sessió de classe a la graella de seguiment (puntualitat-actitud-treball) que té cada professor al seu quadern
- Cada apartat s'avaluarà numèricament d'u fins a sis. Al final de la setmana el professor atorgarà una qualificació de seguiment (que contemplarà les qualificacions que hagi posat de puntualitat, actitud i treball)
- L'aspecte de puntualitat només farà mitjana quan sigui valorat amb una nota inferior a cinc
- Els projectes del taller s'avaluaran com una única sessió
- Si l'alumnat no justifica adequadament o l'equip docent considera injustificable l'absència d'una hora lectiva, s'atorgarà la qualificació d'u a la sessió
- A la reunió d'equip docent setmanal es posaran en comú aquestes qualificacions i les observacions que s'hagin pogut realitzar
- Paral·lelament, cada professor posarà les qualificacions que corresponguin a les activitats, proves i treballs que l'alumnat realitzi a les seves classes. La mitjana d'aquesta qualificació quedarà reflectida com a nota d'àrea al final de trimestre
- Per posar la nota de cada avaluació, es tindran en compte els aspectes següents:
 - Les matèries que no inclouen els projectes del taller (català, castellà, matemàtiques, anglès, educació física, optativa1-reforç de llengua, optativa2-reforç de càlcul i optativa3-educació física) els percentatges d'avaluació es distribuïran de la següent manera:
 - ✓Nota seguiment setmanal: obtinguda per la mitjana aritmètica de les notes setmanals de tot el trimestre: 40%
 - ✓Nota d'àrea: les activitats, treballs i proves: 60% En aquest apartat cada professor haurà establert quins són els criteris específics d'avaluació de la matèria i els haurà fet arribar per escrit a l'alumnat i a les famílies. Aquests criteris han de constar al departament didàctic corresponent
 - En el cas de les matèries que inclouen els projectes del taller (ciències naturals, tecnologia i ciències socials) els percentatges d'avaluació es distribuïran de la següent manera:
 - ✓Nota seguiment del taller, obtinguda per la mitjana aritmètica de les notes setmanals de tot el trimestre: 60%
 - ✓Nota seguiment del projecte teòric, obtinguda per la mitjana aritmètica de les notes setmanals de tot el trimestre: 20%

- ✓ Nota d'àrea, obtinguda de les activitats i treballs del projecte teòric: 20%
- ✓ L'alumnat que no obtingui una nota mínima de quatre de cada apartat per superar les matèries
 - L'alumnat que no hagi respectat els mínims d'assistència a classe (que no ha de ser inferior al 80%, llevat de casos excepcionals que l'equip docent consideri justificables) no aprovarà l'avaluació d'aquella matèria malgrat que la resta de resultats siguin positius
 - L'alumnat que no tingui a l'apartat de seguiment una nota mínima de quatre, tampoc superarà la matèria
- Incidència de les qualificacions en la permanència a l'aula oberta. Tenint en compte que l'alumnat escolaritzat en aquest recurs gaudeix d'una ajuda que els ha de permetre superar el curs sense problemes, no podrà romandre a l'aula oberta aquell que:
 - No aconsegueixi mantenir un mínim de matèries aprovades. Aquest mínim es concreta en la superació del 50% de les matèries cursades el primer trimestre i la millora progressiva dels resultats en els següents
 - Suspengui repetidament l'apartat de seguiment
 - No respecti els mínims de puntualitat, actitud correcta i treball a les classes de les matèries no adaptades

Pel que fa a la recuperació de les matèries pendents de cursos anteriors, també hi ha una unificació de criteris. Aquests hauran de ser avaluats seguint els criteris següents:

- Es valorarà positivament el fet d'aprovar la matèria en el curs actual, fins a un màxim de dos punts. Aquest apartat el valorarà el professor que actualment està impartint aquesta àrea a l'alumnat, en funció del seu rendiment i dels resultats que estigui obtenint.
- Prèviament a la data de la recuperació, el departament corresponent convocarà l'alumne que té l'àrea pendent i se li lliurarà un qüestionari on constaran tots els conceptes i/o activitats que es contemplaran a la prova. Amb això es pretén concretar aquells aspectes que cal que l'alumnat estudiï, ja que és possible que el professor que impartia l'àrea el curs passat no sigui al centre. Aquest qüestionari s'haurà de presentar complet, correctament contestat i degudament passat a l'ordinador el dia de la prova. L'alumne no es podrà presentar a la prova escrita si no presenta el qüestionari. Aquest aspecte es valorarà fins a un màxim de dos punts.
- Finalment l'alumne realitzarà una prova oral o escrita, que consistirà en la selecció d'algunes de les preguntes o activitats que constaven al qüestionari/treball que ha elaborat. La puntuació s'afegirà a l'obtinguda en els dos blocs anteriors.

En el document es concreten els criteris de repetició-promoció de l'alumnat que segueix l'establert a la normativa vigent i, per tant, són els mateixos que els de la resta de l'alumnat del centre. En el document no hi consten els criteris de titulació de l'alumnat perquè aquests encara no es troben en condicions d'assolir el graduat. Per altra banda, sí que aquests es troben recollits al PDC de modalitat B (conveni singular).

Des de la perspectiva de **l'opinió sobre el PDC per part del tutor-coordinador del PDC i de l'alumnat del PDC del C3**, podrem anar veient el punt de vista argumentat dels seus participants entorn aquesta mesura d'atenció a la diversitat. De l'entrevista realitzada al tutor-coordinador

del PDC podem conèixer l'origen del PDC al centre. Aquest explica que va participar de la creació del PDC ara fa uns quinze anys:

Sí, l'organització del PDC és la resposta a la necessitat de donar sortida a un determinat tipus d'alumnat que no se'n surt amb les mesures d'atenció a la diversitat ordinàries. El centre va iniciar aquesta organització des que el Departament d'Ensenyament ho plantejés. Des d'aleshores el programa ha evolucionat molt, adaptant-se a les necessitats dels alumnes i a les possibilitats que ens oferia l'entorn. En un inici la col·laboració va començar amb una institució i posteriorment va continuar amb la col·laboració de l'ajuntament. L'aportació de l'ajuntament ha estat importantíssima al facilitar un monitor molt polivalent. (TC3)

A més, aquest professional creu que era necessari plantejar aquest tipus de programa.

I tant, ens trobàvem que hi havia un cert tipus d'alumnes que no tenien un saber estar dins de l'aula. També ens trobàvem amb un grup d'alumnes amb dificultats d'aprenentatge que era molt difícil atendre'ls. Amb aquest recurs els podíem donar una resposta a les seves necessitats. (TC3)

Pel que fa a la finalitat del PDC, el tutor-coordinador del PDC explica que el programa té una finalitat a mig termini perquè l'alumnat pugui millorar els seus resultats acadèmics, millori la seva confiança personal i se senti més integrat al centre, i creu que és una mesura adequada per tal d'aconseguir-ho.

Totalment d'acord. La necessitat del centre fa que el programa s'iniciï als voltants de segon d'ESO i, en alguns casos, abans. Per tant, per a l'alumnat que forma part d'aquest grup, l'assoliment del graduat els queda força lluny, però això no vol dir que no sigui impossible. (TC3)

En aquest mateix punt, els dos alumnes entrevistats també hi coincideixen.

Estar a l'aula oberta fa que estigui més concentrada i això m'ajudarà a aprovar totes les matèries. A més, els professors estan més per a tu i així puc resoldre tots els dubtes que tinc. A1(3)

Sí, perquè m'han dit que si estic a l'aula oberta tot m'aniria millor i a més podria sortir amb el graduat. A2(3)

A més el tutor-coordinador del PDC també està d'acord en què la finalitat última del PDC és que els alumnes puguin assolir un graduat en educació secundària i creu que és una mesura adequada per aconseguir-ho.

Sí, formar part del PDC és reprendre la trajectòria acadèmica i, en conseqüència, professional. Per una bona part d'aquests alumnes, començar a l'aula oberta, pot acabar en l'obtenció del graduat en ESO passant pel conveni singular. Els que no ho aconseguen els derivem a PQPI/PFI. (TC3)

Quan es consulta a l'alumnat, es pot observar que són optimistes de cara a assolir el graduat en ESO.

Crec que sí, perquè quan em van donar les notes no podia entrar al grup de conveni singular perquè havia de repetir segon. Si estava a l'aula oberta el pròxim any hi podria anar i llavors em podria treure el graduat. A1(3)

Sí, perquè m'han dit que si estic a l'aula oberta tot m'aniria millor i a més podria sortir amb el graduat. A2(3)

I reflexionant si hi hauria altres mesures per aconseguir el graduat en educació secundària obligatòria, el professional del centre creu que, ara per ara, aquest programa és el correcte.

Existeixen moltes mesures d'atenció a la diversitat, però aplicar unes o altres depèn de moltes variables, principalment de la política educativa de l'equip directiu. En el nostre centre, l'aula oberta ha anat evolucionant al llarg dels anys i ara podem dir que és un projecte consolidat perquè l'equip directiu hi ha apostat seriosament. (TC3)

Quant a l'estructura curricular del PDC i més concretament a l'agrupament de les matèries per àmbits que proposa el departament d'orientació, el tutor-coordinador del PDC creu que la distribució de les matèries no és del tot funcional.

El plantejament per àmbits el trobo molt encertat perquè treballa els continguts de manera competencial i interdisciplinària. Ara bé, a la pràctica no és operatiu. Si vols que aquests alumnes es barregin amb altres grups del centre has d'acabar parlant de matèries (perquè es treballa per matèries) i, en funció de com es reparteixin els professors al grup, podran o no treballar per àmbits. Per tant, el plantejament d'àmbits es podria fer extensiu a la resta de matèries, no? (TC3)

De totes maneres, quan es concreta aquesta agrupació de matèries per àmbits al centre, el professional explica que s'organitza per matèries.

En el nostre centre l'aula oberta funciona per matèries. Simplement, per una qüestió pràctica organitzativa de professorat. Si alguna vegada s'ha donat l'ocasió, s'ha mirat de fer. És més, en els inicis de l'aula oberta ja es funcionava per àmbits. (TC3)

En aquest mateix sentit, l'estructura de matèries/àmbits del currículum, fent-ho extensiu a matèries compartides amb el grup ordinari, es constata que els alumnes del PDC hi comparteixen una matèria d'una hora a la setmana. El tutor-coordinador del PDC explica:

En el nostre centre els alumnes de l'aula oberta només comparteixen la matèria de mediació. L'experiència és molt positiva ja que és una matèria que permet una interrelació grupal important degut a la seva naturalesa. Temps enrere hi havia més matèries compartides, però el claustre va rebutjar aquest sistema. Ara, ningú es queixa. (TC3)

Els dos alumnes consultats confirmen l'aportació del professional del centre: "Sí, una hora a la setmana. Mediació escolar (alternativa a la religió). Sí, m'agrada molt perquè també faig coses que els altres alumnes fan." A1(3) i "Sí, la mediació escolar (alternativa a la religió). I m'agrada perquè estem amb altres alumnes del centre." A2(3)

Referent a la durada del PDC, l'estada de l'alumnat a aquest grup es troba al voltant de dos cursos acadèmics. El tutor-coordinador del PDC explica:

La mitjana és d'un parell d'anys. Ara bé, depèn de cada cas. Si hi ha alumnes que es preveu que la seva estància sigui més llarga mirem de derivar-los cap a un PQPI/PFI ja que difícilment podran

assolir un graduat. En canvi, n'hi ha d'altres que la seva estada a l'aula oberta és un pas intermig per després poder accedir al conveni singular. Cada cas és un món. (TC3)

Aquesta informació queda confirmada amb l'opinió dels dos alumnes: *"Amb un any n'hi haurà prou. Estic fent segon d'ESO a l'aula oberta i l'any que ve faré conveni singular a tercer d'ESO."* A1(3) i *"Hi estaré un any perquè l'any que ve vaig al conveni singular."* A2(3)

Quant a la *distribució horària de matèries* del PDC, el tutor-coordinador del PDC explica que al PDC hi ha alumnes de primer, segon i tercer d'ESO. Donat que a efectes organitzatius el PDC se situa a segon d'ESO, l'alumnat cursa les matèries d'aquest nivell. Així, s'ha elaborat una taula de distribució de matèries i hores per als tres cursos on les matèries troncal són les mateixes amb alguna concreció d'hores per quadrar l'horari. En les matèries optatives també s'estableix una correspondència el més ajustada possible per a l'àmbit i matèria del nivell. El professional explica que és molt important deixar clar a tothom com queden repartides les matèries i hores que es fan al PDC de cara a tothom: alumnat, professorat i família.

S'intenta que el nombre d'hores i matèries es correspongui al currículum de segon d'ESO, igual que el dels grups ordinaris perquè la mesura organitzativa s'ubica en aquest nivell. Ara bé, donat que hi ha alumnes de primer, segon i tercer, també s'ha establert les seves correspondències amb els seus nivells per tal que el seu currículum s'ajusti al màxim al que demana el programa informàtic SAGA i, en conseqüència, als alumnes del seu curs acadèmic. Amb tot això, sí que cal fer ajustaments d'algunes hores que també queden recollides en aquesta taula d'equivalències. (TC3)

Quant a *l'alumnat del PDC*, el tutor-coordinador del PDC explica que el moment de la seva incorporació és, generalment, entre segon i tercer.

Ja sé que la normativa prioritza els PDC als cursos de quart i tercer, però les necessitats del centre sorgeixen abans, als voltants de segon d'ESO, i per tant, l'equip directiu té clar que cal atendre les necessitats quan sorgeixen i donar-hi una resposta el més immediata possible. Simplement, és una qüestió de prevenció. Quan a aquests casos se'ls intenta atendre el més ràpidament possible tothom hi surt guanyant. (TC3)

Aquestes argumentacions queden paleses amb les explicacions que donen els alumnes entrevistats quan se'ls pregunta en quin curs/edat van entrar a formar part del PDC.

Hi he entrat aquest curs, fent segon d'ESO. Jo volia anar al conveni singular però com que no podia passar a tercer perquè havia de repetir, la millor opció era anar a l'aula oberta i després anar-hi el pròxim curs. A1(3)

A segon d'ESO, després de repetir primer. Hi vaig entrar perquè els professors m'ho van aconsellar perquè les coses m'anirien millor. Ells van parlar amb la meva mare i ho vam acceptar. A2(3)

Pel que fa al perfil de l'alumnat del PDC, el tutor-coordinador del PDC valora positivament l'alumnat que en forma part.

Em sembla bé. Hi ha una prioritització de l'alumnat amb dificultats d'aprenentatge, però els alumnes actitudinals que en algun moment han perdut el fil dels estudis també hi tenen lloc. Ara bé, si no hi

ha un aprofitament del recurs, els alumnes poden perdre el dret, o bé s'intenta derivar-los ja sigui al grup ordinari o bé a PQPI/PFI. (TC3)

Pel que fa al punt de vista sobre als criteris d'admissió, el tutor-coordinador del PDC els valora positivament i comenta:

L'establiment dels criteris d'admissió ha estat un procés de reflexió de molts anys. És a dir, en funció dels recursos que el centre ha pogut anar oferint als alumnes, aquests s'han anat ajustant a les seves necessitats. Aquests criteris han evolucionat molt i avui ens trobem en un moment òptim pel que fa als recursos disponibles i a les necessitats de l'alumnat. Ens agradaria arribar a tothom, però no sempre és possible. (TC3)

A més, aquest professional explica que com a tutor del PDC, els coneix de primera mà.

Conec els criteris i estan a la disposició de tot el claustre. Em semblen bé perquè s'han anat perfilant al llarg dels anys d'anar-hi treballant. La CAD és ferma i estricta en la seva aplicació, fet que dóna una coherència de treball a tothom. (TC3)

Pel que fa a l'opinió del procediment d'incorporació d'alumnes al PDC, el tutor-coordinador del PDC comparteix i exposa:

El procediment d'incorporació d'alumnes al PDC té el seu inici quan l'equip docent detecta que l'alumnat necessita un recurs més perquè se'n pugui sortir, ja sigui per dificultats d'aprenentatge i/o situació social desfavorida. A partir d'aquí la CAD en fa un recull d'informació valorant la proposta. Un cop presa la decisió s'informa a l'equip docent i família per explicar-los el sentit de la decisió final. És un procediment molt estudiat per part de totes les parts implicades ja que la decisió que es pren és molt important per les seves conseqüències. Fins a dia d'avui estem contents dels resultats obtinguts. (TC3)

A més, aquest professional explica que com a tutor del PDC, coneix bé el procés.

Sí, tot comença en la proposta de l'equip docent i tutor. Llavors es traspassa a la CAD on es fa un estudi i prioritització de cada cas. Es parla amb la família i si hi està d'acord, l'alumne pot entrar-hi. La selecció principal es fa al final de cada curs i, si a l'inici del primer trimestre se'n detecta algun també es contempla. Normalment, els que es detecten el segon i tercer trimestre ja són casos que es recullen de cara al pròxim curs escolar. També he de dir que aquest procediment s'ha anat polint al llarg dels anys. Ara estem en un moment òptim. (TC3)

Aquest professional també està d'acord en què es fa una bona selecció de l'alumnat del PDC i ho comenta:

Sí, suposo que la tradició i la coherència de treball en el PDC, fa que el professorat té molt clar què vol dir anar a l'aula oberta. Sempre hi ha excepcions, però en general fem una bona selecció. (TC3)

Referent al nombre d'alumnes més adequat per al PDC, el tutor-coordinador del PDC comenta: "El nombre ideal està als voltants dels vuit-deu alumnes. També va en funció de la tipologia de necessitats que presenta l'alumnat." (TC3). I sobre quants n'hi ha al PDC, explica: "Cada any varia. Aquest any n'hi ha hagut nou, però altres cursos érem onze-tretze alumnes. Correcte." (TC3). Els alumnes entrevistats també valoren positivament un nombre reduït al grup PDC: "Sí,

perquè quan tens dubtes ho pots preguntar al professor perquè no som tants. I el professor t'ho pot explicar més d'una vegada i ho entens millor.” A1(3) i “Sí, perquè els professors estan més per nosaltres i ens expliquen tots els dubtes que tenim.” A2(3)

Centrant-nos en la participació de l'alumnat, concretament si intervenen en algun aspecte del PDC (per exemple, en la tria d'activitats, de continguts, etc.), el tutor-coordinador del PDC, explica que la naturalesa del sistema no ho permet perquè si ja hi ha molts condicionants organitzatius només hi faltarien les propostes dels alumnes. Ara bé, sí que hi ha una flexibilitat de treball en el dia a dia de certes matèries, unes més que altres. Aquest ho explica de la següent manera:

No, com a molt podem intervenir en triar o pactar algunes activitats amb el professor que tenen. El sistema està tan tancat que si ja tenim problemes perquè tot quadri, només ens faltaria tenir en compte les voluntats de l'alumnat. Amb el sistema que tenim aquest plantejament és una mica utòpic. (TC3)

Aquest punt de vista queda confirmat per l'opinió dels alumnes entrevistats:

Les matèries no les hem pogut triar. A vegades podem triar les activitats, parlant amb el professor, això està bé perquè a vegades no et ve de gust fer algunes coses i altres sí. A1(3)

No, però sí que, a vegades, si demanes canviar d'activitat perquè es fa pesada, t'ho deixen fer. Això està molt bé. A2(3)

Quant a la satisfacció de l'alumnat del PDC, ambdós alumnes expliquen que hi ha diferències entre el professorat del PDC i la resta.

Sí, que hi ha diferències, els professors estan més per a tu i et fan més cas. A més, t'expliquen les coses més importants les vegades que necessitis, et demanen si ho entens. A1(3)

Sí, els professors de l'aula oberta expliquen les coses amb més claredat que els altres. A2(3)

Quan se'ls demana si els professors es dediquen a treballar amb ells els coneixements teòrics i pràctics per igual, aquests destaquen els aspectes pràctics: *“Es treballen més coses teòriques, però molt més pràctiques que a l'aula normal. I m'agrada com es treballa.” A1(3) i “La teoria la treballem poc, però fem molts exercicis pràctics.” A2(3)*. Els dos alumnes entrevistats es manifesten molt contents d'estar al PDC: *“Sí, perquè trec molt bones notes i en el grup normal no les trauria.” A1(3) i “Sí, perquè les notes em van bastant bé.” A2(3)*. Aquests també exposen que no s'han perdut res pel fet de formar part del PDC. I pel que fa la relació amb els companys de l'aula ordinària que tenien anteriorment hi ha posicionaments diferents: *“No, amb els companys d'abans sempre m'expulsaven de classe i ara vaig amb gent que em volen bé.” A1(3) i “Sí, em relaciono igual i tinc els mateixos amics.” A2(3)*

Pel que fa al *professorat del PDC*, els criteris que se segueixen per assignar-lo, el tutor-coordinador del PDC no pot opinar massa perquè no és un aspecte que depengui d'ell, però hi està d'acord.

Els criteris d'assignació del professorat al PDC vénen des de direcció. Normalment, es demana a professors sensibles a l'atenció a la diversitat i que vulguin formar-ne part. (TC3)

Com a tutor del grup del PDC, coneix els criteris que se segueixen per assignar el professorat al PDC i opina:

No existeixen uns criteris molt definits, però sí que l'equip directiu intenta assignar-lo en funció de la seva predisposició i competència després de conèixer quin professorat té. Em sembla un plantejament assenyat si es vol que el grup funcioni. M'agradaria comentar que els criteris que estableix la normativa no estan ajustats a la realitat dels centres. Per exemple, l'assignació de professorat definitiu al centre no garanteix res. Normalment la predisposició a formar part d'aquests grups s'ha de buscar en el professorat més jove i/o motivat i/o sensibilitzat cap aquesta tipologia d'alumnat. (TC3)

El tutor-coordinador del PDC comenta que l'equip directiu no té cap dificultat per assignar professorat al PDC.

Normalment no hi ha problemes, però sí que és probable que s'acabin assignant professors a algunes hores per poder completar l'horari. De totes maneres, donat que aquest recurs ja fa un temps que funciona té tot un seguit de punts molt definits i pautats, que faciliten molt la feina a tot aquest professorat. (TC3)

Referent al perfil del professorat del PDC, es demana al professional del PDC quines característiques creu que ha de tenir un professor que formi part del PDC a nivell de formació, actitud i experiència:

El professorat que formi part de l'aula oberta ha de tenir un tarannà i lideratge concret. Ha de tenir molt clar quin tipus d'alumnat té al davant. L'actitud és fonamental. Pel que fa a l'experiència, no és del tot imprescindible, tots hem sigut aprenents i mica en mica la feina va sortint. Jo sempre penso que la formació que et donen uns estudis universitaris són com a molt el 40% de la feina que fem al dia a dia. El 60% restant és l'actitud que un posa davant la feina. I no només amb alumnes d'aula oberta, aquest plantejament es podria fer extensiu a la resta de professorat de qualsevol centre. (TC3)

Quan es demana al tutor-coordinador del PDC si creu que el professorat, en general, està format per poder impartir docència en un PDC, no ho creu: "No tothom és vàlid. Un professor poc sensibilitzat pot ser l'origen i/o l'accentuació de problemàtiques del grup." (TC3). El professional del centre explica que bona part del professorat que forma part del PDC fa temps que treballa com a docent.

La tutora i el monitor del taller des del seu inici, uns quinze anys. La resta de professorat, que fa més temps que hi és, entre quatre i set anys. I llavors, la resta professors eventuals. (TC3)

Centrant-nos en la motivació del professorat del PDC, el professional entrevistat exposa que el professorat que es presenta de manera voluntària a formar part del PDC del centre: "La majoria de l'equip docent del PDC és voluntari. Li agrada el plantejament del recurs." (TC3). També exposa que el professorat del PDC està implicat, és coneixedor de la realitat de l'alumnat i

s'esforça per innovar: *"Sí, la majoria s'esforça per conèixer bé l'alumnat i així ajudar-lo millor."* (TC3)

Pel que fa al reconeixement del centre al professorat del PDC, el professional comenta que el centre no preveu cap incentiu perquè el professorat accepti formar part de l'equip docent del PDC.

Formar part del grup d'aula oberta no és cap privilegi, és un grup més del centre. De totes maneres, algun any sí que el centre oferia una hora de guàrdia menys a la setmana a canvi que el professorat, amb més des dues hores de dedicació al PDC, fes la reunió d'equip docent els vint-i-cinc minuts a l'hora de l'esbarjo setmanalment. De totes maneres, això és possible si el centre disposa de prou hores, perquè en força ocasions aquesta reducció no ha estat possible. (TC3)

El professional del centre es manifesta positiu sobre el suport i reconeixent de l'equip directiu i professorat per la feina que està fent al PDC.

Sí, l'equip directiu recolza i reconeix la feina feta. Si no hi hagués una satisfacció potser no s'hi dedicarien tantes hores ni potser es contractaria un monitor per part de l'ajuntament. (TC3)

El professional del PDC també se sent satisfet sobre com creu que veu el professorat del centre als companys que participen al PDC.

No acostuma a dir que la feina està ben feta, però tampoc qüestiona la feina que s'hi fa. Potser queda més reflectit en comentaris cap a alumnes, quan se sorprenden dels seus canvis, que poden observar al veure'ls pels passadissos i taller, i de les notes obtingudes. (TC3)

Referent a la satisfacció de l'alumnat sobre el professorat que té al PDC, aquest creu que els alumnes estan contents: *"En general, crec que sí. De totes maneres, no existeix l'equip docent perfecte."* (TC3)

Pel que fa la periodicitat de les reunions del professorat del PDC, el professional del centre explica amb quin criteri s'ha establert la periodicitat de reunió de l'equip docent:

L'hora del pati setmanalment. Temps enrere no hi era i amb els anys s'ha anat veient que és molt important que els alumnes vegin que anem tots a una. Aquests alumnes amb dificultats necessiten tenir un incentiu setmanal del seu treball, ja sigui positiu per continuar treballant, com no tant positiu perquè aprenguin a rectificar. (TC3)

El professional del centre explica que li sembla bé la periodicitat de la reunió de l'equip docent de PDC: *"Només són vint-i-cinc minuts, però com que és cada setmana, es pot treballar bé. Quan ens trobem, com que hi ha poc temps, anem per feina."* (TC3)

Referent a la coordinació del professorat del PDC, el tutor-coordinador del PDC explica que, malgrat no hi hagi un temps destinat a la coordinació entre orientador educatiu i tutor perquè el PDC funcioni, existeix una compenetració formada a mesura de treballar junts.

No tenim cap hora assignada perquè no hi ha hores per a tot, però fa molts anys que l'orientadora i jo treballem juntes i no ens cal fer una coordinació gaire estricta perquè compartim moltes maneres de fer i treballar. L'orientadora s'encarrega del conveni singular i jo de l'aula oberta. (TC3)

També es manifesta positiu en la coordinació de l'equip docent del PDC.

La coordinació de l'equip docent la trobo molt oportuna. A part de parlar cada setmana dels alumnes també hi ha temps per lligar altres aspectes relacionats amb el grup (exàmens, sortides, projectes de treball,..). M'imagino que el rodatge dels anys fa que ja es puguin anar anticipant aspectes que faciliten el dia a dia. Per exemple, el sistema d'avaluació setmanal. Això consisteix en què cada professor ha de facilitar una nota setmanal de cada alumne i llavors és traspasada a l'hora de tutoria i serveix com una eina de treball amb l'alumnat. (TC3)

Quant a la tutoria del PDC, el tutor-coordinador del PDC explica els criteris per assignar el tutor del grup de PDC és un tema de l'equip directiu, però els coneix i hi està d'acord.

El principal criteri és que sigui una persona sensibilitzada amb aquesta tipologia d'alumnes. Per altra banda, el centre disposa d'una professora d'atenció a la diversitat amb l'especialitat d'orientació educativa. Per tant, el perfil i tarannà de la tutora és molt encertat. (TC3)

Pel que fa a la temporització de la tutoria, el tutor-coordinador del PDC creu que és suficient la dedicació d'una hora de tutoria setmanal amb l'alumnat del PDC:

Oficialment hi ha la dedicació d'una hora setmanal, però també són moltes les estones que no són de tutoria que es fa tutoria. Crec que una hora ja està bé i alhora també depèn molt del tipus de grup. Hi ha hagut anys en què la tutoria ha passat per davant d'altres matèries. (TC3)

En aquest punt els alumnes entrevistats també hi donen la seva visió. Ambdós creuen que una hora a la setmana és suficient.

Quant a la coordinació de la tutoria, el tutor-coordinador del PDC explica que, sempre que és possible, la tutoria del PDC segueix les directrius del PAT del centre:

La tutoria segueix les directrius de segon d'ESO. Ara bé, s'ajusta davant la singularitat del grup. El centre no disposa de prou hores per coordinar-se. És una llàstima perquè es podria anar més a una tots junts, però també s'intenta parlar-ne, encara que no hi hagi una hora assignada. (TC3)

El tutor-coordinador del PDC no pot opinar si hi ha algun tipus de coordinació amb les tutories del grup ordinari si els alumnes del PDC hi participessin perquè l'alumnat del PDC no participa en les altres tutories del centre:

No, l'alumnat només fa tutoria amb el grup d'aula oberta. Anys anteriors s'havia fet, però suposava algun que altre inconvenient perquè era difícil trobar punts en comú amb els alumnes. Sí que es parlava d'aspectes comuns, però tampoc suposava una hora de treball a la setmana. (TC3)

Per altra banda, el tutor-coordinador del PDC comenta quin tipus d'activitats es treballen a la tutoria:

L'activitat principal que es treballa a la tutoria és el seguiment setmanal que fa l'equip docent d'aula oberta. Els alumnes disposen d'una graella de recull del trimestre i poden anar veient com és el seu progrés dins del grup. Paral·lelament es disposa de tot un seguit d'activitats al moodle que, en funció del temps, es van treballant. També es passa tota la informació general de centre. (TC3)

En aquest punt, els alumnes entrevistats valoren positivament la tutoria i les activitats que es realitzen al PDC.

Està bé. Perquè la tutora et dona la nota de cada setmana que et posen els professors i així pots veure com vas. T'explica què pensen els professors del que fas a les seves classes. I també et diuen si has de millorar o no. També fem altres coses, com veure alguna pel·lícula, parlar de les activitats que es fan al centre, etc. A1(3)

Em sembla molt bé perquè parlem dels problemes que tenim i intentem resoldre'ls. A2(3)

També diuen que no fan tutoria amb els altres companys del grup ordinari i que el centre els fa signar un contracte didàctic abans d'entrar al grup del PDC: *"Sí, està bé. Tot el que es demana em sembla bé. No afegiria res més."* A1(3) i *"Sí, el comportament, treballar quan cal i tenir bona actitud. Em sembla bé el que es demana."* A2(3)

Referent a la comunicació amb les famílies, el tutor-coordinador del PDC explica que el tutor ha de seguir les directrius marcades pel centre.

La tutora ha de seguir els mateixos criteris que qualsevol cotutor del centre. És a dir, hi ha d'haver una comunicació cada trimestre. Ara bé, tractant-se dels alumnes del PDC el contacte és molt freqüent, ja sigui per telèfon com presencialment. (TC3)

Per altra banda, el tutor-coordinador del PDC argumenta com estableix la comunicació amb la família:

La comunicació amb la família segueix les mateixes pautes que la tutoria de centre. És obligatori el contacte trimestral, però tractant-se d'alumnes d'aula oberta, la comunicació és sovint. (TC3)

El tutor-coordinador del PDC explica quin tipus de compromís/responsabilitat es demana a les famílies i alumnes per entrar a formar part del PDC:

Sí, malgrat no tingui un efecte oficial. Es demana la signatura del contracte didàctic per entrar a l'aula oberta. El compromís és el mínim per poder establir una línia de treball i col·laboració. Malgrat no tingui un efecte oficial, sí que hi ha el treball de conscienciació al tractar-se d'un pacte entre tots i que tothom ha de complir la seva part. Des del meu punt de vista és molt útil perquè els alumnes tenen molt clar el perquè de les decisions que es puguin prendre, principalment quan les coses no van bé. (TC3)

En aquest punt, es demana als alumnes quina creuen que és la comunicació de la seva família amb el tutor. Pel que fa a la freqüència de reunions ambdós coincideixen amb el tutor: *"Sí, per parlar de les notes cada avaluació."* A1(3) i *"Sí, cada trimestre per explicar les notes."* A2(3). Ambdós alumnes coincideixen en què quan el tutor es reuneix amb la seva família ho fan per parlar de temes importants/interessants: *"Sí, molt importants perquè parlen del meu futur."*

A1(3) i “Sí, parlen de coses interessants per a mi.” A2(3). També, ambdós alumnes coincideixen en què el seu tutor té una bona comunicació amb la seva família.

Quant a la metodologia i recursos utilitzats al grup del PDC, el tutor-coordinador del PDC explica la metodologia establerta en el PDC:

Es treballa per projectes en les matèries del taller (ciències naturals, ciències socials i tecnologia). La resta de matèries treballen amb material adaptat. Els alumnes també disposen d'ordinador i es treballa amb moodle i PDI. Seria ideal poder treballar totes les matèries per projectes, però primer caldria posar-nos d'acord tots els professors. (TC3)

En aquest punt, l'alumnat entrevistat explica: “Depèn de les matèries. Hi ha unes matèries amb llibres, altres que fem amb dossiers i altres amb ordinador.” A1(3) i “A vegades treball en grup i a vegades individualment, depèn de la matèria i del què fem.” A2(3). A més, els alumnes els agraden aquestes estratègies perquè són variades i els ajuden a aprendre millor. També se'ls demana si al PDC es treballa de manera diferent a quan estaven al grup ordinari i tenen clar que sí: “Sí, perquè treballes amb més motivació.” A1(3) i “Sí, perquè al grup normal no fèiem taller i a l'aula oberta sí.” A2(3)

Pel que fa als recursos utilitzats al PDC, el tutor-coordinador del PDC explica si hi ha algun recurs a destacar en el PDC:

S'utilitzen recursos que són força ajustats a les necessitats dels alumnes. Els entorns virtuals són força engrescadors (www.bonesnotes.cat i moodle). El que trobo a faltar és que no hi hauria d'haver tantes dificultats per segons quins alumnes per disposar d'ordinadors i també que hi hagués més professors que el fessin servir. El fet de poder disposar d'eines atractives per als alumnes se n'hauria de treure més profit. (TC3)

Els alumnes entrevistats també coincideixen amb el tutor amb la varietat de recursos i afegeixen que aquests recursos els ajuden a aprendre millor: “Sí, perquè estàs més motivada a fer les coses de sempre d'una manera diferent. Per exemple, bonesnotes.com.” A1(3) i “Sí, molt. Perquè no fem servir sempre el mateix.” A2(3)

Pel que fa a l'opinió sobre si es troba a faltar algun tipus de recurs, el tutor-coordinador del PDC explica que sí: “Estaria bé que tots els alumnes disposessin d'ordinador perquè podrien fer més activitats més atractives. Sovint és difícil que el centre pugui disposar-ne.” (TC3). En canvi, els alumnes entrevistats no hi coincideixen perquè ells sí que disposen del recurs que reclama el tutor.

Quant a l'avaluació de l'alumnat del PDC, el tutor-coordinador del PDC explica com es consensuen els criteris generals i específics del PDC:

Els criteris generals vénen establerts per normativa. Els específics es treballen a la CAD. A mesura que han anat passant els cursos, aquests s'han anat perfilant i concretant. Em semblen oportuns perquè són fruit del treball del dia a dia. (TC3)

El tutor-coordinador del PDC explica que els criteris d'avaluació són iguals per a tots els alumnes del PDC: *"A tots els alumnes del PDC se'ls apliquen els mateixos. Ara bé, si hi ha algun alumne amb unes necessitats concretes, es té en compte."* (TC3). El tutor-coordinador del PDC creu que aquests criteris d'avaluació són adequats per a tot l'alumnat: *"Sí, perquè són adequats a les seves necessitats."* (TC3). El tutor-coordinador del PDC explica que l'avaluació de l'alumnat del PDC es fa en base als criteris generals i/o específics: *"L'avaluació es fa seguint els dos tipus de criteris perquè per una banda són tractats com l'alumnat del centre i per l'altre se'ls té en compte les seves necessitats."*(TC3). El tutor-coordinador del PDC explica que l'elaboració d'aquests criteris es fa des de la CAD escoltant l'equip docent del PDC.

L'elaboració va iniciar-se a la CAD i a mesura que van passant els cursos i en funció de les necessitats detectades a l'equip docent, es van ajustant. Per tant, només hi intervén la CAD i l'equip docent. El claustre no. (TC3)

En el punt de l'avaluació de l'alumnat, es demana als alumnes entrevistats diferents aspectes. Ambdós alumnes coneixen els criteris d'avaluació per a l'evolució dels seus aprenentatges i la limitació de les notes.

Sí, el 40% és el seguiment setmanal i un 60% la resta. La nota màxima és un sis i, excepcionalment, pots tenir un set. Em sembla bé perquè és més fàcil aprovar. A1(3)

Està bé. Només podem treure un sis i com a excepció un set. Em sembla bé perquè tots tenim les nostres dificultats i és impossible treure bones notes de tot. A2(3)

També coneixen el que han de fer per aprovar les matèries del PDC.

Sí, tots els professors ens expliquen què volen que fem per aprovar. Ja em sembla bé el que demanen. Com a molt podem arribar al sis. A1(3)

Sí, cal fer tota la feina que et demanen els professors: comportar-se bé, presentar el dossier, fer bé els exàmens i presentar la feina quan toqui. Si només puc treure un sis ja està bé perquè almenys ara aprovo, abans no. A2(3)

També estan al cas del que han de fer per recuperar les matèries pendents de cursos anteriors: *"Sí, però no he de fer res perquè estic repetint."* A1(3) i *"Sí, bé. Ja ho estic fent."* A2(3). Ambdós alumnes creuen que la seva actitud de treball, hàbits de treball i comportament és adequada al PDC: *"Sí, aquest any sé que faig el que toca."* A1(3) i *"Sí, perquè estic aprovant totes les matèries menys educació física."* A2(3). També comenten que la seva actitud i comportament afecta positivament a l'avaluació de les matèries: *"Molt bé perquè ho aprovo tot."* A1(3) i *"Bé, perquè les notes em van bé."* A2(3). Els dos alumnes entrevistats creuen que el professorat del PDC els té en compte les seves dificultats quan avaluen i també estan contents amb els resultats que han obtingut fins ara al PDC, amb algun matís: *"Sí, menys educació física que no em va bé."* A2(3). També els importa treure bones notes: *"Sí, perquè llavors podré estudiar el que vulgui."* A1(3) i *"Sí, perquè així pugui anar a conveni singular i també em serveixi per quan sigui fora de l'institut."* A2(3). I també creuen que als seus pares els interessin els seus resultats acadèmics.

Sí, quan trec bones notes es posen molt contents i quan trec males notes no em deixen sortir, em criden, em castiguen. Però aquest any estan molt i molt contents perquè és el primer any que les aprovo totes. A1(3)

Sí, molt bé, em diuen que segueixi així. A2(3)

Pel que fa a la participació de l'alumnat en l'avaluació, el tutor-coordinador del PDC explica que l'alumnat del PDC no participa en cap aspecte de l'avaluació a l'hora d'establir criteris d'avaluació.

No. Sí que se'ls explica detalladament i raonadament cadascun dels criteris. Normalment, els accepten i demanen que es compleixin. Per exemple, quan algun alumne no compleix, demanen que hi hagi conseqüències. (TC3)

Els dos alumnes també diuen que mai se'ls ha preguntat com hauria de ser l'avaluació que fan els professors als alumnes del grup: "No. Ja em sembla bé el que em demanen." A1(3) i "No, no m'ho han preguntat mai, però em sembla bé." A2(3)

Quant a la valoració general del PDC, el tutor-coordinador del PDC creu que el PDC aconsegueix la finalitat per a la qual es va proposar.

Crec que sí perquè una part d'alumnes reconduïx la seva actitud i d'altres és el millor lloc per poder seguir la seva escolarització davant les seves dificultats d'aprenentatge. No hi ha un 100% d'èxit, però n'estem contents. (TC3)

Els dos alumnes també es manifesten satisfets per estar aconseguint el que es van proposar quan van entrar del PDC del centre perquè estan aprovant gairebé totes les matèries. El tutor-coordinador del PDC ressalta el que aporta de positiu el PDC: "El que més destaco és que és un recurs on els alumnes recuperen o troben el seu camí acadèmic o professional. És a dir, es tornen a situar dins el sistema." (TC3). I els alumnes destaquen el taller perquè és el més pràctic. El tutor-coordinador del PDC creu que el PDC funciona: "Sí, funciona perquè la comunitat educativa n'està contenta. La prova està que si no fos així no s'hi abocarien tants recursos (hores, diners i professionals)." (TC3). Pel que fa a si hi ha algun aspecte millorable en el PDC, el tutor-coordinador del PDC comenta que sí.

Tot projecte és millorable i aquest també. M'agradaria que hi hagués un professorat més fix-estable que permetés plantejar-nos treballar de forma més interdisciplinària. (TC3)

Els dos alumnes discrepen quan se'ls demana què és el que menys els ha agradat del PDC: "Res perquè m'agrada tot." A1(3) i "Sí, educació física. Perquè el professor va a la seva i no escolta." A2(3). De totes maneres ambdós alumnes acaben valorant que no canviarien, ni traurien, ni afegirien res al PDC perquè tot els sembla bé.

5.1.4. INFORME C4

Per a la redacció de l'informe del C4 ens basarem en la següent documentació:

- Document de centre (pla d'atenció a la diversitat): DC4

- Entrevista orientador: O4
- Entrevista tutor: T4
- Entrevista alumne: A1(4)
- Entrevista alumne: A2(4)

Per obtenir l'informe C4, ens centrarem en tres dimensions: característiques formals del PDC, característiques de contingut del PDC i opinió sobre el PDC per part del professional d'orientació educativa del centres de secundària, el tutor de l'alumnat del PDC i l'alumnat del PDC.

El C4 públic se situa a una zona perifèrica d'una ciutat gran de la comarca del Gironès. El centre té el seu origen el 2004 de manera precària en una edificació de mòduls prefabricats en uns terrenys que no són la seva ubicació definitiva. El municipi compta amb uns 30.100 habitants, amb sis centres que ofereixen ESO (tres dels quals són concertats). El C4 només acull alumnes d'ESO i reflecteix els canvis i transformacions de l'entorn: aquest ha patit un canvi urbanístic important, una diversitat en la procedència de la seva població i una situació d'exclusió de certs sectors de la població. En conseqüència, el nivell socioeconòmic de l'entorn del C4 és baix, comptant amb un 95% d'immigració. El centre disposa d'un PDC, modalitat A, amb una dedicació de dotze hores a la setmana, formant un grup específic de deu alumnes de 3r d'ESO.

Quant a les **característiques formals del PDC**, i concretant en la *organització i el seu disseny*, el C4 disposa d'un programa de diversificació curricular, modalitat A. De la documentació consultada podem observar que aquest forma part del pla d'atenció a la diversitat del centre, però no consta la persona encarregada d'elaborar i coordinar-lo. Es defineix que els alumnes formen un grup específic durant dotze hores a la setmana i divuit hores s'integren en algun grup ordinari de tercer d'ESO. Referent a la posada en funcionament, en el document no hi consta un informe adreçat al Departament d'Ensenyament del nombre d'alumnes que cursa el programa ni els recursos necessaris per posar-lo en funcionament.

Quant als *elements constitutius del PDC*, no hi consten principis pedagògics, metodològics ni organitzatius, però els criteris i procediments d'assignació d'alumnat hi són i els revisarem quan ens centrem en les característiques del contingut del PDC. En el document es concreten els criteris organitzatius (agrupament d'alumnes, espais, horaris i utilització de recursos materials). És a dir, l'organització ha de permetre:

- Compartir les activitats de l'aula específica amb activitats amb el grup classe ordinari
- Organitzar de manera globalitzada els aprenentatges bàsics i fonamentals de diverses àrees amb una metodologia més pràctica i activitats més funcionals i manipuladores
- Utilitzar les TIC/TAC com a eina d'aprenentatge en totes les àrees
- Fomentar el treball cooperatiu
- Reforçar l'atenció personalitzada per potenciar l'autoestima i proporcionar orientació escolar

I pel que fa als espais de treball de què es disposa, el document exposa que l'horari lectiu de l'aula oberta es distribueix en quatre llocs bàsics: aula informàtica, biblioteca, una aula i taller (i també hort). En el document també s'exposa que el programa s'organitza en matèries i àmbits: no es defineixen les matèries, però hi consta que es treballen els àmbits lingüístic i el científicotecnològic. Tampoc hi consta cap programació, ja sigui de les matèries amb els grup

específic, com en les realitzades amb el grup ordinari. Referent a les orientacions per a l'acció tutorial, el document explica que es fa un seguiment tutorial més individualitzat i intensiu sobre les habilitats social, l'autoconeixement i autoestima (dinàmica de grups) i l'orientació personal i professional. Aquesta tutoria d'aula oberta es coordina amb els tutors del grup ordinari, sobretot pel que fa a la comunicació amb les famílies (entrevistes, acords,...). En el document no hi apareixen els criteris d'acreditació per a l'alumnat, però sí els criteris i procediments per a l'avaluació i revisió, propis del programa. S'exposa que el projecte d'aula oberta ha de resultar dinàmic, subjecte a revisió i modificació en funció de la valoració que del mateix es faci, en els diferents àmbits i de les noves necessitats que es plantegin. L'avaluació del projecte d'aula oberta forma part de l'avaluació de la pràctica docent que s'ha de realitzar durant el procés i especialment a final de curs, amb l'objectiu de treure conclusions en vistes al proper curs. La CAD⁴³ del centre formada per: el director, el coordinador pedagògic, l'equip d'EAP⁴⁴, l'orientador, el LIC⁴⁵ i el tècnic d'integració social, és l'encarregada del seguiment i avaluació del projecte. Els professors implicats en el projecte són els que en les reunions de coordinació aportaran les dades necessàries que permetran fer les modificacions per millorar la quantitat i la qualitat de les activitats. L'orientador elabora una memòria sobre la valoració del projecte. Els principals indicadors per a avaluar el pla són:

- Rellevància dels continguts del projecte
- Utilitat de les activitats proposades en el projecte
- Adaptació del projecte a les necessitats educatives especials dels alumnes
- Valoració dels acords de les reunions de coordinació sobre el projecte
- Calendari de reunions de coordinació dels professors implicats: nombre de reunions fetes, continguts i acords adoptats, nombre de reunions de coordinació amb professors implicats en el projecte, documents elaborats
- Grau de satisfacció dels professors implicats en el desenvolupament del projecte
- Eficàcia de les mesures adoptades en el pla de millora de l'ESO

També, a final de curs, es passarà als alumnes un qüestionari que permeti recollir la valoració respecte de les activitats desenvolupades, tant en relació als continguts, a la metodologia utilitzada, el grau de participació i influència, els suports rebuts, els objectius aconseguits i les dificultats que han sorgit, així com el propi projecte de l'aula oberta.

Cal tenir en compte que en el C4 no s'ha pogut tenir accés a un exemple de memòria del PDC on quedés reflectit el que s'ha exposat anteriorment, ni a un informe del progrés de l'alumnat del programa, ni a cap valoració del programa i/o propostes de modificació.

Des del punt de vista de les **característiques de contingut del PDC**, i concretant en l'indicador de la *finalitat del programa*, el document consultat explica que l'aula oberta és una unitat d'adaptació curricular per afavorir la integració de l'alumnat que ara té dificultats per integrar-se al centre i buscar vies alternatives o complementàries per ajudar-lo en l'assoliment dels objectius generals d'etapa i, en conseqüència, a obtenir l'acreditació. Cal que aquesta aula no es

⁴³ CAD: comissió d'atenció a la diversitat

⁴⁴ EAP: equip d'assessorament psicopedagògic

⁴⁵ LIC: assessor de llengua, interculturalitat i cohesió social.

converteixi en una “illa” dins del centre. El projecte ha d'estar integrat i coordinat amb els altres òrgans del centre.

Referent a *l'estructura curricular del PDC*, el document no hi consta cap programació de les matèries/àmbits del grup específic. Tampoc en consta cap de les matèries que es realitzen en el grup ordinari. En aquest es defineixen uns objectius generals i unes orientacions per programar per competències que el professorat haurà de tenir en compte en la matèria que imparteixi en el grup específic. Resumint, les orientacions es distribueixen en la definició de capacitats, habilitats i activitats per a cadascuna de les vuit competències bàsiques⁴⁶ ja conegudes. En el document s'especifica que els alumnes del PDC realitzen una hora de tutoria amb el grup ordinari de tercer d'ESO.

Pel que fa a la *durada de l'alumnat al PDC*, en el document no hi apareix el temps de permanència al grup específic, però de les entrevistes realitzades als professionals del centre se'n desprèn que es troba pels voltants de dos anys, a tercer i quart d'ESO, aproximadament.

Quant a la *distribució horària de matèries del PDC*, en el document no hi consta la distribució de les trenta hores lectives setmanals.

Centrant-nos en *l'alumnat del PDC*, concretant el moment de la seva incorporació, es detecta que en el document no hi consten els criteris sobre quan els alumnes poden entrar-hi a formar part. No obstant, en les entrevistes realitzades als professionals del centre, identifiquem que aquest grup s'ubica aproximadament entre tercer i quart d'ESO:

Al centre hi ha l'aula oberta oficial amb alumnes de tercer i quart. Ara bé, a primer i segon d'ESO també en muntem una. A primer d'ESO, d'entrada no hi posem alumnes sinó és molt clar que des de primària ens diuen que l'alumne té dictamen o necessita alguna atenció més. (O4)

En el nostre centre oficialment tenim l'aula oberta a tercer i quart. Però a segon i, excepcionalment primer, també hi ha un grup d'alumnes que ja tenen el perfil d'aula oberta. Aquest últim grup no és oficial. Per tant, no ens ajustem a la normativa, però sí que ens intentem ajustar a les necessitats dels alumnes. (T4)

En el document es caracteritza el perfil de l'alumnat. Els alumnes susceptibles de poder accedir al recurs d'aquest centre tenen les següents característiques:

- Alumnes amb rebuig a l'entorn i als continguts escolars. Baix rendiment acadèmic
- Alumnes amb els quals s'han esgotat totes les estratègies i mesures d'atenció a la diversitat que hi ha al centre (grups reduïts, agrupaments flexibles,...)
- Manca de recursos instrumentals mínims i hàbits d'estudi
- Motivació personal cap els aprenentatges utilitaris
- Interès pels continguts manipulatiu, que l'oferta d'atenció a la diversitat del centre no permet desenvolupar

⁴⁶ Les vuit competències bàsiques que defineix el Departament d'Ensenyament són: Competències comunicatives, lingüístiques i audiovisuals. Competència artística i cultural. Competència del tractament de la informació i competència digital. Competència d'aprendre a aprendre. Competència matemàtica. competència d'autonomia i iniciativa personal. Competència de conèixer i habitar el món: coneixement i interacció amb el món físic. Competència social i ciutadana.

- Baix nivell d'autoestima degut, entre altres factors, a la sensació de fracàs provocada per l'historial acadèmic deficient
- Alumnes que causen absentisme injustificat, rebuig escolar
- Desorientació personal i/o entorn sociofamiliar amb dèficits o desestructuració de la família
- Problemes de conducta (a nivell de control emocional)

En el document s'expliquen els criteris d'admissió dels alumnes al PDC. Aquests són:

- Ineficàcia manifesta de les mesures ordinàries aplicades als alumnes
- Existència de handicaps (discapacitats, inadaptació social i escolar,...) que provoquin necessitats educatives especials
- Dificultat extrema per a poder acreditar l'etapa
- Desmotivació general expressada en un rebuig manifest
- Absentisme escolar
- Rendiment acadèmic molt baix
- Interès mostrat per l'alumne a participar en el grup

En el document es defineix el procediment d'incorporació de l'alumnat al PDC que és el següent:

- Observacions sobre resultats acadèmics i problemàtica concreta dels alumnes de cada grup (avaluacions i reunions d'equips docents)
- Proposta dels equips docents i tutors, recollida per part de l'orientadora del centre
- Revisió dels alumnes candidats a l'aula oberta per la CAD i professors d'aula oberta
- Aprovació dels alumnes candidats per la CAD

En el document no hi consta la ràtio d'alumnat, però els professionals del centre entrevistats concreten que al grup d'adaptació de tercer, n'hi ha deu. En el document no hi consta cap aspecte/criteri de participació de l'alumnat pel que fa a la tria d'activitats, continguts, etc. Malgrat no hi consti, els professionals entrevistats expliquen que la participació d'alumnes hi és, però només a nivell d'activitats: *"Com a matèria no poden triar res, però sí que poden pactar algunes activitats amb els professors."* (O4) i *"No, com a molt en allargar més o menys una activitat."* (T4)

Quant al professorat *del PDC*, en el document no es presenta el criteri d'assignació del professorat del programa. Ara bé, en les entrevistes realitzades l'orientador comenta: *"Això ho tria l'equip directiu, però normalment es tria professorat sensibilitzat i que hi vulguin treballar."* (O4). En el document no s'apunta la periodicitat i el nombre d'hores de reunió de l'equip docent, però de les entrevistes realitzades es dedueix que es realitza la coordinació de l'equip docent d'una hora a la setmana.

Quant a la *tutoria del PDC*, en el document no es presenta el criteri d'assignació del tutor del programa. Ara bé, l'orientador del centre explica que normalment és l'orientador del centre, tot i que aquest curs el tutor del PDC és un orientador que complementa la jornada de l'orientador oficial del centre: *"Sempre ha estat l'orientador i ja ens funciona d'aquesta manera."* (O4). En el document no hi consta el nombre d'hores de tutoria del PDC, però ambdós professionals entrevistats concreten que els alumnes fan l'hora de tutoria amb el grup ordinari. En la

documentació consultada no es mostren les activitats pròpies de la tutoria específica del programa perquè ja s'ha comentat que la fan amb el grup ordinari. Per altra banda, en el document sí que es recull el contracte didàctic que es demana a l'alumnat per formar part del grup. Els compromisos del PDC són:

- Assistir puntualment a classe
- Portar i tenir cura del material escolar encomanat pel professorat
- Respectar els companys i professors, així com la dinàmica que es segueix al centre
- Respectar els estris i pertinences personals
- Respectar el material d'aula, així com els recursos i espais del centre
- Col·laborar en el manteniment i neteja dels material, instal·lacions i recursos emprats
- Controlar el llenguatge (evitar insults, grolleries, renoms,...)
- Controlar aquells actes impulsius que puguin posar en perill la integritat física dels altres
- Controlar l'actitud a classe i no interferir en la feina dels companys i professors
- Participar activament, i de manera positiva, en qualsevol tipus d'activitat plantejada
- Participar en les activitats d'autoavaluació i avaluació del seguiment i aprofitament d'aquest recurs extraordinari

En el document no es reflecteix el procediment d'informació a les famílies, però l'orientador explica que:

Amb les famílies es parla quan es fa la proposta per entrar a l'aula oberta. Al llarg del curs el contacte amb la família és mitjançant la tutora del grup classe i, si és necessari, també ho fa la tutora de l'aula oberta. Es parla amb les famílies quan hi ha algun tipus de problema i, segons quin sigui, ho fa una tutora o altra, o bé conjuntament. La comunicació és molt directa. (O4)

Pel que fa a la *metodologia i recursos del PDC*, en el document s'apunta la metodologia que es treballa. S'especifica que és diversa, amb activitats més manipulatives, significatives i adaptades a la realitat de l'alumnat. Es realitzen activitats per saber els seus coneixements previs, activitats individuals i en grup, activitats que els suposa aplicar a la pràctica el que estan aprenent. La proposta integra diverses àrees d'aprenentatge atenent a la globalitat del coneixement i a la manera com es percep la realitat. En aquestes àrees d'aprenentatge s'han volgut destacar, bàsicament, els continguts referits a procediments i actituds per tal d'educar persones amb criteris per afrontar i resoldre situacions pròpies de la vida quotidiana. També s'ha volgut incloure la informàtica com a una eina d'aprenentatge. En referència als continguts procedimentals, s'han prioritzat aquells que destaquen, directa o indirectament, la recerca de la informació, la comunicació, l'increment i l'ús del vocabulari propi dels aspectes treballats. Es pretén potenciar la cooperació i participació activa en les activitats i en el procés d'aprenentatge, així com la socialització i la integració, sobretot d'aquells alumnes que presenten majors dificultats. La diversificació seria un dels criteris que ha regit la proposta i els seus aspectes i que permetria adaptar-se al nivell de continguts del grup i als ritmes d'aprenentatge. Es concretaria fonamentalment en:

- Diverses formes d'agrupament per a la realització de les diferents activitats: treball individual, en petit grup, etc.
- Diferents formes de treballar els continguts: des de l'exposició del professor fins a la comprensió individual fins a compartir en grup els aprenentatges que cadascú ha assolit

- A partir de l'avaluació inicial, el professor determinarà quina és la forma de treball més adient a l'aula. Per tant, tot el material s'adapta a les necessitats i al nivell de capacitats dels alumnes
- Diversificació de les activitats per assolir un mateix contingut i gradació, segons la complexitat

I pel que fa als recursos, en el document tampoc hi consten els recursos de què es disposen. Però l'orientador ens especifica que:

Els alumnes no tenen llibres. Els professors elaboren dossiers de treball. Alguns alumnes tenen ordinador del projecte 1x1⁴⁷ que ja no hi és, però tots poden anar a l'aula d'informàtica. Tenim canons projectors. Treballem el moodle i també, temps enrere, s'utilitzava la plataforma eleven mentre va durar el projecte 1x1. (O4)

I referent a l'avaluació de l'alumnat del PDC, en el document hi apareixen els criteris generals i específics d'avaluació. A principi de curs s'informa als alumnes dels criteris d'avaluació de cada àrea. L'avaluació és un element imprescindible que serveix per a:

- Comprovar el nivell aconseguit dels objectius proposats
- Reorientar estratègies i criteris metodològics, si cal

Els criteris a seguir en tot el procediment d'avaluació són:

- Avaluació contínua, basada en l'observació sistemàtica al llarg de tot el procés de durada del projecte
- Avaluar l'alumne en funció del seu propi progrés i dels objectius que ens proposem. Així doncs, pot succeir que l'alumne no assolixi els objectius proposats però que hagi fet una bona evolució, la qual cosa requereix una avaluació molt positiva de l'alumne i del seu esforç. També s'avalua diàriament mitjançant un registre, el seu comportament, la seva actitud, la realització o no dels deures, el seu treball a l'aula, si porta material o no i si assisteix a classe i arriba puntual. Tots aquests criteris també formen part de la nota final
- La valoració dels resultats es farà tenint en compte la distribució dels objectis: actitudinals (50%), procedimentals (40%), de fets i conceptes (10%)
- Les qualificacions dels alumnes d'aula oberta podran oscil·lar entre: insuficient, suficient i bé

Pel que fa a la recuperació, repetició-promoció de l'alumnat, en el document no es concreten els seus criteris ni els criteris de titulació de l'alumnat. Aquests últims pot ser que no hi apareguin perquè els alumnes encara no estan en condicions d'acreditar el graduat en ESO.

⁴⁷ Educat 1x1 era un projecte de la Generalitat de Catalunya iniciat al curs 2010-2011, però al cap de tres cursos acadèmics es va comunicar oficialment que no es disposava de recursos econòmics per continuar-lo. Amb l'establiment d'aquest projecte, es volia implantar l'ús de miniordinadors portàtils a les aules i la incorporació de llibres de text digitals en aquests ordinadors. Els objectius del projecte 1x1 eren:

- Potenciar l'ús pedagògic de les tecnologies de l'aprenentatge i del coneixement, enteses com a substrat imprescindible de qualsevol actuació educativa del segle XXI
- Subministrar la base per a l'educació de l'alumnat en la "vida en un món connectat"
- Convertir l'ordinador en l'eina personal de treball de l'alumnat
- Substituir progressivament els llibres de text en paper per llibres de text electrònics per a l'alumnat

Des de la perspectiva de **l'opinió sobre el PDC per part del professional d'orientació educativa del centre de secundària, el tutor de l'alumnat del PDC i l'alumnat del PDC del C4**, podem anar veient el punt de vista argumentat dels seus participants sobre aquesta mesura d'atenció a la diversitat. En les diferents entrevistes podem constatar que els professionals no poden exposar la seva visió de l'origen del PDC al centre perquè van arribar-hi en posterioritat: *"No ho sé, jo no hi era. Quan vaig arribar, ara fa vuit anys, ja funcionava."* (O4) i *"No, fa un any i mig que sóc al centre."* (T4).

Tot i així, ambdós professionals creuen que era necessari plantejar aquest tipus de programa. L'orientador comenta: *"Era un recurs que oferia el Departament i era necessari per atendre als alumnes amb necessitats."* (O4) i *"Sí, pel que he anat veient el centre ho necessita perquè es troba en un entorn força complex."* (T4)

Pel que fa a *la finalitat del PDC*, l'orientador i el tutor coincideixen en què el programa té una finalitat a mig termini perquè l'alumnat pugui millorar els seus resultats acadèmics, millori la seva confiança personal i se senti més integrat al centre, i creuen que és una mesura adequada per aconseguir-ho: *"Sí, potser no tothom, però sí."* (O4) i *"Jo crec que sí perquè els alumnes milloren molt."* (T4)

En aquest mateix punt, els dos alumnes entrevistats també coincideixen amb els professionals: *"Sí, perquè estic aprenent moltes coses noves, coses que a l'aula normal no t'ensenyen, a plantar i a fer servir una eina."* A1(4) i *"Sí, perquè ara aprovo més."* A2(4)

A més els professionals del centre també coincideixen en què la finalitat última del PDC és que els alumnes puguin assolir un graduat en educació secundària i creuen que és una mesura adequada per aconseguir-ho, malgrat no tots els alumnes hi arribin.

Sí, però nosaltres tenim alumnes a l'aula oberta que es graduen i d'altres no, depèn. Els que no es graduen van a un PQPI/PFI, estar a l'aula oberta no té perquè que els alumnes acabin amb un graduat, depèn de la seva resposta. Si ell treballa i fa el que ha de fer, aprova. (O4)

Si no hi hagués l'aula oberta, molts alumnes ja estarien descartats d'entrada. (T4)

Els dos alumnes consultats són optimistes al pensar que estar al PDC els ajudarà a assolir el graduat en ESO, però mostren les seves reserves: *"Sí, però no sé si me'l trauré. Em costarà bastant perquè sóc una mica fluix. Em falta molt i potser acabaré anant a un PQPI/PFI."* A1(4) i *"Crec que sí, però serà difícil perquè vaig molt endarrerit, però jo treballo molt."* A2(4)

I reflexionant si hi hauria altres mesures per aconseguir el graduat en educació secundària obligatòria, els professionals també coincideixen que, ara per ara, aquest programa és el correcte: *"De moment aquesta ja ens va bé, no n'hem provat d'altra."* (O4) i *"De moment, el Departament és la que ens dona."* (T4).

Quant a *l'estructura curricular del PDC*, i més concretament en l'agrupament de les matèries per àmbits, l'orientador creu que el que proposa el Departament d'Ensenyament és adequat, però dubta una mica: *"Sí, està bé i seria ideal poder-ho fer, però és difícil. No és pràctic."* (O4) i el tutor afegeix:

Pel temps que porto treballant, he vist un parell d'aules obertes i es treballava per matèries. No et puc dir si això és més adequat que els àmbits. Però per l'experiència que en tinc, crec que funcionaria millor per projectes. Ho trobaria més interessant. A vegades, tens la sensació de sortir de la teva matèria quan tractes segons quins temes. És difícil perquè hem de ser pràctics i no tenim temps per trobar-nos i parlar-ne. De totes maneres, a mi també m'agrada anar una mica a la meua i veig que els altres professors també hi van. (T4)

De totes maneres quan es concreta aquesta agrupació de matèries per àmbits al centre es constata que es treballa per matèries.

Al centre, d'entrada fem matèries. Algun any s'ha fet alguna matèria conjunta. L'ideal és fer-ho per àmbits, però a nivell funcional és fer-ho per matèries. Això no vol dir que quan algun professor fa més d'una matèria, treballi aspectes conjunts. (O4)

En aquest mateix sentit, l'estructura de matèries/àmbits del currículum, fent-ho extensiu a matèries compartides amb el grup ordinari, es constata que els alumnes del PDC comparteixen força matèries amb el grup ordinari de referència.

Els alumnes fan la tutoria amb els altres alumnes del grup ordinari perquè és molt informativa. Llavors, dins la matèria que els faig, ja treballem el aspectes més propis de la tutoria, com ara l'orientació. Està bé que els alumnes es puguin barrejar amb la resta d'alumnes de la seva edat. De totes maneres, tampoc hi hauria prou hores per fer un grup d'aula oberta. El centre té moltes necessitats i s'han de repartir. (O4)

Els alumnes de l'aula oberta fan 12 hores sols. Fins a 30 hores les fan amb els altres. (T4)

Els dos alumnes entrevistats confirmen el que apunten els professionals.

Sí, faig tecnologia, anglès, mates, tutoria, castellà. Està bé, em porto bé menys quan estic revolucionat. Em sento bé tant a l'aula oberta com en el grup normal. A1(4)

Sí, matemàtiques, francès, anglès, socials,... M'agrada estar amb els altres companys. A2(4)

Referent a la durada del PDC, l'estada de l'alumnat a aquest grup es troba pels voltants de dos cursos acadèmics: "Un màxim de dos anys, però depèn de cada cas." (O4) i "Un parell d'anys com a màxim, tercer i quart." (T4). Els dos alumnes també tenen clar que, si es porten bé, podran arribar fins a quart.

Quant a la distribució horària de matèries del PDC, els professionals coincideixen a explicar que treballen el currículum establert a tercer d'ESO. Per altra banda, els professionals comenten que els continguts que es treballen en les matèries i l'ajustament d'alguna matèria va en funció de les competències del professorat que intervé en el grup.

Els alumnes de l'aula oberta hi fan dotze hores. Les altres les fan amb els altres alumnes. A l'aula oberta es fan els tallers de manteniment del centre i l'hort (tres hores a la setmana). La distribució de matèries és molt canviant i no està establert. Va en funció de l'organització horària i professorat que hi intervé. Perquè, clar, si a un professor se li fa fer una cosa que no sap... Però també n'hi ha d'altres que saben fer moltes coses. Per exemple, un professor de socials, en una hora de la seva

matèria feia fusteria. Llavors, si tenim la sort de no tenir massa mobilitat de professorat, això es pot anar mantenint. (O4)

A l'aula oberta hi fem dotze hores. Les matèries que es treballen van una mica en funció del professorat que hi ha de fer classe. (T4)

Quant a l'alumnat del PDC, els professionals entrevistats diuen que el moment de la seva incorporació és entre tercer i quart d'ESO. Ara bé, ambdós professionals exposen que la necessitat d'atendre alumnes al PDC comença abans, principalment a segon i algun cas a primer d'ESO.

Al centre hi ha l'aula oberta oficial amb alumnes de tercer i quart. Ara bé, a primer i segon d'ESO també en muntem una. A primer d'ESO, d'entrada no hi posem alumnes sinó és molt clar que des de primària ens diuen que l'alumne té dictamen o necessita alguna atenció més. Llavors, si els alumnes aprofiten el recurs, si hi encaixen, llavors passen a l'aula oberta de tercer i quart d'ESO. Nosaltres sempre hem tingut dues aules obertes. (O4)

En el nostre centre, oficialment, tenim l'aula oberta a tercer i quart. Però a segon i, excepcionalment primer, també hi ha un grup d'alumnes que ja tenen el perfil d'aula oberta. Aquest últim grup no és oficial. Per tant, no ens ajustem a la normativa, però sí que ens intentem ajustar a les necessitats dels alumnes. (T4)

Quan es demana a l'alumnat en quin curs/edat van entrar a formar part del PDC, reflecteixen la posició dels professionals del centre: "A segon d'ESO, porto dos anys. Hi vaig entrar perquè vaig ser una mica gamberro i no estudiava." A1(4) i "Vaig entrar a segon d'ESO i ara faig tercer d'ESO. Perquè m'agrada treballar amb els companys per l'institut, estar a l'hort." A2(4).

Pel que fa al perfil de l'alumnat i els criteris d'admissió del PDC, els professionals del centre valoren positivament: "Això ho van fer a la CAD quan encara no era al centre. Jo hi crec i em sembla molt bé. L'equip directiu també hi està d'acord." (O4) i "Sí, em semblen correctes i coherents perquè també hem hagut de fer fora alumnes del grup (per exemple, si no ho aprofiten) i ho hem pogut fer." (T4)

Pel que fa a l'opinió del procediment d'incorporació d'alumnes al PDC, l'orientador comparteix i exposa:

L'equip docent en fa la proposta, la CAD valora i acaba decidint si hi va o no. Llavors es parla amb les famílies que hi han d'estar d'acord. És un procediment que ja fa molts anys que funciona. (O4)

I el tutor del PDC diu que coneix el procediment i li sembla correcte. Ambdós professionals del centre coincideixen a què es fa una bona selecció d'alumnat del PDC.

Referent al nombre d'alumnes més adequat per al PDC, l'orientador comenta que com a molt dotze alumnes haurien de formar el grup de PDC. I el tutor també hi està d'acord perquè: "Ha de ser un grup reduït, si vols arribar una mica a tots." (T4). Ara bé, concretant el nombre d'alumnes que hi ha al PDC del C4, l'orientador diu: "Normalment són deu. És un nombre idoni per treballar en condicions." (O4). Els alumnes entrevistats també valoren positivament un nombre reduït al grup PDC.

Sí, perquè no seria el mateix. És millor que siguem pocs perquè així la professora ens controla més a l'hort i al laboratori. Si fóssim molts la professora "s'agoviarà" i els alumnes també. A1(4)

Sí, perquè la professora està més per mi i m'ajuda més. I la professora no crida. A2(4)

Centrant-nos en la participació de l'alumnat, concretament si intervenen en algun aspecte del PDC (per exemple, en la tria d'activitats, de continguts, etc.), ambdós professionals expliquen que els alumnes no ho fan. De totes maneres, això no vol dir que algun dia ho facin en activitats puntuals.

Com a matèria no poden triar res, però sí que poden pactar algunes activitats amb els professors. El sistema no et permet deixar triar massa. (O4)

No, com a molt en allargar més o menys una activitat. O bé, alguna vegada, en fer una activitat un dia o un altre. És impossible que participin tal com està tot muntat. (T4)

Aquests punts de vista queden confirmats en l'opinió dels alumnes entrevistats, negant la seva participació a l'hora de triar continguts i/o activitats a fer a l'aula.

Quant a la satisfacció de l'alumnat del PDC, ambdós alumnes expliquen que hi ha diferències entre el professorat del PDC i la resta: "Buff, hi ha moltes diferències. Ara són més bons. Abans algun professor escrivia quatre pissarres en una hora." A1(4) i "Sí, hi ha diferència, pels de l'aula ordinària has d'estar estudiant i treballant dins l'aula." A2(4). Quan se'ls demana si els professors es dediquen a treballar amb ells els coneixements teòrics i pràctics per igual, aquests coincideixen a pensar que ho treballen tot per igual. Els dos alumnes entrevistats es manifesten molt contents d'estar al PDC, on un remarca l'atenció que rep per part dels professors que té ara: "Sí, perquè els professors estan per tu i pels altres companys de classe. També és més fàcil aprovar les matèries." A2(4). Aquests també exposen que no s'han perdut res pel fet de formar part del PDC. I també diuen que es relacionen igual amb els companys del PDC que amb els companys de l'aula ordinària: "La relació és la mateixa, no he perdut amics." A1(4) i "Amb tothom igual, tant abans com ara." A2(4)

Pel que fa al professorat del PDC, els criteris que se segueixen per assignar-lo, l'orientador no pot opinar massa perquè no és un aspecte que depengui d'ell, però hi està d'acord.

Això ho tria l'equip directiu, però normalment es tria professorat sensibilitzat i que hi vulguin treballar. Si no n'hi ha, llavors toca al que toca. De totes maneres també hi ha en cert tipus de professorat que ja ve pera l'atenció a la diversitat. (O4)

El tutor comenta que no els coneix, però intueix quins poden ser: "No, però sí que l'equip directiu pensa en professors d'atenció a la diversitat i que ja tinguin interès per ser-hi." (T4). L'orientador del centre comenta que l'equip directiu no té massa dificultat per assignar professorat al PDC: "Potser algun any ha costat més trobar algú, però sempre s'ha acabat trobant algun professor disposat." (O4)

Referent al perfil del professorat del PDC, els professionals expliquen quines característiques creuen que ha de tenir un professor que formi part del PDC a nivell de formació, actitud i experiència:

Jo penso que no només s'ha de tenir un perfil per aquest tipus d'alumnat d'aula oberta sinó amb tot l'alumnat. El professorat ha de voler entendre l'alumne, adaptar-se a ell, ajudar-lo, conèixer l'etapa que estan vivint aquests alumnes, posar-se al nivell dels alumnes i no només fer un programa. Cal adaptar-se a l'entorn. Si has de treballar amb alumnes d'aula oberta aquestes condicions encara cal tenir-les més clares. Cal tenir ganes de fer coses noves i també amb metodologies diferents, és molt important. (O4)

Ha de ser un professor flexible. Un professor que no esperi que els alumnes seguin en una taula i cadira molta estona, estiguin quiets i que només escriguin. Ha de saber que un nen en qualsevol moment li pot tenir un estirabot sense que tingui res a veure amb el que estava fent en aquell moment. Crec que ha de tenir molta mà esquerra, molta empatia, sàpiga escoltar perquè no els escoltem prou. (T4)

Els professionals entrevistats no creuen que el professorat, en general, estigui format per poder impartir docència en un PDC.

En general, no. No està format. Ara bé, quan estan aquí s'adonen de les necessitats i, cada cop més, veig que alguns estan més sensibilitzats i se'n donen compte que han de canviar. (O4)

No, no tothom i menys per atendre aquests nens. Però cal diferenciar en tenir la formació i tenir un tarannà concret. Un professor pot tenir la formació, però si no té un tarannà per estar amb aquests alumnes, no en farem res. Hi ha professors que tot i tenir una llicenciatura en psicologia no són capaços d'estar amb aquests alumnes, de fer aquesta feina. Penso que la carrera només és el 20% del que necessites per estar amb aquests alumnes, la resta és predisposició, ganes, un saber fer, lideratge. (T4)

L'orientador també explica que el professorat que forma part del PDC no fa temps que treballa com a docent: "El nostre centre depèn de la mobilitat del professorat. Nosaltres intentem mantenir allò que ja funciona, és a dir, que hi hagi els mateixos professors, però és difícil." (O4)

Centrant-nos en la motivació del professorat del PDC, es demana al professional d'orientació educativa entrevistat si hi ha professorat que es presenta de manera voluntària a formar part del PDC del centre i exposa que aquest aspecte és variable.

Hi ha hagut anys que eren voluntaris, però altres no. De fet això no depèn massa de la voluntat. El Departament ja assigna un professorat de diversitat i llavors s'intenta completar amb gent que el centre ja coneix i està disposat a estar en aquest grup. (O4)

Sobre si el professorat del PDC està implicat, és coneixedor de la realitat de l'alumnat i s'esforça per innovar, l'orientador es manifesta positiu.

En general sí, n'estem contents i funciona. Però també ens hem trobat amb professors que no ha estat així perquè no han acabat fent el que deien ni tampoc els interessava tant estar amb aquests alumnes, ja que responien a interessos més personals per quedar-se al centre. (O4)

Pel que fa al reconeixement del centre al professorat del PDC, els professionals entrevistats expliquen que el centre no preveu cap incentiu perquè el professorat accepti formar part de l'equip docent del PDC: *"No, l'única cosa que hi ha és una hora de reunió d'aula oberta dins l'horari no lectiu, però no és cap incentiu."* (O4). Ambdós professionals creuen que reben el suport i reconeixement de l'equip directiu i professorat per la feina que fan al PDC.

Sí, sí, i tant. No hi ha cap problema. Aquí tots som un centre molt integrat. El fet de ser un centre petit amb un 95% d'immigració, fa que el professorat està molt integrat. (O4)

Sí, i tant. Començant per l'equip directiu fins als altres professors hi ha molta consciència del que es fa. (T4)

Els professionals entrevistats se senten satisfets sobre com els veuen la resta de companys del centre que no participen al PDC.

Bé, perquè és un centre petit i el professor que fa aula oberta també fa altres cursos i nivells. Per tant, estar a l'aula oberta és un fet molt normal al centre. No s'ha notat mai cap comentari. (O4)

Et veuen com un més. Perquè molts d'ells també es troben amb el mateix a les seves aules. La majoria d'ells són molt conscients del tipus d'alumnat que suposa l'aula oberta perquè és un centre en què hi ha molts alumnes que ja són semblants al perfil d'aula oberta. No hi caben tots a l'aula oberta, n'hi ha tants. Per tant, no crec que ells ens vegin com els rars, sinó que també ells n'han de tenir algun i, a sobre els tenen en una aula de vint o trenta alumnes. En aquest centre em sento com una més i hi estic molt bé. (T4)

Referent a la satisfacció de l'alumnat sobre el professorat que té, des del punt de vista dels professionals del centre, aquests creuen que els alumnes estan contents: *"Sí, sí. No hi ha cap problema."* (O4) i *"Jo crec que sí, transmeten satisfacció."* (T4)

Pel que fa la periodicitat de les reunions del professorat del PDC, els professionals entrevistats expliquen amb arguments contraposats el criteri en què s'ha establert la periodicitat de reunió de l'equip docent: *"La reunió d'aula oberta està dins l'horari no lectiu i és com un equip docent més del centre."* (O4)

No fem reunió d'aula oberta. No m'ho havia plantejat, però ara que m'ho dius no estaria de més. Però sí que estaria bé, almenys un cop al mes. De fet ja tenim comunicació en el dia a dia, però falta asseure'ns. (T4)

Quant a l'opinió sobre si és suficient la periodicitat de la reunió de l'equip docent de PDC, l'orientador comenta: *"Sí, cap problema, com qualsevol altre equip docent."* (O4) i el tutor manifesta: *"No et puc contestar perquè no en fem."* (T4)

Referent a la coordinació del professorat del PDC, els professionals es mostren positius en la coordinació entre orientador educatiu i tutor perquè el PDC funcioni: *"Sí, hi ha una coordinació estreta perquè les dues professionals estem en el grup, a més totes dues som orientadores."* (O4) i *"Sí, tenim un bon 'feeling', hi ha una molt bona entesa."* (T4). Sobre la coordinació de l'equip docent del PDC, ambdós continuen contraposant-se: *"Bé, molt bé."* (O4) i *"No t'ho puc dir perquè no en fem."* (T4)

Quant a la tutoria del PDC, l'orientador explica que els criteris per assignar el tutor del grup de PDC és un tema de l'equip directiu i hi està d'acord: *"Sempre ha estat l'orientador i ja ens funciona d'aquesta manera."* (O4). Per altra banda, el tutor del grup no coneix els criteris que s'utilitzen per assignar el tutor al grup de PDC, però ho dedueix: *"No ho conec, però sí que ho fa una persona d'atenció a la diversitat o psicopedagog. És lògic que ho faci una persona amb un perfil concret, és encertat."* (T4)

Pel que fa a la temporització de la tutoria, els professionals del centre creuen que és suficient la dedicació d'una hora de tutoria setmanal amb l'alumnat del PDC, tot i que la fan amb el grup ordinari. De totes maneres, el tutor puntualitza que, malgrat no tingui una hora assignada de tutoria amb el grup específic, treballa temes tutorialis dins la seva matèria.

Els alumnes fan la tutoria amb el grup ordinari perquè és molt informativa. Però quan surt un problema ho tracto dins la matèria que faig. (T4)

En aquest punt els alumnes entrevistats comenten que aquesta manera de fer la tutoria ja els està bé.

Quant a la coordinació de la tutoria, els professionals expliquen que la tutoria del PDC no segueix les directrius del pla d'acció tutorial.

A l'aula oberta es fa més orientació i atenció personal i no segueix el PAT. El plantejament és diferent i n'estem contents de com va. (O4)

No, ho faig sobre la marxa, el que em vaig trobant. Crec que l'aula oberta no és un lloc per programar massa. Tot és molt imprevisible. La podria fer, però no serviria de res. Està bé tenir unes pautes clares, però això forma part del teu tarannà a l'hora de treballar amb els alumnes. (T4)

Els professionals del centre expliquen que no hi ha cap tipus de coordinació amb les tutories del grup ordinari: *"Fan la tutoria amb els altres companys de curs. Aquestes són molt informatives i per tant no cal coordinar-se."* (O4) i *"No es fa perquè la tutoria és molt informativa amb el grup ordinari."* (T4)

Referent a les activitats de tutoria, l'orientador del centre explica que el tutor no segueix cap directriu en les activitats de tutoria: *"No, en fa un seguiment personalitzat."* (O4). El tutor comenta el tipus d'activitats que es treballen a tutoria.

La meva prioritat és atendre el dia a dia, de manera assembleària. També tractem temes concrets, que els interessin. Hi ha molt de treball de tutoratge i acompanyament. (T4)

En aquest punt els alumnes entrevistats valoren positivament la tutoria del grup ordinari i del PDC malgrat no la cursin específicament. Ambdós comenten que els semblen bé les activitats de tutoria i que el centre els fa signar un contracte didàctic abans d'entrar al grup del PDC: *"Sí, el contracte didàctic. Ja ho trobo bé."* A1(4) i *"Sí, has de signar un paper. Està bé perquè així pots entrar."* A2(4)

Referent a la comunicació amb les famílies, l'orientador del centre explica quines són les directrius que ha de seguir el tutor del PDC.

Amb les famílies es parla quan es fa la proposta per entrar a l'aula oberta. Al llarg del curs el contacte amb la família és mitjançant la tutora del grup classe i, si és necessari, també ho fa la tutora de l'aula oberta. Es parla amb les famílies quan hi ha algun tipus de problema i, segons quin sigui, ho fa una tutora o altra, o bé conjuntament. La comunicació és molt directa. Una altra cosa és la col·laboració, on hi ha famílies de tot. (O4)

El tutor també explica com estableix la comunicació amb la família:

La comunicació amb la família la porten els tutors de l'aula ordinària. De totes maneres crec que potser hi hauria d'estar més en contacte. És un aspecte a millorar, no tinc massa clar si ho faig prou bé. És un tema que tinc pendent perquè jo també hi hauria d'intervenir. A vegades tinc la sensació que estic envaint el territori de les tutores, però també veig que jo passo moltes més hores amb els alumnes i dispo de més informació. (T4)

Ambdós professionals expliquen el tipus de compromís/responsabilitat que demanen a les famílies i alumnes per entrar a formar part del PDC:

Les famílies signen el contracte pedagògic quan els alumnes entren al grup, però llavors són com qualsevol altra família del centre. Això és el que els podem demanar perquè tampoc té cap efecte legal. (O4)

Sí, el contracte didàctic. De fet, amb aquest contracte és com demanar-los permís perquè entrin a l'aula oberta i llavors se n'obliden, directament, de tot. Molts pares només poden entendre que firmen un paper perquè els seus fills vagin a una altra aula, però res més. És difícil tractar aquest tema, hi ha moltes dificultats per entendre què vol dir aquests recurs. Només els preocupa si han de pagar més del que toca. A partir d'aquí ja els va bé que els seus fills vagin a l'aula oberta, però tampoc arriben a entendre el que això vol dir. (T4)

En aquest punt es demana als alumnes entrevistats quina creuen que és la comunicació de la seva família amb el tutor. Pel que fa a la freqüència de reunions, els alumnes no coincideixen: "Sí, bastant, amb la meva mare." A1(4)

Aquest any no parlen tant com l'any passat perquè aquest any em porto més bé. L'any passat no em comportava gens bé i es trucaven moltes vegades. A2(4)

Els alumnes coincideixen afirmativament en què quan el tutor es reuneix amb la seva família ho fan per parlar de temes importants/interessants i també coincideixen en què el seu tutor té una bona comunicació amb la seva família.

Quant a la metodologia i recursos utilitzats al grup del PDC, els professionals del centre expliquen la metodologia que es treballa en el PDC:

S'intenta treballar per projectes, però no sempre és possible. Si algun professor fa més d'una matèria és més fàcil fer-ho. Cada professor decideix com fer-ho, però acostumen a treballar individualment a l'aula. (O4)

No, se segueix molt el mètode tradicional. Cadascú té el seu material i treballa individualment a classe. També es va a l'aula d'informàtica i alguns professors treballen amb el projector, moodle,... Jo, no ho faig servir. Treballen més cooperativament quan estan als tallers de manteniment del centre i l'hort. (T4)

Els dos alumnes entrevistats també coincideixen amb els professionals del centre. Un diu: *"Fem coses individuals i en grup."* A1(4) i *"A classe sol perquè cadascú ha de fer la seva feina i a l'hort amb grup."* A2(4). Els alumnes creuen que aquestes estratègies els ajuden a aprendre millor: *"Està bé perquè fem una mica de tot. Les de grup m'agraden perquè ens relacionem més amb els companys."* A1(4). També coincideixen en què al PDC es treballa de manera diferent a quan estaven al grup ordinari: *"M'agrada més a l'aula oberta perquè abans era avorrit, no divertit."* A1(4)

Pel que fa als recursos utilitzats al PDC, els professionals no destaquen cap recurs concret en el PDC, a part dels habituals, llibres de text, digitals, espais virtuals, etc.

Els alumnes no tenen llibres. Els professors elaboren dossiers de treball. Alguns alumnes tenen ordinador del projecte 1x1 que ja no hi és, però tots poden anar a l'aula d'informàtica. Tenim canons projectors. Treballem el moodle i també, temps enrere, s'utilitzava la plataforma eleven mentre va durar el projecte 1x1. (O4)

No, els alumnes no tenen llibres i es donen fotocòpies. (T4)

Els alumnes entrevistats també coincideixen a descriure els mateixos recursos: *"Amb dossiers i també anem a l'aula d'informàtica i fem servir la plataforma digital."* A1(4) i *"No tenim llibres, tenim fotocòpies. També fem servir els ordinadors."* A2(4). Aquests afegeixen que aquests recursos ja els agraden perquè també hi aprenen.

Els professionals del centre troben a faltar un recurs al PDC, el projecte informàtic que el Departament d'Ensenyament va deixar de fer: *"Si haguéssim pogut continuar amb 1x1 hauria estat fantàstic."* (O4) i *"Estaria bé de disposar de més tecnologia per motivar a l'alumnat, però la realitat de l'entorn és prou difícil."* (T4). Curiosament, els dos alumnes entrevistats comenten que no troben a faltar cap recurs, a diferència dels professors.

Quant a l'avaluació de l'alumnat del PDC, els professionals entrevistats expliquen com es consensuen els criteris generals i específics del PDC: *"Això es fa a la CAD i amb els professors de l'aula oberta. No hi ha cap problema."* (O4)

A mi, aquests criteris em van venir donats per l'orientadora del centre. Ja em semblen bé, però també sóc flexible i els adapto a la meua manera de fer. També tenen una limitació de sis a les notes. (T4)

Els professionals expliquen que els criteris d'avaluació són iguals per a tots els alumnes del PDC.

D'entrada els criteris són iguals per a tots els alumnes de l'aula oberta, tot i que també hi ha alguns casos que encara cal baixar més el nivell perquè tenen moltes dificultats. (O4)

Sí, però amb matisos perquè cada alumne presenta una realitat diferent. (T4)

Ambdós professionals creuen que aquests criteris d'avaluació són adequats per a tot l'alumnat: *"Està bé el punt de partida, però llavors hi ha aquesta adequació que faig en funció de cada alumne."* (T4)

Els dos professionals també coincideixen a explicar que l'avaluació de l'alumnat del PDC es fa en base als criteris generals i/o específics.

S'utilitzen els generals de tota l'ESO i llavors, com a específics es valora més l'actitud (50%) que els conceptes (20%) i procediments (30%). Aquests percentatges poden anar variant. Si amb aquests alumnes es fa una feina específica també se'ls ha d'avaluar pel que fan. És lògic. (O4)

Sí, però amb aquesta flexibilitat del que suposa cada alumne. (T4)

Els professionals expliquen que l'elaboració d'aquests criteris és fet per l'equip docent del PDC, que és el mateix professorat que constitueix el departament d'orientació: *"Hi intervenen només els professors que estan a l'aula oberta perquè són els qui tenen aquests alumnes."* (O4)

Aquests criteris són del departament d'orientació amb la participació dels professors a l'aula oberta. (...) De fet, no he trobat cap oposició dels companys del claustre amb aquest plantejament. A l'hora de decidir és en consens, però si que hi ha vegades que he d'acabar decidint jo i ho accepten. Difícilment es pot trobar algú que digui que no, no m'hi he trobat. (...) També consulto molt a l'orientadora del centre i també m'ajuda a decidir-me (valorant l'esforç, el treball, els canvis que hi ha hagut,...). (...) També veig que hi ha altres alumnes que no estan a l'aula oberta que també s'esforcen i suspenen, però també hi ha altres condicionants que els de l'aula oberta no tenen... En fi, és bastant complex. (T4)

En el punt de l'avaluació de l'alumnat, els alumnes entrevistats opinen sobre diferents aspectes. Els dos alumnes coneixen els criteris d'avaluació dels seus aprenentatges i la limitació en les notes: *"Sí, ja em semblen bé. La màxima nota és un bé, però no hi estic massa d'acord perquè si treus una nota més alta només et posen un bé."* A1(4) i *"El màxim és un 6. Mentre aprovi ja està bé."* A2(4). També coneixen el que han de fer per aprovar les matèries del PDC: *"Sí, estan bé perquè són més fàcils, però no m'agrada que només pugui treure un 6."* A1(4) i *"Sí, he de treballar i estudiar."* A2(4). També estan al cas del que han de fer per recuperar les matèries pendents de cursos anteriors: *"Sí, he de fer un dossier. Està bé."* A1(4) i *"Sí, les he de recuperar. Em donaran un dossier per fer a casa i llavors fer un examen i, si l'aprovo, ja hauré recuperat."* A2(4). Ambdós alumnes creuen que la seva actitud de treball, hàbits de treball i comportament és adequada al PDC: *"A vegades m'avisen, però em porto bé. No és el mateix que quan estava al grup normal."* A1(4) i *"Sí, sí. Aquest any sí."* A2(4). Pel que fa a com afecta la seva actitud i comportament a l'avaluació de les matèries, ambdós ho valoren positivament. Aquests creuen que el professorat del PDC els té en compte les seves dificultats quan avaluen: *"Sí, tenen més paciència."* A1(4). Els dos alumnes també estan contents amb els resultats que han obtingut fins ara al PDC i també els importa treure bones notes, tot i que n'hi ha un que ho relativitza: *"Sí, però mentre aprovi ja està bé."* A2(4). També creuen que als seus pares els interessa els seus resultats acadèmics: *"Sí, quan trec bones notes em diuen que és el que he de fer. També m'agradaria que em feliciteassin, que em diguessin que ho faig bé."* A1(4) i *"Sí, em diuen que mentre aprovi ja està bé."* A2(4)

Pel que fa a la participació de l'alumnat en l'avaluació, els professionals expliquen que l'alumnat del PDC no participa en cap aspecte de l'avaluació a l'hora d'establir-ne els criteris.

No, això ja els ho fem arribar nosaltres. Però sí que, a vegades, podem fer coavaluacions i/o autoavaluacions. Però els resultats finals els donen els professors. (O4)

No, sí que parlem molt del perquè de les notes que treuen, però els criteris els posem nosaltres i no suposa cap problema, ho accepten. (T4)

Els dos alumnes també diuen que mai se'ls ha preguntat com hauria de ser l'avaluació que fan els professors als alumnes del grup, però comenten que ja els està bé com ho fan.

Quant a la *valoració general del PDC*, els professionals creuen que el PDC aconsegueix la finalitat per a la qual es va proposar, però amb alguns matisos.

Sí, però no amb tots els alumnes. N'hi ha que milloren molt i n'hi ha que es planteja que tornin al seu grup perquè han madurat molt i els pot anar bé tornar al grup, tot i que, no se'ls podrà deixar de seguir i atendre. (O4)

Sí, jo n'estic contenta pels canvis que veig en els alumnes. (T4)

Els dos alumnes es mostren contents perquè veuen que estar al PDC els serveix per aprovar. Els professionals ressalten alguns aspectes positius del PDC: *"Que puguem donar una atenció a un tipus d'alumnes que haurien fracassat, enfonsat o perdut del tot."* (O4) i *"El treball que és més individualitzat amb els alumnes, aquesta proximitat amb l'alumne."* (T4). Els alumnes també expliquen el que més els agrada del PDC: *"Tot el que fem m'agrada, però potser m'agrada estar a l'aire lliure. També m'agraden els professors."* A1(4) i *"El que més m'agrada és l'hort perquè sortim fora de l'aula."* A2(4). Els professionals també creuen que el PDC funciona: *"Sí, al 100% no, però n'estem contents."* (O4) i *"Sí, sinó no es faria."* (T4). Pel que fa a si hi ha algun aspecte millorable en el PDC, els professionals entrevistats coincideixen en què sí, però en aspectes diferents.

Segur. Per exemple, veig que cadascú va molt a la seva. Cadascú té el seu sistema. M'agradaria treballar més cooperativament amb els companys, però no és ben bé així. (O4)

Sí, potser això de treballar en projectes. Poder-nos coordinar més els professors que estem a l'aula oberta. També seria bo que parléssim més sobre com posar-nos més d'acord amb les tutores de tercer i quart i jo. O sigui, com que els alumnes de l'aula oberta estan assignats al grup ordinari, jo, com a tutora de l'aula oberta, hauria de poder treballar més coordinadament amb elles. (T4)

Pel que fa al que menys els agrada als alumnes, apunten també aspectes diferents: *"Estar massa estona a l'aula, assegut."* A1(4) i a l'altre li agrada tot. I pel que fa a la proposta d'algun canvi, un d'ells faria activitats més manuals, A1(4) i l'altre voldria que els seus companys treballessin més, A2(4).

5.1.5. INFORME C5

Per a la redacció de l'informe del C5 ens basarem en la informació procedent de:

- Document de centre (pla d'atenció a la diversitat): DC5
- Entrevista orientador: O5
- Entrevista tutor: T5
- Entrevista alumne: A1(5)
- Entrevista alumne: A2(5)

Per obtenir l'informe C5, ens centrarem en tres dimensions: característiques formals del PDC, característiques de contingut del PDC i opinió sobre el PDC per part del professional d'orientació educativa del centres de secundària, el tutor de l'alumnat del PDC i de l'alumnat del PDC.

El C5 públic se situa en un municipi de muntanya de la comarca de la Cerdanya. El municipi té una població de 8.900 habitants i compta amb dos centres d'ESO, un dels quals és concertat. El C5 té origen el 1972 i actualment s'imparteixen els estudis d'ESO, Batxillerat i cicles formatius de grau mitjà. El nivell socioeconòmic de l'entorn és mitjà. El centre disposa d'un PDC, modalitat A, amb una dedicació de vint-i-quatre hores setmanals, formant un grup específic de disset alumnes de tercer i quart d'ESO.

Quant a les **característiques formals del PDC**, i concretant en la *organització i el seu disseny*, el C5 disposa d'un programa de diversificació curricular, modalitat A. De la documentació consultada podem observar que aquest forma part del pla d'atenció a la diversitat del centre, però no consta la persona encarregada d'elaborar i coordinar-lo. En aquest consta que els alumnes formen un grup específic durant vint-i-quatre hores a la setmana i sis hores s'integren en algun grup ordinari de tercer d'ESO. Referent a la posada en funcionament, en el document no hi consta un informe adreçat al Departament d'Ensenyament del nombre d'alumnes que cursen el programa ni els recursos necessaris per posar-lo en funcionament.

Quant als *elements constitutius del PDC*, no hi consten els principis pedagògics, metodològics ni organitzatius, però els criteris i procediments d'assignació d'alumnat sí que hi apareixen i els revisarem quan ens centrem en les característiques del contingut del PDC. En el document no es concreten bona part dels criteris organitzatius (espais, horaris i utilització de recursos materials), ara bé sí que es parla de l'agrupament de l'alumnat, el qual veurem més endavant. En el document s'exposa que el programa s'organitza per matèries, però no hi consta cap programació didàctica ja sigui de les matèries del grup específic, com en el grup ordinari. Sí que s'apunten orientacions per a l'acció tutorial en què es comenta que s'afavoreix una tutoria de caràcter més individualitzat i continu. En el document no hi apareixen els criteris d'acreditació per a l'alumnat ni els criteris i procediments per l'avaluació i revisió propis del programa.

Pel que fa al *seguiment i avaluació del PDC*, no hi ha la memòria anual del programa, tampoc hi ha un informe del progrés de l'alumnat ni una valoració i/o propostes de modificació.

Des del punt de vista de les **característiques de contingut del PDC**, i concretant en l'indicador de la *finalitat del programa*, en el document consultat s'especifica que l'aula oberta té com a finalitat afavorir que l'alumnat que ho requereixi pugui assolir els objectius i les competències bàsiques de l'etapa i obtenir el títol de graduat en educació secundària obligatòria mitjançant una organització de continguts i matèries del currículum diferent a l'establerta amb caràcter general i una metodologia específica i personalitzada.

Referent a *l'estructura curricular del PDC*, al document no hi ha cap programació didàctica que descrigui en què consisteix. Pel que fa a la tutoria, el document no especifica la realització d'alguna hora amb el grup ordinari, però els professionals consultats aclareixen que els alumnes no fan la tutoria amb al grup ordinari sinó amb el grup específic.

Pel que fa a la *durada de l'alumnat al PDC*, en el document apareix el temps de permanència al grup específic. Aquest explica que va en funció de les circumstàncies dels alumnes que hi participen:

- Per a l'alumnat que s'hi incorpora en acabar el segon curs i per a l'alumnat que s'hi incorpora durant el tercer curs tindran una durada de dos cursos
- Per a l'alumnat de quart, que ha cursat tercer i ja ha repetit una vegada a l'etapa, el programa serà d'un curs, o bé s'incorporarà al segon curs del programa en cas que aquest tingui efectivament una durada de dos cursos
- Per a l'alumnat que s'hi incorpora en acabar de cursar quart d'ESO, la durada del programa serà d'un any
- Fins que l'alumne incompleixi els requisits signats al contracte pedagògic

Quant a la *distribució horària de matèries del PDC*, en el document no hi consta la distribució de les trenta hores lectives setmanals.

Centrant-nos en *l'alumnat del PDC*, i concretant el moment de la seva incorporació, es detecta que en el document hi consta el criteri sobre quan els alumnes poden entrar-hi a formar part, és a dir, explica que poden incorporar-s'hi en qualsevol moment del curs (de tercer i quart d'ESO).

En el document es caracteritza el perfil de l'alumnat. L'alumnat susceptible de poder accedir al recurs ha de complir els següents requisits:

- Problemes significatius d'aprenentatge
- Dificultats d'aprenentatge en matèries instrumentals
- Mancances d'autonomia personal
- Desmotivació i desorientació acadèmica
- Seguir un pla individualitzat
- Poques possibilitats d'acreditació a l'aula ordinària
- Petites disminucions psíquiques que requereixen una metodologia més funcional

En el document s'expliquen els criteris d'admissió. Els requisits són:

- Alumnat que, en acabar de cursar quart curs d'ESO, no compleix els requisits de titulació
- Alumnat, a partir del tercer curs d'ESO, que només es pot incorporar als programes de diversificació després de l'oportuna avaluació i a proposta de l'equip docent, una vegada escoltat el seu parer i el dels seus pares o tutors legals
- Alumnat que, havent cursat el segon d'ESO, no està en condicions de passar a tercer i ja ha repetit un curs a l'etapa. Com en els casos anteriors, aquests alumnes només es poden incorporar als programes de diversificació prèvia avaluació i a proposta de l'equip docent, un cop escoltat el seu parer i el dels seus pares o tutors legals

També es concreta que si el centre, valorant el funcionament dels recursos i d'acord amb la realitat social de la zona, ho creu oportú pot afegir un nou perfil d'alumnat a incloure en el recurs, si no s'omplen les places amb alumnes que compleixen els criteris anteriors:

- Alumnat que, havent cursar el segon d'ESO, no està en condicions de passar a tercer i que no ha repetit cap curs en l'etapa, però es creu que aquesta mesura tampoc seria profitosa

En tot cas, la incorporació en un programa de diversificació curricular és voluntària, per la qual cosa requereix l'acceptació tant de l'alumne com dels seus pares o tutors legals.

En el document s'explica el procediment d'incorporació de l'alumnat al PDC. Aquest és:

- Demanda d'equips docents, família, alumnat, equip d'EAP, CAD,...
- Reunió del tutor amb la família per informar i demanar autorització
- En cas afirmatiu, el tutor omple full de derivació, el psicopedagog passa prova de nivell i recull informació (absentisme, notes, disciplina, seguiment EAP, CSMIJ⁴⁸,...)
- S'informa al departament de diversitat i CAD, i s'aprova la proposta d'escolarització a l'aula oberta
- Reunió entre el tutor de l'aula ordinària i el de l'aula oberta per confeccionar l'horari i concretar la data d'entrada, juntament amb el material necessari per entrar
- El tutor de l'aula oberta es reuneix amb la família i l'alumne per signar el contracte didàctic
- El tutor de l'aula ordinària i el de l'aula oberta informen l'equip docent i el professorat de l'aula oberta
- El tutor explica a l'alumne la normativa i el funcionament de l'aula oberta
- Si no hi ha aprofitament del recurs es pot perdre el recurs

En el document hi consta la ràtio d'alumnat. El departament de diversitat del centre recomana que siguin entre set o vuit per curs (tercer/quart d'ESO) si coincideixen els dos grups al llarg de la setmana. En el cas que no coincideixin mai, el departament de diversitat recomana que cada grup no passi de deu alumnes.

En el document no hi consta cap aspecte/criteri de participació de l'alumnat pel que fa a la tria d'activitats, continguts, etc. Els professionals consultats també ho confirmen.

Pel que fa al *professorat del PDC*, en el document no es detallen els criteris d'assignació dels professors que imparteixen docència. En el document tampoc s'apunta la periodicitat i el nombre d'hores de reunió de l'equip docent, però els professionals del centre comenten que es fa una hora a la setmana.

Quant a la *tutoria del PDC*, en el document es presenta el criteri d'assignació del tutor del programa. Explica que la tutoria dels alumnes de l'aula oberta recau sobre el professor que imparteix més hores de docència i convé que sigui la mateixa persona durant els 2 anys del programa, amb assessorament psicopedagògic especialitzat. Malgrat que en el document no hi consta el nombre d'hores de tutoria del PDC, els professionals entrevistats expliquen que es fa

⁴⁸ CSMIJ: Centre de Salut Mental Infantil i Juvenil.

una hora a la setmana, compartida entre els alumnes del PDC de tercer i quart d'ESO. Per altra banda, en el document sí que es recull el contracte didàctic que es demana a l'alumnat per formar part del grup. L'alumnat es compromet a:

- Assistir a l'institut i ser puntual a totes les classes
- Mantenir en tot moment un comportament correcte i d'acord amb les normes de l'institut i de l'aula oberta
- Respectar els companys de classe i professorat
- Realitzar totes les tasques encomanades: deures, treballs, estudi, etc.
- Esforçar-se per treballar bé

Malgrat que en el document no es reflecteixi el procediment d'informació a les famílies, el tutor del PDC comenta el següent:

Se segueix el mateix procediment que es fa amb totes les famílies del centre. Però tractant-se d'aquest grup et pots trobar que la comunicació sigui molt fluïda per les necessitats de l'alumne. (T5)

Pel que fa a la *metodologia i recursos del PDC*, en el document no hi consten. Ara bé, els professionals consultats en donen detalls.

La metodologia de treball és molt semblat al sistema tradicional, molt adaptat a l'alumnat. Hi ha força sortides periòdiques i treballs relacionats amb aquestes. (T5)

No hi ha llibres i es treballa molt amb fotocòpies. Es va molt a l'aula d'ordinadors i es treballa amb pissarra digital i projector. (O5)

I referent a l'*avaluació de l'alumnat del PDC*, en el document hi apareixen els criteris generals i específics d'avaluació. S'explicita que l'avaluació dels alumnes té com a referent les competències bàsiques i els objectius de l'educació secundària obligatòria, així com els criteris d'avaluació específics del programa. L'avaluació ha de ser, com la de la resta d'alumnes del centre, contínua i, alhora, global i diferenciada segons els diferents àmbits, projectes interdisciplinaris i matèries del programa. Quan el progrés de l'alumne no respongui als objectius del programa de l'aula oberta es prendran les mesures educatives pertinents (possibilitat de PI⁴⁹ o de derivació a la USEE⁵⁰). D'altra banda, si l'alumne té un bon rendiment en alguna matèria determinada, es valorarà la possibilitat que la pugui cursar a l'aula ordinària. També comenta que el professorat del programa ha de fer un seguiment individualitzat de l'activitat de cadascun dels alumnes i disposar d'un registre de l'evolució dels seus

⁴⁹ El pla individualitzat (PI) és una eina per a la planificació de mesures, actuacions i suports per donar resposta a situacions singulars i complexes de determinats alumnes, perquè puguin aprendre i participar en la vida del centre educatiu. S'ha d'elaborar un pla individualitzat per a un alumne (article 5.2 de l'Ordre EDU/296/2008) quan es consideri que per al seu progrés són insuficients les adaptacions incorporades a la programació ordinària i les mesures de reforç o ampliació previstes. Recuperat d'
http://educacio.gencat.net/documents_publics/instruccions/instruccions11_12/Documents/Atencio_diversitat.pdf
[25-04-2015]

⁵⁰ Les unitats de suport a l'educació especial (USEE, LEC 2009) són recursos per facilitar l'atenció educativa i promoure la participació en entorns escolars ordinaris als alumnes amb discapacitats intel·lectuals, trastorns generalitzats del desenvolupament i trastorns de l'espectre autista. Recuperat d'
[http://educacio.gencat.net/documents_publics/instruccions/instruccions11_12/Documents/Recursos_atencio_alumn es_NEE.pdf](http://educacio.gencat.net/documents_publics/instruccions/instruccions11_12/Documents/Recursos_atencio_alumn_es_NEE.pdf) [25-04-2015]

aprenentatges. Així mateix, els alumnes hauran d'autoavaluar-se per veure si compleixen o no els punts signats en el contracte pedagògic. S'afegeix que cal incidir especialment en hàbits i valors com l'assistència regular a classe, la puntualitat, la correcció en el tracte amb els altres, la responsabilitat, l'ordre, la constància i la iniciativa. L'avaluació la fa el conjunt del professorat que imparteixi ensenyaments a l'alumnat de l'aula oberta, coordinats per la persona tutora del grup.

En el document no es detallen els criteris de recuperació de l'alumnat, però sí els criteris de repetició-promoció. L'alumnat que, en acabar quart a l'aula oberta no estigui en condicions d'obtenir el títol de graduat en educació secundària i compleixi els requisits d'edat (pot estar al centre fins als divuit anys), podrà romandre un curs més a l'aula oberta, sempre que compleixi amb el contracte pedagògic. D'altra banda, els alumnes poden incorporar-se als programes de qualificació professional inicial (PQPI/PFI) si compleixen els requisits d'accés establerts. Finalment, en el document no hi consten els criteris de titulació de l'alumnat.

Des de la perspectiva de **l'opinió sobre el PDC per part del professional d'orientació educativa del centre de secundària, el tutor de l'alumnat del PDC i de l'alumnat del PDC del C5**, podem anar veient el punt de vista argumentat dels seus participants en relació amb aquesta mesura d'atenció a la diversitat. Pel que fa a l'origen del PDC, al centre ambdós professionals exposen realitats diferents. L'orientador comenta que la seva presència al centre és puntual.

Estic fent una substitució per maternitat des del desembre (porta sis mesos al centre). Aquest projecte ja fa uns anys que funciona i té una tradició sòlida al centre. (O5)

I el tutor del PDC explica que la seva incorporació al programa va ser posterior a la seva arribada al centre.

Quan jo vaig arribar ja funcionava l'aula oberta de feia molts anys. De fet vaig arribar al centre al departament de matemàtiques i al cap d'uns anys vaig entrar a l'aula oberta (fa uns vuit anys), però funcionava de feia molts anys. (T5)

Ambdós professionals creuen que era necessari plantejar aquest tipus de programa.

Sí, perquè hi ha un col·lectiu que reuneix una sèrie de requisits i presentava unes necessitats que s'havien d'atendre des d'algun lloc que no fos l'aula ordinària. (O5)

Penso que sí perquè ho veig en els alumnes. Alumnes que tinc a l'aula oberta els tenia al grup ordinari. Aquests mateixos alumnes, a l'aula ordinària no havia aconseguit fer-los treballar, no treien ni un full de paper ni un bolígraf a sobre la taula. Eren com un moble més de la classe. En canvi ara a l'aula oberta és un canvi. Fins i tot, els ho dic... "no et reconec, ets un altre nen, quin canvi". Això passa perquè són molt poquets i estan "mimats", se senten alguna cosa, són alguna cosa, estan motivats, se'ls hi veu. Al grup ordinari, amb vint-i-tants o trenta alumnes passen desapercebuts, no els podies donar el temps que els estem dedicant ara i es convertien en invisibles. (T5)

Pel que fa a la finalitat del PDC, l'orientador i el tutor coincideixen en què el programa té una finalitat a mig termini perquè l'alumnat pugui millorar els seus resultats acadèmics, millori la

seva confiança personal i se senti més integrat al centre, i creuen que és una mesura adequada per aconseguir-ho.

D'entrada està clar que l'aula oberta és perquè l'alumnat pugui arribar a un graduat i si pot fer un cicle de grau mitjà és fantàstic. Si veus que un alumne no es graduarà, no podem forçar una màquina que no arribarà... Però si no es pot graduar, se li dona l'opció d'un PQPI/PFI i que l'alumne pugui orientar-se cap al món sociolaboral, no passa res. És la realitat, no es poden forçar coses impossibles. (O5)

Sí, en principi, el meu repte com a tutora dels alumnes de quart i com a tutora dels alumnes de tercer d'aula oberta és que tots es treguin el graduat escolar. Tot i que ja sabem que hi ha alumnes que ja no se'l trauran perquè no els veiem prou madurs, perquè no han treballat prou i han desapropiat el recurs. Llavors els estem orientant a un PQPI/PFI. (T5)

En aquest mateix punt, els dos alumnes entrevistats també hi coincideixen: *"Sí, jo crec que sí treballa i m'esforço, podré anar a un PQPI/PFI i anar a treballar."* A1(5) i *"Sí, crec que sí que podré treure'm el graduat."* A2(5)

A més els professionals del centre també coincideixen en què la finalitat última del PDC és que els alumnes puguin assolir un graduat en educació secundària i creuen que és una mesura adequada per aconseguir-ho: *"Clar, amb les característiques que tenen aquests alumnes, és una bona via per arribar-hi."*(O5) i *"Per aquest tipus d'alumnes sí perquè els canvis que es produeixen en els propis alumnes són molt importants."* (T5)

Quan es consulta a l'alumnat, es pot observar que malgrat la fita sigui els graduat en ESO, són molt conscients de les seves dificultats per assolir-ho: *"Ho veig molt difícil, però m'esforçaré. Em costa una mica entendre els estudis."* A1(5) i *"A l'aula oberta em sento més còmode perquè és més fàcil seguir als professors, potser sí."* A2(5)

I reflexionant si hi hauria altres mesures per aconseguir el graduat en educació secundària obligatòria, els professionals també coincideixen que, ara per ara, aquest programa és el correcte i els funciona.

Quant a l'estructura curricular del PDC i més concretament en l'agrupament de les matèries per àmbits, els professionals creuen que la distribució de les matèries en àmbits que proposa el Departament d'Ensenyament és difícil de posar en pràctica: *"Sí, però hem de ser pràctics. No sempre és possible."* (O5)

Sí, però és difícil seguir aquesta organització. Alguna vegada ens hem plantejat treballar més per projectes però no disposem de temps per organitzar-nos els professors, és feixuc. (T5)

En aquest sentit, ambdós professionals exposen que el centre no segueix la distribució per àmbits de les matèries: *"El centre segueix la distribució per matèries i ja funciona bé."* (O5) i *"No, treballem per matèries. Però per altra banda, intentem fer moltes sortides puntuals d'un dia col·laborant amb entitats del poble."* (T5)

En aquest mateix aspecte, l'estructura de matèries/àmbits del currículum, fent-ho extensiu a matèries compartides amb el grup ordinari, es constata que els alumnes del PDC hi comparteixen matèries.

Sí, algunes matèries. Entre tercer i quart fan 6 hores amb el grup ordinari i fins a les 30 amb el grup d'aula oberta. Em sembla bé que es barregin ja que som una escola inclusiva. (O5)

La tutoria, l'educació física i les optatives (música, informàtica) les fan amb el grup ordinari amb un total de 8 hores. Això funciona perquè els alumnes no són conductuals, sinó de dificultats d'aprenentatge. En aquestes matèries no hi ha cap problema entre ambdós grups i el professorat està content perquè pot fer classe i no distorsionen gens. (O5)

Els dos alumnes consultats confirmen els arguments d'ambdós professionals: “Sí, informàtica, educació física, música, tutoria,... M'agrada, hi estic bé.” A1(5) i “Sí, música, educació física,... Sí, m'agrada conèixer persones diferents i no sempre estar amb els mateixos.” A2(5)

Referent a la durada del PDC, l'estada de l'alumnat a aquest grup es troba pels voltants de dos cursos acadèmics: “Un parell d'anys, tercer i quart. Tot i que hi ha la limitació de l'edat.” (O5), el tutor també coincideix.

En principi, la gran majoria, dos anys perquè entren a tercer. Ara bé, també vàrem tenir un alumne que va retornar al grup ordinari perquè ho va aprofitar tant i es va espavilar tant que va poder reincorporar-se al grup ordinari.(T5)

Els dos alumnes aporten la seva experiència personal: “Hi podré acabar estant tres anys perquè hi estic repetint quart.” A1(5) i “Un any, perquè ja estic a quart i és el primer any que hi estic.” A2(5)

Quant a la distribució horària de matèries del PDC, ambdós professionals coincideixen a explicar que treballen el currículum de tercer i quart d'ESO establert pel Departament d'Ensenyament.

No, l'assignació de matèries a l'aula oberta segueix la mateixa distribució que a tercer i quart d'ESO. D'aquesta manera també és més compatible que els alumnes d'aula oberta s'uneixin als alumnes del grup ordinari. (T5)

Quant a l'alumnat del PDC, els professionals entrevistats diuen que el moment de la seva incorporació és entre tercer i quart d'ESO, però aquests detecten que el plantejament del recurs podria ser abans d'aquests cursos.

En aquest centre, aquest recurs està plantejat a tercer i quart d'ESO, però sí que va sorgint la necessitat de fer un plantejament semblant a primer i segon d'ESO. És com un vuit, perquè aquests alumnes no són col·lectiu USEE⁵¹, no són col·lectiu PIM⁵², no són col·lectiu UEC⁵³,... i llavors queden desatesos. I clar, una possible solució seria tenir una aula oberta. (O5)

⁵¹ USEE: unitats de suport a l'educació especial

⁵² PIM: programa intensiu de millora

⁵³ UEC: unitat d'escolarització compartida

Al nostre centre tenim l'aula oberta a tercer i quart. Per tant, segueix el que estableix la normativa. Sí que és veritat que el centre s'està plantejant què fer amb aquests alumnes que tenen un perfil d'aula oberta que es troben a primer i segon d'ESO. La nova direcció del centre del curs que ve té intenció de prendre alguna decisió en aquest sentit i no existeix aquest recurs a la normativa. (T5)

Les aportacions que fan els alumnes en aquest punt reflecteixen que els alumnes que formen part del PDC hi han entrat dins la normativa prevista: *"Vaig començar a tercer perquè em costen els estudis i sóc una mica despistat."* A1(5)

Vaig començar a quart d'ESO, quan tenia 15 anys perquè em costava una mica seguir les classes, però no estava segura d'entrar-hi. Vaig venir a una reunió i m'ho van explicar, vaig començar i em va començar a agradar. A2(5)

Pel que fa al perfil de l'alumnat del PDC, els professionals del centre valoren positivament l'alumnat que en forma part: *"Està molt estudiat i delimitat. Està pensat per a alumnes que tenen dificultats per aprovar."*(O5) i *"Em sembla adequat perquè, en el centre, l'aula oberta està pensada per a alumnes amb dificultats d'aprenentatge i realment és així."* (T5)

Referent als criteris d'admissió, els professionals del centre els coneixen i valoren positivament: *"També estan treballats des de la CAD. Em semblen molt coherents i correctes."* (O5) i *"Sí, el departament de diversitat va escriure els criteris per accedir a l'aula oberta. A mi em semblen correctes i suficients. Jo també hi vaig participar."* (T5)

Pel que fa a l'opinió del procediment d'incorporació d'alumnes al PDC, l'orientador comparteix i exposa:

La demanda comença a l'equip docent, es passa a la CAD, s'estudia, es parla amb la família i, si tot va bé, entra al grup. És un procés molt definit i clar. (O5)

El tutor explica que també coneix aquest procés i el comparteix:

Sí, bàsicament el porta el tutor de segon d'ESO. Aquest ho fa arribar al departament de diversitat. Es comenta amb els pares que, hi han d'estar d'acord, signant un document. I la decisió última la pren la CAD. És un procés llarg per la importància que té, però és convenient per fer les coses bé. (T5)

Ambdós professionals del centre coincideixen en què es fa una bona selecció d'alumnat del PDC i que són atesos aquells que ho necessiten.

Referent al nombre d'alumnes més adequat per al PDC, els professionals coincideixen en un grup reduït: *"Màxim uns deu, si es vol treballar en condicions."* (O5) i *"Vàrem establir que el nombre màxim d'alumnes fos fins a deu per una qüestió de poder atendre bé l'alumnat."* (T5). Centrant-nos en el centre on ens trobem, ambdós professionals també coincideixen: *"A tercer són vuit alumnes i a quart nou. Ens ho repartim dues tutores. Els alumnes coincideixen vint-i-quatre hores. Es pot treballar bé."* (T5). Els alumnes també valoren positivament un nombre reduït al grup PDC.

Diria que sí perquè al ser més pocs la professora pot estar més per nosaltres. Llavors tens més possibilitats que el professor es fixi més en tu, per si vas bé o no vas bé. A1(5)

Sí, perquè som menys tímids i podem fer més preguntes als professors. I els professors poden estar més per nosaltres, ens poden explicar millor que en una classe normal. A2(5)

Centrant-nos en la participació de l'alumnat, concretament si intervenen en algun aspecte del PDC (per exemple, en la tria d'activitats, de continguts, etc.), ambdós professionals expliquen que els alumnes no ho fan en aspectes rellevants perquè el sistema no ho permet: "No, com a molt pactar alguna activitat, perquè el sistema no dóna massa opció. Això ja no depèn del professor." (O5) i "No estrictament. El sistema no ens ho permet." (T5). Aquests punts de vista queden confirmats per l'opinió dels mateixos alumnes, tot i que amb algun matís. Un d'ells es mostra conformista i l'altre explica que en algun moment ha participat en fer petites aportacions.

No, acostumo a conformar-me bastant amb el que em demanen que faci els professors. Són poques les vegades que els professors ens demanen si volem fer una cosa o una altra. A mi ja m'està bé així. A1(5)

Sempre estic d'acord amb el que em demanen els professors, però tampoc m'han preguntat. Però un dia a la classe d'anglès, quan fèiem cançons, vaig demanar fer una cançó que a mi m'agrada i la vàrem fer. A2(5)

Quant a la satisfacció de l'alumnat del PDC, ambdós alumnes expliquen arguments contraposats pel que fa a les diferències entre el professorat del PDC i el de la resta del centre.

No, els professors sempre m'han tractat bé. No he trobat diferències. M'adapto bé amb els professors d'ara i els d'abans. A1(5)

Sí, els de l'aula oberta estan més per nosaltres i ens ho expliquen amb més paciència. Els professors de l'aula normal s'estressen una mica perquè tenen molts alumnes, no poden estar per tots. A2(5)

Els alumnes exposen arguments contraposats pel que fa a si els professors es dediquen a treballar amb ells els coneixements teòrics i pràctics per igual: "Solen ser més aviat teòrics. Està bé, però m'agradaria alguna cosa més pràctica, però ja m'està bé." A1(5) i "Fem una mica de tot. Fem sortides i llavors ho treballem a classe." A2(5). Els dos alumnes entrevistats es manifesten molt contents d'estar al PDC. Aquests coincideixen en què no s'han perdut res pel fet de formar part del PDC i un exposa un avantatge: "Crec que hi he guanyat. Crec que el que estic aprenent a l'aula oberta, llavors ho podré posar en pràctica al PQPI/PFI." A1(5). I també coincideixen a opinar que es relacionen igual amb els companys del PDC com amb els companys de l'aula ordinària: "Sí, parlo bastant amb ells, com abans." A1(5) i "Sí, a l'hora del pati ens trobem amb amigues de la infància i juguem." A2(5)

Pel que fa al professorat del PDC, i concretament en els criteris que se segueixen per assignar-lo, l'orientador els explica i el tutor en remarca la voluntarietat de formar-ne part.

L'equip directiu s'hi mira una mica. Es busca persones que ja porten un temps al centre, però a vegades no es possible i és cert que algun professor nou hi ha entrat i s'hi ha trobat al mig. (O5)

Crec que són professors que vulguin anar-hi. Em sembla bé perquè és el més important perquè el grup pugui funcionar. (T5)

L'orientador del centre comenta que l'equip directiu habitualment no té cap dificultat per assignar professorat al PDC, però no sempre es pot fer seguint els criteris establerts.

S'intenta buscar voluntaris, amb sensibilitat i també hi ha al professorat d'atenció a la diversitat. Una altra cosa és quan hi ha substitucions, que arriba el qui arriba, però bé també és un fet poc habitual, però hi és. (O5)

Referent al perfil del professorat del PDC, els professionals expliquen quines característiques creuen que ha de tenir un professor que formi part del PDC a nivell de formació, actitud i experiència:

Ha de ser una persona molt versàtil, fins i tot en coneixements. Ha de tenir un perfil personal, disposada al treball en equip, amb capacitat per treballar les emocions, empàtica i no necessàriament amb molts coneixements teòrics. Ha de ser una persona sensibilitzada. La sensibilitat no es fa, s'hi neix. Un criteri que exposa la normativa és que sigui un professor definitiu al centre i això no té perquè ser així. (O5)

Sobretot que sigui una persona que se sàpiga adaptar perquè cada grup d'aula oberta és diferent. Un professor ha de saber que no podrà seguir el programa que s'hagi marcat i això vol dir que t'has d'adaptar al grup que t'arriba cada any. És molt difícil tenir una programació. Jo tinc una programació escrita que no puc seguir, per tant, vaig amb unes pautes generals. (T5)

Els professionals entrevistats no creuen que el professorat, en general, estigui format per a poder impartir docència en un PDC. L'orientador es mostra molt taxatiu negant-ho: "No, així de clar." (O5) i el tutor argumenta el següent:

No, de cap manera i és difícil de resoldre. És més, ja no només d'aula oberta sinó una mica de tot. Jo sóc matemàtica i no tinc formació per fer el que estic fent. Jo en sé molt de matemàtiques, però no tinc formació per a ser pedagoga, per a motivar als meus alumnes, per a saber portar un grup,... La universitat no m'ho ha donat. Ho he anat aprenent sobre la meua pròpia experiència, de la feina, d'haver treballat. El professorat de secundària tenim una formació molt teòrica, de la nostra matèria. Potser no ens cal ni la meitat del que hem fet a la carrera i, en canvi, ens cal un altre tipus de formació. (T5)

L'orientador també explica que alguns professors que formen part del PDC fa temps que treballen com a docents i ho puntualitza: "Alguns sí, com la tutora de l'aula oberta perquè ja té un bagatge al centre." (O5)

Centrant-nos en la motivació del professorat del PDC, el professional d'orientació educativa explica si hi ha professorat que es presenta de manera voluntària a formar part del PDC del centre:

La tutora és de matemàtiques i té un interès especial per ser-ho. Fa molt temps que ho fa, vuit anys i, a més, molt bé. Té un tarannà molt encertat per a treballar amb aquests alumnes. (O5)

També exposa que el professorat del PDC està implicat, és coneixedor de la realitat de l'alumnat i s'esforça per innovar: *"Sí, són quatre i formen un bon grup de treball."* (O5)

Pel que fa al reconeixement del centre al professorat del PDC, ambdós professionals coincideixen a què són tractats com un professor més del centre malgrat desitjar algun gest, és a dir, el centre no preveu cap incentiu perquè el professorat accepti formar part de l'equip docent del PDC: *"No es té en compte res, però estaria bé alguna cosa perquè fan una molt bona feina."* (O5) i *"No, estaria bé descomptar alguna guàrdia, però també s'hauria de veure si surten els números."* (T5). Els dos professionals creuen que reben el suport i reconeixent de l'equip directiu i professorat per la feina que estan fent al PDC: *"Sí, em consta que l'equip directiu està content d'ells."* (O5) i *"Jo crec que sí perquè sinó potser no es dedicarien hores a aquest recurs."* (T5). Els professionals no es mostren massa positius sobre com creuen que veuen el professorat del centre als companys que participen al PDC.

És un grup de professors que queda com una mica aïllat. Però també passa amb els altres professors de recursos com USEE, aula d'acollida. De fet no hauria de ser així perquè també fan hores amb la resta d'alumnes. (O5)

És difícil. Hi ha vegades que tens la sensació que ni se'n recorden que existim, pel que fa al plantejament d'aspectes acadèmics. Per altra banda, com que també fem altres coses al centre, els companys et veuen com una companya més. (T5)

Referent a la satisfacció de l'alumnat sobre el professorat que té, des del punt de vista dels professionals del centre, aquests creuen que els alumnes estan contents: *"Sí, i ho manifesten. Em consta que algun professor que ha estat de baixa, els alumnes l'han trobat bastant a faltar."* (O5) i *"Sí, penso que sí. Se'ls nota contents"*. (T5)

Pel que fa la periodicitat de les reunions del professorat del PDC, es demana als professionals entrevistats amb quin criteri s'ha establert la periodicitat de reunió de l'equip docent. Ambdós professionals coincideixen en què el criteri és com qualsevol altre equip docent del centre, una hora a la setmana i els sembla suficient.

Referent a la coordinació del professorat del PDC, els professionals creuen que hi ha una coordinació suficient entre orientador educatiu i tutor perquè el PDC funcioni, però el tutor en destaca la manca de temps: *"Sí, depèn dels dies. No crec que els falti temps perquè són persones molt resolutives, hàbils i eficaces."* (O5) i *"Sí, a vegades el temps és massa just, però ho anem trampejant."* (T5). També es mostren positius en la coordinació de l'equip docent del PDC: *"Oficialment no hi és, però hi ha una bona sintonia entre ambdues professionals i no és necessari."* (O5) i *"Sí, perquè en aquesta hora de reunió també hi ha l'orientador i, si cal tractar d'alumnes en concret, és un bon espai per fer-ho."* (T5).

Quant a la tutoria del PDC, l'orientador explica que els criteris per assignar el tutor del grup de PDC és un tema de l'equip directiu i els comparteix.

No ho conec exactament, però sí que miren que siguin persones amb una trajectòria al centre. La tutora que hi ha té un bon perfil, porta vuit anys al centre i a més coordinadora de segon cicle. (O5)

Per altra banda, el tutor del grup no coneix els criteris que s'utilitzen per assignar el tutor al grup de PDC, però els dedueix.

No, però m'imagino que busquen una persona amb tradició al centre. Ja em sembla bé perquè és delicat portar la tutoria d'aquests alumnes. (T5)

Pel que fa a la temporització de la tutoria, els professionals del centre creuen que una hora és suficient per dedicar-la a la tutoria setmanal amb l'alumnat del PDC, tot i que aquesta també es treballa en altres moments: *"Sí, perquè si sorgeix algun problema es tracta al moment, sigui a la matèria que sigui." (O5)* i *"Sí, perquè si cal resoldre algun tema també es pot dedicar una estona de classe, encara que sigui de matemàtiques." (T5)*. Els dos alumnes participants també estan d'acord en la dedicació d'una hora setmanal a la tutoria.

Quant a la coordinació de la tutoria, els professionals confirmen que la tutoria del PDC segueix les directrius del pla d'acció tutorial del centre.

Sí, hi ha una coordinació entre tots els tutors de quart, on també hi ha la tutora de l'aula oberta. Està molt bé. Això no hi és a tercer perquè potser el tema d'orientació no és tant important i no es considera prioritari. (O5)

Sí, busquem un espai amb les altres tutores de quart. Llavors jo l'adapto als meus alumnes. (T5)

Els professionals del centre també expliquen que hi ha una coordinació amb les tutories del grup ordinari, si els alumnes del PDC també hi participen.

Sí, la tutora de quart es reuneix amb els altres tutors de quart per tractar temes com l'orientació. Però la tutora de tercer no es coordina amb els tutors de tercer. (O5)

Sí, em reuneixo amb els altres tutors de quart per tractar temes com l'orientació. N'estem contents perquè anem força a l'una. És una novetat d'aquest any i ho volem mantenir. (T5)

Referent a les activitats de tutoria, queda en evidència que el tutor ha de seguir certes directrius en les activitats de tutoria.

Les indicacions són que la tutora de tercer tracta temes de tercer i la de quart, els d'aquest curs. Per exemple, a quart es treballa molt l'orientació perquè és final d'etapa. A part d'això, les tutories estan adreçades a treballar temes que interessin als alumnes i el seu desenvolupament al curs d'aula oberta. (O5)

Bàsicament orientació perquè estic a quart. També intentem parlar de tot allò que els interessa, una mica de tot. (T5)

En aquest punt els alumnes entrevistats valoren positivament la tutoria del PDC. També valoren positivament les activitats que fan: *"Parlem de coses que ens interessin. Està bé." A1(5)* i *"Parlem de moltes coses sobre nosaltres: repassem les faltes d'assistència, si tenim algun problema, dels exàmens, les xerrades..." A2(5)*. També expliquen que no fan tutoria amb els altres companys del grup ordinari, sinó amb els companys de quart que també estan al PDC. I expliquen que el centre els fa signar un contracte didàctic abans d'entrar al grup del PDC.

Al principi quan vaig entrar, els meus pares van venir a signar el contracte. Està bé perquè comences a veure com funcionen els contractes. A1(5)

Referent a la comunicació amb les famílies, l'orientador del centre explica que el tutor ha de seguir les directrius que tenen tots els professors-tutors del centre.

No, el mateix que fan es altres professors del centre. A partir d'aquí és possible que la comunicació sigui més fluïda, si el seguiment de l'alumne ho requereix. (O5)

El tutor també coincideix amb l'orientador en com establir la comunicació amb la família: *"Normalment els truco per telèfon i, si hi ha alguna cosa que vulgui tractar més detingudament o sigui més delicada, els faig venir."* (T5)

Ambdós professionals coincideixen en què es demana un compromís/responsabilitat a les famílies i alumnes per entrar a formar part del PDC.

Sí, el contracte didàctic. Està bé per fer valorar la importància d'aquest recurs. Tot i que a la pràctica no es pot utilitzar oficialment. (O5)

En principi sí, signen el contracte didàctic. No és un document útil perquè no té validesa legal. És paper mullat. Només serveix una mica per als alumnes. Si tu no truques als pares podria passar un curs sencer sense veure'ls, malgrat han signat un paper que diu que s'han de preocupar pel seguiment dels seus fills. (T5)

En aquest punt, els alumnes opinen sobre quina creuen que és la comunicació de la seva família amb el tutor. Pel que fa a la freqüència de reunions, coincideixen que el contacte és habitual: *"De tant en tant. Ja està bé perquè joc sóc molt aplicada i no cal que parlin molt."* A2(5). Els alumnes creuen que quan el tutor es reuneix amb la seva família ho fan per parlar de temes importants/interessants.

Sí, perquè parlen de coses positives i negatives sobre mi. I estic content perquè vaig bé en anglès i podré anar a fer un PQPI/PFI, però les mates no em van massa bé. A1(5)

També coincideixen en què el seu tutor té una bona comunicació amb la seva família.

Quant a *la metodologia i recursos utilitzats al grup del PDC*, els professionals del centre comenten que la manera de treballar en el PDC és força tradicional.

La metodologia de treball és molt semblat al sistema tradicional, molt adaptat a l'alumnat. Hi ha força sortides periòdiques i treballs relacionats amb aquestes. (O5)

Se segueix el mateix sistema que a l'aula ordinària, el mètode tradicional. Però molt més a poc a poc, podem dedicar molt més temps a cada alumne. Gairebé són classes particulars. (T5)

Els dos alumnes també coincideixen amb els professionals del centre: *"A classe cadascú té el seu material i treballem sols."* A1(5) i *"És bastant semblant a l'aula ordinària, cadascú té el seu material i va treballant el que el professor va explicant. A vegades, fem coses en parelles i en grup."* A2(5). Els alumnes també creuen que aquestes estratègies els ajuden a aprendre millor:

“Ja em va bé perquè aprenc coses.” A1(5) i “Sí, perquè com que som pocs, els professors poden estar per nosaltres. Em sento millor perquè és més fàcil i ho entenc molt millor.” A2(5). Els alumnes no troben massa diferències en la manera de treballar al PDC a quan estaven en el grup ordinari:

Jo no vaig estar en un grup ordinari, sinó a la USEE, però tot és bastant igual. A l’aula oberta el nivell és més alt. I ja m’agrada perquè aprenc coses que em serviran per anar al PQPI/PFI. A1(5)

Pel que fa als recursos utilitzats al PDC, els professionals comenten que no fan servir llibres en el programa: *“No hi ha llibres i es treballa molt amb fotocòpies. Es va molt a l’aula d’ordinadors i es treballa amb pissarra digital i projector.”* (O5). L’alumnat entrevistat coincideix amb les explicacions dels professionals: *“Els professors ens van donant fulls, tenim una llibreta i també tenim ordinadors a classe. També ens donen algun dossier per fer.”* A1(5) i *“Treballem amb els ordinadors. No tenim llibre, però sí dos de lectura. Ens donen fulls per fer exercicis i també tenim una llibreta on ho apuntem tot.”* A2(5). L’alumnat creu que aquests recursos els ajuden a aprendre millor: *“Sí, perquè són els meus apunts i jo els entenc.”* A2(5). Els professionals del centre expliquen que no troben a faltar cap recurs en concret: *“No, perquè ja és força variat.”* (O5) i *“No, perquè no és el recurs que necessites sinó l’atenció que puguis donar.”* (T5). L’alumnat tampoc troba a faltar cap recurs.

Quant a l’avaluació de l’alumnat del PDC, els professionals entrevistats expliquen com es consensuen els criteris generals i específics del PDC.

Els generals són els mateixos per a tots els alumnes. Els específics hi ha una prioritització del treball, actitud, esforç, deures, respecte i, portar el material. Aquests aspectes es tenen molt en compte a l’hora de posar les notes. Són uns criteris que no consten enlloc, però hi són. (O5)

Ara l’equip docent està escrivint uns criteris per assolir el graduat dels alumnes d’aula oberta. Però en el dia a dia, cada professor té els seus criteris de cada matèria i té clar que ha de prioritzar aspectes més procedimentals que conceptes. El que demanem les tutores a l’equip docent és que compti molt la feina diària, ordre,... més que els exàmens, i aquests han de comptar com a màxim un 20% de la nota. (T5)

Els professionals expliquen que els criteris d’avaluació són iguals per a tots els alumnes del PDC: *“D’entrada sí, però llavors depèn de cada alumne. És important adaptar-se a cada alumne.”*(O5) i *“Sí, però sempre cal fer concrecions si hi ha alguna problemàtica concreta.”* (T5). Ambdós professionals coincideixen que aquests criteris d’avaluació són adequats per a tot l’alumnat perquè tenen en compte les seves necessitats. Els dos professionals també coincideixen afirmativament en què l’avaluació de l’alumnat del PDC es fa en base als criteris generals i/o específics: *“Sí, per això és una adaptació curricular.”* (O5) i *“Sí, com tothom. Es té en compte el que estableix la normativa i llavors el que ha decidit cada professor.”* (T5). Aquests expliquen que l’elaboració d’aquests criteris la fa l’equip docent del PDC.

Això es treballa amb els professors de l’aula oberta i la resta de professorat no hi posa cap objecció. És una adaptació curricular i s’adapta tot. (O5)

En principi ho tenim tots molt clar i tothom ho respecta perquè es tracta d'una adaptació curricular. El claustre no s'ha posicionat mai amb aquesta manera de fer. Ho respecten molt. (T5)

Quant a l'avaluació de l'alumnat, es posa de manifest que els alumnes entrevistats coneixen els criteris d'avaluació per a l'evolució dels seus aprenentatges i també si hi ha alguna limitació en les notes.

Sí, els professors ens ho han explicat però ara no me'n recordo de tot. Com a màxim podem treure un sis. Em sembla bé perquè mentre aprovi ja en tinc prou. A1(5)

Sí, el que més importa són els treballs i l'actitud. Els exàmens també compten però no tant. Podem treure fins a un sis que és la nota màxima. A les classes amb els altres grups podem treure fins al deu perquè fem el mateix que els altres. A2(5)

També coneixen el que han de fer per aprovar les matèries del PDC.

Sí, treballar molt, esforçar-me i portar-me bé. Em sembla bé perquè ja ho faig. Podem treure fins a un 6 que és la nota màxima. A les classes amb els altres grups podem treure fins al deu perquè fem el mateix que els altres. A2(5)

També estan al cas del que han de fer per recuperar les matèries pendents de curs anteriors.

Ara estic repetint perquè l'any passat em van quedar casi totes perquè vaig estar molt de temps sense venir. Vaig anar un trimestre a Màlaga i llavors em vaig fer mal al peu i em van operar. Els altres alumnes han de fer algun treball per recuperar. Això és més fàcil que fer un examen. A1(5)

Sí, ara he fet un examen per aprovar l'anglès i aviat faré el de matemàtiques. Si aprovo ja estaré contenta. Crec que només puc treure fins a un cinc. A2(5)

Ambdós creuen que la seva actitud de treball, hàbits de treball i comportament és adequada al PDC.

Diria més que sí que que no. Ho dic així perquè a vegades podria fer "algo" més. A vegades em despisto, a vegades dic que ho faré més tard i ja no tinc temps. A1(5)

Pel que fa a com afecta la seva actitud i comportament a l'avaluació de les matèries, ambdós coincideixen que bé. Els dos alumnes entrevistats creuen que el professorat del PDC els té en compte les seves dificultats quan avaluen: "Sí, perquè estan més per mi explicant-me coses perquè hi ha coses que em costen, per exemple les mates." A1(5) i "Sí, tenen molta paciència amb mi i amb els altres companys." A2(5). Els dos alumnes estan relativament contents amb els resultats que han obtingut fins ara al PDC: "Crec que podria millorar algunes notes, les mates." A1(5) i els interessen treure bones notes per als futurs estudis. I també creuen que als seus pares els interessa els seus resultats acadèmics: "Sí, ells s'alegren molt quan trec una bona nota. Se senten orgullosos." A1(5)

Veuen que m'esforço. No els importa si suspenc si veuen que treballo i m'esforço. Però com que aquest any ho estic aprovant tot estan molt contents, se senten orgullosos. A2(5)

Pel que fa a la participació de l'alumnat en l'avaluació, els professionals expliquen que l'alumnat del PDC no participa en cap aspecte de l'avaluació a l'hora d'establir criteris d'avaluació: "No, això ho decideixen els professors de l'aula oberta." (O5) i "No, no és possible." (T5). Els dos alumnes també diuen que mai se'ls ha preguntat com hauria de ser l'avaluació que fan els professors als alumnes del grup.

Quant a la valoració general del PDC, els professionals creuen que el PDC aconsegueix la finalitat per a la qual es va proposar: "Sí i tant. Els alumnes canvien i milloren." (O5)

Jo crec que la majoria sí perquè tenim exemples d'alumnes que cursen cicles formatius a la casa i vénen de l'aula oberta i se n'estan sortint, treballant i amb esforç, però ho fan. Si aquests mateixos alumnes haguessin estat a l'aula ordinària no haurien pogut treure's el graduat i, conseqüentment, no haurien pogut anar al cicle formatiu. (T5)

Els dos alumnes també creuen que estan aconseguint el que es van proposar quan van entrar al PDC, és a dir, estan aprovant gairebé totes les matèries.

Els professionals exposen arguments diferents per destacar aspectes positius del PDC: "Destaco com a positiu el professorat perquè és qui ho fa rutllar." (O5)

Crec que amb el nombre d'alumnes que hi ha permet dedicat molt de temps a cadascun. Com que se'l pot conèixer molt, se'l pot ajudar molt. (T5)

Els alumnes també expliquen el que més els agrada del PDC.

Som més poca gent. És un lloc més tranquil. També hi ha bastant bon ambient. També valoro molt que els professors tenen molta paciència. A1(5)

Pots aprendre més perquè t'ho expliquen més fàcilment. Aprens coses noves. Les coses et queden més. Veus un punt de vista que no veies altres anys. Jo tinc matèries que he tingut altres anys, abans no ho entenia i ara sí, he vist que no era tan difícil. A2(5)

Els professionals creuen que el PDC funciona: "Per suposat que sí, sinó no es faria." (O5) i "Sí, i tant. Els resultats ho avalen." (T5)

Pel que fa a si hi ha algun aspecte millorable en el PDC, els professionals entrevistats coincideixen en què sí i, fins i tot, amb el què:

Potser treballar algun treball més per projectes, interdisciplinària, com ara treballar més com el treball de síntesi, anar una mica més enllà. També es troba a faltar més informació de serveis externs. (O5)

Sí, sempre. Per exemple, plantejar-nos treballar per projectes, intentar fer coses més manipulatives. (T5)

Els dos alumnes no detecten res que no els agradi del PDC ni canviarien, ni traurien, ni afegirien res.

5.1.6. INFORME C6

Per a la redacció de l'informe del C6 ens basarem en la informació procedent de:

- Entrevista director-coordinador del PDC: DC6
- Entrevista alumne: A1(6)
- Entrevista alumne: A2(6)

Per obtenir l'informe C6, ens centrarem en l'anàlisi de la tercera dimensió, és a dir, a partir de **l'opinió del director-coordinador del PDC i de l'alumnat del PDC**. Per tant, les dimensions de les característiques formals i de contingut del PDC no es poden tractar donat que no es disposa del document de centre que ho recull. De totes maneres, a través de les aportacions dels diferents participants de la investigació s'ha pogut anar completant totes les dimensions per tal de poder realitzar un informe el màxim de complet.

El C6 se situa en un municipi interior de la comarca de l'Alt Empordà. Aquest té una població de 11.700 habitants i dos centres públics acullen tots els alumnes d'ESO de la zona escolar propera. El nivell socioeconòmic de l'entorn és mitjà-baix i compta amb un 40% d'immigració. EL C6 té el seu origen el 1996 amb la implantació de la LOGSE i actualment ofereix els estudis d'ESO, Batxillerat i un cicle formatiu de grau mig. El C6 disposa d'un PDC, modalitat A, considerat com un suport més a les altres mesures d'atenció a la diversitat habituals, i atén alumnes de primer (tres hores), segon (cinc hores) i tercer (sis hores) d'ESO, aproximadament. S'atén a uns deu alumnes que no formen un grup específic sinó que estan integrats en el seu grup ordinari del nivell corresponent. El centre disposa de la col·laboració d'un monitor de taller, divuit hores a la setmana, facilitat per l'ajuntament del municipi.

Pel que fa a l'origen del PDC al centre, el professional del centre ho coneix en detall perquè va ser l'impulsor.

Fa catorze-quinze anys vaig convocar a tots els alcaldes i secretaris dels ajuntaments de la zona per plantejar-los el projecte. És una aula oberta pagada per ells, mitjançant l'AMPA, en proporció als alumnes de cada municipi. Ells fan una aportació anual que ens permet pagar material i un monitor. Aquest monitor ens ve divuit hores a la setmana i sempre està acompanyat d'un professor. El projecte ha fet una evolució. L'aula oberta la vàrem destinar primer a tercer i quart d'ESO i era un grup tancat que tenien divuit hores de monitor i dotze hores d'altres matèries. Això no funcionava perquè era un grup que va acabar convertint-se en un "gueto" i no tirava, era un "crema-profes". Amb el temps hem tendit a simplificar-ho al màxim i considerar-lo un recurs més de centre. De documentació en tenim la justa i necessària. Hi ha molta paperassa que no et porta en lloc. El que anem fent per costum és el que funciona, no la prescripció. (DC6)

Aquest professional creu que era necessari plantejar aquest tipus de programa per les raons següents:

Sempre hi havia un grup d'alumnes absentistes, que no se sentien a gust al centre, amb dificultats de relació amb els companys. És un espai de relaxament, els alumnes surten de classe i els de la classe descansen. És un petit oasi de tranquil·litat, un escapament organitzatiu del centre. Ajudem als professors de socials i música a fer el seu desdoblament que no tindrien i els altres tenen. I a

part, l'autoestima dels alumnes puja quan veuen que se'ls valora el que fan. És un benefici per a tothom. (DC6)

Pel que fa a *la finalitat del PDC*, el professional del centre estaria d'acord en què a mig termini, si un alumne forma part del PDC és perquè pugui millorar els seus resultats acadèmics, millori la seva confiança personal i se senti més integrat al centre. A més, també creu que és una mesura adequada per aconseguir-ho.

La finalitat de l'aula oberta en aquest centre és que els alumnes estiguin a gust al centre. Fem prevenció de l'absentisme, tenen més ganes de venir. Si a més poden aprovar més matèries, millor. Alguns alumnes poden continuar cap al convenir singular de quart i altres els derivem a PQPIs/PFI's. (DC6)

En aquest mateix sentit, els alumnes coincideixen amb el professional del centre afirmant que a l'aula oberta aproven més matèries.

Per altra banda, el professional del centre també està d'acord en què la finalitat última del PDC és que els alumnes puguin assolir un graduat en educació secundària i que és una mesura adequada, tot i que fa puntualitzacions:

Sí, però cal tenir molt en compte tot el camí que cal fer per arribar a un graduat escolar. Nosaltres ens trobem alumnes a primer que ja els hem de facilitar aquest recurs com una via d'escapament al centre, una contenció, perquè els companys i professors puguin fer la seva feina. També a d'altres, que tenen greus dificultats per seguir el currículum, els hi ho facilitem perquè així algú els diu que fan coses bé i també poden aprovar malgrat les seves limitacions. (DC6)

En aquest mateix punt, es demana a l'alumnat entrevistat si mitjançant el PDC podran assolir el graduat i no coincideixen, l'A1(6) creu que sí i l'A2(6) no ho sap.

I reflexionant sobre si hi hauria altres mesures per aconseguir el graduat en educació secundària obligatòria, el professional del centre explica que per a atendre aquest tipus d'alumnat el recurs del PDC és el més adequat.

El centre disposa d'una gran diversitat de recursos. L'aula oberta és un més amb una funció molt concreta que altres recursos no tenen o no cobreixen. Per tant, és necessària per a un determinat tipus d'alumnat. De moment, és un recurs que ens funciona i no hem tingut la necessitat de buscar altres mesures. Sí que és un recurs que anem actualitzant i polint any rere any. (DC6)

Quant a *l'estructura curricular del PDC* i més concretament en l'agrupament de les matèries per àmbits que proposa el Departament d'Ensenyament, el professional de centre creu que si tot funcionés per àmbits estaria bé.

Aquest plantejament estaria bé si tot el sistema funcionés així però, com que nosaltres hem tendit a integrar aquests alumnes a l'aula ordinària, és molt difícil quallar ambdues organitzacions. El plantejament que fa la normativa de l'aula oberta no s'ajusta a la nostra aula oberta. No seguim res d'àmbits. Fem el que fa tothom, matèries. Nosaltres anem de cara a la pràctica i la manipulació. Quan teníem el grup sencer, sí que treballaven per àmbits. Català i castellà la mateixa persona... ara això ho hem eliminat i no s'ajusta a la normativa. (DC6)

Quan es concreta aquesta agrupació de matèries per àmbits al centre, el professional explica que quan tenien un grup tancat ho podien fer, però ara no és viable.

Quan teníem el grup tancat sí que es podia arribar a fer això dels àmbits. Ara no ho fem. Funcionem per matèries i els tallers queden convalidats en les matèries de ciències socials, música a primer i segon d'ESO, i optatives a tercer d'ESO. Per a nosaltres, el que exposa la normativa no quadra amb el concepte que hem anat creat d'aula oberta amb els anys. (DC6)

En aquest punt, l'estructura de matèries/àmbits del currículum, fent-ho extensiu a matèries compartides amb el grup ordinari es constata que els alumnes del PDC hi fan bona part de les matèries del nivell on es troben.

Els alumnes fan totes les matèries amb el grup excepte socials i música a primer i segon d'ESO, i les optatives a tercer. Per tant, és just al contrari del que em plantejés. Ja he comentat que, per la nostra evolució, la integració a l'aula ordinària era un signe de normalització. De moment hem arribat fins aquí i n'estem contents. (DC6)

En aquest mateix sentit, els alumnes coincideixen amb el professional del centre.

Sí, totes menys socials i música. M'agrada estar amb els companys que no són de l'aula oberta. A1(6)

Sí, totes menys socials i música. M'agrada, és més pràctic. A2(6)

Referent a la durada del PDC, l'estada de l'alumnat a aquest grup es troba als voltants de dos cursos acadèmics: "Un parell d'anys, en funció de la seva singularitat." (DC6). I dels dos alumnes, un ho té més clar que l'altre: "Si segueixo així, aquest any i el que ve, dos anys." A1(6) i "No ho sé, depèn de les notes." A2(6)

Quant a la distribució horària de matèries del PDC, el professional del centre ens exposa que els alumnes fan el currículum del seu nivell. Ara bé, una o dues o tres matèries les fan al grup específic del PDC.

Les hores que fan els alumnes d'aula oberta són les mateixes, com qualsevol altre alumne del seu curs. El funcionament de l'aula oberta només suposa una matèria (ciències socials), a segon dues (ciències socials i música) i a tercer quatre (les optatives). (DC6)

Quant a l'alumnat del PDC, en el seu moment d'incorporació, el professional del centre no troba ajustat al seu centre el plantejament que fa el Departament d'Ensenyament en què els alumnes es puguin incorporar al PDC principalment a quart d'ESO o a partir de tercer d'ESO a proposta de l'equip docent, o que havent cursat segon d'ESO passi a tercer d'ESO malgrat no estar en condicions de passar i haver repetit algun curs:

En funció de l'evolució de la nostra aula oberta, la normativa no s'ajusta al nostre concepte. Nosaltres comencem a fer entrar alumnes repetidors de primer, seguim amb segon i tercer d'ESO. Com que només són unes hores, per tant és un recurs més del que disposa el centre per atendre la diversitat. A quart hi tenim el conveni singular, l'altra modalitat d'aules obertes, i també ens funciona bé. (DC6)

Aquesta justificació queda confirmada amb les explicacions que donen els alumnes entrevistats quan se'ls pregunta en quin curs/edat van entrar a formar part del PDC: "A tercer d'ESO, perquè em costava molt i m'agrada fer coses manuals." A1(6) i "A segon d'ESO perquè em costen molt les matèries (socials i música)." A2(6)

Pel que fa al perfil de l'alumnat del PDC, el professional del centre valora positivament l'alumnat que en forma part.

El perfil dels alumnes és de dificultats d'aprenentatge i manca d'adaptació a l'entorn ordinari i alguns amb dificultats de relació. De fet, la casuística de cada alumne és un món. (DC6)

Referent al punt de vista entorn als criteris d'admissió d'alumnat, el professional del centre explica com s'han establert i els valora positivament.

Els criteris d'admissió s'han establert a la CAD i són molt i molt simples. L'alumne ha d'aprofitar el recurs. A partir d'aquí s'obre una negociació en què es deixa molt clar què vol dir poder anar al taller. Els alumnes conflictius, sinó reconduïxen no hi tenen cabuda. Aquest plantejament ens funciona. Per altra banda, hi ha alumnes que haurien d'estar en una USEE⁵⁴. Si aquests alumnes no aproven i no els traiem del recurs, els mantenim a l'aula oberta. Cada alumne té les seves particularitats. De fet, si a un alumne li posem un cinc de socials, pot estar suspent vuit matèries i aquest no pot ser un motiu d'apartament del recurs. (DC6)

Pel que fa a l'opinió del procediment d'incorporació d'alumnes al PDC, el professional del centre coneix com s'estableixen i comparteix.

La decisió que aquests alumnes vagin al recurs de l'aula oberta ho acaba decidint la CAD. La proposta pot arribar de moltes bandes, bàsicament arriba del tutor-equip docent. Llavors, el qui acaba de parlar amb l'alumne i la família sóc jo (director del centre). No se signa el contacte didàctic perquè oficialment no serveix per a res. De fet abans amb els pares s'hi parlava més perquè eren moltes hores, però ara és una equivalència a una matèria o una optativa. Tampoc té la transcendència que podria tenir. De fet, el compromís amb l'alumne és molt fàcil. O ho aprofita o no hi té accés. Si el recurs no funciona, traiem a l'alumne i n'hi posem un altre. El fet que sigui unes dues matèries facilita molt la gestió d'entrada i sortida d'alumnes. (DC6)

Aquest també creu que es fa una bona selecció de l'alumnat del PDC: "Sí, perquè si no funciona algun alumne es canvia." (DC6)

Referent al nombre d'alumnes adequat per al PDC, el professional explica que ha de ser un grup petit: "Està clar que perquè funcioni l'aula oberta ha de ser un grup reduït. Un màxim de deu." (DC6). En aquest mateix sentit, es demana al professional quants n'hi ha al seu centre i com ho valora.

Coincideixen uns vuit-nou alumnes al taller, van rotant al llarg de la setmana. És un recurs on els alumnes conflictius no hi tenen cabuda perquè no serveix per a res. Els alumnes conflictius no tenen cap recurs. També hi ha petites excepcions d'alumnes en què s'assignen més hores a l'aula oberta, sempre i quan s'estigui aprofitant el recurs. Mirem aquelles hores que pot donar més problemes i li assignem alguna hora més. (DC6)

⁵⁴ USEE: unitats de suport a l'educació especial

Els alumnes entrevistats també valoren positivament un nombre reduït al grup PDC: *“Sí, és millor perquè amb pocs és més fàcil seguir el que et demanen els professors.”* A1(6) i *“Està bé perquè els professors poden estar més per a tu.”* A2(6)

Centrant-nos en la participació de l'alumnat, concretament si intervenen en algun aspecte del PDC (per exemple, en la tria d'activitats, de continguts, etc.), el professional del centre és taxatiu negativament: *“No, no és possible organitzativament.”* (DC6). I els alumnes participants coincideixen dient que no se'ls ha preguntat mai res.

Quant a la satisfacció de l'alumnat del PDC, ambdós alumnes coincideixen en què no hi ha diferències entre el professorat del PDC i el de la resta del centre: *“Estic bé amb tots. Em tracten tots igual.”* A1(6) i *“M'agraden igual.”* A2(6). Quan se'ls demana si els professors es dediquen a treballar amb ells els coneixements teòrics i pràctics per igual, aquests remarquen que al PDC fan totes les activitats pràctiques i a l'aula ordinària, les teòriques.

Faig moltes coses manuals, maquetes i coses així. Les coses teòriques les faig a classe, quan no estic al taller. A1(6)

A l'aula oberta fem més coses divertides. Per exemple, si fa sol, sortim a regar l'hort i a treure les males herbes. A classe només escrivim. A2(6)

Els dos alumnes entrevistats es manifesten molt contents d'estar al PDC perquè els agrada i, un d'ells, pel fet de fer-hi activitats manipulatives. Pel que fa a si s'han perdut alguna cosa pel fet d'estar al PDC, ambdós consideren que no.

Perquè jo també aprenc unes altres coses que ells no fan perquè no estan a l'aula oberta. Jo no perdo res. A mi no m'interessa el que fan els altres. A1(6)

També diuen que es relacionen igual amb els companys del PDC que amb els companys de l'aula ordinària: *“Sí, no he perdut cap amic.”* A1(6) i *“Sí, tinc les mateixes amigues.”* A2(6)

Pel que fa al *professorat del PDC* i els criteris que se segueixen per assignar-lo, donat que el professional del centre forma part de l'equip directiu pot concretar com es fa:

Com que són molt pocs, no és gens difícil. Tots són voluntaris amb interès. És més, no tots els que volen, hi poden participar. (DC6)

Per tant, de l'anteriorment exposat es dedueix que el centre no té cap dificultat per assignar professorat al PDC.

Referent al perfil del professorat del PDC, el professional explica quines característiques creu que ha de tenir un professor que formi part del PDC a nivell de formació, actitud i experiència:

Està clar que ha de ser una persona compromesa amb el projecte. Ha d'estar obert a la realitat dels alumnes i ha de saber com tractar-los. És una qüestió de tarannà, més que de formació. (DC6)

El professional entrevistat no es manifesta massa convençut sobre si el professorat, en general, està format per poder impartir docència en un PDC.

Acadèmicament, la formació és inapreciable. És una llacuna més del sistema en què últimament s'intenta posar algun pedaç. Això en general, i no cal concretar quan es tracta d'impartir docència en un grup d'aula oberta perquè llavors són indescriptibles les mançanes que presenta el professorat. Per sort, sempre hi ha qui té una mà esquerra que no s'aprèn, sinó que es té. (DC6)

El professional entrevistat explica que el professorat que forma part del PDC del centre fa temps que treballa com a docent.

Sí, en el nostre centre sí. De fet com que no necessitem massa professors, els que ja porten molt de temps a la casa són els qui hi volen estar. Una altra cosa seria si el projecte necessités més professors, però ara no és el cas. (DC6)

Centrant-nos en la motivació del professorat del PDC, el professional entrevistat explica que hi ha professorat que es presenta de manera voluntària a formar part del PDC del centre.

El professorat pot triar anar a l'aula oberta, estan de suport amb un monitor. No és un problema trobar professors que hi vulguin formar part, molts professors ho demanen. (DC6)

Aquest afirma que el professorat del PDC està implicat, és coneixedor de la realitat de l'alumnat i s'esforça per innovar.

Sí, molt. Fins i tot, n'hi ha que fan propostes de treball i d'altres que també fan els seus projectes, com els alumnes. (DC6)

Pel que fa al reconeixement del centre al professorat del PDC, el professional entrevistat explica que el centre no preveu cap incentiu perquè el professorat accepti formar part de l'equip docent del PDC.

Formar part de l'aula oberta és com qualsevol altra matèria per tant no hi ha cap tipus d'incentiu. Tampoc és cap càstig anar a l'aula oberta. És més, tots són professors amb molts anys al centre que ho demanen. (DC6)

El professional es manifesta molt positiu sobre si el professorat del PDC rep el suport i reconeixent de l'equip directiu i professorat del centre per la feina que estan fent al PDC: "Sens dubte. L'equip directiu hi creu cegament. Aquest recurs té molt sentit, principalment per als alumnes." (DC6). El professional del centre no aprecia cap diferència sobre com veu el professorat del centre als companys que participen al PDC: "Com uns professors més del centre, amb tota la normalitat." (DC6)

Referent a la satisfacció de l'alumnat sobre el professorat que té des del punt de vista del professional del centre, aquest creu que els alumnes estan contents: "Sí, se'ls hi veu a la cara. Els notes contents a l'institut. Es nota quan fas la comparació entre abans d'entrar-hi i quan hi porten un temps." (DC6)

Pel que fa a la periodicitat de les reunions del professorat del PDC, el professional del centre exposa que no es pot opinar sobre la periodicitat de reunió de l'equip docent del PDC ni si és suficient o no perquè no es fa reunió: "No hi ha reunió d'aula oberta perquè no cal. La gestió la porto jo i no em suposa una sobrecàrrega excessiva." (DC6)

Tampoc podem conèixer l'opinió sobre la coordinació entre l'orientador educatiu i el tutor del PDC ja que els alumnes estan integrats al grup ordinari.

L'orientador es coordina amb els tutors per defecte. No hi ha cap coordinació extra per a tutors que tinguin alumnes que vagin a l'aula oberta. No cal fer-ne. El tutor porta la tutoria dins l'establert. Ara bé, si cal algun tipus d'actuació, ja forma part del pla d'orientació de centre. (DC6)

En aquest mateix sentit tampoc podem valorar la coordinació de l'equip docent del PDC perquè no n'hi ha.

Quant a la tutoria del PDC, el professional del centre explica que no hi ha criteris d'assignació d'un tutor del grup de PDC perquè no hi ha tutor.

No hi ha cap assignació específica per assignar un tutor a l'aula oberta. No hi ha tutor d'aula oberta. El tutor dels alumnes de l'aula oberta és un tutor més del centre. (DC6)

Tampoc podem valorar la suficient dedicació d'una hora de tutoria setmanal amb l'alumnat del PDC perquè no en fan: *"Es dedica una hora de tutoria a la setmana de manera integrada al grup ordinari."* (DC6). Per altra banda, els alumnes sí que poden opinar sobre la dedicació de temps a la tutoria a la setmana que fan amb el grup ordinari. Ambdós creuen que una hora a la setmana està bé: *"Depèn dels dies. Hi ha dies que fa falta una mica de temps perquè hi ha moltes coses a parlar."* A1(6)

En el mateix fil argumental, no poden valorar si la coordinació de la tutoria del PDC segueix les directrius del PAT del centre perquè no existeix. Tot i així, el professional del centre comenta que les tutories segueixen la planificació establerta del centre, malgrat la incorporació d'alumnes del PDC.

La tutoria segueix les pautes de qualsevol altra tutoria del centre, amb les seves coordinacions habituals. No es fa res d'especial. No cal. (DC6)

En aquest punt, quan es valora la participació de l'alumnat del PDC a la tutoria dels grups ordinaris, podem valorar-ho perquè, tal com hem anat exposant, hi participen, i el professional del centre entrevistat ens ho justifica un cop més:

La tutoria és com una matèria més dins del currículum ordinari i, com que els alumnes estan adscrits a un grup ordinari, les activitats i funcionament és com el de qualsevol altre grup de tutoria del centre. (DC6)

Referent a les activitats de tutoria, ens centrarem en les que es fan al grup ordinari perquè, tal com hem vist anteriorment no fan tutoria en un grup específic. El professional del centre ens explica que els tutors segueixen el que hi ha establert per a tots els tutors de l'institut. Els alumnes valoren positivament la tutoria i les activitats que hi realitzen. Els alumnes entrevistats expliquen que el centre no els demana una responsabilitat/compromís de manera formal per entrar a formar part del PDC, però sí que expliquen que han d'aprofitar l'oportunitat que els donen.

Sí, perquè si em porto malament puc perdre l'aula oberta. Els meus pares van venir a parlar perquè jo pogués entrar. A1(6)

La meua tutora sempre em demana que treballi i m'esforci. Està bé perquè ara puc aprovar més. A2(6)

Referent a la comunicació amb les famílies, el professional explica que el tutor ha de seguir les mateixes directrius que la resta de tutors del centre. Aquest també explica que no demanen cap compromís formal a les famílies i alumnes per entrar a formar part del PDC.

No fem signar cap document perquè no té validesa legal, és paper mullat però sí que es demana el compromís d'aprofitament del recurs. (TC6)

En aquest punt, els alumnes expliquen que el seu tutor es reuneix amb freqüència amb la teua família: *"Al principi es reunien molt, però ara no tant perquè no cal."* A1(6) i *"Sí, parlen per telèfon o a vegades vénen els meus pares."* A2(6). Els alumnes coincideixen en què quan el tutor es reuneix amb la seva família ho fan per parlar de temes importants/interessants: *"Sí, la majoria de coses sí que són importants: els estudis i el comportament."* A1(6) i *"Sí, parlen del comportament que tinc, de les notes."* A2(6). També, ambdós alumnes coincideixen en què el seu tutor té una bona comunicació amb la seva família.

Quant a *la metodologia i recursos utilitzats al grup del PDC*, el professional del centre explica que al PDC es treballa per projectes.

A l'aula ordinària treballen com qualsevol altre alumne del centre, seguint les pautes que marca el professorat: treball individual, per grups, utilitzant l'aula d'ordinadors,... A l'aula oberta treballen en funció del monitor, que és molt competent, i es treballa fusteria, marqueteria, restauració de mobles, construcció de joguines (això agrada molt, fins i tot s'havia proposat de vendre-les, no per fer negoci. De fet les hem regalat a la Creu Roja per Nadal), feines de manteniment del centre (pintar portes, parets, enjardinament, reparacions, murals,...), per la festivitat de Terra de Trobadors, fem escuts, llances, espases de fusta... cadascú té el seu treball a fer. (DC6)

Els dos alumnes entrevistats coincideixen amb el professional del centre: *"A classe cadascú fa els exercicis del llibre o fitxes. Al taller treballem tots junts."* A1(6) i *"A l'aula oberta treballem junts, però a classe cadascú escriu a la seva llibreta."* A2(6). Els dos alumnes creuen que aquestes estratègies els ajuden a aprendre millor. També coincideixen afirmativament en què al PDC es treballa de manera diferent a quan estan amb el grup ordinari: *"Bastant diferent. Anar al taller m'agrada molt més i aprenc molt més."* A1(6) i *"Sí, perquè abans no anava a l'hort. Jo aprenc coses noves que faré servir quan faci altres cursos."* A2(6)

Pel que fa als recursos utilitzats al PDC, el professional del centre no destaca cap recurs en concret en el PDC: *"Tenen el mateix material que els alumnes, llevat de socials i música que no en tenen."* (DC6). Aquest tampoc en troba a faltar cap més: *"No, amb el que tenim, fem."* (DC6). Els alumnes entrevistats també coincideixen amb el professional del centre: *"A classe tenim llibre de totes les matèries i després fitxes. L'ordinador el fem servir molt poc."* A1(6) i *"Depèn de la matèria, treballem amb llibreta, fulls i depèn de quines altres, dossier i llibres normals. Els*

ordinadors quasi no els fem servir.” A2(6). Els alumnes també afegeixen que aquests recursos els ajuden a aprendre i no en troben a faltar cap.

Quant a l'avaluació de l'alumnat del PDC, el professional entrevistat explica com es consensuen els criteris generals i específics del PDC. Només hi ha un criteri, simplement l'aprofitament del recurs amb un 5.

No hi ha criteris específics de funcionament concrets. Si l'alumne no ho aprofita se'l treu del recurs. Al final tots aproven i tenen un cinc, apte. Tenen una limitació de sis a les notes i si ho arriben a fer molt bé se'ls posa un sis. Si alguna vegada hi ha algun conflicte, en parlem. És a dir, si hi ha el plantejament de posar un set de socials, no es posa perquè el treball al taller no és equiparable als continguts que es treballen a classe. Per tant, un apte és més que suficient. (...) A l'hora de posar notes, jo parlo amb els professors i pactem les notes a posar. A continuació, vaig a secretaria i informo de quina nota han de posar a les matèries de socials i música perquè aquests professors no els tenen a classe. Les optatives de tercer ho fan els professors respectius perquè són ells mateixos (professor i monitor) que es posen d'acord. Així, aquesta nota a primer va lligada a socials, a segon a socials i música, i a tercer a les optatives. (DC6)

El professional explica que els criteris d'avaluació són iguals per a tots els alumnes del PDC: *“D'entrada sí. I es té en compte les casuístiques de cadascú.”* (DC6). El professional creu que aquest criteri d'avaluació és adequat per a tot l'alumnat perquè funciona. El professional comenta que l'avaluació de l'alumnat del PDC no es fa en base als criteris generals i/o específics.

Es fa com qualsevol altre alumne del centre i si participen de l'aula oberta és té present. (DC6)

El professional del centre explica que l'elaboració d'aquests criteris s'encarrega a la CAD.

Això està fet i aprovat a la CAD. Hi ha un acord màxim entre tots perquè els resultats ens hi porten. (DC6)

Quant a l'avaluació de l'alumnat, els dos alumnes coneixen els criteris d'avaluació de la seva evolució en els aprenentatges i si hi ha alguna limitació en les notes: *“Sí, els professors ens expliquen que com a màxim un bé. Està bé.”* A1(6) i l'altre comenta:

Els professors ens ho expliquen. Només puc treure un sis, ja és molt. Els professors diuen que si treballes molt t'aproven. A2(6)

També estan al cas de què han de fer per aprovar les matèries del PDC: *“Sí, està bé. Només podem treure un sis com a màxim. Mentre aprovi, està bé.”* A1(6) i l'altre afegeix:

Sí, els professors diuen que hem de treballar molt i esforçar-nos. Només puc treure un sis, però ja està bé. A2(6)

Ambdós alumnes coneixen el que han de fer per recuperar les matèries pendents de curs anteriors: *“Sí, fer un treball com tots i també algun examen, com per exemple castellà. Està bé.”* A1(6) i *“Sí, he fet un treball i l'he recuperat.”* A2(6). També creuen que la seva actitud de treball, hàbits de treball i comportament és adequada al PDC: *“Sí, treballo molt.”* A1(6) i *“Sí, perquè els professors em diuen que treballo molt.”* A2(6). També coincideixen afirmativament en què la

seva actitud i comportament afecten positivament a l'avaluació de les matèries: "Bé, perquè hi ha professors que em diuen que treballo bé." A1(6) i "Bé, perquè em porto bé i treballo molt." A2(6). Els dos alumnes entrevistats creuen que el professorat del PDC els té en compte les seves dificultats quan avaluen: "Sí, perquè m'ajuden quan no entenc "algo"." A1(6). El dos alumnes estan contents amb els resultats que han obtingut fins ara al PDC: "Sí, la millor que em va és educació física." A1(6). També els importa treure bones notes: "Sí, molt. Perquè així et pots treure l'ESO." A1(6) i "Sí, perquè si no tinc bones notes no aprenc, si trec bones notes llavors aprenc." A2(6). També creuen que als seus pares els interessen els seus resultats acadèmics.

Sí, em diuen que em compraran alguna cosa que vulgui si aprovo. Si trec males notes estic una setmana castigat sense ordinador. A1(6)

Sí, si veuen que és una matèria que em costa molt em diuen que l'any que ve ja l'aprovaré. Em diuen que m'esforci molt. Estic contenta del que em diuen de les notes. A2(6)

Pel que fa a la participació de l'alumnat del PDC en l'avaluació, l'entrevistat explica que aquest no participa en cap aspecte de l'avaluació a l'hora d'establir criteris d'avaluació.

No. Potser algun professor pot treballar algun tema d'autoavaluació de la seva matèria. Però d'entrada no. L'organització no ho permet. (DC6)

Els dos alumnes també diuen que mai se'ls ha preguntat com hauria de ser l'avaluació que fan els professors als alumnes del grup.

Quant a la valoració general del PDC, el professional del centre té molt clar que el PDC aconsegueix la finalitat per a la qual es va proposar.

Sí, absolutament. El que veus és la cara que fan quan algú els diu que han fet una cosa ben feta. No hi ha paraules per descriure-ho. (DC6)

Els dos alumnes també coincideixen, tot i que amb algun matís: "Ho estic aprovant tot menys mates." A1(6) i "Jo crec que sí, perquè sinó no aprovaria socials." A2(6).

El professional explica què és el que destaca de positiu del PDC:

Jo destaco el que suposa per als alumnes estar a l'aula oberta. És a dir, que algú els diu que fan coses ben fetes. Quan fan aquelles joguines són una passada. Ve la tele, vénen els diaris, es fa una exposició,... Ells se senten protagonistes del que han fet. Jo els vaig comprar una capseta de marqueteria i la tinc a sobre la taula, estant encants de la vida. (DC6)

Els alumnes també expliquen el que més els agrada del PDC: "Doncs sortir a l'hort i fer maquetes." A1(6) i "Anar a l'hort i fer tallers." A2(6)

El professional del centre també considera que el PDC funciona i argumenta: "Sí, estem contents amb el recurs encara que suposi poques hores per a l'alumnat." (DC6).

Pel que fa a si hi ha algun aspecte millorable en el PDC, el professional del centre creu que sí.

D'aspectes millorables segur que n'hi ha, cada any ho hem anat polint fins ara, el projecte ha evolucionat molt. Qualsevol cosa millorable ja l'hauríem feta i la farem, estem oberts. Alguna cosa a comentar seria que algun professor té una actitud una mica massa passiva a l'aula oberta des de la seva matèria, és a dir, integrar algun aspecte d'alguna matèria, no només estar-hi físicament. És un aspecte complicat. (DC6)

En aquest punt els dos alumnes participants expressen que no hi ha res que no els agradi del PDC i no troben que hi hagi res a canviar, tot i que n'hi ha un que matisa: "Jo faria més hores d'aula oberta. Només fem cinc hores a la setmana." A1(6)

5.1.7. INFORME C7

Per a la redacció de l'informe del C7 ens basarem en la informació procedent de:

- Entrevista tutor-coordinador del PDC: TC7
- Entrevista alumne: A1(7)
- Entrevista alumne: A2(7)

Per obtenir l'informe C7, ens centrarem en l'anàlisi de la tercera dimensió, és a dir, a partir de **l'opinió del tutor-coordinador de l'alumnat del PDC i de l'alumnat del PDC del C7**. Per tant, les dimensions de les característiques formals i de contingut del PDC no es poden fer perquè no es disposa del document de centre que ho recull. De totes maneres, a través de les aportacions dels diferents participants de la investigació s'ha pogut anar completant totes les dimensions per tal de poder realitzar un informe el màxim de complet.

El C7 públic se situa en un municipi interior de la comarca de la Selva. El municipi té una població de 12.400 habitants i, juntament amb un altre centre concertat, constitueixen tota l'educació secundària obligatòria del municipi. El C7 té el seu origen el 1990 al fusionar-se els centres de batxillerat i formació professional. Actualment ofereix els estudis d'ESO, Batxillerat i cicles formatius de grau mitjà i superior. El nivell socioeconòmic de l'entorn és mitjà. El C7 disposa d'un PDC, modalitat A, amb alumnes de primer (excepcionalment), segon i tercer d'ESO. El grup el formen un vint-i-cinc alumnes del centre però, el moment en què coincideixen un major nombre d'alumnes en són entre vuit i deu. El nombre d'hores que participen al PDC és variable, en funció del nivell i necessitats de l'alumnat.

Pel que fa a l'origen del PDC al centre, el professional del centre ho coneix en detall perquè en va ser l'impulsor.

Jo vaig començar l'any 2000 amb el que s'anomenaven les UACs (...) perquè era l'època de la immigració i aquí hi havia una diversitat impressionant, consistia en fer la tecnologia de l'ESO però tot tema bricolatge i molt més manipulatiu, amb molt poca explicació teòrica i començar a treballar de seguida, per veure resultats relativament immediats i llavors acabaven fent un projecte. L'hort està en funcionament des del 2006. (...) Va començar a sortir la problemàtica d'alumnes desmotivats, que no acceptaven el marc horari per estar tantes hores aquí. Hi ha matèries molt teòriques on aquests alumnes destacaven més i se'ls posava darrera la classe, ells no treien llibres sobre la taula o ja no els portaven,... i quan el professor anava fent la seva classe arribava un moment que començaven a distorsionar, molestar. Això va donar com a resultat que els professors no els aguantaven i els treien fora. (TC7)

Aquest professional creu que era necessari plantejar aquest tipus de programa per diferents raons:

Sí, ja et dic, estàvem desbordats per la gran diversitat del centre i la necessitat de donar-hi resposta perquè afectava a gairebé tots els grups. No eren massa alumnes però, tan sols n'hi hagués un, ja era una font de conflictes important. (TC7)

Pel que fa a *la finalitat del PDC*, el professional del centre estaria d'acord en què a mig termini, si un alumne forma part del PDC és perquè pugui millorar els seus resultats acadèmics, millori la seva confiança personal i se senti més integrat al centre. A més, creu que és una mesura adequada per aconseguir-ho.

Sí, és veritat que no tots podran arribar a quart d'ESO o bé assolir el graduat. Arribar fins als setze anys és un camí llarg i molts acaben cansats i cremats. Però mentre són al centre és el millor camí que tenen per aprendre coses noves i créixer. També derivem aquell alumnat que no podrà acreditar cap a PQPIs/PFIs. També ens trobem amb aquells que estan a punt de fer setze anys i llavors pleguen i se'n van a treballar. (TC7)

Els alumnes entrevistats també coincideixen amb el professional del centre.

Sí, bastant perquè no faig tant treball teòric, és més pràctic. Desconnecto més mentre treballo i això em va molt bé. A1(7)

Sí, perquè l'any que ve podré fer un PQPI/PFI i llavors fer el cicle formatiu d'electromecànica, que és el que m'agrada. A2(7)

Per altra banda, el professional del centre també està d'acord en què la finalitat última del PDC és que els alumnes puguin assolir un graduat en educació secundària, tot i que en un baix percentatge: *"Sí, i tant. Un 20-30% dels alumnes que comencen a l'aula oberta acaben tenint el graduat."* (TC7). Els dos alumnes participants també coincideixen amb el professional del centre en aquest punt, mostrant les seves reserves de cara a assolir el graduat: *"Espero que sí, perquè ara em va millor. Però no crec que pugui tenir el graduat, ja és massa tard, faré un PQPI/PFI."* A1(7) i *"No ho sé, però ho intentaré."* A2(7)

I reflexionant si hi hauria d'altres mesures per aconseguir el graduat en educació secundària obligatòria, el professional del centre explica que per a atendre aquest tipus d'alumnat el recurs del PDC és el més adequat: *"Per la tipologia actitudinal de l'aula oberta del nostre centre, la mesura que tenim ens funciona."* (TC7)

Quant a *l'estructura curricular del PDC* i més concretament en relació amb l'agrupament de les matèries per àmbits que proposa el Departament d'Ensenyament, el professional del centre no s'hi mostra partidari.

A nosaltres no ens funciona aquest plantejament. Intentem que els alumnes surtin de l'aula ben bé perquè se'ls fa carregós, feixuc, distorsionen el funcionament del grup,... (TC7)

Quan es concreta aquesta agrupació de matèries per àmbits al centre, el professional explica que no és viable perquè els alumnes segueixen el mateix currículum que els altres amb algunes concrecions.

Per tant, hem de fer el que fan tots els alumnes, matèries. Així, intento que l'alumnat faci, com a mínim, una hora de totes les matèries si el professors és afí a la causa. A vegades no és possible i jo acabo posant la nota d'anglès o de música. Per tant, el fet que la nota d'anglès no sigui la nota d'anglès no crea cap conflicte. Inicialment això era un conflicte, però amb els anys l'equip docent va arribar a la conclusió que la prioritat era que l'alumne se sentís realitzat, que no estigués a classe "agobiat", que no provoqués problemes perquè en el fons són alumnes que, en el cas que puguin aprovar l'ESO, volen anar a treballar. Per tant, si la nota d'anglès no és real, no és cap problema. (TC7)

En aquest mateix punt, l'estructura de matèries/àmbits del currículum, fent-ho extensiu a matèries compartides amb el grup ordinari es constata que els alumnes del PDC hi fan bona part de les matèries del nivell on es troben.

Els alumnes fan gairebé totes les matèries amb els seus companys, exceptuant les hores que fan al taller o hort. Llavors hi busquen la seva correspondència per poder-los avaluar. (TC7)

Els alumnes confirmen el que exposa el professional del centre i comenten les seves particularitats:

Les faig totes menys les d'anglès (tres hores) i dues hores de castellà, en total són cinc hores. A mi ja m'agrada estar amb els companys de classe, també aprenc moltes coses. A1(7)

A l'aula oberta només hi estic dues hores. Em va bé perquè m'ajuda a desconnectar. A2(7)

Referent a la durada del PDC, l'estada de l'alumnat a aquest grup es troba pels voltants de dos cursos acadèmics, però amb excepcions en funció de les necessitats del centre i l'alumnat.

Un parell d'anys és la mitjana. Això va lligat amb el moment en que apareix la problemàtica, uns poden ser a primer (excepcionalment), a segon i altres a tercer o quart. (TC7)

L'alumnat entrevistat confirma el que explica el professional: "Fins que pugui aquest any (tercer d'ESO). No podré arribar a quart per edat, però aniré a fer un PQPI/PFI." A1(7) i "Fins aquest any perquè ja tinc setze anys. (tercer ESO)" A2(7)

Quant a la distribució horària de matèries del PDC, el professional del centre ens exposa que els alumnes fan el currículum de segon i tercer d'ESO. Ara bé, quan participen al PDC, les matèries que hi fan són molt variables perquè el criteri per accedir-hi depèn d'altres aspectes com el moment del dia i/o actitud de l'alumnat davant de certes matèries.

Intentem que les matèries més feixugues i hores senceres puguin sortir de l'aula, per exemple, socials, tecnologia (hora sencera), experimentals (hora sencera),... Quan el professor veu que l'alumne ja li ha demostrat que no segueix, i a més emprenya, intentem que aquestes hores puguin sortir. També condicionem el marc horari, és a dir, les primeres hores no les toquem massa perquè, entre que molts arriben tard o mig adormits, no hi ha massa problemes. A partir de l'hora del pati

és quan comencen a haver-hi els conflictes i és aquí on intervenim. El nombre d'alumnes que entren al taller-hort va en funció del dia i de l'horari que tenen ells. A l'aula oberta som dos professors: al taller jo faig dotze hores i l'altre, d'hort, fa nou hores. (...) Cal dir que és un enrenou considerable organitzar-ho i, sobretot, a principi de curs. (TC7)

Quant a l'alumnat del PDC, en el seu moment d'incorporació, el professional del centre no troba ajustat al seu centre el plantejament que fa el Departament d'Ensenyament que els alumnes es puguin incorporar al PDC principalment a quart d'ESO o a partir de tercer d'ESO a proposta de l'equip docent, o que havent cursat segon d'ESO passi a tercer d'ESO malgrat no estar en condicions de passar i haver repetit algun curs.

Aquest plantejament és una gran paradoxa. En el nostre centre estava pensat per segon cycle, però llavors el centre va concentrar uns recursos a tercer i quart, que ha fet que se solapessin moltes coses a segon cycle i ara s'està començant a agafar bastanta gent de primer cycle. Amb això no hi ha cap tipus de problemàtica si comencen a entrar alumnes de tretze anys. Comencem inicialment amb poques hores que després es pot anar allargant. El que trobo ideal és una hora al dia. Això d'estar una hora al dia un context diferent, amb gent diferent, més o menys del seu perfil, amb un professor que els dóna més conversa, o sigui, tot molt més informal, és fantàstic. Per tant, amb els anys hem hagut de baixar el recurs a segon d'ESO i, en algun cas excepcional, a algun repetidor de primer. Tenim un "desfase" entre la normativa i el que ens trobem en el dia a dia. (TC7)

Aquestes argumentacions queden confirmades amb les explicacions que donen els alumnes entrevistats quan se'ls pregunta en quin curs/edat van entrar a formar part del PDC.

Vaig entrar-hi a mitjans de l'any passat a segon perquè em costava estar a l'aula normal, sóc molt nerviós i em costava adaptar-me al grup classe. Ja vaig repetir primer d'ESO. A1(7)

A primer d'ESO vaig entrar. Ara faig tercer, porto tres anys. A2(7)

Pel que fa al perfil de l'alumnat del PDC, el professional del centre explica i valora positivament l'alumnat que en forma part i destaca que el seu perfil està habitualment relacionat amb la dimensió actitudinal.

Són alumnes bàsicament conductuals perquè és allà on hi ha problemes en les classes. Es prioritza que el professorat pugui fer classe. Els alumnes amb dificultats se'ls fa el PI⁵⁵ i se'ls adapten els continguts. Tenim la sort d'estar en un centre on hi ha molts recursos: USEE, aula d'acollida, atencions individualitzades, agrupaments flexibles per nivells, reforç d'ampliació,... És un recurs per a alumnes actitudinals. De manera excepcional, alguns alumnes de la USEE poden venir a l'aula oberta a fer alguna hora per esponjar el seu horari. (TC7)

Referent a com s'estableixen els criteris d'admissió, el professional del centre els valora positivament i insisteix que el PDC és per a alumnes amb problemes de conducta a l'aula.

Sí, els decidim a la CAD. Són molt clars per a tothom. Anar a l'aula oberta és un privilegi i, si no es porten bé a les classes ordinàries, perden el dret a continuar i se'ls expulsa cap a casa. Per tant, com que són alumnes de comportament, el criteri fonamental és que el seu comportament a classe ordinària ha de millorar. Hi ha d'haver una repercussió, sinó hi és se l'adverteix i s'intenta

⁵⁵ PI: pla individualitzat

reconduir-lo explicant-li que si no es comporta perdrà el dret a anar a l'aula oberta. Normalment, amb aquesta amenaça, els alumnes reaccionen. Podríem dir que d'amenaçes n'hi ha moltes, però d'accions poques perquè funciona el plantejament. (TC7)

Pel que fa a la manera com s'estableix el procediment d'incorporació d'alumnes al PDC, el professional del centre el comparteix i valora positivament.

Les juntes d'avaluació proposen a final de curs. (...) A l'inici de l'altre, hi ha quinze dies-tres setmanes perquè els professors d'aula puguin fer una anàlisi dels alumnes proposats. (...) S'ha donat el cas d'alumnes proposats per la junta d'avaluació i no s'han incorporat (se'ls pot estar fent algun tipus d'adaptació). A continuació parlo amb els alumnes i no cal que els convenci perquè ja ho tenen claríssim i la família també. (...) A mig curs també es pot donar el cas que l'equip docent detecti algun cas. El tutor truca a casa, parla amb la família, s'omple un full de derivació que passa per la CAD (...). A aquesta hi ha la representació de tots els recursos del centre i es busca la millor sortida per a l'alumne. (...) Si és un tema conductual i la CAD em dóna el vist i plau, jo parlo amb l'alumne, amb els pares, miro el seu horari i s'incorpora unes hores. El protocol està molt clar. Ningú pot decidir res si no passa per la CAD. (TC7)

Aquest també creu que es fa una bona selecció de l'alumnat del PDC.

Sí, perquè el fet que els alumnes vagin a l'aula oberta es va revisant i se'n fa un seguiment. L'aula oberta té sentit si els alumnes funcionen a l'aula ordinària. Per tant, la selecció d'alumnes és permanent i és bona. (TC7)

Referent al nombre d'alumnes més adequat per al PDC, el professional explica que ha de ser un grup petit: *"Ha de ser un grup reduït claríssimament (vuit-deu), sinó és impossible treballar."* (TC7). En aquest mateix sentit, es demana al professional quants n'hi ha al seu centre i com ho valora:

En el nostre centre hi ha vint-i-cinc alumnes d'aula oberta, però al taller i hort, coincideixen un màxim de vuit alumnes per hora. Així es pot treballar bé, tot i que depèn de qui coincideixi al grup és feixuc gestionar-ho. (TC7)

Els alumnes entrevistats també valoren positivament un nombre reduït al grup PDC: *"Sí, és important ser pocs perquè si ens ajuntem molts pot ser un "merder".*" A1(7) i *"Sí, pocs alumnes perquè sigui més tranquil."* A2(7)

Centrant-nos en la participació de l'alumnat, concretament si intervenen en algun aspecte del PDC (per exemple, en la tria d'activitats, de continguts, etc.), el professional del centre és taxatiu negativament.

No, és completament impossible. El sistema no ho permet. Com a molt al taller, els demanem la preferència en els projectes que poden fer. (TC7)

I els alumnes participants coincideixen dient que no se'ls ha preguntat mai.

Quant a la satisfacció de l'alumnat del PDC, ambdós alumnes no acaben de coincidir en què hi ha diferències entre el professorat del PDC i la resta: *"Sí, estan més per nosaltres, estan més*

adaptats.” A1(7) i “Tots els professors són diferents. N’hi ha que obren més les portes perquè t’expliquin més coses i altres no.” A2(7). Quan se’ls demana si els professors es dediquen a treballar amb ells els coneixements teòrics i pràctics per igual, aquests destaquen que al PDC els coneixements són més aviat pràctics, però no deixen de banda la teoria: “Ens ensenyen el que ens han d’ensenyar quan toca. Fem molt de treball pràctic, però també ens fan escriure memòries tècniques.” A1(7) i “A l’aula oberta tot és molt pràctic però també fem la memòria tècnica i a l’aula normal, tot és molt teòric.” A2(7). Els dos alumnes entrevistats es manifesten molt contents d’estar al PDC. Pel que fa a si s’han perdut alguna cosa pel fet d’estar al PDC, aquests no coincideixen i ho aclareixen: “Bé, potser una mica d’anglès, i més en aquest temps que s’ha de saber idiomes, però si no es pot, no es pot.” A1(7) i “No he perdut res. Al contrari, he après més coses.” A2(7). Per altra part, també manifesten que es relacionen igual amb els companys del PDC que amb els companys de l’aula ordinària: “Sí, cap problema, igual com sempre.” A1(7) i “Sí, tinc amics a l’aula oberta, al grup normal i a tot l’institut. No tinc cap problema.” A2(7)

Pel que fa al *professorat del PDC*, els criteris que se segueixen per assignar-lo, el centre compta amb el professorat de tecnologia i el d’atenció a la diversitat i ho valora molt positivament.

Els dos professors que estem a l’aula oberta som de tecnologia, concretament elèctrics. El nostre perfil professional ja ens porta a fer un treball més de bricolatge, manipulatiu. El professor que està a l’hort és d’atenció a la diversitat i se li va proposar fer aquesta feina arrel de la jubilació del professor que ho portava. Aquest és un noi molt jove amb un interès especial donat que fora de l’institut es dedica al tema de l’horta. Per tant, tot va anar molt rodat. (TC7)

Per tant, de l’anteriorment exposat es dedueix que el centre no té cap dificultat per assignar professorat al PDC.

Referent al perfil del professorat del PDC, el professional explica quines característiques creu que ha de tenir un professor que formi part del PDC a nivell de formació, actitud i experiència:

S’ha de tenir mà esquerra amb aquest tipus d’alumnes. Sovint tenim problemes a l’hora de cobrir baixes de malaltia, casament, paternitat,... Els professors que vénen surten d’una llista i et pots trobar professors de tot, però majoritàriament amb cap formació o experiència amb aquest tipus d’alumnat. Si són professors acostumats a fer classes magistrals, a no tenir aquests alumnes, poden acabar havent-hi situacions molt dures. Si tens sis alumnes al taller i no saps com tractar-los, acabes boig. (TC7)

El professional entrevistat explica que el professorat del centre, en general, està format per poder impartir docència en un PDC, perquè en el seu centre el professorat és força conscient dels alumnes que hi ha. Afegeix que hi ha molts professors que porten força temps i, per tant, ja estan força formats.

Jo crec que en el nostre centre, ja comencem a estar una mica habituats a aquests alumnes i jo noto, en general, una bona sensibilització del professorat. Tots hem fet classe amb 30 alumnes i tu veus que ja hi ha prou diversitat, diferents nivells a classe, prou adaptacions que hem de fer al grup. Si, a més, en tens uns que t’estan boicotejant la classe, llavors ja, “apaga y vámonos”. Jo crec que la formació tothom la té, perquè té la capacitat de tirar endavant. Ara bé, si aquests professors sabessin tirar endavant amb aquests alumnes, llavors ja seria la “repera”. (...) Si de la teva classe

s'emporten els nens USEE, els alumnes de l'aula d'acollida i els de l'aula oberta, et queda un grup de vint-i-tres/vint-i-cinc/vint-i-set alumnes, amb nivells diferents, però es pot treballar. Pot haver-hi moments que costa més, però en general, la cosa funciona i es treballa bé. (TC7)

Referent al temps que fa que el professorat que forma part del PDC com a docent, el professional entrevistat valora la relativitat de la importància a portar-n'hi molt.

A veure, jo sí. En aquest centre fa dinou anys que hi sóc. Fins fa poc també hi havia un jardiner que es va jubilar i també hi portava molt de temps. Ara, hi ha un noi jove, però hi té molt interès i ho fa molt bé. Per tant, això de portar molt temps treballant com a docent també és relatiu. (TC7)

Centrant-nos en la motivació del professorat del PDC, el professional entrevistat explica que hi ha professorat que es presenta de manera voluntària a formar part del PDC del centre: *"En el cas del nostre centre sí, els dos que hi som és perquè volem ser-hi."* (TC7). El professional del centre confirma que el professorat del PDC està implicat i s'esforça per innovar i coneix la realitat de l'alumnat: *"Sí, és clau per entendre com són els alumnes i què necessiten."* (TC7)

Pel que fa al reconeixement del centre al professorat del PDC, el professional entrevistat explica que el centre no preveu cap incentiu perquè el professorat accepti formar part de l'equip docent del PDC: *"Cap, som com dos professors més al centre."* (TC7). Aquest es manifesta satisfet del suport i reconeixent de l'equip directiu i professorat del centre per la feina que s'està fent al PDC: *"L'equip directiu ens dóna un suport molt important i és fonamental. El professorat n'està content perquè en veu resultats i ho recolza absolutament."* (TC7). El professional entrevistat no aprecia cap diferència sobre com veuen el professorat del centre als companys que participen al PDC: *"Com qualsevol altre professor perquè tot l'equip docent, de tort o de través també els té i saben a què s'atenen."* (TC7)

Referent a la satisfacció de l'alumnat sobre el professorat que té des del punt de vista del professional del centre, aquest creu que els alumnes estan contents: *"Jo crec que sí, potser els professors no n'estem tant d'ells, però vaja estem bé, bé."* (TC7)

Quant a la periodicitat de les reunions del professorat del PDC, no es pot fer cap valoració perquè no se'n fan.

No hi ha cap reunió establerta, però hi ha un passadís, un dia a dia. Tinc dues hores de reducció per ser tutor. Si en algun moment del dia hi ha algun problema amb algun alumne-professor, abans d'acabar el dia, jo ja he parlat amb professor i alumne perquè no es torni a succeir la problemàtica. (TC7)

I seguint en aquest punt, el professional de centre també argumenta que seria ideal tenir un temps perquè l'equip docent del PDC es pogués reunir, però és inviable organitzativament.

Tant de bo hi pogués ser. Jo també he sigut cap d'estudis i si els horaris no surten, no surten. Al programa informàtic es comencen a posar tot un seguit de condicions. Per quadrar horaris has de treure condicions. Fer que totes les demandes conflueixin és impossible. Per tant, cal buscar altres moments. (TC7)

Tampoc podem conèixer l'opinió sobre la coordinació entre l'orientador educatiu i el tutor del PDC perquè l'organització del centre no ho permet.

Jo no em coordino amb l'orientador. Com a molt li puc consultar casos d'alumnes de manera puntual. Amb el departament d'orientació hi ha una confiança màxima en les meves decisions. Són molts anys treballant i compartint el projecte. Com que és impossible tenir una estona de treball, funcionem d'aquesta manera. (TC7)

En aquest mateix sentit tampoc podem valorar la coordinació de l'equip docent del PDC perquè no n'hi ha, però també es busquen altres moments.

No fem cap coordinació d'equip docent. És en els equips docents de cada curs que, si cal parlar d'alguna cosa que afecti a aquests, alumnes es fa allà perquè hi ha tot el professorat. Jo vaig a les reunions que puc, no totes. Sí que ens trobem a la CAD cada setmana i, si hi ha alguna cosa, a es comenta i es marquen protocols a seguir. Ve gent de l'EAP, serveis socials,... en aquest sentit està ben lligat. (TC7)

Quant a la tutoria del PDC, el professional del centre explica que no coneix el criteri d'assignació d'un tutor del grup de PDC, però dedueix que el rodatge del mateix centre en aquest recurs l'ha portat a ell. Aquest ho argumenta i hi està d'acord:

(...) Clar que l'equip directiu em demana que em quedi, però si jo estigués cremat, marxaria. Quan començo el curs en tinc moltes ganes, a meitat de curs estic cansat i quan acabo dic que no ho faré més. Llavors tinc les vacances. Al setembre tornes a començar un altre cop amb les mateixes ganes. Els que coneixen aquest món saben perquè tenim les vacances que tenim, les necessitem com l'aire que respirem. Però vaja, no conec directament el criteri que l'equip directiu tria perquè em demani que em quedi, però suposo que tinc un perfil adequat a aquesta tipologia d'alumnes. (TC7)

Pel que fa a la temporització de la tutoria, el professional del centre explica que els alumnes no fan cap hora de tutoria amb el grup específic i, per tant, no es pot valorar.

L'hora de tutoria la fan amb els companys del grup ordinari. No és possible fer tutoria d'aula oberta per una qüestió organitzativa. Jo vaig demanar una hora per poder fer una mica de treball tot junts, per fer una mica de competència social, cohesió de grup i ha estat impossible, estem parlant de molts alumnes de molts cursos i grups diferents. Dels vint grups d'ESO que tenim, hi ha vint-i-cinc alumnes de setze grups diferents que estan a l'aula oberta. Per tant, no faig res de tutoria oficial amb ells, no els tinc mai com a grup.

El que sí que he de dir és que jo faig tutoria totes les hores amb aquest alumnat, parlo molt i molt amb ells, ja sigui a classe, al taller, entre passadissos, la relació és molt propera. Per tant, potser faig més d'una hora a la setmana de tutoria personalitzada amb ells. (TC7)

L'alumnat entrevistat creu que la dedicació d'una hora setmanal de tutoria amb el grup ordinari està bé: "Sí, perquè a part de l'hora de classe amb el grup normal, també podem estar parlant amb el tutor a l'aula oberta i això també és tutoria." A1(7)

Seguint el mateix fil argumental, no poden valorar si la coordinació de la tutoria del PDC segueix les directrius del PAT⁵⁶ del centre perquè no existeix. Tot i així, el professional del centre comenta que les tutories segueixen la planificació establerta del centre, malgrat la incorporació d'alumnes del PDC: *“Com que els alumnes s'integren dins els grups ordinaris, per aquests alumnes no hi ha cap diferència.”* (TC7). En aquest punt, quan es valora la participació de l'alumnat del PDC a la tutoria dels grups ordinaris, podem comentar-ho perquè, tal com hem anat exposant, hi participen i el professional del centre entrevistat ens ho justifica un cop més:

Els tutors segueixen les coordinacions habituals establertes al centre per a tots els alumnes, no hi ha cap diferenciació per tenir alumnes d'aula oberta. (TC7)

Referent a les activitats de tutoria, ens centrarem en les que es fan al grup ordinari perquè, tal com hem vist anteriorment no fan tutoria en un grup específic. El professional del centre ens explica que els tutors segueixen el que hi ha establert per a tots els tutors de l'institut.

L'hora de tutoria la fan amb els companys del grup ordinari. No és possible fer tutoria d'aula oberta per una qüestió organitzativa. (...)

El que sí que he de dir és que jo faig tutoria totes les hores amb aquest alumnat, parlo molt i molt amb ells, ja sigui a classe, al taller, entre passadissos, la relació és molt propera. Per tant, potser faig més d'una hora a la setmana de tutoria personalitzada amb ells. (TC7)

Els alumnes valoren positivament la tutoria i les activitats que hi realitzen perquè tracten temes interessants i activitats diferents.

Ens parteixen el grup en dos i anem fent activitats rotatives. Uns es queden a classe i els altres van a la biblioteca (amb una professora de l'AMPA⁵⁷). Anem fent les activitats que els proposen les professores. A1(7)

Fem una mica de tot. Ens passa power points, mirem alguna pel·lícula, fem activitats, parlem de notícies interessants que passen, ens dona informació,... Està bé perquè la professora ens ajuda molt i en tot el que pot. A2(7)

Els alumnes entrevistats expliquen que el centre no els demana una responsabilitat/compromís de manera formal per entrar a formar part del PDC, però sí que expliquen que han d'aprofitar l'oportunitat que els donen: *“Em diuen que pel sol fet d'anar a l'aula oberta no vol dir que ho hagi de deixar tot. M'he d'implicar igual i ho compleixo.”* A1(7) i *“Comportar-se bé i fer el que et demanen els professors i fer el que et toca. I no fer tonteries. I jo ho compleixo.”* A2(7)

Referent a la comunicació amb les famílies, el professional del centre explica que el tutor ha de seguir les mateixes directrius que tots els tutors: *“Se segueix en les mateixes pautes que té el centre en general. Ja hi ha un protocol i funciona.”* (TC7). El professional del centre explica que no demanen un compromís formal a les famílies i alumnes per entrar a formar part del PDC: *“El compromís hi és, però no l'escrivim. Amb el temps que porto, potser hi ha hagut dos casos que han entrat i llavors han acabat sortint.”* (TC7). Els alumnes comenten que el seu tutor es reuneix

⁵⁶ PAT: pla d'acció tutorial

⁵⁷ AMPA: associació de mares i pares d'alumnes

amb freqüència amb la seva família i puntualitzen que ho fan quan és necessari. Els alumnes coincideixen afirmativament en què quan el tutor es reuneix amb la seva família ho fan per parlar de temes importants/interessants: “Sí, segur que parlen de coses que m’importen i m’ho expliquen.” A1(7) i “Sí, si parlen de coses meves ja és interessant.” A2(7). També, ambdós alumnes coincideixen en què el seu tutor té molt bona comunicació amb la seva família.

Quant a *la metodologia i recursos utilitzats al grup del PDC*, el professional del centre explica que la manera de treballar a l’aula ordinària i al PDC és molt diferent.

Al taller i l’hort és força manipulatiu. Ara bé, a l’aula ordinària cada professor segueix la seva manera de fer: individual, treballs en grups. La majoria d’alumnes tenen ordinador i el fan servir. A tecnologia també toquen la informàtica. Hi ha matèries que treballen amb llibres digitals. (TC7)

Els dos alumnes entrevistats coincideixen amb el professional del centre.

A l’aula oberta et donen un projecte i l’he d’anar fent seguint uns passos. Ara he fet una masia. He hagut de prendre mides, calcular escales, descriure els materials,... de tot. A l’hort ens ensenyen a plantar i regar. A vegades també treballem junts, depèn de les feines a fer. A classe normal, faig gairebé el mateix que els altres companys. A1(7)

A l’aula oberta fem projectes com l’estoig, el dau, la maqueta, el porta bolígraf, el porta CDs... Són coses divertides i aprens coses noves. A l’hort fem més coses junts, com cavar, regar. A classe normal treballem individualment, et concentres més i fas més la teva feina, tu sol. A2(7)

Els alumnes entrevistats creuen que les estratègies que es treballen al PDC els ajuden a aprendre millor: “Sí, molt. Perquè ara és més adaptat i no tant teòric.” A1(7) i “Està molt bé perquè són coses molt diferents de l’aula normal i veus que també es pot aprendre.” A2(7). També coincideixen afirmativament en què al PDC es treballa de manera diferent a quan estaven al grup ordinari: “Sí, aprenc coses que em serviran pel PQPI/PFI.” A1(7) i “Sí, a mi em va bé treballar així a l’aula oberta i al grup normal.” A2(7)

Pel que fa als recursos utilitzats al PDC, el professional no destaca cap recurs en concret al PDC i tampoc en troba a faltar cap perquè creu que l’alumne està ben atès segons les seves necessitats.

A no ser que un professor d’aula els elabori un dossier específic, partim de la base que tots tenen el mateix material. Cal dir que en els agrupaments flexibles de català, castellà, anglès i mates, tenen un material adaptat per nivells i a les necessitats dels alumnes. A l’aula oberta no fem servir ordinador perquè estem al taller o l’hort, però tenen una matèria d’informàtica i es va a l’aula d’ordinadors. De totes maneres quan estan a l’aula oberta, jo demano les memòries de projectes a mà perquè quan els veus a escriure et poses les mans al cap. Per tant, com a recurs sí, com a eina de treball no. (TC7)

Els alumnes entrevistats també coincideixen amb el professional del centre.

A l’aula normal, tenim llibres i llibretes, com tots els altres. També tinc ordinador i ens posen força deures, però els faig tots. Al taller també tenim tot el material que ens dona el professor i a l’hort no necessitem res perquè fem servir les eines que ja hi ha. A1(7).

“Tinc tot igual que els altres: llibres, llibretes, ordinador.” A2(7). Els alumnes també afegeixen que aquests recursos els ajuden a aprendre i no en troben a faltar cap.

Quant a l'avaluació de l'alumnat del PDC, el professional entrevistat explica com es consensuen els criteris generals i específics del PDC. Aquest argumenta que al PDC hi ha unes normes bàsiques per a tots els alumnes i a l'aula ordinària cada professor decideix en funció de la seva matèria.

(...) Qualsevol alumne que se li faci una adaptació, amb paper o sense, com a màxim pot treure un bé. Sinó crees un greuge comparatiu respecte els altres. (...) A les altres classes, teòricament s'adapten els continguts i criteris d'avaluació, però també és com un miratge, molt difícil. Aquests exposen els seus criteris tenint en compte l'adaptació on es prioritzen més continguts procedimentals i actitudinals que conceptuals. A l'aula oberta, també hi ha aquesta prioritització, però no es fa de manera formal. Temps enrere un inspector m'hi va obligar però quan va deixar de venir vaig tornar a la meua manera de fer. Allò no funcionava. Ara, els dic als alumnes que des que entren per la porta fins que surten, compta tot: la manera de seure, la manera de fer servir les eines, la manera de parlar,... tot, tot,... i ells ho veuen. La idea és que el dia de demà, tots aquests hàbits que jo els he intentat transmetre, inculcar, explicar els sigui útil per sortir-se'n a la vida. Això els ha de servir. (TC7)

El professional del centre explica que els criteris d'avaluació són iguals per a tots els alumnes del PDC, però canvien a l'aula ordinària.

Cada alumne té el seu PI a l'aula ordinària amb els conseqüents criteris d'avaluació de cada matèria. A l'aula oberta, donat pel tema actitudinal, els criteris són els mateixos per a tots. És coherent que sigui així. (TC7)

Aquest també comenta afirmativament que aquests criteris d'avaluació són adequats per a tot l'alumnat: *“I tant, perquè a l'aula ordinària són personalitzats i a l'aula oberta unificats en aspectes bàsics de funcionament i treball.”* (TC7). El professional concreta que l'avaluació de l'alumnat del PDC es fa en funció del propi aprenentatge de cada alumne.

A partir del moment que un alumne faci tan sols una hora d'una matèria mirem que deixi de fer tots els continguts de socials i quedin convalidats per les hores del taller. El fet de perdre una hora de classe suposa perdre el fil de la matèria i més amb alumnes d'aquesta tipologia. Ens trobàvem que hi havia pares que ens trucaven demanant-nos com era possible que els seus fills s'avaluessin de coses que no havien fet. Això era un problema. Si no es pot respectar aquesta convalidació, hi ha d'haver un compromís en ferm dels professors a què s'adapti la matèria per a l'alumne, i l'alumne sàpiga a final de trimestre de què se l'avalua. Els alumnes han d'aprendre independentment d'un PI⁵⁸, per tant, el professor s'ha d'ajustar a l'alumne i ha de fer per maneres que evolucioni. Per tant, quan els alumnes d'aula oberta estan a la classe ordinària han de poder fer alguna cosa adaptada a les seves necessitats. Sinó no ens en sortirem. (TC7)

També explica que la CAD s'encarrega de l'elaboració dels criteris d'avaluació del PDC.

Hem tingut discussions de claustre. Ens plantejàvem que l'objectiu no és fer matemàtiques amb alumnes d'aquest perfil, sinó que tinguin les competències bàsiques assolides de matemàtiques i al

⁵⁸ PI: pla individualitzat

taller es treballen aspectes matemàtics. En els projectes també hi ha tot un seguit de càlculs, escales, segurament no seran tots els conceptes de la classe normal, però les competències bàsiques sí. A nivell d'expressió escrita també perquè han d'escriure una memòria tècnica on han d'explicar la utilitat del material utilitzat, els objectius, el procés de treball, etc. Les llengües també es treballen, català i castellà. Podríem dir que les competències bàsiques, més o menys, les anem assumint. Però clar, el professorat ho ha de veure clar perquè es fa així. (...) Al principi la gent tenia certa recança, ara arribem a les juntes d'avaluació i ningú diu res de res de les notes que s'han posat. Ningú qüestiona res. (TC7)

Quant a l'avaluació de l'alumnat, els dos alumnes entrevistats manifesten que coneixen els criteris d'avaluació de l'evolució dels seus aprenentatges i si hi ha alguna limitació en les notes: *"Sí, perquè ara ho puc complir, abans no. Per això puc aprovar més matèries."* A1(7) i *"Sí i tant. El que més valoren és l'actitud perquè és el més important. Perquè així de gran seràs un home com cal, amb una educació bé."* A2(7).

També coneixen el que han de fer per aprovar les matèries del PDC.

Es fixen bàsicament en el comportament, la llibreta i el treball de classe. Sí, com a màxim el bé, però jo tinc matèries que els professors em diuen que em posen la nota màxima si hi arribo. A1(7)

Els dos alumnes coneixen el que han de fer per recuperar les matèries pendents de cursos anteriors: *"Sí, he de fer algun treball i exàmens, i ho faré."* A1(7) i *"No tinc cap matèria del curs anterior suspesa."* A2(7). També creuen que la seva actitud de treball, hàbits de treball i comportament és adequada al PDC: *"Sí, la meva actitud ha millorat molt i treballo més."* A1(7) i *"Sí, sí. Em porto bé i treballo."* A2(7). Pel que fa a com afecta la seva actitud i comportament a l'avaluació de les matèries, també coincideixen afirmativament: *"M'afecta bé perquè vaig aprovant."* A1(7) i *"Molt bé perquè de moment les estic aprovant totes."* A2(7). Els dos alumnes entrevistats creuen que el professorat del PDC els té en compte les seves dificultats quan avaluen: *"Sí, perquè m'ajuden al grup normal, però a l'aula oberta s'entén tot perfecte."* A2(7). Els dos alumnes estan contents amb els resultats que han obtingut fins ara al PDC: *"Sí, l'aula oberta m'ajuda bastant, sempre i quan hi posi de la meva part."* A1(7). També els importa treure bones notes: *"Sí, aprovant ja em val, si pogués treure millor notes millor, però bé."* A1(7). I també creuen que als seus pares els interessen els seus resultats acadèmics: *"A casa sempre em diuen que he d'intentar millorar i intento fer-los cas."* A1(7) i *"Sí, em diuen que continuï així, en línia recta. Així a l'estiu tinc més temps per a mi i, si vull, puc estudiar."* A2(7)

Pel que fa a la participació de l'alumnat en l'avaluació, l'orientador explica que l'alumnat del PDC no participa en cap aspecte de l'avaluació a l'hora d'establir criteris d'avaluació: *"No, com a molt en algunes autoavaluacions de matèries, però el qui ho estableix som els professors."* (TC7). Els dos alumnes també diuen que mai se'ls ha preguntat com hauria de ser l'avaluació que fan els professors als alumnes del grup.

Quant a la valoració general del PDC, el professional del centre creu que el PDC aconsegueix la finalitat per a la qual es va proposar: *"Sí, i tant. Hi ha alumnes que arriben a acreditar, per tant aconseguim el que ens proposem."* (TC7). Els dos alumnes també hi coincideixen: *"Sí, aquest curs m'ha costat una mica, però l'any que ve faré el PQPI/PFI i m'anirà millor."* A1(7) i *"Sí, ho aprovaré tot."* A2(7)

El professional del centre explica el que destaca de positiu i el que creu que funciona del PDC.

El fet de tenir pocs alumnes, set-vuit alumnes a classe és el tot perquè funcioni. També treballar en grup i la relació que s'estableix amb els alumnes. La relació és molt propera. La clau és fer un sistema completament diferent a les classes normals. (TC7)

Tenim el recolzament màxim de l'equip directiu. El sistema disciplinari del centre està ben muntat. Podríem dir que les coses funcionen. És una suma de coses. L'aula oberta no tindria sentit si les altres coses no funcionessin. (TC7)

Els alumnes també expliquen el que més els agrada del PDC: "Fer treball que no sigui tant teòric, més pràctic." A1(7) i "Tot m'agrada." A2(7)

Pel que fa a si hi ha algun aspecte millorable en el PDC, el professional del centre creu que sí.

Que t'ho digui jo mateix és una mica complicat. Seria interessant que ho digués una persona que m'hagi observat. Per mi el tema de la confiança amb els alumnes és una mica complicat perquè és molt difícil trobar el límit amb els alumnes. Ells no saben gestionar la confiança que s'estableix i hi ha moments que els has de parar els peus perquè es passen. Això no sé com s'arregla. Jo intento ser dur, però arriba un moment o que t'estoves una mica o és que no et funciona, no sé què dir-te. (TC7)

En aquest punt els dos alumnes participants expressen que no hi ha res que no els agradi al PDC. Pel que fa a la proposta de canvis, no coincideixen: "Jo canviaria algun company perquè, a vegades, va a fer "merder" a classe." A1(7) i "No, m'agrada tot, la gent, els professors." A2(7)

5.1.8. INFORME C8

Per a la redacció de l'informe del C8 ens basarem en la informació procedent de:

- Entrevista orientador: O8
- Entrevista tutor: T8
- Entrevista alumne: A1(8)
- Entrevista alumne: A2(8)

Per obtenir l'informe C8, ens centrarem en l'anàlisi de la tercera dimensió, és a dir, a partir de **l'opinió del professional d'orientació educativa del centre de secundària, el tutor de l'alumnat del PDC i de l'alumnat del PDC**. Per tant, les dimensions de les característiques formals i de contingut del PDC no es poden tractar perquè no es disposa del document de centre que ho recull. De totes maneres, a través de les aportacions dels diferents participants de la investigació s'ha pogut anar completant totes les dimensions per tal de poder realitzar un informe el màxim de complet.

El C8 públic se situa en una ciutat de la comarca de l'Alt Empordà. El municipi té una població de 45.200 habitants i l'educació secundària obligatòria està impartida per vuit centres, cinc dels quals són públics, dos concertats i un privat. El centre té el seu origen el 1996 arrel del creixement de la ciutat i actualment ofereix quatre línies d'ESO, dues modalitats de Batxillerat i un parell de cicles formatius de grau mig. El C8 disposa d'un PDC, modalitat A, situat a tercer

d'ESO (en té un altre a quart, modalitat B). Aquest el formen un grup específic d'onze alumnes i realitza les trenta hores setmanals sense contacte amb cap grup ordinari del centre. Tot i això, aquests alumnes participen activament en el dia a dia del centre en diferents projectes que s'expliquen més endavant.

Pel que fa a l'origen del PDC al centre, els dos professionals entrevistats expliquen que el programa ja funcionava i ells l'han continuat.

El projecte va començar que jo no hi era, dos d'anys abans que jo arribés al centre. Fa uns vuit anys. Va sorgir perquè hi havia alumnes que a l'aula convencional no s'adaptaven. Arran d'això, es va formar l'aula oberta amb la intenció d'atendre els alumnes amb petit grup, menys professors i amb un treball més experimental. Als primers anys l'aula oberta era tercer i quart d'ESO, un any ens vàrem veure amb la necessitat de fer-ho a segon d'ESO (com que la normativa no permet fer-ho a segon d'ESO, ho vàrem consultar a inspecció i hi va haver objecció, no ho van trobar greu) i ara es fa a tercer d'ESO perquè a quart tenim el conveni singular. Els alumnes fan unes vint hores de classe teòrica i unes deu de pràctiques (bar, taller i hort) de manera interdisciplinària. (O8)

L'aula oberta es va muntar per donar sortida a alumnes amb moltes dificultats, no només d'aprenentatge, sinó també de caire social (tema barri, tema familiar,...). No era una aula oberta plantejada per a gent conflictiva, sinó per a gent amb dificultats d'aprenentatge i socials, per donar-los un cop de mà. (...) De totes maneres fer el grup d'aula oberta també depèn del nombre d'hores que el centre pugui destinar a hores d'atenció a la diversitat. (T8)

Ambdós professionals creuen que era necessari plantejar aquest tipus de programa: "Sí, perquè el plantejament del programa responia a les necessitats dels alumnes." (O8) i "Sí, sí. El programa és una eina que ens permet atendre a les necessitats que tenim al centre." (T8)

Pel que fa a la finalitat del PDC, l'orientador i el tutor coincideixen en què el programa té una finalitat a mig termini perquè l'alumnat pugui millorar els seus resultats acadèmics, millori la seva confiança personal i se senti més integrat al centre, i creuen que és una mesura adequada per aconseguir-ho.

Per aquest tipus d'alumnes sí, perquè a l'aula oberta milloren resultats i alguns poden assolir el graduat. Ara bé, també és important deixar clar als alumnes i les famílies que un graduat en ESO no té totes les garanties de fer un Batxillerat i cal enfocar-ho cap a cicles formatius de grau mig. (O8)

En certa mesura sí, al nostre centre és un percentatge baix els alumnes que es queden a mig camí. (T8)

En aquest mateix punt, els dos alumnes entrevistats també hi coincideixen: "Si porque trabajo mucho y como apruebo más, me siento satisfecho." A1(8) i "Jo crec que sí perquè amb una mica més d'esforç tot et va millor." A2(8)

A més els professionals del centre també coincideixen en què la finalitat última del PDC és que els alumnes puguin assolir un graduat en educació secundària i creuen que és una mesura adequada per aconseguir-ho.

El plantejament del centre és que tothom pugui assolir el graduat en ESO. En el cas dels alumnes d'aula oberta, també. La guia que tenim són les competències bàsiques. També està clar que no tothom el pot assolir. Per tant, és important orientar-los cap als PQPI/PFI i, amb temps, guanyaran maduresa i podran decidir si acaben de treure's un graduat a l'escola d'adults o bé continuen treballant. (O8)

Sí, tenim un percentatge molt elevat (80-85%) d'alumnes que arriben a treure's un graduat escolar i després van a un cicle formatiu de grau mitjà. Llavors, al cicle se'n poden sortir més o menys. (T8)

Quan es consulta a l'alumnat, tenen clar que si no és mitjançat el PDC, assolir la fita del graduat és molt difícil: *"Sí, porque he visto que si no estaba aquí sería muy difícil sacármelo."* A1(8) i *"Jo crec que sí, perquè és més fàcil."* A2(8)

I reflexionant si hi hauria altres mesures per aconseguir el graduat en educació secundària obligatòria, els professionals també coincideixen que aquest programa és el correcte: *"Ara per ara, és el que ens està funcionant. No sé si és la millor, però amb els alumnes que tenim és el que ens ha anat més bé. (O8)* i *"De moment és una mesura que funciona i, per tant, no ens n'hem plantejat cap més."* (T8).

Quant a l'estructura curricular del PDC i més concretament a l'agrupament de les matèries per àmbits que proposa el Departament d'Ensenyament, l'orientador creu que aquesta distribució és adequada.

Molt, la clau està en què entrin a l'aula pocs professors. Com menys professors entrin millor i la manera és treballar per àmbits. Si fas un àmbit lingüístic et dona molt per treballar. De fet treballant amb diversitat és interessant treballar per àmbits. Fins i tot, em plantejo que a primer d'ESO i, si pogués ser, segon d'ESO passessin molts menys professors per les aules. És la clau per poder atendre bé, i conèixer als alumnes és passar-te moltes hores amb ells. (O8)

Ara bé, el tutor es mostra més escèptic: *"Està bé de fer-ho, però no sempre és possible."* (T8)

De totes maneres quan es concreta aquesta agrupació de matèries per àmbits al centre, la visió de l'orientador canvia i la del tutor continua en la seva línia.

No sempre és possible seguir aquest plantejament, depèn de les qüestions organitzatives del centre i no sempre és possible que s'hi assigni pocs professors. Es fa el que es pot. (O8)

Ho tenim distribuït per matèries, però això no vol dir que segons quins moments ajuntem algunes matèries i treballem un projecte. Per exemple, fem un projecte de Rap. Això vol dir que aquí hi ha castellà, música, català, informàtica. Sí que la resta de matèries van una mica més a la seva. Per tant, segons els moments s'intenta fer aquesta interdisciplinateritat, depèn del professorat que hi ha d'intervenir. (T8)

En aquest mateix sentit, l'estructura de matèries/àmbits del currículum, fent-ho extensiu a matèries compartides amb el grup ordinari es constata que els alumnes del PDC no n'hi fan cap. Per tant, no podem valorar-ne la participació dels alumnes: *"No comparteixen cap matèria amb la resta dels grups ordinaris. Com a molt, el tema xerrades, activitats i sortides de centre."* (O8-T8). Els dos alumnes consultats coincideixen amb els professionals del centre: *"No, siempre*

estamos juntos, pero a veces algunas charlas sobre cosas que son interesantes las hacemos juntos.” A1(8)

Referent a la *durada del PDC*, l'estada de l'alumnat a aquest grup es troba pels voltants de dos cursos acadèmics, però hi ha excepcions en funció de la trajectòria personal dels alumnes: *“Com a màxim un parell d'anys, però normalment hi estan un any perquè llavors passen a l'altra modalitat d'aula oberta.”* (O8) i *“Hi poden estar un o dos anys, això va en funció del curs on estiguin escolaritzats i cadascun segueix el seu itinerari personal.”* (T8). Els dos alumnes participants confirmen que el temps d'estada al PDC serà d'uns tres anys: *“Si todo va bien, hasta cuarto. Unos tres años.”* A1(8) i *“Fins a quart, per acabar (tres anys).”*A2(8)

Quant a la *distribució horària de matèries del PDC*, ambdós professionals coincideixen a explicar que és igual a la del nivell de tercer d'ESO, amb les mateixes matèries, però concretant alguns ajustos.

Sí, amb adaptacions. Es fan totes les matèries de tercer d'ESO. En el cas de les optatives, el centre aposta pel francès i s'intentarà que el facin i no el perdin utilitzant una metodologia adaptada. És important que també el facin perquè, per altra banda, el SAGA⁵⁹ no et permet fer canvis. (O8)

És la mateixa que la dels alumnes de tercer. Ja que a l'aula oberta hi entra tant professorat, que és més fàcil organitzar-ho amb les mateixes matèries. (T8)

Quant a l'*alumnat del PDC*, en el seu moment d'incorporació, als professionals del centre els sembla bé el plantejament que fa el Departament d'Ensenyament que els alumnes es puguin incorporar al PDC principalment a quart d'ESO o a partir de tercer d'ESO a proposta de l'equip docent, o que havent cursat segon d'ESO passin a tercer d'ESO malgrat no estar en condicions de passar i haver repetit algun curs. Ara bé, segons ells, la realitat és una mica diferent.

El plantejament em sembla bé, però la realitat et porta per altres camins. Veus que si no prens mesures en cursos més baixos, com ara a segon d'ESO, als alumnes els anem perdent pel camí. Si com a centre reflexiones de com certs alumnes han fet el primer d'ESO, el pronòstic de futur és complicat. (O8)

Normalment seguim el que diu la normativa de situar l'aula oberta a tercer-quart, però si el centre té la necessitat de fer-ho a segon d'ESO, inspecció també ens ho ha permès. (T8)

Aquestes argumentacions queden confirmades amb les explicacions que donen els alumnes entrevistats quan se'ls pregunta en quin curs/edat van entrar a formar part del PDC.

Empecé el año pasado, en segundo y ahora estoy en tercero de ESO. Fue entonces porque en primero me portaba mal y no hacía nada. Al principio no quería porque la gente decía que eso era para tontos y yo no quería ser el hazme reír de la gente. Después me lo explicaron todo y me interesó. A1(8)

Vaig entrar-hi a segon d'ESO, hi porto dos anys. Doncs, perquè em costava molt aprovar. A2(8)

⁵⁹ El Departament d'Ensenyament proporciona als centres educatius una aplicació informàtica que permet la gestió acadèmica i administrativa amb el Sistema d'Administració i Gestió Acadèmica (SAGA).

Pel que fa al perfil de l'alumnat del PDC, els professionals del centre valoren positivament el perfil de l'alumnat que en forma part i l'expliquen:

Són alumnes molt desmotivats, amb unes llacunes d'aprenentatge molt importants, faltes de disciplina. Perquè si vénen sis hores al centre a perdre el temps, la dinàmica i funcionament de la classe se'n ressent. Per tant, sembla que siguin alumnes de comportament, però quan estan a dins de l'aula oberta no presenten problemes de disciplina, o molt poca. Fins i tot, són dels alumnes del centre que tenen menys incidències. (O8)

El perfil d'aquests alumnes és idoni per a aquest tipus de recurs. (T8)

Pel que fa al punt de vista entorn als criteris d'admissió, l'orientador els valora positivament i comenta:

Els hem treballat a la CAD i tenim uns indicadors clars, però cal valorar cas a cas. També, a nivell de centre, cal valorar quina tipologia s'hi agrupa i si pot ser viable poder-hi treballar. (O8)

El tutor afirma que els coneix i també valora positivament.

A trets generals són alumnes amb dificultats d'aprenentatge i integració social. Per això es va crear aquest grup i es respecta. Sovint s'ha de lluitar una mica perquè no hi entrin alumnes actitudinals, però el perfil definit es respecta. (T8)

Pel que fa a l'opinió del procediment d'incorporació d'alumnes al PDC, l'orientador comparteix el procés seguit i exposa:

L'equip docent ho detecta i en fa la demanda, es porta a la CAD on també hi intervé l'equip d'assessorament psicopedagògic. Llavors el tutor o orientador del centre ho exposa a la família i té un temps per pensar-ho. Un altre dia vénen i signen el contracte didàctic. (O8)

El tutor també coneix aquest procés i comenta:

Sí, té el seu origen a l'equip docent de segon d'ESO, el tutor ho trasllada a la CAD, amb l'equip d'EAP es valora. A continuació, es parla amb la família per si acaba d'acceptar que el seu fill entri a formar part del grup, signant un compromís. Em sembla un procediment raonat i correcte. (T8)

Ambdós professionals del centre coincideixen en què es fa una bona selecció d'alumnat per al PDC.

Referent al nombre d'alumnes més adequat per al PDC, els professionals expliquen que ha de ser un grup petit, al voltant de deu-dotze alumnes.

Ha de ser un grup reduït, màxim dotze alumnes si es vol treballar bé. També s'ha de dir que si són molt pocs tampoc és això perquè les dinàmiques que es creen no són d'un grup classe. Ja es fan atencions individualitzades, però muntar tot un grup per a pocs alumnes, el centre no s'ho pot permetre. (O8)

Està clar que ha de ser un grup reduït. Entre deu-dotze alumnes com a màxim. (T8)

I concreant sobre quants n'hi ha al PDC, els professionals expliquen que es troben dins el nombre que prefereixen.

Tenim onze alumnes. Hi ha hagut algun any que hem sigut més, quinze alumnes i, clar, això no tira. Però quan et trobes amb quinze alumnes amb aquestes característiques, et trobes amb el problema de decidir quins sí i quins no. (O8)

Aquest any n'hi ha onze. És un bon nombre per a treballar.(T8)

Els alumnes entrevistats també valoren positivament un nombre reduït al grup PDC.

Yo creo que sí porque con más alumnos siempre hay uno que la "líia" y si la "líia" uno, la "liamos" todos. También va bien que seamos pocos porque el profesor está más tiempo contigo. A1(8)

Sí, perquè si som pocs no hi ha més problemes ni "lios". I també perquè quan crides al professor et fa més cas, té més temps per a tu. A2(8)

Centrant-nos en la participació de l'alumnat, concretament si intervenen en algun aspecte del PDC (per exemple, en la tria d'activitats, de continguts, etc.), ambdós professionals expliquen que els alumnes no ho fan en aspectes rellevants perquè el sistema no ho permet.

No, perquè hem de fer uns itineraris formatius per a tots els alumnes del centre. No només és impossible organitzativament sinó que no tindria sentit permetre a alumnes de l'aula oberta anar a una optativa de física i química on hi ha alumnes que es preparen per un Batxillerat i no podrien ser atesos. Per altra banda, tampoc tenim cap marge de maniobra per a oferir altres matèries assequibles a ells. Tot està molt tancat. Jo penso que hauríem de ser més inclusius. Els alumnes haurien de poder triar el que els interessés, però no és viable a nivell d'hores ni professors, quan has de pensar en tothom. I com que hem de ser pràctics i tocar de peus a terra, vol dir saltar-se coses com aquesta. Fer una aula oberta d'aquest tipus no és inclusió, això és exclusió total, però no són els únics alumnes del centre i s'ha d'organitzar amb el que hi ha. De fet, potser estem fent inclusió a mig termini perquè els estem recuperant i reconduint cap al món laboral. (O8)

No, és impossible organitzativament, com a molt en pactar algun dia la prioritització d'algunes activitats. (T8)

Aquests punts de vista queden confirmats per l'opinió dels mateixos alumnes entrevistats, però concreten que algunes vegades, a nivell d'activitats del dia a dia, poden pactar amb els professors.

A veces nos dejan escoger el tema que trabajamos en el trimestre. Por ejemplo, el año pasado estuvimos hablando todo un trimestre sobre las pirámides i construimos una. A1(8)

Si fem un projecte, triem nosaltres. Però quan no el fem, el professor ens diu el que hem de fer. A2(8)

Quant a la satisfacció de l'alumnat del PDC, ambdós alumnes no coincideixen en si hi ha diferències entre el professorat del PDC i la resta.

No, porque ya teníamos a nuestro tutor y este es diferente a los otros porque tiene más mente para hablar con nosotros. Él intenta hacer que seamos mejores personas, no solo en el instituto sino también fuera. En cambio, los otros vienen y les da igual todo. Estoy muy contento de cuatro de los siete profesores que tengo. Esos que no, a la mínima que haces algo ya te ponen una incidencia. Incluso con nosotros lo tienen más en cuenta. A1(8)

Hi ha una mica de diferència perquè els professors tenen una mirada diferent que en les altres classes. Aquí els professors intenten ajudar al màxim i ensenyen molt. Això em sembla perfecte. A2(8)

Quan se'ls demana si els professors es dediquen a treballar amb ells els coneixements teòrics i pràctics per igual, aquests no troben massa diferències.

Hacemos las dos cosas. Vamos al huerto, pero en clase también hacemos cosas prácticas y teóricas. A1(8)

Fem projecte i escriure. L'any passat era més projecte, aquest any hi ha més escriure. Està bé perquè fem una mica d'això i d'allò, anem barrejant. A2(8)

Els dos alumnes entrevistats es manifesten molt contents d'estar al PDC i un aprofundeix una mica més:

Sí, mucho porque estoy aprendiendo mucho, aunque la gente diga que no hacemos nada. Yo lo que quiero es llegar a lo que quieren mis padres, llegar a la universidad para ser mecánico de aviones. A1(8)

Pel que fa a si s'han perdut alguna cosa pel fet d'estar al PDC, trobem visions força diferents i, fins i tot, alguna que cal deixar passar el temps per saber què pot passar en el futur, vegem-ho en aquest primer:

Creo que sí porque si pasara a cuarto yo iría a proyecto singular, tendré que hacer dos años cuarto porque no sabré absolutamente nada de lo que han dado en el grupo normal, hacer cosas mucho más avanzadas, por eso tendré que repetir. A1(8)

I l'altre és més realista: "No, perquè quan fem sortides les fem junts i ens veiem." A2(8). Aquests diuen que es relacionen igual amb els companys del PDC que amb els companys de l'aula ordinària: "Sí, igual. No he perdido ningún amigo, en absoluto." A1(8) i "Segueixen igual, però ara en tinc molts a la meva classe." A2(8)

Pel que fa al professorat del PDC, els criteris que se segueixen per assignar-lo, com que l'orientador del centre forma part de l'equip directiu pot concretar com es fa:

Tenim professors de diversitat i intentem que aquests siguin els qui hi vagin i llavors parlem amb els professors que sabem que hi han fet classes, que els agrada, més sensibilitzats, si hi volen ser. Sempre comptem amb els professors de diversitat, però cal acabar de completar amb als professors del centre. Tu ja saps, i és veritat, que hi ha professors que no ho farien mai d'estar en una aula oberta, n'hi ha que sí. Doncs, intentem que aquests hi vagin. I sinó, com que el departament reparteix dedicacions, hi va el que el departament decideix. (O8)

I el tutor comenta que els coneix i els comparteix.

Normalment són els qui tenim plaça de diversitat, però per acabar de completar l'horari hi entra més gent que no ho és. No és una situació ideal, però organitzativament és el que hi ha. (T8)

L'orientador del centre comenta que el centre no té massa dificultat per assignar el professorat al PDC.

No, sempre acabem trobant gent que ho faci. Una altra cosa és que si realment aquests professors tenen prou clar quin grup tenen al davant perquè de conflictes també en sorgeixen. (O8)

Referent al perfil del professorat del PDC, els professionals expliquen quines característiques creuen que ha de tenir un professor que formi part del PDC a nivell de formació, actitud i experiència:

Jo crec que tothom podria atendre un grup d'aula oberta, però el que sí està clar és que com més experiència tens millor. Jo, en el meu primer any, per molt professional d'orientació educativa que fos, no en tenia ni idea perquè fins que no t'hi trobes i no vas rodant, les coses no van. I tampoc calen grans coneixements acadèmics, això està molt clar. Has d'anar amb la classe pensada, però quan hi arribes has de tenir molta paciència, ser capaç d'anar canviant i tu adaptar-te a ells. També has de saber detectar com poden estar en un moment donat perquè per molt que vulguis fer "algo", no ho podràs fer. Si ha passat qualsevol cosa, has de saber reconduir i saber estirar-los perquè per a ells és molt més important el que els passa que no pas el que tu vulguis fer i cal saber trobar un equilibri. (O8)

D'entrada ha de ser un professor que vulgui entrar a l'aula oberta a fer classe, que es presenti voluntari. Els professors també necessitem una mica d'habilitats per estar a dins de l'aula oberta. Per tant, una cosa que et ve imposada per un horari, segons a qui li pugui tocar, pot sortir bé o no. Així, el professor ha de tenir moltes habilitats socials. Ha de saber adreçar-se als alumnes amb una certa mà esquerra, amb coneixements de psicòleg. Hi ha moments que ha de fer de pare, mare, germà,... El que calgui per ajudar-los a tirar endavant. Aquests professors han de saber fer una mica de tot. (T8)

Quan es demana als professionals entrevistats si creuen que el professorat, en general, està format per poder impartir docència en un PDC, ambdós tenen les seves reserves.

(...) En teoria quan un professor està en un institut, sap al què ve, se li pressuposa una formació. Però també la voluntat personal de voler atendre a tot tipus d'alumnes. Trobo a faltar que a la carrera ens expliquessin bé com portar una aula a nivell metodològic (jo vaig fer pedagogia), lideratge de grup, estratègies personals, gestió de grup, perquè algunes coses que passen a classe les gestiones malament. Em molesta molt que, a vegades, exigim als alumnes el que els professors no fem. Per exemple, a l'hora de presentar "algo" en un termini, els mateixos professors no són seriosos, però són exigents amb ells sense haver parat un moment a pensar en les seves circumstàncies. Cal ser comprensiu i flexible. (...) Els professors que som aquí som gent molt normal, potser n'hi ha algun de brillant, però la gran majoria també hem tingut les nostres dificultats, com poden tenir els alumnes. Trobo a faltar una mica d'humilitat, per atendre'ls. (O8)

No massa, és a dir, el fet que hi hagi professorat que no tria ser-hi, pressuposa que estigui preparat i format. Això, sovint és una font de conflictes. Al centre, ens trobem amb una mica de tot. Hi ha

professors que s'adonen que el grup d'aula oberta és molt més tranquil que qualsevol altre tipus de grup i això facilita un millor funcionament, però el qui entra rebotit no hi ha massa res a fer, sovint per una manca de preparació i tracte cap aquest alumnat. Hi ha professors que quan veuen alguna guàrdia a l'aula oberta s'horroritzen. També hi ha professors definitius al centre que no hi trauran mai el nas en aquest agrupament, no en volen saber absolutament res. (T8)

L'orientador també explica que la majoria del professorat que forma part del PDC fa temps que treballa com a docent i ja té un rodatge, però també n'hi ha que no.

Centrant-nos en la motivació del professorat del PDC, el professional d'orientació educativa entrevistat explica que hi ha professors que es presenten de manera voluntària a formar part del PDC del centre.

S'intenta que sí i n'és la majoria, però no sempre és possible. Els que volen ser-hi ja estan habituats amb aquest alumnat i volen impartir-hi classes. (O8)

També explica que el professorat del PDC està implicat, és coneixedor de la realitat de l'alumnat i s'esforça per innovar.

La majoria sí, però, a vegades, quedo sorpresa amb comentaris que fan. Alguns professors sembla que no recordin quins alumnes tenen al davant perquè es queixen sistemàticament quan ja saben quin tipus d'alumnes són. (O8)

Pel que fa al reconeixement del centre al professorat del PDC, els professionals entrevistats expliquen que el centre no preveu cap incentiu perquè el professorat accepti formar part de l'equip docent del PDC: "No, cap. No ens ho hem plantejat mai." (O8) i "Aquí no hi ha res. No hi ha cap benefici ni prioritat, els professors es tracten com un professor més del centre." (O8)

Els dos professionals creuen que reben el suport i reconeixement de l'equip directiu i professorat per la feina que estan fent al PDC.

Jo penso que sí, perquè quan no estava a l'equip directiu jo em sentia molt recolzada i, ara que hi sóc, crec que això es manté. Ara bé, una altra cosa és el claustre. Per exemple, quan van a fer-hi alguna guàrdia fan el comentari de "carai, aquests teus nens..." i jo no hi estic d'acord, "són els nostres alumnes..." (O8)

Jo em considero molt ben valorat, tant a nivell d'equip directiu com de claustre. Em sento molt bé. (T8)

Quan es demana l'opinió als professionals sobre com creuen que veuen el professorat del centre als companys que participen al PDC no coincideixen en la sensació, però sí en la bona feina que es fa: "Crec que passen massa desapercibuts i no es valora prou perquè l'aula oberta també és una ajuda per a la resta de professorat, perquè puguin fer millor la seva feina. (O8) i "Bé, molt bé. Estem fent una feina molt important per a tothom." (T8)

Referent a la satisfacció de l'alumnat sobre el professorat que té des, del punt de vista dels professionals del centre, aquests creuen que els alumnes estan contents: "En general sí, sempre

hi ha un professor que els agrada més que un altre.” (O8) i “En general sí, sempre hi ha la relació amb algun professor que podria ser millor, però vaja, és una petita minoria.” (T8)

Pel que fa la periodicitat de les reunions del professorat del PDC, els professionals entrevistats expliquen que la periodicitat de reunió de l'equip docent establerta és cada quinze dies: *“Es fa una hora d'equip docent quinzenal els dimecres com els altres equips docents del centre.” (O8) i “Ens reunim cada quinze dies, com els altres equips docents del centre.” (T8).* Aquests professionals estan d'acord en què aquesta periodicitat és suficient.

El temps és adequat perquè si és setmanal, a vegades, es donen massa voltes als temes. Si hi ha la necessitat de parlar d'algun tema, llavors en parlem la setmana següent. (O8)

Referent a la coordinació del professorat del PDC, es demana als professionals si creuen que hi ha la coordinació suficient entre orientador educatiu i tutor perquè el PDC funcioni. Aquests expliquen que no tenen una coordinació establerta, però coincideixen molt en la manera de fer.

No ens coordinem amb l'orientadora, però som molt afins i ho porto una mica en funció de les necessitats dels alumnes. De totes maneres sí que em coordino força via e-mail amb l'educador social del casal de barri, anomenat “casa meu”. Aquesta coordinació funciona a nivell d'alumne-família i institut i n'estic molt content. (T8)

Ambdós es mostren positius sobre la coordinació de l'equip docent del PDC: *“Bé, es tracten tots els temes relacionats amb els alumnes.” (T8)*

Quant a la tutoria del PDC, l'orientador del centre, donat que forma part de l'equip directiu, pot concretar quins són els criteris per assignar el tutor del grup de PDC.

S'intenta que sigui una persona de la casa. Però aquesta també és l'altra. Ja sé que tots els professors hem d'estar capacitats per a fer de tot, però això no és veritat. Necessites una certa sensibilitat i voluntat. Però a la pràctica aquest criteri no serveix massa, perquè costa molt trobar professors amb el perfil. Fins aquest any hem tingut sort amb el professor de música que s'hi ha avingut, però aquest any marxa i vindrà un professor d'atenció a la diversitat que no és cap garantia que tingui rodatge amb aquesta tipologia d'alumnes. (O8)

Per altra banda, el tutor del grup coneix els criteris que s'utilitzen per assignar el tutor al grup de PDC i els comparteix.

Vaig començar com a professor de música del centre i ara el centre em reclama com a professor d'atenció a la diversitat i m'assigna la tutoria. Per tant, el criteri deu ser que coneixen la trajectòria de la persona i hi confien. Per tant, és més una qüestió de trajectòria professional que de perfil professional. (T8)

Pel que fa a la temporització de la tutoria, els professionals del centre coincideixen a dir que la dedicació d'una hora de tutoria setmanal amb l'alumnat del PDC està bé, però que aquesta també es treballa en altres moments.

Sí, una hora, però de fet, com que els conflictes i temes van sorgint en el dia a dia, potser a cada classe fan deu minuts de tutoria. Potser val més això que posar una hora més de tutoria a l'horari. Ha de ser una gestió integrada al que va passant. (O8)

Sí, perquè també es treballen aspectes de tutoria en altres moments-matèries que no són tutoria. (T8)

En aquest punt els alumnes entrevistats també hi donen la seva visió i creuen que està bé, però un voldria una mica més de temps: *“Creo que se tendría que dedicar más tiempo a hablar de nuestras cosas, cada uno que hable.” A1(8)*

Quant a la coordinació de la tutoria, els professionals del centre coincideixen en què la tutoria del PDC segueix les directrius del PAT del centre.

Sí, i les activitats són molt idèntiques a les dels altres grups. El que passa és que les dinàmiques potser són diferents i s'adapten a les necessitats, però això és com en qualsevol altre grup. (O8)

Sí, cada setmana hi ha una activitat assignada i jo l'adapto en funció del meu grup. No fem cap coordinació, però sí que ho segueixo dins les possibilitats del grup. També et pots trobar que alguna activitat planificada per la setmana l'hagis de fer en un altre moment perquè les circumstàncies del dia a dia passen per davant. (T8)

Els professionals del centre no poden opinar sobre si hi ha algun tipus de coordinació amb les tutories del grup ordinari amb els alumnes del PDC perquè no hi participen.

Referent a les activitats de tutoria, l'orientador del centre confirma que el tutor ha de seguir certes directrius en les activitats de tutoria.

Sí, les mateixes que hi ha al PAT amb les adaptacions necessàries. És una manera de tractar allò que el centre ha establert pel nivell educatiu en què es troben els alumnes. (O8)

Aquestes vénen establertes al moodle per a tots els tercers, per tant són pròpies del nivell: interessos de l'edat, motivacions, xerrades informatives, orientació personal,... (T8)

En aquest punt els alumnes entrevistats valoren positivament la tutoria del PDC: *“Sí, me gusta mucho lo que hace nuestro tutor.” A1(8)* i *“Molt bé, perquè el nostre tutor sempre està obert als nostres comentaris.” A2(8)*. Ambdós comenten que els sembla bé les activitats de tutoria.

Muy bien, porque hacemos cosas interesantes. De que no faltemos en clase, que nos esforcemos. A1(8)

Estan bé perquè ens ensenyen vídeos que t'ajuden a entendre moltes coses. Quan pensem sobre els dibuixos que veus que hi ha coses que t'ajudaran quan siguis més gran. A2(8)

També confirmen que no fan tutoria amb els altres companys del grup ordinari i expliquen que el centre els fa signar un contracte didàctic abans d'entrar al grup del PDC que valoren positivament.

Sí, es lo normal. A veces no lo cumplimos y nos portamos mal. Después tenemos problemas porque nos castigan. A mí me parece bien porque se tiene que respetar la ley, en mi país también pasa lo mismo. Yo lo acepto porque no somos unos animales. Nos tenemos que portar bien. A1(8)

Sí, comportar-te bé i no fer xivarri. Em sembla bé perquè una mica de normes està bé. Sinó passen molts problemes. A2(8)

Referent a la comunicació amb les famílies, l'orientador del centre explica que el tutor ha de seguir les mateixes directrius que la resta de tutors.

Segueix les mateixes pautes com qualsevol altre tutor del centre. Però la tutoria de l'aula oberta no és una tutoria convencional, calen més entrevistes, molt més seguiment telefònic. És un seguiment considerable. (O8)

Per altra banda, el tutor coincideix amb l'orientador en l'establiment de la comunicació amb la família.

Com qualsevol altre tutoria que es faci al centre. Primer necessito conèixer el grup i deixo passar un temps. A continuació, després de tres-quatre setmanes, començo per les persones que tenen més dificultats d'aprenentatge-social. D'entrevistes presencials en fem un parell l'any, però per via telefònica faig les que facin falta. (T8)

Ambdós professionals també expliquen que es demana un compromís/responsabilitat a les famílies i alumnes per entrar a formar part del PDC.

Sí, el contracte didàctic. S'explica a la família que és un compromís molt específic, que és una responsabilitat de tots. Llavors, hi ha famílies que responen i altres que no. Malauradament, en algunes famílies, quan els alumnes entren a l'aula oberta, no hi ha unes estructures familiars i/o socials. Desgraciadament, no tenen algú al seu darrera que se'n preocupi, i no només ha de ser pare o mare. Llavors, el més trist és quan a sobre no accepten aquestes mesures de diversitat. Pel pobre alumne és com una sentència i té difícil solució. La majoria de famílies d'alumnes d'aula oberta només responen quan en tenen la necessitat, quan no la tenen hi ha poc a fer. (O8)

Sí, signen el contracte pedagògic demanant-los un compromís per ajudar als seus fills. (T8)

En aquest punt, els alumnes entrevistats expliquen que la comunicació de la seva família amb el tutor és força freqüent. També coincideixen en què quan el tutor es reuneix amb la seva família ho fan per parlar de temes importants/interessants.

Sí, porque él no es como los otros profesores que solo dice lo malo. Él lo explica todo y las cosas buenas insiste mucho en ellas. Eso me ayuda a portarme mejor porque veo el interés del profe. A1(8)

Quan el tutor parla amb la meua família jo també estic amb ells. Està bé perquè et donen una idea de com serà l'any que ve. A2(8)

També, ambdós alumnes coincideixen en què el seu tutor té una bona comunicació amb la seva família.

Quant a *la metodologia i recursos utilitzats al grup del PDC*, ambdós professionals coincideixen que fan alguns projectes interdisciplinaris.

Malgrat es treballi per matèries, s'intenten treballar aspectes transversals entre matèries, com ara la redacció de blogs explicant els projectes pràctics que es fan, fent algun article de diari relacionat. Quan es treballa un tema es pacta una mica el que es pot fer i cada professor ho treballa des de la seva vessant. Intentem que tot tingui una mica de coherència. (O8)

Cada professor ho porta una mica com li agrada i com vol. Alguns es posen d'acord per treballar algun projecte, però el més habitual és el que treballin de manera individual i en grup en funció de la feina a fer. (T8)

Els dos alumnes coincideixen amb el que apunten els professionals del centre: *"Hacemos un poco de cada, individual y en grupo."* A1(8) i *"La mayoría es en grupo, però hi ha de tot."* A2(8). Els alumnes també creuen que aquestes estratègies els ajuden a aprendre millor: *"Sí, porque muchas veces los profes no estaban por ti, sino para los otros."* A1(8). Ambdós alumnes creuen que al PDC es treballa de manera diferent a quan estaven al grup ordinari, encara que s'assembla força al que ja feien: *"Es bastante igual, pero ahora se puede aprender más."* A1(8) i *"Sí, perquè abans et donaven un dossier que tu no entenies i no tenien molt de temps per ajudar-te. En canvi, aquí et donen més idees i t'ajuden més."* A2(8)

Pel que fa als recursos utilitzats al PDC, els professionals del centre no destaquen cap recurs concret en el PDC, però puntualitzen que el material és adaptat a l'alumnat i tampoc en troben a faltar cap.

Els alumnes treballen amb material que confecciona el professorat: fotocòpies, dossiers, material digital, material manipulatiu. També, els alumnes tenen llibreta, carpetes classificadores i es fa un treball important d'organització i ordre de material. Va molt bé que, a final de trimestre, presenten la feina realitzada i això ajuda molt a fer endreça i neteja. Es va a l'aula d'ordinadors, treballen el tractament de textos i el moodle i el professorat pot utilitzar les pissarres digitals. (O8)

Cada professor els demana el seu material. Els alumnes disposen d'una aula d'ordinadors. No tenen llibres, tenen llibretes, fotocòpies i dossiers. Els alumnes paguen una quota de material cada tres mesos per fer front a aquesta despesa. Tenen un armari on es guarda tot el material que necessiten: llapis, bolígrafs, gomes, folis, pintures,... (T8)

Els alumnes entrevistats també hi coincideixen: *"Trabajamos con fotocopias y dosieres. No compramos libros. Muchas veces hacemos servir ordenadores del instituto."* A1(8) i *"No tenim llibres. Tenim fotocòpies i dossiers. També fem coses amb els ordinadors que tenim a classe, entrem al moodle."* A2(8). Els alumnes també afegeixen que aquests recursos els ajuden a aprendre millor perquè és més fàcil. Els professionals del centre no coincideixen sobre si es troba a faltar algun tipus de recurs: *"La necessitat de recursos que tenim és a nivell de material fungible."*(O8) i *"No, amb el que tenim fem, ja és suficient."* (T8). Per altra banda, els alumnes coincideixen que amb el que tenen ja és suficient.

Quant a *l'avaluació de l'alumnat del PDC*, els professionals entrevistats expliquen com es consensuen els criteris generals i específics del PDC:

Aquests criteris es consensuen a l'equip docent i es traspassa a caps de departament. També són passats a les famílies a principi de curs. És una avaluació continuada i se segueixen els criteris d'avaluació general com els altres alumnes. Ara bé, ens hem posat d'acord en què el 60% de la nota correspon al treball diari i actitud, 30% de procediments i llavors el 10 % són les proves. (O8)

Cada professor té els seus criteris d'avaluació i fa el que creu que ha de fer. El que passa és que a les sessions d'avaluació intentem mirar una mica a la persona que tenim al davant i fem el que creiem que és millor per a aquesta. Evidentment, el tutor és el qui té més pes en aquest moment. També és veritat que la nota màxima que poden treure els alumnes d'adaptació és de sis perquè hi ha una adaptació d'objectius i continguts. I cada professor, a principi de curs, passa als alumnes els criteris que tindrà en compte en la seva matèria. Aquest document va a casa i s'ha de retornar signat pels pares. (T8)

Els professionals expliquen que els criteris d'avaluació són iguals per a tots els alumnes del PDC: *"Sí, tot i que en els alumnes amb més necessitats es té més en compte aspectes més propis." (O8)* i *"D'entrada sí, i llavors es personalitza cas a cas. Cada alumne és un món i cal tenir-ho molt clar." (T8)*. Els dos professionals també creuen que aquests criteris d'avaluació són adequats per a tot l'alumnat del PDC: *"Sí, i tant. Estan fets pensant en ells." (O8)* i *"Sí, perquè aquí hi ha alumnes que aproven les matèries i s'arriben a treure un graduat. Per tant, alguna cosa es deu fer bé." (T8)*. Els dos professionals també coincideixen en què l'avaluació de l'alumnat del PDC es fa en base als criteris generals i/o específics: *"Sí, els generals d'un sis com a màxim i llavors hi entra la casuística de cada matèria que exposa cada professor." (T8)*. Els professionals del centre expliquen que l'elaboració d'aquests criteris els fa l'equip docent del PDC.

Els criteris els fan l'equip docent d'aula oberta i el claustre ho accepta. Això no vol dir que hi hagi algun comentari al respecte. (O8)

En general es respecta el que estableix l'equip docent de l'aula oberta. En alguna ocasió ha sortit alguna veu discordant i s'intenta explicar el perquè del tipus d'avaluació lligat al tipus d'adaptació que es fa. (T8)

Pel que fa a l'avaluació de l'alumnat, els dos alumnes entrevistats coneixen els criteris d'avaluació per a la seva evolució dels seus aprenentatges i si hi ha alguna limitació en les notes.

Está bien porque los profesores no van a querer el mal para nosotros y lo que nos piden es normal. Yo lo entiendo. El máximo en el "aula oberta" es un seis y lo entiendo. El primer trimestre me he enfadado conmigo mismo porque no he sacado todo seis y lo podría haber sacado. Yo quiero sacar la máxima nota y por eso casi prefiero suspender. A1(8)

Sí, els professors ens ho expliquen molt bé. Com a màxim podem treure un sis perquè és un grup adaptat. A2(8)

També coneixen el que han de fer per aprovar les matèries del PDC: *"Sí, me parece normal y justo." A1(8)* i *"Sí, està bé perquè ho puc fer. El que demanen els professors és just." A2(8)*. També coneixen el que han de fer per recuperar les matèries pendents de cursos anteriors: *"Sí, ya lo he aprobado todo." A1(8)* i *"Sí, està bé perquè ho puc fer. El que demanen els professors és just." A2(8)*. També creuen que la seva actitud de treball, hàbits de treball i comportament podria ser millor al PDC: *"Per mi, crec que sí. A vegades, podria treballar una mica més." A2(8)*.

Pel que fa a com afecta la seva actitud i comportament a l'avaluació de les matèries, no coincideixen: *"Un poco porque me podría haber portado mejor y haber trabajado un poco más."* A1(8) i *"Bé, em porto bé."* A2(8). Els dos alumnes entrevistats creuen que el professorat del PDC els té en compte les seves dificultats quan avaluen. Els dos alumnes no coincideixen en estar contents amb els resultats que han obtingut fins ara al PDC: *"No mucho, podrían ser mejores."* A1(8) i *"Sí, perquè quan estava a primer me'n van quedar moltes, però quan vaig entrar a segon d'ESO va ser una passada. De set matèries suspeses vaig passar a una."* A2(8). També els importa treure bones notes: *"Sí, és important per al meu futur."* A2(8). I també creuen que als seus pares els interessin els seus resultats acadèmics.

Sí, mi madre me aconseja. Me dice que mire el ejemplo de mi padre. Que intente sacar lo mejor de mí. Que si no llego a la universidad que es lo que ellos quieren, pues que intente sacar las mejores notas en todo. Que intente buscar un trabajo digno, que pueda mantener a mi familia. A1(8)

Sí. Em diuen que m'esforci més cada dia i que m'esforci al màxim per treure'm la ESO. A2(8)

Pel que fa a la participació de l'alumnat en l'avaluació, els professionals entrevistats expliquen que l'alumnat del PDC no participa en cap aspecte de l'avaluació a l'hora d'establir criteris d'avaluació:

No, als alumnes se'ls explica detalladament aquests criteris i ho accepten. Ara bé, sí que intentem que s'autoavaluin cada hora perquè és un treball que va molt bé perquè prenguin consciència de la feina i actitud que han tingut durant l'hora. A vegades, es posen notes una mica fora de lloc, però a mesura que es va treballant arriben a ser força raonables. (O8)

No, als alumnes els ve tot donat. Alguna vegada es fa reflexions sobre la feina que fan a classe perquè prenguin consciència i responsabilitat de la seva actuació a classe, però no va més enllà. (T8)

Els dos alumnes també diuen que mai se'ls ha preguntat com hauria de ser l'avaluació que fan els professors als alumnes del grup.

Quant a la *valoració general del PDC*, els professionals creuen que el PDC aconsegueix la finalitat per a la qual es va proposar.

Sí, jo estic contenta perquè és un tipus d'alumnat que se'n surt. Per tant, si se'n surt, i és el que volem, això és ser pràctic. Si algú troba alguna altra fórmula, en podem parlar però, ara per ara, és el que ens funciona. És un tipus d'organització molt condicionada per tot el que hi ha en un centre i no sempre es pot fer el que tu vols. (O8)

Sí, perquè hi ha uns resultats molt positius, tot i que també crec que podrien ser molt millors. Fins i tot, hi ha alumnes que tenen millors notes en les avaluacions diagnòstiques de tercer que els que estan a l'aula ordinària. Per tant, vol dir que alguna cosa s'està fent bé. (T8)

Els dos alumnes també coincideixen afirmativament, tot i que un aporta matisos:

Más o menos sí. Estoy más en el sí que en el no. En el primer trimestre suspendí una, en el segundo suspendí 7 porque me fui a mi país y no trabajé mucho porque estaba en la playa, disfrutando, no

me dio tiempo para todo. En este tercer trimestre solo suspenderé una. Creo que voy a pasar de curso porque lo recuperaré. A1(8)

Jo crec que sí perquè de moment em queda anglès i socials. Jo crec que socials puc aprovar i passar a conveni singular. Anglès, si no faig classes extres, no aprovaré. A2(8)

Els professionals del centre destaquen aspectes positius del PDC:

Es crea un clima de grup molt "xulo" entre els alumnes. A més, són alumnes molt rebotats del sistema i arriba un moment que tenen la sensació que hi són, tenen il·lusions per continuar aprenent i fent coses. Penso que això ja ho és tot, és el que vénen a fer aquí, a formar-se com a persones. (O8)

Jo penso que la clau està en el professorat que hi ha dins. És més, penso que és en totes les aules obertes en general. Penso que el professorat és fonamental, entendre què anem a fer amb aquests alumnes. (T8)

Els alumnes també expliquen el que més els agrada del PDC:

Pues que no somos como otros grupos. Los otros grupos los fuerzan demasiado. Nosotros lo hacemos más simple, más tranquilo. No nos dan cosas tan difíciles para hacer. Me gusta mucho el "aula abierta". A1(8)

Els treballs que fem. A biologia, enlloc de fer un examen vàrem construir un joc semblant a la oca i amb això ja he aprovat. I també m'agrada perquè juguem amb aquest joc. A2(8)

Els professionals del centre creuen que el PDC funciona.

Sí, perquè els resultats són espectaculars, bàsicament en els canvis que veus en els alumnes. Fan molta pinya, tenen ganes de fer coses, tenen clar què volen fer, tenen clar que han d'aprendre algunes coses que potser no els agraden, però que són necessàries i que, malgrat treballem per projectes, hi ha coses que no es deixen de banda, som estrictes. (O8)

Sí, i tant, funciona. Hi ha molts canvis en els alumnes i, si l'aula oberta no existís, aquests alumnes ja estarien apartats del centre i, fins i tot, de la societat. (T8)

Pel que fa a si hi ha algun aspecte millorable en el PDC, els professionals entrevistats coincideixen en que sí, però en temes diferents. Un fa referència a la selecció adequada de continguts i l'altre al procés d'assignació del professorat de l'aula oberta.

Molts, sinó malament. Cal plantejar-nos els continguts, com els desenvolupem, els alumnes estan aprenent tot el que poden, metodològicament ho estem fent bé, els professors estem prou sensibilitzats, els alumnes tenen prou clar el que van aprenent,... ens ho podríem plantejar tot, cada dia anar millorant. Hi ha coses que avui et funcionen i demà no,... Per tant, cal posar-te les piles per donar resposta a tot això. (O8)

De coses a millorar n'hi ha moltes, però potser destaco l'assignació del professorat a l'aula oberta. Moltes vegades hem demanat ser tre-quatre professors per fer totes les matèries de l'aula oberta.

Però molts cops vénen aquestes cues d'horari⁶⁰ que fa que tinguis un professor de mates, un de català, un de castellà, un de música, un de ciències,... Per tant, ara per ara estem parlant de deu professors. (T8)

En aquest punt els dos alumnes participants expressen que hi ha alguna cosa que no els agrada: *"No nada, puede que algún profesor."* A1(8)

A vegades hi ha professors que s'enfaden per res. Però tampoc és molt culpa seva perquè els alumnes tampoc es porten molt bé. Si ens portéssim bé els professors estarien orgullosos de nosaltres. A2(8)

I seguint la línia de proposar algun canvi, un alumne apunta el tema professorat: *"Yo pondría que los profesores fuesen más como nuestro tutor."* A1(8)

5.1.9. INFORME C9

Per a la redacció de l'informe del C9 ens basarem en la informació procedent de:

- Entrevista tutor-coordinador del PDC: TC9
- Entrevista alumne: A1(9)
- Entrevista alumne: A2(9)

Per obtenir l'informe C9, ens centrarem en l'anàlisi de la tercera dimensió, és a dir, a partir de **l'opinió del tutor-coordinador de l'alumnat del PDC i de l'alumnat del PDC**. Per tant, tractar les dimensions de les característiques formals i de contingut del PDC no es pot fer perquè no es disposa del document de centre que ho recull. De totes maneres, a través de les aportacions dels diferents participants de la investigació s'ha pogut anar completant totes les dimensions per tal de poder realitzar un informe el màxim de complet.

El C9 públic se situa a la perifèria d'una ciutat de la comarca del Gironès. El municipi té una població de 2.400 habitants i acull tots els alumnes d'ESO de la zona escolar propera. El C9 té el seu origen el 2008, està emplaçat en aules prefabricades a l'espera de poder tenir un edifici i actualment imparteix els estudis d'ESO i batxillerat. El nivell socioeconòmic de l'entorn és mitjà-alt. El C9 disposa d'un PDC, modalitat A, amb alumnes de segon (excepcionalment), tercer i quart d'ESO. S'atén a un grup de set alumnes formant un grup específic de quinze hores a la setmana i les altres quinze s'integren al grup ordinari del nivell corresponent. Com a curiositat, el centre no parla de grup d'aula oberta, sinó de grup-empresa degut a les connotacions negatives que aquest tipus de grup té al centre. De totes maneres, en aquesta investigació ens referirem a aquest grup com als altres treballats, és a dir, grup PDC.

Pel que fa a l'origen del PDC al centre, el professional del centre explica com es va iniciar el PDC quatre anys enrere.

(...) Els alumnes d'aquest centre vénen alumnes de la perifèria de Girona, on el tema econòmic està prou bé, la mitjana de potència econòmica és alta. Aquest fet va associat a la idea de conflictivitat baixa i baix absentisme, però és completament fals. Això vol dir que a la mínima que hi ha un

⁶⁰ L'expressió *cues d'horari* es refereix a les hores que queden per assignar a l'horari del professorat quan s'ha fet el repartiment de les matèries a impartir.

alumne que destaquí una mica ja se'l considera com un gamberro. (...) A l'inici del centre no hi havia cap necessitat amb aquesta problemàtica, però amb els anys ha anat sorgint. Es detecten alumnes que els costa seguir el marc horari tenint repercussió en el desenvolupament de les classes. Per tant, el programa grup empresa comença amb que cada dia la primera franja de tres hores les facin amb el grup ordinari i després del pati, les tres hores següents se'ls agrupa per treballar un currículum adaptat, amb les mateixes matèries. (...) (TC9)

Aquest professional creu que era necessari plantejar aquest tipus de programa per les raons següents:

Sí, perquè calia atendre a un cert tipus d'alumnes que estaven perduts i amb perspectiva de no treure's un graduat. L'equip directiu és molt sensible a tots aquests alumnes. (TC9)

Pel que fa a la finalitat del PDC, el professional del centre estaria absolutament d'acord en què a mig termini, si un alumne forma part del PDC és perquè pugui millorar els seus resultats acadèmics, millori la seva confiança personal i se senti més integrat al centre. A més, també creu que és una mesura adequada. En aquest mateix sentit, els alumnes coincideixen amb el professional del centre afirmant que al PDC els va millor acadèmicament: *"Sí, perquè ara les aprovo totes menys anglès."* A1(9) i *"Crec que sí, però em costa molt. A primer em van quedar deu matèries i a segon quatre."* A2(9)

Per altra banda, el professional del centre també està d'acord en què la finalitat última del PDC és que els alumnes puguin assolir un graduat en educació secundària. De totes maneres, els alumnes entrevistats tenen les seves reserves: *"Sí, segur perquè vaig pel bon camí."* A1(9) i *"Espero, però encara queda molt."* A2(9)

I reflexionant si hi hauria altres mesures per aconseguir el graduat en educació secundària, el professional del centre explica que per a atendre aquest tipus d'alumnat, ara per ara, és la més adequada: *"De moment és el que ens funciona."* (TC9)

Quant a l'estructura curricular del PDC i més concretament en l'agrupament de les matèries per àmbits que proposa el Departament d'Ensenyament, el professional de centre creu que és una bona idea des d'un punt de vista teòric: *"És una bona idea, però com tot, no està pensat per una persona que trepitgi el terreny."* (TC9)

En aquest mateix sentit, quan es concreta aquesta agrupació de matèries per àmbits al centre, el professional del centre manifesta que no és viable. Per tant, el centre segueix la distribució del currículum per matèries.

Tant en el grup ordinari com en l'específic es treballa per matèries ja que cal acabar posant les notes a SAGA i aquestes són per matèries. Ara bé, quan estem al grup empresa, les matèries queden més difuminades perquè es va treballant en funció de les necessitats dels projectes que es van fent, però també acabem posant notes per matèries. (TC9)

Seguint el fil argumental, l'estructura de matèries/àmbits del currículum, extensiu a les matèries compartides amb el grup ordinari es constata que els alumnes del PDC fan la meitat de l'horari, és a dir, quinze hores al PDC i quinze al grup ordinari. El professional del centre comenta: *"Sí, hi*

fan les matèries instrumentals (llengua catalana, llengua castellana, matemàtiques) i educació física. Està bé perquè tenen contacte amb el seu grup natural.” (TC9). Els alumnes confirmen el que exposa el professional del centre: “Sí, català, castellà, mates, educació física,... Unes quinze hores. M’agrada perquè també veig què fan els altres.” A1(9) i “Sí, castellà, matemàtiques, educació física, català,... I alguna més. M’agrada estar amb els altres amics de l’institut.” A2(9)

Referent a la *durada del PDC*, l’estada de l’alumnat a aquest grup es troba als voltants de dos cursos acadèmics aproximadament. El professional del centre explica: “*Tercer i quart, un parell d’anys. També depèn de l’edat i el moment en què entren, un any.*” (TC9). Els alumnes confirmen l’excepció que planteja el professional del centre: “*Fins que em tregui el graduat, a quart d’ESO (tres anys).*” A1(9) i “*Fins a quart, quan acabi (tres anys).*” A2(9)

Quant a la *distribució horària de matèries del PDC*, el professional del centre ens exposa que els alumnes fan el currículum de segon i tercer d’ESO. A partir d’aquí es reparteixen les matèries on poden rebre algun tipus d’adaptació, a la primera franja del matí (llengües, matemàtiques, educació física, tutoria,...) i les que poden tenir un caire més pràctic, després del pati (ciències naturals, ciències socials, tecnologia,...).

Al projecte hi som tres professors: jo m’encarrego del tema manteniment, un altre del tema jardineria, un altre de formació i orientació laboral (llegir un contracte, una nòmina, què és un sindicat...). L’horari d’aquest grup està marcat en dues franges. La primera franja, les tres primeres hores fins al pati, els alumnes estan ubicats als seus grups ordinaris. La segona franja, les tres hores després del pati formen un grup específic i treballen aspectes més pràctics, manipulatius i cooperatius. Així fan quinze hores en els grups ordinaris i quinze hores en el grup específic. Per tant, com que hem d’acabar fent el currículum que marca el SAGA, ho hem muntat així. (TC9)

Quant a l’*alumnat del PDC*, en el seu moment d’incorporació, el professional del centre troba ajustat al seu centre el plantejament que fa el Departament d’Ensenyament en què els alumnes es puguin incorporar al PDC principalment a quart d’ESO o a partir de tercer d’ESO a proposta de l’equip docent, o que havent cursat segon d’ESO a tercer d’ESO malgrat no estar en condicions de passar i haver repetit algun curs, però a la pràctica hi troba desajustaments.

Al centre els alumnes que hi formen part són alumnes de tercer i quart. Ara bé, sí que és veritat que algun alumne amb edat d’aquests cursos, però que es troba a segon, s’accepta que formi part del grup perquè és bo per a la convivència del centre. A l’hora de decidir que un alumne entri al grup empresa hi ha tres aspectes: per una banda, les necessitats de l’alumne, les necessitats del centre i el que determina la legalitat. Que aquests tres aspectes conflueixin no és tan clar i les discrepàncies hi són. Nosaltres, en casos molt clars, prioritzem les necessitats de l’alumne i de retruc la necessitat del centre. Això no vol dir que a nivell de normativa estem complint amb el que es diu. Tot plegat, difícil de gestionar: una cosa és un paper i una altra cosa és l’alumne, nosaltres estem per a l’alumne perquè estem formant ciutadans. (TC9)

Aquestes argumentacions queden confirmades amb les explicacions que donen els alumnes entrevistats quan se’ls pregunta en quin curs/edat van entrar a formar part del PDC: “*A segon d’ESO perquè vull treure’m el graduat i al pas que anava no me’l treia. Jo estava cansat d’estar a classe, no m’interessava el que es feia, era molt avorrit.*” A1(9) i “*Vaig entrar l’any passat quan feia segon, ara faig tercer. Perquè a classe no sé fer res.*” A2(9)

Pel que fa al perfil de l'alumnat del PDC, el professional del centre explica i valora positivament l'alumnat que en forma part actualment perquè el PDC va començar per alumnes amb problemes de conducta.

A l'inici els alumnes eren conductuals de primer ordre. Havíem d'anar molt en compte quin tipus d'eines els podíem deixar. Amb el temps, el perfil d'aquests alumnes es va replantejar. Es va prioritzar la idea que els alumnes se sentissin bé al grup i que els recursos, tant humans com materials, del centre es cuidessin. Amb aquest replantejament també es va canviar el nom: es va passar de dir-se aula oberta a grup empresa. Per tant, s'intenta veure que no és un mètode de contenció, sinó que els alumnes puguin respirar una mica i sentir-se millor. (TC9)

Referent a com s'estableixen als criteris d'admissió, el professional del centre els valora positivament i insisteix que el PDC, ara, és per a alumnes que s'han perdut en algun moment de la seva vida acadèmica.

Els criteris han evolucionat al llarg dels anys i de l'experiència que hem tingut. (...) però el criteri general és que si es preveu que un alumne tingui problemes per treure's el graduat, que estigui despistat (que presenti algun tipus de necessitat), se'l convida a formar part del Grup Empresa, però els alumnes actitudinals en queden exclosos, és molt important. (TC9)

Pel que fa a la manera com s'estableix el procediment d'incorporació d'alumnes al PDC, el professional del centre el comparteix i valora positivament.

La necessitat pot sorgir de diferents vies: el mateix alumne ho pot demanar, el tutor o l'equip docent. La CAD ho ratifica, es parla amb els pares i l'alumne, signant un contracte pedagògic molt senzill, però clar. (TC9)

Aquest també creu que es fa una bona selecció de l'alumnat per al PDC: "Sí, perquè anem amb molta cura, som lents, en parlem molt." (TC9)

Referent al nombre d'alumnes més adequat per al PDC el professional explica que ha de ser un grup petit: "Està clar que la clau és un grup reduït, sinó perd tot el sentit del plantejament del grup empresa." (TC9). I concretant en el centre on ens trobem, aquest criteri es respecta: "set alumnes de tercer i quart. Correcte per poder treballar." (TC9). Els alumnes entrevistats també valoren positivament un nombre reduït al grup PDC: "Sí, perquè si fóssim molts seria molt difícil per als professors." A1(9) i "Sí, perquè si hi ha molts alumnes, els professors no estan per tu." A2(9)

Centrant-nos en la participació de l'alumnat, concretament si intervenen en algun aspecte del PDC (per exemple, en la tria d'activitats, de continguts, etc.), el professional del centre diu que no prenen decisions com triar matèries, però sí que se'ls escolta i se'ls té en compte.

Triar matèries res. Ara bé, pactem activitats, principalment al Grup Empresa és important distribuir feines, amb els descansos oportuns, on ells se sentin que se'ls ha tingut en compte. (TC9)

I els alumnes participants coincideixen dient que no se'ls ha preguntat mai, tot i que un puntualitza un aspecte: "Les matèries no, però, al Grup Empresa, sempre tenim diferents coses a fer i ens deixen triar, tot i que, sempre ho hem de fer tot abans d'acabar el dia." A1(9)

Quant a la satisfacció de l'alumnat del PDC, ambdós alumnes coincideixen en que hi ha diferències entre el professorat del PDC i la resta: *“Els professors del grupe empresa m’agraden molt més que els de la classe normal perquè t’entenen més, t’escolten més i són més enrotllats. Els altres anaven més a la seva.”* A1(9) i *“Sí, els professors del grup empresa són millors que els altres, t’escolten molt.”* A2(9)

Quan es demana als alumnes si els professors es dediquen a treballar amb ells els coneixements teòrics i pràctics per igual, destaquen que al PDC els coneixements són més pràctics: *“Al grup classe fem més coses teòriques que pràctiques, però al grup empresa és al revés, fem més coses pràctiques que teòriques.”* A1(9) i *“A classe amb els altres molta teoria i no sortim, però al Grup Empresa tot pràctic i sortim al pati.”* A2(9). Els dos alumnes entrevistats es manifesten molt contents d'estar al PDC i un puntualitza: *“Sí, molt. Ara tot té més sentit.”* A1(9). Pel que fa a si s'han perdut alguna cosa pel fet d'estar al PDC, aquests coincideixen amb que no i aclareixen: *“No, perquè em passo moltes hores amb ells.”* A1(9) i *“No, perquè igualment siestic a classe no entenc res.”* A2(9). Aquests diuen que es relacionen igual amb els companys del PDC que amb els companys de l'aula ordinària.

Pel que fa al *professorat del PDC*, els criteris que se segueixen per assignar-lo, el professional del centre exposa que és una opció completament voluntària del professorat. També afegeix que el centre no té dificultat per assignar professorat al PDC.

Ara per ara, és la bona voluntat de cada professor. És més, el tres professors que hi som ara ha estat a petició expressa de cadascú. Per tant, no ha passat ni passa allò que et toca diversitat. De moment, el centre tampoc té dificultats per trobar professors que hi vulguin impartir classes. (TC9)

Referent al perfil del professorat del PDC, el professional explica quines característiques creu que ha de tenir un professor que formi part del PDC a nivell de formació, actitud i experiència:

Un mal estudiant. En general i no tothom és així, però jo crec que una persona que hagi tret vuit, nou i deu, no pot entendre a un alumne que li expliquen dues vegades una cosa i no ho entén. Al professor se li crea un conflicte intern que no entén que l'alumne no ho entengui. Si jo, com a professor, no ho he entès en algun moment, m'és més fàcil entendre que l'alumne no ho entengui. A mi això m'ha passat en la meua època d'estudiant. Personalment, a mi, això m'ajuda a entendre a aquests alumnes. Per altra banda, tampoc és necessari que això sigui així. Perquè veig als meus companys que, en el seu moment estudiantil han estat bons i ara, fan igual o més que jo. No cal una brillantor acadèmica del professor. La brillantor ha d'estar en les teves estratègies per a entendre, connectar i ajudar aquest alumnat, la capacitat d'improvisació, de lideratge, la manera de parlar-hi, de saber-los estirar,... Has de ser una persona activa, sinó se't mengen. (TC9)

El professional entrevistat explica que el professorat, en general, no està format per a poder impartir docència en un PDC.

No, en absolut. I parlo per mi. Jo vaig fer geografia i llavors un CAP⁶¹, en què després de moltes xerrades i haver trepitjat una classe unes quantes hores, em van dir que ja era útil i hàbil per a fer aquesta feina. Tinc coneguts a primària que es fan uns tips de treballar els temes pedagògics i no tenim res a veure, res de res. Jo reconec que no conec a fons l'etapa de l'adolescència, no sé

⁶¹ CAP: certificat d'aptitud pedagògica

detectar ni preveure quan un alumne pot començar a tenir problemes, no sé veure si està trist o està emprenyat,... El que aprenem a la universitat només ens serveix un 20% per la nostra feina, el 80% són l'actitud, ganes, motivació per a fer la feina dignament. (TC9)

Referent al temps que fa que el professorat que forma part del PDC treballa com a docent, aquest diu que no gaire.

En el nostre centre no, és a dir, com a professors ja tenim un rodatge, però com a professors de l'aula oberta portem uns quatre anys. (TC9)

Centrant-nos en la motivació del professorat del PDC, el professional entrevistat confirma que el professorat es presenta de manera voluntària a formar part del PDC del centre: “Sí, els tres professors que formem l'equip docent del PDC ho som per voluntat pròpia.” (TC9). També manifesta que el professorat del PDC està implicat, és coneixedor de la realitat de l'alumnat i s'esforça per innovar: “Sí molt. Això ajuda molt a conèixer els alumnes i saber què necessiten.” (TC9)

Pel que fa al reconeixement del centre al professorat del PDC, el professional entrevistat explica que el centre no preveu cap incentiu perquè el professorat accepti formar part de l'equip docent del PDC:

No, cap. I és bo que no hi sigui, si és per deixar de fer alguna cosa, perquè els altres companys també fan altres coses que tu no fas. Tampoc vull dir que qui estigui al grup empresa no li aniria malament poder respirar perquè això és més dur. Jo també veig horaris d'altres companys que també han de fer coses dures. (...). (TC9)

El professional del centre creu que el professorat del PDC rep el suport i reconeixent de l'equip directiu i professorat del centre per la feina que estan fent al PDC: “Sí, i tant. Em sento molt recolzat i content.” (TC9)

També, el professional explica que no hi ha cap diferència sobre com el professorat del centre veu als companys que participen al PDC.

Crec que la percepció és força integrada. Crec que el professorat veu bé als professors del grup empresa perquè a ells els treu un “marrón”. Si jo els expulso del grup empresa, llavors vol dir que han de tornar al grup ordinari i crec que aquí hi ha pànic. M'agradaria pensar que sóc ben considerat perquè faig bé la meva feina, no perquè els trec un problema. (TC9)

Referent a la satisfacció de l'alumnat sobre el professorat que té, des del punt de vista del professional del centre, aquest creu que els alumnes estan contents.

Pel que fa a la periodicitat de reunió de l'equip docent del PDC, aquest diu que s'ha establert com qualsevol altre: “Com qualsevol altre equip docent del centre. És vital trobar-nos una hora a la setmana per compartir i fer el seguiment de l'alumnat.” (TC9). Aquest afegeix que la periodicitat d'una hora de reunió d'equip docent de PDC a la setmana està bé: “Amb una hora a la setmana és suficient, tot i que hem d'anar per feina.” (TC9)

Pel que fa a la coordinació entre l'orientador educatiu i el tutor del PDC, el professional del centre explica que no està establerta de manera oficial, però existeix: *“La coordinació hi és, però és més puntual. Estic en contacte amb la CAD, l'equip directiu, amb els coordinadors de nivell per a tractar el tema que sigui quan sorgeixi.”*(TC9). Aquest professional valora positivament la coordinació de l'equip docent del PDC: *“Molt bé. Anem tots a una.”* (TC9)

Quant a la tutoria del PDC, el professional del centre explica que no coneix el criteri d'assignació d'un tutor del grup de PDC, però dedueix que l'equip directiu buscava un professional del seu tarannà i ho comparteix.

Suposo que l'equip directiu es va fixar en mi i em va reclamar com a professor k⁶², atenció a la diversitat. No tinc cap títol de diversitat, però ho faig encantat. (TC9)

Pel que fa a la dedicació d'una hora setmanal a la tutoria amb l'alumnat del PDC, el professional del centre explica que no té una hora assignada, però sí que en fa.

Malgrat sigui el tutor, no hi ha una hora assignada per fer-la, sinó que la fem integrada dins les altres matèries. Els alumnes fan l'hora de tutoria amb la resta de companys del grup ordinari. Considero que trec més informació d'un alumne quan estem en una situació de treball a l'aula o taller que no pas quan vaig amb la intenció de que toca tutoria i m'ha d'explicar algun problema. Defujo de l'encasellament. (TC9)

Als alumnes participants també els sembla bé no fer la tutoria amb el grup PDC, i la fan amb el grup ordinari.

Quant a la coordinació de la tutoria del PDC, el professional del centre exposa que no segueix les directrius del PAT del centre.

A la tutoria faig el que puc i sóc força anarquista. No em deixo lligar molt per la paperassa. Parlem del que em demanen els alumnes, dels interessos i necessitats del moment. Quan s'han de donar orientacions als alumnes, la coordinadora pedagògica em passa per davant i ja s'encarrega ella de fer el que toca amb cada alumne. Ho fa molt bé. Fer aquesta feina a mi no m'agradaria i s'encarrega ella. El fet que fan la tutoria amb el grup ordinari facilita molt aquest coneixement dels alumnes per fer-los una bona orientació. (TC9)

Seguint el que s'està argumentant, els alumnes del PDC fan l'hora de tutoria amb el grup ordinari. Així, la coordinació de tutoria és la que hi ha establerta al centre.

Referent a les activitats de tutoria, el professional del centre explica que els alumnes del PDC fan la tutoria amb el grup ordinari de referència.

Tal com he dit, els alumnes fan l'hora de tutoria amb la resta de companys del grup ordinari. I sí, hi ha reunions de tutors per coordinar-se. (TC9)

⁶² El Departament d'Ensenyament identifica el professorat d'atenció a la diversitat afegint la lletra k a l'especialitat del professor.

Els alumnes valoren positivament la tutoria i les activitats que hi realitzen perquè fan coses interessants i s'assabenten de les coses que es fan a l'institut.

Els alumnes entrevistats expliquen que el centre els demana una responsabilitat/compromís de manera formal per entrar a formar part del PDC: *“Sí, els meus pares i jo hem de signar el contracte. Està bé perquè és com si comencessis a signar el teu primer contracte de treball.”* A1(9) i *“Jo i els meus pares signem un contracte. Està bé.”* A2(9)

Referent a la comunicació amb les famílies, el professional del centre explica que el tutor ha de seguir les mateixes directrius que la resta de tutors del centre: *“Com qualsevol altra família del centre.”* (TC9). El professional del centre explica que demanen un compromís formal a les famílies i alumnes per entrar a formar part del PDC.

Sí, jo m'encarrego de fer el contacte. El signem amb la família i l'alumne, tots junts, deixant clar la importància del canvi que suposa entrar al grup i el compromís de continuar treballant junts. (TC9)

En aquest punt els alumnes creuen que el seu tutor es reuneix amb freqüència amb la seva família: *“Sí, però només si el comportament és dolent.”* A1(9) i *“Sí, quan em porto malament.”* A2(9)

Els alumnes també coincideixen en què quan el tutor es reuneix amb la seva família ho fan per parlar de temes importants/interessants: *“Sí, sobretot de com em van les coses a l'institut.”* A1(9) i *“Sí, parlen de les coses que em passen a l'institut. Està bé.”* A2(9). També, ambdós alumnes coincideixen en què el seu tutor té molt bona comunicació amb la seva família.

Quant a *la metodologia i recursos utilitzats al grup del PDC*, el professional del centre explica que la manera de treballar a l'aula ordinària i al PDC és molt diferent.

Quan els alumnes estan al grup ordinari treballen com els altres, en els seus grups flexibles de les instrumentals, treballen amb el sistema tradicional. En un grup empresa les activitats són pràctiques i manipulatives (manteniment-maletes pedagògiques, jardineria i FOL⁶³). Puntualment fem activitats escrites, com fer càlculs, recerca d'informació. Alguns alumnes són hereus de l'1x1, però això no vol dir que els funcioni l'ordinador. La majoria no en tenen. A l'aula hem recuperat peces d'ordinadors i n'hem muntat un, ens han donat una pantalla de televisió i amb això podem treballar prou bé. (TC9)

L'alumnat entrevistat coincideix amb el professional del centre.

A la classe normal treballem com els altres, tots barrejats i cadascú fa la seva feina. Al grup empresa majoritàriament és pràctic i treballem tots junts, però també hem de fer exposicions orals del que fem. L'última que hem fet ha estat a alumnes de primer d'ESO, va anar molt bé. A1(9)

A la classe normal treballem com tothom, cadascú el seu. Al Grup Empresa treballem tots junts. A2(9)

⁶³ FOL: formació i orientació laboral

Ambdós alumnes creuen que aquestes estratègies els ajuden a aprendre millor: *“Treballem molt diferent quan estem al grup empresa. Això està bé perquè és com si estiguessis treballant en una empresa.”* A1(9) i *“Sí, estic aprenent moltes coses, abans res.”* A2(9). A més, també tenen clar que al PDC es treballa de manera diferent a quan estaven al grup ordinari: *“Sí, perquè fem el mateix de manera diferent. Aquí m’interessa el que fem, abans no.”* A1(9) i *“Sí, perquè està bé treballar així.”* A2(9)

Pel que fa als recursos utilitzats al PDC, el professional explica que el centre no disposa de massa recursos, ja sigui a nivell de centre com en el PDC, però tampoc es lamenta.

De recursos no en tenim gaires, però tampoc és un problema. El centre ens cedeix dues aules (una per fer teoria i l'altra per fer pràctica, un lloc per pensar i un altre per executar) malgrat la necessitat d'espais al centre. Els alumnes, al Grup Empresa, tenen tres llibretes, una per cada professor, i una carpeta. Els alumnes no tenen llibre, si cal, es fan fotocòpies. (TC9)

Els alumnes entrevistats coincideixen amb el professional del centre pel que fa als recursos dels que disposen: *“A la classe normal tenim llibres i llibretes. Al grup empresa tres llibretes, per cada professor, no tenim llibres. I tenim un ordinador a classe.”* A1(9) i *“Al grup empresa tenim tres llibretes. A la classe normal tenim llibres i llibretes.”* A2(9). Els alumnes creuen que amb aquests recursos, poden aprendre bé.

Per altra banda, sí que el professional del centre troba a faltar algun recurs més al centre, però el fet d'ubicar-se en barracons comporta les seves limitacions.

Estaria bé que el centre tingués una aula amb deu ordinadors. Tenim armaris amb ordinadors, però amb els alumnes que som al centre no és suficient. Cal afegir que és difícil poder disposar-ne perquè cal reservar i quan els necessites no els pots tenir. Però bé, ens adaptem al que tenim. (TC9)

Els dos alumnes entrevistats coincideixen amb el professional del centre que estaria bé poder disposar d'algun ordinador més.

Quant a l'avaluació de l'alumnat del PDC, el professional entrevistat explica com es consensuen els criteris generals i específics del PDC i exposa que és un tema controvertit al claustre i que els cal temps per a fer ajustaments de criteris, ja sigui en els aspectes a valorar com en les matèries compartides entre el grup ordinari i el PDC. En aquest sentit, a l'aula ordinària, cada docent decideix els seus criteris i, en les matèries del PDC, hi ha un acord.

Cada professor posa els seus. Aquí tenim un tema difícil. Costa molt que ens posem d'acord. Una part del professorat demana un límit en les notes, però els professors que tenim els alumnes al grup empresa no ho trobem just. (TC9)

El professional del centre exposa que els criteris d'avaluació són iguals per a tots els alumnes del PDC, però canvien quan els alumnes es troben a l'aula ordinària: *“Dins el grup empresa ens posem d'acord en anar tots tres a una.”* (TC9). El professional creu que aquests criteris d'avaluació són adequats per a tot l'alumnat: *“Sí, perquè s'adapten a ells.”* (TC9). El professional del centre explica que l'avaluació de l'alumnat del PDC es fa en base als criteris generals i/o específics.

Els criteris generals són els mateixos per a tots els alumnes del centre com ara els criteris per passar de curs. En referència als específics, els professors del grup ordinari tenen els seus percentatges i nosaltres, al grup empresa, també. (TC9)

El professional del centre explica que en l'elaboració d'aquests criteris hi intervé gran part del claustres de professors ja que són tots els professors que tenen aquests alumnes.

Tots els professors que tenen els alumnes, per tant, bona part del claustre. Realment és complicat posar-se d'acord, per una qüestió de concepte. Podem arribar a una entesa amb cordialitat, però no ens entendrem mai. (TC9)

Quant a l'avaluació de l'alumnat, i sobre si els dos alumnes entrevistats coneixen els criteris d'avaluació de l'evolució en els aprenentatges i si hi ha alguna limitació en les notes, un n'està al cas, però l'altre dubte.

Sí, cada matèria té el seu percentatge i és diferent. Podem treure un deu. Està bé perquè pots treure les mateixes notes que els altres. A1(9)

Els professors ho han explicat, però no me'n recordo. Crec que podem treure la nota que volem. A2(9)

Els alumnes també coneixen el que han de fer per aprovar les matèries del PDC.

Sí, fer el que et demanen els professors. Està bé perquè es pot fer. Podem treure les mateixes notes que tothom, està bé. A1(9)

Per aprovar he de portar-me bé i treballar. Si treballo molt puc treure bones notes, però no passa. A2(9)

El alumnes també coneixen el que han de fer per recuperar les matèries pendents de cursos anteriors: "Sí, he d'aprovar les matèries d'aquest curs, l'anglès. Està bé." A1(9) i "Sí, aprovar aquest curs. Està bé." A2(9). També creuen que la seva actitud de treball, hàbits de treball i comportament és adequada al PDC perquè ara es porten bé i treballen. Pel que fa a com afecta la seva actitud i comportament a l'avaluació de les matèries, també coincideixen afirmativament. Els dos alumnes entrevistats creuen que el professorat del PDC els té en compte les seves dificultats quan avaluen i un puntualitza: "Sí, perquè m'entenen." A1(9). També coincideixen en estar contents amb els resultats que han obtingut fins ara al PDC: "Sí, molt. No em pensava estar aprovant quasi tot." A1(9) i "Sí perquè aprovo més matèries." A2(9). També els importa treure bones notes, però concreten que mentre aprovin també en tenen prou. I també creuen que als seus pares els interessin els seus resultats acadèmics: "Sí, em diuen que m'esforci al màxim, però quan arribo a l'aprovat ja en tinc prou." A1(9) i "Sí, em diuen que estudiï." A2(9)

Pel que fa a la participació de l'alumnat en l'avaluació, el professional l'entrevistat ho nega rotundament, i es mostra crític a que l'alumnat del PDC participi en cap aspecte de l'avaluació a l'hora d'establir criteris d'avaluació.

No, perquè no els considerem responsables. No els estem educant per ser-ho, perquè si tu demanes a un alumne quina matèria vol fer, aquest no et respondrà el que tu li demanes, sinó que té altres interessos que no estan relacionats amb el que fa al centre. Si els féssim cas al que ells volen, potser ens quedariem sense continguts a les matèries o bé, en el cas de l'avaluació, els aprovariem a tots... En el cas de l'avaluació, com a molt, els fem pensar i reflexionar sobre el que fan i com ho fan. (TC9)

L'alumnat també diu que mai se'ls ha preguntat com hauria de ser l'avaluació que fan els professors als alumnes del grup.

Quant a la valoració general del PDC, el professional creu que el PDC aconsegueix la finalitat per a la qual es va proposar, però encara és massa aviat per tenir una opinió.

Pel poc temps que fa que funcionem (quatre anys), crec que sí, però cal més temps per veure més resultats quantificables. Ara bé, si considerem que hem fet més feliços als alumnes pel sol fet d'estar al grup empresa, es pot considerar que és un èxit. De totes maneres, el que compta, de cara als pares quan els proposem el grup empresa, que els facilitem el graduat, és que es graduïn. Desgraciadament són els números finals els que compten. Per altra banda, sí que és veritat que podem derivar a alumnes a programes de formació que si no haguessin passat pel grup empresa no hi haurien arribat mai. (TC9)

Els dos alumnes també coincideixen:

Sí, perquè estic aprovant les matèries que abans no aprovava i ara sí, encara que em quedi l'anglès. Així, quan acabi aquí podré anar a fer un cicle formatiu d'informàtica. A1(9)

I "Sí, perquè aprovo més matèries." A2(9)

Quan es demana al professional què és el que destaca de positiu del PDC, aquest remarca el benestar personal i emocional dels alumnes:

Els alumnes són més feliços, segur. Alumnes que abans no volien anar a l'institut, ara en tenen ganes. Et diria que alguns vénen contents, feliços, han deixat de queixar-se, amb això es guanya en qualitat. Si algú està tranquil, rendeix més bé, no hi ha conflictes. Per altra banda, l'equip directiu és molt sensible a tot aquest alumnat i és la clau perquè funcioni. (TC9)

Els alumnes també expliquen el que més els agrada del PDC: "El que més m'agrada és que ens puguem moure per tot l'institut." A1(9) i "El que més m'agrada són els professors i que estem a fora de la classe. No estem copiant sempre a classe." A2(9). I el professional també creu que funciona: "Sí, i crec que funcionarà molt millor quan la cosa estigui més estabilitzada. (TC9).

Pel que fa a si hi ha algun aspecte millorable en el PDC, el professional del centre creu que sí.

Sí, molts. És un tema de temps per anar perfilant temes com l'avaluació, millorar recursos com els ordinadors. Hi ha un llarg camí per endavant. (TC9)

En aquest punt els dos alumnes participants expressen que no hi ha res que no els agradi del PDC i no troben que hi hagi res a canviar perquè tot els sembla bé.

5.1.10. INFORME C10

Per a la redacció de l'informe del C10 ens basarem en la informació procedent de:

- Entrevista tutor-coordinador del PDC: TC10
- Entrevista alumne: A1(10)
- Entrevista alumne: A2(10)

Per obtenir l'informe C10, ens centrarem en l'anàlisi de la tercera dimensió, és a dir, a partir de **l'opinió del tutor-coordinador de l'alumnat del PDC i l'alumnat del PDC**. Per tant, les dimensions de les característiques formals i de contingut del PDC no es poden tractar perquè no es disposa del document de centre que ho recull. De totes maneres, a través de les aportacions dels diferents participants de la investigació s'ha pogut anar completant totes les dimensions per tal de poder realitzar un informe el màxim de complet.

El C10 públic se situa en un municipi costaner de la comarca del Baix Empordà. El municipi té una població de 10.500 habitants. El centre té el seu origen el 1979 i és l'únic centre del municipi que ofereix els estudis d'ESO i també acull els alumnes d'un municipi pròxim. A més, s'hi pot cursar el Batxillerat de doble titulació batxillerat-*baccalauréat*. El centre atén a la diversitat de l'alumnat en una doble vessant. És a dir, per una banda el centre disposa d'un pla d'excel·lència educativa i per altra disposa d'un PDC, modalitat A, per a alumnes amb trastorns de comportament. Aquest està format per un grup específic de nou alumnes de segon a quart d'ESO (i excepcionalment primer). Donada la problemàtica actitudinal dels alumnes, habitualment, se'ls suggereix deixar el centre als setze anys.

Pel que fa a l'origen del PDC al centre, el professional del centre ens explica que el recurs s'inicia quan el Departament d'Ensenyament va crear aquesta mesura d'atenció a la diversitat.

Es va iniciar fa catorze anys. Fa deu anys que sóc al centre, exceptuant el curs passat que per les retallades vaig haver de marxar. Aquesta va sorgir per a atendre alumnes de segon, tercer i quart d'ESO amb una problemàtica conductual molt important. El centre es troba ubicat en un entorn sociogeogràfic difícil on hi ha un cert tipus d'alumnes amb una problemàtica de consum de substàncies i alcohol, amb problemes amb la justícia i mossos, i amb famílies molt desestructurades. També hi ha alumnes absentistes. (...) És un grup tancat, amb molt pocs professors i dona resultat perquè el grau de conflictivitat baixa en picat. Cal calmar-lo amb mesures contundents de disciplina per poder començar a fer alguna cosa de treball. El curs passat, per temes organitzatius, no es va poder complir aquest punt i realment, els companys diuen que, va ser nefast. Has de pensar que m'ha desaparegut tot el meu material del taller (...)(TC10)

Aquest professional creu que era molt necessari plantejar aquest tipus de programa perquè els altres alumnes del centre poguessin treballar.

Absolutament. Aquests alumnes dinamiten les classes. La seva problemàtica ve de fora l'institut i, per tant, és molt i molt difícil de gestionar. Amb aquest programa hem trobat la solució perquè els grups ordinaris puguin treballar i, fins i tot, el centre poder-se plantejar grups d'excel·lència i, també, grups d'adaptació de continguts per a aquells que tenen dificultats, anomenats grups A (segon, tercer i quart). Per tant, de cap manera es barregen alumnes conductuals amb alumnes amb dificultats d'aprenentatge. Només hi intervenim dos professors. Jo, faig divuit hores i una altra

noia que en fa dotze. L'experiència ens diu que si hi ha gaires professors, llavors és un desastre. No funciona. (TC10)

Pel que fa a *la finalitat del PDC*, el professional del centre estaria d'acord amb que a mig termini, si un alumne forma part del PDC és perquè pugui millorar els seus resultats acadèmics, millori la seva confiança personal i se senti més integrat al centre, però les prioritats del centre passen per davant d'aquest plantejament.

En el nostre centre, aquest no és el plantejament prioritari. És a dir, primer es tracta que aprenguin una disciplina que no tenen. Si no la compleixen, s'expulsen a casa, una setmana a casa i així successivament. Si en el grup no treballen, no fan res fins que en algun moment exploten i acaben expulsats. Els qui mica a mica ho van entenent, llavors, tenen l'opció de redreçar-se i poden arribar a un graduat. Tot i que són pocs els qui arriben a cap. (TC10)

De totes maneres, els alumnes entrevistats coincideixen que formar part del PDC ajuda a millorar els seus resultats acadèmics: *"Sí, porque estoy aprobando. Si estuviera en el grupo normal lo suspendería todo."* A1(10) i *"Sí, perquè ara estic aprovant."* A2(10)

Per altra banda, el professional del centre també està d'acord en què la finalitat última del PDC és que els alumnes puguin assolir un graduat en educació secundària i és una mesura adequada per a aconseguir-ho, però el camí és llarg: *"Si ells són capaços de veure-ho sí, però abans no s'arriba aquí, saber tenir un mínim de disciplina al centre és bàsic."* (TC10). Els alumnes entrevistats coincideixen que treballen més per assolir el graduat, però també cal veure com evolucionen.

Sí, porque si ahora mismo me ponen en la clase no me lo saco, pero en este grupo veo posibilidades. Ahora trabajo y me estoy esforzando. Si me saco la ESO, querría hacer idiomas porque se me dan bien, pero se tiene que estudiar mucho. A1(10)

I reflexionant si hi hauria altres mesures per aconseguir el graduat en educació secundària, el professional del centre explica que, per a atendre aquest tipus d'alumnat, aquesta mesura és la més adequada: *"De moment aquesta mesura ens permet que hi hagi pau social a les classes. Per tant, l'aula oberta serveix."* (TC10)

Quant a *l'estructura curricular del PDC*, i més concretament en l'agrupament de les matèries per àmbits que proposa el Departament d'Ensenyament, el professional de centre no es mostra partidari d'aquest tipus d'agrupament.

Aquests alumnes com més coses facin que s'assemblen als altres millor, perquè és més fàcil convèncer-los que estan fent el mateix que els altres, però a un altre ritme. És una manera de tractar-los igual i no fer-los sentir diferents. Ja prou que s'hi senten, això seria un element més de diferència. (TC10)

Quan es concreta en aquesta agrupació de matèries per àmbits al centre, el professional confirma que no ho fan servir: *"Fan les mateixes matèries que els altres alumnes. Tot igual."* (TC10)

En aquest mateix punt, l'estructura de matèries/àmbits del currículum, fent-ho extensiu a matèries compartides amb el grup ordinari no ho podem valorar perquè els alumnes formen un grup específic.

Els alumnes confirmen el que exposa el professional del centre i apunten que ja els va bé estar sols.

Referent a la *durada del PDC*, l'estada de l'alumnat a aquest grup es troba pels voltants de tres cursos acadèmics, però és molt variable per la casuística de l'alumnat.

Els alumnes poden estar al grup fins a l'edat que els hi ho permeti cursant el curs que toca. Molts ja porten repeticions i quan arriben als setze anys se'ls convida a plegar, si no hi ha cap opció de treure's un graduat. (TC10)

L'alumnat entrevistat confirma el que explica el professional: "*Creo que me dejaran terminar cuarto si continuo así. Así que estaré tres años y medio, casi cuatro.*" A1(10) i "*Si continuo així, fins a quart d'ESO (quatre anys), però m'he de portar bé.*" A2(10)

Quant a la *distribució horària de matèries del PDC*, el professional del centre ens exposa que els alumnes fan el currículum de segon, tercer i quart d'ESO: "*Sí, el currículum és el mateix perquè hem d'acabar posant les notes com a tots els alumnes.*" (TC10)

Quant a l'*alumnat del PDC*, en el seu moment d'incorporació, el professional del centre està d'acord amb el plantejament que fa el Departament d'Ensenyament en què els alumnes es puguin incorporar al PDC principalment a quart d'ESO, o a partir de tercer d'ESO a proposta de l'equip docent, o que havent cursat segon d'ESO passi a tercer d'ESO, malgrat no estar en condicions de passar i haver repetit algun curs. Ara bé, concretant en el centre on ens trobem, el plantejament canvia.

Sabem que la normativa diu que en aquest grup només hi pot entrar alumnes de tercer i quart, però el centre té unes altres necessitats que han estat explicades a inspecció i no hi ha cap problema a incorporar alumnes de segon i, fins i tot, algun repetidor de primer, al grup. (TC10)

Aquestes argumentacions queden confirmades amb les explicacions que donen els alumnes entrevistats quan se'ls pregunta en quin curs/edat van entrar a formar part del PDC.

Ahora estoy en tercero. Entré un mes después de empezar primero de ESO, tenía trece años. Entré porque no hacía nada, me aburría y cuando me aburro me da por tocar las pelotas. A1(10)

Vaig començar repetint primer i ara faig tercer d'ESO. Perquè no treballava a res i em portava malament. A2(10)

Pel que fa al perfil de l'alumnat del PDC, el professional del centre explica i valora positivament l'alumnat que en forma part. Aquest destaca que el seu perfil és de tipus actitudinal.

El perfil d'alumnes que formen part de l'aula oberta són aquells que prové de famílies que no funcionen, alumnes amb problemes de consum i problemes legals, i alumnes absentistes. A mi em

sembla bé. El centre necessita poder treballar en condicions i atendre a aquests alumnes, és la solució que hem trobat fins ara. Jo estic a la disposició del centre. (TC10)

Referent a com s'estableixen els criteris d'admissió, el professional del centre els valora positivament i insisteix que el PDC és per a alumnes amb problemes de conducta a l'aula.

Aquests els han fet l'equip directiu i la CAD. Responen a una necessitat bàsica del centre, és a dir, atendre uns alumnes perquè uns altres puguin treballar. Degut a l'entorn on ens trobem em semblen molt coherents i clars.(...) Hi estic completament d'acord perquè s'ajusten al que el centre necessita. (TC10)

Pel que fa a la manera com s'estableix el procediment d'incorporació d'alumnes al PDC, el professional del centre comparteix i valora positivament.

La necessitat sorgeix al equip docents, el tutor ho passa a la CAD, hi ha una valoració i, si es creu oportú, es passa directament a l'aula oberta. No es parla amb les famílies. La decisió és del centre, forma part de l'autonomia del centre.(...) Sí, em sembla correctíssim. (TC10)

Aquest també creu que es fa una bona selecció de l'alumnat pel grup específic.

Referent al nombre d'alumnes més adequat per al PDC, el professional explica que ha de ser un grup petit.

Ha de ser un grup reduït perquè controlar aquest alumnat no és tan fàcil i, al ser pocs, es pot gestionar al grup bé. Jo crec que parlant d'aquests alumnes, deu ja són molts. (TC10)

En aquest mateix sentit, es demana al professional quants n'hi ha al seu centre i com ho valora:

Actualment n'hi ha nou, però pot variar en funció de les necessitats que es presenten. No sol canviar gaire però, si cal donar un respir al grup ordinari, s'incorporen al grup d'aula oberta. Em sembla bé perquè el centre és el que vol i necessita, i jo estic per a això. (TC10)

Els alumnes entrevistats també valoren positivament un nombre reduït al grup PDC: "Sí, porque pueden estar más tiempo contigo, se entretienen más a explicar las cosas. Está bien." A1(10) i "Sí, perquè si som pocs alumnes els professors ens presten més atenció." A2(10)

Centrant-nos en la participació de l'alumnat, concretament si intervenen en algun aspecte del PDC (per exemple, en la tria d'activitats, de continguts, etc.), el professional del centre explica que no.

No, l'experiència diu que a aquest tipus d'alumnes no se'ls pot deixar opinar de res. Primer han d'aprendre a seguir una disciplina marcada i clara. Ells ho tenen claríssim. (TC10)

Els alumnes participants coincideixen dient que no se'ls ha preguntat mai.

Quant a la satisfacció de l'alumnat del PDC, ambdós alumnes coincideixen en què hi ha diferències entre el professorat del PDC i la resta.

Sí, porque los dos profesores que tenemos ahora son más cercanos, más comprensivos, tienen más paciencia. En la clase normal todo son deberes. A1(10)

Estan més per nosaltres, pel que fem. Ara està millor. A2(10)

Quan se'ls demana si els professors es dediquen a treballar amb ells els coneixements teòrics i pràctics per igual, aquests destaquen que al PDC els coneixements són teòrics.

Hacemos cosas más teóricas porque apenas salimos de clase. De vez en cuando ayudamos a montar cosas para actos del instituto. También si estudiamos la fotosíntesis tenemos plantas en clase. A1(10)

Treballem moltes coses teòriques, però també fem coses pràctiques. Per exemple, cuidar les plantes. A2(10)

Els dos alumnes entrevistats es manifesten molt contents d'estar al PDC. Pel que fa a si s'han perdut alguna cosa pel fet d'estar al PDC, no coincideixen i aclareixen:

Las excursiones. Pero claro como soy muy nervioso puedo molestar bastante. Así que me sabe mal perderme algunas de las que han hecho. A1(10)

I "No, perquè fem el mateix de manera diferent." A2(10). Aquests no coincideixen sobre si es relacionen igual amb els companys del PDC que amb els companys de l'aula ordinària: "Me he distanciado de algunos amigos pero he hecho otros. Me relaciono mucho más con los amigos que tengo fuera que con los que tengo dentro." A1(10) i "Sí, no he perdut cap amic, que va. Tinc els mateixos." A2(10)

Pel que fa al professorat del PDC, i els criteris que se segueixen per assignar-lo, el professional del centre explica que el centre prioritza la voluntarietat del professorat. Aquest afegeix que algun any el centre ha tingut dificultats per a trobar professionals, però no és l'habitual.

El criteri principal és el voluntariat. Tant jo com l'altra noia, que els tenim a classe, hi som perquè volem. (...) Jo estic encantat d'estar-hi. Crec que és un criteri molt coherent perquè estar amb aquests alumnes, i concretament en aquest centre, és bastant dur. Per tant, ho has de tenir clar. (TC10)

Referent al perfil del professorat del PDC, el professional explica quines característiques creu que ha de tenir un professor que formi part del PDC a nivell de formació, actitud i experiència:

És complicat respondre. Has de treballar amb molta il·lusió. T'has de plantejar què vols aconseguir amb aquests alumnes. Has de tenir clar que vols ajudar-los a ser persones educades i respectuoses. No fa falta tenir coneixements en aquests alumnes, només ser persona. Per mi, a la meva edat (seixanta-un anys) l'experiència m'ajuda molt a saber com tractar-los perquè m'he trobat amb tot. Per mi estar en aquest grup és un repte personal, una nova motivació per a treballar. Fa deu anys que vaig tenir aquesta necessitat. (TC10)

El professional entrevistat creu que el professorat, en general, no està format per poder impartir docència en un PDC.

No, sincerament. Jo vaig estudiar història de l'art i mai m'hauria plantejat fer això. Per tant, jo que no he tingut cap formació i vull estar amb ells. Tots sabem que la universitat no ens prepara per estar amb aquests alumnes. Hi ha una part molt petita de professors que estan sensibilitzats per a aquests alumnes. És difícil. (TC10)

Referent al temps que fa que el professorat que forma part del PDC treballa com a docent, el professional entrevistat valora la relativitat de la importància a portar-n'hi molt.

En el meu cas sí, estic a punt de jubilar-me. Però treballar amb aquesta tipologia d'alumnes ho faig des de fa deu anys.. Per altra banda, la meva companya porta poc temps a l'ensenyament i aquest any ha volgut participar-hi i n'està força satisfeta. Ens ajudem molt. (TC10)

Centrant-nos en la motivació del professorat del PDC, el professional entrevistat explica que hi ha professorat que es presenta de manera voluntària a formar part del PDC del centre.

Sí, els dos professors que hi som és perquè hi volem ser. La motivació és un tema de reptes personals. En el meu cas, quan m'acostava als cinquanta vaig tenir la necessitat de buscar nous horitzons. (TC10)

Aquest també creu que el professorat del PDC està implicat, és coneixedor de la realitat de l'alumnat i s'esforça per a innovar.

Sí, absolutament. Com més puguis conèixer la realitat dels alumnes, més fàcil és poder trobar la manera d'ajudar-los. De totes maneres, amb la problemàtica dels alumnes d'aquest centre, això també és difícil. En el dia a dia, has d'anar provant petits detalls que els puguis enganxar a fer alguna cosa positiva per a ells. És una manera de donar-los sentit al que fan. (TC10)

Pel que fa al reconeixement del centre al professorat del PDC, el professional entrevistat explica que el centre no preveu cap incentiu perquè el professorat accepti formar part de l'equip docent del PDC perquè considera que no és necessari. El professional creu que rep el suport i reconeixent de l'equip directiu i professorat del centre per la feina que estan fent al PDC: *"Sí, em sento molt recolzat per tothom. Se m'escolta i se'm respecta."* (TC10). Aquest professional no aprecia cap diferència entre el professorat del centre i els companys que participen al PDC: *"Com un professor més, sens dubte."* (TC10)

Referent a la satisfacció de l'alumnat sobre el professorat que té des del punt de vista del professional del centre, aquest creu que els alumnes estan contents: *"Estic segur que sí. Ja veuràs què et diuen quan parlis amb ells."* (TC10)

Quant a la periodicitat de reunió de l'equip docent del PDC, el professional del centre exposa que es reuneixen una hora a la setmana: *"Tenim una hora d'equip docent assignada a la setmana, com tots els altres grups del centre."* (TC10). I, seguint en aquest sentit, el professional del centre creu que és suficient.

Encara que sigui una hora a la setmana, el temps dedicat és molt més ja que entre classes i les hores de pati la comunicació és constant amb la companya. Al cap de la setmana poden ser cinc hores. (TC10)

Pel que fa a la coordinació entre l'orientador educatiu i el tutor del PDC, el professional del centre comenta que no tenen cap moment establert, però sí que parlen quan convé: *"No fem cap tipus de coordinació, però si cal parlar, quan calgui ho fem. Parlem quan és necessari."* (TC10). El professional del centre valora positivament la coordinació de l'equip docent del PDC.

Quant a la tutoria del PDC, el professional del centre explica que no coneix el criteri d'assignació del tutor del grup de PDC, però dedueix que la trajectòria al centre l'avalua.

El centre em coneix, jo m'hi vaig oferir i em van posar un K com a professor d'atenció a la diversitat. Joestic encantat de fer-ho, és un repte personal cada dia. (TC10)

I pel que fa a l'opinió del professional del centre sobre si és suficient la dedicació d'una hora de tutoria setmanal amb l'alumnat del PDC, aquest ho valora positivament: *"Sí, ja està bé el que hi ha, però segur que es fa molt més que una hora."* (TC10). L'alumnat entrevistat creu que la dedicació d'una hora setmanal amb el grup específic està bé: *"Sí, porque hacemos tutoría todas las horas de la semana."* A1(10) i *"Fem tutoria totes les hores."* A2(10)

Quant a la coordinació de la tutoria, es demana al professional si la tutoria del PDC segueix les directrius del PAT del centre i exposa que no perquè l'acció tutorial és constant.

No faig hora de tutoria, sinó que cada hora de classe ja és tutoria. El meu treball amb ells se centra en parlar molt, sense tenir massa res a punt perquè sempre has de valorar com es troben en aquell moment. És totalment imprevisible el que puguis fer a classe, per tant, és perdre el temps preparar activitats. Tot va sobre la marxa. És impossible seguir el pla d'acció tutorial. Sí que em trobo amb l'orientadora per parlar i retocar les programacions generals del grup. (TC10)

També es demana al professional del centre si hi ha algun tipus de coordinació amb les tutories del grup ordinari, si els alumnes del PDC també hi participen. Aquests no poden opinar sobre aquest punt perquè l'alumnat del PDC no hi participa.

Referent a les activitats de tutoria, el professional del centre explica que té llibertat per a gestionar les activitats de tutoria.

Tinc llicència per a fer el que vulgui degut a les característiques tan concretes dels alumnes que hi ha a l'aula oberta. No segueixo cap programació, sinó el que passa en el dia a dia. El meu discurs a nivell de tutoria és que han de ser persones. Han de saber respectar els altres i ser ben educats. És l'únic objectiu que em plantejo. Si llavors aprenen alguna cosa més, benvingut sigui. Per tant, no treballem activitats concretes de tutoria. Per a mi, la tutoria ja és cadascuna de les divuit hores que estic amb ells. (TC10)

En aquest punt els alumnes entrevistats valoren positivament la tutoria del PDC: *"Está bien, hablamos mucho de lo que nos preocupa y de lo que nos pasa. Está bien."* A1(10) i *"Está bé, parlem molt."* A2(10). Ambdós també comenten que a la tutoria parlen molt: *"No hacemos actividades de tutoría, sólo hablamos. Está bien."* A1(10) i *"Les activitats de tutoria són parlar i parlar del que ens preocupa i ens passa. Això està bé perquè no passava abans."* A2(10). També confirmen que no fan tutoria amb els altres companys del grup ordinari i expliquen que el centre no els demana formalment una responsabilitat per entrar a formar part del PDC. Ara bé, la

condició bàsica per poder estar al grup del PDC és tenir un bon comportament: *“Bueno que me tengo que portar bien porque si no me envían una semana a casa. Me parece bien.”* A1(10) i *“Em demanen que em porti bé perquè a la mínima te’n vas a casa una setmana.”* A2(10)

Referent a la comunicació amb les famílies, el professional del centre explica que el tutor ha de seguir les mateixes directrius que la resta de tutors, però la realitat de l’alumnat és peculiar: *“D’entrada hauria de fer el mateix que la resta de tutors del centre, però la realitat és una altra. Per tant, s’intenta i, si s’aconsegueix, és fantàstic.”* (TC10). També explica que pel que fa a la comunicació amb la família s’intenta fer l’habitual.

Amb algunes famílies costa molt posar-s’hi en contacte i amb d’altres el contacte és proper. Aquí m’ajuden molt els serveis socials, són molt competents. (TC10)

El professional del centre també explica que es demana un compromís/responsabilitat a les famílies i alumnes per a entrar a formar part del PDC, però no de manera formal: *“El compromís és que si fan el que se’ls demana i es porten bé, entre cometes, aprovaran.”* (TC10). Els alumnes entrevistats coincideixen que no és massa habitual la comunicació de la seva família amb el tutor: *“Creo que de vez en cuando hablan por teléfono, pero mi madre no tiene coche y no puede venir.”* A1(10) i *“No molt, però algun cop vénen a parlar.”* A2(10). Els alumnes creuen que, quan el tutor es reuneix amb la seva família, ho fan per parlar de temes importants/interessants: *“Supongo que sí.”* A1(10) i *“Sí, i tant. Perquè parlen de mi.”* A2(10). També, ambdós alumnes coincideixen en què el seu tutor té una bona comunicació amb la seva família.

Quant a la metodologia i recursos utilitzats al grup del PDC, el professional del centre comenta que es treballa el mètode tradicional.

Principalment cadascú fa la seva feina, centrada bàsicament en competències bàsiques. Llavors hi ha moments de distensió en què es fan treballs pràctics puntuals. Per exemple, encarregar-se de les plantes, netejar fulles dels parterres. No podem tenir un projecte de manteniment de centre perquè hi ha hagut denúncies per part de pares. Això ha dificultat molt que es poguessin fer activitats més al pati com ara, hort o enjardinament. Participem molt en el muntatge dels espais d’activitats del centre, per exemple, muntar un escenari, traslladar taules i cadires,... També treballem molt la responsabilitat, donant-los càrrecs, com ara: el responsable de regar les plantes, el responsable d’anar a buscar material, el responsable d’esborrar la pissarra, el responsable del magatzem, el responsable de les fotocòpies,... No podem anar al taller perquè és molt perillós. Hi ha hagut experiències molt dures, ja sigui fent-se mal o bé sostraint material. (TC10)

Els dos alumnes entrevistats coincideixen amb el professional del centre.

Yo hago mi trabajo y los otros compañeros el suyo. Esto lo hacemos dependiendo del día porque a veces nos pasamos mucho rato hablando, algunos días si estamos un poco dormidos no hacemos mucho y cada uno hace sus fotocopias. Trabajamos juntos cuando tenemos que montar algo para el instituto. A1(10)

Jo faig les meves coses i els altres les seves. Al final del trimestre hem de presentar tot el que hem fet. A2(10)

Els alumnes creuen que les estratègies que es treballen al PDC els ajuden a aprendre millor i un aprofundeix:

Así ya me va bien. Porque yo nunca he hecho nada y siempre he aprobado porque soy inteligente. En (educación) primaria aprobé los exámenes de la Generalitat con un bien, pero no sé cómo. Ahora veo que si quiero aprobar tengo que presentar las actividades de clase. Ya no me sirve hacer un examen y hay días que me da palo trabajar. Pero este año me estoy poniendo las pilas. A1(10)

Aquests també creuen que es treballa de manera diferent a quan estaven al grup ordinari i coincideixen: *“Sí, estoy aprendiendo muchas cosas y no hay tantos deberes.” A1(10)* i *“Sí, bastant perquè a l’altre grup no aprenia tant.” A2(10)*

Pel que fa als recursos utilitzats al PDC, el professional no en destaca cap en especial i tampoc en troba a faltar cap perquè el que tenen és correcte i suficient, no tenen llibres i usen força els ordinadors.

Treballem amb fotocòpies. No tenim llibre. Fem servir força els ordinadors, on hi passen els apunts de classe. Treballem programes de tractament de textos i fulls de càlcul. A1(10)

Els alumnes entrevistats també coincideixen amb el professional del centre: *“No tenemos libros, trabajamos con fotocopias y bastante con los ordenadores.” A1(10)* i *“Treballem amb fotocòpies i no tenim llibres. Anem a l’aula d’informàtica moltes vegades a passar els apunts.” A2(10)*. Els alumnes també afegeixen que aquests recursos els ajuden a aprendre i no en troben a faltar cap.

Quant a l’avaluació de l’alumnat del PDC, el professional entrevistat explica que se segueix un planteig basat en l’avaluació contínua.

El criteri bàsic és l’avaluació contínua. Només es posa un cinc si fan el que se’ls demana i es porten bé. A partir d’aquí hi ha un treball del dia a dia entre els alumnes i nosaltres on és un estira i arronsa. Si acabant l’avaluació no han acabat de fer la feina, tenen l’opció d’anar-ho fent i si ho fan, aproven. Només depèn d’ells mateixos. (TC10)

El professional explica que els criteris d’avaluació són iguals per a tots els alumnes del PDC. Aquest també creu que aquests criteris d’avaluació són adequats per a tot l’alumnat. També comenta que l’avaluació de l’alumnat del PDC es fa en base als criteris generals i/o específics, com tothom: *“Sí, com tothom. Tot i que es té en compte si són alumnes de segon, tercer i quart.” (TC10)*. El professional del centre confirma que de l’elaboració d’aquests criteris se n’encarrega l’equip docent del PDC i la CAD, no el claustre: *“Els professors de l’aula oberta i la CAD. Tots ho tenim claríssim i no hi ha cap problema. Ningú discuteix res.” (TC10)*

En el punt de l’avaluació de l’alumnat, els dos alumnes entrevistats coneixen els criteris d’avaluació de la seva evolució en els aprenentatges i si hi ha alguna limitació en les notes.

Nos lo han explicado en clase y ya me parece bien. Solo podemos sacar un cinco. A veces puede parecer que no es justo porque no es lo mismo pillar el cinco pelado que el que lo saca sin esforzarse mucho y sacamos la misma nota, pero es un aprobado. A1(10)

Sí, els professors ens ho han explicat. Em sembla bé. Sí, un cinc. Està bé. A2(10)

També coneixen el que han de fer per aprovar les matèries del PDC.

Sí, fotocopia que me pasan, fotocopia que tengo que hacer y ya está. Llevarlo todo al día, aunque ahora ya voy un poco atrasado. Solo podemos sacar un cinco pero es un aprobado. A1(10)

He de treballar, fer-ho tot i comportar-me. Si treus un cinc és aprovat i ja està bé. A2(10)

També coneixen el que han de fer per recuperar les matèries pendents de cursos anteriors.

No tengo materias suspendidas, pero si apruebas este curso te aprueban las del curso anterior. A1(10)

Si aprovo les ciències naturals aquest curs ja em quedaran aprovades. Està bé perquè amb aquest curs pots aprovar el curs passat. A2(10)

També creuen que la seva actitud de treball, hàbits de treball i comportament és adequada al PDC: *“Ahora sí, desde que estoy en el grupo.”* A1(10) i *“Ara sí, abans no.”* A2(10). Pel que fa a com afecta la seva actitud i comportament a l'avaluació de les matèries, també coincideixen afirmativament: *“Bien, ahora no tengo problemas.”* A1(10). Els dos alumnes entrevistats creuen que el professorat del PDC els té en compte les seves dificultats quan avaluen.

Yo no creo que tenga dificultades sino que me da palo hacer las cosas. Los profesores me ponen las notas que ellos creen que me merezco. A1(10)

I l'altre apunta: *“Sí, perquè sóc molt nerviós.”* A2(10)

Els dos alumnes estan contents amb els resultats que han obtingut fins ara al PDC: *“Sí, sí. Me gusta que te den oportunidades para ir presentando los trabajos de clase porque a veces me cuesta mucho ponerme a trabajar.”* A1(10) i *“Sí, perquè no m'han expulsat més i treballo més. Ara em va millor.”* A2(10). Els importa treure bones notes, però també es conformen amb només aprovar: *“Mientras me pueda sacar la ESO, las notas me dan igual. Si apruebo mejor.”* A1(10) i *“Si pogués treure més d'un cinc, millor, però almenys aprovo.”* A2(10). També creuen que als seus pares els interessin els seus resultats acadèmics: *“Mi madre nunca me dice nada porque como nunca he hecho nada tampoco me dice nada.”* A1(10) i *“Sí, em diuen que he d'estudiar i no puc perdre aquesta oportunitat per treure'm el graduat.”* A2(10)

Pel que fa a la participació de l'alumnat en l'avaluació, es demana a l'entrevistat si l'alumnat del PDC participa en algun aspecte de l'avaluació a l'hora d'establir criteris d'avaluació. Aquest diu que no rotundament: *“No, cap possibilitat. En el moment que se'ls dona una petita opció per decidir, acabem malament. Ho tenen clar, ho accepten i no hi ha res a discutir.”* (TC10). Els dos alumnes també diuen que mai se'ls ha preguntat com hauria de ser l'avaluació que fan els professors als alumnes del grup.

Quant a la valoració general del PDC, el professional creu que el PDC aconsegueix la finalitat per a la qual es va proposar.

En aquest context social que tenim i la manera que està muntat el grup, claríssimament sí. Joestic content que alguns dels alumnes hagin accedit a algun cicle formatiu i se n'hagi sortit, perquè, gairebé tots, tenen capacitats per sortir-se'n. Per tant, alguna cosa hauran après a l'institut. (TC10)

Els dos alumnes coincideixen en què estan aconseguint el que es van proposar al entrar al PDC i n'estan contents.

El professional destaca aspectes positius del PDC:

El treball que fem perquè aprenguin a ser persones educades i respectuoses. Ells ho tenen claríssim. (TC10)

Els alumnes també expliquen el que més els agrada del PDC: *"Me gusta que seamos todos amigos, que seamos una clase. Somos bastante parecidos, somos un poquito nerviosos."* A1(10) i *"El que més m'agrada és que som pocs i amics. Si ens fa falta "algo" ens ajudem."* A2(10)

El professional també creu que el PDC funciona.

Sí, perquè alguna cosa es deu fer bé perquè hi hagi alumnes que se'n surtin. A part, permet que el centre funcioni amb més normalitat. (TC10)

Pel que fa a si hi ha algun aspecte millorable en el PDC, el professional del centre creu que sí, especialment les activitats fora de l'aula.

Sempre. Per exemple, en aquest centre trobo a faltar una activitat fora de l'aula que ja teníem, però per temes legals ara no tenim. Perquè era una manera de treure molt estrès i tensió als alumnes. Des de que estem en un centre nou, ara fa tres anys, l'hort ha desaparegut i ningú s'atreveix a engegar-ho. Això no vol dir que no hi haguem pensat. (TC10)

En aquest punt els dos alumnes participants expressen punts de vista diferents, per una banda a l'A1(20) li agrada tot i, per l'altra, l'A2(10) exposa: *"El que no m'agrada és que si t'expulsen són cinc dies de cop."* Pel que fa a alguna proposta de canvi per al PDC, també expressen opinions diferents, un diu que tot li està bé i l'altre concreta: *"Me gustaría hacer más cosas fuera de la clase porque sé que otros años iban."* A1(10)

5.2. INFORMES TRANSVERSALS

En aquest apartat elaborarem els informes transversals de la investigació. S'organitzen en tres apartats seguint la definició de les dimensions establertes en el plantejament de l'estudi: característiques de contingut dels PDCs, característiques de forma dels PDC i l'opinió sobre el PDC per part del professional d'orientació educativa del centre de secundària, el tutor de l'alumnat del PDC i l'alumnat del PDC.

Per a conèixer les característiques formals i de contingut dels PDCs d'aquesta investigació ens basem en els documents de centre consultats en els diferents centres, concretament dels plans d'atenció a la diversitat dels centres d'educació secundària i d'altra documentació relacionada.

Tal com s'ha exposat anteriorment, malgrat la mostra d'aquesta investigació se centra en deu centres públics de les comarques gironines, només podem disposar de la informació facilitada per cinc. En aquest punt cal recordar el que ja s'ha esmentat en l'explicació del desenvolupament de l'estudi, és a dir, que donat que es constaten llacunes d'informació en la documentació facilitada pels centres, alguns aspectes s'han completat amb l'aportació dels professionals quan han estat entrevistats.

Per altra banda, per conèixer l'opinió sobre el PDC per part del professional d'orientació educativa del centre de secundària, el tutor de l'alumnat del PDC i l'alumnat del PDC; s'ha pogut comptar amb tots els participants dels 10 centres amb alguns ajustos, que ja s'han apuntat anteriorment, però que no han suposat cap obstacle de cara a donar resposta a tots els indicadors plantejats en la investigació.

5.2.1. LES CARACTERÍSTIQUES FORMALS DELS PDCs

Centrarem l'explicació de les característiques formals dels PDCs en els tres blocs d'indicadors definits en el marc teòric, concretament en el capítol 3:

- Organització i disseny del PDC
- Elements constitutius del PDC
- Seguiment i avaluació del PDC

Pel que fa a l'organització i disseny dels PDCs dels centres, notem que tots els casos, dels que disposem de documentació de centre i dels que no, corresponen a la modalitat A. Fet lògic ja que aquest ha estat un criteri de selecció dels casos en la investigació.

La documentació que han facilitat els cinc centres forma part del pla d'atenció a la diversitat de cada centre (concretament, la relacionada amb els programes de diversificació curricular) i d'altres documents relacionats (projecte curricular de centre i programacions didàctiques). Els professionals que elaboren i coordinen aquests documents no tots tenen el mateix perfil ni càrrec. Al C1 ho fa el coordinador pedagògic del centre, al C2 l'orientador escolar, al C3 el professor d'atenció a la diversitat i als C4 i C5 no consta qui ho fa. Vegem-ho a la taula 5.1.

Taula 5.1. Relació de centres amb professionals que elaboren els documents consultats.

CASOS	COORDINADOR PEDAGÒGIC	ORIENTADOR ESCOLAR	PROFESSOR ATENCIÓ A LA DIVERSITAT	NO CONSTA
C1	X			
C2		X		
C3			X	
C4				X
C5				X

En els documents dels cinc casos/centres dels quals es disposa informació, tots concreten que l'alumnat que forma el PDC constitueix un grup específic. Ara bé, no hi ha cap centre que coincideixi en les hores que el centre inverteix en aquest grup. Vegem-ho a la taula 5.2.

Taula 5.2. Relació de centres amb assignació d'hores al PDC.

CASOS	HORES ASSIGNADES AL GRUP PDC
C1	30
C2	26
C3	29
C4	12
C5	24

Quant a la integració de l'alumnat del PDC en algun grup ordinari del centre, trobem que en el C1 no comparteixen cap hora amb el grup ordinari, però a la resta de centres sí. Vegem-ho a la taula 5.3.

Taula 5.3. Relació de centres amb assignació d'hores al grup ordinari.

CASOS	HORES ASSIGNADES AL GRUP ORDINARI
C1	0
C2	4 (3rESO)
C3	1 (2nESO)
C4	18 (3rESO)
C5	6 (3rESO)

En cap dels centres, dels que es disposa informació per escrit, no hi consta cap informe adreçat al Departament d'Ensenyament amb el nombre d'alumnes que cursen el programa i els recursos necessaris per a posar en funcionament el PDC.

Pel que fa *als elements constitutius dels PDCs* dels centres, només el C3 exposa els principis pedagògics, metodològics i organitzatius del PDC. De fet, només concreta el primer aspecte, és a dir, explica que el PDC del centre es fonamenta en els principis psicopedagògics que defineix la normativa vigent. En aquest sentit, es proposen principis de l'educació comuna i d'atenció a la diversitat de l'alumnat per assolir unes competències bàsiques en la finalització de l'etapa.

Tots els centres d'aquest estudi especifiquen els criteris i procediments d'assignació d'alumnat al programa. Aquests els veurem amb més deteniment quan ens centrem en els aspectes de contingut dels PDCs.

Referent a la concreció dels criteris organitzatius (agrupament d'alumnat, espais, horaris i utilització de recursos materials) del PDC, el C5 no els concreta. Per altra banda, els altres centres expliquen alguns dels aspectes, però no de manera completa. Així, pel que fa a l'agrupament de l'alumnat, els C1 i C2 especifiquen que el PDC és per alumnes de tercer i quart d'ESO, el C3 concreta que és per alumnes de primer (de manera excepcional en una repetició), segon i tercer d'ESO i es prioritzen aquells que presenten dificultats d'aprenentatge. En aquest darrer centre, els alumnes amb problemes actitudinals se'ls dona l'oportunitat de participar-hi, sempre i quan respectin el contracte didàctic; i el C4 no ho especifica, però els professionals del centre apunten que és per a alumnes de tercer i quart d'ESO. Quant als espais, només el C3 i el C4 hi fan referència: el primer exposa que es disposa d'una aula taller, una aula qualsevol del centre per a fer classe i un magatzem de treball; i el segon, de quatre espais bàsics com l'aula informàtica, la biblioteca, una aula i el taller. Pel que fa als recursos materials emprats, només el C3 explica que es treballa amb material fotocopiats, ordinadors i PDIs del centre, en la mesura del possible. Malgrat que en els altres centres no s'especifiquen els recursos materials, de les

entrevistes realitzades als professionals dels centres, se'n desprèn que coincideixen força amb el C3. Concretant els recursos humans, el C3 disposa d'un monitor facilitat per l'ajuntament per treballar els projectes del taller. Per últim, també el C3 és l'únic que facilita l'horari de l'alumnat on es pot ressaltar que les matèries amb més continguts teòrics (ciències naturals, ciències socials i tecnologia) es treballen de manera pràctica en petits projectes al taller del centre.

Referent a l'organització del currículum dels PDCs, es constata que en tots els centres s'acaba gestionant per matèries, tot i que els C1, C2 i C4 també parlen d'àmbits. Així troben que el O1 puntualitza que es treballen tres àmbits: *“tres àmbits: el lingüísticocial, matemàticocientífic i el pràctic”*. En el C4 no es defineixen les matèries, però hi consta que es programen els àmbits lingüístic i el científicotecnològic. El C3 exposa que treballa per matèries, però malgrat no es parli d'àmbits sí que es concreten aspectes pràctics en tres matèries (ciències naturals, ciències socials i tecnologia), fet que es pot considerar que l'àmbit pràctic en aquest PDC hi és àmpliament representat. El C5 apunta que s'organitza per matèries.

Pel que fa a la presència de les programacions didàctiques de les matèries del grup específic podem concretar diferents aspectes. No consta cap programació dels C4 i C5. Només quatre programacions en el C1 (llengua catalana, llengua castellana, matemàtiques i ciències socials). El C2 té gairebé totes les programacions (set matèries: llengua catalana i castellana, llengua anglesa, matemàtiques, ciències socials, educació física, visual i plàstica). I el que disposa de totes les programacions (dotze matèries) al C3 (llengua catalana, llengua castellana, llengua anglesa, matemàtiques, educació física, ciències naturals, ciències socials, tecnologia, optativa de reforç de llengües, optativa de càlcul, optativa d'educació física).

Quant a la presència de les programacions didàctiques dels àmbits del grup específic, tenim els C1 i C2 que aporten la de l'àmbit tecnicocientífic. Els centres C3 i C5 que no proposen àmbits, conseqüentment, no han de tenir-ne. Malgrat que els professionals del C4 exposen que s'organitzen per àmbits, no es pot constatar que hi hagi cap programació que hi faci referència.

Pel que fa a les programacions de les matèries-optatives del grup específic, no hi consten les dels centres C2, C4 i C5. El centre C1, tot i que no ha de tenir la programació de les matèries amb el grup específic perquè l'alumnat no hi participa, tampoc hi consta la de les matèries optatives del grup específic que sí que consten de manera oficial en el currículum dels alumnes. En el C2, l'orientador explica que les matèries optatives amb el grup específic queden convalidades pels àmbits, i tampoc consta la programació de música amb el grup ordinari. Per altra banda, en el C3 sí que es pot consultar la programació de l'alternativa a la religió (mediació escolar) que els alumnes del PDC comparteixen amb el grup ordinari de segon d'ESO.

Centrant-nos en la presència de les orientacions per a l'acció tutorial, no hi consten les dels centres C1 i C2. El centre C3 explica que aquesta consisteix en el seguiment acadèmic, personalitzat i orientació personal-laboral. El centre C4 fa un seguiment tutorial més individualitzat i intensiu sobre les habilitats socials, l'autoconeixement i autoestima (dinàmica de grups) i l'orientació personal i professional. Aquesta tutoria d'aula oberta es coordina amb els tutors del grup ordinari, sobretot pel que fa referència a la comunicació amb les famílies (entrevistes, acords,...). I el centre C5 exposa que s'afavoreix una tutoria de caràcter més individualitzat i continu.

Quant a la presència dels criteris d'acreditació per a l'alumnat, només el centre C3 explica que l'acreditació segueix els criteris de la normativa vigent aplicada a qualsevol nivell d'ESO. És a dir, l'alumne pot passar de curs amb dues matèries suspeses i, excepcionalment, tres després de la decisió de la junta d'avaluació de l'aula oberta.

Referent a la constatació dels criteris i procediments per a l'avaluació i revisió propis del programa, només el C4 hi fa esment exposant les pautes que cal seguir, però sense presentar-ne cap. Aquest explica que el projecte d'aula oberta ha de resultar dinàmic, subjecte a revisió i modificació en funció de la valoració que se'n faci, en els diferents àmbits i de les noves necessitats que es plantegin. L'avaluació del projecte d'aula oberta forma part de l'avaluació de la pràctica docent que s'ha de realitzar durant el procés i especialment a final de curs, amb l'objectiu de treure conclusions en vistes al proper curs. La CAD del centre formada per: el director, el coordinador pedagògic, l'EAP, l'orientador, el LIC⁶⁴ i el TIS⁶⁵, és l'encarregat del seguiment i avaluació del projecte. Els professors implicats en el projecte seran els que en les reunions de coordinació aportaran les dades necessàries que permetran fer les modificacions per a millorar la quantitat i la qualitat de les activitats. L'orientador elaborarà una memòria sobre la valoració del projecte. Els principals indicadors per a avaluar el pla són:

- Rellevància dels continguts del projecte
- Utilitat de les activitats proposades en el projecte
- Adaptació del projecte a les necessitats educatives especials dels alumnes
- Valoració dels acords de les reunions de coordinació sobre el projecte
- Calendari de reunions de coordinació dels professors implicats: nombre de reunions fetes, continguts i acords adoptats, nombre de reunions de coordinació amb professors implicats en el projecte, documents elaborats
- Grau de satisfacció dels professors implicats en el desenvolupament del projecte
- Eficàcia de les mesures adoptades en el pla de millora de l'ESO

També, a final de curs, es passarà a l'alumnat un qüestionari que permeti recollir la valoració respecte de les activitats desenvolupades tant en relació als continguts, a la metodologia utilitzada, el grau de participació i influència, els suports rebuts, els objectius aconseguits i les dificultats que han sorgit, així com el propi projecte de l'aula oberta.

Pel que fa a *al seguiment i avaluació dels PDCs* dels centres, en cap dels cinc centres, dels quals es disposa la documentació, no hi consta una memòria anual del programa, ni un informe del progrés de l'alumnat, ni una valoració del programa i/o propostes de modificació. Malgrat l'exposició anterior sí que podem ressaltar algunes consideracions que fan els professionals en aquest punt un cop entrevistats. El tutor del C1 exposa que l'experiència ajuda a millorar el PDC *"Però sempre se n'aprèn de cara a pròxims cursos."* (T1). El tutor-coordinador del C3 explica a l'entrevista que cada any es fa una valoració del funcionament del programa i s'intenta tenir present de cara al pròxim curs acadèmic, però el fet que aquest estigui integrat en el funcionament del centre fa que hi hagi molts condicionants que, per molt que obstaculitzen el PDC, són insalvables (per exemple, l'assignació de cert professorat).

⁶⁴ LIC: assessor de llengua, interculturalitat i cohesió social

⁶⁵ TIS: tècnic d'integració social

5.2.2. LES CARACTERÍSTIQUES DE CONTINGUT DELS PDCs

Per a l'explicació de les característiques de contingut dels PDCs emprarem els nou blocs d'indicadors definits en el marc teòric d'aquest treball, concretament en el capítol 3:

- Finalitat
- Estructura curricular
- Durada
- Distribució horària de matèries
- Alumnat
- Professorat
- Tutoria
- Metodologia i recursos
- Avaluació alumnat

Pel que fa a *la finalitat dels PDCs*, tots els centres hi fan referència ja sigui a través dels seus professionals com en els documents consultats. Aquests coincideixen en què el PDC és un recurs per a l'alumnat del centre que presenta certes dificultats per a seguir el currículum ordinari, però amb opcions d'assolir el graduat en educació secundària. De totes maneres, en la majoria de centres el PDC és un projecte per a assolir aquest objectiu a mig termini i els professionals coincideixen en què aquest recurs és útil per a millorar els resultats acadèmics, la confiança personal i la integració al centre. Així, en funció de les condicions personals i habilitats de l'alumnat es pot donar el cas que els alumnes puguin anar progressant dins el mateix centre per a arribar a l'acreditació, o bé que calgui plantejar altres alternatives de formació professional-ocupacional. També, en aquest sentit, tots els documents consultats reflecteixen que la finalitat última d'aquest recurs és l'obtenció del graduat en educació secundària obligatòria.

Quant a *l'estructura curricular dels PDCs*, i centrant-nos en les programacions de les matèries del grup específic, plantejem l'anàlisi en tres punts. Per una banda, les programacions del C1 (llengua catalana, llengua castellana, ciències socials i matemàtiques) i C3 (llengua catalana, llengua castellana, llengua anglesa, matemàtiques, educació física, ciències naturals, ciències socials, tecnologia, optativa reforç llengües, optativa càlcul i optativa educació física) segueixen tot un seguit d'apartats bastant semblants, és a dir, ambdós centres treballen els aspectes que conté una programació didàctica, amb una organització específica. De totes maneres, cal puntualitzar que el C3 inclou la taula d'avaluació contínua, que consisteix en una graella de doble entrada d'alumnat i criteris d'avaluació, que permet constatar el grau d'assoliment dels aprenentatges. Vegem a continuació ambdós models de programació a la taula 5.4.

Taula 5.4. Model de programació didàctica del C1 i C3

C1	C3
<ul style="list-style-type: none"> • Presentació • Objectius relacionats amb les CCBB • Continguts • Temporització • Criteris d'avaluació i recuperació • Avaluació i recuperació de les matèries pendents 	<ul style="list-style-type: none"> • Justificació • Objectius d'aprenentatge • Competències bàsiques • Criteris d'avaluació • Continguts <ul style="list-style-type: none"> - Metodologia i seqüència didàctica: descripció de les activitats, materials i recursos, organització social, temps, atenció a la diversitat i activitats d'avaluació. - Taula d'avaluació contínua

Per l'altra, els C2 i C4 no aporten cap programació didàctica concreta de les matèries del grup específic, però, en canvi, defineixen unes línies d'actuació que cada matèria ha de tenir en consideració. Vegem-les a la taula 5.5.

Taula 5.5. Orientacions per a l'elaboració de les programacions didàctiques del C2 i C4

C2	C4
<ul style="list-style-type: none"> • Dimensions per àrees. Es defineixen actuacions en forma d'objectius per a cadascuna d'elles: <ul style="list-style-type: none"> - Llengua catalana i castellana: expressió oral, expressió escrita, comprensió oral, comprensió escrita, conceptes gramaticals, llenguatge plàstic, iconogràfic i d'ús mediàtic - Matemàtiques: càlcul, resolució de problemes, mesura, geometria, tractament de la informació - Ciències socials: interpretació espacial, història i territori, pensament crític - Educació física: conceptual, procedimental i actitudinal - Visual i plàstica: la percepció visual, tècniques i procediments artístics, el color, la representació, geometria plana, sistemes de representació, la figura humana, imatge publicitària, imatge tecnològica, el disseny - Llengua anglesa: expressió i comprensió oral, expressió i comprensió escrita, expressió oral <ul style="list-style-type: none"> ✓ Continguts, metodologia, i criteris i instruments d'avaluació (consideracions generals) ✓ Recursos materials (concretats per matèries) 	<ul style="list-style-type: none"> • Objectius generals • Orientacions per a programar per competències que es distribueixen en la definició de capacitats, habilitats i activitats per a cadascuna de les vuit competències bàsiques: <ul style="list-style-type: none"> - Competències comunicatives, lingüístiques i audiovisuals. - Competència artística i cultural - Competència del tractament de la informació i competència digital - Competència d'aprendre a aprendre - Competència matemàtica - Competència d'autonomia i iniciativa personal - Competència de conèixer i habitar el món: coneixement i interacció amb el món físic - Competència social i ciutadana

I finalment, el centre C5 no aporta cap programació didàctica de les matèries del grup específic ni cap descripció sobre en què consisteixen.

Centrant-nos en les programacions didàctiques dels àmbits lingüísticosocial, científicotecnològic i pràctic, el C1 aporta una programació del científicotecnològic que, malgrat el document consultat no ho expressa, també inclou l'àmbit pràctic. El C2 facilita orientacions per a l'àmbit científicotecnològic seguint la taula 5.5., però sense concretar cap programació. El C3 i C5 no treballen per àmbits, i malgrat els professionals del C4 exposin que es treballa per àmbits, no es pot constatar cap programació que hi faci referència.

Pel que fa a la llengua estrangera, el C3 presenta una programació didàctica seguint les pautes de la taula 5.4. El C2 defineix actuacions en forma d'objectius expressats a les dimensions de la taula 5.5. El C1, C4 i C5 no fan cap esment a aquesta matèria.

Centrant-nos en la realització de la tutoria en el grup ordinari dels diferents PDCs dels que disposem informació per escrit, només el C4 concreta que l'alumnat del PDC s'integra amb els grups de tercer d'ESO. Als centres C2, C3 i C5, malgrat que no realitzen la tutoria amb els grups ordinaris, sí que hi realitzen alguna matèria. Els professionals del C1, on l'alumnat no fa cap hora a la setmana amb el grup ordinari, exposen que malgrat no hi ha una connexió directa amb la resta de l'alumnat, sí que hi és de manera indirecta: *"No en les matèries, però sí en alguns moments. Per exemple, en el treball de síntesi. Ells s'incorporen al grup de tercer o quart."* (O1) *"Els alumnes no comparteixen cap matèria amb el grup ordinari, exceptuant algunes activitats com el treball de síntesi, activitats festives i alguna altra."* (T1)

Referent a *la durada dels PDCs*, tots els centres hi fan referència ja sigui a través dels seus professionals com en els documents consultats. Aquests coincideixen en què el temps de permanència al grup es troba pels voltants de dos cursos acadèmics, tot i que hi ha situacions concretes que varien en funció de l'edat i el curs en què l'alumnat s'hi incorpora. Així, en el C3, els alumnes repetidors de primer (amb accés excepcional) hi estan dos cursos i llavors es deriven a PQPI/PFI si no tenen possibilitat d'acreditar. Els alumnes de segon hi estan un parell de cursos i tot seguit, a quart d'ESO, passen al conveni singular (PDC, modalitat B) o PQPI/PFI. Els alumnes de tercer hi estan un any i a continuació accedeixen a quart d'ESO al conveni singular (PDC, modalitat B). El C5 es limita a esmentar la normativa vigent d'aquest punt i explica que la permanència al grup va en funció de les circumstàncies dels alumnes que hi participen:

- Per l'alumnat que s'hi incorpora en acabar el segon curs i per a l'alumnat que s'hi incorpora durant el tercer curs tindran una durada de dos cursos
- Per a l'alumnat de quart que ha cursat tercer i ja ha repetit una vegada a l'etapa, el programa serà d'un curs, o bé s'incorporarà al segon curs del programa en cas que aquest tingui efectivament una durada de dos cursos
- Per a l'alumnat que s'hi incorpora en acabar de cursar quart d'ESO, la durada del programa serà d'un any
- Fins que l'alumne incompleixi els requisits signats al contracte pedagògic

Vegem una explicació il·lustrativa dels professionals fent referència a aquest punt:

Habitualment són dos cursos acadèmics (tercer i quart d'ESO). També cal tenir present el moment en què hi entren. Per exemple, si entren a quart només hi estan un curs. Normalment els alumnes solen plegar als setze anys, ja sigui perquè continuen amb un cicle formatiu, programa de formació o bé van a treballar. (O1-T1)

Pel que fa a *la distribució horària de matèries dels PDCs*, el centre C3 és l'únic que recull una distribució exhaustiva de totes les matèries exposant una taula d'equivalències en què totes les matèries i hores del currículum ordinari (dels cursos de primer, segon i tercer d'ESO) tenen una correspondència amb les matèries i hores realitzades al grup de PDC. En la resta de centres, en la documentació consultada, no hi consta la distribució de les trenta hores lectives setmanals. En

el C2 l'orientador del centre apunta les dues matèries que l'alumnat del PDC fa amb el grup ordinari: "A tercer fan l'optativa que els toca (dos hores) i l'educació física (dos hores)." (O2)

Quant a l'alumnat dels PDCs, els C1, C2, C4 i C5 exposen que la incorporació de l'alumnat acostuma a fer-se a tercer i quart d'ESO, tot i que hi ha algunes concrecions. Així els professionals del C1 expliquen:

Bàsicament a tercer, es pot incorporar un alumne a quart, però sempre prioritzem els de tercer perquè tenim tot un any per treballar l'àmbit pràctic de cara a anar a una empresa el pròxim curs. De totes maneres, també pot ser que s'incorpori algun alumne de quart, però bàsicament els hem detectat abans. (O1)

Si s'han donat casos d'alumnes d'aula oberta abans de tercer es fa el que es pot per donar-los una sortida. Es trampeja com es pot amb la intervenció de les psicopedagogues. De totes maneres també es crea una expectativa perquè alumnes de primer i segon ja pregunten què han de fer per poder entrar al grup d'aula oberta. I a molts d'aquests ja se'ls enganxa a segon amb un precontracte on s'exposa que és un alumne candidat a l'aula oberta, però ha de demostrar que ho aprofitarà. Si a partir d'ara intenta fer deures, no se l'expulsa,... i compleix la normativa, llavors pot tenir opció a l'aula oberta. I sinó, res. A l'aula oberta no s'hi va a no fer res, s'hi va a treballar. Tenim alumnes que ho han fet i han funcionat molt bé. (T1)

Els professionals del C4 també fan aportacions específiques:

Al centre hi ha l'aula oberta oficial amb alumnes de tercer i quart. Ara bé, a primer i segon d'ESO també en muntem una. A primer d'ESO, d'entrada no hi posem alumnes sinó és molt clar que des de primària ens diuen que l'alumne té dictamen o necessita alguna atenció més. (O4)

En el nostre centre oficialment tenim l'aula oberta a tercer i quart. Però a segon i, excepcionalment primer, també hi ha un grup d'alumnes que ja tenen el perfil d'aula oberta. Aquest últim grup no és oficial. Per tant, no ens ajustem a la normativa, però sí que ens intentem ajustar a les necessitats dels alumnes. (T4)

Per altra banda, el C3 exposa que la incorporació de l'alumnat al PDC pot ser anterior, és a dir, alumnes de primer (de manera excepcional repetint), segon i tercer d'ESO. De totes maneres, de les aportacions dels diferents professionals, podem detectar que, malgrat que per escrit consti que la incorporació d'alumnes al PDC sigui als cursos de tercer i quart d'ESO, hi ha centres que admeten alumnes de segon i, de manera excepcional, el C3 repetint curs, fins i tot, els de primer d'ESO.

Pel que fa al perfil del alumnes del PDC, tots els centres hi fan referència ja sigui a través dels seus professionals com en els documents consultats. La taula 5.3. recull els ítems que cada centre aporta per definir les característiques de l'alumnat que integra el PDC. Tal com es pot observar en aquesta taula-resum, els alumnes que integren el PDC tenen unes necessitats educatives personals, acadèmiques, familiars i socials molt significatives, però hi ha un ànim de treballar per millorar, malgrat el centre tingui les seves limitacions per a oferir-los la resposta més ajustada. Vegem-ho en la taula 5.6.

Taula 5.6. Relació del perfil dels alumnes del PDC amb els centres

	C1	C2	C3	C4	C5
Alumnes absentistes (injustificat, reuig escolar)		X		X	
Alumnes amb necessitats educatives especials i/o dictamen de l'EAP	X		X		X
Alumnes amb necessitats educatives personals (baixa autoestima), acadèmiques (manca d'hàbits d'estudi, baix rendiment acadèmic), i/o socials (desestructuració familiar, risc d'exclusió social) molt greus, però mostren interès i bona actitud vers l'aprenentatge	X	X	X	X	X
Alumnes que manifesten problemes de conducta en general	X	X		X	
Alumnes desmotivats que han decidit, de manera sistemàtica, que no volen treballar a l'aula	X	X	X	X	X
Alumnes amb problemes de consum, addicions, etc.		X			
Alumnes que amplien coneixements del currículum	X				
Alumnes que no han superat el cicle final d'educació primària	X				
Alumnes nouvinguts	X				
Alumnes amb els quals s'han esgotat totes les estratègies i mesures d'atenció a la diversitat que hi ha al centre (grups reduïts, agrupaments flexibles,...)				X	X
Alumnes amb interès pels continguts manipulatiu i/o aprenentatges utilitaris, que l'oferta d'atenció a la diversitat del centre no permet desenvolupar				X	

Quant als criteris d'admissió, els diferents professionals dels centres concreten quins aspectes tenen en compte per acceptar alumnat per formar part del PDC. Excepte el C2, que no és concreta, i el C4, que manté els ítems del perfil d'alumnat anteriors, els podem veure especificats a la taula 5.7. Cal concretar que aquests criteris d'admissió queden condicionats per la diversitat de recursos que pugui oferir el centre, ja sigui per la quantitat com la finalitat pel qual es planteja. Així, podem trobar centres que poden oferir els PDCs de modalitat A i/o B, i altres són un simple complement a la resta de recursos. Per tant, es fa difícil establir uns criteris d'admissió sense primer definir les característiques pròpies de cada realitat. Tot i així, sí que es pot apuntar que aquests es defineixen pel curs on se situa l'alumnat susceptible a entrar a formar part del PDC.

Taula 5.7. Relació dels criteris d'admissió al PDC dels centres

	C1	C2	C3	C4	C5
Alumnes repetidors de primer d'ESO que ja hagin repetit a primària i/o tinguin recomanació expressa de l'EAP (dictamen, informe social,...)	x		x		
Alumnes que passen a segon d'ESO, havent repetit o no primer d'ESO, no puguin tornar a repetir i presentin dificultats greus d'aprenentatge i/o inserció social	x		x		x
Alumnes de tercer d'ESO que requereixin passar per l'aula oberta (PDC, modalitat A) abans d'accedir al conveni singular (PDC modalitat B)	x		x		
Alumnat a partir del tercer curs d'ESO, que només es pot incorporar als programes de diversificació després de l'oportuna avaluació i a proposta de l'equip docent, una vegada escoltat el seu parer i el dels seus pares o tutors legals			x		x
Alumnat que en acabar de cursar quart curs d'ESO no compleix els requisits de titulació					x
Alumnat amb problemes de disciplina sempre i quan compleixin el contracte didàctic i els objectius específics del projecte	x		x		
Alumnat voluntari amb l'acceptació dels seus pares o tutors legals	x		x		x

Quant al procediment d'incorporació d'alumnat al PDC, els centres defineixen un seguit de passos, amb una estructura comuna, però amb concreció de detalls per part de cadascun. Així, de manera resumida, el protocol a seguir seria:

- L'equip docent detecta i fa una proposta d'escolarització al PDC, modalitat A
- El departament d'orientació fa un recull d'informació exhaustiva (historial acadèmic, anàlisi de l'entorn social i familiar,...)
- La CAD recull totes les propostes i en fa una prioritització
- S'informa a la família de la proposta que ha d'acceptar per poder entrar-hi
- La família i l'alumne signa un contracte didàctic

Referent a la ràtio d'alumnat, que el PDC pot assumir per donar resposta a l'alumnat, sempre se situa en un grup reduït. Vegem a la taula 5.8. què recomanen els professionals i documents consultats.

Taula 5.8. Proposta del nombre d'alumnes per al PDC

CASOS	RÀTIO
C1	11
C2	15
C3	10-12
C4	10
C5	10

Pel que fa a la participació de l'alumnat del PDC, en cap document consultat consta cap aspecte/criteri de participació a la tria d'activitats, continguts, etc. Els professionals consultats expliquen que la participació d'alumnes hi és, però no en aspectes significatius del currículum sinó en el treball del dia a dia.

No poden decidir quines matèries han de treballar, però sí que es parla de quines activitats prefereixen fer i pactem algunes activitats després d'haver escoltat la seva opinió. (O1)

Com a matèria no poden triar res, però sí que poden pactar algunes activitats amb els professors. (O4)

No, com a molt en allargar més o menys una activitat. (T4)

Referent al *professorat dels PDCs*, en cap dels documents consultats es detallen els criteris d'assignació dels professors que imparteixen docència, excepte el C3 que exposa que el professorat del PDC el configura el professorat d'atenció a la diversitat assignat al centre (tres professors) i completat amb professors que estiguin sensibilitzats i disposats a fer docència a aquests alumnes. Ara bé, sí que algun professional, dels cinc centres de què disposem de la documentació requerida, aporta algun criteri referit a aquest aspecte.

L'aula oberta és un projecte del departament d'orientació. No hi ha la implicació del professorat del centre. (O1)

Això ho tria l'equip directiu, però normalment es tria professorat sensibilitzat i que hi vulguin treballar. (O4)

Concretant la periodicitat i nombre d'hores de les reunions d'equip docent del PDC, els documents del C2 exposen que ho fan una hora a la setmana i el del C3 vint-i-cinc minuts a la setmana, coincidint amb el primer esbarjo. Els altres centres ho expliquen mitjançant els professionals entrevistats. Els professionals del C1 comenten, que en la mateixa hora de reunió setmanal del departament d'orientació, s'hi ha d'encabir el temps dedicat a l'alumnat del PDC, i els professionals del C4 i C5 aporten que hi dediquen una hora setmanal. Per tant, en tots els centres, l'equip docent del PDC necessita reunir-se més sovint que la resta d'equips docents

Pel que fa a *la tutoria del PDC*, els C3 i C5 són els únics on la documentació exposa el criteri d'assignació del tutor al programa. El C3 explica que el tutor del PDC és el professor d'atenció a la diversitat amb l'especialitat d'orientació educativa i al C5 la tutoria recau sobre el professorat que imparteix més hores de docència i convé que sigui la mateixa persona durant els dos anys del programa amb assessorament psicopedagògic especialitzat. Per altra banda, es compta amb l'aportació dels diferents professionals entrevistats per conèixer els criteris que se segueixen en dos centres més.

Nosaltres no decidim això. Vàrem tenir la gran sort que el tutor, professor de tecnologia, venia amb una k⁶⁶ assignada. (O1)

Vaig accedir al centre directament com a plaça d'atenció a la diversitat i l'equip directiu m'hi va assignar. (T1)

Sempre ha estat l'orientador i ja ens funciona d'aquesta manera. (O4)

En aquest mateix sentit, la documentació del C3 concreta que es dedica una hora lectiva a la setmana a la tutoria del PDC. Per altra banda, la resta de professionals entrevistats també confirmen la mateixa dedicació.

Referent a les activitats de tutoria, els centres C1, C2, C4 i C5 no mostren les activitats pròpies de la tutoria específica del programa. Tot i així, alguns dels professionals hi fan esment:

El tutor és tecnòleg. Té un perfil assembleari. Si fóssim els orientadors, probablement seguiríem el PAT. (O1)

No segueixo cap pla d'acció tutorial, sinó que parlem molt del que va sorgint al dia a dia. (T1)

Per altra banda, el document del C3 exposa les activitats que es realitzen a la tutoria:

- Traspàs d'informació de l'equip docent setmanal al grup i la corresponent anàlisi
- Seguiment d'agenda
- Neteja de pati, quan s'escau
- Activitats d'habilitats socials
- Participació a les xerrades proposades
- Orientació personal, acadèmica i laboral

⁶⁶ El Departament d'Ensenyament identifica el professorat d'atenció a la diversitat afegint la lletra k a l'especialitat del professor.

En aquest mateix sentit, tots els centres fan referència al contracte pedagògic que ha de signar l'alumnat per a formar part del PDC i en concreten aspectes, excepte el C2 on l'orientador explica: *"Existeix un contracte didàctic que cal signar, tant alumnes com família."* (O2), però no se'n disposa de cap còpia. A continuació es pot constatar que els aspectes bàsics que es tracten de manera comuna en els contractes dels PDC és l'assistència-puntualitat, treball i actitud (cap a persones i materials). Vegem-ho en la taula 5.9.

Taula 5.9. Relació d'ítems inclosos al contracte didàctic del PDC amb els centres

	C1	C2	C3	C4	C5
Assistir i ser puntual a totes les classes i activitats realitzades dins i fora del centre	x		x	x	X
Respectar les normes establertes en el NOFC ⁶⁷ del centre, així com les establertes per l'equip docent del grup	x		x	x	X
Respectar els companys de classe i professorat (i monitor, si s'escau)	x		x	x	X
Treballar de forma constant, autònoma i participativa a totes les classes	x		x	x	X
Esforçar-se per treballar bé					x
Portar i tenir cura del material escolar encomanat pel professorat	x		x	x	
Respectar els estris i pertinences personals				x	
Respectar el material d'aula, així com els recursos i espais del centre	x			x	
Col·laborar en el manteniment i neteja dels materials, instal·lacions i recursos emprats				x	
Controlar el llenguatge (evitar insults, grolleries, renoms,...)				x	
Controlar aquells actes impulsius que puguin posar en perill la integritat física dels altres				x	
Participar en les activitats d'autoavaluació i avaluació del seguiment i aprofitament d'aquest recurs extraordinari				x	
Repasar les tasques per assegurar-ne que estan bé	x				
Col·laborar en el bon rendiment del grup classe	x				
Pensar abans d'actuar	x				
Parlar amb els professors quan tingui algun problema	x				
Tenir cura de la presentació dels seus treballs	x				

En la comunicació amb les famílies de l'alumnat del PDC, el centre C3 és el que reflecteix tenir establert un procediment concret, és a dir, el tutor segueix les mateixes indicacions que tot el professorat tutor del centre. En un primer moment hi ha el contacte amb la signatura del contracte didàctic i posteriorment la comunicació és trimestral per informar els resultats obtinguts. Si és necessari hi ha una comunicació més freqüent per telèfon o entrevistes presencials. Ara bé, alguns dels professionals entrevistats sí aporten informació específica:

El tutor segueix el que hi ha establert al centre, com la resta de tutors. (O1)

A l'inici de curs faig una reunió amb tots per conèixer-los una mica (...) A partir d'aquí ens anem veient un cop per trimestre. (T1)

Amb les famílies es parla quan es fa la proposta per entrar a l'aula oberta. Al llarg del curs el contacte amb la família és mitjançant la tutora del grup classe i, si és necessari, també ho fa la tutora de l'aula oberta. Es parla amb les famílies quan hi ha algun tipus de problema i segons quin sigui ho fa una tutora o altra, o bé conjuntament. La comunicació és molt directa. (O4)

⁶⁷ NOFC: normes d'organització i funcionament de centre

Se segueix el mateix procediment que es fa amb totes les famílies del centre. Però tractant-se d'aquest grup et pots trobar que la comunicació sigui molt fluïda per les necessitats de l'alumne. (T5)

En aquest mateix sentit, els centres C1 i C3 també fan referència a que les famílies han de signar un compromís/responsabilitat perquè els seus fills puguin entrar a formar part del PDC. Tot i així, el C3 ho fa de manera explícita. La família es compromet a:

- Garantir la seva assistència i puntualitat
- Col·laborar amb el professorat assistint a les reunions i entrevistes a les quals se'ls convoqui
- Donar suport a les pautes de treball i d'actitud que des del centre s'indiquin
- Assumir la compra de material alternatiu als llibres de text que proposi el centre
- Autoritzar la seva participació en les sortides, que es derivin de la realització d'activitats fora del centre

Quant a la *metodologia i recursos dels PDCs*, tots els centres, ja sigui amb els documents (C1, C2, C3 i C4) o bé amb les entrevistes realitzades (C5), fan referència a la metodologia emprada al PDC. En general, la manera de treballar no és massa diferent al sistema tradicional, tot i que el treball amb activitats més pràctiques i l'ús de les TIC hi són més presents. De totes maneres, el fet de treballar amb un grup més reduït fa que aquesta metodologia sigui més adaptada i propera. Vegem-ho de manera resumida a la taula 5.10.

Taula 5.10. Relació d'estratègies metodològiques en els diferents PDCs

	C1	C2	C3	C4	C5
Organització de manera globalitzada dels aprenentatges bàsics i fonamentals de diverses àrees amb una metodologia més pràctica i activitats més funcionals i manipuladores	x	x	x	x	
Utilització de les TIC/TAC (PDI, canó projecció, ordinadors, internet, <i>moodle</i> , plataformes virtuals) com a eina d'aprenentatge en totes les àrees.	x	x	x		
Foment del treball cooperatiu		x			
Reforç de l'atenció personalitzada per a potenciar l'autoestima i proporcionar orientació escolar i laboral		x			
Treball individual (sistema tradicional) i per petits grups, adaptat a l'alumnat	x		x	x	x
Diferents formes de treballar els continguts: des de l'exposició del professor per a la comprensió individual, fins a compartir en grup els aprenentatges que cadascú ha assolit				x	
A partir de l'avaluació inicial, el professor determina quina és la forma de treball més adient a l'aula. Per tant, tot el material s'adapta a les necessitats i al nivell de capacitats dels alumnes				x	
Diversificació de les activitats per assolir un mateix contingut i gradació segons el grau de complexitat				x	
Sortides periòdiques amb l'elaboració de treballs relacionats					x

Algunes de les concrecions dels professionals en aquest sentit són:

Es treballa per projectes a l'àmbit pràctic. En els altres àmbits-matèries com si féssim les matèries habituals, de manera individual i, alguna vegada, en grup. (O1)

De fet, al tenir-los moltes hores, no tenim un horari fixat del que toca fer cada hora i això em permet molta mobilitat d'activitats diferents, ja siguin teòriques o pràctiques. També fem exposicions orals, activitats on-line, processadors de textos. (T1)

La metodologia de treball és molt semblat al sistema tradicional, molt adaptat a l'alumnat. Hi ha força sortides periòdiques i treballs relacionats amb aquestes. (T5)

Concretant els recursos emprats en els PDCs, es disposa d'informació procedent dels documents (C2 i C3) i entrevistes (C1, C4 i C5) que està recollida a la taula 5.11. En general, els recursos que més s'utilitzen són les fotocòpies i material informàtic. De totes maneres, alguns centres fan algunes concrecions. El centre C3 explica que l'equip docent tria alguns llibres de text adaptats i llavors s'estableix una quota anual que inclou: fotocòpies, dossiers de treball, material fungible i material per al taller. Els alumnes han de disposar d'un ordinador, si bé els alumnes amb dificultats econòmiques poden utilitzar els del centre. El centre facilita els llibres de lectura de les matèries de llengua catalana i castellana. I els alumnes tenen accés a la plataforma virtual *bonesnotes.cat* i *moodle*.

Treballem amb llibres i fotocòpies. També fem servir força material audiovisual, llibres de lectura. Tenim accés a l'aula d'informàtica perquè els alumnes no tenen ordinadors.(O1)

Treballem amb alguns llibres de text, fotocòpies. També anem a l'aula d'ordinadors: fem activitats on-line, processadors de textos, fem servir el moodle. (T1)

Els alumnes no tenen llibres. Els professors elaboren dossiers de treball. Alguns alumnes tenen ordinador del projecte 1x1 que ja no hi és, però tots poden anar a l'aula d'informàtica. Tenim canons projectors. Treballem el moodle i també, temps enrere, s'utilitzava la plataforma eleven mentre va durar el projecte 1x1. (O4)

No hi ha llibres i es treballa molt amb fotocòpies. Es va molt a l'aula d'ordinadors i es treballa amb pissarra digital i projector. (O5)

Taula 5.11. Relació de recursos amb els PDCs

	C1	C2	C3	C4	C5
Llibres de text adaptats	x	x	x		
Llibres de lectura	x		x		
Fotocòpies (dossiers de treball)	x		x	x	x
Ordinadors-PDI-Projectors	x	x	x	x	x
Plataformes virtuals (<i>moodle, bonesnotes.cat</i>)	x	x	x	x	

Referent a l'avaluació de l'alumnat dels PDCs i en concret als criteris generals i específics, en tots els documents dels centres participants s'hi fa referència. Tal com podem veure en la taula 5.12., els centres C1, C2, C4 i C5 ho fan marcant pautes generals, en canvi el centre C3 concreta i especifica de manera exhaustiva la majoria dels criteris.

Taula 5.12. Relació de criteris d'avaluació generals i específics en els PDCs

	C1	C2	C3	C4	C5
Criteris generals que estableix a normativa vigent			x		
Criteris generals en referència al desenvolupament de l'alumne	x	x	x	x	x
Criteris generals en referència al procés d'avaluació		x	x	x	
Criteris concrets en referència a matèries adaptades i no adaptades			x		
Concreció de criteris comuns (puntualitat, actitud i treball) en totes les matèries en referència al seguiment diari (40%) i nota d'àrea (60%)			x		
Concreció de percentatges generals referent a: actitud (50%), procediment (40%), fets i conceptes (10%)				x	
Concreció d'incidències de les qualificacions en la permanència al PDC			x		
Concreció de limitació en les notes (1-6)		x	x(1)	x	
S'aconsella la substitució de l'informe de notes per un altre adaptat a cada alumne	x				

(1) Només en les matèries adaptades i possibilitat d'obtenir un 7 de manera excepcional.

Pel que fa als criteris de recuperació de l'alumnat del PDC, els centres C1 i C3 són els únics en què hi ha la descripció corresponent. Ambdós centres plantegen procediments i tenen en compte aspectes com la presentació de feina, la realització d'una prova i l'actitud de l'alumnat en el curs actual. En la taula 5.13. podem veure un resum dels criteris plantejats pels dos centres, ara bé, cadascun ho concreta de manera diferent, ja sigui en l'establiment de percentatges (C1) o bé de puntuació (C3).

Taula 5.13. Relació de criteris de recuperació en els PDCs

	C1	C2	C3	C4	C5
Actitud del curs actual	10%		2 punts		
Presentació de feina establerta	60%		2 punts		
Prova oral i/o escrita	30%		1 punt		

Referent a la repetició-promoció de l'alumnat del PDC, els centres C3 i C5 són els únics on en la documentació consultada s'hi fa referència. Ambdós centres, especifiquen que l'alumnat que forma part del PDC segueix el que estableix la normativa a l'hora de repetir i/o promocionar. Així, aquests alumnes tenen les mateixes opcions legals, quant a l'edat i al nombre de matèries suspeses, que la resta d'alumnes del centre en aquest aspecte acadèmic.

Quant a la presència dels criteris de titulació de l'alumnat del PDC, cap dels documents consultats concreta aquest aspecte. Ara bé, el professional del centre C3 explica que no hi són presents perquè l'alumnat encara no es troba en condicions d'assolir el graduat en educació secundària. Per altra banda, aquest mateix professional explica que els criteris de titulació es troben recollits al PDC de modalitat B (conveni singular), on els alumnes tenen l'opció de graduar-se.

5.2.3. L'OPINIÓ SOBRE ELS PDCs PER PART DEL PROFESSIONAL D'ORIENTACIÓ EDUCATIVA DELS CENTRE DE SECUNDÀRIA, EL TUTOR DE L'ALUMNAT DELS PDCs I L'ALUMNAT DEL PDCs

Per a l'anàlisi de l'opinió dels PDCs per part del professional d'orientació educativa dels centres de secundària, del tutor de l'alumnat dels PDCs i de l'alumnat del PDCs partirem dels onze blocs d'indicadors definits a la part II d'aquesta investigació, concretament en el capítol 4:

- Origen

- Finalitat
- Estructura curricular
- Durada
- Distribució horària de matèries
- Alumnat
- Professorat
- Tutoria
- Metodologia i recursos
- Avaluació alumnat
- Valoració general

En aquest punt es pot constatar que els nou blocs d'indicadors, definits en el capítol 3 queden completats amb la introducció de dos més, el primer i l'últim. És a dir, amb la intenció de donar una visió completa de l'aportació dels participants en l'estudi es creu convenient preguntar-los sobre l'origen i la valoració general del PDC.

Referent a *l'origen dels PDC*, tots els professionals entrevistats coincideixen en què el plantejament del PDC als centres té lloc per donar una resposta a tot un seguit d'alumnes amb necessitats acadèmiques, personals, socials, familiars, etc., amb la intenció de facilitar-los l'accés al graduat en educació secundària ja que en condicions ordinàries seria gairebé impossible que el poguessin assolir.

Tot va començar el 1998 amb les UAC (unitat d'adaptació curricular), quan ens va arribar una carta del Departament d'Ensenyament que ens convidava a una xerrada per un nou projecte. (...) Hi vaig anar amb el professor de tecnologia. Ens van dir que si teníem ganes i necessitat de tirar-ho endavant ens donarien facilitats. Ens ho vàrem plantejar i ens va semblar bé fer-ho perquè teníem tot un seguit d'alumnes amb una problemàtica conductual i social molt important al darrera. (...)
(O2)

Sí, l'organització del PDC és la resposta a la necessitat de donar sortida a un determinat tipus d'alumnat que no se'n surt amb les mesures d'atenció a la diversitat ordinàries. El centre va iniciar aquesta organització des que el Departament d'Ensenyament ho plantejà. Des d'aleshores el programa ha evolucionat molt, adaptant-se a les necessitats dels alumnes i a les possibilitats que ens oferia l'entorn. (...) (TC3)

Aquesta va sorgir per a atendre alumnes de segon, tercer i quart d'ESO amb una problemàtica conductual molt important. El centre es troba ubicat en un entorn sociogeogràfic difícil on hi ha un cert tipus d'alumnes amb una problemàtica de consum de substàncies i alcohol, amb problemes amb la justícia i mossos, i amb famílies molt desestructurades. També hi ha alumnes absentistes. (...) (TC10)

En aquest punt, els professionals també ens aporten informació sobre el moment en què participen de la creació del PDC. Així, en la taula 5.14. podem observar que el 33% de professionals han participat en la creació dels programes i un 66% han donat continuïtat al que ja funcionava. Per tant, si una bona part dels professionals han seguit treballant en els projectes, malgrat que no els creessin, podem interpretar que tirar-los endavant és important i útil per als alumnes. Per altra banda, en la taula 5.15., els professionals també ens aporten informació dels

anys que fa que es va iniciar el PDC als centres. Aquí podem constatar que la mitjana d'anys que fa que es va iniciar els PDCs a cada centre és d'onze anys i mig. Així, si tenim en compte des de les unitats d'adaptació curricular (UAC, curs 1998-1999) fins a l'actualitat⁶⁸, podem afirmar que els diferents PDCs analitzats en aquest estudi compten amb una trajectòria i experiència prou important com per tenir en consideració les dades que aporten en aquest estudi. Pel que fa als anys que els professionals porten treballant en aquests programes, en la taula 5.16. observem que la mitjana que porten dedicat als PDCs és de vuit anys i mig anys⁶⁹ sobre els quinze anys que fa que existeixen. Per tant, aquesta dada també corrobora l'afirmació anterior que els professionals mostren un compromís sòlid amb els PDCs, reforçant la validesa de les dades que es recullen en l'estudi.

Taula 5.14. Moment de participació dels professionals al PDC

	C1	C2	C3	C4	C5	C6	C7	C8	C9	C10
El professional va participar en la creació del PDC des del seu inici.		O2	TC3			DC6	TC7		TC9	
El PDC ja funcionava quan va arribar al centre.	O1 T1	T2		O4 T4	O5 T5			O8 T8		TC10

Taula 5.15. Anys que fa que es va iniciar el PDC

C1	C2	C3	C4	C5	C6	C7	C8	C9	C10
15	15	14	+8	+8	14-15	14	+8	4	14

Taula 5.16. Anys que porten els professionals al PDC

C1	C2	C3	C4	C5	C6	C7	C8	C9	C10
T1(7) O1(5)	O1(15) T2(8)	TC3(14)	O4(8) T4(1,5)	O5(0,5) T5(8)	DC6 (14-15)	TC7 (14)	O8(6) T8(+4)	TC9 (4)	TC10 (10)

En aquest mateix sentit, tots els professionals d'aquest estudi creuen fermament que era del tot necessari plantejar aquest tipus de programa al centre educatiu al qual pertanyen. Les raons plantejades fan referència a les necessitats específiques de l'alumnat: dificultats d'aprenentatge, dificultats per seguir dinàmiques d'aula ordinària, dificultats per controlar el comportament, dificultats de relació amb els companys, dificultats per inserir-se en el dia a dia de l'institut i absentisme.

Jo crec que és necessari a tots els centres, perquè no tothom serveix per a estudiar i ho estem demanant a alumnes que no els agrada estudiar, que no poden estar quietos sis hores seguides i estan tancats en una aula. Per tant, és necessari que a aquests alumnes se'ls doni una altra opció de treure's el graduat, perquè no seran bons estudiants, però poden ser excel·lents treballadors.
(T1)

Penso que sí perquè ho veig en els alumnes. Alumnes que tinc a l'aula oberta els tenia al grup ordinari. Aquests mateixos alumnes, a l'aula ordinària no havia aconseguit fer-los treballar, no treien ni un full de paper ni un bolígraf a sobre la taula. Eren com un moble més de la classe. En canvi ara a l'aula oberta és un canvi. Fins i tot, els ho dic... "no et reconec, ets un altre nen, quin

⁶⁸ Comptem fins el curs 2013-2014 quan fem el recull de dades per a aquesta investigació. Per tant, aquesta mesura d'atenció a la diversitat té quinze anys.

⁶⁹ En aquesta dada s'ha descartat el professional O5, que porta mig any al centre C5 perquè està fent una substitució.

canvi". Això passa perquè són molt poquets i estan "mimats", se senten alguna cosa, són alguna cosa, estan motivats, se'ls hi veu. (...) (T5)

Sempre hi havia un grup d'alumnes absentistes, que no se sentien a gust al centre, amb dificultats de relació amb els companys. És un espai de relaxament, els alumnes surten de classe i els de la classe descansen. És un petit oasi de tranquil·litat, un escapament organitzatiu del centre. Ajudem als professors de socials i música a fer el seu desdoblament que no tindrien i els altres tenen. I a part, l'autoestima dels alumnes puja quan veuen que se'ls valora el que fan. És un benefici per a tothom. (DC6)

Sí, ja et dic, estàvem desbordats la gran diversitat del centre i la necessitat de donar-hi resposta perquè afectava a gairebé tots els grups. No eren massa alumnes però tant sols n'hi hagués un, ja era una font de conflictes important. (TC7)

Quant a la *finalitat dels PDCs*, tots els professionals, excepte el TC10, coincideixen en què el programa té una finalitat a mig termini perquè l'alumnat pugui millorar els seus resultats acadèmics, millori la seva confiança personal i se senti més integrat al centre, i, a més, creuen que és una mesura adequada per a aconseguir-ho. El professional del TC10 exposa que la prioritat del centre és la disciplina i, per això, el que s'ha exposat anteriorment queda en un segon terme.

Sobretot intentem millorar l'autoestima perquè són alumnes que sempre els han dit que no valen per a res i estan expulsats sempre. Per tant, a l'aula oberta és on comencen a millorar-la quan fan alguna activitat i se'ls diu que ho han fet molt bé. I no només els ho dic jo, perquè quan fan treballs de manteniment al centre, hi ha més gent que els ho diu. Això per a ells és molt important perquè els puja l'autoestima. (O1-T1)

La pastanaga és el graduat. Llavors, pel camí es treballen aspectes més personals de cadascú, ja siguin les seves habilitats bàsiques, millorar l'autoestima. Podem estar fent hort, fent polseres, macramé,... Però a l'aula es treballen continguts teòrics, continguts curriculars, el més ordinari possible. L'objectiu és aprovar, entrar en un cicle formatiu o PQPI/PFI. Amb els alumnes amb greus dificultats d'aprenentatge ens plantegem que aprenguin el màxim possible i llavors els anem encaminant als PQPI/PFI. Intentem convèncer a tots aquests alumnes, de la manera que sigui, perquè tirin endavant. (O2-T2)

D'entrada està clar que l'aula oberta és perquè l'alumnat pugui arribar a un graduat, i si pot fer un cicle de grau mitjà és fantàstic. Si veus que un alumne no es graduarà, no podem forçar una màquina que no arribarà... Però si no es pot graduar, se li dona l'opció d'un PQPI/PFI i que l'alumne pugui orientar-se cap al món sociolaboral, no passa res. És la realitat, no es poden forçar coses impossibles. (O5)

En el nostre centre, (...) es tracta que aprenguin una disciplina que no tenen. Si no la compleixen s'expulsen a casa, una setmana a casa, i així successivament. Si en el grup no treballen, no fan res, fins que en algun moment exploten i acaben expulsats. Els qui mica en mica ho van entenent, llavors, tenen l'opció de redreçar-se i poden arribar a un graduat. (TC10)

En aquest mateix punt, tots els alumnes entrevistats també coincideixen amb els professionals. Destaquen que al PDC treballen més, aproven més matèries, els és més fàcil, treballen força

aspectes pràctics, etc. De totes maneres, també remarquen que els cal continuar treballant i esforçant-se perquè puguin fer la formació que desitgen.

(...) a la classe normal no funcionava. Els meus resultats aquí han millorat. Aquest any vinc més de gust. L'any passat feia campana. Aquest any vinc perquè som una classe més petita i jo sóc molt vergonyós i estem més units. A més, estic aprofitant el temps i l'aula oberta serveix per "algo". També vinc perquè fem altres coses. A1(1)

Estar a l'aula oberta fa que estigui més concentrada i això m'ajudarà a aprovar totes les matèries. A més, els professors estan més per tu i així puc resoldre tots els dubtes que tinc. A1(3)

Crec que si treballo i m'esforço, podré anar a un PQPI/PFI i anar a treballar. A1(5)

No faig tant treball teòric, és més pràctic. Desconnecto més mentre treballo i això em va molt bé. A1(7)

Ara les aprovo totes menys anglès. A1(9)

A més, tots els professionals dels centres també coincideixen en què la finalitat última del PDC és que els alumnes puguin assolir un graduat en educació secundària i creuen que és una mesura adequada per a aconseguir-ho. Els professionals destaquen que el PDC és una segona oportunitat perquè aquest tipus d'alumnat no quedi exclòs del sistema. Tot i així, expliquen que no hi ha un 100% d'èxit i també és massa aviat per saber si, aquests alumnes en concret, ho assoliran perquè queda un llarg camí per recórrer i que depèn del treball i esforç que hi esmercin.

A aquests alumnes és el millor que se'ls pot donar perquè el fet de sortir fora de l'aula, encara que sigui en el mateix centre fent feines, ja és un primer pas per alliberar-se i començar-se a sentir còmodes. Ara bé, que arribin a assolir un graduat s'ha d'anar veient. (O1-T1)

Formar part del PDC és reprendre la trajectòria acadèmica i, en conseqüència, professional. Per a una bona part d'aquests alumnes, comença a l'aula oberta i pot acabar amb l'obtenció del graduat en ESO, passant pel conveni singular. Els que no ho aconsegueixen els derivem a PQPI/PFI. (TC3)

Cal tenir molt en compte tot el camí que cal fer per arribar a un graduat escolar. Nosaltres ens trobem alumnes a primer que ja els hem de facilitar aquest recurs com una via d'escapament al centre, una contenció, perquè els companys i professors puguin fer la seva feina. També a d'altres, que tenen greus dificultats per seguir el currículum, els hi ho facilitem perquè així algú els diu que fan coses bé i també poden aprovar, malgrat les seves limitacions. (DC6)

Sí, tenim un percentatge molt elevat (80-85%) d'alumnes que arriben a treure's un graduat escolar i després van a un cicle formatiu de grau mitjà. Llavors, al cicle se'n poden sortir més o menys. (T8)

En aquest mateix sentit, tots els alumnes també coincideixen amb el professorat. Amb l'opció de poder cursar el PDC es mostren optimistes per a assolir el graduat en educació secundària, però són conscients de les dificultats que hi ha i, per això, mostren les seves reserves.

No aconseguiré el graduat perquè he d'anar a un PQPI. I llavors em trauré el graduat a l'escola d'adults. A1(1)

Si no estigués a l'aula oberta no podria tenir graduat perquè no vindria a classe. A1(2)

M'han dit que, si estic a l'aula oberta, tot m'aniria millor i a més podria sortir amb el graduat. A2(3)

A l'aula oberta em sento més còmode perquè és més fàcil seguir als professors, potser sí. A2(5)

I reflexionant si hi hauria altres mesures per a aconseguir el graduat en educació secundària, tots els professionals també coincideixen que, ara per ara, aquest programa és l'adequat i els funciona.

Per a alumnes d'aquestes característiques és la mesura idònia. (O1-T1)

Existeixen moltes mesures d'atenció a la diversitat, però aplicar unes o altres depèn de moltes variables, principalment de la política educativa de l'equip directiu. En el nostre centre, l'aula oberta ha anat evolucionant al llarg dels anys i ara podem dir que és un projecte consolidat perquè l'equip directiu hi ha apostat seriosament. (TC3)

El centre disposa d'una gran diversitat de recursos. L'aula oberta és un més amb una funció molt concreta, que altres recursos no tenen o no cobreixen. Per tant, és necessària per a un determinat tipus d'alumnat. De moment, és un recurs que ens funciona i no hem tingut la necessitat de buscar altres mesures. Sí que és un recurs que anem actualitzant i polint any rere any. (DC6)

Per la tipologia actitudinal de l'aula oberta del nostre centre, la mesura que tenim ens funciona. (TC7)

De moment, aquesta mesura ens permet que hi hagi pau social a les classes. Per tant, l'aula oberta serveix. (TC10)

Pel que fa a l'estructura curricular dels PDCs, i més concretament en l'agrupament de les matèries per àmbits que proposa el Departament d'Ensenyament, en general, tots els professionals troben que és una bona idea des del punt de vista teòric, però és poc pràctic, poc funcional, és difícil de gestionar i no sempre és viable. Fins i tot, el professional del C3 proposa que totes les matèries del currículum es podrien plantejar per àmbits. Tot i així, el professional O8 no exposa cap inconvenient a l'hora de posar-ho en pràctica.

El plantejament per àmbits el trobo molt encertat perquè treballa els continguts de manera competencial i interdisciplinària. Ara bé, a la pràctica no és operatiu. Si vols que aquests alumnes es barregin amb altres grups del centre has d'acabar parlant de matèries (perquè es treballa per matèries), i si en funció de com es reparteixin els professors al grup, podran o no treballar per àmbits. Per tant, el plantejament d'àmbits es podria fer extensiu a la resta de matèries, no? (TC3)

Aquest plantejament estaria bé si tot el sistema funcionés així, però com que nosaltres hem tendit a integrar aquests alumnes a l'aula ordinària és molt difícil quallar ambdues organitzacions. El plantejament que fa la normativa de l'aula oberta no s'ajusta a la nostra aula oberta. No seguim res d'àmbits. Fem el que fa tothom, matèries. Nosaltres anem de cara a la pràctica i la manipulació. Quan teníem el grup sencer, sí que treballaven per àmbits. Català i castellà la mateixa persona... ara això ho hem eliminat i no s'ajusta a la normativa. (DC6)

A nosaltres no ens funciona aquest plantejament. Intentem que els alumnes surtin de l'aula ben bé perquè se'ls fa carregós, feixuc, distorsionen el funcionament del grup,... (TC7)

La clau està en què entrin a l'aula pocs professors. Com menys professors entrin millor i la manera és treballar per àmbits. Si fas un àmbit lingüístic et dona molt per treballar. De fet treballant amb diversitat és interessant treballar per àmbits. Fins i tot, em plantejo que a primer d'ESO i, si pogués ser, segon d'ESO passessin molts menys professors per les aules. És la clau per poder atendre bé i, conèixer als alumnes, és passar-te moltes hores amb ells. (O8)

És una bona idea, però com tot, no està pensat per una persona que trepitgi el terreny. (TC9)

Aquests alumnes, com més coses facin que s'assembli als altres,,millor perquè és més fàcil convèncer-los que estan fent el mateix que els altres, però a un altre ritme. És una manera de tractar-los igual i no fer-los sentir diferents. Ja prou que s'hi senten, això seria un element més de diferència. (TC10)

Els professionals dels centres també opinen sobre la distribució per àmbits que el Departament d'Ensenyament suggereix a les instruccions d'inici de curs en els seus respectius centres. Seguint el sentit de les argumentacions anteriors, es constata que, en general, els centres als quals pertanyen els professionals entrevistats s'ajusten a les matèries i no als àmbits que proposa l'Administració. No obstant això, molts centres realitzen projectes i treballs pràctics que queden recollits en les matèries corresponents. Les justificacions que donen els professionals per a organitzar-se per matèries és que aquest sistema ja els funciona; no sempre és possible assignar poc professorat en aquest grup perquè està vinculat a altres grups/matèries del centre; ajustar el currículum del PDC amb el dels grups ordinaris és complex; els alumnes estan acostumats a treballar per matèries i així no se senten tan diferents respecte als altres; el programa informàtic de notes (SAGA) també condiciona molt; etc.

Tenim tres àmbits: el lingüísticosocial, matemàticocientífic i el pràctic. Som tres professors. Amb ells treballem la idea que això és una classe normal perquè ells tenen molta preocupació de que l'ESO no és el mateix a l'aula oberta i nosaltres insistim a que sí. Llavors treballem les matèries de manera individual perquè així sigui el més semblant al que fan els altres alumnes d'ESO, però hi ha aspectes que estan relacionats. Llavors donem les notes de l'àmbit i la nota de cadascuna de les matèries. Si en l'àmbit hi ha una matèria suspesa, l'àmbit queda suspès. Per tant, es treballa com una aula oberta i, per l'altra, com si fos un grup ordinari qualsevol de l'ESO. Per tant, amb la família i els alumnes es treballen els dos aspectes. (O1)

En el nostre centre l'aula oberta funciona per matèries. Simplement, per una qüestió pràctica organitzativa de professorat. Si alguna vegada s'ha donat l'ocasió, s'ha mirat de fer. És més, en els inicis de l'aula oberta, ja es funcionava per àmbits. (TC3)

Al centre, d'entrada fem matèries. Algun any s'ha fet alguna matèria conjunta. L'ideal és fer-ho per àmbits, però a nivell funcional és fer-ho per matèries. Això no vol dir que quan algun professor fa més d'una matèria, treballi aspectes conjunts. (O4)

Quan teníem el grup tancat sí que es podia arribar a fer això dels àmbits. Ara no ho fem. Funcionem per matèries i els tallers queden convalidats en les matèries de ciències socials, música a primer i segon d'ESO, i optatives a tercer d'ESO. Per a nosaltres, el que exposa la normativa no quadra amb el concepte que hem anat creat d'aula oberta amb els anys. (DC6)

Tant en el grup ordinari com en l'específic es treballa per matèries, ja que cal acabar posant les notes a SAGA i aquestes són per matèries. Ara bé, quan estem al grup empresa, les matèries queden més difuminades perquè es va treballant en funció de les necessitats dels projectes que es van fent, però també acabem posant notes per matèries. (TC9)

En aquest mateix sentit, l'estructura de matèries/àmbits del currículum, fent-ho extensiu a matèries compartides amb el grup ordinari, hi ha una gran diversitat de situacions que es resumeixen en la taula 5.17. Així, podem constatar que hi ha centres que no comparteixen cap hora/matèria amb el grup ordinari i també centres en què el PDC suposa una representació puntual d'un recurs més del centre. Les explicacions que donen els professionals per invertir el nombre d'hores/matèries en el grup de PDC són força diverses. Hi ha centres on l'equip directiu/claustrat prefereix dedicar-hi el nombre màxim d'hores possible ja sigui perquè aquests ho vulguin així i/o perquè el recurs està ben organitzat (C1, C2, C3, C5 i C8). També pot ser que el centre necessiti repartir d'una manera concreta les hores/matèries per les casuístiques pròpies del centre (C4, C9, C10). I també és possible que el centre disposi d'altres recursos i el PDC sigui un més per a oferir a l'alumnat, fet pel qual es dedica menys hores al PDC (C6 i C7).

Taula 5.17. Relació d'hores cursades al PDC i grup ordinari

	C1	C2	C3	C4	C5	C6	C7	C8	C9	C10
Hores cursades al PDC	30	26	29	12	24	3-6	3-10	30	15	30
Hores cursades amb el grup ordinari	0	4	1	18	6	27-24	27-20	0	15	0

Per il·lustrar aquesta idea que s'acaba d'exposar, es recullen les diferents opinions dels professionals sobre aquest aspecte.

Els alumnes no comparteixen cap matèria amb el grup ordinari, exceptuant algunes activitats com el treball de síntesi, activitats festives i alguna altra. Això ja ve fixat per l'equip directiu. (T1)

En el nostre centre els alumnes de l'aula oberta només comparteixen la matèria de mediació. L'experiència és molt positiva ja que és una matèria que permet una interrelació grupal important degut a la seva naturalesa. Temps enrere hi havia més matèries compartides, però el claustrat va rebutjar aquest sistema. Ara, ningú es queixa. (TC3)

Els alumnes fan la tutoria amb els altres alumnes del grup ordinari perquè és molt informativa. Llavors, dins la matèria que els faig, ja treballem el aspectes més propis de la tutoria, com ara l'orientació. Està bé que els alumnes es puguin barrejar amb la resta d'alumnes de la seva edat. De totes maneres, tampoc hi hauria prou hores per fer un grup d'aula oberta. El centre té moltes necessitats i s'han de repartir. (O4)

La tutoria, l'educació física i les optatives (música, informàtica) les fan amb el grup ordinari amb un total de vuit hores. Això funciona perquè els alumnes no són conductuals, sinó de dificultats d'aprenentatge. En aquestes matèries no hi ha cap problema entre ambdós grups i el professorat està content perquè pot fer classe i no distorsionen gens. (O5)

Els alumnes fan totes les matèries amb el grup, excepte socials i música a primer i segon d'ESO, i les optatives a tercer. Per tant, és just el contrari del que em planteja. Ja he comentat que, per la nostra evolució, la integració a l'aula ordinària era un signe de normalització. De moment hem arribat fins aquí i n'estem contents. (DC6)

Tots els alumnes consultats corroboren la informació que exposen els professionals i opinen sobre la seva experiència a l'hora de compartir o no hores/matèries amb els companys del grup ordinari al qual pertanyen. Aquestes aportacions estan condicionades a l'entorn on es contextualitza cada PDC i les relacions que s'hi estableixen. Així, els pocs alumnes (10%) que no els agrada compartir espai amb els altres, expliquen la dificultat per relacionar-s'hi, i els molts dels alumnes que els agrada (90%) exposen que els ve de gust compartir les mateixes activitats que els altres companys i relacionar-se amb altra gent del centre.

(...) No m'agrada molt. És que nosaltres som una família i anar amb els altres els veig com uns "pringats"... A1(2)

(...) M'agrada conèixer persones diferents i no sempre estar amb els mateixos. A2(5)

(...) A mi ja m'agrada estar amb els companys de classe, també aprenc moltes coses. A1(7)

(...) M'agrada perquè també veig què fan els altres. A1(9)

Referent a la durada dels PDCs, l'estada de l'alumnat a aquest grup es troba al voltant de dos cursos acadèmics, tot i que hi ha centres on l'alumnat n'hi pot estar un o bé quatre cursos, dependent de la casuística de l'alumnat o disposició de recursos del centre.

Són dos cursos. Els de tercer i quart estan junts i cada any n'hi ha uns quants que marxen, que són els de quart, i llavors uns quants de segon que entren, a tercer, al grup d'adaptació. Si els que estan a tercer aprofiten bé el recurs, també passen a quart. (T1)

La mitjana és d'un parell d'anys. Ara bé, depèn de cada cas. Si hi ha alumnes que es preveu que la seva estada sigui més llarga, mirem de derivar-los cap a un PQPI/PFI, ja que difícilment podran assolir un graduat. En canvi, n'hi ha d'altres que la seva estada a l'aula oberta és un pas intermig per a després poder accedir al conveni singular. Cada cas és un món. (TC3)

Un parell d'anys és la mitjana. Això va lligat amb el moment en que apareix la problemàtica, uns poden ser a primer (excepcionalment), a segon i, altres, a tercer o a quart. (TC7)

Hi poden estar un o dos anys, això va en funció del curs on estiguin escolaritzats i cadascun segueix el seu itinerari personal. (T8)

Els alumnes poden estar al grup fins a l'edat que els hi ho permeti, cursant el curs que toca. Molts ja porten repeticions i quan arriben als setze anys se'ls convida a plegar, si no hi ha cap opció de treure's un graduat. (TC10)

En aquest mateix sentit, l'opinió de l'alumnat coincideix amb el que exposen els professionals, ja sigui confirmant l'estada de dos cursos com a mitjana o bé les excepcions apuntades.

Puedo estar aquí hasta los dieciséis, hasta cuarto (dos anys). Pero si me porto mal ya no. A2(1)

Amb un any n'hi haurà prou. Estic fent segon d'ESO a l'aula oberta i l'any que ve faré conveni singular a tercer d'ESO. A1(3)

Un any, perquè ja estic a quart i és el primer any que hi estic. A2(5)

Si segueixo així, aquest any i el que ve, dos anys. A1(6)

Fins que pugui aquest any (tercer d'ESO). No podré arribar a quart per edat, però aniré a fer un PQPI/PFI." A1(7)

Fins que em tregui el graduat, a quart d'ESO (tres anys). A1(9)

Si continuo així, fins a quart d'ESO (quatre anys), però m'he de portar bé. A2(10)

Quant a la *distribució horària de matèries* dels PDCs, en general els professionals exposen que els alumnes fan el mateix currículum que la resta de l'alumnat ajustant, hores i continguts en funció del curs on se situïn, però sense concretar. És interessant destacar que els centres C1 i C4 condicionen les matèries/hores/continguts a les capacitats dels professors que hi imparteixen docència. Per altra banda, el professional TC3 sí que explica de manera detallada, així com també queda reflectit en la documentació del centre, una distribució de matèries i hores al·legant la importància de deixar-ho clar tant a professors, com a alumnes i famílies.

(...) Treballem les matèries de tercer d'ESO, però les optatives queden eliminades perquè entrarien dins els tallers. El que passa és que alguns continguts de les optatives es treballen a tutoria o en alguna altra matèria relacionada. (...) Depèn del tarannà del professorat. (...) I en funció de les hores que tenim, ens repartim alguna matèria per quadrar els horaris. (O1)

Les matèries de tercer d'ESO hi són totes, però en algunes d'aquestes fem activitats pràctiques. A la setmana fan quatre hores de jardí i hort que queden incloses en les matèries, ja sigui a socials, matemàtiques, tecnologia i informàtica. De totes maneres, la dedicació a l'àmbit pràctic és flexible i s'adequa en funció del dia i el què es vol treballar. (...) Les matèries s'adapten en funció de les necessitats que es plantegin o proposin. (O2-T2)

S'intenta que el nombre d'hores i matèries es correspongui al currículum de segon d'ESO, igual que el dels grups ordinaris, perquè la mesura organitzativa s'ubica en aquest nivell. Ara bé, donat que hi ha alumnes de primer, segon i tercer, també s'ha establert les seves correspondències amb els seus nivells per tal que el seu currículum s'ajusti al màxim al que demana el programa informàtic SAGA i, en conseqüència, als alumnes del seu curs acadèmic. Amb tot això, sí que cal fer ajustaments d'algunes hores. (TC3)

Els alumnes de l'aula oberta hi fan dotze hores. (...) A l'aula oberta es fan els tallers de manteniment del centre i l'hort (tres hores a la setmana). La distribució de matèries és molt canviant i no està establert. Va en funció de l'organització horària i professorat que intervé. Perquè, clar, si a un professor se li fa fer una cosa que no sap... Però també n'hi ha d'altres que saben fer moltes coses. Per exemple, un professor de socials, en una hora de la seva matèria feia fusteria. Llavors, si tenim la sort de no tenir massa mobilitat de professorat, això es pot anar mantenint. (O4)

Intentem que les matèries més feixugues i hores senceres puguin sortir de l'aula, per exemple, socials, tecnologia (hora sencera), experimentals (hora sencera),... Quan el professor veu que l'alumne ja li ha demostrat que no segueix, i a més empenya, intentem que aquestes hores puguin sortir. (...) (TC7)

(...) L'horari d'aquest grup està marcat en dues franges. La primera franja, les tres primeres hores fins al pati, els alumnes estan ubicats als seus grups ordinaris. La segona franja, les tres hores

després del pati formen un grup específic i treballen aspectes més pràctics, manipulatius i cooperatius. Així fan quinze hores amb els grups ordinaris i quinze hores amb el grup específic. Per tant, com que hem d'acabar fent el currículum que marca el SAGA, ho hem muntat així. (TC9)

Pel que fa a l'alumnat dels PDCs, els professionals entrevistats mostren les seves reserves quant al moment de la seva incorporació, la normativa exposa que els alumnes es poden incorporar al PDC principalment a quart d'ESO o a partir de tercer d'ESO a proposta de l'equip docent, o que havent cursat segon d'ESO passi a tercer d'ESO malgrat no estar en condicions de passar i haver repetit algun curs. D'entrada els sembla bé el plantejament anterior, però la realitat dels centres no acaba d'ajustar-se a la modalitat A. Seguint la taula 5.18. podem constatar que dels vint alumnes entrevistats, n'hi ha tretze que no compleixen la normativa, és a dir, dotze es van incorporar al PDC de segon i un a primer d'ESO. Però si analitzem detalladament les argumentacions de tots els professionals dels centres estudiats, admeten que atendre alumnes abans del que exposa la normativa és una necessitat.

Taula 5.18. Moment d'incorporació de l'alumnat dels PDCs

	C1	C2	C3	C4	C5	C6	C7	C8	C9	C10
A1	3r	3r	2n	2n	3r	3r	2n	2n	2n	2n
A2	3r	3r	2n	2n	4t	2n	1r	2n	2n	2n

(...) Si s'ha donat casos d'alumnes d'aula oberta abans de tercer, es fa el que es pot per donar-los una sortida. (...) De totes maneres també es crea una expectativa perquè alumnes de primer i segon ja pregunten què han de fer per poder entrar al grup d'aula oberta. I, a molts d'aquests, ja se'ls enganxa a segon amb un precontracte on s'exposa que és un alumne candidat a l'aula oberta, però ha de demostrar que ho aprofitarà. (...) (T1)

Ja sé que la normativa prioritza els PDC als cursos de quart i tercer, però les necessitats del centre sorgeixen abans, pels voltants de segon d'ESO, i per tant, l'equip directiu té clar que cal atendre les necessitats quan sorgeixen i donar-hi una resposta el més immediata possible. Simplement, és una qüestió de prevenció. Quan a aquests casos se'ls intenta atendre el més ràpidament possible tothom hi surt guanyant. (TC3)

Al centre hi ha l'aula oberta oficial, amb alumnes de tercer i quart. Ara bé, a primer i segon d'ESO també en muntem una. A primer d'ESO, d'entrada no hi posem alumnes si no és molt clar que des de primària ens diuen que l'alumne té dictamen o necessita alguna atenció més. Llavors, si els alumnes aprofiten el recurs, si hi encaixen, llavors passen a l'aula oberta de tercer i quart d'ESO. (O4)

(...) La normativa no s'ajusta al nostre concepte. Nosaltres comencem a fer entrar alumnes repetidors de primer, seguim amb segon i tercer d'ESO, com que només són unes hores, per tant és un recurs més del que disposa el centre per atendre la diversitat. A quart hi tenim el conveni singular, l'altra modalitat d'aules obertes, i també ens funciona bé. (DC6)

Aquest plantejament és una gran paradoxa. (...) No hi ha cap tipus de problemàtica si comencen a entrar alumnes de tretze anys. Comencem inicialment amb poques hores que després es poden anar allargant. (...) Per tant, amb els anys hem hagut de baixar el recurs a segon d'ESO i, en algun cas excepcional, a algun repetidor de primer. Tenim un "desfase" entre la normativa i el que ens trobem en el dia a dia. (TC7)

El plantejament em sembla bé, però la realitat et porta per altres camins. Veus que si no prens mesures en cursos més baixos, com ara a segon d'ESO, els alumnes els anem perdent pel camí. (...)
(O8)

Per acabar de contrastar l'exposició veiem que els alumnes coincideixen amb els professionals sobre el seu moment d'incorporació al PDC.

He entrat aquest curs, a tercer d'ESO i tinc quinze anys. Vaig entrar perquè a l'aula normal no funcionava i no venia a classe. A1(1)

A tercer d'ESO, quinze anys. Per què a primer i a segon jo em portava molt malament. I ara m'han donat una oportunitat per treure'm el graduat. A2(2)

Hi he entrat aquest curs, fent segon d'ESO. Jo volia anar al conveni singular però com que no podia passar a tercer perquè havia de repetir, la millor opció era anar a l'aula oberta i després anar-hi el pròxim curs. A1(3)

A segon d'ESO, porto dos anys. Hi vaig entrar perquè vaig ser una mica gamberro i no estudiava. A1(4)

Vaig començar a quart d'ESO, quan tenia 15 anys perquè em costava una mica seguir les classes, però no estava segura d'entrar-hi. Vaig venir a una reunió i m'ho van explicar, vaig començar i em va començar a agradar. A2(5)

A primer d'ESO vaig entrar. Ara faig tercer, porto tres anys. A2(7)

A segon d'ESO perquè vull treure'm el graduat i, al pas que anava, no me'l treia. Jo estava cansat d'estar a classe, no m'interessava el que es feia, era molt avorrit. A1(9)

Pel que fa al perfil de l'alumnat dels PDCs, tots els professionals entrevistats valoren positivament l'alumnat que en forma part, tot i que els del C2 es mostren resignats amb el perfil que defineix l'equip directiu. Així, els professionals estan d'acord a prioritzar l'alumnat amb dificultats d'aprenentatge i disciplina, amb desmotivació i problemes d'adaptació a l'entorn escolar-social. No obstant això, en les justificacions dels professionals, es constata que els centres prioritzen aquests aspectes de manera diferent, ja sigui en funció de les necessitats dels alumnes, del centre i/o de l'aprofitament del recurs.

(...) Hi ha una prioritziació de l'alumnat amb dificultats d'aprenentatge, però els alumnes actitudinals que en algun moment han perdut el fil dels estudis, també hi tenen lloc. Ara bé, si no hi ha un aprofitament del recurs, els alumnes poden perdre el dret, o bé s'intenta derivar-los, ja sigui al grup ordinari o bé a PQPI/PFI. (TC3)

El perfil dels alumnes és de dificultats d'aprenentatge i manca d'adaptació a l'entorn ordinari, i alguns amb dificultats de relació. De fet, la casuística de cada alumne és un món. (DC6)

Són alumnes bàsicament conductuals perquè és allà on hi ha problemes en les classes. Es prioritza que el professorat pugui fer classe. Als alumnes amb dificultats se'ls fa el PI i se'ls adapten els continguts. (...) (TC7)

Són alumnes molt desmotivats, amb unes llacunes d'aprenentatge molt importants, faltes de disciplina. Perquè si vénen sis hores al centre a perdre el temps, la dinàmica i funcionament de la classe se'n ressent. (...) (O8)

A l'inici, els alumnes eren conductuals de primer ordre. Havíem d'anar molt amb compte quin tipus d'eines els podíem deixar. Amb el temps, el perfil d'aquests alumnes es va replantejar. Es va prioritzar la idea que els alumnes se sentissin bé al grup i que els recursos, tant humans com materials, del centre es cuidessin. (...) Per tant, s'intenta veure que no és un mètode de contenció, sinó que els alumnes puguin respirar una mica i sentir-se millor. (TC9)

El perfil d'alumnes que forma part de l'aula oberta és aquell que prové de famílies que no funcionen, alumnes amb problemes de consum i problemes legals, i alumnes absentistes. (...) El centre necessita poder treballar en condicions i atendre aquests alumnes és la solució que hem trobat fins ara. (...) (TC10)

Pel que fa al punt de vista sobre els criteris d'admissió, els professionals d'orientació educativa entrevistats expliquen que valoren positivament el seu establiment. Expliquen que la seva elaboració és un procés llarg d'anàlisi i reflexió contínua que es va fent al llarg dels anys. Per tant, hi va havent ajustaments en funció de les necessitats dels centres i dels alumnes, sense deixar de banda els recursos de què disposen. En aquest procés, hi ha professors que hi participen activament des del seu inici i d'altres que ho fan a partir de la seva arribada al centre i donen continuïtat al que ja hi ha. Per altra banda, els tutors dels PDCs també manifesten que coneixen de primera mà els criteris d'admissió. Els troben correctes, coherents, suficients, flexibles, en funció de les necessitats que presenta l'alumnat, i hi estan d'acord. Tot i que algun tutor (T2) demana poder participar-hi.

(...) Quan jo vaig entrar (al centre), aquests criteris ja estaven fets, es van revisant cada any i els que funcionen es van consolidant. També va una mica en funció de la demanada, les necessitats, les prioritats,... Sempre és un estira i arronsa. Per tant, els criteris són prou amplis perquè puguem atendre l'alumnat. S'ha de veure la intenció de canvi i millorar. Si no funciona, hi ha més gent per entrar-hi i no passa res. (O1)

(...) Estaria bé que, com a tutora, hi pogués participar una mica, ja que al final els he de tenir jo, però bé, m'adapto. (T2)

L'establiment dels criteris d'admissió ha estat un procés de reflexió de molts anys. És a dir, en funció dels recursos que el centre ha pogut anar oferint als alumnes, aquests s'han anat ajustant a les seves necessitats. Han evolucionat molt i avui ens trobem en un moment òptim pel que fa als recursos disponibles i a les necessitats de l'alumnat. (...) La CAD és ferma i estricta en la seva aplicació, fet que dona una coherència de treball a tothom. (TC3)

Els criteris d'admissió s'han establert a la CAD i són molt i molt simples. L'alumne ha d'aprofitar el recurs. A partir d'aquí, s'obre una negociació en què es deixa molt clar què vol dir poder anar al taller. Els alumnes conflictius, sinó es reconduïxen no hi tenen cabuda. Aquest plantejament ens funciona. (...) Cada alumne té les seves particularitats. De fet, si a un alumne li posem un cinc de socials, pot estar suspenent vuit matèries, i aquest no pot ser un motiu d'apartament del recurs. (DC6)

(...) Els decidim a la CAD. Són molt clars per a tothom. Anar a l'aula oberta és un privilegi i, si no es porten bé a les classes ordinàries, perden el dret de continuar i se'ls expulsa cap a casa. Per tant, com que són alumnes de comportament, el criteri fonamental és que el seu comportament a la classe ordinària ha de millorar. Hi ha d'haver una repercussió, sinó hi és, se l'adverteix i s'intenta reconduir-lo explicant-li que si no es comporta perdrà el dret a anar a l'aula oberta. Normalment, amb aquesta amenaça, els alumnes reaccionen. (...) (TC7)

Els criteris han evolucionat al llarg dels anys i de l'experiència que hem tingut. (...) però el criteri general és que, si es preveu que un alumne tingui problemes per treure's el graduat, que estigui despistat (que presenti algun tipus de necessitat), se'l convida a formar part del PDC, però els alumnes actitudinals en queden exclosos, és molt important. (TC9)

Aquests els han fet l'equip directiu i la CAD. Responen a una necessitat bàsica del centre, és a dir, atendre a uns alumnes perquè uns altres puguin treballar. Degut a l'entorn on ens trobem em semblen molt coherents i clars.(...) Hi estic completament d'acord perquè s'ajusten al que el centre necessita. (TC10)

Pel que fa a l'opinió del procediment d'incorporació d'alumnes als PDCs, tots els professionals d'orientació educativa, excepte el del centre C2 que apunta que no hi participa activament i ho accepta amb resignació, coincideixen amb una valoració positiva del procés. Aquests estan d'acord en què el procés, en general, s'inicia als equips docents, els passen les demandes a la CAD on es valoren, es prioritzen els alumnes i, finalment, s'informa equips docents i famílies. De totes maneres, de forma singular, en el C10 no es parla amb les famílies.

La demanda parteix dels equips docents, a la psicopedagoga de referència, a la reunió de departament d'orientació es valoren els casos. A partir d'aquí es comença a treballar amb l'alumne i la família i finalment arriba a la CAD. Quan el cas arriba a la CAD, el cas ja està molt treballat. El tutor té una entrevista amb la família i l'alumne per signar el contracte didàctic. (O1)

Hi ha un informe del tutor, o bé una proposta de l'equip docent, es passa a la CAD. Llavors la coordinadora mira que es compleixin els requisits. I llavors es torna la resposta a l'equip docent i al tutor. Si és que sí, es truca a la família i se li proposa i se l'informa. (...) A l'inici de tot aquest projecte, quan érem pocs i vam començar, també el tutor de l'aula oberta, el tutor de l'alumne i la família parlaven tots junts. Però amb els anys, el creixement del centre i la quantitat d'alumnes això s'ha perdut. (O2)

El procediment d'incorporació d'alumnes al PDC té el seu inici quan l'equip docent detecta que l'alumnat necessita un recurs més perquè se'n pugui sortir, ja sigui en dificultats d'aprenentatge i/o situació social desfavorida. A partir d'aquí la CAD en fa un recull d'informació, valorant la proposta. Un cop presa la decisió, s'informa a l'equip docent i a família per a explicar-los el sentit de la decisió final. És un procediment molt estudiat per part de totes les parts implicades ja que la decisió que es pren és molt important per les seves conseqüències. Fins a dia d'avui estem contents dels resultats obtinguts. (TC3)

La necessitat sorgeix als equips docents, el tutor ho passa a la CAD, hi ha una valoració i, si es creu oportú, es passa directament a l'aula oberta.(...) No es parla amb les famílies. La decisió és del centre, forma part de l'autonomia del centre.(...) Sí, em sembla correctíssim. (TC10)

També tots els tutors, excepte el del centre C2, coneixen bé el procediment d'incorporació d'alumnes als PDCs i el valoren positivament. Aquests coincideixen amb els professionals d'orientació educativa en l'establiment del procés definit anteriorment.

Hi ha una proposta del tutor, o de l'equip docent, que arriba a la CAD. La coordinadora comprova que es compleixin els requisits, es torna la resposta a l'equip docent i al tutor. Si s'accepta a l'alumne, es truca a la família i se li proposa. Jo crec que en tot aquest procediment hi falta l'opinió del tutor de l'aula oberta. (T2)

La decisió que aquests alumnes vagin al recurs de l'aula oberta ho acaba decidint la CAD. La proposta pot arribar de moltes bandes, bàsicament arriba del tutor-equip docent. Llavors, el qui acaba de parlar amb l'alumne i la família sóc jo (director del centre). No se signa el contacte didàctic perquè oficialment no serveix per a res. De fet, abans amb els pares s'hi parlava més perquè eren moltes hores però ara és una equivalència a una matèria o una optativa. Tampoc té la transcendència que podria tenir. De fet el compromís amb l'alumne és molt fàcil. O ho aprofita o no hi té accés. Si el recurs no funciona, traiem a l'alumne i n'hi posem un altre. El fet que siguin una o dues matèries, facilita molt la gestió d'entrada i sortida d'alumnes. (DC6)

Les juntes d'avaluació ho proposen a final de curs. (...) A l'inici de l'altre, hi ha quinze dies o tres setmanes, perquè els professors d'aula puguin fer una anàlisi dels alumnes proposats. (...) S'ha donat el cas d'alumnes proposats per la junta d'avaluació i no s'han incorporat (se'ls pot estar fent algun tipus d'adaptació). A continuació parlo amb els alumnes i no cal que els convenci perquè ja ho tenen claríssim, i la família també. (...) A mig curs també es pot donar el cas que l'equip docent detecti algun cas. El tutor truca a casa, parla amb la família, s'omple un full de derivació que passa per la CAD (...). A la CAD hi ha la representació de tots els recursos del centre i es busca la millor sortida per a l'alumne. (...) Si és un tema conductual, i la CAD em dóna el vist i plau, jo parlo amb l'alumne, amb els pares, miro el seu horari i s'hi incorpora unes hores. El protocol està molt clar. Ningú pot decidir res, si no passa per la CAD. (TC7)

En aquest sentit, cal afegir que tots els professionals coincideixen en què en els respectius centres es fa una bona selecció de l'alumnat per al PDC perquè es un procés de reflexió important de tots els professionals implicats. De totes maneres, cal concretar l'excepció del tutor del centre C2 que discrepa una mica, però manifesta una actitud positiva per fer front a la situació.

Quan els tens al davant el primer dia et preguntes com poden haver-hi tants perfils i creus que no és una bona selecció. Llavors "t'arremangues", t'ho muntas com sigui i els acabes integrant després de molt de treball. Al final, acabes tenint un grup perfecte. I cada any ens passa el mateix. Cada alumne està a l'aula oberta per una raó diferent. (T2)

Suposo que la tradició i la coherència de treball en el PDC, el professorat té molt clar què vol dir anar a l'aula oberta. Sempre hi ha excepcions, però en general fem una bona selecció. (TC3)

El fet que els alumnes vagin a l'aula oberta es va revisant i se'n fa un seguiment. L'aula oberta té sentit si els alumnes funcionen a l'aula ordinària. Per tant, la selecció d'alumnes és permanent i és bona. (TC7)

Referent al nombre d'alumnes més adequat per al PDC, tots els professionals coincideixen en què ha de ser un grup reduït d'alumnes. Després d'analitzar les aportacions dels professionals el nombre ideal va de deu a dotze alumnes.

El nombre òptim és deu-onze alumnes. També depèn d'alguns anys. Si el grup és molt nombrós llavors tirem de contracte i se'ls exposa les clàusules que no compleixen i poden deixar el grup amb una orientació. (O1)

Ha de ser un grup reduït, màxim dotze alumnes si es vol treballar bé. També s'ha de dir que si són molt pocs tampoc és això perquè les dinàmiques que es creen no són d'un grup classe. Ja es fan atencions individualitzades, però muntar tot un grup per pocs alumnes el centre no s'ho pot permetre. (O8)

Ha de ser un grup reduït perquè controlar aquest alumnat no és tan fàcil i al ser pocs es pot gestionar al grup bé. Jo crec que parlant d'aquests alumnes, deu ja són molts. (TC10)

Ens aquest mateix sentit, quan es demana als professionals que concretin el nombre d'alumnes al seu centre, aquests coincideixen amb les seves preferències. Així doncs, es constata que el nombre d'alumnes és reduït, però els professionals del C2 remarquen la seva disconformitat per l'excés que tenen al seu PDC.

No ens sembla adequat, és brutal. Els alumnes de tercer són quinze, però llavors s'ajunten amb els de quart i la UEC. Són masses. (O2-T2)

Cada any varia. Aquest n'hi ha hagut nou, però altres cursos érem onze-tretze alumnes. Correcte. (TC3)

Els alumnes coincideixen uns vuit-nou alumnes al taller, van rotant al llarg de la setmana. (...) (DC6)

En el nostre centre hi ha vint-i-cinc alumnes d'aula oberta, però al taller i hort, coincideixen un màxim de vuit alumnes per hora. Així es pot treballar bé, tot i que depèn de qui coincideixi al grup és feixuc gestionar-ho. (TC7)

Tenim onze alumnes. Hi ha hagut algun any que hem sigut més, quinze alumnes i, clar, això no tira. Però quan et trobes amb quinze alumnes amb aquestes característiques i et trobes amb el problema de decidir quins sí i quins no. (O8)

Actualment n'hi ha nou, però pot variar en funció de les necessitats que es presenten. No sol canviar gaire, però si cal donar un respir al grup ordinari, s'incorporen al grup d'aula oberta. Em sembla bé perquè el centre és el que vol i necessita, i jo estic per a això. (TC10)

Per tancar aquest punt, els alumnes també coincideixen amb els professionals dels centres i valoren positivament un nombre reduït d'alumnes al PDC perquè se senten més desinhibits per fer preguntes i reben més atenció del professorat que a l'aula ordinària, excepte els del centre C2 que també coincideixen amb els seus professors perquè són massa.

Som molts, però ja està bé. L'any passat érem trenta, ara la meitat. A1(2)

Quan tens dubtes ho pots preguntar al professor perquè no som tants. I el professor t'ho pot explicar més d'una vegada i ho entens millor. A1(3)

Som menys tímids i podem fer més preguntes als professors. I els professors poden estar més per a nosaltres, ens poden explicar millor que en una classe normal. A2(5)

Yo creo que sí porque con más alumnos siempre hay uno que la "líia" y si la "líia" uno, la "líamos" todos. También va bien que seamos pocos porque el profesor está más tiempo contigo. A1(8)

Centrant-nos en la participació de l'alumnat del PDC, concretament en si intervenen en algun aspecte del PDC (per exemple, en la tria d'activitats, de continguts, etc.), tots els professionals expliquen que els alumnes no participen en aspectes rellevants perquè el sistema no ho permet. Ara bé, sí que l'alumnat pot participar en la concreció d'algunes activitats. En aquest punt, es destaca l'opinió del O8 quan explica que els PDC no són inclusius a curt termini, però sí que ho són a mitjà termini, a l'hora de donar una segona oportunitat de participar i d'integrar-se al sistema educatiu i/o social.

Tot ve establert. Ara bé, dins a classe els demanem què prefereixen i escoltem les seves demandes, combinades amb temes curriculars. Per exemple, a la part d'informàtica, quan has acabat d'explicar el que tu vols d'ells, els demanes si volen fer algo. Llavors et demanen fer un blog. Per tant, aprofites l'ocasió perquè aprenguin a fer un blog. De fet és molt fàcil fer-los anar cap allà on tu vols. (T2)

Com a molt podem intervenir en triar o pactar algunes activitats amb el professor que tenen. El sistema està tan tancat que si ja tenim problemes perquè tot quadri, només ens faltaria tenir en compte les voluntats de l'alumnat. Amb el sistema que tenim aquest plantejament és una mica utòpic. (TC3)

No només és impossible organitzativament sinó, que no tindria sentit permetre a alumnes de l'aula oberta anar a una optativa de física i química on hi ha alumnes es preparen per un Batxillerat i no podrien ser atesos. Per altra banda, tampoc tenim cap marge de maniobra per oferir altres matèries assequibles a ells. Tot està molt tancat. Jo penso que hauríem de ser més inclusius. Els alumnes haurien de poder triar el que els interessés, però no és viable a nivell d'hores ni professors, quan has de pensar en tothom. I com que hem de ser pràctics i tocar de peus a terra, vol dir saltar-se coses com aquesta. Fer una aula oberta d'aquest tipus no és inclusió, això és exclusió total, però no són els únics alumnes del centre i s'ha d'organitzar amb el que hi ha. De fet, potser estem fent inclusió a mig termini perquè els estem recuperant i reconduint cap al món laboral. (O8)

En aquest sentit, els alumnes expressen que no els han preguntat mai sobre la seva participació en aspectes del PDC. Ara bé alguns comenten que han pogut intervenir en la proposta d'alguna activitat puntual.

Les matèries no les hem pogut triar. A vegades podem triar les activitats, parlant amb el professor això està bé perquè a vegades no et ve de gust fer algunes coses i altres sí. A1(3)

A vegades, si demanes canviar d'activitat perquè es fa pesada, t'ho deixen fer. Això està molt bé. A2(3)

Sempre estic d'acord amb el que em demanen els professors, però tampoc m'ho han preguntat. Però un dia a la classe d'anglès, quan fèiem cançons, vaig demanar fer una cançó que a mi m'agrada i la vàrem fer. A2(5)

A veces nos dejan escoger el tema que trabajamos en el trimestre. Por ejemplo, el año pasado estuvimos hablando todo un trimestre sobre las pirámides y construimos una. A1(8)

Quant a la satisfacció de l'alumnat del PDC, el 80% dels alumnes consultats manifesten que hi ha diferències entre el professorat del PDC i la resta. Aquests destaquen que el professorat del PDC està més per a ells, els escolta més, els repeteix les explicacions, els deixa més temps per fer la feina i se senten més valorats.

Les profesoras d'ara saben tractar-nos, saben el que ens agrada, ens deixen expressar. Els altres ens deien que féssim les coses sense cap explicació. I ara tenim menys "profes" i és millor, et coneixen més. Abans quan passaves pel passadís et miraven com si no servíssim per res, ara et diuen que podem i que ho aprofiti, que no sóc "tonta", que demostris el que sé. A1(2)

Hi ha diferències. Els professors estan més per tu i et fan més cas. A més, t'expliquen les coses més importants les vegades que necessitis. Et demanen si ho entens. A1(3)

Hi ha moltes diferències. Ara són més bons. Abans algun professor escrivia quatre pissarres en una hora. A1(4)

Els de l'aula oberta estan més per a nosaltres i ens ho expliquen amb més paciència. Els professors de l'aula normal s'estressen una mica perquè tenen molts alumnes, no poden estar per a tots. A2(5)

Hi ha una mica de diferència perquè els professors tenen una mirada diferent que en les altres classes. Aquí els professors intenten ajudar al màxim i ensenyen molt. Això em sembla perfecte. A2(8)

Sí, porque con los dos profesoras que tenemos ahora son más cercanos, más comprensivos, tienen más paciencia. En la clase normal todo son deberes. A1(10)

Per altra banda, els alumnes A1(5), A1(6), A2(6) i A1(8), que representen el 20% del total, expliquen que no hi ha diferències entre el professorat del PDC i el de la resta del centre.

Els professors sempre m'han tractat bé. No he trobat diferències. M'adapto bé amb els professors d'ara i els d'abans. A1(5)

Estic bé amb tots. Em tracten tots igual. A1(6) M'agraden igual. A2(6)

Ya teníamos a nuestro tutor y este es diferente a los otros porque tiene más mente para hablar con nosotros. Él intenta hacer que seamos mejores personas, no solo en el instituto sino también fuera. En cambio, los otros vienen y les da igual todo. Estoy muy contento de cuatro de los siete profesoras que tengo. Esos que no, a la mínima que haces algo ya te ponen una incidencia. Incluso con nosotros lo tienen más en cuenta. A1(8)

Quan es demana a l'alumnat si els professors es dediquen a treballar equitativament amb ells els coneixements teòrics i pràctics, es destaca la combinació del treball dels coneixements

pràctics i teòrics en un 65% dels alumnes, un 20% percep que es treballen més els coneixements teòrics i un 15% els coneixements pràctics. De totes maneres, d'aquests dos últims grups d'alumnes, el 35%, també reconeixen que no treballen de manera exclusiva un d'aquests aspectes, sinó que només en destaquen la prioritització d'uns respecte als altres. Per tant, amb aquestes dades es pot apuntar que el professorat dels PDCs centren bona part de la seva feina amb aquests alumnes en els aspectes pràctics sense deixar de banda el seu treball teòric. En la taula 5.19. podem observar com es distribueixen els alumnes, en les percepcions i les argumentacions que fan per justificar-ho.

Taula 5.19. Percepció dels alumnes sobre el treball dels coneixements teòrics i pràctics al PDC

	CONEIXEMENTS PRÀCTICS	CONEIXEMENTS TEÒRICS	CONEIXEMENTS TEÒRICS I PRÀCTICS
C1	A1(1)-A2(1)		
C2		A1(2)-A2(2)	
C3	A2(3)		A1(3)
C4			A1(4)-A2(4)
C5		A1(5)	A1(5)
C6			A1(6)-A1(6)
C7			A1(7)-A2(7)
C8			A1(8)-A2(8)
C9			A1(9)-A2(9)
C10		A1(10)	A2(10)
	3 alumnes (15%)	4 alumnes (20%)	13 alumnes (65%)

Tot seguit podem veure els arguments que exposen els alumnes per justificar les dades anteriors. En primer lloc, tenim els qui consideren que treballen més els coneixements pràctics (tres alumnes, 15%).

Ho treballem una mica tot, però fem coses més pràctiques. A1(1)

A lo largo del curso hemos trabajado cosas más prácticas pero también hacemos teoría. A2(1)

La teoria la treballem poc, però fem molts exercicis pràctics. A2(3)

En segon lloc, tenim els qui consideren que treballen més els coneixements teòrics (quatre alumnes, 20%).

Treballem més coses teòriques. No sortim molt de l'aula, però alguna manualitat també fem. A1(2)

Més teòrics, però de pràctics també em fem. Anem a l'hort i és molt "guai". A2(2)

Hacemos cosas más teóricas porque apenas salimos de clase. De vez en cuando ayudamos a montar cosas para actos del instituto. También si estudiamos la fotosíntesis tenemos plantas en clases. A1(10)

I en tercer lloc, tenim els qui consideren que treballen més o menys equitativament coneixements teòrics i pràctics (tretze alumnes, 65%).

Es treballen més coses teòriques, però molt més pràctiques que a l'aula normal. I m'agrada com es treballa. A1(3)

Faig moltes coses manuals, maquetes i coses així. Les coses teòriques les faig a classe, quan no estic al taller. A1(6)

Ens ensenyen el que ens han d'ensenyar quan toca. Fem molt de treball pràctic, però també ens fan escriure memòries tècniques. A1(7)

Fem projecte i escriure. L'any passat era més el projecte, aquest any hi ha més escriure. Està bé perquè fem una mica d'això i d'allò, anem barrejant. A2(8)

Tots els alumnes entrevistats es manifesten molt contents d'estar al PDC. Les raons que exposen són diverses. Per exemple, al PDC veuen els estudis de manera diferent que abans d'entrar-hi, expliquen que aprenen moltes coses, comenten que ara treuen més bones notes que al grup ordinari, apunten que els professors estan més per ells i pels seus companys de classe, els agrada treballar aspectes més pràctics, i han trobat el sentit d'anar a l'institut.

El 75% dels alumnes (15) exposen que no s'han perdut res de l'aula ordinària pel fet de formar part del PDC. Alguns consideren un avantatge formar-ne part.

Perquè jo també aprenc unes altres coses que ells no fan perquè no estan a l'aula oberta. Jo no perdo res. A mi no m'interessa el que fan els altres. A1(6)

Crec que he guanyat. Crec que el que estic aprenent a l'aula oberta ho podré posar en pràctica al PQPI/PFI. A1(5)

No, perquè quan fem sortides les fem junts i ens veiem. A2(8)

No, perquè igualment si estic a classe no entenc res. A2(9)

Per altra banda, dos alumnes, el 10%, l'A1(2) i l'A2(2), comenten que els qui han perdut alguna cosa són la resta de companys perquè fan activitats que la resta d'alumnat del centre no fa. I per acabar, trobem tres alumnes, el 15%, que troben a faltar anar al grup ordinari per aspectes puntuals.

Bé, potser una mica d'anglès i més en aquest temps que s'ha de saber idiomes, però si no es pot no es pot. A1(7)

Las excursiones. Pero claro como soy muy nervioso puedo molestar bastante. Así que me sabe mal perderme algunas de las que han hecho. A1(10)

Creo que sí porque si pasara a cuarto yo iría a proyecto singular, tendré que hacer dos años cuarto porque no sabré absolutamente nada de lo que han dado en el grupo normal, hacer cosas mucho más avanzadas, por eso tendré que repetir. A1(8)

El 85% dels alumnes expliquen que es relacionen igual amb els companys del PDC que amb els de l'aula ordinària. Aquestes destaquen que tenen els mateixos amics que abans i també n'han fet de nous, al grup que estan ara. El 15% restant puntualitza que hi ha hagut canvis, on l'A1(2) i l'A1(3) exposen que ara estan millor amb els companys que tenen.

He guanyat grans amics i també n'he perdut. Però si els he perdut potser no eren tan amics. Ara estic molt contenta amb els que tinc. A1(2)

Amb els companys d'abans sempre m'expulsaven de classe i ara vaig amb gent que em volen bé. A1(3)

Me he distanciado de algunos amigos pero he hecho otros. Me relaciono mucho más con los amigos que tengo fuera que con los que tengo dentro. A1(10)

Referent al professorat dels PDCs, els professionals d'orientació educativa no poden opinar massa sobre els criteris que segueix l'equip directiu per assignar el professorat al PDC perquè no en formen part, però es manifesten bàsicament d'acord amb com ho fan.

La proposta la va fer l'equip directiu al claustre. L'equip directiu va exposar que si preferien tenir un professor de diversitat que només fes diversitat, o bé ens repartíssim la diversitat entre tots. El claustre va votar que volia una persona de diversitat. (O2)

Això ho tria l'equip directiu, però normalment es tria professorat sensibilitzat i que hi vulgui treballar. Si no n'hi ha, llavors toca al qui toca. De totes maneres, també hi ha en cert tipus de professorat que ja ve per atenció a la diversitat. (O4)

L'equip directiu s'hi mira una mica. Es busca persones que ja porten un temps al centre, però a vegades no es possible i és cert que algun professor nou hi ha entrat i s'hi ha trobat al mig. (O5)

De totes maneres els dos professionals que formen part de l'equip directiu d'aquest estudi, al C6 és el director i al C8 és el coordinador pedagògic, expliquen que el criteri és la voluntarietat i l'assignació de professorat d'atenció a la diversitat, respectivament. Ara bé, el professional del C8 afegeix que també utilitzen altres criteris com la sensibilitat del professorat i, en últim extrem, els departaments didàctics es poden posar d'acord per escollir el professorat.

Com que són molt pocs, no és gens difícil. Tots són voluntaris, amb interès. És més, no tots els que volen, hi poden participar. (DC6)

Tenim professors de diversitat i intentem que aquests siguin els qui hi vagin. Llavors parlem amb els professors que sabem que hi han fet classes, que els agrada, més sensibilitzats, si hi volen ser. Sempre comptem amb els professors de diversitat, però cal acabar de completar amb als professors del centre. (...) (O8)

L'opinió, pels criteris d'assignació del professorat, que aporten els tutors consultats se centren primerament en l'assignació de professors d'atenció a la diversitat, tot seguit es passa a l'opció de la voluntarietat i finalment es busca professors sensibilitzats amb el PDC. Així, el 33% dels tutors explica que no coneix els criteris que utilitza l'equip directiu per assignar el professorat al PDC, però intueixen que són els que s'han comentat anteriorment i ho valoren positivament.

Jo vaig aprovar les oposicions de tecnologia. Vaig veure que hi havia una plaça de diversitat al centre i vaig venir. No tenia ni idea del què s'estava fent, però estava predisposat a ser tutor de l'aula oberta. (T1)

Crec que (el criteri) és professors que vulguin anar-hi. Em sembla bé perquè és el més important que el grup pugui funcionar. (T5)

El 66% restant els coneix i els valora positivament.

No existeixen uns criteris molt definits, però sí que l'equip directiu intenta assignar-los en funció de la seva predisposició i competència després de conèixer quin professorat té. Em sembla un plantejament assenyat si es vol que el grup funcioni. M'agradaria comentar que els criteris que estableix la normativa no estan ajustats a la realitat dels centres. Per exemple, l'assignació de professorat definitiu al centre no garanteix res. Normalment, la predisposició a formar part d'aquests grups s'ha de buscar en el professorat més jove i/o motivat i/o sensibilitzat cap aquesta tipologia d'alumnat. (TC3)

Els dos professors que estem a l'aula oberta som de tecnologia, concretament elèctrics. El nostre perfil professional ja ens porta a fer un treball més de bricolatge, manipulatiu. El professor que està a l'hort és d'atenció a la diversitat i se li va proposar fer aquesta feina arrel de la jubilació del professor que ho portava. Aquest és un noi molt jove amb un interès especial, donat que fora de l'institut es dedica al tema de l'horta. Per tant, tot va anar molt rodat. (TC7)

Ara per ara, és la bona voluntat de cada professor. És més, el tres professors que hi som ara ha estat a petició expressa de cadascú. Per tant, no ha passat ni passa allò de que et toca diversitat. De moment, el centre tampoc té dificultats per trobar professors que hi vulguin impartir classes. (TC9)

Pel que fa a la concreció sobre si el centre té alguna dificultat per a assignar el professorat al PDC, el 80% dels professionals expliquen que l'equip directiu no té cap dificultat per a fer-lo. En aquest punt és interessant notar el que exposa l'O8 quan manifesta que, a vegades, algun professor voluntari al PDC no és prou coneixedor del tipus d'alumnes que componen el grup. El 20% restant (O4 i TC10) apunta que no té massa dificultat.

Normalment no hi ha problemes, però sí que és probable que s'acabin assignant professors algunes hores per poder completar l'horari. De totes maneres, com que aquest recurs ja fa un temps que funciona té tot un seguit de punts molt definits i pautats, que faciliten molt la feina a tot aquest professorat. (TC3)

S'intenta buscar voluntaris, amb sensibilitat i també hi ha al professorat d'atenció a la diversitat. Una altra cosa és quan hi ha substitucions que arriba el qui arriba, però bé també és un fet poc habitual, però hi és. (O5)

No, sempre acabem de trobant gent que ho faci. Una altra cosa és que si realment aquests professors tenen prou clar quin grup tenen al davant perquè de conflictes també en sorgeixen. (O8)

Referent al perfil del professorat del PDC, els professionals expliquen les característiques que creuen que ha de tenir un professor que formi part del PDC a nivell de formació, actitud i experiència. En la taula 5.20., es recull de manera resumida el perfil que, opinen aquests professionals dels PDCs analitzats que, ha de tenir el professorat. Cap professional prioritza la formació acadèmica del professorat (Universitària, d'especialització, etc.) per sobre del tarannà i implicació del professorat i coneixement dels alumnes i del projecte. És interessant ressaltar algunes reflexions dels professionals sobre aquest punt, com ara els TC3, T5, TC7 i TC9.

Taula 5.20. Resum del perfil del professorat del PDC

	C1	C2	C3	C4	C5	C6	C7	C8	C9	C10
Estar implicat i compromès amb el projecte	T1	O2-T2	TC3	O4	O5	DC6	TC7			
Ser sensible, ser flexible, conèixer i saber com tractar als alumnes	O1-T1		TC3	T4-O4	O5-T5	DC6	TC7	O8-T8	TC9	TC10

El professorat que formi part de l'aula oberta ha de tenir un tarannà i lideratge concret. Ha de tenir molt clar quin tipus d'alumnat té al davant. L'actitud és fonamental. Pel que fa a l'experiència, no és del tot imprescindible, tots hem sigut aprenents i mica en mica la feina va sortint. Jo sempre penso que la formació que et donen uns estudis universitaris són com a molt el 40% de la feina que fem en el dia a dia. El 60% restant és l'actitud que un posa davant la feina. I no només amb alumnes d'aula oberta, aquest plantejament es podria fer extensiu a la resta de professorat de qualsevol centre. (TC3)

Sobretot que sigui una persona que se sàpiga adaptar perquè cada grup d'aula oberta és diferent. Un professor ha de saber que no podrà seguir el programa que s'hagi marcat i això vol dir que t'has d'adaptar al grup que t'arriba cada any. És molt difícil tenir una programació. Jo en tinc que no puc seguir, per tant, vaig amb unes pautes generals. (T5)

S'ha de tenir mà esquerra amb aquest tipus d'alumnes. Sovint tenim problemes a l'hora de cobrir baixes de malaltia, casament, paternitat,... Els professors que vénen surten d'una llista i et pots trobar professors de tot, però majoritàriament amb cap formació o experiència amb aquest tipus d'alumnat. Si són professors acostumats a fer classes magistrals, a no tenir aquests alumnes, poden acabar havent-hi situacions molt dures. Si tens sis alumnes al taller i no saps com tractar-los, acabes boig. (TC7)

Un mal estudiant. En general i no tothom és així, però jo crec que una persona que hagi tret 8, 9 i 10, no pot entendre a un alumne que li expliquen dues vegades una cosa i no ho entén. Al professor se li crea un conflicte intern que no entén que l'alumne no ho entengui. Si jo, com a professor, no ho he entès en algun moment, m'és més fàcil entendre que l'alumne no ho entengui. A mi això m'ha passat en la meua època d'estudiant. Personalment, a mi, això m'ajuda a entendre a aquests alumnes. Per altra banda, tampoc és necessari que això sigui així. Perquè veig als meus companys que en el seu moment estudiantil ha estat bo i ara fan igual o més que jo. No cal una brillantor acadèmica del professor. La brillantor ha d'estar en les teves estratègies per entendre, connectar i ajudar a aquest alumnat, la capacitat d'improvisació, de lideratge, la manera de parlar-hi, de saber-los estirar,... Has de ser una persona activa, sinó se't mengen. (TC9)

El 93,3% dels professionals (14) creu que el professorat, en general, no està format per a poder impartir docència en un PDC. Expliquen que el professorat intenta evitar als alumnes, no saben com afrontar-s'hi, els falten estratègies per tractar-los, els expulsen de l'aula amb força facilitat, etc. En definitiva, hi ha un desconeixement important sobre els alumnes dels PDCs i, fins i tot, algun sector del professorat tampoc en vol saber res (T8). El 6,6% restant de professionals (el professional del TC7) creu que sí.

En general, no. No està format. Ara bé, quan estan aquí s'adonen de les necessitats i, cada cop més, veig que alguns estan més sensibilitzats i es donen compte que han de canviar. (O4)

Acadèmicament, la formació és inapreciable. És una llacuna més del sistema que últimament s'intenta posar algun pedaç. Això en general i no cal concretar quan es tracta d'impartir docència en un grup d'aula oberta perquè llavors són indescriptibles les mancances que presenta el professorat. Per sort, sempre hi ha qui té una mà esquerra que no s'aprèn, sinó que es té. (DC6)

Jo crec que en el nostre centre, ja comencem a estar una mica habituats a aquests alumnes i jo noto, en general, una bona sensibilització del professorat. Tots hem fet classe amb trenta alumnes i tu veus que ja hi ha prou diversitat, diferents nivells a classe, prou adaptacions que hem de fer al grup. Si a més, en tens uns que t'estan boicotejant la classe, llavors ja, "apaga y vámonos". Jo crec que la formació tothom la té, perquè té la capacitat de tirar endavant. Ara bé, si a aquests professors sabessin tirar endavant amb aquests alumnes, llavors ja seria la "repera". (...) Si a la teva classe s'emporten els nens USEE, els alumnes de l'aula d'acollida i els de l'aula oberta, et queda un grup de 23-25-27 alumnes, amb nivells diferents, però que es pot treballar. Pot haver-hi moments que costa més, però en general, la cosa funciona i es treballa bé. (TC7)

El fet de que hi hagi professorat que no tria ser-hi, no pressuposa que estigui preparat i format. Això, sovint és una font de conflictes. Al centre, ens trobem amb una mica de tot. Hi ha professors que s'adonen que el grup d'aula oberta és molt més tranquil que qualsevol altre tipus de grup. Això facilita un millor funcionament, però el qui entra rebotit no hi ha massa res a fer, sovint per una manca de preparació i tracte cap aquest alumnat. Hi ha professors que quan veuen alguna guàrdia a l'aula oberta s'horroritzen. També hi ha professors definitius al centre que no hi trauran mai el nas en aquest agrupament, no en volen saber absolutament res. (T8)

Jo vaig fer geografia i llavors el CAP⁷⁰, en què després de moltes xerrades i haver trepitjat una classe unes quantes hores, em van dir que ja era útil i hàbil per fer aquesta feina. Tinc coneguts a primària que es fan uns tips de treballar els temes pedagògics i no tenim res a veure, res de res. Jo reconec que no conec a fons l'etapa de l'adolescència, no sé detectar ni preveure quan un alumne pot començar a tenir problemes, no sé veure si està trist o està emprenyat,... El que aprenem a la universitat només ens serveix un 20% de la nostra feina, el 80% són l'actitud, ganes, motivació per a fer la feina digna. (TC9)

I pel que fa al temps que fa que treballa com a docent el professorat que forma part del PDC, el 80% dels professionals expliquen que el professorat porta força bagatge en els PDCs. És interessant remarcar els professionals del C7 i C10 perquè relativitzen la importància de portar-hi molt de temps.

De fet com que no necessitem massa professors, els que ja porten molt de temps a la casa són els qui hi volen estar. Una altra cosa seria si el projecte necessités més professors, però ara no és el cas. (DC6)

En aquest centre fa dinou anys que hi sóc. Fins fa poc també hi havia un jardiner que es va jubilar i també hi portava molt de temps. Ara, hi ha un noi jove, però hi té molt interès i ho fa molt bé. Per tant, això de portar molt de temps treballant com a docent també és relatiu. (TC7)

⁷⁰ El Certificat d'Aptitud Pedagògica (CAP) era el requisit indispensable per als Llicenciats, Enginyers Superiors, Arquitectes, o equivalents per poder exercir l'ensenyament a l'Educació Secundària a Espanya segons la Llei orgànica 1/1990, del 3 d'octubre, d'Ordenació General del Sistema Educatiu (LOGSE). Actualment queda substituït pel Màster de Formació del Professorat d'Educació Secundària Obligatòria i Batxillerat, Formació Professional i Ensenyaments d'Idiomes que és un màster d'orientació professional imprescindible per a exercir la docència en l'educació secundària obligatòria, el batxillerat i la formació professional.

Estic a punt de jubilar-me, però treballar amb aquesta tipologia d'alumnes, ho faig des de fa deu anys.. Per altra banda, la meua companya porta poc temps a l'ensenyament i aquest any ha volgut participar-hi i n'està força satisfeta. Ens ajudem molt. (TC10)

El 20% de centres restant concreta que no hi porta massa temps per raons diverses, ja sigui per la inestabilitat de la plantilla o pel recent inici del PDC.

Centrant-nos en la motivació del professorat del PDC, la majoria de professionals que hi intervenen ho és de manera voluntària. Aquesta condició també inclou als professors d'atenció a la diversitat ja que no ve imposat pel Departament d'Ensenyament. De totes maneres, els centres acaben assignant altre professorat del centre en aquests grups quan cal fer ajustaments.

Hi ha hagut anys que eren voluntaris, però altres no. De fet, això no depèn massa de la voluntat. El Departament ja assigna a un professorat de diversitat i llavors s'intenta completar amb gent que el centre ja coneix i està disposat a estar en aquest grup. (O4)

El professorat pot triar anar a l'aula oberta, estant de suport amb un monitor. No és un problema trobar professors que hi vulguin formar part, molts professors ho demanen. (DC6)

Sí, els dos professors que hi som és perquè hi volem ser. La motivació és un tema de reptes personals. En el meu cas, quan m'acostava als cinquanta vaig tenir la necessitat de buscar nous horitzons. (TC10)

Tots els professionals també expliquen que el professorat del PDC està implicat, és coneixedor de la realitat de l'alumnat i s'esforça per innovar:

Intentem aprofitar les nostres capacitats per a oferir el millor als nostres alumnes, ja sigui oferint diversitat de projectes com conèixer als alumnes. (O1)

En general n'estem contents i funciona. Però també ens hem trobat amb professors que no ha estat així perquè no han acabat fent el que deien, ni tampoc els interessava tant estar amb aquests alumnes, ja que responien a interessos més personals per quedar-se al centre. (O4)

Sí, absolutament. Com més puguis conèixer la realitat dels alumnes més fàcil és poder trobar la manera d'ajudar-los. De totes maneres, amb la problemàtica dels alumnes d'aquest centre, això també és difícil. En el dia a dia, has d'anar provant petits detalls que puguis enganxar a fer alguna cosa positiva per a ells. És una manera de donar-los sentit al que fan. (TC10)

Pel que fa al reconeixement del centre al professorat del PDC, tots els professionals expliquen que no es preveu cap incentiu perquè el professorat accepti formar part de l'equip docent del PDC i són tractats com un professor més. Tot i així, alguns agrairien algun gest.

Formar part del grup d'aula oberta no és cap privilegi, és un grup més del centre. De totes maneres algun any, sí que el centre oferiria una hora de guàrdia menys a la setmana a canvi que el professorat, amb més des dos hores de dedicació al PDC, fes la reunió d'equip docent els vint-i-cinc minuts a l'hora de l'esbarjo setmanalment. De totes maneres, això és possible si el centre disposa de prou hores perquè en força ocasions aquesta reducció no ha estat possible. (TC3)

No es té en compte res, però estaria bé alguna cosa perquè fan una molt bona feina. (O5)

Tots els professionals també creuen que reben el suport i reconeixement de l'equip directiu i professorat per la feina que estan fent al PDC, especialment dels equips directius. Aquests se senten respectats i recolzats per la feina que fan. A més, argumenten que els bons resultats de funcionament els avalen per donar continuïtat als PDCs. Ara bé alguns professionals (O1 i O8) apunten que la visió del claustre cap al grup de PDC no és tan positiva.

(...) També hi ha un conjunt de professorat que no veu l'aula oberta i ni existeix per ells. De l'única cosa que estan al cas és que aquells alumnes que feien molta nosa a l'aula ja no els tindran més. Per una banda, no s'acosten a l'aula oberta, però per altra banda estem molt valorades perquè saben que nosaltres convivim i no ens queixem mai perquè realment els alumnes canvien molt. Per tant, el canvi de l'alumnat és gràcies al recurs. (...) Funciona molt bé i salva a molts alumnes perquè n'hi ha que acaben promocionant. Des de coordinació pedagògica i equip directiu notem molta simpatia i recolzament. (O1)

L'equip directiu recolza i reconeix la feina feta. Si no hi hagués una satisfacció potser no s'hi dedicarien tantes hores, ni potser es contractaria un monitor per part de l'ajuntament. (TC3)

No hi ha cap problema. Aquí tots som un centre molt integrat. El fet de ser un centre petit amb un 95% d'immigració, fa que el professorat estigui molt integrat. (O4)

L'equip directiu hi creu cegament. Aquest recurs té molt sentit, principalment per als alumnes. (DC6)

Jo penso que sí, perquè quan no estava a l'equip directiu jo em sentia molt recolzada i, ara que hi sóc, crec que això es manté. Ara bé, una altra cosa és el claustre. Per exemple, quan van a fer-hi alguna guàrdia fan el comentari de "carai, aquests teus nens..." i jo no hi estic d'acord, "són els nostres alumnes..." (O8)

Els professionals dels centres C1, C2 i C3, el 30%, se senten satisfets sobre com els veu la resta del professorat del centre. De totes maneres, els dels centres C5 i C8, el 20%, no es mostren massa positius perquè no se senten prou valorats i els dels centres C4, C6, C7, C9 i C10, el 50%, creuen que són vistos com un professor més del centre.

Ens sentim molt valorats pels canvis dels alumnes i el professorat ho reconeix. La resta de professorat ho troba bé. Som un claustre tan gran que funcionem per equips docents. Llavors, se'ns respecta molt perquè atenem tot el que suposa un conflicte i recollim totes les necessitats, sobretot les de professorat perquè és així. No només mirem a l'alumne, sinó també al professorat. Quan hi ha algun alumne que dóna molt mal de cap, de seguida hi intervenim. Llavors el professorat es relaxa i està disposat a col·laborar. (O1)

No acostuma a dir que la feina està ben feta, però tampoc qüestiona la feina que s'hi fa. Potser queda més reflectit en comentaris cap als alumnes quan se sorprenen dels seus canvis. (TC3)

Et veuen com un més. Perquè molts d'ells també es troben amb el mateix a les seves aules. La majoria d'ells són molt conscients del tipus d'alumnat que suposa l'aula oberta perquè és un centre on hi ha molts alumnes que ja són semblants al perfil d'aula oberta. (T4)

És difícil. Hi ha vegades que tens la sensació que ni se'n recorden que existim, pel que fa al plantejament d'aspectes acadèmics. Per altra banda, com que també fem altres coses al centre, els companys et veuen com una companya més. (T5)

Crec que passen massa desapercebuts i no es valora prou perquè l'aula oberta també és una ajuda per la resta de professorat perquè puguin fer millor la seva feina. (O8)

Referent a la satisfacció de l'alumnat, que percep el professorat dels alumnes dels PDCs, tots creuen que els alumnes estan contents perquè se senten més satisfets, estan més acollits i són més escoltats.

Els alumnes estan molt contents perquè se senten molt privilegiats per estar a l'aula oberta, tot i que, a vegades, se senten injustament tractats-valorats pels altres companys-col·legues de tercer i de quart que infravaloren el seu títol de graduat o esforç pel simple fet d'estar a l'aula oberta. Segons ells, a l'aula oberta es treballa molt i els professors els esgoten. Alguns han treballat més en un any que en tots els anys acadèmics. Després hi ha el treball de donar importància al que puguin dir els altres quan l'important és que ells s'ho han treballat i són reconeguts pels professors que tenen. (O1)

Crec que sí perquè ells noten que tu els dones el màxim suport i els ajudes amb el que sigui. Per exemple, quan han de recuperar alguna matèria, els ajudo a parlar amb els professors implicats i això és positiu per les dues parts. (T2)

Sí, se'ls hi veu a la cara. Els notes contents a l'institut. Es nota quan fas la comparació entre abans d'entrar-hi i quan hi porten un temps. (DC6)

Pel que fa a la periodicitat de les reunions del professorat del PDC, es demana als professionals entrevistats amb quin criteri s'ha establert la periodicitat dels equips docents. En primer lloc, cal comentar que hi ha dos centres, C6 i C7, on no existeixen aquestes reunions perquè l'organització dels PDCs no ho requereix, ja que els professors del PDC no tenen els alumnes en un grup específic. Tot i així, els professionals exposen que la dedicació de temps hi és malgrat no quedi recollida enlloc.

No hi ha cap reunió establerta, però hi ha un passadís, un dia a dia. Tinc dues hores de reducció per ser tutor. Si en algun moment del dia hi ha algun problema amb algun alumne-professor, abans d'acabar el dia, jo ja he parlat amb professor i alumne perquè no es torni a succeir la problemàtica. (TC7)

En segon lloc, destaquem que hi ha cinc centres que realitzen equips docents diferenciats respecte la resta d'equips docents dels centres. Ara bé, en funció de l'organització de cada realitat, un es fa durant els vint-i-cinc minuts del pati de cada setmana (C3), altres una hora a la setmana (C5, C8, C9 i C10) i un cada quinze dies (C8).

L'hora del pati setmanalment. Temps enrere no hi era i amb els anys s'ha anat veient que és molt important que els alumnes vegin que anem tots a una. Aquests alumnes amb dificultats necessiten tenir un incentiu setmanal del seu treball, ja sigui positiu per continuar treballant, com no tant positiu perquè aprenguin a rectificar. (TC3)

I en tercer lloc, hi ha dos centres (C1 i C2) que les tenen incloses dins la reunió del departament d'orientació, on han de tractar molts altres temes a part del que sigui més propi del PDC. Tot i així, els professionals consideren que estaria bé poder tenir un temps diferenciat per poder-se dedicar específicament al PDC.

(...) Potser no ens cal perquè estem molt en contacte, al mateix departament, però sí que estaria bé poder-la tenir per poder-nos seure amb calma i només parlar d'aula oberta. (T1)

No tenim hora de reunió d'equip docent. Se suposa que com que hi ha l'hora de departament, aquí ja va inclosa l'estona per parlar dels alumnes de l'aula oberta. De totes maneres ens busquem i passem moltes estones juntes i llavors parlem molt. Però oficialment, res. (O2)

En aquest mateix sentit, tots els professionals troben oportú poder reunir-se amb més freqüència al PDC que la resta de grups del centre.

Només són vint-i-cinc minuts, però com que és cada setmana, es pot treballar bé. Quan ens trobem, com que hi ha poc temps, anem per feina. (TC3)

El temps és adequat perquè si és setmanal, a vegades, es donen massa voltes als temes. Si hi ha la necessitat de parlar d'algun tema, llavors en parlem la setmana següent. (O8)

Encara que sigui una hora a la setmana, el temps dedicat és molt més ja que entre les classes i les hores de pati, la comunicació és constant amb la companya. Al cap de la setmana poden ser cinc hores. (TC10)

També caldria ressaltar la contradicció que trobem en el centre C4, on l'orientador i tutor exposen punts de vista contraposats en aquest aspecte:

La reunió d'aula oberta està dins l'horari no lectiu i és com un equip docent més del centre. (O4)

No fem reunió d'aula oberta. No m'ho havia plantejat, però ara que m'ho dius no estaria de més. Però sí que estaria bé, almenys un cop al mes. De fet ja tenim comunicació en el dia a dia, però falta asseure'ns. (T4)

Quant a l'opinió sobre si és suficient la periodicitat de la reunió de l'equip docent del PDC, ambdós professionals continuen contraposant-se: "Sí, cap problema, com qualsevol altre equip docent." (O4) i "No et puc contestar perquè no en fem." (T4)

Referent a la coordinació del professorat del PDC, tots els professionals (excepte els del C6 i C7 que no necessiten coordinar-se perquè no tenen grup específic de PDC) coincideixen en què no acostumen a reunir-se per coordinar el funcionament dels PDCs i ho atribueixen a la manca de temps. Malgrat això, alguns expliquen que existeix una confiança mútua per gestionar tots els aspectes que s'hi vinculen perquè alguns porten treballant junts molt de temps i això facilita una compenetració efectiva. De totes maneres, quan sorgeix la necessitat de consultar-se algun tema sempre es troba un moment. Per tant, tots els professionals consideren suficient la coordinació que estableixen perquè el PDC funcioni.

El departament d'orientació m'ha donat la llibertat d'organitzar-me com vulgui. Si necessito alguna cosa la demano, però la tutoria de l'aula oberta l'organitzo en funció de com vagi anant el grup setmana rera setmana. (O1)

No tenim cap hora assignada perquè no hi ha hores per tot, però fa molts anys que l'orientadora i jo treballem juntes i no ens cal fer una coordinació gaire estricta perquè compartim moltes maneres de fer i treballar. L'orientadora s'encarrega del conveni singular i jo de l'aula oberta. (TC3)

No ens coordinem amb l'orientadora, però som molt afins i ho porto una mica en funció de les necessitats dels alumnes. De totes maneres sí que em coordino força via e-mail amb l'educador social del casal de barri. Aquesta coordinació funciona a nivell d'alumne-família i institut, i n'estic molt content. (T8)

La coordinació hi és, però és més puntual. Estic en contacte amb la CAD, l'equip directiu, amb els coordinadors de nivell per tractar el tema que sigui quan sorgeixi. (TC9)

En aquest mateix punt, els professionals dels centres C6 i C7 expliquen que no poden opinar sobre la coordinació entre l'orientador educatiu i el tutor del PDC perquè o bé no n'hi ha (C6) o l'organització del centre no ho permet (C7).

Jo no em coordino amb l'orientador. Com a molt li puc consultar casos d'alumnes de manera puntual. Amb el departament d'orientació hi ha una confiança màxima en les meves decisions. Són molts anys treballant i compartint el projecte. Com que és impossible tenir una estona de treball, funcionem d'aquesta manera. (TC7)

Tots els professionals valoren molt positivament la coordinació de l'equip docent del PDC. En aquest punt cal recordar la contradicció que ja hem exposat en els professionals del centre C4, on l'orientador comenta que la reunió de coordinació és molt positiva, però el tutor recorda que no n'hi ha.

Molt bé, tenim molt de contacte. Quan un surt de l'aula, els altres dos ja estem al departament esperant i ens comentem com han anat les petites incidències que hagin pogut haver. Aquest és l'avantatge de només ser tres i tots tres compartint el mateix despatx. (T1)

La coordinació de l'equip docent la trobo molt oportuna. A part de parlar cada setmana dels alumnes també hi ha temps per a lligar altres aspectes relacionats amb el grup (exàmens, sortides, projectes de treball,...). M'imagino que el rotatge dels anys fa que ja es puguin anar anticipant aspectes que faciliten el dia a dia. Per exemple, el sistema d'avaluació setmanal. Això consisteix en què cada professor ha de facilitar una nota setmanal de cada alumne i llavors és traspassada a l'hora de tutoria i serveix com una eina de treball amb l'alumnat. (TC3)

En el mateix sentit, els professionals dels centres C6 i C7 expliquen que no poden valorar la coordinació de l'equip docent del PDC perquè no se'n fa, però sí que hi ha contacte entre professionals per a tractar els temes que sorgeixen.

L'orientador es coordina amb els tutors per defecte. No hi ha cap coordinació extra per a tutors que tinguin alumnes que vagin a l'aula oberta. No cal fer-ne. El tutor porta la tutoria dins l'establert. Ara bé, si cal algun tipus d'actuació, ja forma part del pla d'orientació de centre. (DC6)

No fem cap coordinació d'equip docent. És en els equips docents de cada curs que, si cal parlar d'alguna cosa que afecti a aquests alumnes, es fa perquè hi ha tot el professorat. Jo vaig a les reunions que puc, no totes. Sí que ens trobem a la CAD cada setmana i si hi ha alguna cosa es comenta i es marquen protocols a seguir. Ve gent de l'EAP, serveis socials,... en aquest sentit està ben lligat. (TC7)

Quant a la tutoria dels PDCs, tots els orientadors dels centres expliquen que els criteris per a assignar el tutor del PDC és un tema de l'equip directiu, excepte el centre C6 que no en té. Aquests són l'assignació de professorat d'atenció a la diversitat i/o la trajectòria al centre. De totes maneres, la majoria d'ells els coneixen i/o intueixen i hi estan d'acord:

Nosaltres no decidim això. Vàrem tenir la gran sort que el tutor, professor de tecnologia, venia amb una k⁷¹ assignada i és molt competent. Ha engegat molts projectes, és coordinador informàtic,... és una persona molt vàlida. L'assignació va ser a criteri de direcció. (O1)

No ho conec exactament, però sí que miren que siguin persones amb una trajectòria al centre. La tutora que hi ha té un bon perfil, porta vuit anys al centre i a més coordinadora de segon cicle. (O5)

S'intenta que sigui una persona de la casa. Però aquesta també és l'altra. Ja sé que tots els professors hem d'estar capacitats per a fer de tot, però això no és veritat. Necessites una certa sensibilitat i voluntat. Però a la pràctica aquest criteri no serveix massa, perquè costa molt trobar professors amb el perfil. Fins aquest any hem tingut sort amb el professor de música que s'hi ha avingut, però aquest any marxa i vindrà un professor d'atenció a la diversitat que no és cap garantia que tingui rotatge amb aquesta tipologia d'alumnes. (O8)

Per altra banda, els tutors dels grups expliquen que no coneixen els criteris que s'utilitzen per assignar el tutor al grup de PDC, però els intueixen i/o dedueixen i ho valoren positivament. A la taula 5.21. s'exposen alguns dels criteris que faciliten els tutors dels PDCs. El C6 no té cap tutor assignat al grup perquè els alumnes estan assignats al grup ordinari.

Taula 5.21. Relació de criteris d'assignació dels tutors als PDCs

	C1	C2	C3	C4	C5	C6	C7	C8	C9	C10
Assignació de professor d'atenció a la diversitat	x	x	x	x			x		x	x
Trajectòria al centre			x		x		x	x	x	x

Ja t'he comentat que vaig accedir directament com a plaça d'atenció a la diversitat i l'equip directiu m'hi va assignar. Com que ja tenia clar què volia dir estar en un grup així, ja em va estar bé. (T1)

El principal criteri és que sigui una persona sensibilitzada amb aquesta tipologia d'alumnat. Per altra banda, el centre disposa d'una professora d'atenció a la diversitat amb l'especialitat d'orientació educativa. Per tant, el perfil i tarannà de la tutora és molt encertat. (TC3)

Vaig començar com a professor de música del centre i ara el centre em reclama com a professor d'atenció a la diversitat i m'assigna la tutoria. Per tant, el criteri deu ser que coneixen la trajectòria de la persona i hi confien. Per tant, és més una qüestió de trajectòria professional que de perfil professional. (T8)

⁷¹ El Departament d'Ensenyament identifica el professorat d'atenció a la diversitat afegint la lletra k a l'especialitat del professor.

Suposo que l'equip directiu es va fixar en mi i em va reclamar com a professor K, atenció a la diversitat. No tinc cap títol de diversitat, però ho faig encantat. (TC9)

Pel que fa a la temporització de la tutoria, els professionals dels centres, excepte els C4, C6 i C7 que no fan tutoria en el grup específic, creuen que és suficient la dedicació d'una hora setmanal amb l'alumnat del PDC, tot i que la majoria de tutors consideren que sovint el temps es queda una mica curt. De totes maneres, també coincideixen que la tutoria també es treballa en altres moments.

Tinc l'hora fixa de tutoria, però també faig tutoria a totes les hores que estic amb ells. Per tant, hi dedico els moments que facin falta. Tampoc crec que hi hagués d'haver més temps perquè la tutoria també és bo fer-la barrejada amb la matèria que sigui. Per dir-ho d'una altra manera, és una tutorització integrada a totes les hores d'institut. (T1)

Oficialment hi ha la dedicació d'una hora setmanal, però també són moltes les estones que no són de tutoria que es fa tutoria. Crec que una hora ja està bé i alhora també depèn molt del tipus de grup. Hi ha hagut anys en què la tutoria ha passat per davant d'altres matèries. (TC3)

Els alumnes fan la tutoria amb el grup ordinari perquè és molt informativa. Però quan surt un problema ho tracto dins la matèria que faig. (T4)

L'hora de tutoria la fan amb els companys del grup ordinari. No és possible fer tutoria d'aula oberta per una qüestió organitzativa. Jo vaig demanar una hora per poder fer una mica de treball tot junts, per fer una mica de competència social, cohesió de grup i ha estat impossible, estem parlant de molts alumnes de molts cursos i grups diferents. Dels vint grups d'ESO que tenim, hi ha vint-i-cinc alumnes de setze grups diferents que estan a l'aula oberta. Per tant, no faig res de tutoria oficial amb ells, no els tinc mai com a grup. El que sí que he de dir és que jo faig tutoria totes les hores amb aquest alumnat, parlo molt i molt amb ells, ja sigui a classe, al taller, entre passadissos, la relació és molt propera. Per tant, potser faig més d'una hora a la setmana de tutoria personalitzada amb ells. (TC7)

En aquest mateix sentit, tots els alumnes coincideixen amb els professionals. La majoria creu que amb una hora de tutoria a la setmana és suficient, però sovint també se'n fa a les altres hores de classe.

Quant a la coordinació de la tutoria, els professionals de dos centres (C5 i C8), el 20%, expliquen que sí segueixen les directrius del PAT⁷².

Hi ha una coordinació entre tots els tutors de quart on també hi ha la tutora de l'aula oberta. Està molt bé. Això no hi és a tercer perquè potser el tema d'orientació no és tan important i no es considera prioritari. (O5)

Cada setmana hi ha una activitat assignada i jo l'adapto en funció del meu grup. No fem cap coordinació, però sí que ho segueixo dins les possibilitats del grup. També et pots trobar que alguna activitat planificada per la setmana l'hagis de fer en un altre moment perquè les circumstàncies en el dia a dia passen per davant. (T8)

⁷² PAT: pla d'acció tutorial

Els centres C1, C2, C3 i C4, el 40%, expliquen que no segueixen estrictament el PAT, però sí que en ocasions el tenen com a punt de referència. Les justificacions se centren en què els tutors plantegen les tutories en funció de les característiques dels alumnes i del moment en què aquests es troben.

Jo consulto el PAT i selecciono aquelles activitats que em convenen. Normalment tinc feina a fer, però quan no hi ha res urgent a tractar, llavors el consulto i adapto alguna activitat perquè no estan orientades per a ells. No hi ha una coordinació estricta, però sí que estic al cas del que cal anar fent. També tinc un document per alumne on s'especifica per a cadascun els objectius de treball, la problemàtica que té i vaig concretant el que es vol treballar per millorar-ho. (T2)

Ho faig sobre la marxa, el que em vaig trobant. Crec que l'aula oberta no és un lloc per programar massa. Tot és molt imprevisible. La podria fer, però no serviria de res. Està bé tenir unes pautes clares, però això forma part del teu tarannà a l'hora de treballar amb els alumnes. (T4)

Dels centres C6 i C7, 20%, no podem valorar si la coordinació del PDC segueix les directrius del PAT perquè no existeix. De totes maneres, els professionals dels centres comenten que les tutories dels grups ordinaris segueixen la planificació establerta del centre, malgrat la incorporació dels alumnes dels PDCs.

I finalment, els professionals dels centres C9 i C10, 20%, exposen que no segueixen cap directriu del PAT dels centres i plantegen una tutoria força diferenciada respecte la resta de grups del centre.

A la tutoria faig el que puc i sóc força anarquista. No em deixo lligar molt per la paperassa. Parlem del que em demanen els alumnes, dels interessos i necessitats del moment. Quan s'han de donar orientacions als alumnes, la coordinadora pedagògica em passa per davant i s'encarrega ella de fer el que toca amb cada alumne. (...) El fet que fan la tutoria amb el grup ordinari facilita molt aquest coneixement dels alumnes per fer-los una bona orientació. (TC9)

No faig hora de tutoria, sinó que cada hora de classe ja és tutoria. El meu treball amb ells se centra a parlar molt, sense tenir massa res a punt perquè sempre has de valorar com es troben en aquell moment. És totalment imprevisible el que puguis fer a classe, per tant, és perdre el temps preparar activitats. Tot va sobre la marxa. És impossible seguir el pla d'acció tutorial. Sí que em trobo amb l'orientadora per parlar i retocar de les programacions generals del grup. (TC10)

Pel que fa als quatre centres en què els alumnes del PDC participen de la tutoria dels grups ordinaris, trobem que els professionals del centre C4 expliquen que no hi ha cap tipus de coordinació amb les tutories del grup ordinari perquè són molt informatives: “*Fan la tutoria amb els altres companys de curs. Aquestes són molt informatives i per tant no cal coordinar-se.*” (O4). En canvi, en els tres centres restants (C5, C6 i C7) els tutors es coordinen com qualsevol altra tutoria del centre.

La tutoria és com una matèria més dins del currículum ordinari i com que els alumnes estan adscrits a un grup ordinari, les activitats i funcionament és com qualsevol altre grup de tutoria del centre. (DC6)

Els tutors segueixen les coordinacions habituals establertes al centre per a tots els alumnes, no hi ha cap diferenciació per tenir alumnes d'aula oberta. (TC7)

Referent a les activitats de tutoria, els professionals dels centres confirmen un cop més que els tutors no segueixen cap directriu concreta (C1, C2, C3, C4), excepte els dels centres C5 i C8.

Hi ha un treball de fons molt important en l'esforça-se i treballar, molt assembleari. Sovint se'ls planteja que si no volen treballar, tampoc podran tenir el graduat i això suposa temps de discussió i diàleg a classe. (O2)

Les indicacions són que la tutora de tercer tracta temes de tercer i la de quart, la d'aquest curs. Per exemple, a quart es treballa molt l'orientació perquè és final d'etapa. A part d'això, les tutories estan adreçades a treballar temes que interessin als alumnes i el seu desenvolupament al curs d'aula oberta. (O5)

Sí, les mateixes que hi ha al PAT amb les adaptacions necessàries. És una manera de tractar allò que el centre ha establert pel nivell educatiu en què es troben els alumnes. (O8)

Pel que fa a la tipologia d'activitats que es treballen a tutoria, aquestes són molt diverses perquè va en funció del plantejament que fa el tutor. Així, trobem tutories centrades en la resolució de conflictes i incidències setmanals; teràpia de grup; seguiment setmanal sobre treball i actitud; interessos i motivacions relacionades amb l'edat; orientació personal, acadèmica i professional, etc.

A tutoria treballem resolució de conflictes, incidències, seguiment dels tallers i donar informacions varies del centre. Com que en el grup també hi ha els alumnes de quart, també fem el seguiment de les empreses perquè m'interessa que els de tercer vagin sentint les experiències dels de quart a les empreses. (T1)

Les activitats que faig són molt centrades a la teràpia de grup: què estem fent, on volem anar, què podem fer l'any que ve,... Jugo molt amb el projecte singular per fer-los veure als de tercer què es poden trobar, que es vagin començant a posar en situació del que hi ha,... També els anem conduint, treballem valors, hàbits, saber estar a classe, saber estar escoltant,... Passen a ser dels del fons de la classe a una altra que els escolta i estar per a ells. (T2)

L'activitat principal que es treballa a la tutoria és el seguiment setmanal que fa l'equip docent de l'aula oberta. Els alumnes disposen d'una graella de recull del trimestre i poden anar veient com és el seu progrés dins del grup. Paral·lelament es disposa de tot un seguit d'activitats al moodle que, en funció del temps, es van treballant. També es passa tota la informació general de centre. (TC3)

En aquest sentit, tots els alumnes valoren positivament la tutoria del PDC i les activitats que s'hi fan perquè es treballen aspectes que els interessin ja sigui de les qüestions acadèmiques com dels temes tractats.

A mi em sembla molt bé, és important. Estan bé perquè les coses que fem busquem el significat que té per nosaltres i així aprenem. A1(2)

Està bé. Perquè la tutora et dona la nota de cada setmana que et posen els professors i així pots veure com vas. T'explica què pensen els professors del que fas a les seves classes. I també et diuen

si has de millorar o no. També fem altres coses, com veure alguna pel·lícula, parlar de les activitats que es fan al centre, etc. Està bé perquè parlem de coses que ens importen. A1(3)

Em sembla molt bé perquè parlem del problemes que tenim i intentem resoldre'ls. Està bé perquè parlem de les notes de la setmana que ens posen els professors i de com ha anat la setmana. Si tenim temps fem altres coses. A2(3)

Estan bé perquè ens ensenyen vídeos que t'ajuden a entendre moltes coses. Quan pensem sobre els dibuixos que veus que hi ha coses que t'ajudaran quan siguis més gran. A2(8)

Els alumnes dels centres C4, C6 i C7 que realitzen la tutoria amb el grup ordinari, també la valoren positivament.

Pel que fa al requeriment d'alguna responsabilitat/compromís per a entrar a formar part del PDC, el 60% dels centres que participen en aquest estudi fan signar un contracte didàctic a l'alumnat. Els alumnes ho valoren positivament perquè és una manera de deixar clar els drets i obligacions que s'assumeixen al formar part del PDC.

Ens hem de comprometre a venir tots els dies i no "liar-la". Em sembla bé i el compleixo. A1(1)

Con esto me comprometo a ser puntual, a ir a clase. Me parece bien el contrato y lo cumplo más o menos. A2(1)

Es lo normal. A veces no lo cumplimos y nos portamos mal. Después tenemos problemas porque nos castigan. A mí me parece bien porque se tiene que respetar la ley, en mi país también pasa lo mismo. Yo lo acepto porque no somos unos animales. Nos tenemos que portar bien. A1(8)

Els meus pares i jo hem de signar el contracte. Està bé perquè és com si comencessis a signar el teu primer contracte de treball. A1(9)

Per altra banda, el 40% de centres restant no fan signar un contracte didàctic a l'alumnat, però sí que els expliquen que han d'aprofitar l'oportunitat que els donen.

El compromís que ens demanen és que ja que ens donen una oportunitat, aprofitem-la. A2(2)

Si em porto malament puc perdre l'aula oberta. Els meus pares van venir a parlar perquè jo pogués entrar. A1(6)

Em diuen que pel sol fet d'anar a l'aula oberta no vol dir que ho hagi de deixar tot. M'he d'implicar igual i ho compleixo. A1(7)

Bueno que me tengo que portar bien porque si no me envían una semana a casa. Me parece bien. A1(10)

Referent a la comunicació amb les famílies, tots els orientadors expliquen que les directrius que han de seguir els tutors dels PDCs i els dels alumnes que comparteixen la tutoria amb els grups ordinaris són les mateixes que estableix el centre per a tots els tutors dels centres. Amb tot, alguns tutors apunten que el contacte amb algunes d'aquestes famílies és més freqüent i/o costós que amb la resta.

Les mateixes que els altres professors del centre. De totes maneres la comunicació amb aquestes famílies costa molt. A1(2)

La tutora ha de seguir els mateixos criteris que qualsevol cotutor del centre. És a dir, hi ha d'haver una comunicació cada trimestre. Ara bé, tractant-se dels alumnes del PDC el contacte és molt freqüent ja sigui per telèfon com presencialment. (TC3)

Segueix les mateixes pautes com qualsevol altre tutor del centre. Però la tutoria de l'aula oberta no és una tutoria convencional, calen més entrevistes, molt més seguiment telefònic. És un seguiment considerable. (O8)

D'entrada hauria de fer el mateix que la resta de tutors del centre, però la realitat és una altra. Per tant, s'intenta i si s'aconsegueix, fantàstic. (TC10)

Pel que fa a com s'estableix la comunicació amb les famílies del PDC, tots els tutors expliquen que hi ha una entrevista inicial i llavors una trimestral, com és habitual amb la resta d'alumnat. De totes maneres, això varia en funció de l'evolució de cada alumne i, si s'escau, hi ha un contacte més freqüent, encara que sigui per via telefònica.

A l'inici de curs faig una reunió amb tots per conèixer-los una mica i si és del curs anterior comentar com els hi anat l'estiu i valorar els canvis que hi hagin pogut haver. A partir d'aquí ens anem veient un cop per trimestre per comentar notes i, si en algun cas cal, parlem més sovint per telèfon. (T1)

La comunicació amb la família segueix les mateixes pautes que la tutoria de centre. És obligatori el contacte trimestral, però tractant-se d'alumnes d'aula oberta, la comunicació és sovint. (TC3)

Normalment els truco per telèfon i si hi ha alguna cosa que vulgui tractar més detingudament o sigui més delicada, els faig venir. (T5)

Quant al requeriment d'algun tipus de compromís/responsabilitat a les famílies perquè els seus fills entrin a formar part del PDC, els professionals dels centres confirmen que el 60% de centres els demanen la signatura del contracte didàctic/pedagògic.

Els pares són els qui signen el contracte pedagògic. També volem que vinguin i mostrin un suport i interès. Els pares solen venir quan els truques. Ara, una cosa és el que et diuen i l'altra és el que fan a casa i això és difícil de gestionar. (T1)

(...) Es demana la signatura al contracte didàctic per entrar a l'aula oberta. El compromís és el mínim per poder establir una línia de treball i col·laboració. Malgrat no tingui un efecte oficial sí que hi ha el treball de conscienciació al tractar-se d'un pacte entre tots i que tothom ha de complir la seva part. Des del meu punt de vista és molt útil perquè els alumnes tenen molt clar el perquè de les decisions que es puguin prendre, principalment quan les coses no van bé. (TC3)

(...) S'explica a la família que és un compromís molt específic, que és una responsabilitat de tots. Llavors, hi ha famílies que responen i altres que no. (...) Desgraciadament, alguns no tenen algú al seu darrera que se'n preocupi, i no només ha de ser pare o mare. Llavors, el més trist és quan a sobre no accepten aquestes mesures de diversitat. Pel pobre alumne és com una sentència i té difícil solució. La majoria de famílies d'alumnes d'aula oberta només responen quan en tenen la necessitat, quan no la tenen hi ha poc a fer. (O8)

Jo m'encarrego de fer el contacte. El signem amb la família i l'alumne, tots junts, deixant clar la importància del canvi que suposa entrar al grup i el compromís de continuar treballant junts. (TC9)

En canvi, el 30% no ho fa de manera formal, però sí verbalment on s'exposa a l'alumnat la importància d'aprofitar el recurs que se'ls facilita. I el 10%, el C10, ni els ho notifica, sinó que els incorpora directament.

A l'aula oberta no ho fem per escrit. De totes maneres, sí que ho fem verbalment i n'estem contentes. Sí que ho fem per escrit pel projecte singular. (O2)

No fem signar cap document perquè no té validesa legal, és paper mullat però sí que es demana el compromís d'aprofitament del recurs. (TC6)

En aquest mateix aspecte, es demana a l'alumnat quina creuen que és la comunicació de la seva família amb el seu tutor. Pel que fa a la freqüència, el 80% (16 alumnes) explica que el seu tutor es comunica sovint amb la seva família.

A la mínima ja truquen a casa, tant per a les coses bones com les dolentes. Jo he agafat molta confiança amb la meva família gràcies a la meva tutora perquè abans els ho amagava tot i ara ja els hi dic directament i m'entenen molt. A2(2)

En canvi, el 20% (4 alumnes) diu que el seu tutor no es comunica amb freqüència amb la seva família. Si analitzem els arguments que aquests donen, no és una qüestió que depengui dels tutors.

No se reúnen porque mis padres no tienen tiempo y como voy bien no es necesario. Igual alguna vez han hablado por teléfono. A2(1)

Creo que de vez en cuando hablan por teléfono, pero mi madre no tiene coche y no puede venir. A1(10)

En aquest mateix sentit, tots els alumnes també coincideixen en què quan el tutor es reuneix amb la seva família ho fan per parlar de temes importants/interessants. Segons els alumnes, aquests parlen de com els van les notes, el seu comportament i què podran fer en un futur. En conseqüència, ho valoren positivament perquè saben com els va a l'institut.

Igual han hablado y el tutor le dice que voy bien. Luego mi padre me apoya y me dice que siga así. A2(1)

La tutora ens posa a davant dels nostres pares i diu les coses clares. A1(2)

Parlen de coses positives i negatives sobre mi. I estic content perquè vaig bé en anglès i podré anar a fer un PQPI/PFI, però les mates no em van massa bé. A1(5)

Él no es como los otros profesores que solo dice lo malo. Él lo explica todo y las cosas buenas insiste mucho en ellas. Eso me ayuda a portarme mejor porque veo el interés del profe. A1(8)

També, tots els alumnes coincideixen en què els seus tutors tenen una bona comunicació amb les seves famílies.

Pel que fa a la *metodologia i recursos dels PDCs*, tots els professionals coincideixen que la metodologia emprada amb l'alumnat és diferenciada i dinàmica, especialment quan hi ha l'opció de treballar aspectes pràctics i manipulatius de les matèries. Per altra banda, en la majoria de matèries a l'aula, predominen activitats individuals amb la incorporació de les TIC/TAC, tot i que l'atenció cap a ells i l'exigència és clarament més ajustada. A continuació, a la taula 5.22., podem veure una relació de les diferents metodologies i/o activitats que es plantegen als PDCs dels centres estudiats. Aquesta taula es complementa amb els arguments que faciliten els professionals entrevistats.

Taula 5.22. Relació de metodologies i/o activitats als PDCs

	C1	C2	C3	C4	C5	C6	C7	C8	C9	C10
ÀMBIT PRÀCTIC:										
Manteniment del centre: pintar portes i parets, arreglar taules i cadires, enjardinament, reparacions, maletes pedagògiques, etc.	x		x	x		x			x	x
Hortbio			x	x			x			
Restauració de mobles			x			x				
Manteniment de bicicletes			x							
Restauració i reparació de cotxes (iniciació a la mecànica)			x							
Restauració i manteniment de zones verdes del municipi			x							
Construcció de joguines						x				
Fusteria o marqueteria						x	x			
Projectes teoricopràctics: aigua, manualitats, sortides al municipi, etc.	x	x		x	x			x		
RESTA DE MATÈRIES:										
Activitats individuals	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Activitats en petit grup	x	x	x						x	
Exposicions orals	x		x							
Activitats on-line (<i>moodle, bonesnotes.cat, blocs</i>)	x		x					x		
Processadors de textos	x		x			x	x	x		x

La proporció que treballen és adequada. Treballem molts aspectes pràctics. De fet, al tenir-los moltes hores, no tenim un horari fixat del que toca fer cada hora i això em permet molta mobilitat d'activitats diferents, ja siguin teòriques com pràctiques. També fem exposicions orals, activitats on-line, processadors de textos. (T1)

Es treballa per projectes en les matèries del taller (ciències naturals, ciències socials i tecnologia). La resta de matèries treballen amb material adaptat. Els alumnes també disposen d'ordinador i es treballa amb moodle i PDI⁷³. Seria ideal poder treballar totes les matèries per projectes, però primer caldria posar-nos d'acord tots els professors. (TC3)

A l'aula ordinària treballen com qualsevol altre alumne del centre, seguint les pautes que marca el professorat: treball individual, per grups, utilitzant l'aula d'ordinadors,... A l'aula oberta treballen en funció del monitor que és molt competent i es treballa fusteria, marqueteria, restauració de mobles, construcció de joguines (això agrada molt, fins i tot s'havia proposat de vendre-les, no per fer negoci), feines de manteniment del centre (pintar portes i parets, enjardinament, reparacions, murals,...), etc. Cadascú té el seu treball a fer. (DC6)

⁷³ PDI: pissarra digital interactiva

Al taller i l'hort és força manipulatiu. Ara bé, a l'aula ordinària cada professor segueix la seva manera de fer: individual, treballs en grups. La majoria d'alumnes tenen ordinador i es fan servir. A tecnologia també toquen la informàtica. Hi ha matèries que treballen en llibres digitals. (TC7)

Malgrat es treballi per matèries, s'intenten treballar aspectes transversals entre matèries, com ara la redacció de blogs explicant els projectes pràctics que es fan, fent algun article de diari relacionat. Quan es treballa un tema es pacta una mica el que es pot fer i cada professor ho treballa des de la seva vessant. Intenem que tot tingui una mica de coherència. (O8)

En aquest mateix sentit, els alumnes coincideixen amb el que apunten els professionals dels centres, és a dir, es destaquen les activitats pràctiques/manipulatives per sobre de les teòriques i ho valoren molt positivament.

És bastant semblant a l'aula ordinària, cadascú té el seu material i va treballant el que el professor va explicant. A vegades, fem coses en parelles i en grup. A2(5)

A l'aula oberta fem projectes com l'estoig, el dau, la maqueta, el porta bolígraf, el porta CDs... Són coses divertides i aprens coses noves. A l'hort fem més coses junts, com cavar, regar. A classe normal treballem individualment, et concentres més i fas més la teva feina, tu sol. A2(7)

A la classe normal treballem com els altres, tots barrejats i cadascú fa la seva feina. Al grup empresa majoritàriament és pràctic i treballem tots junts, però també hem de fer exposicions orals del que fem. L'última que hem fet ha estat a alumnes de primer d'ESO, va anar molt bé. A1(9)

Yo hago mi trabajo y los otros compañeros el suyo. Esto lo hacemos dependiendo del día porque a veces nos pasamos mucho rato hablando, algunos días si estamos un poco dormidos no hacemos mucho y cada uno hace sus fotocopias. Trabajamos juntos cuando tenemos que montar algo para el instituto. A1(10)

En aquest mateix aspecte, tots els alumnes expliquen i creuen que les estratègies emprades al PDC els ajuden a aprendre millor perquè alguns comencen a trobar sentit a les activitats que fan al centre.

I, acabant en aquest punt, el 80% dels alumnes (16) manifesten que es treballa de manera diferent a quan estan/estaven al grup ordinari, especialment en la realització d'activitats pràctiques. De totes maneres el 20% restant -A2(1), A1(2), A2(2), A1(5)- consideren que és força semblant al funcionament del grup ordinari, tot i que admeten les diferències.

És molt semblant perquè fem les mateixes matèries, però jo aprenc més estant a l'aula oberta que amb els altres. A1(2)

És molt semblant que abans d'entrar a l'aula oberta, però així també fem com els altres i els podem dir que fem el mateix. Aquest any he après moltes coses i estic content. A2(2)

Jo no vaig estar en un grup ordinari, sinó a la USEE⁷⁴, però tot és bastant igual. A l'aula oberta el nivell és més alt. I ja m'agrada perquè aprenc coses que em serviran per anar al PQPI/PFI. A1(5)

Bastant diferent. Anar al taller m'agrada molt més i aprenc molt més. A1(6)

Abans et donaven un dossier que tu no entenies i no tenien molt de temps per ajudar-te. En canvi, aquí et donen més idees i t'ajuden més. A2(8)

Pel que fa als recursos utilitzats al PDC, els professionals coincideixen a explicar que no utilitzen cap material diferent o especial a destacar en el PDC. També, s'utilitzen els recursos del centre, si n'hi ha o bé hi poden tenir accés. De totes maneres, el material més utilitzat són les fotocòpies, ja sigui proporcionades de manera puntual pel tema a tractar o bé amb forma de dossier de treball elaborat pel mateix professor. A la taula 5.23 podem veure la relació de recursos de què disposa cada PDC.

Taula 5.23: Relació de recursos als PDCs

	C1	C2	C3	C4	C5	C6	C7	C8	C9	C10
RECURSOS CENTRE										
Ordinadors	x	x	x	x	x				x	x
Projectors, PDIs		x	x		x	x		x		
Llibres de lectura			x							
RECURSOS ALUMNAT										
Llibres de text	x					x	x		x	
Fotocòpies	x	x	x		x			x	x	x
Dossiers elaborats pel professorat		x	x	x			x	x		
Llibres de lectura	x									
Audiovisuals	x		x							
Entorns virtuals (<i>moodle, bonesnotes.cat, blocs...</i>)			x	x	x			x		
Ordinadors			x							
Material fungible: llibretes, carpeta classificadora, estoig,...	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

S'utilitzen recursos que són força ajustats a les necessitats dels alumnes. Els entorns virtuals són força engrescadors (www.bonesnotes.cat i moodle). El que trobo a faltar és que no hi hauria d'haver tantes dificultats per segons quins alumnes per disposar d'ordinadors i també que hi hagués més professors que el fessin servir. El fet de poder disposar d'eines atractives pels alumnes s'hauria de treure'n més profit. (TC3)

Els alumnes no tenen llibres. Els professors elaboren dossiers de treball. Alguns alumnes tenen ordinador del projecte 1x1⁷⁵ que ja no hi és, però tots poden anar a l'aula d'informàtica. Tenim

⁷⁴ Les unitats de suport a l'educació especial (USEE, LEC 2009) són recursos per facilitar l'atenció educativa i promoure la participació en entorns escolars ordinaris als alumnes amb discapacitats intel·lectuals, trastorns generalitzats del desenvolupament i trastorns de l'espectre autista. Recuperat d'
http://educacio.gencat.net/documents_publics/instruccions/instruccions11_12/Documents/Recursos_atencio_alumnes_NEE.pdf [25-04-2015]

⁷⁵ Educat 1x1 era un projecte de la Generalitat de Catalunya iniciat al curs 2010-2011, però al cap de tres cursos acadèmics es va comunicar oficialment que no es disposava de recursos econòmics per continuar-lo. Amb l'establiment d'aquest projecte, es volia implantar l'ús de miniordenadors portàtils a les aules i la incorporació de llibres de text digitals en aquests ordinadors. Els objectius del projecte 1x1 eren:

- Potenciar l'ús pedagògic de les tecnologies de l'aprenentatge i del coneixement, enteses com a substrat imprescindible de qualsevol actuació educativa del segle XXI
- Subministrar la base per a l'educació de l'alumnat en la "vida en un món connectat"
- Convertir l'ordinador en l'eina personal de treball de l'alumnat
- Substituir progressivament els llibres de text en paper per llibres de text electrònics per a l'alumnat

canons projectors. Treballem el moodle i també, temps enrere, s'utilitzava la plataforma "eleven" mentre va durar el projecte 1x1. (O4)

A no ser que un professor d'aula els elabori un dossier específic, partim de la base que tots tenen el mateix material. Cal dir que als agrupaments flexibles de català, castellà, anglès i mates, tenen un material adaptat per nivells i a les necessitats dels alumnes. A l'aula oberta no fem servir ordinador perquè estem al taller o l'hort, però tenen una matèria d'informàtica i es va a l'aula d'ordinadors. De totes maneres quan estan a l'aula oberta, jo demano les memòries de projectes a mà perquè quan els veus a escriure et poses les mans al cap. Per tant, com a recurs sí, com a eina de treball no. (TC7)

Els professionals dels centres expliquen que no troben a faltar cap tipus de recurs en particular i estan avesats amb els que tenen, però alguns centres estan força condicionats per la manca dels tecnològics, especialment els del centre C9.

No en trobo a faltar cap, estan bé. De totes maneres si l'aula tingués una pissarra digital, segurament la faria servir, però bé, faig servir el projector i ja està. Crec que els recursos van en funció de la comoditat del professor perquè després domina més l'aula. L'important és que el professor es trobi còmode. (T1)

Jo he provat llibres normals i també d'adaptats i no funcionava perquè malgastes diners, perden els llibres o se'ls vénen. Per tant, amb el que treballem ja ens sembla bé i no ens cal més. (T2)

Estaria bé que tots els alumnes disposessin d'ordinador perquè podrien fer més activitats més atractives. Sovint és difícil que el centre pugui disposar-ne. (TC3)

Si haguéssim pogut continuar amb 1x1 hauria estat fantàstic. (O4)

Estaria bé disposar de més tecnologia per motivar a l'alumnat, però la realitat de l'entorn és prou difícil. (T4)

(centre ubicat en barracons) Estaria bé que el centre tingués una aula amb deu ordinadors. Tenim armaris amb ordinadors, però amb els alumnes que som al centre no és suficient. Cal afegir que és difícil poder disposar-ne perquè cal reservar i quan els necessites no els pots tenir. Però bé, ens adaptem al que tenim. (TC9)

En aquest mateix sentit, els alumnes coincideixen amb el que apunten els professionals dels centres en relació als recursos que utilitzen al PDC.

Estàs més motivada a fer les coses de sempre d'una manera diferent. Per exemple, bonesnotes.com. A1(3)

Depèn de la matèria, treballem amb llibreta, fulls i depèn de quines altres, dossier i llibres normals. Els ordinadors casi no els fem servir. A2(6)

A l'aula normal, tenim llibres i llibretes, com tots els altres. També tinc ordinador i ens posen força deures, però els faig tots. Al taller també tenim tot el material que ens dona el professor i a l'hort no necessitem res perquè fem servir les eines que ja hi ha. A1(7)

Alhora també afegeixen que aquests recursos també els ajuden a aprendre millor. Un argument a destacar és: “Sí, perquè són els meus apunts i jo els entenc.” A2(5). I per acabar, els alumnes també comenten que no troben a faltar cap més recurs del que ja tenen, a excepció del centre C9, que afegeixen que si poguessin disposar d’algun ordinador més els facilitaria la seva feina.

Referent a l’avaluació de l’alumnat dels PDCs, es demana als professionals entrevistats com es consensuen els criteris generals i específics del PDC. Pels arguments exposats pels professionals, cada centre té el seu plantejament, uns més sistematitzat que altres, on l’equip docent del PDC i la CAD són els òrgans que elaboren i/o estableixen aquests criteris. Els C1, C2, C3, C4, C5 i C8 exposen que els criteris són establerts per l’equip docent-departament d’orientació i la CAD, i se centren en la prioritització d’aspectes procedimentals i actitudinals més que en continguts. El C6 exposa que només té un criteri, l’aprofitament del recurs. El C7 exposa que hi ha unes normes bàsiques per a tots els alumnes i a l’aula ordinària cada professor decideix en funció de la seva matèria. El C9 exposa un procés de debat a nivell de tot el claustre on costa arribar a acords. El C10 comenta que té el criteri d’avaluació contínua. Amb tota aquesta exposició, és interessant ressaltar que la casuística de cada centre condiciona molt l’establiment d’aquests criteris perquè no tots tenen la mateixa finalitat, el mateix nombre d’alumnes, el mateix nombre de professors, el plantejament teòric-pràctic del recurs, etc. Per tant, és difícil establir uns criteris comuns.

Els criteris d’avaluació són els que hi ha establerts a la programació, on els continguts actitudinals i procedimentals tenen un pes important. Aquí també s’hi afegeix que se’ls avalua l’assistència (aspecte que no es té en compte als grups ordinaris) que compta com a nota. És un percentatge petit que si no vénen o falten molt aquesta puntuació ja no la tenen. No hi ha limitacions en les notes. No fa falta perquè ells mateixos ja presenten prou mancances perquè surtin notes ajustades. Si traguessin notables i excel·lents els tornariem al grup ordinari. En l’àmbit pràctic sí que hem posat excel·lents perquè hi ha alumnes que són excel·lents treballadors. (T1)

Els criteris generals vénen establerts per normativa. Els específics es treballen a la CAD. A mesura que ha anat passant els cursos, aquests s’han anat perfilant i concretant. Em semblen oportuns perquè són fruit del treball en el dia a dia. (TC3)

A mi, aquests criteris em van venir donats per l’orientadora del centre. Ja em semblen bé, però també sóc flexible i els adapto a la meua manera de fer. També tenen una limitació de sis a les notes. (T4)

Ara l’equip docent està escrivint uns criteris per assolir el graduat dels alumnes d’aula oberta. Però en el dia a dia, cada professor té els seus criteris de cada matèria i té clar que ha de prioritzar aspectes més procedimentals que conceptes. El que demanem les tutores a l’equip docent és que compti molt la feina diària, ordre,... més que els exàmens i aquests han de comptar com a màxim un 20% de la nota. (T5)

No hi ha criteris específics de funcionament concrets. Si l’alumne no aprofita se’l treu del recurs. Al final tots aproven i tenen un cinc, apte. Tenen una limitació de 6 a les notes i si ho arriben a fer molt bé se’ls posa un sis. Si alguna vegada hi ha algun conflicte, en parlem. És a dir, si hi ha el plantejament de posar un set de socials, no es posa perquè el treball al taller no és equiparable als continguts que es treballen a classe. Per tant, un apte és més que suficient. (...) (DC6)

(...) Qualsevol alumne que se li faci una adaptació, amb paper o sense, com a màxim pot treure un bé, sinó crees un greuge comparatiu respecte als altres. (...) Ara, els dic als alumnes que des que entren per la porta fins que surten, compta tot: la manera de seure, la manera de fer servir les eines, la manera de parlar,... tot, tot,... i ells ho veuen. La idea és que el dia de demà, tots aquests hàbits que jo els he intentat transmetre, inculcar, explicar els sigui útil per sortir-se'n a la vida. Això els ha de servir. (TC7)

Aquests criteris es consensuen a l'equip docent i es traspassa a caps de departament. També són passats a les famílies a principi de curs. És una avaluació continuada i se segueixen els criteris d'avaluació general com els altres alumnes. Ara bé, ens hem posat d'acord en què el 60% de la nota correspon al treball diari i actitud, 30% de procediments i llavors el 10% són les proves. (O8)

Cada professor posa els seus. Aquí tenim un tema difícil. Costa molt que ens posem d'acord. Una part del professorat demana un límit en les notes, però els professors que tenim els alumnes al grup empresa no ho trobem just. (TC9)

El criteri bàsic és l'avaluació contínua. Només es posa un cinc si es fan el que se'ls demana i es porten bé. A partir d'aquí hi ha un treball en el dia a dia entre els alumnes i nosaltres on és un estira i arronsa. Si acabant l'avaluació no han acabat de fer la feina, tenen l'opció d'anar-ho fent i si ho fan, aproven. Només depèn d'ells mateixos. (TC10)

Els professionals expliquen que els criteris d'avaluació són iguals per a tots els alumnes del PDC. Alguns centres puntualitzen que tenen en compte els casos amb necessitats educatives més greus. Ara bé, els centres en què els alumnes del PDC comparteixen matèries amb la resta d'alumnat, segueixen els establerts per a tots els alumnes.

S'apliquen els mateixos criteris d'avaluació a tots els alumnes. Llavors, si l'alumne presenta importants dificultats d'aprenentatge, és quan es corregeix alguna prova o treball, el teu nivell d'exigència baixa i ets més o menys flexible. (O1)

Com que a classe hi ha tanta diversitat d'alumnes, en un primer moment tenim en compte els criteris generals, però després ens centrem més en alumne per a alumne i intentem moldejar-ho en funció de com va evolucionant. (O2-T2)

A tots els alumnes del PDC se'ls apliquen els mateixos. Ara bé, si hi ha algun alumne amb unes necessitats concretes es té en compte. (TC3)

Tots els professionals coincideixen afirmativament en què els criteris d'avaluació establerts en cada PDC són adequats per a l'alumnat del grup perquè s'ajusten a les seves necessitats i els alumnes se'n surten.

Està bé el punt de partida, però llavors hi ha aquesta adequació que faig en funció de cada alumne. (T4)

A l'aula ordinària són personalitzats i a l'aula oberta unificats en aspectes bàsics de funcionament i treball. (TC7)

D'aquí hi ha alumnes que aproven les matèries i s'arriben a treure un graduat. Per tant, alguna cosa es deu fer bé. (T8)

Els professionals també coincideixen que l'avaluació de l'alumnat del PDC es fa en base als criteris generals i/o específics. Si considerem els criteris generals com aquells aspectes que fan referència a criteris propis del curs/edat i els criteris específics aquells que fan referència a l'adaptació i/o concreció d'aspectes adaptats a les característiques de l'alumnat, tots els centres els segueixen. Ara bé, el grau de concreció d'aquests criteris depèn de cada centre i, fins i tot, de cada professor; és a dir, donada la diversitat i necessitat de l'alumnat que integra el PDC, cada professor acaba adaptant els criteris específics a l'alumne perquè cada adaptació curricular és personal i intransferible.

L'avaluació es fa seguint els dos tipus de criteris perquè per una banda són tractats com l'alumnat del centre i per l'altre se'ls té en compte les seves necessitats. (TC3)

S'utilitzen els generals de tota l'ESO i llavors, com a específics es valora més l'actitud (50%) que els conceptes (20%) i procediments (30%). Aquests percentatges poden anar variant. Si amb aquests alumnes es fa una feina específica també se'ls ha d'avaluar pel que fan. És lògic. (O4)

(...) Hi ha d'haver un compromís en ferm dels professors que s'adapti la matèria per l'alumne, i l'alumne sàpiga a final de trimestre de què se l'avalui. Els alumnes han d'aprendre independentment d'un PI, per tant, el professor s'ha d'ajustar a l'alumne i ha de fer per maneres que evolucioni. Per tant, quan els alumnes d'aula oberta estan a classe ordinària han de poder fer alguna cosa adaptada a les seves necessitats. Sinó no ens sortirem. (TC7)

La majoria dels professionals expliquen que, en l'elaboració d'aquests criteris, hi intervenen principalment els equips docents del PDC, el departament d'orientació i la CAD. El centre C9 és l'únic que apunta la participació del claustre, però el professional del centre reconeix la dificultat de consensuar criteris davant la diversitat d'opinions i posicions. Així doncs, pels arguments que s'exposen a continuació, sembla més àgil el consens quan hi intervé el professorat que té l'alumnat del PDC.

Els criteris d'avaluació l'estableix l'equip docent. Aquests són el resultat d'anys d'anar-los concretant i ningú els discuteix. A les programacions hi consten tots els percentatges i són públics. Si en alguna vegada algun professor del claustre ha comentat com pot ser que certs alumnes del grup ordinari suspenen i estan més capacitats que alguns alumnes de l'aula oberta, l'argument que se'ls dóna és que aquests estan dins una adaptació curricular. Per tant, segueixen una avaluació paral·lela adequada a les seves necessitats. El professorat creu que l'alumnat que passa per l'aula oberta en surt beneficiat i és cert. (O1)

En principi ho tenim tots molt clar i tothom ho respecta perquè es tracta d'una adaptació curricular. El claustre no s'ha posicionat mai amb aquesta manera de fer. Ho respecten molt. (T5)

Això està fet i aprovat a la CAD. Hi ha un acord màxim entre tots perquè els resultats ens hi porten. (DC6)

Hem tingut discussions de claustre. Ens plantejàvem que l'objectiu no és fer matemàtiques amb alumnes d'aquest perfil, sinó que tinguin les competències bàsiques assolides. (...) Podríem dir que les competències bàsiques, més o menys, les anem assumint. Però clar, el professorat ho ha de veure clar perquè es fa així. (...) Al principi la gent tenia certa recança, ara arribem a les juntes d'avaluació i ningú diu res de res de les notes que s'han posat. Ningú qüestiona res. (TC7)

Tots els professors que tenen els alumnes, per tant, bona part del claustre. Realment és complicat posar-se d'acord, per una qüestió de concepte. Podem arribar a una entesa amb cordialitat, però no ens entendrem mai. (TC9)

Tots els alumnes de l'estudi, excepte l'A2(9) que dubta, coneixen els criteris d'avaluació de l'evolució dels seus aprenentatges i si hi ha alguna limitació. Aquests no entren a concretar quins són els criteris en què són avaluats, però reconeixen que els professors els hi han explicat i/o facilitat una còpia. A més, aquests coincideixen amb els seus professors sobre les limitacions en les notes. Als alumnes del centre C1 i C2 els sembla bé la limitació de notes, tot i que, a vegades, desitjarien poder treure millor nota. La resta d'alumnes estan d'acord amb els criteris i limitacions de notes, si és que en tenen.

Em demanen fer el mínim. No hi ha límits, però jo no trec bones notes. Hi ha companys que treuen més bones notes i ja em sembla bé. A1(1)

Està bé. Només podem treure un sis i com a excepció un set. Em sembla bé perquè tots tenim les nostres dificultats i és impossible treure bones notes de tot. A2(3)

El que més importa són els treballs i l'actitud. Els exàmens també compten però no tant. Podem treure fins a un sis que és la nota màxima. A les classes amb els altres grups podem treure fins al deu perquè fem el mateix que els altres. A2(5)

Els professors ens ho expliquen molt bé. Com a màxim podem treure un sis perquè és un grup adaptat. A2(8)

Nos lo han explicado en clase y ya me parece bien. Solo podemos sacar un cinco. A veces puede parecer que no es justo porque no es lo mismo pillar el cinco pelado que el que lo saca sin esforzarse mucho y sacamos la misma nota, pero es un aprobado. A1(10)

Tots els alumnes coneixen i estan al cas del que han de fer per aprovar les matèries del PDC i si tenen alguna limitació a les notes. En aquest sentit, els centres C1 i C9 no tenen limitacions a les notes i la resta de centres sí. Les argumentacions coincideixen amb el que exposen els professionals respectius de cada centre.

Hi ha gent que es mosqueja que ens les aprovin, però nosaltres també hem de fer treballs per aprovar-les. El que em demanen no ho trobo difícil i, a vegades, aprovo. Algun cop podríem treure més d'un sis, però ja està bé. A2(2)

Cal fer tota la feina que et demanen els professors: comportar-se bé, presentar el dossier, fer bé els exàmens i presentar la feina quan toqui. Si només puc treure un sis ja està bé perquè almenys ara aprovo, abans no. A2(3)

Els professors miren molt el treball i la participació. I també només podem treure un sis. El nostre sis a la classe normal és com un deu. A1(5)

Es fixen bàsicament en el comportament, la llibreta i el treball de classe. A1(7)

A més, tots coneixen el que han de fer per recuperar les matèries pendents de cursos anteriors i estan al cas que han de presentar feina, fer una prova i/o aprovar la matèria actual (on hi ha inclòs ser puntual, treballar i portar-se bé).

La tutora ens ha dit que si les aprovem aquest any ja ens quedaran aprovades i també ens ajuda a fer el que els professors ens demanen. A1(2)

Les he de recuperar. Em donaran un dossier per fer a casa i llavors fer un examen i si l'aprovo ja hauré recuperat. A2(4)

Ara he fet un examen per aprovar l'anglès i aviat faré el de matemàtiques. Si aprovo ja estaré contenta. Crec que només puc treure fins un cinc. A2(5)

Seguint en aquest aspecte, tots els alumnes creuen que la seva actitud de treball, hàbits de treball i comportament és adequada al PDC perquè es porten bé i treballen, tot i que algun d'ells reconeix que podria millorar l'actitud, A1(4), i/o el treball, A2(8)

Ara em comporto i no la "lio" tant com abans. A2(2)

A vegades m'avisen, però em porto bé. No és mateix que quan estava al grup normal. A1(4)

Els professors em diuen que treballo molt. A2(6)

Aprofundint una mica més en aquest punt, tots els alumnes, excepte l'alumne A1(8) que reconeix que no, consideren que la seva actitud i comportament afecta positivament als resultats de les matèries del PDC perquè es porten més bé i treballen més. Això fa que els seus resultats acadèmics millorin.

Em porto bé a classe i faig el que puc. A1(1)

Molt bé perquè tinc moltes ganes i em va bé. A1(2)

Molt bé perquè de moment les estic aprovant totes. A2(7)

Un poco porque me podría haber portado mejor y haber trabajado un poco más. A1(8)

Referent a si els alumnes creuen que els professors del PDC tenen en compte les seves dificultats quan avaluen, tots ho admeten i reconeixen que si no fos així no podrien aprovar tantes matèries actualment, perquè noten que els professors els fan totes les explicacions que necessiten per a entendre el que treballen a l'aula.

Si no tinguessin en compte les meves dificultats no aprovaria gaire. A1(1)

Tenen més paciència. A1(4)

Estan més per a mi explicant-me coses perquè hi ha coses que em costen, per exemple les mates. A1(5)

Els alumnes estan contents amb els resultats de les matèries, que han obtingut fins ara al PDC perquè són millors als que obtenien a l'aula ordinària. Tot i així, algun alumne reconeix que encara podria treure millors notes, A1(5) i A1(8).

Si no estigués aquí ho suspendria tot. Ara només en suspenc tres. A1(1)

Antes me quedaban más. Los dos primeros trimestres las he aprobado todas. A2(1)

L'aula oberta m'ajuda bastant, sempre i quan hi posi de la meua part. A1(7)

Quan estava a primer me'n van quedar moltes, però quan vaig entrar a segon d'ESO va ser una passada. De set matèries suspeses vaig passar a una. A2(8)

Bona part de l'alumnat manifesta que els importa treure bones notes, ja sigui per sentir-se millor, aprendre més o tenir més oportunitats de feina/estudis. Tot i així, hi ha cinc alumnes que ho relativitzen exposant que mentre aprovin ja en tenen prou.

Abans no m'importava, però ara sí perquè m'he donat compte que si no tens estudis et quedes al carrer i el carrer és molt dolent. M'he donat compte que sense el graduat encara tindrà menys feina. A2(2)

Llavors podré estudiar el que vulgui. A1(3)

Aprovant ja em val, si pogués treure millor notes millor, però bé. A1(7)

Si pogués treure més d'un cinc, millor, però almenys aprovo. A2(10)

El 90% dels alumnes (18) creuen que als seus pares els interessa els seus resultats acadèmics, ja sigui perquè se senten més valorats amb el seu ajut i suport o bé perquè han millorat la seva relació. En canvi, un 20% d'alumnes, A1(4) i A1(10), els agradaria sentir-se més valorats.

Antes me castigaban y ahora no. Ahora me apoyan más. A1(1)

Ara em deixen fer una mica més el que vull, mentre faci els deures i tregui bones notes. Em diuen que tiri endavant que jo puc. A2(2)

Quan trec bones notes estan molt contents i quan trec males notes no em deixen sortir, em criden, em castiguen. Però aquest any estan molt i molt contents perquè és el primer any que les aprovo totes. A1(3)

Quan trec bones notes em diuen que és el que he de fer. També m'agradaria que em feliciteassin, que em diguessin que ho faig bé. A1(4)

Veuen que m'esforço. No els importa si suspenc si veuen que treballo i m'esforço. Però com que aquest any ho estic aprovant tot estan molt contents, se senten orgullosos. A2(5)

Si veuen que és una matèria que em costa molt, em diuen que l'any que ve ja l'aprovaré. Em diuen que m'esforci molt. Estic contenta del que em diuen de les notes. A2(6)

Mi madre nunca me dice nada porque como nunca he hecho nada, tampoco me dice nada. A1(10)

Quan a la participació de l'alumnat, tots els professionals expliquen que l'alumnat del PDC no participa a l'hora d'establir criteris d'avaluació. Els professionals expliquen que els exposen a l'alumnat i aquests els accepten bé. Tot i així, en sis centres, C1, C4, C6, C7, C5 i C9, realitzen activitats d'autoavaluació i/o coavaluació. Per altra banda, es destaquen les opinions del professional del centre C9 i C10, el primer es mostra molt crític en com no s'educa a aquests alumnes per poder decidir, i el segon exposa que no es dóna cap opció a l'alumnat, donades les males experiències al centre.

Com a molt es fan autoavaluacions amb exercicis puntuals de classe. De totes maneres es donen moltes explicacions de les notes obtingudes (assistència, puntualitat, actitud, esforç, dedicació, motivació, interès,...) de manera individual. (O1)

Als alumnes se'ls explica detalladament aquests criteris i ho accepten. Ara bé, sí que intentem que s'autoavaluin cada hora perquè és un treball que va molt bé perquè prenguin consciència de la feina i actitud que han tingut durant l'hora. A vegades, es posen notes una mica fora de lloc, però a mesura que es va treballant arriben a ser força raonables. (O8)

No els considerem responsables. No els estem educant per ser-ho perquè si tu demanes a un alumne quina matèria vol fer, aquest no et respondrà el que tu li demanes, perquè té altres interessos que no estan relacionats amb el que fa al centre. Si féssim cas al que ells volen, potser ens quedaríem sense continguts a les matèries o bé, en el cas de l'avaluació, els aprovaríem a tots... En el cas de l'avaluació, com a molt, els fem pensar i reflexionar sobre el que fan i com ho fan. (TC9)

Cap possibilitat. En el moment que se'ls dóna una petita opció per decidir, acabem malament. Ho tenen clar, ho accepten i no hi ha res a discutir. (TC10)

Tot l'alumnat coincideix amb els professionals quan exposen que mai se'ls ha preguntat com hauria de ser l'avaluació del PDC. Aquests afegixen que els sembla correcte i adequat el que el professorat els demana. També n'hi ha un, A2(2), que valora positivament l'exercici de reflexió que suposa l'autoavaluació.

Hi ha algun professor que quan ha posat les notes ens pregunta quina nota ens posaríem nosaltres. Està bé que ens ho preguntin perquè et dones compte del que has fet i del no. A2(2)

Quant a la valoració general del PDC, tots els professionals creuen que els PDCs aconseguixen la finalitat per a la qual es van proposar, però algun centre hi afegix algun matís. Així, per una banda, la majoria de professionals se senten satisfets perquè el PDC suposa la recuperació d'alumnes, donats els canvis i millores quant a actitud i resultats obtinguts; i bona part d'ells promouen i té accés a una formació posterior (PQPI/PFI-CFGM). Però, per altra banda, en menor grau, els professionals exposen que no existeix el 100% d'èxit, ja sigui en l'assoliment del graduat en educació secundària, com en l'aprofitament del recurs.

Em pregunto on serien aquests alumnes si no hi hagués l'aula oberta. (T2)

Crec que sí perquè una part d'alumnes reconduïx la seva actitud i d'altres és el millor lloc per poder seguir la seva escolarització davant les seves dificultats d'aprenentatge. No hi ha un 100% d'èxit, però n'estem contents. (TC3)

Jo crec que la majoria sí perquè tenim exemples d'alumnes que cursen cicles formatius a la casa i vénen de l'aula oberta i se n'estan sortint, treballant i amb esforç, però ho fan. Si aquests mateixos alumnes haguessin estat a l'aula ordinària no haurien pogut treure's el graduat i, conseqüentment, no haurien pogut anar al cicle formatiu. (T5)

Absolutament. El que veus és la cara que fan quan algú els diu que han fet una cosa ben feta. No hi ha paraules per descriure-ho. (DC6)

Hi ha uns resultats molt positius, tot i que també crec que també podrien ser molt millors. Fins i tot, hi ha alumnes que tenen millors notes en les avaluacions diagnòstiques de tercer que els que estan a l'aula ordinària. Per tant, vol dir que alguna cosa s'està fent bé. (T8)

(...) Si considerem que hem fet més feliços als alumnes pel sol fet d'estar al PDC, es pot considerar que és un èxit. De totes maneres, el que compta, de cara als pares quan els proposem el PDC que els facilitem el graduat és que es graduïn. Desgraciadament són els números finals els que compten. Per altra banda, sí que és veritat que podem derivar a alumnes a programes de formació que si no haguessin passat pel PDC no hi haurien arribat mai. (TC9)

En aquest mateix sentit, els alumnes també coincideixen amb els professionals estant d'acord en què estan aconseguint el que es van proposar a l'entrar al PDC, perquè expliquen que estar al PDC serveix per aprovar més matèries de les que aprovaven al grup ordinari. També admeten les seves dificultats, malgrat estar al PDC i no poden aprovar totes les matèries.

Intento treure'm l'ESO. Abans deia que m'ho volia deixar i ara he canviat d'opinió. A1(1)

Abans no venia a l'institut. L'any passat vaig estar un trimestre sense venir i ara vinc sempre. A2(2)

Estic aprovant les matèries que abans no aprovava i ara sí, encara que em quedi l'anglès. Així, quan acabi aquí podré anar a fer un cicle formatiu d'informàtica. A1(9)

Tots els professionals destaquen aspectes positius dels respectius PDCs. Aquests remarquen una gran varietat d'aspectes, com ara el benestar personal i emocional dels alumnes, la reinserció dels alumnes al sistema educatiu, el treball del professorat (implicat, pròxim, donant una atenció personalitzada) i aspectes organitzatius (treball en grup reduïts).

Hi ha grans canvis en els alumnes i se'ls obre una oportunitat. (T1)

El que més destaco és que és un recurs on els alumnes recuperen o troben el seu camí acadèmic o professional. És a dir, es tornen a situar dins el sistema. (TC3)

Jo destaco el que suposa pels alumnes estar a l'aula oberta. És a dir, que algú els diu que fan coses ben fetes. Quan fan aquelles joguines són una passada. Ve la tele, vénen els diaris, es fa una exposició,... Ells se senten protagonistes del que han fet. Jo els vaig comprar una capseta de marqueteria i la tinc a sobre la taula, estant encants de la vida. (DC6)

El fet de tenir pocs alumnes, set-vuit alumnes a classe és el tot perquè funcioni. També treballar en grup i la relació que s'estableix amb els alumnes. La relació és molt propera. La clau és fer un sistema completament diferents a les classes normals. (TC7)

Es crea un clima de grup molt "xulo" entre els alumnes. A més, són alumnes molt rebotats del sistema i arriba un moment que tenen la sensació que hi són. Tenen il·lusions per continuar aprenent i fent coses. Penso que això ja ho és tot, és el que vénen a fer aquí, a formar-se com a persones. (O8)

Els alumnes són més feliços, segur. Alumnes que abans no volien anar a l'institut, ara en tenen ganes. Et diria que alguns vénen contents, feliços, han deixat de queixar-se, amb això es guanya en qualitat. Si algú està tranquil, rendeix més bé, no hi ha conflictes. Per altra banda, l'equip directiu és molt sensible a tot aquest alumnat i és la clau perquè funcioni. (TC9)

Seguint el mateix fil argumental, l'alumnat també exposa una gran varietat d'aspectes que els agraden del PDC. Aquests valoren molt positivament els aspectes pràctics que ofereixen les matèries, ser un grup reduït i el bon clima de convivència que hi ha al PDC.

L'àmbit pràctic, el de treballar. Anar a l'hort i arreglar coses per l'institut. A1(1)

A la classe, som una família. A les altres classes jo venia amargat. Ara vinc alegre i pregunto què cal fer. A2(2)

Som més poca gent. És un lloc més tranquil. També hi ha bastant bon ambient. També valoro molt que els professors tenen molta paciència. A1(5)

Pots aprendre més perquè t'ho expliquen més fàcilment. Aprens coses noves. Les coses et queden més. Veus un punt de vista que no veies altres anys. Jo tinc matèries que he tingut altres anys, abans no ho entenia i ara sí, he vist que no era tan difícil. A2(5)

Pues que no somos como otros grupos. Los otros grupos los fuerzan demasiado. Nosotros lo hacemos más simple, más tranquilo. No nos dan cosas tan difíciles para hacer. Me gusta mucho el "aula abierta". A1(8)

El que més m'agrada són els professors i que estem a fora de la classe. No estem copiant sempre a classe. A2(9)

Tots els professionals creuen que els seus respectius PDCs funcionen i es mostren encantats. Les raons que exposen són els resultats que tenen els alumnes, que el centre confia amb el recurs i, consegüentment, que tot plegat fa que el funcionament del centre sigui millor.

Sempre hem estat molt contents dels resultats obtinguts, dels canvis que feien els alumnes. De fet hi ha molts alumnes que fan el canvi d'actitud, no tots. Estem encantats amb els alumnes que han canviat com un mitjà. És un projecte necessari per a molts alumnes. (O1)

Funciona perquè la comunitat educativa n'està contenta. La prova està que si no fos així no s'hi abocarien tants recursos: hores, diners i professionals. (TC3)

Tenim el recolzament màxim de l'equip directiu. El sistema disciplinari del centre està ben muntat. Podríem dir que les coses funcionen. És una suma de coses. L'aula oberta no tindria sentit si les altres coses no funcionessin. (TC7)

Els resultats són espectaculars, bàsicament en els canvis que veus en els alumnes. Fan molta pinya, tenen ganes de fer coses, tenen clar què volen fer, tenen clar que han d'aprendre algunes coses que potser no els agrada, però que són necessàries i que, malgrat treballem per projectes, hi ha coses no es deixen de banda, som estrictes. (O8)

I tant, funciona. Hi ha molts canvis en els alumnes i si l'aula oberta no existís aquests alumnes ja estarien apartats del centre i, fins i tot, de la societat. (T8)

Alguna cosa es deu fer bé perquè hi hagi alumnes que se'n surtin. A part, es permet que els centres funcioni amb més normalitat. (TC10)

Per altra banda, tots els professionals també coincideixen en què en els PDCs hi ha aspectes a millorar. En la taula 5.24, on queden recollits aquests aspectes, observar que les mancances que detecten els professionals són força diverses, però trobem cinc centres que creuen convenient millorar mètodes de treball.

Taula 5.24. Recull d'aspectes millorables als PDCs

	C1	C2	C3	C4	C5	C6	C7	C8	C9	C10
Ràtio d'alumnes		x								
Nombre i estabilitat del professorat	x		x					x		
Actituds del professorat		x				x				
Mètodes de treball (activitats més interdisciplinàries, cooperatives, pràctiques)			x	x	x			x		x
Selecció adequada de continguts								x		
Selecció adequada de criteris d'avaluació									x	
Disposició de recursos									x	
Tracte amb els alumnes							x			

Seria interessant poder recuperar els monitors de taller que temps enrere havia facilitat l'ajuntament. Degut a la pèrdua de pressupost no en podem disposar. També per qüestions organitzatives i pràctiques. El fet que hi hagi alumnes de tercer i quart junts fa que hi hagi dificultats per organitzar els continguts de les matèries perquè uns són a l'empresa i altres al centre. (...) (O1)

Tot és millorable. Potser, més aviat aspectes de caire organitzatiu: potser la ràtio d'alumnes, l'actitud del professorat davant l'aula d'informàtica amb els alumnes d'aula oberta. (T2)

Potser això de treballar per projectes. Poder-nos coordinar més els professors que estem a l'aula oberta. També seria bo que parléssim més sobre com posar-nos més d'acord amb les tutores de tercer i quart i jo. O sigui, com que els alumnes de l'aula oberta estan assignats al grup ordinari, jo, com a tutora de l'aula oberta, hauria de poder treballar més coordinadament amb elles. (T4)

D'aspectes millorables segur que n'hi ha, cada any ho hem anat polint fins ara, el projecte ha evolucionat molt. Qualsevol cosa millorable ja l'hauríem feta i la farem, estem oberts. Alguna cosa a comentar seria que algun professor té una actitud una mica massa passiva a l'aula oberta des de la seva matèria, és a dir, integrar algun aspecte d'alguna matèria, no només estar-hi físicament. És un aspecte complicat. (DC6)

Que t'ho digui jo mateix és una mica complicat. Seria interessant que ho digués una persona que m'hagi observat. Per mi el tema de la confiança amb els alumnes és una mica complicat perquè és molt difícil trobar el límit amb els alumnes. Ells no saben gestionar la confiança que s'estableix i hi ha moments que els hi has de parar els peus perquè es passen. (TC7)

Molts, sinó malament. Cal plantejar-nos els continguts, com els desenvolupem, els alumnes estan aprenent tot el que poden, metodològicament ho estem fent bé, els professors estem prou sensibilitzats, els alumnes tenen prou clar el que van aprenent,... ens ho podríem plantejar tot, cada dia anar millorant. Hi ha coses que avui et funcionen i demà no,... Per tant, cal posar-te les piles per donar resposta a tot això. (O8)

De coses a millorar n'hi ha moltes, però potser destaco l'assignació del professorat a l'aula oberta. Moltes vegades hem demanat ser tres-quatre professors per fer totes les matèries de l'aula oberta. Però molts cops vénen aquestes cues d'horari⁷⁶ que fa que tinguis un professor de mates, un de català, un de castellà, un de música, un de ciències,... Per tant, ara per ara estem parlant de deu professors. (T8)

Molts. És un tema de temps per anar perfilant temes com l'avaluació, millorar recursos com els ordinadors. Hi ha un llarg camí per endavant. (TC9)

Sempre. Per exemple, en aquest centre trobo a faltar una activitat fora de l'aula que ja teníem, però per temes legals ara no tenim. Perquè era una manera de treure molt estrès i tensió als alumnes. Des de que estem en un centre nou, ara fa tres anys, l'hort ha desaparegut i ningú s'atreveix a engagar-ho. Això no vol dir que no hi haguem pensat. (TC10)

En aquest mateix sentit, els alumnes també opinen sobre els aspectes que menys els agraden dels respectius PDCs. Majoritàriament tot els sembla correcte. Algunes concrecions que fan del que no els agrada són algunes actituds dels companys i professors, activitats massa estàtiques i algunes normes.

Potser l'actitud d'algun company, però crec que si em conegués seria diferent. A1(2)

No tot és perfecte. Hi ha alguns companys que no et coneixen i et diuen coses que no t'agraden, però això passa a tot arreu. A1(2)

Estar massa estona a l'aula, assegut. A1(4)

El que no m'agrada és que si t'expulsen són cinc dies de cop. A2(10)

Continuant en aquest aspecte, bona part dels alumnes no canviarien res, ni traurien ni afegirien res perquè tot els sembla bé. I, alguns canvis proposats se centrarien en fer més hores al PDC, en aspectes de treball i comportament dels alumnes, la sensibilitat d'algun professor i la realització de més activitats fora l'aula.

Està tot bé, potser ens hauríem de portar una mica millor algunes vegades i hauríem de treballar una mica més altres vegades. A2(2)

⁷⁶ L'expressió cues d'horari es refereix a les hores que queden per assignar a l'horari del professorat quan s'ha fet el repartiment de les matèries a impartir.

Jo faria més hores d'aula oberta. Només fem cinc hores a la setmana. A1(6)

Jo canviaria algun company perquè, a vegades, va a fer "merder" a classe. A1(7)

Me gustaría hacer más cosas fuera de la clase porque sé que otros años iban. A1(10)

Fins aquí la segona part d'aquesta investigació. Els dos capítols que la constitueixen ens han situat en el plantejament metodològic seguit i en l'anàlisi de les dades de l'estudi amb la intenció d'obtenir informació sobre els trets principals d'una selecció de PDCs de les comarques gironines.

Així doncs, en el quart capítol s'ha exposat i justificat l'ús de l'estudi de cas en aquesta tesi i s'han especificat les fonts d'informació i els instruments per a l'obtenció d'informació (fitxa d'enregistrament i entrevistes a alumnat i a professionals). Tot seguit s'han elaborat els instruments tenint present les dimensions a analitzar, juntament també amb l'explicació dels aspectes de credibilitat i rigor de l'estudi.

I finalment, el cinquè capítol constitueix l'exposició dels informes individuals i transversals per tal de poder realitzar la tercera part (discussió i conclusions) de manera ordenada i exhaustiva amb la intenció de donar resposta al segon objectiu específic de la tesi: *analitzar els diferents PDCs seleccionats per identificar-ne elements afavoridors de bones pràctiques educatives (OE2)*. Tal com s'exposarà a continuació aquest objectiu quedarà completat amb el capítol 6 (discussió).

PART III. DISCUSSIÓ I CONCLUSIONS

S'arriba a la darrera part de l'estudi amb la intenció de fer la discussió dels resultats i d'exposar les diferents conclusions que suggereix el treball realitzat. Així, es vol continuar amb l'acompliment del segon objectiu general de l'estudi, en concret dels objectius específics 2 i 3:

- Identificar els trets afavoridors de bones pràctiques en PDCs d'instituts públics, model A (aules obertes) (OG2)
 - Analitzar els diferents PDCs seleccionats per identificar-ne elements afavoridors de bones pràctiques educatives (OE2)
 - Proposar pautes d'intervenció educativa per a la millora dels PDCs (OE3)

Per aquesta raó, s'organitza aquesta part en dos capítols. El capítol 6, o Discussió, completa l'objectiu específic 2 i el capítol 7, o Conclusions, dona resposta directa a l'objectiu específic 3.

En aquest punt cal recordar que la discussió i conclusions es basen en el Document d'orientació sobre l'atenció a la diversitat a l'ESO (Generalitat de Catalunya, 2013) i puntualment es completen amb el Document programa de diversificació curricular (11/06/2015) (Generalitat de Catalunya, 2015c). És a dir, es pren fonamentalment en consideració el primer document perquè la investigació es realitza en el període previ a l'última actualització de la normativa, però s'aniran fent les oportunes concrecions a partir del segon document a mesura que es vagin detectant diferències significatives a tenir presents.

CAPÍTOL 6. DISCUSSIÓ

Tal com s'ha apuntat anteriorment, la justificació d'aquest capítol rau en la compleció del segon objectiu específic de la tesi. Es parteix de la síntesi de les idees principals que han anat sorgint en l'anàlisi dels resultats obtinguts de l'estudi i presentats en el capítol 5. S'estableix relació i es discuteix amb la comparativa realitzada per comunitats autònomes de l'Estat espanyol i amb les aportacions d'altres experiències i investigacions que s'han recollit especialment en el capítol 3.

En l'anàlisi comparativa de PDCs entre comunitats autònomes de l'Estat espanyol i l'aportació dels estudis realitzats, s'ha organitzat la informació recollida per disposar d'un únic esquema que faciliti la descripció, la comparació, l'anàlisi comparativa i, especialment ara, la discussió dels resultats. A més, en el capítol 4, taula 4.3., s'hi ha afegit la dimensió d'opinió dels participants a l'estudi per tal de disposar d'un element més de reflexió en la compleció del segon objectiu específic d'aquesta investigació.

Per tant, seguint la mateixa línia de treball realitzada fins ara, de la descripció anterior s'estableix la taula 6.1. on es defineixen les dimensions i continguts per a la discussió dels resultats dels PDCs, que ahora recull les aportacions de documents i d'entrevistats de manera conjunta, per tal d'apuntar d'una manera més sòlida els elements afavoridors de bones pràctiques educatives en els PDCs.

Així, l'organització d'aquesta discussió de resultats s'estructura a partir de les dimensions definides en la taula 6.1., establint-se els dos apartats següents:

- Les característiques formals dels PDCs
- Les característiques de contingut dels PDCs

Taula 6.1. Dimensions i continguts per a la discussió de resultats dels PDCs

CARACTERÍSTIQUES FORMALS DEL PDC	ORGANITZACIÓ I DISSENY DEL PDC	Modalitat
		Ubicació
		Elaboració i coordinació
		Agrupament de l'alumnat
		Posada en funcionament
	ELEMENTS CONSTITUTIUS DEL PDC	Principis pedagògics, metodològics i organització
		Criteris i procediments d'assignació d'alumnat
		Criteris organitzatius
		Organització de les matèries/àmbits del programa
		Organització per matèries: programació didàctica de matèries del grup específic
		Organització per àmbits: programació didàctica dels àmbits i matèries
		Determinació de les matèries optatives
		Orientacions per a l'acció tutorial
		Criteris d'acreditació per a l'alumnat
Criteris i procediments per a l'avaluació i revisió propis del PDC		
SEGUIMENT I AVALUACIÓ DEL PDC	Elaboració de la memòria	
CARACTERÍSTIQUES DE CONTINGUT DEL PDC	ORIGEN	Origen del PDC al centre
	FINALITAT	Finalitat
	ESTRUCTURA CURRICULAR	Matèries del grup específic
		Àmbit lingüísticosocial
		Àmbit científicotecnològic
		Àmbit pràctic
		Llengua estrangera
		Matèries amb el grup ordinari
	Tutoria	
	DURADA	Permanència
	DISTRIBUCIÓ HORÀRIA DE LES MATÈRIES	Distribució hores lectives
	ALUMNAT	Moment d'incorporació
		Perfil
		Criteris d'admissió
		Procediment d'incorporació
		Nombre
		Participació de l'alumnat
	Satisfacció de l'alumnat	
	PROFESSORAT	Criteris d'assignació del professorat
		Perfil
		Motivació
		Reconeixement del centre
		Satisfacció de l'alumnat
		Periodicitat de reunions
	Coordinació	
	TUTORIA	Criteris d'assignació del tutor
		Hores
Activitats		
Comunicació amb famílies		
METODOLOGIA I RECURSOS	Metodologia	
	Recursos	
AVALUACIÓ DE L'ALUMNAT	Criteris generals i específics	
	Recuperació	
	Repetició-promoció	
	Titulació	
VALORACIÓ GENERAL	Participació	
	Valoració general	

6.1. LES CARACTERÍSTIQUES FORMALS DELS PDCs

La discussió dels resultats sobre les característiques formals dels PDCs es fa en base a la dimensió de les característiques formals definides en el capítol 3 (incloent-hi la normativa i l'aportació d'estudis relacionats) i en els informes transversals de l'anàlisi de resultats exposats en el capítol 5. Per tant, se segueix l'organització en els blocs d'indicadors següents:

- Organització i disseny del PDC
- Elements constitutius del PDC
- Seguiment i avaluació del PDC

Pel que fa a l'**organització i disseny dels PDCs** dels centres, la investigació que s'està desenvolupant s'ajusta amb claredat a la *modalitat A*, contemplada en la normativa catalana i en la de la resta de l'Estat espanyol. Així, la base d'aquest estudi la formen deu centres que, malgrat en alguns d'ells no es disposa de documentació que ho justifiqui, sí que es recullen en tots ells les característiques bàsiques de la modalitat. És a dir, els PDCs dels centres investigats es desenvolupen totalment en els centres educatius.

Referent a la *ubicació dels PDCs*, la documentació que han facilitat cinc centres de l'estudi exposa que el PDC forma part del pla d'atenció a la diversitat de cada centre i d'altres documents relacionats. Malgrat que a Catalunya no es concreta el lloc on ha de quedar recollit aquest programa, sí que els centres dels quals es disposa informació deixen clar on se situa. Aquesta ubicació coincideix amb les directrius de la normativa de l'Estat espanyol-MEC, la Comunitat de Madrid i la Rioja, les quals exposen que el PDC forma part del pla d'atenció a la diversitat (per tal d'incloure'l al projecte educatiu de centre).

Si ens fixem en la darrera actualització de la normativa (11/06/2015) (Generalitat de Catalunya, 2015c), la programació del PDC ha de quedar recollida en un document, que s'actualitzarà en funció de les novetats que s'estableixin en la programació del PDC per a cada curs i que formarà part de la programació anual de centre.

Pel que fa a l'*elaboració i la coordinació dels PDCs*, es constata que en els centres de què es disposa de documentació, els professionals que elaboren i coordinen aquests documents són variats: coordinador pedagògic, orientador escolar o professor d'atenció a la diversitat (taula 5.1.). Aquesta idea coincideix amb el que exposa la normativa de Catalunya que deixa la responsabilitat d'elaborar i coordinar el PDC a criteri de cada centre, essent aquests els que hauran d'establir els àmbits i les persones responsables de l'elaboració de la programació didàctica de cadascun d'ells. Aquesta flexibilitat contrasta amb altres comunitats autònomes on es defineixen funcions concretes per a professionals, comissions i departaments didàctics del centre.

El treball realitzat per Vallejo i Bolarín (2009), a Múrcia, constata que els departaments d'orientació no intervenen de manera decisiva i ben coordinada sobre la selecció dels continguts del currículum dels PDCs ni tampoc, de manera important, sobre com s'ensenya. Així el professorat, segons sigui la seva especialitat disciplinària, pot ser que inclogui o deixi fora alguns continguts fonamentals per a l'alumnat. Aquest aspecte no ha estat contrastat en aquesta

investigació perquè no s'aprofundeix en la intervenció dels departaments d'orientació pel que fa a la selecció de continguts ni metodologies a treballar en els PDCs.

Quant a *l'agrupament de l'alumnat dels PDCs*, en els documents dels cinc casos dels quals es disposa informació, tots concreten que l'alumnat que forma el PDC constitueix un grup específic. Ara bé, no hi ha cap centre que coincideixi en les hores que el centre inverteix en aquest grup (taula 5.2.). Per altra banda, la gran majoria de centres assignen un determinat nombre d'hores del grup del PDC als grups ordinaris (taula 5.3). En aquest punt, ni la normativa a Catalunya ni a Madrid no concreten la formació d'un grup específic de PDC ni l'assignació d'hores dels PDC a compartir amb els grups ordinaris; altres comunitats autònomes com l'Estat espanyol-MEC, Andalusia i la Rioja sí que ho fan. Així, concreten l'organització d'algunes matèries/àmbits (àmbits sociolingüístic, científicotecnològic, tutoria i llengua estrangera), la ubicació en grups ordinaris de tercer i quart d'ESO i la no incorporació de tot l'alumnat del PDC a un mateix grup ordinari. Així, amb el que es desprèn d'aquesta investigació i el que descriu la normativa, els centres deixen molt clara la formació del grup específic i la dedicació d'hores, ja sigui al mateix grup o bé amb el grup ordinari. És molt important que els centres aclareixin aquests temes de cara als aspectes organitzatius i a la seva gestió.

Pel que fa a *la posada en funcionament dels PDCs*, en cap dels centres dels que es disposa informació per escrit no hi consta cap informe adreçat al Departament d'Ensenyament amb el nombre d'alumnat que cursa el programa i els recursos necessaris per posar en funcionament el PDC. Aquest aspecte coincideix amb el que exposa la normativa de Catalunya, Andalusia i l'Estat espanyol-MEC. Madrid esmenta que els centres han de comunicar-ho a la Direcció d'Àrea Territorial i la Rioja fa una descripció detallada de la posada en funcionament i continuïtat del PDC. Es pot considerar que arrel del Decret d'autonomia de centres⁷⁷, no és necessari que els centres educatius ho comuniquin a l'Administració perquè aquest decret permet la lliure Administració dels àmbits pedagògic, organitzatiu i de gestió de recursos humans i materials del centre. Per tant, com que el projecte educatiu de centre és el document de màxima representació d'un centre, és el lloc on ha de quedar constància del PDC mitjançant el pla d'atenció a la diversitat del centre. Ara bé, malgrat el Decret 102/2010 recull que cal que hi hagi una memòria a final de curs del PDC, al document oficial (Generalitat de Catalunya, 2013) específic dels PDCs on es descriu el funcionament i gestió dels PDCs a Catalunya no s'hi fa esment.

Pel que fa als **elements constitutius dels PDCs**, dels cinc centres dels que es disposa informació, el C3 és el que ho té més complet fent referència als indicadors que s'han descrit en l'estudi:

- Principis pedagògics, metodològics i organització
- Criteris i procediments d'assignació d'alumnat
- Criteris organitzatius
- Organització de les matèries/àmbits del programa
- Organització per matèries: programació didàctica de matèries del grup específic
- Organització per àmbits: programació didàctica dels àmbits
- Determinació de les matèries optatives
- Orientacions per a l'acció tutorial

⁷⁷ DECRET 102/2010, de 3 d'agost, d'autonomia dels centres educatius. DOGC, 5686 (2010).

- Criteris d'acreditació per a l'alumnat
- Criteris i procediments per a l'avaluació i revisió propis del PDC

Els altres quatre centres recullen part dels elements constitutius dels PDCs, però amb força matisos. Només cal destacar el C4 que defineix de manera exhaustiva els criteris i procediments per a l'avaluació propis del PDC, però sense presentar-ne cap.

En aquest bloc d'indicadors, només trobem l'estudi presentat per Rodríguez (2012), a la Comunitat Autònoma de Múrcia, que fa referència a dos dels deu elements que es treballen: programació didàctica de matèries i/o programació didàctica dels àmbits del grup específic. L'autor exposa la importància relativa de disposar de programacions molt ajustades perquè es converteixen en una qüestió purament formal i opta per la flexibilitat donada pel treball del dia a dia, acomodant la planificació a les característiques de l'alumnat. Per tant, malgrat que només es disposi d'un centre que faciliti aquesta documentació, el C3 s'ajustaria al plantejament que fa l'autor perquè, un cop analitzades, aquestes permeten un marge d'adequació a les necessitats educatives de l'alumnat que integra el PDC.

En aquest punt, es fa notar la diversitat de situacions que es recullen de la documentació dels centres, on no es reflecteixen tots els punts que formen els PDCs ni tampoc tenen el mateix nivell de desenvolupament. Així, seria convenient que els centres poguessin revisar-ho i completar-ho. Concretant una mica més, també seria interessant preguntar-se per què no tots els centres han facilitat la seva documentació, i en canvi han argumentat que la tenien en procés d'elaboració. En aquest sentit, es pot donar el cas que aquesta estigui en procés de revisió; o bé que realment aquesta no existeix i no per això vol dir que el centre no estigui fent la feina; o bé que realment no es vulgui facilitar per un excés de zel. Precisament en aquest punt, es vol constatar que l'estudi garanteix la confidencialitat de les dades perquè es pugui fer un ús i contribució valuosa a la comunitat educativa en els PDCs. És a dir, en cap moment, s'ha pretès posar en punt de mira a cap centre, sinó analitzar, valorar i ressaltar les bones pràctiques que es porten a terme en els PDCs i, és més, si la feina es fa ben feta, donar un reconeixement en aquest sentit, que sempre és benvingut.

Pel que fa al **seguiment i avaluació dels PDCs** dels centres, en cap dels cinc centres dels quals es disposa la documentació no hi consta una *memòria anual* del programa, ni un informe del progrés de l'alumnat, ni una valoració del programa i/o propostes de modificació. De totes maneres, no hi ha referència d'aquestes a les normatives de les comunitats autònomes de Catalunya, Madrid i Andalusia, però sí a les de l'Estat espanyol-MEC i la Rioja, que contemplen que els departaments d'orientació, juntament amb l'equip docent del grup de diversificació, al final de cada curs, elabori una memòria que inclogui els següents punts:

- Informe sobre el progrés de l'alumnat que ha seguit el programa
- Valoració del funcionament del programa i, en el seu cas, una proposta de modificació

Per tant, malgrat que en la normativa catalana dels PDCs no consti el seguiment i avaluació dels PDCs sí que ha de quedar constància a la memòria anual del centre (Generalitat de Catalunya, 2015a) que permet l'avaluació de l'assoliment dels objectius que s'han previst en la programació general anual, d'acord amb els criteris, els indicadors i els procediments d'avaluació definits en

el projecte educatiu de centre i concretats en el projecte de direcció. En aquest punt, també es vol recollir el que s'ha exposat en l'indicador de posada en funcionament del PDC, on s'explica que, malgrat el Decret 102/2010 recull que hi ha d'haver-hi una memòria a final de curs del PDC, al document en què es descriu el funcionament i gestió dels PDCs també es podria fer esment a aquest procés d'elaboració de la memòria.

En les investigacions realitzades per Vallejo i Bolarín (2009), a Múrcia, el paper que desenvolupen els equips directius en aquests programes se centra en la gestió de la documentació i, en molt menor mesura, a fomentar una cultura de coordinació i implementació de l'equip educatiu en les diferents tasques educatives i/o metodològiques. Per tant, amb el que s'ha exposat anteriorment i el que ens apunten els autors d'anteriors estudis, és important que els equips directius tinguin un paper actiu en la coordinació i ajustament del PDC a l'engranatge del centre.

L'última actualització de la normativa catalana (11/06/2015) (Generalitat de Catalunya, 2015c) estableix que, en finalitzar cada curs, caldrà fer una valoració de l'efectivitat del PDC com a mesura específica d'atenció a la diversitat al centre. En aquesta valoració caldrà fer esment dels punts següents:

- Valoració d'autosatisfacció de l'alumnat: millora de l'autoestima de l'alumnat, millora de l'actitud dels alumnes davant la feina, percepció del programa com a ajut per part dels alumnes, millora en les relacions personals al centre.
- Valoració de la col·laboració amb l'entitat on l'alumne ha cursat l'àmbit pràctic, si s'escau.
- Valoració de la incidència del PDC al centre per a la millora de la cohesió social per a la reducció de l'absentisme i com a proposta inclusiva d'atenció a l'alumnat.

6.2. LES CARACTERÍSTIQUES DE CONTINGUT DELS PDCs

La discussió dels resultats sobre les característiques de contingut dels PDCs es planteja en base a les característiques de contingut definides en el capítol 3 (incloent-hi la normativa i l'aportació d'estudis relacionats) i en els informes transversals de l'anàlisi de resultats exposats en el capítol 5. Tal com apunta la taula 6.1., l'estructura de discussió que s'exposa a continuació segueix els indicadors que aquesta conté. En aquest punt, és interessant ressaltar un cop més que es tenen en compte les aportacions sobre l'opinió sobre el PDC per part del professional d'orientació educativa dels centres de secundària, el tutor de l'alumnat del PDC i l'alumnat del PDC. Per tant, amb els indicadors de l'origen i la valoració general del PDC es completa la informació d'aquesta dimensió:

- Origen
- Finalitat
- Estructura curricular
- Durada
- Distribució horària de matèries
- Alumnat
- Professorat
- Tutoria

- Metodologia i recursos
- Avaluació alumnat
- Valoració general

Referent a l'**origen dels PDCs**, tots els professionals entrevistats coincideixen en què el plantejament del PDC als centres té lloc per donar resposta a tot un seguit d'alumnes amb necessitats acadèmiques, personals, socials, familiars, etc. La intenció és facilitar a aquests alumnes l'accés al graduat en educació secundària ja que en condicions ordinàries seria gairebé impossible que el poguessin assolir.

En aquest punt, els professionals també aporten informació sobre el moment en què participen de la creació del PDC (taula 5.14), on bona part han participat en la creació dels programes o bé han donat continuïtat al que ja funcionava. Per tant, si la majoria dels professionals han seguit treballant en els projectes malgrat no els creessin, es pot interpretar que tirar-los endavant és important i útil per als alumnes.

D'altra banda, els professionals expliquen que la mitjana d'anys que fa que es van iniciar els PDCs a cada centre és d'onze anys i mig (taula 5.15), i la mitjana que porten dedicant als respectius PDCs és de vuit anys i mig anys (taula 5.16.). Per tant, si es té en compte que aquesta mesura d'atenció a la diversitat té quinze anys, es pot dir que els diferents PDCs analitzats en aquest estudi tenen una trajectòria i experiència important que reforça la rellevància de les dades que es recullen en l'estudi.

Vallejo i Bolarín (2009), a Múrcia, expliquen que el professorat encarregat de posar en funcionament els PDCs presenta tot un seguit de característiques comunes. La principal és que són docents de curta trajectòria professional que mostren un gran interès per la feina que fan i pel seu alumnat. D'aquesta manera, es pot considerar que el professorat és un element clau en l'èxit o fracàs d'aquests programes i dels seus estudiants. En aquest sentit, es pot observar que no existeix concordança amb el nostre estudi ja que en el nostre cas bona part del professorat que es dedica als PDC ja té una llarga trajectòria. Evidentment, el professorat continua essent un element clau en el PDCs i es va corroborant al llarg de l'estudi.

En aquesta mateixa línia, tots els professionals creuen fermament que era del tot necessari plantejar aquest tipus de programa al centre educatiu al qual pertanyen. Les raons plantejades fan referència a les necessitats específiques de l'alumnat: dificultats d'aprenentatge, dificultats per a seguir dinàmiques d'aula ordinària, dificultats per a controlar el comportament, dificultats de relació amb els companys, dificultats per a inserir-se en el dia a dia de l'institut i absentisme. Per tant, la sensibilitat i empatia dels centres educatius de les comarques de Girona cap a l'alumnat que forma part dels PDCs és explícita perquè pugui tenir una segona oportunitat d'inclusió al sistema educatiu i, de retruc, a la societat.

Pel que fa a la **finalitat dels PDCs**, tots els centres d'aquesta investigació hi fan referència, ja sigui a través dels seus professionals ja sigui en els documents consultats. Aquests coincideixen en què el PDC és un recurs per a l'alumnat del centre que presenta certes dificultats per seguir el currículum ordinari, però amb opcions d'assolir el graduat en educació secundària. De totes maneres, en la majoria de centres el PDC és un projecte a mig termini per assolir aquest objectiu

i els professionals coincideixen en què aquest recurs és útil per millorar els resultats acadèmics, la confiança personal i la integració al centre de l'alumnat. Així, en funció de les condicions personals i habilitats de l'alumne es pot donar el cas que puguin anar progressant dins el mateix centre per arribar a l'acreditació, o bé que calgui plantejar altres alternatives de formació professional-ocupacional.

A més, en aquest sentit, tots els documents consultats i els professionals dels centres també coincideixen en què la finalitat última dels PDCs és que els alumnes puguin assolir un graduat en educació secundària i que aquesta és una mesura adequada per aconseguir-ho. Els professionals destaquen que el PDC és una segona oportunitat perquè aquest tipus d'alumnat no quedi exclòs del sistema educatiu. Tot i així, expliquen que no hi ha un 100% d'èxit i que és massa aviat per saber si, aquests alumnes en concret, ho assoliran perquè queda un llarg camí per recórrer i sovint també depèn del treball i esforç que hi esmercin. Tot i així, el professional del C10 exposa, en canvi, que la prioritat del centre és la disciplina i en aquest cas el que s'ha exposat anteriorment queda clarament en un segon terme.

En aquest mateix punt, tots els alumnes entrevistats també coincideixen amb els professionals. Destaquen que al PDC treballen més, aproven més matèries, els és més fàcil, es dediquen força a aspectes pràctics, etc. De totes maneres, també remarquen que els cal continuar treballant i esforçant-se perquè puguin fer la formació que desitgen. Amb l'opció de poder cursar el PDC es mostren optimistes per assolir el graduat en educació secundària, però són conscients de les dificultats que hi ha i per això mostren les seves reserves. I reflexionant si hi hauria altres mesures per aconseguir el graduat en educació secundària, tots els professionals també coincideixen que, ara per ara, aquest programa és l'adequat i els funciona.

La normativa consultada de comunitats autònomes de l'Estat espanyol en aquest aspecte exposa que, on totes les comunitats analitzades, excepte Andalusia que no ho concreta, la implantació dels PDCs és per a que l'alumnat implicat assoleixi els objectius generals de l'etapa i les competències bàsiques d'educació secundària obligatòria, per tal d'aconseguir el títol en graduat en educació secundària. I les investigacions realitzades per Martínez (2011) al País Basc, mostren que les mesures d'atenció a la diversitat, concretament en l'aplicació de PDCs, serveixen clarament per a l'assoliment de la finalitat d'aquests programes d'aquesta comunitat. Així, hi ha una plena coincidència entre el que aporten els professionals de l'estudi amb el que exposa la normativa. Per tant, la finalitat per a la qual es creen els PDCs en els centres està ben justificada i, alhora contrastada amb anteriors estudis, perquè assoleixen les dues finalitats plantejades.

En aquest punt, es vol fer notar que seria important que, la doble finalitat que tenen els PDCs treballats en aquest estudi, quedés recollida en la descripció de la normativa dels PDCs. Seria una manera de completar i constatar que la pràctica educativa també col·labora activament en la revisió de documents de treball als centres.

Referent a l'**estructura curricular dels PDCs**, en els cinc centres dels que es disposa informació es pot establir un paral·lelisme amb els indicadors definits en l'estudi i el que planteja la normativa de totes les comunitats autònomes:

- Matèries del grup específic

- Àmbit lingüísticosocial
- Àmbit científicotecnològic
- Àmbit pràctic
- Llengua estrangera
- Matèries amb el grup ordinari
- Tutoria

Els centres aporten informació d'aquests aspectes organitzats de manera molt diversa. Així, pel que fa a la programació de les matèries/àmbits trobem centres que presenten les programacions seguint una estructura concreta (taula 5.4.), altres que defineixen orientacions per elaborar-les (taula 5.5.) i altres que no aporten res. El plantejament de la tutoria en els grups ordinaris dels centres també segueix una organització bastant peculiar ja que, si bé hi ha centres que la fan de manera integrada en el grup de referència, altres només la fan en el grup específic, o bé altres en algunes activitats mitjançant la realització de projectes transversals del centre com ara el treball de síntesi i/o activitats lúdico-festives.

Seguint el mateix fil argumental, en general, tots els professionals troben que és una bona idea, des del punt de vista teòric, organitzar les matèries per àmbits tal com exposa el Departament d'Ensenyament, però és poc pràctic, poc funcional, és difícil de gestionar i no sempre és viable. Fins i tot, el professional del C3 proposa que totes les matèries del currículum del centre es podrien plantejar per àmbits. Tot i així, el professional O8 no exposa en canvi cap inconvenient a l'hora de posar-ho en pràctica.

Els professionals dels centres també opinen sobre la distribució per àmbits que el Departament d'Ensenyament suggereix a les instruccions d'inici de curs en els seus respectius centres. Seguint el sentit de les argumentacions anteriors, es constata que, en general, els centres s'ajusten a les matèries i no als àmbits que proposa l'Administració. No obstant això, molts centres realitzen projectes i treballs pràctics que queden recollits en les matèries corresponents. Les justificacions que donen els professionals per a organitzar-se per matèries és que aquest sistema ja els funciona; no sempre és possible assignar poc professorat en aquest grup perquè està vinculat a altres grups/matèries del centre; ajustar el currículum del PDC amb el dels grups ordinaris és complex; els alumnes estan acostumats a treballar per matèries i així tampoc se senten tan diferents respecte als altres; el programa informàtic de notes (SAGA) també condiona molt; etc.

En aquest mateix sentit, en l'estructura de matèries/àmbits del currículum, fent-ho extensiu a matèries compartides amb el grup ordinari, hi ha una gran diversitat en la dedicació d'hores cursades al PDC i les cursades amb el grup ordinari (5.17). Així, podem constatar que hi ha centres que no comparteixen cap hora/matèria amb el grup ordinari i n'hi ha on el PDC suposa una representació puntual d'un recurs més del centre. Les explicacions que donen els professionals per invertir el nombre d'hores/matèries en el grup de PDC són força diverses. Hi ha centres (cinc) en què l'equip directiu/claustra prefereix dedicar-hi el nombre màxim d'hores possible ja sigui perquè ells ho volen així i/o perquè el recurs està ben organitzat. També pot ser que el centre (tres) necessiti repartir d'una manera concreta les hores/matèries per la seva pròpia casuística. I també és possible que el centre (dos) disposi d'altres recursos, i el PDC en sigui un més per a oferir a l'alumnat, fet que implica una dedicació de menys hores al PDC.

Tots els alumnes consultats corroboren la informació que exposen els professionals i opinen sobre la seva experiència a l'hora de compartir o no hores/matèries amb els companys del grup ordinari al qual pertanyen. Aquestes aportacions estan condicionades a l'entorn on es contextualitza cada PDC i a les relacions que s'hi estableixen. Així, els pocs alumnes que no els agrada compartir espai amb els altres (10%) expliquen la dificultat per relacionar-s'hi, i els altres alumnes a qui els agrada (90%) exposen que els ve de gust compartir activitats amb els altres companys i relacionar-se amb altra gent del centre.

En aquest punt és important destacar que cal que l'alumnat del PDC mantingui el grup ordinari de referència per poder assignar-los una identitat i ubicació al centre. De totes maneres, tal com s'ha anat apuntant al llarg de l'estudi són moltes les variables que incideixen per fer-ho possible.

L'estudi realitzat sobre l'estructura curricular dels PDCs per Hinojosa (2006) a la Comunitat Autònoma andalusa exposa que l'enfocament general és que els continguts del PDC prenen com a punt de referència els objectius i continguts del segon cicle de l'ESO, però per configurar els àmbits se seleccionen només aquells objectius i continguts nuclears, rellevants socialment i culturalment, amb sentit per a l'alumnat i funcionals per a facilitar aprenentatges significatius i la consecució dels objectius generals de l'etapa. A més, Jiménez (2000) destaca del PDC de Navarra la importància de l'àmbit pràctic, perquè a través d'aquest es poden plantejar activitats de la vida professional variades per fer atractiu a l'alumnat possibles àmbits de formació de cara al futur. Amb això també es contribueix a que l'alumnat no se senti avorrit a l'aula i cansat de les formes tradicionals d'ensenyament i comenci a veure possibilitats per al seu futur.

Per tant, de la documentació que es disposa dels centres estudiats sí que es pot confirmar la selecció d'objectius i continguts és ajustada a l'alumnat dels PDCs, encara que sigui exposada de manera singular per a cada centre, tal com apunta Hinojosa (2006). A més, l'organització d'aspectes pràctics, ja sigui en la concreció de les matèries/àmbits i la tutoria, i les programacions i/o orientacions per a les programacions dels centres estudiats (taules 5.4. i 5.5), va adreçada a la consecució del que apunten els estudis anteriors i la normativa consultada.

En aquest punt de la discussió sobre el plantejament d'àmbits/matèries del currículum, seria interessant reprendre el suggeriment del professional del C3 que exposa la idea d'organitzar el currículum de l'ESO per àmbits. A part del revulsiu organitzatiu que suposaria aquesta mesura per al Departament d'Ensenyament i els centres educatius, podria ser la manera de començar a iniciar la profunda reflexió teòricometodològica que es va apuntant que haurien de fer els professionals per a millorar les pràctiques competencials i inclusives.

Quant a la **durada dels PDCs**, tots els centres hi fan referència, ja sigui a través dels seus professionals com a través dels documents consultats. Aquests coincideixen en què el temps de permanència al grup es troba al voltant de dos cursos acadèmics, tot i que hi ha situacions concretes, que poden anar d'un o a quatre cursos, que varien en funció de l'edat, el curs en què l'alumnat s'hi incorpora i/o la disposició de recursos del centre. En aquest mateix sentit, l'opinió de l'alumnat coincideix amb el que exposen els professionals, ja sigui confirmant l'estada de dos cursos com a mitjana o bé exposant les excepcions apuntades.

La normativa planteja que totes les comunitats autònomes preveuen un o dos cursos acadèmics i que es concretarà en funció del progrés de l'alumnat en el seu procés d'aprenentatge. Per tant, podem constatar que, amb caràcter general en totes les comunitats estudiades, la durada dels PDCs dels centres estudiats respecta els límits d'edat establerts en la normativa vigent per a l'escolarització obligatòria. Així, en aquest punt trobem la plena coincidència entre la investigació que s'està desenvolupant i la normativa que ho regula.

En aquest punt és important fer notar que la durada de l'alumnat als PDCs es troba entorn els dos cursos perquè, en general, és el temps que necessita l'alumnat per reincorporar-se al sistema educatiu i/o ser derivat a altres centres de formació. L'allargament d'aquest recurs de manera innecessària crea dinàmiques negatives, dins del grup, que pot comprometre directament el funcionament i l'alumnat del PDC, qüestionant així l'eficàcia i la utilitat del recurs.

Pel que fa a la **distribució horària de matèries dels PDCs**, el centre C3 és l'únic que recull una distribució exhaustiva de totes les matèries exposant una taula d'equivalències en què totes les matèries i hores del currículum ordinari (de primer, segon i tercer curs d'ESO) tenen una correspondència amb les matèries i hores realitzades al grup de PDC. En la resta de centres, en la documentació consultada, no hi consta la distribució de les trenta hores lectives setmanals.

En general, els professionals exposen que els alumnes fan el mateix currículum que la resta de l'alumnat ajustant hores i continguts en funció del curs on se situïn, però sense concretar. És interessant destacar que els centres C1 i C4 condicionen les matèries/hores/continguts a les característiques/perfil dels professors que hi imparteixen docència. Per altra banda, el professional TC3 sí que explica de manera detallada, així com també queda reflectit en la documentació del centre, una distribució de matèries i hores al·legant la importància de deixar-ho clar tant a professors, com a alumnes i a famílies.

La normativa de les Comunitats d'Andalusia, la Rioja i Catalunya concreta aquest aspecte amb la proposta orientativa de matèries/àmbits a programar, deixant que siguin els centres educatius els que ho ajustin a les seves necessitats i realitat. Aquestes comunitats també apunten que en el nombre d'hores assignades, s'haurà de procurar que hi hagi el major equilibri possible entre el número d'hores setmanals a cada àmbit i matèria. Per tant, es constata que el C3, del qual es disposa d'aquesta informació, s'ajusta a l'establert per la normativa.

En aquest sentit, l'estudi de Mohedano (2000), a Madrid, exposa que la flexibilització dels horaris i les matèries evita el perill d'uniformització del procés d'aprenentatge d'un alumnat molt heterogeni. Aquesta idea és difícil de contrastar donat que només es disposa de la documentació del C3 i, per tant, no es pot confirmar ni desmentir el que aporta l'estudi.

Referent a l'**alumnat dels PDCs**, centrem la discussió en els indicadors definits per a l'anàlisi de la documentació de centre i, tal com es reflecteix a la taula 6.1., s'hi afegeix la satisfacció de l'alumnat perquè l'opció d'entrevistar-los proporciona informació rellevant. Per tant, revisem els següents indicadors:

- Moment d'incorporació
- Perfil

- Criteris d'admissió
- Procediment d'incorporació
- Nombre
- Participació alumnat
- Satisfacció alumnat

Pel que fa al *moment de la incorporació de l'alumnat als PDCs*, a quatre dels cinc centres dels que es disposa documentació, acostuma a fer-se a tercer i quart d'ESO, tot i que hi ha alguns matisos. L'altre centre, el C3, exposa que la incorporació de l'alumnat al PDC pot ser anterior, és a dir, alumnes de primer (de manera excepcional repetint), segon i tercer d'ESO.

Tots els professionals entrevistats mostren les seves reserves quant al moment de la seva incorporació en referència al que s'exposa a la normativa catalana. Aquesta estableix que el moment d'incorporació d'alumnat al programa serà, sempre que hi hagi hagut altres mesures d'atenció a la diversitat, complint els següents requisits:

- Alumnat que a l'acabar de cursar quart d'ESO no compleixen els requisits de titulació
- Alumnat a partir del tercer curs d'ESO després de l'oportuna valoració i a proposta de l'equip docent, una vegada escoltat el seu parer i el dels seus pares o tutors legals
- Alumnat que havent cursat segon d'ESO no està en condicions de passar a tercer i ja ha repetit un curs de l'etapa. Com en el punt anterior, aquest alumnat només es pot incorporar als PDCs prèvia avaluació i a proposta de l'equip docent, un cop escoltat el seu parer i el dels seus pares o tutors legals

D'entrada, els sembla bé el plantejament anterior, però la realitat dels centres no acaba d'ajustar-se a la normativa establerta per a la modalitat A. De les aportacions dels diferents professionals podem detectar que, malgrat hi hagi hagut altres mesures d'atenció a la diversitat anteriors als PDCs, i que, a més, consti per escrit que la incorporació d'alumnes al PDC sigui als cursos de tercer i quart d'ESO, hi ha centres que admeten alumnes de segon i, de manera excepcional, al C3 repetint curs, fins i tot, els de primer d'ESO. Així, seguint la taula 5.18. es pot constatar que dels vint alumnes entrevistats, n'hi ha tretze que no compleixen la normativa, és a dir, dotze es van incorporar al PDC a partir de segon i un a partir de primer d'ESO. Per tant, si analitzem detalladament les argumentacions de tots els professionals dels centres estudiats, la majoria admeten que atendre alumnes abans del que exposa la normativa és una necessitat. Per acabar de contrastar l'exposició es constata que els alumnes coincideixen amb els professionals sobre el seu moment d'incorporació al PDC.

Per tant, es detecten desajustaments de contingut entre el que aporta la documentació dels centres i el que aporten els professionals amb el que estableix la normativa. De totes maneres, tal com apunten els professionals entrevistats, és difícil cenyir-se a la normativa davant les necessitats educatives de l'alumnat i dels centres. En conseqüència, els mateixos professionals admeten que, si cal incorporar alumnat de nivell inferior a tercer d'ESO, també es fa. Alguns centres expliquen que han fet la consulta a inspecció per poder-ho tirar endavant.

Per tant, en aquest punt, es fa notar que si la incorporació d'alumnat al PDC no s'ajusta al que estableix la normativa, però l'aportació d'aquest estudi justifica adequadament la incorporació d'alumnat en cursos anteriors a tercer d'ESO amb les concrecions apuntades, es podria plantejar

que l'Administració recollís aquest aspecte i el tingués en consideració en la normativa dels PDCs. L'última actualització de la normativa catalana (11/06/2015) (Generalitat de Catalunya, 2015c) estableix que el moment d'incorporació d'alumnat al programa seguirà els següents requisits:

- Alumnes que en acabar de cursar quart curs de l'ESO no han obtingut una avaluació positiva per superar el curs i/o no han assolit les competències de l'etapa.
- Alumnes de tercer o quart curs d'educació secundària obligatòria, que només es poden incorporar als programes de diversificació després de l'avaluació adient i a proposta de l'equip docent, i quan s'ha escoltat el seu parer i el dels pares o tutors legals.
- Excepcionalment, alumnes que cursen segon d'ESO que hagin complert quinze anys i hagin repetit un curs a l'etapa. Podran incorporar-se al programa de diversificació curricular si hi ha una avaluació prèvia i la proposta de l'equip docent, un cop s'ha escoltat el seu parer i el dels pares o tutors legals.

L'excepcionalitat que incorpora la normativa es justifica en l'aparició del programa intensiu de millora⁷⁸(PIM) per als alumnes de primer i segon d'ESO que no han assolit les competències bàsiques de primària. Així, als alumnes de tercer i quart d'ESO els correspon el PDC. Donat que aquesta distribució és força recent, caldrà seguir de prop com els centres es van ajustant a aquesta organització perquè ambdós programes ofereixen diferències significatives on cada centre haurà de valorar el que més li convé i/o necessita en funció de l'alumnat i dels recursos dels que disposa.

Quant al *perfil de l'alumnat dels PDCs*, tots els centres hi fan referència ja sigui a través dels seus professionals ja sigui en els documents consultats. Els alumnes que integren els PDCs tenen unes necessitats educatives personals, acadèmiques, familiars i socials molt significatives, però hi ha un ànim de treballar per a millorar, malgrat el centre tingui les seves limitacions, per a oferir-los la resposta més ajustada (taula 5.6.):

- Alumnes absentistes (injustificat, rebuig escolar)
- Alumnes amb NEE i/o dictamen de l'EAP
- Alumnes amb necessitats educatives personals (baixa autoestima), acadèmiques (manca d'hàbits d'estudi, baix rendiment acadèmic), i/o socials (desestructuració familiar, risc d'exclusió social) molt greus, però que mostren interès i bona actitud vers l'aprenentatge
- Alumnes que manifesten problemes de conducta en general
- Alumnes desmotivats que han decidit, de manera sistemàtica, que no volen treballar a l'aula
- Alumnes amb problemes de consum, addicions, etc.
- Alumnes que amplien coneixements del currículum
- Alumnes que no han superat el cicle final d'educació primària
- Alumnes nouvinguts
- Alumnes amb els quals s'han exhaurit totes les estratègies i mesures d'atenció a la diversitat que hi ha al centre (grups reduïts, agrupaments flexibles,...)

⁷⁸ RESOLUCIÓ de 7 de maig de 2014, per la qual es donen instruccions per a l'organització del Programa intensiu de millora (PIM) adreçat a l'alumnat de primer i segon curs d'educació secundària obligatòria en els centres educatius públics. DOGC 6591 (2014).

- Alumnes amb interès pels continguts manipulatius i/o aprenentatges utilitaris, que l'oferta d'atenció a la diversitat del centre no permet desenvolupar

Tots els professionals entrevistats valoren positivament l'alumnat que en forma part, tot i que els del C2 mostren més aviat resignació amb el perfil que defineix l'equip directiu. Així, els professionals estan d'acord a prioritzar l'alumnat amb dificultats d'aprenentatge i disciplina, desmotivació i d'adaptació a l'entorn escolar-social. No obstant això, en les justificacions dels professionals es constata que els centres prioritzen aquests aspectes de manera diferent, ja sigui en funció de les necessitats dels alumnes, del centre i/o l'aprofitament del recurs.

En aquest sentit, la normativa exposa que en els PDCs hi pot participar l'alumnat que, pel fet de presentar dificultats generalitzades d'aprenentatge i un baix nivell de competències bàsiques en la majoria de matèries, té compromès l'assoliment dels objectius de l'etapa i que compleixin, a més, algun dels requisits establerts pel curs educatiu on se situa l'alumnat: quart, tercer i segon d'ESO (aspectes més concretats per la normativa en la incorporació d'alumnat al programa comentats anteriorment).

El recull de les aportacions de recerques sobre aquest indicador és ampli. L'estudi realitzat per Jiménez (2000), a Navarra, posa de manifest la necessitat més rotunda de fer una bona selecció d'alumnat per al PDC en tant que és una manera de garantir-ne la seva finalitat. Així, exposa la importància que només s'apliqui aquesta mesura extraordinària a aquell alumnat que coincideixi amb el perfil d'alumnat recollit en la normativa específica. En el treball de Castro i Corujo (2006), a Andalusia, s'exposa que el perfil de l'alumnat del PDC, a criteri dels orientadors entrevistats, hauria de recollir alumnat que "volen però no poden". De totes maneres en les investigacions de Torrego i Leal (2009), a Segòvia, constaten que en les juntes d'avaluació a l'hora de decidir quin alumnat s'incorporarà al PDC del pròxim curs escolar se segueixen dos criteris: la capacitat per un costat, i la disciplina i el comportament per l'altre. Per tant, contràriament al que estableix la normativa, els equips docents segueixen un criteri de comportament en lloc de la veritable capacitat d'assolir les competències bàsiques i els objectius generals de l'ESO. Existeixen altres debats en els criteris de seleccionar l'alumnat per al PDC. Luna (2000), a Madrid, planteja que hi ha un sector del professorat, i de l'Administració, que només defensa que l'alumnat que ha d'accedir al PDC és aquell amb expectatives d'assolir l'ESO i amb una actitud positiva. No obstant això, altres sectors no volen excloure aquell alumnat les possibilitats de titular-se dels quals quedin més llunyanes i pràcticament impossibles en les vies ordinàries. És a dir, es considera que si hi ha un rigor elevat en la selecció de l'alumnat del PDC, es deixa de banda atorgar una oportunitat a aquell alumnat que més ho necessita pel fet d'arrossegar una trajectòria de fracassos i baixes expectatives. Per tant, tal com expressen Ochoa, Resola i Ortega (2000), a Andalusia, és necessària una selecció d'alumnat el més ajustada possible perquè l'èxit del PDC i, en conseqüència, de l'alumnat es faci realitat. Autors com Mohedano (2000) i López (2005), ambdues investigacions a Madrid, donen suport al fet que els bons resultats del PDC es deuen, en part, al perfil d'alumnat que acull el programa i a la pròpia selecció que es fa, perquè es tracta d'alumnat amb motivació i interès, i sobretot amb un ritme d'aprenentatge lent i un desfasament curricular, però sense problemes de comportament o de rebuig cap a l'escola. Rodríguez (2012), a Múrcia, explica que cal evitar que el PDC es converteixi en "l'abocador de deixalles" d'alumnat que el professorat es vulgui treure de sobre, si se selecciona alumnat que

no s'ajusta al perfil es desvirtua el programa i això implica un esforç molt més gran per a tirar endavant el grup i aconseguir que l'alumnat es gradui.

Per tant, pel que fa a l'exposició del perfil de l'alumnat del PDC, es pot afirmar que totes les aportacions d'altres investigacions que acabem de comentar queden recollides en el nostre estudi per poder garantir una bona selecció d'alumnat i, en conseqüència, l'èxit del PDC. És a dir, es pensa amb alumnat que "vol però no pot", alumnat que té bones expectatives i actitud, alumnat amb un ritme d'aprenentatge lent i desfasament curricular, a donar una altra oportunitat a una trajectòria de fracassos i baixes expectatives, i, com no podia ser menys, a donar un ultimàtum a l'alumnat amb problemes de comportament o de rebuig cap a l'escola. En aquest punt, podem valorar que, malgrat la normativa catalana fa una exposició genèrica del perfil de l'alumnat del PDC, aquest estudi fa una aportació més concreta i clara sobre el perfil de l'alumnat.

En aquest punt, cal fer notar que la concreció més exhaustiva del perfil de l'alumnat que constitueix els PDCs, facilita la creació i gestió del recurs al centre. Així, conèixer més detalladament el perfil d'alumnat que integra el PDC, ajuda a què tot el professorat del centre tingui clar quina tipologia d'alumnes es pot proposar per a formar part del PDC. És a dir, és una manera de fer sentir partícip a tot el claustre del centre en l'organització de l'atenció a la diversitat del centre.

Pel que fa als *critèris d'admissió*, en els documents de centre de què es disposa, es defineixen diferents aspectes a tenir en compte per acceptar alumnat a formar part del PDC (taula 5.7):

- Alumnes repetidors de primer d'ESO, que ja hagin repetit a primària i/o tinguin recomanació expressa de l'EAP (dictamen, informe social, etc.)
- Alumnes que passen a segon d'ESO, havent repetit o no primer d'ESO, no puguin tornar a repetir i presentin dificultats greus d'aprenentatge i/o inserció social
- Alumnes de tercer d'ESO que requereixin passar per l'aula oberta (PDC, modalitat A) abans d'accedir al conveni singular (PDC modalitat B)
- Alumnat a partir del tercer curs d'ESO, que només es pot incorporar als programes de diversificació després de l'oportuna avaluació i a proposta de l'equip docent, una vegada escoltat el seu parer i el dels seus pares o tutors legals
- Alumnat que en acabar de cursar quart curs d'ESO, no compleix els requisits de titulació
- Alumnes amb problemes de disciplina sempre i quan compleixin el contracte didàctic i els objectius específics del projecte
- Alumnat voluntari, per la qual cosa requereix l'acceptació tant de l'alumne com dels seus pares o tutors legals (opció de signar el contracte didàctic)

Els professionals d'orientació educativa entrevistats expliquen que valoren positivament l'establiment d'aquests programes. Expliquen que la seva elaboració és un procés llarg d'anàlisi i reflexió contínua que es va fent al llarg dels anys. Per tant, hi van havent ajustaments en funció de les necessitats dels centres i dels alumnes, sense deixar de banda els recursos disponibles. En aquest procés, hi ha professors que hi participen activament des del seu inici i d'altres que ho fan a partir de la seva arribada al centre i donen continuïtat al que ja està establert. Per altra banda, els tutors dels PDCs també manifesten que coneixen de primera mà els criteris

d'admissió, els troben correctes, coherents, suficients, flexibles en funció de les necessitats que presenta l'alumnat i hi estan d'acord. Tot i que algun tutor (T2) demana poder participar-hi.

Tal com s'acaba d'exposar els criteris d'admissió queden condicionats per la diversitat de recursos que pugui oferir el centre, ja sigui per la quantitat com la finalitat pel qual es planteja. Així, podem trobar centres que poden oferir els PDCs de modalitat A i/o B, i altres són un simple complement a la resta de recursos. Per tant, es fa difícil establir uns criteris d'admissió sense primer definir les característiques pròpies de cada realitat. Tot i així, sí que es pot apuntar que aquests es defineixen pel curs on se situa l'alumnat susceptible a entrar a formar part del PDC.

En aquest punt, malgrat la normativa no es pronunciï, seria convenient que l'Administració el prengués en consideració. Des de l'inici de l'estudi s'ha tingut present aquest aspecte perquè repetidament els documents i professionals hi han anat fent referència. Així, des d'aquest estudi es justifica la seva consideració per la utilitat, l'ajuda i la facilitació de l'organització i gestió dels PDCs i, alhora, perquè es dóna l'opció a tot el professorat de conèixer detalladament com s'incorpora l'alumnat al PDC i a participar-hi.

Pel que fa al *procediment d'incorporació d'alumnat als PDCs*, la documentació dels centres analitzats defineix un seguit de passos amb una estructura comuna, però amb concreció de detalls per part de cadascun. Així:

- L'equip docent detecta i fa una proposta d'escolarització al PDC, modalitat A
- El departament d'orientació fa un recull d'informació exhaustiva (historial acadèmic, anàlisi de l'entorn social i familiar, etc.)
- La CAD recull totes les propostes i en fa una prioritització
- S'informa a la família de la proposta que ha d'acceptar per poder entrar-hi
- La família i l'alumne signen contracte didàctic

Tots els professionals d'orientació educativa, excepte el C2, coincideixen en una valoració positiva del procés. De totes maneres, de forma singular, en el C10 no es parla amb les famílies. També tots els tutors, excepte el del C2, coneixen bé el procediment d'incorporació d'alumnes als PDCs i el valoren positivament. Aquests coincideixen amb els professionals d'orientació educativa en l'establiment del procés definit anteriorment. En aquest sentit, cal afegir que tots els professionals coincideixen en què en els respectius centres es fa una bona selecció d'alumnat, en la mesura que és un procés de reflexió important de tots els professionals implicats. De totes maneres, cal concretar l'excepció el tutor del centre C2 que discrepa lleugerament, tot i que manifesta una actitud positiva per fer front a la situació.

La normativa exposa que totes les comunitats, exceptuant Catalunya, estableixen els seus protocols. Per facilitar la valoració d'ambdós protocols s'ha elaborat la taula 6.2. que estableix una comparativa entre les dades d'aquest estudi i el que exposa la normativa. En aquesta taula s'observa que el procediment d'incorporació de l'alumnat al PDC dels centres estudiats és més simple que el que exposa la normativa. Això no vol dir que el procediment establert pels centres estudiats deixi de banda aspectes rellevants a considerar, sinó que és un procediment més pràctic i àgil.

Taula 6.2. Comparativa de procediment d'incorporació d'alumnat als PDCs entre centres estudiats i normativa

CENTRES ESTUDIATS	NORMATIVA COMUNITATS AUTÒNOMES
<ul style="list-style-type: none"> • L'equip docent detecta i fa una proposta d'escolarització al PDC, modalitat A • El departament d'orientació fa un recull d'informació exhaustiva (historial acadèmic, anàlisi de l'entorn social i familiar, etc.) • La CAD recull totes les propostes i en fa una prioritització • S'informa a la família de la proposta que ha d'acceptar per poder entrar-hi • La família i l'alumne signen un contracte didàctic 	<ul style="list-style-type: none"> • Proposta d'incorporació d'alumnat al PDC durant l'últim trimestre del curs i adreçada al cap d'estudis • Especificació el grau de competència curricular assolida a les diferents àrees o matèries i motius pels quals es considera aquesta mesura extraordinària • Valoració dels alumnes proposats al cap del departament d'orientació obtenint una avaluació psicopedagògica i redacció d'un informe • L'informe amb la informació següent: la història escolar de l'alumne i les mesures educatives preses anteriorment, les característiques personals de l'alumnat que puguin influir en la seva capacitat d'aprenentatge, i les característiques del context escolar-social-familiar que puguin estar incidint en el procés d'ensenyament-aprenentatge • Reunions per a la comunicació i oferiment de la proposta a la família o representants legals de l'alumne i la decisió final d'incorporar l'alumnat al PDC implicant o prioritant els diferents òrgans i càrrecs del centre (tutor, departament d'orientació, cap d'estudis, director, etc.) • Proposta definitiva raonada a la inspecció tècnica educativa pel seu informe per part de la direcció

Així, resulta curiós que la normativa catalana no apunta aquest aspecte quan tots els centres estudiats hi fan referència i ho valoren positivament perquè suposa un protocol clar, que cada centre ajusta a les seves necessitats, i perquè atorga transparència a la gestió i organització dels PDCs. Per tant, aquest és un aspecte més que caldria prendre en consideració per tal que l'Administració catalana hi fes referència.

Referent al *nombre d'alumnes dels PDCs*, els professionals i documents consultats dels centres coincideixen en què ha de ser un grup reduït d'alumnes, al voltant de deu o dotze en general (taula 5.8.). En aquest mateix sentit, quan es demana als professionals que concretin el nombre d'alumnes al seu centre, aquests coincideixen amb les seves preferències. Així doncs, es constata que el nombre d'alumnes és reduït. Únicament els professionals del C2 remarquen la seva disconformitat amb l'excés d'alumnes al seu PDC, en tenen quinze. L'alumnat també coincideix amb els professionals dels centres i valora positivament un nombre reduït d'alumnes al PDC perquè així se senten més desinhibits per fer preguntes i reben més atenció del professorat que a l'aula ordinària, excepte els del centre C2 que també coincideixen amb els seus professors perquè són un grup massa nombrós.

El plantejament dels centres estudiats no acaba d'ajustar-se amb el que exposa la normativa, on totes les comunitats autònomes conflueixen força exposant que el nombre d'alumnat no pot ser superior a quinze ni inferior a deu. En aquest mateix sentit, diferents estudis també apunten aquest plantejament. Mohedano (2000), a Madrid, exposa que una baixa ràtio d'alumnat facilita l'atenció, el seguiment i l'evolució d'una manera més individualitzada. Aranda, Herrera i García (2010), a Andalusia, també aporten que un nombre menor a quinze alumnes permet una atenció més personalitzada i individualitzada de l'alumnat del PDC. En aquest punt, Rodríguez

(2012), a Múrcia, concreta que quan els grups són reduïts és possible individualitzar l'ensenyament, establir una relació propera amb l'alumnat i generar un bon clima de treball. Per tant, malgrat la normativa i els estudis anteriors exposin un grup reduït entre deu i quinze alumnes, els centres troben excessiu arribar al màxim establert.

Per tant, hi ha un clar posicionament amb el que es desprèn de l'estudi, on els professionals i alumnes exposen la importància de ser dotze alumnes com a màxim en contra del límit que exposen els estudis en el tema i la normativa, que fixen el nombre màxim en quinze. Replantant la trajectòria dels centres i dels professionals contrastada en l'estudi, es creu convenient prendre-ho en consideració per tal d'assegurar l'èxit de funcionament i assoliment d'objectius dels PDCs.

L'última actualització de la normativa catalana (11/06/2015) (Generalitat de Catalunya, 2015c) estableix que cal garantir una ràtio adequada en els grups de PDC, per a oferir una atenció propera i un coneixement acurat dels alumnes a fi de fer un bon acompanyament i seguiment en el seu itinerari. És a dir, no es concreta cap nombre mínim ni màxim d'alumnat per formar el grup de PDC.

Pel que fa a la *participació de l'alumnat dels PDCs*, en cap document consultat consta cap aspecte/criteri de participació entorn a la tria d'activitats, continguts, etc. Tots els professionals expliquen que els alumnes no participen en aspectes rellevants del PDC perquè el sistema no ho permet. Ara bé, sí que l'alumnat pot participar en la concreció d'activitats. En aquest punt, es destaca l'opinió del O8 quan explica que els PDC no són inclusius a curt termini, però sí que ho són a mig termini, a l'hora de donar una segona oportunitat de participar i d'integrar-se al sistema educatiu. En aquest sentit, els alumnes expressen que no els han preguntat mai res per participar en aspectes del PDC. Ara bé, algun comenta que ha pogut intervenir en la proposta d'alguna activitat puntual.

Per tant, seguint les directrius de les fonamentacions teòriques d'aquesta investigació, en aquest punt ens veiem en disposició de donar resposta a la proposta de recollir la veu de l'alumnat. Recordem que Echeita (2009b) posa de manifest que encara existeix una discriminació directa de determinat alumnat posant en evidència les limitacions de les conviccions inclusives⁷⁹. Així, es pot confirmar que la veu de l'alumnat dels PDCs no queda recollida de manera formal en els documents de què es disposen en aquest estudi, tot i que, sí se'ls té en compte en alguns aspectes del dia a dia. Per tant, aquest aspecte és un tema a considerar i valorar per a l'Administració educativa, si es vol créixer cap a una escola inclusiva.

Aquest bloc d'indicadors queda completat per la *satisfacció de l'alumnat sobre professorat dels PDCs*, el 80% dels alumnes consultats manifesten que hi ha diferències entre el professorat del PDC i la resta. Aquests destaquen que el professorat del PDC està més per ells, els escolta més, els repeteix les explicacions, els deixa més temps per fer la feina i se senten més valorats. Per altra banda, el 20%, expliquen que no hi ha diferències entre el professorat del PDC i el de la resta del centre.

⁷⁹ Punt 1.4.1 Crítiques a l'educació inclusiva del capítol 1 d'aquesta investigació.

En aquest sentit, Aramendi, Vega i Santiago (2011), al País Basc, constaten que l'alumnat està molt satisfet amb els seus docents perquè consideren que el professorat els ajuda a entendre millor els temes d'estudi, els avalua de manera justa, els orienta per prendre decisions i aprendre a viure millor, els anima i motiva a aprendre, a comportar-se bé amb els altres, a treballar en equip, a resoldre els seus problemes i assolir els seus objectius, els dóna pautes, impulsa el bon ambient a classe i els anima, quan fan malament la seva feina.

Per tant, si els destinataris del PDC d'aquest estudi i els d'anteriors investigacions coincideixen deu ser que existeixen motius perquè els alumnes es mostrin agraïts i sàpiguen valorar l'esforç que fa el professorat per ajudar-los.

Quan es demana a l'alumnat si els professors es dediquen a treballar equitativament amb ells els coneixements teòrics i pràctics, es destaca la combinació del treball dels coneixements pràctics i teòrics en un 65% dels alumnes, un 20% percep que es treballen més els coneixements teòrics i un 15% els coneixements pràctics. De totes maneres, d'aquests dos últims grups d'alumnes, el 35%, també reconeixen que no treballen de manera exclusiva un d'aquests aspectes, sinó que només en destaquen la prioritització d'uns respecte als altres. Per tant, amb aquestes dades es pot apuntar que el professorat dels PDCs centren bona part de la seva feina amb aquests alumnes en els aspectes pràctics sense deixar de banda el seu treball teòric (taula 5.19).

En estudis relacionats, Aramendi, Vega i Buján (2012), al País Basc, expliquen que el rol del professorat segons l'opinió de l'alumnat és clara i contundent. Totes les valoracions del professorat dels programes d'atenció a la diversitat superen les puntuacions de la resta de docents d'ESO, exceptuant la valoració negativa que fan del fet que es dedica sobretot a l'ensenyament de coneixements teòrics. En aquest darrer aspecte, si en anteriors estudis el treball d'aspectes pràctics era un handicap per a l'alumnat, en aquesta investigació l'opinió de l'alumnat és contraposada. Per tant, es vol creure que s'ha invertit la dinàmica i, actualment, el plantejament dels continguts pràctics supera als teòrics.

Tots els alumnes entrevistats es manifesten molt contents d'estar al PDC. Les raons que exposen són diverses. Per exemple, al PDC veuen els estudis de manera diferent que abans d'entrar-hi, expliquen que aprenen molt, comenten que ara treuen més bones notes que al grup ordinari, apunten que els professors estan més per ells i pels seus companys de classe, els agrada treballar aspectes més pràctics i han trobat el sentit d'anar a l'institut.

El 75% de l'alumnat exposa que no s'ha perdut res del grup ordinari pel fet de formar part del PDC. Alguns consideren un avantatge formar-ne part. Per altra banda, el 10% comenta que els qui han perdut alguna cosa són la resta de companys perquè fan activitats que els altres alumnes del centre no solen fer. I per acabar, el 15%, troba a faltar anar al grup ordinari per aspectes puntuals (excursions i activitats concretes en algunes matèries).

El 85% de l'alumnat explica que es relaciona igual amb els companys del PDC que amb els de l'aula ordinària, destaca també que tenen els mateixos amics que abans i que alhora n'han fet de nous al grup que estan ara. El 15% restant puntualitza que hi ha hagut canvis, exposant que ara estan millor amb els companys que tenen al PDC.

Per tant, a trets generals, l'alumnat dels PDCs es mostra molt satisfet per la feina que fa el professorat que intervé en els programes. Si ells en són els destinataris i se senten contents i agraïts, només cal que el professorat sàpiga que l'esforç que fan per ells els és reconeguda i, per tant, només cal continuar en la mateixa línia per garantir-los l'èxit educatiu.

Quant al **professorat dels PDCs**, tal com ha quedat reflectit a la taula 6.2., cal concretar que ens centrem en els criteris d'assignació i la periodicitat de les reunions que s'han descrit en l'anàlisi de la documentació de centres, i completat per altres aspectes que els professionals han aportat en les entrevistes. Per tant, en aquest punt ens fixem en els següents indicadors:

- Criteris d'assignació
- Perfil del professorat
- Motivació del professorat
- Reconeixement del centre
- Periodicitat de reunions
- Coordinació

En cap dels documents consultats dels centres participants en la investigació es detallen els *criteris d'assignació dels professors* que imparteixen docència, excepte el C3 que exposa que el professorat del PDC el configura el professorat d'atenció a la diversitat assignat al centre (3 professors) i es completa amb professors que estiguin sensibilitzats i disposats a fer docència a aquest alumnat. Els professionals d'orientació educativa no poden opinar massa sobre els criteris que segueix l'equip directiu per assignar el professorat al PDC perquè no en formen part, però es manifesten bàsicament d'acord en com es fa. De totes maneres els dos professionals que formen part de l'equip directiu d'aquest estudi, expliquen que el criteri és la voluntarietat i l'assignació de professorat d'atenció a la diversitat, respectivament. Ara bé, algun professional afegeix que també utilitzen altres criteris com la sensibilitat del professorat i, en últim extrem, l'opinió dels departaments didàctics.

L'opinió pels criteris d'assignació del professorat que aporten els tutors consultats se centren primerament en l'assignació de professors d'atenció a la diversitat, tot seguit es passa a l'opció de la voluntarietat i finalment es busca professors sensibilitzats en el PDC. Així, el 33% dels tutors explica que no coneix els criteris que utilitza l'equip directiu per assignar el professorat al PDC, però intueixen que són els que s'han comentat anteriorment i els valoren positivament. El 66% restant els coneix i els valora positivament.

Pel que fa a la concreció sobre si el centre té alguna dificultat per assignar el professorat al PDC, el 80% dels professionals expliquen que l'equip directiu no en té cap. En aquest punt és interessant notar el que exposa un professional (O8) quan manifesta que, a vegades, algun professor voluntari al PDC no és prou coneixedor del tipus d'alumnes que componen el grup. El 20% restant apunta que no té massa dificultat.

En aquest punt la normativa exposa que totes les comunitats autònomes estudiades, exceptuant Catalunya, coincideixen en què el professorat assignat correspon als professors de suport de cadascun dels àmbits lingüísticosocial, científicotecnològic, el professorat del departament d'orientació i els professors que imparteixen les àrees bàsiques del currículum i les matèries optatives. A les comunitats autònomes de Madrid i la Rioja, si algun àmbit no pot ser impartit

per l'esmentat professor, al director del centre, a proposta del cap d'estudis, li correspondrà assignar professorat dels departaments didàctics corresponents al PDC. A l'Estat espanyol-MEC, quan el nombre d'hores de les àrees específiques és superior a les que poden ser assumides per aquest professorat, la docència podrà ser impartida per catedràtics i professorat d'ensenyament secundari amb l'especialitat corresponent. Catalunya, en aquest aspecte no concreta la tipologia de professorat, però sí que fa referència al reduït nombre de professorat del PDC, de manera que un mateix professor imparteixi més d'una matèria interdisciplinàriament. A més, exposa que el professorat que fa docència als PDCs han de tenir prioritàriament experiència i estabilitat al centre.

Investigacions del Regne Unit fetes per Boaler (1997), Finley (1984), Ireson i Hallan (1999) i Tince (1994), conclouen que els docents més experimentats imparteixen classe en grups de major nivell acadèmic i que el professorat amb una curta experiència o novell, ho sol fer en aquells grups "que ningú vol". El professorat entrevistat exposa que no hi ha criteris pedagògics, sinó que el professorat es mou per la dinàmica dels trasllats, consentit pels directors de centre. És a dir, hi ha tot un seguit de places assignades com a específiques als centres que el professorat aprofita per apropar-se als centres que li interessen, deixant de banda les necessitats que en un inici donaven sentit a aquestes places de professorat específic per a aquests programes. Per González González (2002), això suposa, a Múrcia, malgrat les bones intencions d'aquests programes, un greu obstacle en la qualitat del currículum, l'ensenyament i els aprenentatges, més aviat provocat per una certa marginació institucional i administrativa cap a aquest professorat i no pas per raons atribuïbles als docents implicats en els programes. Rodríguez (2012), a Múrcia, manifesta que és difícil seleccionar un professorat adequat per al PDC. El centre no pot "obligar" (perquè no té potestat) a cap professor a fer-se càrrec de la docència del PDC. Cada departament estableix les seves condicions perquè el professorat esculli la seva docència, normalment basant-se en criteris d'antiguitat, categoria professional i condició acadèmica. Aquesta certa inestabilitat en una part del professorat del PDC dificulta el desenvolupament de projectes a llarg termini dins del programa.

Per tant, de l'exposició anterior notem que la normativa que regeix els PDC, fins al moment de l'estudi, i els estudis realitzats fins aleshores constaten la dificultat d'una bona assignació del professorat als PDCs. Ara bé, tal com apunta el C3, a Catalunya, la normativa actual permet als centres educatius l'assignació de professorat d'atenció a la diversitat⁸⁰ acreditant l'especialitat del lloc de treball juntament amb altres requeriments com titulacions acadèmiques, alguna especialitat reconeguda d'orientació educativa o màster oficial sobre educació inclusiva. Amb aquest plantejament es poden evitar aspectes apuntats en alguns estudis anteriors com ara:

- L'assignació de professorat prioritzant els criteris personals/extraprofessionals als criteris pedagògics i necessitats reals de centre
- La priorització de l'antiguitat, categoria professional i condició acadèmica del professorat al centre per davant de l'especialització i la sensibilitat dels professionals
- L'assignació de professorat a grups "que no vol ningú" a professionals disposats a atendre la diversitat educativa

⁸⁰ RESOLUCIÓ ENS/933/2014, de 28 d'abril, per la qual es dicten les instruccions sobre l'adjudicació de destinacions provisionals amb efectes d'1 de setembre de 2014 per al personal funcionari de carrera i interí dels cossos docents i sobre els desplaçaments forçosos per modificació de les plantilles dels centres educatius públics. DOGC, 6615 (2014).

- La no obligatorietat del centre a assignar professorat no format per a atendre la diversitat a la potestat del centre a assignar professorat format

Així doncs, la importància d'aquest punt ha obligat a l'Administració a prendre mesures per fer una bona assignació de professorat als PDCs. Ara, només caldria recollir aquest aspecte en l'apartat de la normativa dels centres corresponent als PDCs, amb la intenció d'actualitzar-la en els documents de centre.

Referent al *perfil del professorat dels PDCs*, els professionals expliquen les característiques que creuen que ha de tenir un professor que formi part del PDC a nivell de formació, actitud i experiència (taula 5.20.). Cap professional prioritza la formació acadèmica del professorat (universitària, d'especialització, etc.) per sobre del tarannà i implicació i del coneixement dels alumnes i del projecte.

En aquest sentit, el 93,3% dels professionals creuen que el professorat, en general, no està format per a poder impartir docència en un PDC. Expliquen que el professorat intenta evitar aquests alumnes, no saben com fer-hi front, els falten estratègies per tractar-los, els expulsen de l'aula amb força facilitat, etc. En definitiva, hi ha un desconeixement important sobre els alumnes dels PDCs i, fins i tot, algun sector del professorat tampoc en vol saber res. El 6,6% restant de professionals creu que sí que està format.

I pel que fa al temps d'experiència com a docent per part del professorat que forma part del PDC, el 80% dels professionals expliquen que el professorat porta força bagatge en els PDCs. És interessant remarcar que els professionals de dos centres relativitzen la importància de portar-hi molt de temps. Els del 20% de centres restant expliquen que no hi porten massa temps per raons diverses, ja sigui per la inestabilitat de la plantilla de professorat o pel recent inici del PDC.

Un cop més, de l'estudi que s'està desenvolupant, queda en evidència la importància del perfil del professorat dels PDCs de cara a l'èxit del programa.

Centrant-nos en la *motivació del professorat dels PDCs*, la majoria de professionals que intervenen ho fan de manera voluntària. Aquesta condició també hi inclou els professors d'atenció a la diversitat ja que no ve imposat pel Departament d'Ensenyament. De totes maneres, els centres acaben assignant altre professorat del centre en aquests grups, quan cal fer ajustaments d'horaris.

Tots els professionals també expliquen que el professorat del PDC està implicat, és coneixedor de la realitat de l'alumnat i s'esforça per a innovar.

En aquest punt, les investigacions realitzades fins al moment a Andalusia i Múrcia mostren que existeix un professorat altament implicat i coneixedor de la realitat de l'alumnat i s'esforça per innovar. Aquest dissenya unitats i projectes didàctics atractius i ben fonamentats, malgrat no sol disposar d'una formació pedagògica específica per a treballar en aquests programes (Luzón i altres, 2009). Vallejo i Bolarín (2009), a Múrcia, expliquen que el professorat encarregat de posar en funcionament els PDC presenta tot un seguit de característiques comunes: són docents de curta trajectòria professional que mostren un gran interès per la feina que fan i pel seu alumnat.

D'aquesta manera, es pot considerar que el professorat és un element clau en l'èxit o fracàs d'aquests programes i dels seus estudiants.

Per tant, s'apunta un parell d'aspectes sobre les investigacions anteriors. En el primer hi ha una plena coincidència amb el nostre treball, pel que fa a la implicació del professorat en els PDC. I, en el segon, es destaca l'interès que mostren aquests professionals cap a la seva feina i l'alumnat que atén.

Pel que fa al *reconeixement del centre al professorat dels PDCs*, tots els professionals expliquen que no es preveu cap incentiu perquè el professorat accepti formar part de l'equip docent del PDC i que són tractats com un professor més. Tot i així, alguns agrairien algun gest. El gest a què es refereixen els professionals dels PDCs s'atribueix a la feina que suposa treballar amb aquest grup d'alumnes, on es requereix d'un esforç i dedicació de temps complementari al que suposa la resta de grups. Per exemple, en la periodicitats de reunions i el treball en equip del professorat.

També, tots els professionals creuen que reben el suport i reconeixement de l'equip directiu i professorat per la feina que estan fent al PDC, especialment dels equips directius. Aquests se senten respectats i amb suport per la feina que fan. A més, argumenten que els bons resultats els avalen per donar continuïtat als PDCs. Ara bé, un parell de professionals apunten que la visió del claustre cap al grup de PDC no és tan positiva. El 30% dels professionals entrevistats se senten satisfets sobre com els veu la resta del professorat del centre. De totes maneres, el 20%, no es mostren massa positius perquè no se senten prou valorats i el 50% restant creu que són vistos com un professor més del centre.

En aquest sentit, els estudis de Vallejo i Bolarín (2009) i Escudero (2009b), a Múrcia, també ressalten que el professorat que treballa en aquests programes ho fa al marge del claustre de professors. Existeix la percepció, força generalitzada, que cada docent a títol personal és, al cap i a la fi, qui organitza, dissenya i desenvolupa tots els aspectes metodològics, curriculars i organitzatius dels programes, sense relacions de coordinació i de suport per part del centre i el professorat.

Per tant, amb la informació recollida en aquest estudi es pot apuntar que la percepció que es té sobre el professorat dels PDCs no coincideix amb el que s'ha exposat dels estudis anteriors realitzats sobre el tema, ja que en el nostre estudi el professorat dels PDCs majoritàriament es veu com un professional més del centre educatiu i no com un professor al marge.

Referent a la satisfacció de l'alumnat, que percep el professorat dels alumnes dels PDCs, tots creuen que els alumnes estan contents perquè se senten més satisfets, estan més acollits i són més escoltats.

Pel que fa a la *periodicitat de reunions del professorat dels PDCs*, es constata que en tots els centres l'equip docent del PDC necessita reunir-se més sovint que la resta d'equips docents, al voltant de trenta minuts i una hora setmanal. Cal comentar que hi ha dos centres on no existeixen aquestes reunions, l'organització dels PDCs no ho requereix perquè el professorat del PDC no té els alumnes amb un grup específic. Tot i així, els professionals exposen que la

dedicació de temps hi és malgrat no quedi recollida enlloc. En segon lloc, destaquem que hi ha cinc centres que realitzen equips docents diferenciats respecte a la resta d'equips docents dels centres. Ara bé, en funció de l'organització de cada realitat, en un es fa durant els vint-i-cinc minuts del pati un dia a la setmana, en tres centres es reuneixen una hora a la setmana i un centre ho fa cada quinze dies. I en tercer lloc, hi ha dos centres que les tenen incloses dins la reunió del departament d'orientació on han de tractar molts altres temes, a part del que sigui més propi del PDC. Tot i així, els professionals consideren que estaria bé poder tenir un temps diferenciat per poder-se dedicar específicament al PDC.

En aquest mateix sentit, tots els professionals troben oportú poder reunir-se amb més freqüència al PDC que a la resta de grups del centre. També caldria ressaltar la contradicció que trobem en el centre C4, on l'orientador i el tutor exposen punts de vista contraposats en aquest aspecte. Quant a l'opinió sobre si és suficient la periodicitat de la reunió de l'equip docent de PDC, ambdós professionals continuen contraposant-se.

La normativa apunta que només l'Estat espanyol-MEC i la Rioja assenyalen que l'equip docent s'ha de reunir de manera periòdica, com a mínim un cop al mes, per realitzar un seguiment que permeti regular adequadament el procés d'ensenyament i aprenentatge d'aquest alumnat. A Catalunya s'apunta la necessitat de fer un seguiment de l'alumnat, però no es fa cap referència a les reunions del professorat. Els estudis en aquest indicador ens exposen que, a Múrcia, hi ha una coordinació entre el professorat implicat en la mesura extraordinària (Vallejo i Bolarín, 2009). Aquest procés es veu més com un assumpte del programa i dels qui hi treballen, en lloc d'una tasca i responsabilitat compartida pel centre. Rodríguez (2012), a Múrcia, explica que les sessions setmanals de coordinació van adreçades a fer el seguiment del que va succeir en el programa i de l'alumnat que requereix d'una major atenció per les seves dificultats. Per altra banda, es considera que en aquestes trobades és també un bon moment per debatre i fer una posada en comú sobre aquells aspectes metodològics que estan donant bons resultats i que es poden prendre com a referent per als altres companys. Per tant, el que exposen els estudis s'ajusta, més que la normativa, al que hem constatat en aquesta investigació. És a dir, la periodicitat setmanal de les reunions del professorat es justifica en la importància del seguiment de l'alumnat i els temes a tractar de manera conjunta entre els professionals.

Per tant, ara també seria el moment de recollir el que exposa la normativa catalana en referència a la necessitat de fer un seguiment de l'alumnat del PDC, contemplant una reunió periòdica dels equips docents dels PDCs setmanalment, tal com exposen tots els professionals participants a l'estudi.

Referent a la *coordinació del professorat dels PDCs*, tots els professionals (excepte els de dos centres que no necessiten coordinar-se perquè no tenen grup específic de PDC) coincideixen en què no acostumen a reunir-se per a coordinar el funcionament dels PDCs i ho atribueixen a la manca de temps. Malgrat això, alguns expliquen que existeix una confiança mútua per gestionar tots els aspectes que s'hi vinculen perquè alguns porten treballant junts molt de temps i això facilita una compenetració efectiva. De totes maneres, quan sorgeix la necessitat de consultar-se algun tema sempre es troba un moment. Per tant, tots els professionals consideren suficient la coordinació que estableixen perquè el PDC funcioni.

En aquest mateix punt, els professionals dels dos centres expliquen que no poden opinar sobre la coordinació entre l'orientador educatiu i el tutor del PDC perquè o bé no n'hi ha o bé l'organització del centre no ho permet.

Tots els professionals valoren molt positivament la coordinació de l'equip docent del PDC. En aquest punt cal recordar la contradicció que ja hem exposat en els professionals del centre C4, on l'orientador comenta que la reunió de coordinació és molt positiva, però el tutor recorda que no n'hi ha.

En el mateix sentit, els professionals dels centres C6 i C7 expliquen que no poden valorar la coordinació de l'equip docent del PDC perquè no se'n fa, però sí que hi ha contacte entre professionals per tractar els temes que sorgeixen.

Així, davant la necessitat exposada pels professionals de l'estudi a coordinar-se entre ells per al bon funcionament dels PDCs, seria bo que la normativa ho recollís i així establir aquesta actuació periòdicament, encara que només fos de manera mensual o trimestral. De totes maneres, aquesta actuació podria quedar inclosa dins les reunions del professorat sobre el seguiment d'alumnat, sempre i quan hi hagués el suficient temps per realitzar-ho.

Pel que fa a **les tutories dels PDCs**, la discussió dels resultats se centra en els indicadors següents:

- Criteris d'assignació del tutor
- Temporització
- Coordinació
- Activitats
- Comunicació amb les famílies

En els documents de dos dels cinc centres dels que disposem d'informació, tenen clar *el criteri d'assignació del tutor* al programa. Així s'explica que el tutor del PDC del C3 és el professor d'atenció a la diversitat amb l'especialitat d'orientació educativa i que en el del C5 la tutoria recau sobre el professorat que imparteix més hores de docència perquè convé que sigui la mateixa persona durant els dos anys del programa, amb l'assessorament psicopedagògic especialitzat. Tots els orientadors dels centres expliquen que els criteris per assignar el tutor del PDC és un tema de l'equip directiu. Normalment són l'assignació de professorat d'atenció a la diversitat i/o la trajectòria al centre. De totes maneres, la majoria d'ells diu que els coneixen i/o intueixen i hi estan d'acord. Per altra banda, els tutors dels grups expliquen que no coneixen els criteris que s'utilitzen per tal d'assignar el tutor al grup del PDC, però els intueixen i/o dedueixen i els valoren positivament (taula 5.21.).

En aquest sentit, la normativa de totes les comunitats autònomes consultades exposa que el tutor del PDC ha d'impartir alguna matèria i que es procurarà la seva continuïtat en els dos anys de durada del programa per tal que la tutoria tingui un caràcter més individualitzat i continu. A més, la Rioja i Catalunya puntualitzen que el tutor ha de disposar d'assessorament psicopedagògic especialitzat per poder portar a terme un programa específic adaptat a les característiques de l'alumnat. Per tant, l'indicador del criteri d'assignació del tutor al PDC de tots els centres de l'estudi concorda plenament amb el que estableix la normativa.

Quant a la *temporització de la tutoria dels PDCs*, en la documentació que es disposa i les aportacions d'alguns professionals, s'estableix que es dedica una hora lectiva a la setmana al grup específic del PDC. Tots els professionals, excepte els de tres centres que no fan tutoria en el grup específic, creuen que és suficient aquesta dedicació d'una hora setmanal a la tutoria. Tot i així, la majoria de tutors consideren que sovint el temps es queda una mica curt, però coincideixen que l'acció tutorial també es treballa en altres moments. En aquest mateix sentit, tots els alumnes coincideixen amb els professionals, la majoria creu que amb una hora de tutoria a la setmana és suficient encara que sovint també se'n faci a les altres hores de classe.

La normativa de totes les comunitats autònomes estudiades concreten un mínim d'una hora setmanal. Per altra banda, tenim Andalusia que especifica que els centres podran disposar fins a un màxim de tres hores setmanals per a tutoria i l'Estat espanyol-MEC i Catalunya tenen l'opció de realitzar-ne dues. Per tant, la destinació d'una hora setmanal, als centres estudiats, s'ajusta al que proposa la normativa. En aquest punt, cal notar un cop més la capacitat del tutor del PDC a adequar la necessitat de tractar els temes de tutoria malgrat no correspongui en l'hora oficial assignada, si bé aquesta es podria ampliar tal com exposa la normativa. Cal tenir present que un programa d'aquestes característiques té un treball transversal de continguts, i l'acció tutorial no n'és l'excepció. Per tant, donat que el tutor és un professor més del grup, impartint-hi alguna matèria, pot reconduir la tutoria en algun moment de dedicació al grup.

Quant a la *coordinació de la tutoria dels PDCs*, el 20% dels professionals de cada centre expliquen que sí que se segueixen les directrius del PAT. El 40% expliquen que no les segueixen estrictament, però sí que en ocasions el tenen com a punt de referència. Les justificacions se centren en què els tutors plantegen les tutories en funció de les característiques dels alumnes i del moment en què aquests es troben. En el 20% de centres no es pot valorar si la coordinació del PDC segueix les directrius del PAT perquè no existeix. De totes maneres, els professionals comenten que les tutories dels grups ordinaris segueixen la planificació establerta del centre, malgrat la incorporació dels alumnes dels PDCs. I finalment, el 20%, exposen que no segueixen cap directriu del PAT dels centres i plantegen una tutoria força diferenciada respecte la resta de grups del centre.

Pel que fa als quatre centres en què els alumnes dels PDCs participen de la tutoria dels grups ordinaris, s'apunta que en un d'ells no hi ha cap tipus de coordinació amb les tutories del grup ordinari perquè són molt informatives. En canvi, en els tres centres restants els tutors es coordinen com en qualsevol altra tutoria del centre.

Per tant, dels estudis es desprèn que la coordinació de la tutoria depèn de múltiples variables singulars de cada centre, ja sigui quan les tutories del PDC es fan de manera independent o quan es troben connectades amb els grups ordinaris.

Centrant-nos en les *activitats de tutoria dels PDCs*, només el C3 aporta informació concreta de la seva tipologia:

- Traspàs d'informació de l'equip docent setmanal al grup i la corresponent anàlisi
- Seguiment d'agenda
- Neteja de pati quan s'escau
- Activitats d'habilitats socials

- Participació a les xerrades proposades
- Orientació personal, acadèmica i laboral

Els professionals de quatre centres confirmen un cop més que els tutors no segueixen cap directriu concreta, en canvi sí que ho fan els professionals de dos centres. Pel que fa a la tipologia d'activitats que es treballen a tutoria, els professionals expliquen que aquestes són molt diverses perquè varien en funció del plantejament que fa el tutor. Així, trobem tutories centrades en la resolució de conflictes i incidències setmanals; teràpia de grup; seguiment setmanal sobre treball i actitud; interessos i motivacions relacionades amb l'edat; orientació personal, acadèmica i professional, etc. En aquest sentit, tots els alumnes valoren positivament la tutoria del PDC i les activitats que s'hi fan perquè es treballen aspectes que els interessin ja sigui de les qüestions acadèmiques com dels temes tractats. Els alumnes dels tres centres que realitzen la tutoria amb el grup ordinari, també la valoren positivament.

En aquest sentit, els estudis realitzats per Aramendi, Vega i Santiago (2011) i Aramendi, Vega i Buján (2012) al País Basc, exposen que existeix la satisfacció per part de l'alumnat amb els processos d'orientació i tutoria, així com del foment de les bones actituds. La tutoria amb aquest alumnat ha d'anar destinada a reforçar l'autoestima, facilitar una orientació en tot moment, un suport i una guia de cara al seu futur. De totes maneres, aquesta feina també requereix la implicació de tot el professorat en general.

Així, si es valora el tipus d'activitats tutorialis al PDC que s'han realitzat en les investigacions presentades anteriorment i les de l'estudi que s'està desenvolupant, es detecta una plena coincidència. Si, a més, l'alumnat d'ambdós àmbits coincideix a sentir-se satisfet amb aquestes tutories, això és un indicador clar que cal continuar treballant amb aquesta tipologia d'activitats als PDCs.

A part de les activitats de tutoria descrites anteriorment, quatre dels cinc centres dels que disposem documentació fan referència al contracte pedagògic/didàctic que ha de signar l'alumnat per formar part del PDC. En general, aquest document recull aspectes bàsics com ara assistència-puntualitat, treball i actitud cap a persones i materials (taula 5.9.), etc. A més, cada centre hi fa les seves concrecions:

- Assistir i ser puntual a totes les classes i activitats realitzades dins i fora del centre
- Respectar les normes establertes en el NOFC del centre, així com les establertes per l'equip docent del grup
- Respectar els companys de classe i professorat (i monitor, si s'escau)
- Complir els criteris d'avaluació específics que el centre estableix per a l'aula oberta
- Treballar de forma constant, autònoma i participativa a totes les classes
- Esforçar-se per a treballar bé
- Portar i tenir cura del material escolar encomanat pel professorat
- Respectar els estris i pertinences personals
- Respectar el material d'aula, així com els recursos i espais del centre
- Col·laborar en el manteniment i neteja dels materials, instal·lacions i recursos emprats
- Controlar el llenguatge (evitar insults, grolleries, renoms,...)
- Controlar aquells actes impulsius que puguin posar en perill la integritat física dels altres

- Participar en les activitats d'autoavaluació i, avaluació del seguiment i aprofitament d'aquest recurs extraordinari
- Repassar les tasques per assegurar-se que estan bé
- Col·laborar en el bon rendiment del grup classe
- Pensar abans d'actuar
- Parlar amb els professors quan tinguin algun problema
- Tenir cura de la presentació dels seus treballs

Els professionals exposen que, per entrar a formar part dels PDCs es requereix d'alguna responsabilitat/compromís als participants, és a dir, el 60% dels centres que constitueixen aquest estudi fan signar un contracte didàctic a l'alumnat. Els alumnes ho valoren positivament perquè és una manera de deixar clar els drets i obligacions que s'assumeixen al formar part del PDC. Per altra banda, el 40% de centres restant no fan signar un contracte didàctic a l'alumnat, però sí que els expliquen que han d'aprofitar l'oportunitat que els donen.

En aquest punt, és interessant fer notar que si aquest aspecte es treballa en la gran majoria de centres, seria interessant que l'Administració educativa ho regulés i li atorgués oficialitat. D'aquesta manera, si professorat i alumnat hi troba la seva utilitat i funcionalitat, i aquest document fos oficial, encara tindria més rellevància i efectivitat en el treball dels PDCs de cada centre.

L'última actualització de la normativa catalana (11/06/2015) (Generalitat de Catalunya, 2015c) exposa que la incorporació al PDC és voluntària, per la qual cosa requereix l'acceptació tant de l'alumne com dels pares o tutors legals de la signatura de la carta de compromís educatiu. Per tant, en la nova regulació s'incorpora aquest document com a requeriment per a formar part del PDC.

La normativa de les Comunitats Autònomes de Madrid i Andalusia concreten que les activitats formatives pròpies de la tutoria específica desenvolupen aspectes més concrets i ajustats a característiques i a la personalitat de l'alumnat, incloses estratègies i tècniques d'estudi. També activitats per a la millora de les capacitats d'assimilació, raonament, ordenació i expressió d'idees, i per a l'increment de l'autoestima i les habilitats socials. A més, s'ha de tenir present el desenvolupament de sessions individuals de tutoria. També s'incideix en la integració en el grup de referència, la millora de la convivència en la pròpia aula i en el centre, i en el contacte amb les famílies. Les activitats programades en el pla d'acció tutorial del centre pel conjunt dels alumnes de tercer i quart d'ESO, s'hauran d'adequar a les necessitats i interessos de l'alumnat del PDC.

En aquest mateix sentit, estudis realitzats per Aranda, Herrera i García (2010), a Andalusia, insisteixen en la conveniència que es treballi l'autoestima de l'alumnat del PDC perquè són nois i noies que en cursos anteriors han anat més endarrerits quant a continguts i això els pot suposar tenir un baix autoconcepte. Per Aramendi, Vega i Santiago (2011) i Aramendi, Vega i Buján (2012) al País Basc, la tutoria amb aquest alumnat ha d'anar destinada a reforçar l'autoestima, facilitar una orientació en tot moment, un suport i una guia de cara al seu futur. De totes maneres, aquesta feina també requereix la implicació de tot el professorat.

Així doncs, les activitats de tutoria recollides en aquest estudi, i bona part dels ítems establerts en els contractes didàctics/pedagògics dels centres, van força en consonància amb el que estableix la normativa, i del que recomanen els estudis relacionats amb el tema. Ara bé, també es constata la dificultat de seguir una planificació davant l'ajustament de les activitats dels grups ordinaris de referència i les característiques de l'alumnat.

Referent a la *comunicació amb les famílies dels PDCs*, el centre C3 és el que reflecteix tenir establert un procediment concret, és a dir, el tutor segueix les mateixes indicacions que tot el professorat tutor del centre. En un primer moment hi ha el contacte amb la signatura del contracte didàctic/pedagògic i, posteriorment, la comunicació és trimestral per informar dels resultats obtinguts. Si és necessari hi ha una comunicació més freqüent per telèfon o entrevistes presencials. Tots els orientadors expliquen que les directrius que han de seguir els tutors dels PDCs i els dels alumnes que comparteixen la tutoria amb els grups ordinaris són les mateixes que estableix el centre per a tots els tutors dels centres. Amb tot, alguns tutors apunten que el contacte amb algunes famílies és més freqüent i/o costós que amb la resta. Pel que fa a com s'estableix la comunicació amb les famílies del PDC, tots els tutors expliquen que hi ha una entrevista inicial i també una de trimestral, com és habitual amb la resta d'alumnat. De totes maneres, això varia en funció de l'evolució de cada alumne i, si s'escau, hi ha un contacte més sovintejat, encara que sigui per via telefònica.

En aquest mateix sentit, els documents dels centres C1 i C3 també fan referència a què les famílies han de signar un compromís/responsabilitat perquè els seus fills puguin entrar a formar part del PDC. Tot i així, el C3 ho fa de manera explícita:

- Garantir la seva assistència i puntualitat
- Col·laborar amb el professorat assistint a les reunions i entrevistes a les que se'ls convoqui
- Donar suport a les pautes de treball i d'actitud que des del centre s'indiquin
- Assumir la compra de material alternatiu als llibres de text que proposi el centre
- Autoritzar la participació en les sortides que es derivin de la realització d'activitats fora del centre
- Signar els criteris d'avaluació específics que el centre estableix pel grup de l'aula oberta

Els professionals dels centres confirmen que el 60% de centres demanen la signatura del contracte didàctic/pedagògic a les famílies. En canvi, el 40% no ho fa de manera formal, però sí verbalment, on s'exposa a l'alumnat la importància d'aprofitar el recurs que se li facilita.

Un cop més, tal com hem constatat en l'indicador anterior, cal fer notar que els centres valoren molt positivament l'assumpció de responsabilitats/compromisos ja sigui per part de l'alumnat com per les famílies, però no té cap efecte oficial. Per tant, s'insisteix en què l'Administració reculli aquesta reflexió perquè valori la conveniència d'oficialitzar-ho, ja que és un instrument útil que proporciona beneficis per al professorat, alumnat i famílies dels PDCs.

En aquest punt, una idea que es llança per atorgar oficialitat al contracte didàctic/pedagògic, en el cas d'haver de donar una sortida i així justificar quan l'alumne no l'acabés complint, seria la introducció d'un procés de sanció cautelar de quinze dies lectius abans de dictaminar la sortida definitiva del grup de PDC. De manera orientativa aquest procés seguiria les següents fases:

- S'informa a la família que s'inicia un procés de sanció cautelar, concretant les causes que l'han originat i les conseqüències que hi haurà si l'alumnat no rectifica la seva posició.
- El cap d'estudis assigna l'alumne al grup ordinari de referència, o bé al que considera més oportú.
- L'alumne ha de seguir l'horari acadèmic, assignat pel cap d'estudis, realitzant les activitats que l'equip docent del PDC li assigni en cadascuna de les matèries.
- El tutor del PDC estableix un seguiment de la sanció mitjançant una graella de seguiment i la concreció de trobades habituals amb l'alumne.
- El professorat del grup ordinari que assumeixi l'alumne al seu grup solament omple la graella de seguiment que li presenta l'alumne al finalitzar la sessió, tenint en compte els aspectes de puntualitat, actitud i treball, amb una X i signar.
- Al finalitzar els quinze dies lectius, el tutor valora la sanció cautelar tenint en compte la graella de seguiment i la feina realitzada per a l'alumne, i l'exposa a l'equip docent i la CAD.
- La continuïtat de l'alumne al grup del PDC, o la incorporació al grup ordinari corresponent, és valorat finalment per l'equip docent i la CAD.
- S'informa a la família del procés realitzat i els acords presos.

Així, després de l'exposat també es contempla la possibilitat d'haver de descartar alumnat del PDC, malgrat haver-li donat l'opció de formar part del recurs. Aquesta actuació seria una manera de donar sentit a totes les facilitats que s'ofereix a l'alumnat amb dificultats d'aprenentatge i/o integració al centre, però instant-lo a comprometre's i reaccionar de manera positiva en el seu procés d'aprenentatge.

Seguint el fil de la comunicació amb les famílies, també es demana a l'alumnat quina creu que és la comunicació de la seva família amb el seu tutor. Pel que fa a la freqüència, el 80% explica que el seu tutor es comunica sovint amb la seva família. En canvi, el 20% diu que el seu tutor no s'hi comunica amb freqüència. Si analitzem els arguments que aquests donen, no és una qüestió que depengui dels tutors.

En aquest mateix sentit, tots els alumnes també coincideixen que, quan el tutor es reuneix amb la seva família, ho fa per parlar de temes importants/interessants. Segons els alumnes, aquests parlen de com els van les notes, el seu comportament i què podran fer en un futur. En conseqüència, ho valoren positivament perquè saben com els va a l'institut.

Pel que fa a la normativa, l'Estat espanyol-MEC explica que se seguirà el procediment establert amb caràcter general per a l'avaluació de l'educació secundària obligatòria. I els estudis relacionats exposen que la connexió amb les famílies és una peça més de tot l'engranatge que estem exposant. Així, Vallejo i Bolarín (2009), a Múrcia, extreuen del seu estudi que existeix la necessitat d'una col·laboració entre tots els agents educatius implicats en la formació d'aquestes estudiants, fonamentalment de les seves famílies.

En aquest sentit, el procediment que té establert el C3 per a atendre les famílies i la signatura del compromís/responsabilitat perquè els fills puguin entrar a formar part del PDC reforça

clarament la necessitat d'establir una comunicació estreta amb les famílies de cara a l'èxit educatiu de l'alumnat.

Referent a la **metodologia i recursos dels PDCs**, tots els centres dels que disposem informació fan referència a *la metodologia emprada als PDCs*. En general, la manera de treballar no és massa diferent al sistema tradicional, tot i que el treball amb activitats més pràctiques i l'ús de les TIC/TAC hi són més presents. De totes maneres, el fet de treballar amb un grup més reduït fa que aquesta metodologia sigui més adaptada i propera (taula 5.10). Així, la metodologia emprada és:

- Organització de manera globalitzada dels aprenentatges bàsics i fonamentals de diverses àrees, amb una metodologia més pràctica i activitats més funcionals i manipuladores
- Utilització de les TIC/TAC (PDI, canó projecció, ordinadors, internet, moodle, plataformes virtuals) com a eina d'aprenentatge en totes les àrees.
- Foment del treball cooperatiu
- Reforç de l'atenció personalitzada per a potenciar l'autoestima i proporcionar orientació escolar i laboral
- Treball individual (sistema tradicional) i per petits grups, adaptat a l'alumnat
- Diferents formes de treballar els continguts: des de l'exposició del professor, a la comprensió individual, o compartir en grup els aprenentatges que cadascú ha assolit
- A partir de l'avaluació inicial, el professor determina quina és la forma de treball més adient a l'aula. Per tant, tot el material s'adapta a les necessitats i al nivell de capacitats dels alumnes
- Diversificació de les activitats per assolir un mateix contingut i gradació segons el grau de complexitat
- Sortides periòdiques amb l'elaboració de treballs relacionats

Tots els professionals coincideixen que la metodologia utilitzada amb l'alumnat és diferenciada i dinàmica, especialment quan hi ha l'opció de treballar aspectes pràctics i manipulatius de les matèries. D'altra banda, en la majoria de matèries a l'aula, predominen activitats individuals amb la incorporació de les TIC/TAC, tot i que l'atenció cap a ells, i l'exigència, és clarament més ajustada (taula 5.22). Així, les activitats més utilitzades són:

- ÀMBIT PRÀCTIC:
 - Manteniment del centre: pintar portes-parets, arreglar taules i cadires, enjardinament, reparacions, maletes pedagògiques, etc.
 - Hort bio
 - Restauració de mobles
 - Manteniment de bicicletes
 - Restauració i reparació de cotxes (iniciació a la mecànica)
 - Restauració i manteniment de zones verdes del municipi
 - Construcció de joguines
 - Fusteria-marqueteria
 - Projectes teórico-pràctics: aigua, manualitats, sortides al municipi, etc.
- RESTA DE MATÈRIES:
 - Activitats individuals
 - Activitats en petit grup

- Exposicions orals
- Activitats on-line (moodle, bonesnotes.cat, blocs)
- Processadors de textos

En aquest mateix sentit, els alumnes coincideixen amb el que apunten els professionals dels centres, és a dir, es destaquen les activitats pràctiques/manipulatives per sobre les teòriques i ho valoren molt positivament. També, tots els alumnes expliquen i creuen que les estratègies emprades al PDC els ajuden a aprendre millor, perquè alguns comencen a trobar sentit a les activitats que fan al centre. I, acabant en aquest punt, el 80% dels alumnes manifesten que es treballa de manera diferent a quan estan/estaven al grup ordinari, especialment en la realització d'activitats pràctiques. De totes maneres, el 20% restant consideren que és força semblant al funcionament del grup ordinari, tot i que admeten les diferències.

Pel que fa a la normativa, l'Estat espanyol, Madrid, la Rioja i Catalunya exposen que cal una metodologia específica i personalitzada mitjançant una organització de continguts, activitats pràctiques i matèries del currículum diferent a l'establert amb caràcter general. La comunitat de la Rioja i Catalunya aprofundeixen aquest punt dient que el mateix programa de diversificació pressuposa un context funcional, pràctic, motivador i global on s'haurà de seleccionar aquells continguts que resultin imprescindibles per als aprenentatges posteriors i per al desenvolupament de les competències bàsiques. Per tant, per Catalunya, es podran desenvolupar projectes interdisciplinaris, fomentant el treball cooperatiu i la incorporació de les TIC/TAC com a eina d'aprenentatge de les matèries.

En aquest mateix sentit, els estudis sobre aquest indicador són nombrosos. Per Vallejo i Bolarín (2009), a Múrcia, la metodologia utilitzada pel professorat també és un element més de l'èxit d'aquests programes. Un ensenyament motivador que permeti recuperar i continuar l'àmbit acadèmic és imprescindible. Martín (2000), a la Rioja, concreta que una metodologia més individualitzada també permet l'èxit exposat anteriorment. Luna (2000), a Madrid, aporta que cal posar l'accent en la necessitat de prendre com a punt de partida els coneixements previs de cada estudiant, per tal que pugui assolir les competències i objectius de l'ESO. Per tant, una bona planificació de la feina en aquest sentit donarà un caràcter funcional i significatiu dels projectes de treball plantejats, que es vinculen amb la vida de l'alumnat. García i altres (2000), a Madrid, i Rodríguez (2012), a Múrcia, exposen, per exemple, que els centres d'interès tenen un caràcter interdisciplinari i possibiliten l'aprenentatge, des d'una perspectiva globalitzadora. És a dir, la feina que proposen a l'alumnat parteix de plantejar-los activitats relacionades amb la seva vida quotidiana, potenciar la seva autoestima i incrementar la seva motivació i un ambient d'aula positiu que afavoreixi el procés d'ensenyament-aprenentatge mitjançant la diversificació metodològica (aprenentatge per descobriment, resolució de problemes, aprenentatge autònom, aprenentatge cooperatiu). Aramendi, Vega i Buján (2012), al País Basc, detecten que l'alumnat valora positivament la possibilitat de moure's amb llibertat a classe i la interacció amb els seus companys i companyes i el professorat. Aramendi, Vega i Santiago (2011) i Aramendi, Vega i Buján (2012), al País Basc, exposen que les tendències dels seus estudis apunten sobre la conveniència de fomentar la interdisciplinarietat, l'apropament a la vida real, la indagació, el respecte a la diversitat i el gust per l'aprenentatge. Per tant, és necessari que l'ensenyament sigui més inclusiu, pràctic, útil i atractiu.

En aquest punt, la metodologia dels cinc centres documentats exposa que hi ha un treball més adaptat i proper a l'alumnat, per tractar-se de grups reduïts, on es fa una especial incidència a activitats més pràctiques i l'ús de les TIC/TAC, i queda completada amb les aportacions dels participants de l'estudi. Ara, es pot constatar que la informació recollida és més detallada i completa, fet que dóna més pes específic a les aportacions que es puguin derivar de l'estudi. Així, malgrat que hi hagi aspectes a millorar, com ara el treball que suposa el sistema tradicional, sí que la manera de plantejar l'ensenyament-aprenentatge en general contribueix a enfocar una metodologia més personalitzada i interdisciplinària, partint dels coneixements previs de l'alumnat i incidint en temes més motivadors.

Així, la metodologia emprada en tots els PDCs d'aquesta investigació no dista gaire del que exposen els diferents estudis sobre el tema. A més, els professionals i l'alumnat se'n senten molt satisfets, constatant-se un aprenentatge pràctic, útil i atractiu per a l'alumnat, fomentant un ensenyament significatiu i funcional. Així doncs, estan contents pel que s'està fent, però amb la inquietud de millorar, aspecte imprescindible per contribuir a la millora de cada PDC.

Per tant, està clar que la implantació dels PDCs suposa un replantejament metodològic dels professionals que hi intervenen, basat en activitats pràctiques i prenent en consideració les persones que l'integren.

I per acabar, en aquest mateix sentit, ens plantejem que si aquest enfocament metodològic és més motivador i engrescador per a l'alumnat dels PDCs, també ho pot ser per a la resta d'alumnat dels centres. Aquest plantejament pot ser l'inici d'una reflexió teòricometodològica de cara a la introducció de pràctiques més competencials i inclusives als centres.

Concretant els *recursos emprats en els PDCs*, en general, la documentació que es disposa dels cinc centres exposa que els que més s'utilitzen són les fotocòpies i les TIC/TAC (taula 5.11). Així els materials més emprats són:

- Llibres de text adaptats
- Llibres de lectura
- Fotocòpies (dossiers de treball)
- Ordinadors-PDI-projectors
- Plataformes virtuals (*moodle, bonesnotes.cat*)

Tots els professionals coincideixen a explicar que no utilitzen cap material a destacar. Per una banda, s'utilitzen els recursos del centre quan n'hi ha o bé hi poden tenir accés. De totes maneres, el material més utilitzat són les fotocòpies, tal com s'ha apuntat anteriorment, ja sigui proporcionades de manera puntual pel tema a tractar o bé en format dossier de treball que elabora el professor (taula 5.23). Així, entre d'altres, els recursos més usats són:

- RECURSOS CENTRE
 - Ordinadors
 - Projectors, PDIs
 - Llibres de lectura
- RECURSOS ALUMNAT
 - Llibres de text
 - Fotocòpies

- Dossiers elaborats pel professorat
- Llibres de lectura
- Audiovisuals
- Entorns virtuals (*moodle*, *bonesnotes.cat*, blocs, etc.)
- Ordinadors
- Material fungible: llibretes, carpeta classificadora, estoig, etc.

Els professionals dels centres expliquen que no troben a faltar cap tipus de recurs en particular i estan avesats amb els que tenen, però alguns centres estan força condicionats per la manca dels mitjans tecnològics, especialment és el cas del centre C9.

En aquest mateix sentit, els alumnes coincideixen amb el que apunten els professionals dels centres en relació als recursos que utilitzen al PDC. Alhora també afegeixen que aquests recursos també els ajuden a aprendre millor. I, per acabar, també comenten que no troben a faltar cap més recurs del que ja tenen, a excepció del centre C9 que afegeix que si pogués disposar d'algun ordinador més això els facilitaria la feina.

Per tant, malgrat professorat i alumnat es mostra satisfet per la utilització dels recursos que tenen en el seus respectius centres, caldria millorar la incorporació de les TIC/TAC, ja que es reconeix un ús molt elevat de material fotocopiats. Tot i així, cal ser conscients de la dificultat que suposa l'accés a material informàtic, segons l'exposat per alguns centres.

La normativa, en aquest indicador, només es destaca a Catalunya, on es posa a disposició del professorat i alumnat dels PDCs l'entorn virtual específic *Kampus* per tal de facilitar el treball TIC/TAC i possibilitar l'intercanvi entre programes de diferents instituts.

Els estudis realitzats aporten orientacions i avantatges a l'hora d'utilitzar determinats recursos. Luna (2000), a Madrid, exposa que el material que s'utilitza a l'aula ha de ser flexible, promovent el desenvolupament d'estratègies d'aprenentatge i potenciaant l'esperit reflexiu i crític. Concretant una mica més, Canga (2008), a Astúries, exposa que la introducció de les noves tecnologies millora l'aprenentatge ja que augmenta la motivació de l'alumnat perquè ho troba atractiu i innovador. Així doncs, tal com exposen López (2005), a Madrid, i Rodríguez (2012), a Múrcia, cal buscar alternatives al llibre de text que s'ajustin al nivell d'aprenentatge de l'alumnat i incrementin la motivació cap a l'aprenentatge. Rodríguez (2012), a Múrcia, manifesta que és bo introduir les tecnologies de la informació i la comunicació com a element motivador, però és important no abusar-ne. Les TIC/TAC han d'utilitzar-se com una eina de recerca, accés i organització de la informació (elaboració de treballs, petites investigacions i presentacions a classe), i no tant com un nou element per seguir perpetuant les classes expositives presentades d'una altra manera. Un altre estudi, que aporta un punt de vista sobre la utilització de recursos al PDC, és el de Ruiz (2011), a Andalusia, on explica que el rendiment acadèmic dels alumnes ha millorat amb l'ús de les eines tecnològiques, com ara la pissarra digital interactiva (PDI) i la implementació de la plataforma *moodle*. El grau de satisfacció de l'alumnat en aquest aspecte és molt elevat perquè considera que les classes són més amenes i milloren la comprensió dels continguts.

En aquest punt, els recursos utilitzats en aquests cinc centres on hi ha la presència de les TIC/TAC amb l'ús paral·lel de material fotocopiats, queda completat i detallat amb l'aportació que fan els participants de l'estudi, que coincideix amb les aportacions dels estudis relacionats amb el tema, on destaquen que hi hagi un ús de les TIC/TAC però controlant-ne el temps i la manera. Per altra banda, també es constata la reducció considerable del llibre de text, on la necessitat d'ajustar el material a les necessitats de l'alumnat fa que no sigui possible el seu ús com a recurs tradicional, suplert sovint per l'ús de les fotocòpies. De totes maneres, davant l'ús d'ambdós recursos, seria convenient potenciar en major mesura les TIC/TAC per poder assolir plenament el que ens apunten els estudis anteriors, però tenint present les dificultats de recursos exposades en l'estudi. Si bé actualment el professorat i l'alumnat ja es mostra satisfet amb el que disposa per treballar, segurament augmentaria el grau de satisfacció i, en conseqüència, l'assoliment d'aprenentatges i d'objectius marcats, si realment es pogués acabar d'ajustar els recursos a les necessitats presentades.

En aquest mateix sentit, només cal apuntar que, si s'hagués pogut donar continuïtat al projecte 1x1⁸¹, la presència de les TIC/TAC als centres i a les aules ara seria superior i la realitat a analitzar diferent.

Per acabar aquest punt, és interessant remarcar que l'enfocament metodològic en les TIC/TAC en els PDCs també té inconvenients si no es plantegen amb la coherència i sentit que suposa un ensenyament-aprenentatge ajustat a l'alumnat dels PDCs. És a dir, cal utilitzar les TIC/TAC controlant el temps i la manera perquè l'alumnat adquireixi els coneixements, habilitats i actituds en consonància al plantejament inicial del PDC. Per tant, sí que és important utilitzar les TIC/TAC, però també cal fugir de l'ús per l'ús, sense cap control ni coherència.

Referent a l'avaluació de l'alumnat dels PDCs, la discussió se centra en els següents indicadors:

- Criteris generals i específics⁸²
- Criteris de recuperació
- Criteris de repetició-promoció
- Criteris de titulació
- Participació de l'alumnat

Pel que fa als *criteris generals i específics d'avaluació d'alumnat dels PDCs*, cal dir que a aquest aspecte s'hi fa referència en tots els centres participants. Tots estableixen pautes generals, però el C3 concreta i específica de manera exhaustiva la majoria dels criteris (taula 5.12.):

- Criteris generals que estableix la normativa vigent

⁸¹ Educat 1x1 era un projecte de la Generalitat de Catalunya iniciat al curs 2010-2011, però al cap de tres cursos acadèmics es va comunicar oficialment que no es disposava de recursos econòmics per continuar-lo. Amb l'establiment d'aquest projecte, es volia implantar l'ús de miniordenadors portàtils a les aules i la incorporació de llibres de text digitals en aquests ordinadors. Els objectius del projecte 1x1 eren:

- Potenciar l'ús pedagògic de les tecnologies de l'aprenentatge i del coneixement, enteses com a substrat imprescindible de qualsevol actuació educativa del segle XXI
- Subministrar la base per a l'educació de l'alumnat en la "vida en un món connectat"
- Convertir l'ordinador en l'eina personal de treball de l'alumnat
- Substituir progressivament els llibres de text en paper per llibres de text electrònics per a l'alumnat

⁸² Considerem els criteris generals com aquells aspectes que fan referència a criteris propis del curs/edat i els criteris específics aquells que fan referència a l'adaptació i/o concreció d'aspectes adaptats a les característiques de l'alumnat.

- Criteris generals en referència al desenvolupament de l'alumne
- Criteris generals en referència al procés d'avaluació
- Criteris concrets en referència a matèries adaptades i no adaptades
- Concreció de criteris comuns (puntualitat, actitud i treball) en totes les matèries en referència al seguiment diari (40%) i nota d'àrea (60%)
- Concreció de percentatges generals referent a: actitud (50%), procediment (40%), fets i conceptes (10%)
- Concreció d'incidències de les qualificacions en la permanència al PDC
- Concreció de limitació en les notes (1-6). En el C3 possibilitat d'obtenir un 7 de manera excepcional en les matèries adaptades
- S'aconsella l'elaboració de l'informe de notes adaptat a cada alumne

A partir dels arguments exposats pels professionals, cada centre té el seu plantejament, uns més sistematitzat que altres, on l'equip docent del PDC i la CAD són els òrgans que elaboren i/o estableixen aquests criteris:

- Sis centres, que exposen que els criteris són establerts per l'equip docent-departament d'orientació i la CAD, se centren en la prioritització d'aspectes procedimentals i actitudinals més que en continguts
- Un centre aporta que només té un criteri, l'aprofitament del recurs
- Un centre manifesta que hi ha unes normes bàsiques per a tots els alumnes i a l'aula ordinària cada professor decideix en funció de la seva matèria
- Un centre explica que hi ha un procés de debat a nivell de tot el claustre on costa arribar a acords
- Un centre comenta que té el criteri d'avaluació contínua

Amb tota aquesta exposició, és interessant ressaltar que la casuística de cada centre condiciona molt l'establiment d'aquests criteris perquè no tots tenen la mateixa finalitat, el mateix nombre d'alumnes, el mateix nombre de professors, el plantejament teòricopràctic del recurs, etc. Per tant, és difícil establir uns criteris comuns.

De fet, els professionals expliquen que els criteris d'avaluació són iguals per a tots els alumnes del PDC. Alguns centres puntualitzen que tenen en compte els casos amb necessitats educatives més greus i/o permanents. Ara bé, els centres en què els alumnes del PDC comparteixen matèries amb la resta d'alumnat segueixen els establerts per a tots els alumnes.

Tots els professionals coincideixen afirmativament en què els criteris d'avaluació establerts en cada PDC són adequats per a l'alumnat del grup perquè s'ajusten a les seves necessitats i els alumnes se'n surten.

Els professionals també coincideixen que l'avaluació de l'alumnat del PDC es fa en base als criteris generals i/o específics. Si es consideren els criteris generals com aquells aspectes que fan referència a criteris propis del curs/edat i els criteris específics aquells que fan referència a l'adaptació i/o concreció d'aspectes adaptats a les característiques de l'alumnat, tots els centres els segueixen. Ara bé, el grau de concreció d'aquests criteris depèn de cada centre i, fins i tot, de cada professor. És a dir, donada la diversitat i necessitat de l'alumnat que integra el PDC, cada

professor acaba adaptant els criteris específics a l'alumne perquè cada adaptació curricular és personal i intransferible.

La majoria dels professionals expliquen que, en l'elaboració d'aquests criteris, hi intervenen principalment els equips docents del PDC, el departament d'orientació i la CAD. Només hi ha un centre que apunta la participació del claustre, però el professional del centre reconeix la dificultat de consensuar criteris davant la diversitat d'opinions i posicions. Així doncs, atès els arguments que exposen els professionals, sembla més àgil el consens quan hi intervé el professorat que té l'alumnat del PDC.

En aquest mateix sentit, tots els alumnes de l'estudi, excepte un que dubta, coneixen els criteris d'avaluació per a l'evolució dels seus aprenentatges i si hi ha alguna limitació en les qualificacions a obtenir. Aquests no entren a concretar quins són els criteris en què són avaluats, però reconeixen que els professors els ho han explicat i/o facilitat per escrit. A més, aquests coincideixen amb els seus professors sobre les limitacions en les qualificacions. Als alumnes d'un parell de centres els sembla bé la limitació, tot i que a vegades desitjarien treure millor nota, la resta estan d'acord amb els criteris i limitacions, si en tenen.

Seguint en aquest aspecte, tots els alumnes creuen que la seva actitud, hàbits de treball i comportament és adequada al PDC, tot i que algun d'ells reconeix que podria millorar l'actitud i/o treball.

Aprofundint una mica més en aquest punt, tots els alumnes, excepte un que reconeix que no, consideren que la seva actitud i comportament afecta positivament als resultats de les matèries del PDC perquè es porten més bé i treballen més. Això fa que els seus resultats acadèmics millorin.

Referent a si els alumnes creuen que els professors del PDC tenen en compte les seves dificultats quan avaluen, tots ho admeten i reconeixen que si no fos així no podrien aprovar tantes matèries actualment perquè noten que els professors els fan totes les explicacions que necessiten per a entendre el que treballen a l'aula.

Els alumnes estan contents amb els resultats que han obtingut fins ara al PDC perquè són millors als que obtenien a l'aula ordinària. Tot i així, algun alumne reconeix que encara podria treure millors notes.

Bona part de l'alumnat manifesta que els importa treure bones notes ja sigui per sentir-se millor, aprendre més o tenir més oportunitats de feina o estudis. Tot i així, hi ha cinc alumnes dels vint entrevistats que ho relativitzen exposant que mentre aprovin ja en tenen prou.

En aquest sentit, el 90% dels alumnes creuen que als seus pares els interessen els seus resultats acadèmics, ja sigui perquè se senten més valorats amb el seu ajut i suport o bé perquè han millorat la seva relació. En canvi, a un 20% d'alumnes els agradaria sentir-se més valorats per la família.

Pel que fa a la normativa, totes les comunitats autònomes fan les seves aportacions. En totes l'avaluació es realitza tenint en compte el que s'estableix amb caràcter general a l'ESO, és a dir, contínua, global i tenint com a referent les competències bàsiques i els objectius de l'ESO, així com també els criteris d'avaluació específics del PDC. Les comunitats d'Andalusia, la Rioja i Catalunya afegeixen que en l'avaluació de l'alumnat que segueix el PDC intervén el conjunt de professorat de l'equip docent, coordinat pel tutor i les decisions són preses de manera col·legiada, d'acord amb allò que es determina en el projecte educatiu. A Catalunya es concreta que el professor del programa ha d'aportar la informació corresponent a les activitats que l'alumnat desenvolupa i el professorat dels grups ordinaris la informació corresponent a les activitats que desenvolupa amb el seu grup classe. També s'afegeix que quan el progrés de l'alumnat no respongui als objectius previstos en el PDC es prendran les mesures educatives pertinents. A la Rioja s'aporta que, a l'acabar el PDC, es formularà un consell orientador sobre el futur acadèmic i professional de l'alumnat, amb caràcter confidencial i no vinculant.

Per tant, a partir de les aportacions dels centres analitzats i de la normativa vigent, es constata que l'avaluació de l'alumnat s'emmarca en el que estableix el marc legal, a l'ESO. Tot seguit, cada centre, uns més que altres, van concretant aspectes específics sobre el desenvolupament de l'alumnat, el procés d'avaluació, criteris en les matèries/àmbits i les incidències de les qualificacions obtingudes. És interessant ressaltar que l'exhaustivitat i concreció de criteris d'avaluació del C3 facilita al màxim el treball de professorat, alumnat i famílies dins el PDC, evitant situacions de conflicte.

Pel que fa als *criteris de recuperació de l'alumnat dels PDCs*, dos centres, incloent-hi el C3 de manera més exhaustiva, són els únics en què hi ha la descripció corresponent. Ambdós plantegen procediments i tenen en compte aspectes com la presentació de feina, la realització d'una prova i l'actitud que presenta l'alumnat en el curs actual (taula 5.13). Malgrat aquest aspecte no estigui recollit en tots els centres estudiats, tots els alumnes coneixen el que han de fer per recuperar les matèries pendents de cursos anteriors i estan al cas de presentar feina, fer una prova i/o aprovar la matèria actual. Per tant, encara que aquests no estiguin escrits no vol dir que els alumnes no els coneguin.

En la normativa d'aquest punt només s'hi pronuncien la Comunitat de Madrid, la Rioja i Catalunya. Les tres comunitats autònomes concreten que, en els dos cursos del PDC, l'alumnat pot fer activitats extraordinàries, destinades a possibilitar la recuperació dels àmbits, projectes interdisciplinaris o matèries amb qualificació negativa, i ho farà en els mateixos termes plantejats amb caràcter general de l'ESO, mitjançant les mesures que oportunament estableixin els departaments didàctics corresponents. La Rioja exposa que donades les característiques d'aquest programa, mentre l'alumnat el cursi, no es consideraran com a pendents les matèries no superades corresponents als cursos de primer i/o segon d'ESO. A més, puntualitza que en cap cas es podrà repetir el primer curs del programa ni tornar a l'ensenyament de règim general un cop s'hagi incorporat al programa.

En aquest sentit, un cop més, el C3 és el que descriu més a fons els criteris per a la recuperació de les matèries que la normativa apunta. En conseqüència es continua amb el mateix efecte apuntat anteriorment, és a dir, l'exhaustivitat i concreció de criteris de recuperació d'avaluació

d'aquest centre facilita al màxim el treball de professorat, alumnat i famílies dins el PDC, evitant situacions de conflicte.

Referent als *criteris de repetició-promoció de l'alumnat dels PDCs*, dos centres, incloent-hi el C3, són els únics on en la documentació consultada hi fa referència. Ambdós centres especifiquen que l'alumnat que forma part del PDC segueix el que estableix la normativa a l'hora de repetir i/o promocionar. Així, aquests alumnes tenen les mateixes opcions legals, quant a l'edat i al nombre de matèries suspeses, que la resta d'alumnes del centre en aquest aspecte acadèmic.

En aquest mateix sentit, totes les comunitats autònomes coincideixen a explicar que l'alumnat, que a l'acabar el PDC no estigui en condicions d'obtenir el títol en graduat en ESO i compleixi els requisits d'edat establerts, no sobrepasant els divuit anys, podrà romandre un any més al programa. De totes maneres, la comunitat d'Andalusia afegeix que l'alumnat amb necessitats educatives especials, un cop exhaurides les repeticions ordinàries que no sobrepassi el límits d'edat (vint anys), disposarà d'una permanència extraordinària que se sol·licitarà a la delegació provincial. En qualsevol cas, la repetició haurà d'anar acompanyada de les oportunes i adequades mesures de suport i reforç pedagògic. Per altra banda, Catalunya concreta que l'alumnat pot incorporar-se als programes de qualificació inicial (PQPI)-programes de formació i inserció (PFI).

Per altra banda, en referència a la promoció d'alumnat dels PDCs, les dues comunitats autònomes que s'hi refereixen apunten aspectes diferents. Per una banda, Andalusia exposa que, si després de la repetició establerta, l'alumnat no reuneix els requisits per passar al curs següent, l'equip d'avaluació, assessorat pel departament d'orientació del centre i prèvia consulta als pares, decidirà la seva promoció al curs següent d'acord amb les següents mesures:

- L'alumnat que hagi repetit primer passarà a segon d'ESO, amb les oportunes mesures de reforç i adaptació curricular
- L'alumnat que hagi repetit segon o tercer d'ESO podrà incorporar-se a tercer o quart d'ESO, amb les oportunes mesures de reforç i adaptació curricular o bé, a un PDC
- L'alumnat que hagi repetit quart d'ESO podrà incorporar-se a un PDC

I per l'altra, Catalunya planteja que, si en finalitzar el primer curs del PDC (quart ESO) l'equip docent considera que l'alumnat ha assolit en grau suficient els objectius i les competències bàsiques i sempre que aquesta mesura afavoreixi el seu desenvolupament escolar i personal, l'equip docent pot decidir que faci el quart curs d'ESO seguint el currículum general a l'aula ordinària, si cal amb adaptacions o ajustaments de la programació general o mesures de reforç.

Aquesta idea és defensada per Aramendi, Vega i Santiago (2009), al País Basc, quan exposen que les mesures d'atenció a la diversitat han de fomentar la inclusió de l'alumnat en el seu grup natural de treball, és a dir, han de ser mesures amb retorn a l'entorn ordinari.

En aquest punt, l'estudi no pot aportar informació sobre la promoció d'alumnes al grup ordinari de referència perquè no s'ha recollit cap cas que presenti les característiques exposades per la normativa. Per tant, es considera valuós el posicionament i procediment, però es pot apuntar que aquesta situació es dona en poques ocasions.

Per tant, ressituant-nos en aquest indicador, la normativa catalana estableix pautes en la repetició-promoció d'alumnat prenent com a punt de referència els criteris d'avaluació generals d'ESO en l'obtenció del graduat en ESO, en la possibilitat d'incorporar-se a programes alternatius, si l'alumnat no es troba en condicions d'obtenir-lo a curt-mig termini, i la possibilitat d'incorporar-se al grup ordinari. En aquest sentit, podem afirmar que els criteris establerts pels dos centres que aporten informació en aquest punt són ajustats.

En aquest punt, també es vol apuntar que la normativa també hauria d'incloure totes les opcions en la repetició-promoció de l'alumnat del PDC perquè la que hi ha establerta només inclou la reincorporació de l'alumnat del PDC al grup ordinari de referència. Així, caldria fer referència a aspectes com la possibilitat de continuar al recurs ja sigui repetint perquè hi ha un aprofitament del recurs i/o promocionant en el mateix recurs o cap al següent recurs del centre si hi és (PDC, modalitat B).

L'última actualització de la normativa catalana (11/06/2015) (Generalitat de Catalunya, 2015c) recull que en el cas que un alumne no assoleixi els objectius i les competències del programa o bé no tingui una avaluació positiva respecte els criteris d'avaluació establerts, l'equip docent pot acordar que l'alumne repeteixi tercer o quart curs d'ESO, ja sigui continuant en el PDC o no. Per tant, en el nou document es contempla la possibilitat de repetir i/o promocionar dins el PDC.

Quant a la presència dels *criteris de titulació de l'alumnat dels PDCs*, cap dels documents consultats concreta aquest aspecte. Ara bé, el professional del centre C3 explica que no hi són presents perquè l'alumnat encara no es troba en condicions d'assolir el graduat en educació secundària. Per altra banda, aquest mateix professional explica que els criteris de titulació es troben recollits al PDC de modalitat B (conveni singular) del mateix centre on els alumnes tenen opcions de graduar-se.

Pel que fa a la normativa, mentre que a la Comunitat Autònoma d'Andalusia no s'hi fa esment, la resta coincideix a exposar que l'alumnat obtindrà el títol en ESO si supera tots els àmbits i matèries que integren el PDC. També el podrà obtenir aquell que, havent superat els dos àmbits (o tres en el cas de Catalunya) tingui una o dues matèries suspeses, i excepcionalment tres matèries suspeses sempre i quan a criteri de l'equip docent hagi assolit les competències bàsiques i els objectius de l'etapa.

D'acord amb la darrera actualització de la normativa catalana (11/06/2015) (Generalitat de Catalunya, 2015c) l'alumnat del PDC obtindrà el títol de graduat en educació secundària obligatòria si supera positivament tots els àmbits i matèries que integren el programa i consolida amb una avaluació positiva les competències de l'etapa. En aquest aspecte, doncs, es detecta un petit canvi respecte l'anterior normativa (Generalitat de Catalunya, 2013) perquè en aquell cas podien quedar àmbits pendents per obtenir el títol i a partir de la normativa actual no.

Per tant, en funció de la modalitat (A i/o B), que els centres contemplin, serà oportú o no parlar de criteris de titulació de l'alumnat del PDC, idea que el C3 justifica adequadament.

Quan a *la participació en l'avaluació de l'alumnat dels PDCs*, tots els professionals expliquen que l'alumnat dels PDCs no participa en cap aspecte de l'avaluació, per tant tampoc a l'hora d'establir criteris d'avaluació. Els professionals expliquen que els criteris són exposats a l'alumnat i que aquests els accepten bé. A més, en sis centres realitzen activitats d'autoavaluació i/o coavaluació. Per altra banda, es destaquen les opinions del professional de dos centres: el primer es mostra molt crític en com no s'educa aquests alumnes per poder decidir, i el segon exposa que no es dona cap opció de participació a l'alumnat com a conseqüència d'experiències prèvies negatives.

Tot l'alumnat coincideix amb els professionals quan expressen que mai se'ls ha preguntat com hauria de ser l'avaluació del PDC. Aquests afegeixen que els sembla correcte i adequat el que el professorat els demana. També n'hi ha un que valora positivament l'exercici de reflexió que suposa l'autoavaluació.

En aquest punt, i més concretament en la participació de l'alumnat en l'avaluació, s'aporten els mateixos arguments que ja s'han anat exposant en altres punts de la discussió. És a dir, i de manera resumida, caldria proposar-se l'inici de l'anàlisi, la valoració i la introducció de propostes perquè l'alumnat se sentís més partícip del seu procés educatiu.

Quant a la **valoració general del PDC**, tots els professionals creuen que els PDCs aconsegueixen la finalitat per la qual es van proposar, però algun centre hi afegeix algun matís. Així, per una banda, la majoria de professionals se senten satisfets perquè el PDC suposa la recuperació d'alumnes, donats els canvis i millores quant a actitud i resultats obtinguts, i perquè bona part d'ells promociona i té accés a una formació posterior (PQPI/PFI-CFGM). Però, per altra banda, en menor grau, els professionals exposen que no existeix el 100% d'èxit, ja sigui en l'assoliment del graduat en educació secundària, ja sigui en l'aprofitament del recurs.

En aquest mateix sentit, els alumnes també coincideixen amb els professionals estant d'acord en què estan aconseguint el que es van proposar a l'entrar al PDC perquè expliquen que estar al PDC serveix per aprovar més matèries de les que aprovaven al grup ordinari. També admeten les seves dificultats, malgrat estar al PDC, i no poder aprovar totes les matèries.

Tots els professionals destaquen aspectes positius dels respectius PDCs. Aquests remarquen una gran varietat d'aspectes, com ara el benestar personal i emocional dels alumnes, la reinserció dels alumnes al sistema educatiu, el treball del professorat (implicat, pròxim, donant una atenció personalitzada) i aspectes organitzatius (treball en grup reduïts).

Seguint el mateix fil argumental, l'alumnat també exposa una gran varietat d'aspectes que els agraden del PDC. Aquests valoren molt positivament els aspectes pràctics que ofereixen les matèries, ser un grup reduït i el bon clima de convivència que hi ha al PDC.

Tots els professionals creuen que els seus respectius PDCs funcionen i es mostren encantats. Les raons que exposen són els resultats que obtenen els alumnes, la confiança del centre amb el recurs i, conseqüentment, tot plegat fa que el funcionament del centre sigui millor.

D'altra banda, tots els professionals també coincideixen que en els PDCs hi ha aspectes a millorar i queden recollits en la taula 5.24. En aquesta taula podem observar que les mancances que detecten els professionals són força variades, però destaquem que cinc centres coincideixen a creure convenient millorar mètodes de treball (activitats més interdisciplinàries, cooperatives, pràctiques).

En aquest mateix sentit, els alumnes també opinen sobre els aspectes que menys els agraden dels seus respectius PDCs. Majoritàriament tot els sembla correcte, però no els agraden algunes actituds dels companys i professors, activitats massa estàtiques i algunes normes. Així alguns canvis proposats se centrarien a fer més hores al PDC, a canviar algun aspecte de treball i comportament dels alumnes, a la sensibilitat d'algun professor i a la realització de més activitats fora l'aula.

Un cop realitzada, en aquest capítol 6, la discussió dels resultats de l'estudi, en el proper capítol conclourem la tesi identificant algunes bones pràctiques d'intervenció educativa en els PDCs, definint algunes pautes d'acció per a la seva millora i analitzant les fortaleces i les limitacions de la investigació desenvolupada.

CAPÍTOL 7. CONCLUSIONS

Prenent el fil del que s'ha exposat a l'inici d'aquesta part III, el capítol 7 queda justificat per a completar l'objectiu general 2, *identificar els trets afavoridors de bones pràctiques en PDCs d'instituts públics, model A (aules obertes)*, tot responant a l'objectiu específic 3, *proposar pautes d'intervenció educativa per a la millora dels PDCs*.

Així doncs, l'organització de la informació se centra en tres grans apartats. Per començar, es descriuen de forma breu algunes bones pràctiques en PDCs i també es proposen algunes pautes d'intervenció educativa per a la seva millora. A continuació, es planteja una reflexió sobre el procés de l'estudi realitzat concretant les fortaleses o acompliment dels objectius previstos i els punts febles o limitacions de l'estudi. I per l'últim, s'apunten les línies d'estudi futures que es deriven del treball realitzat.

En aquest punt cal tornar a incidir en l'aspecte normatiu apuntat a l'inici del capítol 6. És a dir, les conclusions tenen la seva base en el Document d'orientació sobre l'atenció a la diversitat a l'ESO (Generalitat de Catalunya, 2013) completat amb el Document sobre el programa de diversificació curricular (11/06/2015) (Generalitat de Catalunya, 2015c). Per tant, es pren en consideració el primer document perquè la investigació es realitza en el període previ a l'última actualització de la normativa i s'aniran fent les oportunes concrecions del segon document a mesura que es vagin detectant diferències significatives a tenir en compte.

7.1. BONES PRÀCTIQUES D'INTERVENCIÓ EDUCATIVA EN ELS PDCs

Tal com s'ha apuntat en la introducció de l'estudi, es pren com a referència d'una bona pràctica aquella actuació que persegueix una educació més equitativa, on Administració, centres educatius, professorat i alumnat hi ha posat el millor d'ells mateixos i perquè a alguns estudiants els ha servit, com a mínim, per pal·liar graus profunds i extensos d'exclusió acadèmica i social (Escudero, 2009a, i Luzón i altres, 2009).

En el nostre estudi, després de conèixer les característiques principals dels PDCs a l'Estat espanyol i Catalunya, fent l'anàlisi comparativa entre algunes comunitats autònomes, hem definit unes dimensions, blocs d'indicadors i indicadors que són la pauta per identificar els trets afavoridors de bones pràctiques en PDCs. A partir d'aquí hem recollit informació mitjançant l'anàlisi de documents i l'opinió del professorat i alumnat dels PDCs. Aquesta informació ha estat analitzada i contrastada amb la normativa i estudis relacionats, i tot aquest procés ha contribuït a la identificació de determinades bones pràctiques en els PDCs i de pautes d'intervenció educativa per a la seva millora.

Mantenint la mateixa estructura d'exposició de la informació realitzada fins al moment, per a la presentació de les bones pràctiques en els PDCs identificades en el nostre estudi, s'empren les dues dimensions d'estudi següents:

- Les característiques formals dels PDCs
- Les característiques de contingut dels PDCs

Pel que fa a les característiques formals dels PDCs, la informació s'organitza en els tres blocs d'indicadors habituals:

- Organització i disseny del PDC
- Elements constitutius del PDC
- Seguiment i avaluació del PDC

Referent a l'**organització i disseny dels PDCs** considerem, en general, una bona pràctica educativa la creació dels PDCs i, més concretament, la *modalitat A* que és la que s'estudia en aquesta tesi. D'aquesta manera s'ofereix un recurs a un sector de l'alumnat que presenta greus dificultats d'aprenentatge per a assolir el graduat en ESO. Pel que fa a la *ubicació* dels PDCs, dels centres dels que es disposa informació, identifiquem com a bona pràctica la inclusió del PDC al pla d'atenció a la diversitat del centre, malgrat que el Document d'orientació sobre l'atenció a la diversitat a l'ESO (Generalitat de Catalunya, 2013) no ho contempli així. De totes maneres, en la darrera actualització de la normativa (11/06/2015) (Generalitat de Catalunya, 2015c), s'exposa que la programació del PDC ha de quedar recollida en un document que s'actualitzarà en funció de les novetats que s'estableixin en la programació del PDC per a cada curs i en formarà part de la programació anual del centre. Per tant, valorem com a bona actuació la inclusió de la ubicació dels PDCs en la documentació de centre a partir del curs 2015-2016. Concretant l'*agrupament de l'alumnat*, creiem que és una bona pràctica la definició d'un grup específic amb la corresponent dedicació d'hores, ja sigui al mateix grup específic o bé amb el grup ordinari, malgrat la normativa catalana no hi faci cap referència. I pel que fa a la *posada en funcionament dels PDCs*, valorem positivament l'organització del PDC sense haver de comunicar-ho a l'Administració perquè se situa en l'exercici de l'autonomia d'organització i gestió de recursos de cada centre, atorgat pel Decret d'autonomia de centres⁸³.

Pel que fa als **elements constitutius dels PDCs** pensem que és una bona pràctica la definició dels elements que recull la normativa catalana, malgrat que només s'hagi pogut trobar en un dels centres estudiats:

- Principis pedagògics, metodològics i organització
- Criteris i procediments d'assignació d'alumnat
- Criteris organitzatius
- Organització de les matèries/àmbits del programa
- Organització per matèries: programació didàctica de matèries del grup específic
- Organització per àmbits: programació didàctica dels àmbits
- Determinació de les matèries optatives
- Orientacions per a l'acció tutorial
- Criteris d'acreditació per a l'alumnat
- Criteris i procediments per a l'avaluació i revisió propis del PDC

Quant al **seguiment i avaluació dels PDCs**, tot i que en el Document d'orientació sobre l'atenció a la diversitat a l'ESO no hi consti la seva elaboració ni cap centre estudiat l'hagi facilitat, considerem una bona pràctica realitzar la memòria anual del programa perquè permet l'avaluació de l'assoliment dels objectius que s'han previst en la programació general anual d'acord amb els criteris, els indicadors i els procediments d'avaluació definits en el projecte educatiu de centre i

⁸³ DECRET 102/2010, de 3 d'agost, d'autonomia dels centres educatius. DOGC, 5686 (2010).

concretats en el projecte de direcció. A més, també és una pràctica a tenir en compte els punts que aporten l'Estat espanyol-MEC i la Rioja per als departaments d'orientació, juntament amb l'equip docent del grup de diversificació, a l'hora de l'elaboració de la memòria:

- Informe sobre el progrés de l'alumnat que ha seguit el programa
- Valoració del funcionament del programa i, en el seu cas, una proposta de modificació

No obstant això, en la darrera actualització de la normativa catalana (11/06/2015) (Generalitat de Catalunya, 2015c) s'estableix que en finalitzar cada curs, caldrà fer una valoració de l'efectivitat del PDC com a mesura específica d'atenció a la diversitat al centre. En aquesta valoració caldrà fer esment dels punts següents:

- Valoració d'autosatisfacció de l'alumnat: millora de l'autoestima de l'alumnat, millora de l'actitud dels alumnes davant la feina, percepció del programa com a ajuda per part dels alumnes, millora en les relacions personals al centre.
- Valoració de la col·laboració amb l'entitat on l'alumne ha cursat l'àmbit pràctic, si s'escau.
- Valoració de la incidència del PDC al centre per a la millora de la cohesió social per la reducció de l'absentisme i com a proposta inclusiva d'atenció a l'alumnat.

Per tant, valorem com a positiva la concreció de la realització de la memòria anual del PDC en la documentació del centre a partir del curs 2015-2016.

Pel que fa a les característiques de contingut dels PDCs, la informació s'organitza en els onze blocs d'indicadors següents:

- Origen
- Finalitat
- Estructura curricular
- Durada
- Distribució horària de les matèries
- Alumnat
- Professorat
- Tutoria
- Metodologia i recursos
- Avaluació de l'alumnat
- Valoració general

Referent a l'**origen dels PDCs**, considerem una bona pràctica la creació d'aquest recurs específic d'atenció a la diversitat perquè facilita l'accés al graduat en educació secundària de tot un seguit d'alumnes, que en condicions ordinàries els seria molt difícil d'assolir. També es valora positivament que els docents que participen en els PDCs donin continuïtat als programes que els centres ja tenen planificats i que ja estan funcionant perquè és important i útil per a l'alumnat.

Pel que fa a la **finalitat dels PDCs** creiem que és una bona pràctica tenir present la finalitat a mig termini i la finalitat última del programa. Així, el plantejament del PDC pot ser útil per millorar resultats acadèmics, la confiança personal i la integració de l'alumnat al centre, i, per altra banda, en funció de la singularitat de l'alumnat, es pot progressar dins del mateix centre per

arribar al plantejament d'altres alternatives de formació professional-ocupacional o bé a l'assoliment del graduat en educació secundària.

Quant a l'**estructura curricular dels PDCs** és important la definició dels elements que constitueixen el PDC, tant els apuntats en els apartats per la normativa com els presentats en la documentació disponible del centre, tot i que ha de permetre l'ajustament de matèries/àmbits a cada realitat singular. Aquests són:

- Matèries del grup específic
- Àmbit lingüísticosocial
- Àmbit científicotecnològic
- Àmbit pràctic
- Llengua estrangera
- Matèries amb el grup ordinari
- Tutoria

Quant a la **durada dels PDCs**, tots els elements analitzats i discutits ens porten a considerar positivament l'establiment de dos cursos acadèmics de permanència al programa.

Pel que fa a la **distribució horària de les matèries dels PDCs** és important l'establiment d'una correspondència de matèries/àmbits i hores del currículum ordinari amb les matèries/àmbits i hores del currículum que es realitza al PDC.

Quant a l'**alumnat dels PDCs** considerem una bona pràctica la inclusió dels diferents elements definits per la normativa i analitzats per aquest estudi:

- Moment d'incorporació
- Perfil
- Criteris d'admissió
- Procediment d'incorporació
- Nombre
- Participació
- Satisfacció de l'alumnat

Concretant *el moment d'incorporació als PDCs*, l'aportació d'aquest estudi justifica adequadament la incorporació d'alumnat anterior a tercer d'ESO amb les concrecions apuntades, com a una bona pràctica d'intervenció educativa en els PDCs. En la darrera actualització de la normativa catalana (11/06/2015) (Generalitat de Catalunya, 2015c) s'insisteix en l'excepcionalitat que l'alumnat de segon d'ESO que hagi complert quinze anys i hagi repetit un curs a l'etapa, podrà incorporar-se al programa de diversificació curricular si hi ha una avaluació prèvia i la proposta de l'equip docent, un cop s'ha escoltat el seu parer i el dels pares o tutors legals. Aquesta concreció de la normativa es justifica per la incorporació del programa intensiu de millora (PIM) per als alumnes de primer i segon d'ESO, que no han assolit les competències bàsiques de primària. Per tant, valorem positivament l'organització d'aquest programa, tot i que caldrà observar com els centres poden ajustar el que ofereix cadascun a les necessitats de l'alumnat i la disposició de recursos. Quant al *perfil de l'alumnat dels PDCs*, aquest estudi també recull la bona pràctica de donar a conèixer a tot al claustre de manera

exhaustiva quines són les característiques de l'alumnat que integra el PDC per tal de facilitar la selecció d'alumnat i l'organització del recurs i, alhora, fer sentir partícip el claustre de professors del centre. Centrant-nos en els *criteris d'admissió d'alumnat als PDCs*, l'estudi aporta com a bona pràctica la definició dels aspectes a tenir en compte per acceptar l'alumnat a formar part del PDC. Dels documents consultats i els professionals entrevistats se'n deriva una utilitat, ajuda i facilitació organitzativa i gestora del recurs. A més, aquest procés dota de màxima transparència la incorporació de l'alumnat al PDC i, alhora, el claustre se'n sent partícip. Pel que fa al *procediment d'incorporació d'alumnat als PDCs* pensem que és important l'establiment d'un protocol a seguir per entrar a formar part del PDC perquè atorga transparència a la gestió i organització del PDC. Pel que fa *al nombre d'alumnat dels PDCs* es desprèn com una bona pràctica que siguin deu o dotze alumnes els que formin el grup de PDC per així poder garantir el funcionament i l'assoliment d'objectius del recurs. En la darrera actualització de la normativa catalana (11/06/2015) (Generalitat de Catalunya, 2015c) s'estableix que cal garantir una ràtio adequada en els grups de PDC, per oferir una atenció propera i un coneixement acurat dels alumnes a fi de fer un bon acompanyament i seguiment en el seu itinerari. És a dir, malgrat la importància de definir la ràtio, en aquesta normativa no es concreta cap nombre mínim ni màxim d'alumnat per formar el grup de PDC.

En referència al **professorat dels PDCs** es prenen en consideració els següents indicadors:

- Criteris d'assignació
- Perfil del professorat
- Motivació del professorat
- Reconeixement del centre
- Periodicitat de reunions
- Coordinació

Quant als *criteris d'assignació de professorat als PDCs* valorem com una bona pràctica la prioritització d'assignació de professors d'atenció a la diversitat, a continuació el professorat voluntari i finalment els professors sensibilitzats en el PDC. Pel que fa al *perfil del professorat dels PDCs* pensem que és molt important tenir en compte el tarannà i la implicació del professorat i el coneixement dels alumnes i del projecte. Referent *al reconeixement del centre al professorat dels PDCs* considerem una bona pràctica algun tipus de reducció horària no lectiva, en la mesura del possible de cada centre, per la dedicació de temps i esforç complementari que suposa impartir docència amb aquest grup d'alumnes. Pel que fa a *la periodicitat de les reunions del professorat dels PDCs* entenem que cal una periodicitat superior, que en el cas de la resta d'equips docents (al voltant de trenta minuts o una hora setmanal) per poder fer el seguiment adequat de l'alumnat i per tractar de manera conjunta entre professionals altres temes necessaris relacionats amb el recurs. Referent a *la coordinació del professorat dels PDCs* considerem una bona pràctica trobar-se periòdicament, de totes maneres aquesta podria quedar inclosa dins les reunions del professorat sobre el seguiment, sempre i quan hi hagués el suficient temps per realitzar-ho.

Pel que fa a **la tutoria dels PDCs** es prenen en consideració els següents indicadors:

- Criteris d'assignació del tutor
- Temporització

- Coordinació
- Activitats
- Comunicació amb les famílies

Quant als *critèris d'assignació del tutor als PDCs* valorem positivament disposar del professorat d'atenció a la diversitat i/o del professorat amb una determinada trajectòria al centre. Pel que fa a *la temporització de la tutoria als PDCs* considerem una bona pràctica la dedicació d'una hora lectiva a la setmana. Quant a *la coordinació de la tutoria dels PDCs* és una bona pràctica el seguiment de les directius del PAT perquè la seva coordinació es troba subjecte a múltiples variables de cada centre, tant si la tutoria del PDC es fa de manera independent com si es troba connectada amb els grups ordinaris. Centrant-nos en *les activitats de tutoria als PDCs*, davant la diversitat de realitats, considerem important treballar aspectes que interessin a l'alumnat, ja siguin qüestions personals, acadèmiques o sociolaborals. En aquest punt, els professionals de l'estudi exposen que, per entrar a formar part del PDCs es requereix d'alguna responsabilitat/compromís als participants, és a dir, bona part dels centres fan signar un contracte pedagògic/didàctic a l'alumnat. Aquesta mesura es valora positivament perquè és una manera de deixar clar els drets i obligacions que s'assumeixen al formar part dels PDCs. Referent a *la comunicació amb les famílies dels PDCs* és positiu que el centre tingui establert un protocol d'actuació per a tot el professorat i el tutor del PDC tingui concretades les actuacions diferenciades pròpies de la gestió del PDC, incloent-hi la signatura del contracte pedagògic/didàctic. Tots els professionals participants en l'estudi demanen la col·laboració a les famílies mitjançant aquest document, ja sigui de manera directa fent-los signar, com indirecta exposant-los la importància d'aprofitar el recurs que s'ofereix. A més, també considerem molt important el treball de conscienciació que es desprèn del document anterior perquè s'insta a l'alumnat a comprometre's i reaccionar de manera positiva en el seu procés d'aprenentatge per evitar que sigui apartat del sistema. Per concloure aquest punt, també considerem una bona pràctica el contacte periòdic entre tutor i família perquè reforça l'èxit educatiu de l'alumnat. En la darrera actualització de la normativa catalana (11/06/2015) (Generalitat de Catalunya, 2015c) s'exposa que la incorporació al PDC és voluntària, per la qual cosa requereix l'acceptació tant de l'alumne com dels pares o tutors legals de la signatura de la carta de compromís educatiu. Per tant, considerem com a bona pràctica la introducció d'aquest aspecte, tot i que caldrà veure com es va desplegar a partir del curs 2015-2016.

Quant a **la metodologia i recursos dels PDCs** pensem que és positiva l'opció per l'enfocament d'*una metodologia* més personalitzada, interdisciplinària i partint dels coneixements previs de l'alumnat i incidint en temes més motivadors. En aquesta fem especial èmfasi al treball d'aspectes pràctics i manipulatius de les matèries, on el treball amb un grup reduït fa que aquesta sigui més adaptada i propera a l'alumnat. Pel que fa *als recursos* creiem que és una bona pràctica la incorporació de les TIC/TAC en el procés d'aprenentatge de l'alumnat, sense deixar de banda l'ús de material fotocopiats en detriment del llibre de text, per a una major personalització i concreció del material de l'alumnat.

En referència a **l'avaluació alumnat dels PDCs** es prenen en consideració els següents indicadors:

- Criteris generals i específics⁸⁴
- Criteris de recuperació
- Criteris de repetició-promoció
- Criteris de titulació
- Participació de l'alumnat

Quant als *criteris generals i específics d'avaluació i als criteris de recuperació de l'alumnat dels PDCs* pensem que cal la seva definició exhaustiva i sistemàtica, tot i que el seu grau de concreció depèn de la realitat de cada centre i alumnat que l'integra. Alhora, també és una bona pràctica que aquests siguin elaborats pels equips docents dels PDCs, el departament d'orientació i la CAD perquè hi ha un coneixement més directe de l'alumnat que hi participa i en facilita el consens. Igualment, valorem important donar a conèixer els criteris d'avaluació a l'alumnat i a les famílies des de l'inici per evitar situacions de conflicte. Pel que fa *als criteris de repetició-promoció de l'alumnat dels PDCs*, també considerem una bona pràctica educativa especificar el que exposa la normativa, donant-los les mateixes opcions legals, quant a l'edat i al nombre de matèries suspeses, que la resta d'alumnes del centre. La darrera actualització de la normativa catalana (11/06/2015) (Generalitat de Catalunya, 2015c) recull que en el cas que un alumne no assoleixi els objectius i les competències del programa o bé no tingui una avaluació positiva respecte els criteris d'avaluació establerts, l'equip docent pot acordar que l'alumne repeteixi tercer o quart curs d'ESO, ja sigui continuant en el PDC o no. En el nou document es contempla la possibilitat de repetir i/o promocionar dins el PDC. Per tant, valorem positivament la incorporació d'aquest nou aspecte a la normativa.

Referent *als criteris de titulació de l'alumnat dels PDCs*, també cal que quedin recollits en aquells centres on el recurs suposi la seva obtenció. En la darrera actualització de la normativa catalana (11/06/2015) (Generalitat de Catalunya, 2015c) es contempla que l'alumnat del PDC obtindrà el títol de graduat en educació secundària obligatòria si supera positivament tots els àmbits i matèries que integren el programa i consolida amb una avaluació positiva les competències de l'etapa. Per tant, s'identifica clarament un canvi en la nova concreció de la normativa en la mesura que en l'anterior (Generalitat de Catalunya, 2013) per obtenir el títol podien quedar àmbits sense superar. I quant a *la participació en l'avaluació de l'alumnat dels PDCs*, pensem que cal realitzar activitats d'autoavaluació i/o coavaluació dels aprenentatges de l'alumnat com una manera de fer-los sentir més participants del seu procés educatiu.

Pel que fa a **la valoració general dels PDCs**, de l'estudi realitzat es desprèn que els PDCs que plantegen els centres estudiats funcionen cadascun dins la seva casuística. Per tant, tots ells tenen aspectes que poden ser considerats com a bones pràctiques d'intervenció educativa perquè professionals i alumnat se senten satisfets davant els canvis i millora d'actituds i resultats assolits. I també valorem en positiu l'actitud crítica en el plantejament d'aspectes a millorar en cadascun dels PDCs. És amb aquest plantejament que els diferents PDCs van progressant i adaptant-se a les necessitats que presenta l'alumnat i centres educatius. Segurament, de totes maneres, cal no oblidar una anàlisi/avaluació continuada dels programes,

⁸⁴ Considerem els criteris generals com aquells aspectes que fan referència a criteris propis del curs/edat i els criteris específics aquells que fan referència a l'adaptació i/o concreció d'aspectes adaptats a les característiques de l'alumnat.

amb aportacions dels diferents protagonistes i, sobretot, fer-la des d'una mirada orientada cap a la inclusió.

7.2. PAUTES D'INTERVENCIÓ EDUCATIVA PER A LA MILLORA DELS PDCs

Completat l'apartat anterior, a continuació s'exposen les pautes d'intervenció educativa orientades a la millora dels PDCs que s'han anat identificant al llarg de l'estudi. Aquestes pautes van adreçades a Administració, centres educatius i professorat dels centres educatius per tal de contribuir a la creació, organització i gestió dels PDCs. No hi ha una prioritització d'unes pautes sobre altres perquè totes tenen la seva rellevància en el context que se situen, però sí que és oportú concretar que si Administració i centres educatius s'escoltessin més les actuacions proposades serien més ajustades, ràpides i efectives. Al cap i a la fi, es tracta de treballar junts perquè l'alumnat en surti el màxim de beneficiat.

Seguint la mateixa estructura d'exposició de la informació realitzada fins al moment es mantenen les dimensions de l'estudi definides en capítols anteriors:

- Les característiques formals dels PDCs
- Les característiques de contingut dels PDCs

Pel que fa a les característiques formals dels PDCs, les pautes d'intervenció educativa per a la millora dels PDCs s'organitzen en els tres blocs d'indicadors següents:

- Organització i disseny dels PDCs
- Elements constitutius dels PDCs
- Seguiment i avaluació dels PDCs

Referent a l'**organització i disseny dels PDCs**, i quant a l'elaboració i la coordinació dels PDCs, proposem com a pauta d'intervenció que en el Document d'orientació sobre l'atenció a la diversitat a l'ESO, o normativa semblant, hi constin les funcions per a professionals, comissions i departaments didàctics del centre, tal com estableixen algunes comunitats autònomes. Quant a l'*agrupament de l'alumnat dels PDCs*, també és important que el document de referència inclogui la formació d'un grup específic de PDC i l'assignació d'hores del PDC a compartir amb els grups ordinaris, cada centre ho concretaria en funció de les necessitats i dels recursos disponibles del centre i alumnat. I pel que fa a *la posada en funcionament dels PDCs*, també cal que es reculli, en el mateix document, la realització de la memòria del PDC a final de curs, malgrat consti en el Decret 102/2010.

Pel que fa als **elements constitutius dels PDCs** entenem que cal un paper més actiu dels equips directius en l'elaboració dels documents relacionats amb el PDC, recollint els elements definits per l'Administració de cara a disposar del màxim d'informació per poder organitzar i gestionar eficientment el recurs educatiu.

Quant al **seguiment i avaluació dels PDCs** plantejem la necessitat de recollir l'elaboració de la memòria anual del projecte en el Document d'orientació sobre l'atenció a la diversitat a l'ESO o normativa semblant, i que paral·lelament els equips directius vetllin per la seva realització i presentació al finalitzar el curs acadèmic. Tot i que a partir del curs 2015-2016 la normativa

(11/06/2015) (Generalitat de Catalunya, 2015c) ja contempla aquest aspecte, cal insistir en la seva importància.

Pel que fa a les característiques de contingut dels PDCs, les pautes d'intervenció educativa per a la millora dels PDCs s'organitzen en els tres blocs d'indicadors següents:

- Origen
- Finalitat
- Estructura curricular
- Durada
- Distribució horària de matèries
- Alumnat
- Professorat
- Tutoria
- Metodologia i recursos
- Avaluació de l'alumnat
- Valoració general

Quant a la **finalitat dels PDCs** trobem oportú que el Document d'orientació sobre l'atenció a la diversitat a l'ESO (Generalitat de Catalunya, 2013) complementi la finalitat última dels PDCs, fent referència la finalitat a mig termini exposada pels diferents professionals de l'estudi dels PDCs.

Si ens referim a la **distribució horària de les matèries dels PDCs** valorem positivament que el Document d'orientació sobre l'atenció a la diversitat a l'ESO reculli aquest indicador per deixar clares les hores lectives al PDC i les compartides amb els grups ordinaris.

Quant a l'**alumnat dels PDCs** creiem necessari que l'Administració reculli i consideri l'ampliació de la *incorporació d'alumnat al PDC* abans de tercer d'ESO perquè existeix un desajustament entre la realitat i la normativa, oportunament justificat al llarg de l'estudi. A partir del curs 2015-2016 la normativa (11/06/2015) (Generalitat de Catalunya, 2015c) contempla aquest aspecte com a excepcional amb la introducció del PIM⁸⁵ un parell de cursos abans. De totes maneres, creiem oportú mantenir la nostra postura fins que hi hagi hagut el suficient temps de rodatge per als centres en l'aplicació del PIM. Pel que fa *al perfil de l'alumnat dels PDCs* trobem útil que la documentació de referència reculli, i els centres defineixin més exhaustivament, la tipologia d'alumnat que forma el grup específic, per tal d'ajudar als equips docents a la identificació d'alumnat susceptible a formar-ne part. Quant *als criteris d'admissió i el procediment d'incorporació d'alumnat als PDCs* proposem que l'Administració reculli, en el document de referència, i els centres concretin aquests dos indicadors perquè al llarg de l'estudi els professionals n'han justificat la seva utilitat i conveniència per a tota la comunitat educativa. Pel que fa *al nombre d'alumnat dels PDCs* valorem positivament que el nombre màxim que hauria de tenir aquest grup específic és de dotze, malgrat que la darrera actualització catalana (11/06/2015) (Generalitat de Catalunya, 2015c) no contempli cap nombre mínim ni màxim

⁸⁵ RESOLUCIÓ de 7 de maig de 2014, per la qual es donen instruccions per a l'organització del Programa intensiu de millora (PIM) adreçat a l'alumnat de primer i segon curs d'educació secundària obligatòria en els centres educatius públics. DOGC 6591 (2014).

d'alumnes per formar el grup de PDC. I referent a *la participació de l'alumnat en els PDCs* demanem a l'Administració que la contempli de cara a incloure un agent més en el procés educatiu, tal com exposa la filosofia de l'escola inclusiva. Aquesta podria quedar recollida en documents oficials, donant un espai de participació mitjançant les assemblees de classe o d'altres activitats de participació col·lectiva.

Pel que fa al **professorat dels PDCs** valorem com a important que les mesures per fer una bona *assignació del professorat*, concretades per l'Administració en la resolució ENS/933/2014⁸⁶ pel qual es dicten les instruccions sobre l'adjudicació de destinació del professorat, quedin recollides en el Document d'orientació sobre l'atenció a la diversitat a l'ESO, o document semblant, amb la intenció d'actualitzar la informació. Pel que fa *al reconeixement dels centres al professorat* seria bo que els centres educatius i l'Administració, en primera instància, prenguessin mesures, ja no només en reconèixer la tasca educativa dels professionals dels PDCs, sinó col·laborant activament en la gestió dels recursos d'atenció a la diversitat, escoltant les demanades que proposi la comunitat educativa i/o facilitant propostes innovadores. De totes maneres, aquesta mesura també estaria bé fer-la extensiva a la resta de professorat implicat i compromès en els projectes educatius de qualsevol centre. Quant a *la periodicitat de reunions dels professorat dels PDCs* és oportú que l'Administració hi faci referència en el Document d'orientació sobre l'atenció a la diversitat a l'ESO. Si bé aquest exposa la necessitat de fer un seguiment de l'alumnat del PDC, no queda concretat com cal fer-ho. En aquest mateix sentit, centrant-nos en *la coordinació del professorat dels PDCs*, malgrat els professionals de l'estudi exposen com a necessitat la coordinació entre ells per al bon funcionament dels PDCs, el document de referència no contempla l'espai concret per realitzar-ho, incloent-ho, amb tot el que esdevingui, en les reunions de departament d'orientació en el millor dels casos, on no hi ha representat íntegrament l'equip docent dels PDCs. Per tant, seria convenient que es prenguessin en consideració.

Pel que fa a **la tutoria dels PDCs** seria bo que l'Administració regulés i atorgués oficialitat al contracte pedagògic/didàctic. Els centres estudiats justifiquen la seva utilitat per a l'adquisició d'una responsabilitat/compromís d'aprofitament del recurs que s'ofereix a l'alumnat i famílies implicades en els PDCs. Valorem positivament la introducció de la signatura de la carta de compromís educatiu de cara al curs 2015-2016, però restem a l'expectativa del seu desplegament per poder pronunciar-nos i valorar si aquesta dóna resposta a la demanda exposada pels centres d'aquest estudi.

Quant a **la metodologia i recursos dels PDCs** considerem oportú que el professorat millori *aspectes metodològics* com la introducció d'estratègies d'aprenentatge cooperatiu. I en l'apartat de *recursos* caldria una coherència real en la introducció de les TIC/TAC, ja sigui en la facilitació d'eines a tota la comunitat educativa com en la seva renovació per evitar que quedin obsolets.

Si ens referim a **l'avaluació de l'alumnat dels PDCs** valorem com a imprescindible que els equips directius tinguin un paper més actiu en la definició exhaustiva i sistemàtica de tots els indicadors analitzats i deixar-ne constància en la documentació de centre, oportunament:

⁸⁶ RESOLUCIÓ ENS/933/2014, de 28 d'abril, per la qual es dicten les instruccions sobre l'adjudicació de destinacions provisionals amb efectes d'1 de setembre de 2014 per al personal funcionari de carrera i interí dels cossos docents i sobre els desplaçaments forçosos per modificació de les plantilles dels centres educatius públics. DOGC, 6615 (2014)

- Criteris generals i específics
- Criteris de recuperació
- Criteris de repetició-promoció
- Criteris de titulació
- Participació de l'alumnat

En aquest punt, només cal afegir que l'Administració catalana, en la *promoció d'alumnat del PDCs*, a part de contemplar la possibilitat que l'alumnat d'aquest es pugui incorporar al grup ordinari de referència, també és convenient reflectir la possibilitat de continuar al recurs, ja sigui repetint perquè hi ha un aprofitament del recurs i/o promocionant en el mateix recurs o cap al següent recurs del centre si hi és (PDC, modalitat B). Aspecte que ja queda recollit per l'actualització de la normativa a partir del curs 2015-2016.

Pel que fa a la **valoració general dels PDCs** de l'estudi es desprèn la importància d'escoltar a tots els agents de la comunitat educativa, ja sigui en els aspectes que funcionen com en les propostes de millora que s'exposen. Només amb aquesta actitud es fa que recursos d'atenció a la diversitat, com ara els PDCs modalitat A, tinguin sentit i siguin útils per a la comunitat educativa.

7.3. SOBRE EL PROCÉS D'ESTUDI REALITZAT: FORTALESES I LIMITACIONS

Aquest punt de les conclusions de la tesi se centra en el recull de les fortaleSES i limitacions que es poden identificar en el procés d'investigació. Pretenem ressaltar els aspectes que contribueixen a donar més pes específic als resultats arribats i, per altra banda, exposar també algunes limitacions del procés. L'exposició dels fets que proposem a continuació no respon a cap prioritització perquè s'entén que totes les aportacions són igualment pertinents.

Per començar en l'exposició de les fortaleSES, cal destacar la bona disposició dels centres educatius a col·laborar en la investigació i l'interès general per conèixer els resultats que se'n deriven. Aquesta actitud es considera bàsica per a la recopilació d'informació, principalment la que fa referència a les entrevistes dels participants en l'estudi. L'autora de la tesi, en aquest sentit, s'ha compromès a fer el retorn dels resultats mitjançant un breu informe i l'enviament de l'article elaborat, un cop finalitzada la investigació.

És oportú apuntar que el C3 correspon al centre educatiu on treballa la investigadora de la tesi, en el qual hi desenvolupa el càrrec de tutora-coordinadora del PDC. Tal com s'ha pogut anar veient, aquest centre és el que més s'ha cenyit a la informació requerida dels PDCs. En certa manera, aquesta situació és lògica perquè el fet de realitzar un treball d'aquestes característiques té el seu origen i motivació en el lloc de treball, amb la intenció de millorar la pràctica educativa del dia a dia, obtenint-ne un enriquiment personal i, en conseqüència, un benefici rellevant per al centre educatiu. En aquest punt, no es vol restar consideració als professionals dels altres PDCs participants en l'estudi, això no significa que no tinguin les mateixes inquietuds que la investigadora perquè la dedicació i enriquiment professional es pot canalitzar per altres temàtiques i/o àmbits, que cadascú decideix lliurement. No obstant això, sí que en el cas dels PDCs, hi ha pocs professionals que vetllin per la revisió, actualització i compleció de documentació i pràctiques educatives. L'estreta vinculació de l'estudi amb la feina

del dia a dia ha suposat que la consecució de l'estudi arribés a bon terme, sense trobar cap entrebanc generat pel desànim de veure'n la utilitat i la rellevància. Per tant, és fàcil entendre perquè el C3 té una presència destacada en aquesta tesi.

Un altre aspecte rellevant d'aquesta tesi és que bona part dels professionals de l'estudi han contribuït en la creació dels PDCs dels seus respectius centres o bé han donat continuïtat al que ja funcionava. A més, també expliquen que els PDCs seleccionats porten una mitjana d'onze anys i mig d'existència dels quinze anys que fa que es va ser iniciada aquesta mesura per part del Departament d'Ensenyament. També, la mitjana de dedicació del professorat als respectius PDCs estudiats és de vuit anys i mig. Per tant, la implicació dels professionals en els respectius PDCs, la trajectòria dels PDCs estudiats i el temps que el professorat hi està dedicant, han de ser presos en consideració per atorgar rellevància a les aportacions de l'estudi.

Completant l'aspecte anterior, es destaca la representació considerable de PDCs en el context de les comarques de Girona, zona on ha estat situat l'estudi. Dels seixanta-set centres que imparteixen l'ESO a les comarques gironines, n'hi ha vint-i-quatre que disposen de PDCs, modalitat A. Per tant, si aquest estudi se centra en deu centres de les comarques de Girona, això implica el 42% del total.

En el punt de la validació dels instruments de la investigació, es destaca la procedència dels experts del sector d'ESO-EAP. Habitualment, la validació dels instruments creats per a un estudi correspon solament a professionals universitaris. En aquest estudi també s'ha donat veu als professionals d'ESO-EAP perquè el seu contacte amb el dia a dia dels centres els atribueix igualment de criteri per valorar la conveniència o no dels indicadors de treball i les corresponents preguntes a formular als participants.

També es volen destacar dos aspectes novedosos de la investigació. Així, per una banda, hi ha molt pocs estudis sobre la temàtica i, els que hi ha, només tracten aspectes puntuals que s'han recollit àmpliament en el present estudi. I, per altra banda, no n'hi ha cap altre realitzat en les comarques de Girona sobre els PDCs. Per tant, aquestes dues raons fan que aquesta investigació esdevingui prou singular i rellevant de cara a l'aportació de dades per a la millora dels PDCs.

Per acabar amb els punts forts de l'estudi, només cal fer esment que la planificació, organització i sistematització de les diferents fases i processos del treball realitzats al llarg de la investigació, faciliten la lectura, el seguiment i l'obtenció dels resultats i conclusions de l'estudi.

En l'exposició dels punts febles o limitacions de l'estudi, cal apuntar que la poca disposició d'alguns centres a facilitar documentació escrita sobre els PDCs ha suposat un obstacle per poder tenir tota la informació possible de cada cas estudiat. Així, només es disposa de la documentació de cinc dels deu centres participants. De totes maneres, el plantejament de l'estudi ha pogut contrarestar aquesta mancança perquè en la realització de les entrevistes a professionals i alumnat s'ha preguntat i completat els aspectes que no havien quedat recollits en la documentació de centre.

També cal posar de manifest la detecció puntual de contradiccions entre professionals, concretament en el centre C4. Aquests no estaven massa d'acord en la realització de les

reunions de l'equip docent del PDC, element que, si tenim en compte l'amplitud d'indicadors estudiats, pot considerar-se poc rellevant.

I per acabar, s'apunta a què existeixen en general pocs estudis sobre els PDCs fet que no permet contrastar amb altres realitats determinades aportacions a què s'ha arribat en aquesta investigació. Els PDCs són una realitat espanyola i això fa difícil el contrast internacional perquè sí que existeixen realitats semblants, però clarament amb característiques singulars que dificulten molt l'estudi comparatiu.

7.4. LÍNIES D'ESTUDI FUTURES

En aquest apartat de les conclusions és el moment de plantejar-se noves línies d'estudi futures que s'han detectant realitzant la tesi.

Tal com s'ha pogut constatar, Catalunya diferencia dues modalitats en els PDCs, l'A i la B, i l'Estat espanyol només contempla la que seria l'A per Catalunya. En aquest punt, seria interessant conèixer i estudiar les raons del perquè la resta de l'Estat espanyol no contempla la modalitat B que defineix Catalunya (gestionats pel centre educatiu però amb alumnat que cursa una part o la totalitat de l'àmbit pràctic amb activitats externes al centre).

Una altra línia d'estudi que es desprèn del treball realitzat seria la de conèixer l'evolució i trajectòria de l'alumnat dels PDCs un cop hagin acabat la seva formació al centre educatiu. Així, es podria analitzar l'èxit personal-acadèmic-formatiu d'un grup significatiu d'alumnat, així com també la seva inclusió al món laboral i social.

Un altre estudi que se suggereix és el disseny i elaboració d'un projecte innovador a nivell organitzatiu i metodològic amb la participació de l'alumnat en el procés d'aprenentatge per a un PDC, tenint present les aportacions fetes en aquest estudi. Conseqüentment, seria oportú fer un estudi aprofundit, i implementar i avaluar tot el procés per tal d'extreure'n bones pràctiques i pautes per a la seva millora.

Per altra banda, un altre estudi que suggereix el treball realitzat és el seguiment del programa intensiu de millora (PIM), en la seva ubicació dels cursos de primer i segon d'ESO implantat a partir del curs 2014-2015. Bàsicament, tal com s'ha explicat aquest programa supleix el PDC a segon d'ESO. Ara bé, ambdós programes presenten diferències significatives en la seva organització, el PIM a primer i segon d'ESO i el PDC a tercer i quart d'ESO. Per tant, seria interessant analitzar com els centres educatius van ajustant cada programa a les necessitats de l'alumnat i el centre, juntament amb la disposició de recursos.

Arribem així al final del capítol 7 i, en conseqüència, al final d'aquesta tesi amb les conclusions exposades per respondre a la finalitat general per a la qual ens hem plantejat en aquest estudi. És a dir, hem conegut les característiques principals dels PDCs (modalitat A, aules obertes) dins el marc de l'Estat espanyol i de Catalunya i, encara més en concret, de les comarques gironines, per tal de poder identificar els trets afavoridors de bones pràctiques en aquests programes a partir de l'opinió dels seus protagonistes.

Per tant, amb aquesta tercera part de la investigació, es tanca la línia d'investigació que es va iniciar en el treball de recerca i s'ha continuat i conclòs en aquesta tesi per satisfer les qüestions plantejades per la investigadora a la introducció general d'aquest treball. Els deu anys i escaig que ha suposat la realització d'ambdós projectes, han anat aportant coneixements i idees que de ben segur seran útils i profitosos en el dia a dia de la investigadora. A més també és molt probable que aquest enriquiment professional reverteixi a altres docents amb totes les aportacions que s'han anat exposant, especialment, en la part de les discussions i conclusions.

De totes maneres, tal com també s'apunta no es pot donar per tancat aquest procés d'estudi, formació i enriquiment professional perquè les línies d'estudi futures donen peu a posteriors treballs ben interessants. Tot i així, la investigadora d'aquesta tesi té clar que ara hi haurà un punt i a part per l'assimilar tots dels coneixements adquirits i renovar idees i energia.

PART IV. BIBLIOGRAFIA

AAVV (2004) Educar sin excluir. *Cuadernos de Pedagogía*, 331, 50-53.

Ainscow, M. (2001) El proper pas per a l'Educació Especial: Cal donar suport a la creació de pràctiques inclusives? *Suports*, 5(1), 15-17.

Ainscow, M. (2004) Desenvolupant els sistemes educatius inclusius: quins són els propulsors per al canvi? Recuperat d'
<http://www.xtec.cat/crp-baixebre/escola%20inclusiva/Article%20inclusio.doc>[25 abril 2013]

Ainscow, M. (2006) Fer inclusiva l'educació. Com s'hauria de conceptualitzar la tasca? *Suports*, 10(1), 4-10.

Ainscow, M. (2008) *Desarrollo de escuelas inclusivas. Ideas, propuestas y experiencias para mejorar las instituciones escolares*. Narcea: Madrid.

Ainscow, M. (2011) *La inclusión no es acerca de grupos concretos de estudiantes, es reestructurar el sistema educativo*. Portal de la innovación en Euskadi. Entrevista 24/11/2011. Recuperat d'
<http://www.euskadinnova.net/es/innovacion-social/entrevistas/inclusion-no-acerca-grupos-concretos-estudiantes-reestructurar-sistema-educativo/492.asp> (3 febrer 2013)

Ainscow, M. i Booth, T. (2002) *ÍNDICE DE INCLUSIÓN: Desarrollando el aprendizaje y la participación en las escuelas*. Bristol: Centre for Studies on Inclusive Education (CSIE).

Ainscow, M. Booth, T. i Dyson, A. (2006) *Improving schools, developing inclusion*. Londres: Routledge.

Álvarez-Gayou, J.L. (2003) *Cómo hacer investigación cualitativa. Fundamentos y metodología*. México: Paidós Educador.

Angulo Rasco, J.F. (1990) Una propuesta de clasificación de las técnicas de recogida de información, con especial referencia a las técnicas de investigación interpretativa. A Martínez Rodríguez, J.B. (Comp) *Hacia un enfoque interpretativo de la enseñanza* (85-93). Granada: Universidad de Granada.

Aramendi, P. (2010) La innovación educativa en el País Vasco: inclusión, equidad e integración europea. *Profesorado, revista de currículum y formación del profesorado*, 14 (1), 135-152.

Aramendi, P.; Vega, A. i Santiago, K. (2011) Los programas de atención a la diversidad en la educación secundaria desde la perspectiva de los estudiantes: estudio comparado. *Revista de educación*, 356, 185-209.

Aramendi, P.; Vega, A. i Buján, K (2012) Los programas de Diversificación Curricular y los Programas de Cualificación Profesional Inicial ¿una alternativa al fracaso escolar? *Revista española de pedagogía*, 252, 237-256.

Aranda, A.; Herrera, L. i García, E. (2010) La situación actual de los alumnos/as egresados de los programas de diversificación curricular. *Revista Encuentro Educativo*, 5, 15-18.

Arnaiz, P. (2003) *Educación inclusiva: una escuela para todos*. Málaga: ediciones Aljibe.

Arnal, J.; Del Rincón, D. i Latorre, A. (2001). *Investigación educativa: fundamentos y metodología*. Barcelona: Labor.

Ary, D.; Jacobs, L.CH. i Razavieh, A. (1990) *Introducción a la investigación pedagógica*. México DF: McGraw-Hill.

Aviñoa, J. (2008) *L'optimització d'estructures i recursos del sistema com a eix de millora del model d'escola inclusiva*. Recuperat d'
<http://www.xtec.es/sgfp/llicencies/200708/memories/1809m.pdf> [11 març 2013]

Barton, L. (2001) "La discapacidad, el control y la política de la posibilidad". *Kikirikí*, 59-60, 6-16.

Barrio, E. (2003) *La organización del sistema de orientación y apoyo en España en las distintas administraciones educativas*. Temario A de oposiciones al cuerpo de profesores de enseñanza secundaria – psicopedagogía. Volumen I. Sevilla: MAD.

Berruezo, P. (2006) Educación inclusiva en las escuelas canadienses. Una mirada desde la perspectiva Española. *Revista Interuniversitaria de Formación del Profesorado*, 20(2), 179-207.

Bisquerra, R. (1989) *Métodos de investigación educativa*. Guía práctica. Barcelona: CEAC.

Boaler, J. (1997) Setting, social class and survival of the quickest. *British Educational Research Journal*, 23 (5), 575-581.

Bolívar, A. i López, L. (2009) Las grandes cifras del fracaso y los riesgos de exclusión educativa. *Profesorado, revista de currículum y formación del profesorado*, 13 (3), 51-78.

Bonal, X. i Albaigés, B. (2009) La segregación escolar en Cataluña. *Cuadernos de pedagogía*, 387, 89-94.

Booth, T. i Ainscow, M. (2002) *Índex per a la inclusió. Guia per a l'avaluació i millora de l'educació inclusiva*. ICE-UB.

Canga, A. (2008) El e-mail tándem como recurso pedagógico en el Programa de Diversificación Curricular de Secundaria. *Quaderns digitals: Revista de Nuevas Tecnologías y Sociedad*, 53.

Carbonell, E. et al (2004) Inclusió educativa d'alumnat amb greus barreres per a l'aprenentatge i la participació, també en l'Ensenyament Secundari. *Suports*, 8(2), 132-147.

Carreras, F. (2002) La gestió de l'aula i la diversitat de l'alumnat: les relacions comunicatives com a experiències educatives inclusives. *Suports*, 6(2), 155-171.

Castro, L. i Corujo, M.C. (2006) Los programas de diversificación curricular a juicio de los orientadores/as de los institutos de Educación Secundaria. *Mediodía: Revista del Centro de Profesorado de Osuna-Écija*, 6.

Coll, C. et al (1993) *El Constructivismo en el aula*. Barcelona: Graó.

Coll, C. i Gomez Granell, C. (1995) De que hablamos cuando hablamos de constructivismo. *Cuadernos de Pedagogía*, 221.

Coll, C. (1998) *La construcció del coneixement a l'escola: cap a l'elaboració d'un marc global de referència per a l'educació escolar. Mòdul 6 de l'assignatura de Psicologia de la instrucció*. Barcelona: UOC.

Coller, X. (2000) *Estudio de casos*. Madrid: Centro de investigaciones sociológicas.

Cook, T.D. (1986) *Métodos cualitativos y cuantitativos en investigación evaluativa*. Madrid: Morata.

Cook, T.D. i Reichard, C.S. (1986) *Métodos cualitativos y cuantitativos en investigación evaluativa*. Madrid: Morata.

Darreche, L., Fernández, A. i Goicoechea, J. (2010) *EDUCACIÓN INCLUSIVA. ¿La educación inclusiva como utopía que nos ayuda a caminar?* Congreso iberoamericano de Educación: METAS 2021.

Departament d'Educació (2009) *Aprendre junts per viure junts*. Barcelona: Servei de publicacions i comunicacions de la Generalitat de Catalunya.

Duk, C. i Loren, C. (2010). Flexibilización del currículum para atender la diversidad. *Revista Latinoamericana de Inclusión Educativa*, 4(1), 187-210.

Duran, D. et al (2005) Primeras experiencias de uso de la Guía para la evaluación y mejora de la educación inclusiva (Index for Inclusion) en el estado español. *REICE-Revista Electrónica Iberoamericana sobre Calidad, Eficacia y Cambio en Educación*. 3 (1), 464-467.

Echeita, G. (2006) Les polítiques educatives envers l'alumnat amb necessitats educatives especials. Entre la complaença i la necessitat d'un canvi radical de perspectiva. *Suports*, 10(1), 11-15.

Echeita, G. (2007) *Educación para la inclusión o educación sin exclusiones*. Madrid: Narcea.

Echeita, G. (2009) Los procesos de inclusión educativa desde la declaración de Salamanca. Un balance doloroso y esperanzado. A Giné, C. i altres (2009) *La educación inclusiva. De la exclusión a la plena participación de todo el alumnado*. Barcelona: ICE-HORSORI.

Echeita, G.; Parrilla, A. i Carbonell, F. (2008) Ponencia marco: Hacia un marco de referencia común para la educación del alumnado en desventaja. *La educación especial a debate*. XXV

JORNADAS DE UNIVERSIDADES Y EDUCACIÓN ESPECIAL Universidad de Vic. 12 y 13 de marzo de 2008.

Echeita, G. et al. (2009) Paradojas y dilemas en el proceso de inclusión educativa en España. *Revista de educación*, 349, 153-178.

Elliot (1991) *Action research for educational change*. London: Open University Press.

Escudero, J.M.(2009a) Buenas prácticas y programas extraordinarios de atención al alumnado en riesgo de exclusión educativa. *Profesorado, revista de currículum y formación del profesorado*, 13 (3), 107-141.

Escudero, J.M. (2009b) Fracaso escolar y exclusión educativa. Editorial. *Profesorado, revista de currículum y formación del profesorado*, 13 (3), 3-9.

Escudero, JM. i Martínez, B. (2011) Educación inclusiva y cambio escolar. *Revista iberoamericana de educación*, 55, 85-105.

Faro, B. i Vilageliu, M. (2000) Cap a una escola efectiva per a tots els alumnes. CEIP Dr. Fortià Solà (Torelló, Barcelona). V Jornades tècniques d'Educació Especial. Barcelona: APPS.

Finley, M.K. (1984) Teachers and tracking in a compressive school. *Sociology of education*, 57, 233-243.

Flick, U. (2004) *Introducción a la investigación cualitativa*. Madrid: Morata.

Fontana, A. i Frey, J.H. (1994) Interviewing. A Denzin, N. & Lincoln, Y. *Handbook of qualitative research*. Londres: Sage Publications.

Funes, J. (2004) Educar en la Secundaria es posible. Algunas propuestas para pensar en los cambios más urgentes. *Cuadernos de pedagogía*, 340, 87-91.

García, J.L. et al. (2000) Maqueta a escala. Un proyecto interdisciplinar. *Cuadernos de Pedagogía*, 293, 77-81.

García-García, M. (coord.) (2006) Innovación y eficacia en atención a la diversidad en educación secundaria obligatoria: ¿Qué hace que las experiencias de atención a la diversidad funcionen en los centros de la C.A.M.? *Contextos educativos*, (8-9), 15-32.

García-Corona, D. et al. (2010) Propuestas educativas para favorecer la equidad en ESO: respuestas educativas inclusivas a la diversidad. *Cultura y Educación*, 22 (3) 297-312.

Generalitat de Catalunya, (2006) *Pacte Nacional per a l'Educació*. Recuperat d'
http://www20.gencat.cat/docs/Educacio/Documents/ARXIUS/doc_23762990_1.pdf [27-07-2012]

Generalitat de Catalunya, (2010) *Projecte per a la millora de la qualitat dels centres educatius públics (PMQCE)*. Recuperat d'
http://www10.gencat.net/sac/AppJava/servei_fitxa.jsp?codi=9470 [27-01-2013]

Generalitat de Catalunya. Departament d'Ensenyament (2013) *Document d'orientació sobre l'atenció a la diversitat a l'ESO*. Recuperat d'
http://www.xtec.cat/alfresco/d/d/workspace/SpacesStore/f622de9d-a9b0-4fdd-a7dd2c629eb15315/document_orientacio_atencio_diversitat_eso.pdf [19-07-2015]

Generalitat de Catalunya. Departament d'Ensenyament. (2015a) *Documents per a l'organització i gestió dels centres (19/06/2015)*. Recuperat d'
http://educacio.gencat.cat/documents/IPCNormativa/DOIGC/PEC_Documents_gestio.pdf
[10-07-2015]

Generalitat de Catalunya. Departament d'ensenyament. (2015b) *Documents per a l'organització i la gestió dels centres. Concreció i desenvolupament del currículum de l'ESO. (08-09-2015)*
Recuperat d'
http://educacio.gencat.cat/documents/IPCNormativa/DOIGC/CUR_ESO.pdf [12/09/2015]

Generalitat de Catalunya. Departament d'Ensenyament. (2015c) *PROGRAMA de DIVERSIFICACIÓ CURRICULAR (PDC) (11-06-2015)* Recuperat d'
<http://www.xtec.cat/alfresco/d/d/workspace/SpacesStore/2e49a336-ed05-479d-b00a-ed3eee9daf9b/2.%20PDC.pdf> [12/09/2015]

Giné, C. (2001) *Inclusión y sistema educativo*. III Congreso "La Atención a la Diversidad en el Sistema Educativo". Universidad de Salamanca. Instituto Universitario de Integración en la Comunidad (INICO)

Goetz, J.P. i LeCompte, M.D. (1988) *Etnografía y diseño cualitativo en investigación educativa*. Madrid: Morata/MEC.

Gómez, M. (2000) *Els serveis socials i la seva avaluació: models d'avaluació aplicats als serveis i programes socials*. (1a. ed.) Barcelona. Universitat de Barcelona.

González, M.T. (2008) *Diversidad e inclusión educativa: algunas reflexiones sobre el liderazgo en el centro escolar*. *Revista electrónica iberoamericana sobre calidad eficacia y cambio en educación*. 6 (2), 82-99.

González, M.T. (2002) *Agrupamiento de alumnos e itinerarios escolares: cuando las apariencias engañan*. *Educación*, 29, 167-182.

González, M. T.; Méndez, R.M. i Rodríguez, M.J. (2009) *Medidas de atención a la diversidad: legislación, características, análisis y valoración*. *Profesorado, revista de currículum y formación del profesorado*, 13 (3), 79-105.

Guba, E.G. (1989) Criterios de credibilidad en la investigación naturista. En J. Gimeno Sacristán y Á. Pérez Gómez (Comps.) *La enseñanza: su teoría y su práctica*, 148-165. Madrid: Akal.

Guba, E.G. i Lincoln, Y.S. (1994) Competing Paradigms in Qualitative Research. A Dezin, N.K. i Lincoln, Y.S. (Eds). *Handbook of qualitative research* (105-117). Thousand oks. Sage Publications.

Hamilton, L. i Corbett-Whittier, C. (2013) *Using case study in educations research*. London: SAGE.

Hernández, R.; Fernández, C. i Baptista, P. (2006) *Metodología de investigación*. McGraw-Hill: México.

Hinojosa, R. (2006) Los programas de diversificación curricular: ¿Qué opinan los alumnos que los han cursado? *Revista Española de Pedagogía*, 64, 123-141.

Huguet, T. (2006) *Aprender juntos a l'aula. Una proposta inclusiva*. Barcelona: Graó.

Idol, L. (1998) Qüestions clau relacionades amb la construcció d'escoles col·laboradores i inclusives. *Suports*, 2(2), 42-56.

Illán, N. (1996) *Didáctica y organización en Educación Especial*. Málaga: ediciones Aljibe.

INEE (1978) *Pla Nacional d'Educació Especial*. Recuperat d'
<http://rua.ua.es/dspace/bitstream/10045/12876/4/Tema4.pdf> [27-07-2012]

Ireson, J. i Hallan, S. (1999) Raising standards: is ability grouping the answer? *Oxford Review of Education*, 25 (3), 344-360.

Jiménez, A. (2000) Comunidad foral de Navarra. *Cuadernos de pedagogía*, 293, 28-36.

Jiménez, P. i Vilà, M. (1999) *De educación especial a educación en la diversidad*. Málaga: Aljibe.

LeCompte, M.D. (1995) Un matrimonio conveniente: Diseño de investigación cualitativa y estándares para la evaluación de programas. *Revista Electrónica de Investigación y Evaluación Educativa*, 1 (1). Recuperat d'<http://www.uv.es/RELIEVE/v1/RELIEVEv1n1.htm> (3 juliol 2013)

López, R. (2005) El programa de diversificación de Ciencias Sociales: Una propuesta ante la futura ley orgánica de Educación. *Revista Complutense de Educación*, 16(1), 125-150.

López, M.; Echeita, G. i Martín, E. (2009) Concepciones sobre el procesos de inclusión educativa de alumnos con discapacidad intelectual en la educación secundaria obligatoria. *Cultura y Educación*, 21 (4), 485-496.

López, M.; Echeita, G. i Martín, E. (2010) Dilemas en los procesos de inclusión: explorando instrumentos para una comprensión de las concepciones educativas del profesorado. *Revista latinoamericana de educación inclusiva*, 2 (4), 155-176

Luna, F. (2000) Programas de diversificación curricular. Propuestas para seis comunidades. *Cuadernos de Pedagogía*, 293, 28-36.

Luzón, A. et al.(2009) Buenas prácticas en los programas extraordinarios de atención a la diversidad en centros de educación secundaria. Una mirada desde la experiencia. *Profesorado, revista de currículum y formación del profesorado*, 13 (3), 217-238

Macarulla, I. i Saiz, M. (coords) (2009) Buenas prácticas de escuela inclusiva. La inclusión de alumnado con discapacidad: un reto, una necesidad. Barcelona: GRAÓ.

Martín, E. (2000) Programas de diversificación curricular. Uso, pero no abuso. *Cuadernos de Pedagogía*, 293, 18-22.

Martínez, B. (2011) Luces y sombras de las medidas de atención a la diversidad en el camino de la inclusión educativa. REDALYC – *Revista Interuniversitaria de Formación de Profesorado*, 25 (1), 165-183.

Martínez, R.; de Haro, R. i Escarbajal, A. (2010) Una aproximación a la educación inclusiva en España. *Revista educación inclusiva*, 3 (1) 149-164.

MEC (1990). *La orientación educativa y la intervención psicopedagógica*. Madrid: Centro de Publicaciones del MEC.

Merriam, C. (1990) *Case study research in education*. Oxford: University Press.

Mohedano, M.J. (2000) Programa de diversificación curricular. Aciertos y Dudas. *Cuadernos de Pedagogía*, 293, 23-27.

Molina, J. (2001) *Estudio de caso sobre la viabilidad de la integración curricular como proceso para atender a la diversidad del alumnado del Programa de Diversificación Curricular*. Universidad de Murcia. Tesis doctoral. Recuperat d'<http://hdl.handle.net/10803/10771> [19-05-2013]

Moliner, O. (2008a) Conversando con Gordon Porter. *Avances en supervisión educativa. Revista de la Asociación de Inspectores de Educación de España*, 8, 1-4.

Moliner, O. (2008b) Condiciones, procesos circunstancias que permiten avanzar hacia la inclusión educativa: retomando las aportaciones de la experiencia canadiense. *Revista Iberoamericana sobre calidad eficacia y cambio en educación*, 6(2), 27-44.

Muchielli, A. (2001) *Diccionario de métodos cualitativos en ciencias humanas y sociales*. Madrid: Síntesis.

Muñoz Serván, P. i Muñoz Serván, I. (2001) Intervención de la familia. Estudio de casos. A Pérez Serrano G. (coord) (2001) *Modelos de investigación cualitativa en educación social y animación sociocultural aplicaciones prácticas*. Madrid: Narcea.

Ochoa, M.; Resola, L.M. i Ortega, F. (2000) *Un cuestionario de acceso a los programas de diversificación curricular*. Comunicación presentada al Congreso “La Escuela comprensiva i la atención a la diversidad”, Jaen.

Okuda, M. i Gómez-Restrepo, C. (2005) Metodología de investigación y lectura crítica de estudios. Métodos en investigación cualitativa: triangulación. *Revista Colombiana de psiquiatría*, XXXIV, 1 (118-235).

Parrilla, A. (1992) El profesor ante la integración escolar: investigación y formación. Buenos Aires: Cincel.

Parrilla, A. (2002) Acerca del origen y sentido de la educación inclusiva. *Revista de educación*, 327, 11-29.

Pérez, A. (2008) *Investigación cualitativa. Retos e interrogantes*. Madrid. La Muralla.

Pijl, S.L. (2007) Introduction: the social position of pupils with special needs in regular education. *European Journal of Special Needs Education*, 22 (1), 1-6.

Pla, M. (1999) El rigor en la investigación cualitativa. *Revista de atención Primaria*. 24 (5), 295-300.

Porter, G.L. i Stone, J.A. (2001) Les sis estratègies clau per al suport de la inclusió a l'escola i a la classe. *Suports*, 5(2), 94-107.

Pujolàs, P. (2004) Aprender juntos alumnos diferentes. Vic: EUMO.

Pujolàs, P. (2006) Quosque tandem...? (Fins quan...?) El futur (per anar bé immediat) de l'educació especial a Catalunya. *Suports*, 10(1), 30-35.

Riera, G. (2010) “Cooperar per aprendre/Aprender a cooperar” (Programa CA/AC). *Avaluació d'un programa didàctic per ensenyar a aprendre de manera cooperativa*. Tesis doctoral. Recuperat d'
<http://www.tdx.cat/bitstream/handle/10803/9326/tesi.pdf;jsessionid=06CA62C8E0C02F5087902ECC6F5DBF07.tdx2?sequence=1> [15 maig 2013]

Rodríguez, G.; Gil, J. i García, E. (1996) *Metodología de la investigación cualitativa*. Málaga: Aljibe.

Rodríguez, M.J. (2012) Alumnos en riesgo de exclusión educativa. El programa de diversificación curricular. Un estudio de caso. Tesis doctoral. Recuperat d'
<http://digitum.um.es/xmlui/handle/10201/28036> [21-05-2013]

Ruiz, C. (2008) Retos de la inclusión educativa en los próximos años en la Comunidad Autónoma del País Vasco. *REICE-Revista Electrónica Iberoamericana sobre Calidad, Eficacia y Cambio en Educación*, 6 (2), 45-57.

Ruiz, J. (2011) *Diseño, implementación y evaluación de una propuesta pedagógica telemática para alumnos de 4º de diversificación curricular de secundaria*. Tesis doctoral. Recuperat d' <http://e-spacio.uned.es:8080/fedora/get/tesisuned:Educacion-Fjruiz/Documento.pdf> [21-05-2013]

Ruiz Olabuénaga, J.I. (1996) *Metodología de la investigación cualitativa*. Bilbao: Universidad de Deusto.

Ruiz Olabuénaga, J.I. (2007) *Metodología de la investigación cualitativa*. Núm.: 208. Barcelona: Graó.

Sherman, R.R. i Webb, R.B. (1988) *Qualitative research in education: Focus and Methods*. New York: The Falmer Press.

Stainback, S i W. (2007) *Aula inclusivas. Un nuevo modo de enfocar y vivir en currículo*. Narcea: Madrid.

Stake, R.E. (1998) *Investigación con estudio de casos*. Madrid: Morata.

Stake, R.E. (2010) *Qualitative Research studying. How things work*. New York: The Guildford Press.

Taylor, S.J. i Bogdan, R. (1986) *Introducción a los métodos cualitativos de investigación*. Buenos Aires: Paidós Studio.

Taylor, S.J. i Bodgan, R. (2002) *Introducción a los métodos cualitativos de investigación. La búsqueda de significados*. Barcelona: Paidós.

Tice, T. (1994) High School tracks. *Education Digest*, 59 (8), 50-52.

Torrejo, L. i Leal, P. (2009) Estudio evaluativo de casos sobre el ámbito científico y tecnológico de los programas de diversificación curricular. *Educación y Diversidad*, 3, 195-218.

UNESCO (2009) Directrices sobre políticas de inclusión en educación. Recuperat d' <http://unesdoc.unesco.org/images/0017/001778/177849s.pdf> [23 gener 2013]

UNESCO (2010) Diez preguntas sobre la educación inclusiva. Recuperat d' <http://www.unesco.org/new/es/education/themes/strengthening-educationsystems/inclusive-education/10-questions-on-inclusive-quality-education/> [13 desembre 2012]

Vallejo, M. i Bolarín, M.J. (2009) Los programas de atención a la diversidad y los centros de educación secundaria: claves organizativas, recursos, adscripción del profesorado y valoración de los programas por el profesorado. *Profesorado, revista de currículum y formación del profesorado*, 13 (3), 143-155.

Van Maanen, J. (1983) *Qualitative Methodology*. London. Sage Publications.

Vila, R. (2006) Com podem treballar millor amb TOT l'alumnat. *Suports*, 10(1), 41-43.

Walker, R. (1983) La realización del estudio de casos en educación: ética, teoría y procedimientos. A W.B. Dockrell y D. Hamilton. *Nuevas reflexiones sobre investigación educativa*. Madrid: Narcea.

Warnock, M. (1978) *Report of the Committee of Enquiry into the Education of Handicapped Children and Young People*. Londres: Her Majesty's Stationery Office.

Woods, P. (1989) *La escuela por dentro. La etnografía en la investigación educativa*. Barcelona: paidós/MEC.

Yin, R. (2003) *Case Study Research. Design and Methods*. London: Sage Publications.

LEGISLACIÓ

Llei 14/1970, de 4 d'agost, General d'Educació i Finançament de la Reforma Educativa. BOE 187 § 12525 (1970).

Constitució Espanyola de 29 de desembre de 1978. BOE 311§ 31229 (1978).

Llei 13/1982, de 7 d'abril, d'Integració Social dels Minusvàlids (LISMI), BOE (1982).

Decret 177/1984, de 17 d'abril, sobre l'Ordenació General de l'Educació Especial per a la seva integració en el sistema educatiu ordinari. DOGC 435 (1984).

Reial Decret 334/1985, de 6 de març, d'Ordenació de l'Educació Especial. BOE (1985).

Llei Orgànica 8/1985, de 3 de juliol, reguladora del Dret a l'Educació (LODE). BOE (1985).

Llei Orgànica 1/1990, de 3 d'octubre, d'Organització General del Sistema Educatiu Espanyol (LOGSE). BOE (1990).

Resolució de 19 de juny de 1997, per la qual s'aproven instruccions relatives a l'organització del currículum a l'educació secundària obligatòria per a l'atenció a la diversitat dels alumnes. Instrucció d'organització i funcionament de les unitats d'adaptació curricular (UAC) als instituts que imparteixen educació secundària obligatòria i del procediment i les condicions d'adscripció l'alumnat a les unitats d'escolarització externa de 1 de Setembre de 1997. DOGC 669 (1997).

Decret 31/2002, de 5 de febrer, pel qual s'estableix el règim d'admissió d'alumnat als centres docents públics, concertats o sufragats amb fons públics. DOGC 3573 (2002).

Ordre ENS/193/2002, de 5 de juny, per la qual es regula la formació pràctica a centres de treball i els convenis de col·laboració amb empreses i entitats. DOGC 3657 (2002).

Llei Orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'Educació (LOE). BOE 106 § 7899 (2006).

Ordre de 27 de juny de 2007, per la que s'amplia a l'any escolar 2007/2008 la vigència de l'Ordre de 19 de juliol de 2006, per la que modifica la de 8 de juny de 1999, per la que es regulem els Programes de Diversificació Curricular de la Comunitat Autònoma d'Andalusia. BOJA 145 (2007).

Decret 143/2007, de 26 de juny, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació secundària obligatòria (ESO). DOGC 4915 § 21870 (2007). Modificat pel Decret 51/2012, de 22 de maig, DOGC 6135 § 26905 (2012).

Resolució d'1 d'agost de 2007, de la Secretaria General d'Educació, per la que es regulen els programes de diversificació curricular en l'educació secundària obligatòria. BOE 201 (2007).

Llei 12/2009, de 10 de juliol, d'Educació de Catalunya (LEC). DOGC 5422 (2009).

Decret 102/2010, de 3 d'agost, d'autonomia dels centres educatius. DOGC 5686 (2010).

Decret 5/2011, de 28 de gener, pel que s'estableix el currículum de l'educació secundària obligatòria de la comunitat Autònoma de la Rioja. BOR 16 (2011).

Llei orgànica 8/2013, de 9 de desembre, per a la millora de la qualitat educativa (LOMCE). BOE 295 § 12886 (2013).

Resolució 933 de 6 de març de 2014, de la Direcció General d'educació, per la que s'estableix l'ordenació dels programes de diversificació curricular de l'etapa d'educació secundària obligatòria, en l'àmbit de la Comunitat Autònoma de La Rioja. BOR 56 § 8854 (2014).

Reial decret 127/2014, de 28 de febrer, pel qual es regulen aspectes específics de la Formació Professional Bàsica dels ensenyaments de formació professional del sistema educatiu, s'aproven catorze títols professionals bàsics, es fixen els seus currículums bàsics i es modifica el Reial Decret 1850/2009, de 4 de desembre, sobre expedició de títols acadèmics i professionals corresponents als ensenyaments establerts en la Llei Orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació. BOE 55 (2014).

RESOLUCIÓ ENS/933/2014, de 28 d'abril, per la qual es dicten les instruccions sobre l'adjudicació de destinacions provisionals amb efectes d'1 de setembre de 2014 per al personal funcionari de carrera i interí dels cossos docents i sobre els desplaçaments forçosos per modificació de les plantilles dels centres educatius públics. DOGC, 6615 (2014).

Resolució ENS/1102/2014, de 21 de maig, per la qual s'estableixen els programes de formació i inserció per al curs 2014-2015. DOGC 6628 (2014).

RESOLUCIÓ de 7 de maig de 2014, per la qual es donen instruccions per a l'organització del Programa intensiu de millora (PIM) adreçat a l'alumnat de primer i segon curs d'educació secundària obligatòria en els centres educatius públics. DOGC 6591 (2014).

Resolució ENS/2250/2014, de 6 d'octubre, de l'estructura dels programes de formació i inserció (PFI). DOGC 6727 (2014).

ANNEXOS (Volum II)

ANNEX 1: RESUM DE TAULES COMPARATIVES DELS PDCs ENTRE COMUNITATS AUTÒNOMES DE L'ESTAT ESPANYOL

ANNEX 2: ELABORACIÓ D'INSTRUMENTS. TAULES ON ES RELACIONA EL CONTINGUT DELS INSTRUMENTS AMB LES DIMENSIONS, ELS BLOCS D'INDICADORS I ELS INDICADORS.

ANNEX 3: MODELS D'INSTRUMENTS

ANNEX 4: VALIDACIÓ DELS INSTRUMENTS

ANNEX 5: FORMULARI DE CONSENTIMENT DELS PARTICIPANTS A L'ENTREVISTA

ANNEX 6: TRANSCRIPCIONS DELS INSTRUMENTS

TESI DOCTORAL

PROGRAMA DE DOCTORAT EN CIÈNCIES SOCIALS, EDUCACIÓ I SALUT

**ELS PROGRAMES DE DIVERSIFICACIÓ
CURRICULAR:
EL CAS DE LES AULES OBERTES.
BONES PRÀCTIQUES I PAUTES
PER A LA MILLORA.**

***VOLUM II
MARTA ICART i TRESFÍ
GENER 2016***

TESI DOCTORAL

ELS PROGRAMES DE DIVERSIFICACIÓ CURRICULAR: EL CAS DE LES
AULES OBERTES.

BONES PRÀCTIQUES I PAUTES PER A LA MILLORA.

(volum II: ANNEXOS)

AUTORA:

MARTA ICART I TRESFÍ

ANY: 2016

PROGRAMA DE DOCTORAT EN CIÈNCIES SOCIALS, EDUCACIÓ I SALUT

“Atenció educativa a les persones amb necessitats educatives especials en l’etapa escolar i els processos d’escolarització de l’alumnat immigrant.”

Dirigida per:

Dra. MONTSERRAT VILÀ SUÑÉ

Memòria presentada per optar al títol de doctor/a per la Universitat de Girona

ÍNDIX

ANNEX 1: RESUM DE TAULES COMPARATIVES DE PDCs ENTRE COMUNITATS AUTÒNOMES DE L'ESTAT ESPANYOL	9
Taula 1.a. Característiques formals: organització i disseny del PDC entre les comunitats autònomes de l'Estat espanyol.....	9
Taula 1.b. Característiques formals: elements constitutius del PDC entre les comunitats autònomes de l'Estat espanyol.....	11
Taula 1.c. Característiques formals: seguiment i avaluació del PDC entre les comunitats autònomes de l'Estat espanyol.....	12
Taula 1.d. Característiques de contingut: finalitat del PDC entre les comunitats autònomes de l'Estat espanyol.....	12
Taula 1.e. Característiques de contingut: estructura curricular del PDC entre les comunitats autònomes de l'Estat espanyol.....	13
Taula 1.f. Característiques de contingut: durada del PDC entre les comunitats autònomes de l'Estat espanyol.....	14
Taula 1.g. Característiques de contingut: distribució horària de matèries del PDC entre les comunitats autònomes de l'Estat espanyol.....	15
Taula 1.h. Característiques de contingut: alumnat del PDC entre les comunitats autònomes de l'Estat espanyol.....	16
Taula 1.i. Característiques de contingut: professorat del PDC entre les comunitats autònomes de l'Estat espanyol.....	19
Taula 1.j. Característiques de contingut: tutoria del PDC entre les comunitats autònomes de l'Estat espanyol.....	20
Taula 1.k. Característiques de contingut: metodologia i recursos del PDC entre les comunitats autònomes de l'Estat espanyol.....	21
Taula 1.l. Característiques de contingut: avaluació alumnat del PDC entre les comunitats autònomes de l'Estat espanyol.....	22
ANNEX 2: ELABORACIÓ D'INSTRUMENTS. TAULES ON ES RELACIONA EL CONTINGUT DELS INSTRUMENTS AMB LES DIMENSIONS, ELS BLOCS D'INDICADORS I ELS INDICADORS....	26
Taula 2.a.: característiques formals dels PDCs: relació blocs d'indicadors, indicadors i contingut de l'instrument (fitxa d'enregistrament per a l'anàlisi de documents).....	26
Taula 2.b.: característiques de contingut dels PDCs: Relació blocs d'indicadors, indicadors i contingut de l'instrument (fitxa d'enregistrament per a l'anàlisi de documents)	27
Taula 2.c.: opinió sobre els PDCs per part del professional d'orientació educativa dels centres de secundària, el tutor de l'alumnat del PDCs i l'alumnat del PDCs: Relació blocs d'indicadors - indicadors i contingut dels instruments (entrevistes).	29
ANNEX 3: MODELS D'INSTRUMENTS.....	35
3.1. FITXA D'ENREGISTRAMENT PER A L'ANÀLISI DE DOCUMENTS	35
3.2. ENTREVISTES.....	39
3.2.1. GUIÓ ENTREVISTA PROFESSORAT ORIENTACIÓ EDUCATIVA	39
3.2.2. GUIÓ ENTREVISTA TUTOR	40
3.2.3. GUIÓ ENTREVISTA ALUMNAT	41

ANNEX 4: VALIDACIÓ DELS INSTRUMENTS.....	43
4.1. CARTA ALS EXPERTS.....	43
4.2. VALIDACIÓ DELS INDICADORS DE LA FITXA D'ENREGISTRAMENT DE DADES PER A L'ANÀLISI DE DOCUMENTS (document 1).....	45
4.3. VALIDACIÓ DELS INDICADORS DE L'ENTREVISTA A PROFESSIONALS DE L'ORIENTACIÓ EDUCATIVA (document 2A)	48
4.4. VALIDACIÓ DE LES PREGUNTES DE L'ENTREVISTA AL PROFESSIONAL DE L'ORIENTACIÓ EDUCATIVA (document 2B)	50
4.5. VALIDACIÓ DELS INDICADORS DE L'ENTREVISTA AL TUTOR DEL PDC (document 3A).....	55
4.6. VALIDACIÓ DE LES PREGUNTES DE L'ENTREVISTA AL TUTOR DEL PDC (document 3B)	57
4.7. VALIDACIÓ DELS INDICADORS L'ENTREVISTA A L'ALUMNE DEL PDC (document 4A)	61
4.8. VALIDACIÓ DE LES PREGUNTES DE L'ENTREVISTA A L'ALUMNE DEL PDC (document 4B).....	62
4.9. BUIDATGE VALIDACIÓ EXPERTS DELS INDICADORS DE LA FITXA D'ENREGISTRAMENT DE DADES PER A L'ANÀLISI DE DOCUMENTS	65
4.10. BUIDATGE VALIDACIÓ EXPERTS DELS INDICADORS DE L'ENTREVISTA AL PROFESSIONAL DE L'ORIENTACIÓ EDUCATIVA	70
4.11. BUIDATGE VALIDACIÓ EXPERTS DE LES PREGUNTES DE L'ENTREVISTA AL PROFESSIONAL DE L'ORIENTACIÓ EDUCATIVA	73
4.12. BUIDATGE VALIDACIÓ EXPERTS DELS INDICADORS DE L'ENTREVISTA AL TUTOR DEL PDC .	78
4.13. BUIDATGE VALIDACIÓ EXPERTS DE LES PREGUNTES DE L'ENTREVISTA AL TUTOR DEL PDC	80
4.14. BUIDATGE VALIDACIÓ EXPERTS DELS INDICADORS L'ENTREVISTA A L'ALUMNE DEL PDC ..	84
4.15. BUIDATGE VALIDACIÓ EXPERTS DE LES PREGUNTES DE L'ENTREVISTA A L'ALUMNE DEL PDC....	86
4.16. RESUM EXPLICATIU SOBRE LA PRESA DE DECISIONS EN RELACIÓ A LES APORTACIONS DELS DIFERENTS EXPERTS.....	91
Taula 4. A. Característiques formals dels PDCs: relació blocs d'indicadors, indicadors i contingut de l'instrument (fitxa d'enregistrament per a l'anàlisi de documents).....	104
Taula 4. B. Característiques de contingut dels PDCs: relació blocs d'indicadors, indicadors i contingut de l'instrument (fitxa d'enregistrament per a l'anàlisi de documents).....	105
Taula 4. C. Opinió sobre els PDCs per part del professional d'orientació educativa dels centres de secundària, el tutor de l'alumnat del PDCs i l'alumnat del PDCs: relació blocs d'indicadors-indicadors i contingut dels instruments (entrevistes).....	107
ANNEX 5: FORMULARI DE CONSENTIMENT DELS PARTICIPANTS A L'ENTREVISTA.....	115
5.1. FORMULARI CONSENTIMENT AL PROFESSIONAL D'ORIENTACIÓ EDUCATIVA DEL CENTRE.....	115
5.2. FORMULARI CONSENTIMENT AL PROFESSORAT DEL PROGRAMA DE DIVERSIFICACIÓ CURRICULAR	116
5.3. FORMULARI CONSENTIMENT A L'ALUMNE DEL PROGRAMA DE DIVERSIFICACIÓ CURRICULAR.	117
5.4. RECURS DE FORMULARIS DE CONSENTIMENTS PER DE LA INVESTIGACIÓ.....	118
5.4.1. FORMULARIS DE CONSENTIMENTS DEL C1	118
5.4.1.1. FORMULARI DE CONSENTIMENT O1	118
5.4.1.2. FORMULARI DE CONSENTIMENT T1.....	119
5.4.1.3. FORMULARI DE CONSENTIMENT A1(1)	120
5.4.1.4. FORMULARI DE CONSENTIMENT A2(1)	121
5.4.2. FORMULARIS DE CONSENTIMENTS DEL C2	122
5.4.2.1. FORMULARI DE CONSENTIMENT O2	122
5.4.2.2. FORMULARI DE CONSENTIMENT T2.....	123

5.4.2.3. FORMULARI DE CONSENTIMENT A1(2).....	124
5.4.2.4. FORMULARI DE CONSENTIMENT A2(2).....	125
5.4.3. FORMULARIS DE CONSENTIMENTS DEL C3	126
5.4.3.1. FORMULARI DE CONSENTIMENT TC3.....	126
5.4.3.2. FORMULARI DE CONSENTIMENT A1(3).....	127
5.4.3.3. FORMULARI DE CONSENTIMENT A2(3).....	128
5.4.4. FORMULARIS DE CONSENTIMENTS DEL C4	129
5.4.4.1. FORMULARI DE CONSENTIMENT O4	129
5.4.4.2. FORMULARI DE CONSENTIMENT T4.....	130
5.4.4.3. FORMULARI DE CONSENTIMENT A1(4).....	131
5.4.4.4. FORMULARI DE CONSENTIMENT A2(4).....	132
5.4.5. FORMULARIS DE CONSENTIMENTS DEL C5	133
5.4.5.1. FORMULARI DE CONSENTIMENT O5	133
5.4.5.2. FORMULARI DE CONSENTIMENT T5.....	134
5.4.5.3. FORMULARI DE CONSENTIMENT A1(5).....	135
5.4.5.4. FORMULARI DE CONSENTIMENT A2(5).....	136
5.4.6. FORMULARIS DE CONSENTIMENTS DEL C6	137
5.4.6.1. FORMULARI DE CONSENTIMENT DC6	137
5.4.6.2. FORMULARI DE CONSENTIMENT A1(6).....	138
5.4.6.3. FORMULARI DE CONSENTIMENT A2(6).....	139
5.4.7. FORMULARIS DE CONSENTIMENTS DEL C7	140
5.4.7.1. FORMULARI DE CONSENTIMENT TC7.....	140
5.4.7.2. FORMULARI DE CONSENTIMENT A1(7).....	141
5.4.7.3. FORMULARI DE CONSENTIMENT A2(7).....	142
5.4.8. FORMULARIS DE CONSENTIMENTS DEL C8	143
5.4.8.1. FORMULARI DE CONSENTIMENT O8.....	143
5.4.8.2. FORMULARI DE CONSENTIMENT T8.....	144
5.4.8.3. FORMULARI DE CONSENTIMENT A1(8).....	145
5.4.8.4. FORMULARI DE CONSENTIMENT A2(8).....	146
5.4.9. FORMULARIS DE CONSENTIMENTS DEL C9	147
5.4.9.1. FORMULARI DE CONSENTIMENT TC9.....	147
5.4.9.2. FORMULARI DE CONSENTIMENT A1(9).....	148
5.4.9.3. FORMULARI DE CONSENTIMENT A2(9).....	149
5.4.10. FORMULARIS DE CONSENTIMENTS DEL C10	150
5.4.10.1. FORMULARI DE CONSENTIMENT TC10.....	150
5.4.10.2. FORMULARI DE CONSENTIMENT A1(10).....	151
5.4.10.3. FORMULARI DE CONSENTIMENT A2(10).....	152
ANNEX 6: TRANSCRIPCIONS D'INSTRUMENTS	154
6.1. C1	154
6.1.1. DC1	154
6.1.2. TRANSCRIPCIÓ ENTREVISTA O1.....	160
6.1.3. TRANSCRIPCIÓ ENTREVISTA T1	164
6.1.4. TRANSCRIPCIÓ ENTREVISTA A1(1).....	167
6.1.5. TRANSCRIPCIÓ ENTREVISTA A2(1).....	169

6.2. C2	170
6.2.1. DC2	170
6.2.2. TRANSCRIPCIÓ ENTREVISTA O2.....	175
6.2.3. TRANSCRIPCIÓ ENTREVISTA T2	178
6.2.4. TRANSCRIPCIÓ ENTREVISTA A1(2).....	181
6.2.5. TRANSCRIPCIÓ ENTREVISTA A2(2).....	183
6.3. C3	185
6.3.1. DC3	185
6.3.2. TRANSCRIPCIÓ ENTREVISTA TC3	195
6.3.3. TRANSCRIPCIÓ ENTREVISTA A1(3).....	199
6.3.4. TRANSCRIPCIÓ ENTREVISTA A2(3).....	200
6.4. C4	202
6.4.1. DC4	202
6.4.2. TRANSCRIPCIÓ ENTREVISTA O4.....	209
6.4.3. TRANSCRIPCIÓ ENTREVISTA T4	212
6.4.4. TRANSCRIPCIÓ ENTREVISTA A1(4).....	215
6.4.5. TRANSCRIPCIÓ ENTREVISTA A2(4).....	216
6.5. C5	218
6.5.1. DC5	218
6.5.2. TRANSCRIPCIÓ ENTREVISTA O5.....	223
6.5.3. TRANSCRIPCIÓ ENTREVISTA T5	225
6.5.4. TRANSCRIPCIÓ ENTREVISTA A1(5).....	228
6.5.5. TRANSCRIPCIÓ ENTREVISTA A2(5).....	230
6.6. C6	231
6.6.1. TRANSCRIPCIÓ ENTREVISTA DC6.....	231
6.6.2. TRANSCRIPCIÓ ENTREVISTA A1(6).....	235
6.6.3. TRANSCRIPCIÓ ENTREVISTA A2(6).....	237
6.7. C7	238
6.7.1. TRANSCRIPCIÓ ENTREVISTA TC7	238
6.7.2. TRANSCRIPCIÓ ENTREVISTA A1(7).....	243
6.7.3. TRANSCRIPCIÓ ENTREVISTA A2(7).....	245
6.8. C8	246
6.8.1. TRANSCRIPCIÓ ENTREVISTA O8.....	246
6.8.2. TRANSCRIPCIÓ ENTREVISTA T8	250
6.8.3. TRANSCRIPCIÓ ENTREVISTA A1(8).....	253
6.8.4. TRANSCRIPCIÓ ENTREVISTA A2(8).....	254
6.9. C9	256
6.9.1. TRANSCRIPCIÓ ENTREVISTA TC9	256
6.9.2. TRANSCRIPCIÓ ENTREVISTA A1(9).....	260
6.9.3. TRANSCRIPCIÓ ENTREVISTA A2(9).....	262
6.10. C10	263
6.10.1. TRANSCRIPCIÓ ENTREVISTA TC10	263
6.10.2. TRANSCRIPCIÓ ENTREVISTA A1(10).....	266
6.10.3. TRANSCRIPCIÓ ENTREVISTA A2(10).....	268

ANNEX 1: RESUM DE TAULES COMPARATIVES DE PDCs ENTRE COMUNITATS AUTÒNOMES DE L'ESTAT ESPANYOL

Taula 1.a. Característiques formals: organització i disseny del PDC entre les comunitats autònomes de l'Estat espanyol

	ESTAT ESPANYOL - MEC	CCAA MADRID	CCAA ANDALUSIA	CCAA RIOJA	CCAA CATALUNYA
MODALITAT					<u>Modalitat A</u> - aula oberta, al centre educatiu. <u>Modalitat B</u> - projecte singular, gestionat pel centre educatiu. Alumne cursa una part o la totalitat de l'àmbit pràctic amb activitats externes al centre. S'estableixen convenis amb ajuntaments i altres entitats locals i institucions per al desenvolupament dels programes. L'horari d'activitats externes ha de ser com a màxim el 40% de l'horari lectiu.
UBICACIÓ	PDC forma part de la proposta curricular de l'etapa com a mesura específica d'atenció a la diversitat.	PDC desenvolupat per incloure'l al projecte educatiu de centre, abans de l'inici de curs.		PDC formarà part del pla d'atenció a la diversitat i s'incorporarà a la programació general anual del centre.	
ELABORACIÓ I COORDINACIÓ	Departament d'orientació amb col·laboració amb els departaments didàctics, coordinats pel cap d'estudis.	Departament d'orientació en col·laboració amb els caps de departaments de coordinació didàctica, a partir de les directrius generals establertes pels òrgans de coordinació docent i dirigits pel cap d'estudis.		Coordinació del tutor del PDC i el professorat que imparteix docència al PDC i departament d'orientació. Cap d'estudis garantirà coordinació, assegurant reunions periodicitat. Concreció currículum dels àmbits i programacions didàctiques, seran elaborades pel professorat que els imparteixi, assessorat pels departaments didàctics i pel	El centre ha d'establir els àmbits i les persones responsables de l'elaboració de la programació didàctica de cada un dels àmbits, que normalment coincidiran amb els que tenen la responsabilitat de la programació de les

				departament d'orientació, o per qui tingui atribuïdes les seves funcions, sota la coordinació del cap d'estudis. Aprovació pel claustre.	matèries que s'hi integrin.
AGRUPAMENT D'ALUMNES	Alumnes de PDC també compartiran matèries amb la resta de l'alumnat del seu curs de referència, integrats en grups ordinaris les matèries del currículum comú i les matèries optatives. PDC pot preveure que la llengua estrangera s'organitzi de manera diferenciada. Excepcionalment, si les condicions del centre ho aconsellen, pot establir-se altres maneres d'agrupament.		Alumnat integrat en grups ordinaris de 3r o 4t d'ESO i cursarà les àrees del currículum bàsic i les matèries optatives pròpies de la tutoria grupal. La inclusió d'alumnat del PDC en grups de referència es farà procurant que hi hagi la major integració possible d'aquest alumnat. No incorporar tot l'alumnat que segueix el PDC en el mateix grup ordinari. Currículum dels àmbits sociolingüístic, científicotecnològic i activitats tutoria específica, es faran al grup PDC.	Alumnat que segueix un PDC formarà un grup específic.	
POSADA EN FUNCIONAMENT		Centres han de comunicar, abans del 30 de juny, a la Direcció d'Àrea Territorial un informe amb la previsió del número d'alumnat que cursarà el PDC i els recursos necessaris.		Cal autorització per al 1r cop de PDC. Centres hauran d'enviar a la direcció general competent en matèria d'escolarització un informe amb la previsió del nombre d'alumnat que cursarà el PDC i els recursos necessaris. Direcció general educativa, amb l'informe de la inspecció tècnica educativa, resoldrà que procedeixi i comunicarà resolució als centres docents abans de l'inici de curs. Autorització anual del PDC, assegurant-se en tot cas, la incorporació al 2n curs del PDC alumnat que hagi cursat el 1r curs.	

				<p>Direcció general competent en matèria d'escolarització autoritzarà abans de l'inici del curs la continuïtat del PDC, un cop comprovat per la inspecció tècnica educativa que es compleixen les condicions i requisits.</p> <p>Director comunica a la inspecció tècnica educativa, les altes i les baixes d'alumnat.</p>	
--	--	--	--	--	--

Taula 1.b. Característiques formals: elements constitutius del PDC entre les comunitats autònomes de l'Estat espanyol

	ESTAT ESPANYOL - MEC	CCAA MADRID	CCAA ANDALUSIA	CCAA RIOJA	CCAA CATALUNYA
	<p>Elements del PDC en funció de la durada d'un o dos anys:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Principis pedagògics, metodològics i d'organització - Criteris i procediments per determinar l'alumnat que s'incorpori al PDC en coherència amb els criteris d'avaluació i promoció establerts pel centre en la seva proposta curricular - Horari setmanal i criteris per a l'agrupament de l'alumnat i l'organització dels espais i recursos materials - Programació didàctica amb referència explícita als criteris d'avaluació. - Determinació matèries optatives adequades al PDC, tant si corresponen a l'oferta general dels 2 últims cursos de l'etapa com si són específiques dels PDCs - Criteris i procediments per a l'avaluació i revisió del PDC 	<p>Elements del PDC:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Fonamentació pedagògica, metodològica/organitzativa - Criteris per agrupament d'alumnat i organització de recursos - Orientacions metodològiques - Programació dels àmbits i matèries que formen el programa - Determinació de matèries optatives, de l'oferta del centre pels cursos de 3r i 4t de l'ESO, que es considerin adequades per a l'alumnat que faci aquests cursos - Orientacions per a l'acció tutorial 			<p>PDC ha d'especificar:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Principis pedagògics, metodològics i d'organització - Criteris i procediments d'assignació d'alumnat - Criteris organitzatius (d'agrupament d'alumnat, espais, horaris i utilització de recursos materials) - Programació didàctica dels àmbits - Programació didàctica de matèries no integrades en àmbits (concreció d'objectius, continguts i criteris d'avaluació) - Criteris d'acreditació per a l'alumnat - Criteris i procediments per a l'avaluació i revisió del PDC

Taula 1.c. Característiques formals: seguiment i avaluació del PDC entre les comunitats autònomes de l'Estat espanyol

	ESTAT ESPANYOL - MEC	CCAA MADRID	CCAA ANDALUSIA	CCAA RIOJA	CCAA CATALUNYA
ELABORACIÓ DE LA MEMÒRIA	<p>Departament d'orientació elabora, al final de cada curs, una memòria que inclogui:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Informe sobre el progrés de l'alumnat que ha seguit un PDC - Valoració del funcionament del PDC i, en el seu cas, una proposta de modificació 			<p>Departament d'orientació i l'equip docent del grup de PDC, elaboraran, al final de cada curs, una memòria que inclogui:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Informe sobre el progrés de l'alumnat que ha seguit el PDC - Valoració del funcionament del PDC i, en el seu cas, proposta de modificació <p>A l'acabar el curs, la comissió de coordinació pedagògica, amb la col·laboració dels diferents departaments, avaluarà el PDC i inclourà propostes de modificació.</p>	
TRÀMIT ADMINISTRATIU	<p>Modificacions dels PDCs que es proposin a cada final de curs hauran de ser informades positivament per la inspecció educativa abans de posar-se en funcionament.</p>			<p>Inspecció tècnica educativa contemplarà, al pla general d'actuació anual, el seguiment i avaluació del PDC. Conclusions remeses direcció general competent en matèria de gestió de centres.</p>	

Taula 1.d. Característiques de contingut: finalitat del PDC entre les comunitats autònomes de l'Estat espanyol

	ESTAT ESPANYOL - MEC	CCAA MADRID	CCAA ANDALUSIA	CCAA RIOJA	CCAA CATALUNYA
	<p>Assolir els objectius generals de l'etapa de l'ESO, garantir l'assoliment de les competències bàsiques i, conseqüentment, obtenir el títol de graduat en ESO. Aquest també s'adaptarà a les circumstàncies personals de l'alumnat.</p>	<p>Assolir els objectius i competències bàsiques de l'ESO i el títol de graduat en ESO.</p>		<p>Assolir els objectius i les competències bàsiques de l'etapa i, conseqüentment, el títol de graduat en ESO.</p>	<p>Assolir els objectius i les competències bàsiques de l'etapa i, conseqüentment, el títol de graduat en ESO.</p>

Taula 1.e. Característiques de contingut: estructura curricular del PDC entre les comunitats autònomes de l'Estat espanyol

	ESTAT ESPANYOL - MEC	CCAA MADRID	CCAA ANDALUSIA	CCAA RIOJA	CCAA CATALUNYA
	<p>Inclou dos àmbits específics i com a mínim 3 matèries.</p> <ul style="list-style-type: none"> - L'àmbit científicotecnològic integra continguts de 3r i 4t d'ESO de matemàtiques, ciències de la naturalesa i tecnologies. - L'àmbit lingüísticosocial integra continguts de 3r i 4t curs de ciències socials, geografia i història i llengua castellana i literatura. - La matèria de llengua estrangera s'imparteix en cada un dels 2 anys de durada del PDC. <p>Els centres completen els PDC amb algunes de les matèries d'educació física, educació plàstica i visual, música, educació ètico-cívica i informàtica. Es vol garantir el tractament dels continguts que són comuns a tot l'alumnat en l'etapa i afavorir que aquestes matèries es cursin en un grup ordinari. Les matèries optatives que s'ofereixen a aquest alumnat pot ser de l'oferta ordinària del centre per als 2 últims cursos de l'etapa o matèries específiques establertes a tal efecte.</p>	<p>Està integrat per àmbits, amb un currículum adaptat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Científicotecnològic - Lingüísticosocial - Llengua estrangera - Matèries del currículum comú (música, educació plàstica i visual, educació física) - Una matèria optativa - Ensenyament de la religió catòlica, la història i cultura de les religions o ensenyaments alternatius - Una hora de tutoria setmanal <p>L'alumnat s'agrupa en grups específics de diversificació i tenen un grup de referència amb el que fan les matèries del currículum comú, la matèria optativa, religió-ensenyaments alternatius. La llengua estrangera es pot impartir també en el grup específic si els recursos propis del centre ho permeten.</p>	<p>Inclou els següents elements:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Elements formatius de l'àmbit sociolingüístic, seleccionats entre els objectius i continguts curriculars corresponents a 3r i 4t d'ESO, de les àrees de llengua castellana i literatura i de ciències socials, geografia i història. La selecció d'aquests elements formatius es realitzarà tenint en compte el seu caràcter nuclear, la seva rellevància social i cultural, el seu sentit per l'alumnat, la seva funcionalitat i la seva capacitat per facilitar el desenvolupament d'aprenentatges significatius i la consecució dels objectius generals de l'etapa. - Com a mínim tres àrees del currículum bàsic del curs en el qual s'iniciï el PDC, que seran elegides per l'alumnat entre aquelles que no hagin estat incloses en els àmbits formatius anteriors. El departament d'orientació assessorarà a l'alumnat perquè l'elecció que aquest faci sigui realista a les seves característiques i necessitats. - Activitats formatives pròpies de la tutoria. Una part d'aquestes activitats serà impartida pel professorat tutor dels grups de referència de 3r o 4t d'ESO i es 	<p>Inclou àmbits i matèries:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Àmbit lingüísticosocial, amb aspectes bàsics del currículum corresponent a matèries de llengua castellana i literatura i ciències socials, geografia i història. Al segon any incorporarà els continguts d'educació ètico-cívica. - Àmbit científic, amb aspectes bàsics del currículum corresponent a les matèries de tecnologia, complementats amb continguts de la matèria d'educació visual i plàstica. Al 2n any incorporarà continguts de la matèria d'informàtica. - Llengua estrangera amb un currículum adaptat. - Educació física i els ensenyaments de religió (religió confessional o història i cultura de les religions) o, l'atenció educativa pels qui no optin als ensenyaments de religió. - 1 matèria optativa cada curs, de les d'iniciació professional ofertades pel centre. Es podrà incloure "Empresa Jove Europea". 	<p>S'estructura en tres àmbits, que han d'incloure els aspectes bàsics:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Àmbit de caràcter lingüísticosocial: inclou els aspectes bàsics de les matèries de ciències socials, geografia i història, educació per a la ciutadania i els drets humans, llengua catalana, llengua castellana i, si escau, la primera llengua estrangera. - Àmbit científic i tecnològic: inclou els aspectes bàsics de les matèries de matemàtiques, ciències de la naturalesa i tecnologies. - Àmbit pràctic: consisteix en activitats estructurades de caràcter pràctic i funcional que promoguin l'adquisició de les habilitats personals necessàries per a la vida adulta i professional. Al mateix temps es desenvoluparan activitats que contribueixin a l'orientació professional dels alumnes. <p>L'alumnat ha de cursar, a</p>

			<p>farà de manera conjunta amb la resta d'alumnat d'aquests grups. Una altra part de les activitats de tutoria serà impartida per l'orientador del centre que tindrà un caràcter específic pels grups d'alumnat que cursen el PDC.</p> <p>- Matèries optatives, fins a completar l'horari setmanal de 30 hores lectives. Aquestes matèries seran elegides per l'alumnat entre aquelles que formen part de l'oferta que, amb caràcter general, realitza el centre pels cursos del segon cicle de l'etapa.</p>	<p>- 1 hora de tutoria.</p> <p>Curriculum de llengua estrangera tindrà un enfocament comunicatiu i tindrà una organització de continguts i una metodologia que permeti a l'alumnat del PDC assolir les habilitats bàsiques de la comunicació lingüística. Aquesta matèria haurà de cursar-se en el grup de PDC i podrà incorporar-se a l'àmbit lingüístic-social.</p>	<p>més, un mínim de tres matèries amb el grup ordinari, si cal amb adaptacions de la programació ordinària. Aquestes matèries les decideix el centre educatiu en funció de les característiques de l'alumnat i d'acord amb els criteris següents:</p> <ul style="list-style-type: none"> - En tots els casos la primera llengua estrangera, quan no s'hagi optat per integrar-la en l'àmbit corresponent, i l'educació física. - Les matèries del currículum comú no incloses en els àmbits i, si escau, les matèries optatives.
--	--	--	--	---	--

Taula 1.f. Característiques de contingut: durada del PDC entre les comunitats autònomes de l'Estat espanyol

	ESTAT ESPANYOL - MEC	CCAA MADRID	CCAA ANDALUSIA	CCAA RIOJA	CCAA CATALUNYA
	<p>Dos cursos acadèmics.</p> <p>De totes maneres, es poden establir PDC d'1 any de durada per qui s'incorpori després d'haver cursat 4t d'ESO.</p>	<p>Dos cursos acadèmics</p>	<p>Un curs acadèmic.</p> <p>De totes maneres, quan el progrés de l'alumnat en el seu procés d'aprenentatge ho requereixi, la durada del PDC es podrà allargar a un 2n curs acadèmic en el cas d'alumnat que no hagi cursat el 3r curs d'ESO. Això serà possible sempre i quan existeixin possibilitats reals que amb això l'alumnat podrà assolir el títol de graduat en ESO i ho permetin els</p>	<p>De caràcter general, dos cursos acadèmics.</p>	<p>1 o 2 cursos acadèmics segons els alumnes:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Alumnat que s'hi incorpora en acabar el 2n curs de l'ESO i alumnat que s'hi incorpora durant el 3r curs de l'ESO tindran una durada de 2 cursos. - Alumnat de 4t d'ESO que ha cursat 3r i ja han repetit una vegada a l'etapa, PDC serà d'1 curs,

			requisits de l'edat.		<p>o s'incorporarà directament al 2n curs del PDC en cas que aquest tingui una durada de 2 cursos.</p> <p>- Alumnat que s'hi incorpora en acabar 4t d'ESO, la durada del programa serà d'1 any.</p> <p>Accés a PDC ha de respectar els límits d'edat establerts en la normativa escolarització obligatòria.</p>
--	--	--	----------------------	--	---

Taula 1.g. Característiques de contingut: distribució horària de matèries del PDC entre les comunitats autònomes de l'Estat espanyol

	ESTAT ESPANYOL - MEC	CCAA MADRID	CCAA ANDALUSIA	CCAA RIOJA	CCAA CATALUNYA
			<p>Trenta hores. Els criteris són:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Els elements formatius dels àmbits sociolingüístics i científicotecnològics, fins a un màxim de 12 hores setmanals. S'assignaran a cada àmbit atenent a les necessitats educatives de l'alumnat que segueixen el PDC. Equilibri entre el número d'hores setmanals dedicades a cada àmbit. - Àrees del currículum bàsic: 7-10 hores setmanals, en funció del nombre d'àrees que seleccioni l'alumnat. - Matèries optatives: 5-8 hores setmanals, depenent del nombre de matèries escollides. - Activitats de tutoria: fins a 3 hores setmanals, de les que una correspondrà a la de tutoria en el grup de referència i la resta a 	<p>30 hores setmanals.</p> <p>L'estructura horària s'haurà d'ajustar a cadascun dels àmbits i matèries en els dos anys en què es distribueixen els continguts del PDC.</p>	<p>Un total de 30 hores, criteris següents:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tutoria: d'1 a 2 hores. - Matèries del currículum a l'aula ordinària: de 5 a 7 hores. - Matèries específiques organitzades entorn dels àmbits: d'11 a 13 hores. - Àmbit pràctic: de 10 a 12 hores.

			la tutoria específica que imparteix l'orientador del centre al grup de PDC.		
--	--	--	---	--	--

Taula 1.h. Característiques de contingut: alumnat del PDC entre les comunitats autònomes de l'Estat espanyol

	ESTAT ESPANYOL - MEC	CCAA MADRID	CCAA ANDALUSIA	CCAA RIOJA	CCAA CATALUNYA
PERFIL	<p>Alumnat pot participar en aquests programes des de 3r d'ESO. També ho pot fer, amb caràcter excepcional, el qui un cop hagi fet 2n d'ESO no estigui en condicions de promocionar a tercer i ja hagi repetit un cop en l'etapa.</p> <p>Excepcionalment, per a l'alumnat més grans de 17 anys que hagi estat 2 anys a 3r d'ESO sense superar-lo, es pot proposar la seva incorporació a un PDC d'1 any.</p>	<p>Pot participar al PDC alumnat que hagi cursat 3r d'ESO. També hi té accés l'alumnat de 2n que no està en condicions de promocionar a 3r i hagi repetit algun cop en l'etapa. L'alumnat s'incorpora al primer curs del PDC i al 2n quan ja hagi cursat 4t o el qui hagi cursat 3r i disposi d'1 any d'escolarització. A part dels requisits anteriors, l'alumnat s'ha d'haver trobat amb dificultats generalitzades d'aprenentatge, no necessàriament atribuïdes a l'estudi, i que estigui en una situació de risc evident de no assolir el títol en graduat en ESO. També ha de comptar amb una actitud i interès cap al programa.</p>	<p>Perfil alumnat del PDC ha de reunir els següents requisits:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Haver cursat el 2n d'ESO, no estar en condicions de promocionar al següent curs i haver repetit alguna vegada aquesta etapa. - Presentar dificultats evidents per assolir el títol de graduat en ESO seguint el currículum amb l'estructura general de l'etapa. - Haver estat objecte d'altres mesures d'atenció a la diversitat anteriorment, inclosa, en el seu cas, l'adaptació curricular significativa, sense que les mateixes hagin resultat suficients per a la recuperació de les dificultats d'aprenentatge detectats. - Existir possibilitats reals de que la incorporació al PDC podran desenvolupar les capacitats previstes en els objectius generals de l'etapa i, en conseqüència, obtenir el títol de graduat en ESO. - Presentar motivació i interès cap als estudis, així com actituds favorables per la seva 	<p>A 3r i 4t d'ESO, la incorporació serà voluntària i es proposarà sempre que ja hi hagi hagut l'aplicació d'altres mesures d'atenció a la diversitat.</p> <p>Podran participar al PDC de 1r curs, aquells alumnes que es trobin en les següents situacions:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Haver cursat 2n d'ESO, no estar en condicions de promocionar a 3r i haver repetit ja alguna vegada l'etapa. - Haver cursat 3r d'ESO per primer cop, no haver repetit en l'etapa i no estar en condicions de promocionar a 4t d'ESO. <p>Podrà incorporar-se a 2n curs del PDC l'alumnat que prové del 1r curs del PDC, el qui hagi fet 4t d'ESO o que hagi cursat dos cops 3r, o que hagi cursat 3r d'ESO una vegada i hagi fet els 17 anys o els faci en l'any natural en el que s'incorpora al PDC.</p> <p>Excepcionalment, i per determinat alumnat, es podrà sol·licitar la seva incorporació al PDC ja començat. Així, al llarg del primer trimestre del curs, sempre que es compleixin les condicions establertes anteriorment i amb l'informe</p>	<p>Hi pot participar l'alumnat que, pel fet de presentar dificultats generalitzades d'aprenentatge i un baix nivell de competències en la majoria de matèries, té compromès l'assoliment dels objectius de l'etapa i que compleixen, a més, un dels requisits següents:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Alumnat que en acabar de cursar 4t curs de l'ESO no compleixen els requisits de titulació. - Alumnat a partir del 3r curs d'ESO, que només es pot incorporar als PDCs després de l'oportuna avaluació i a proposta de l'equip docent. - Alumnat que, havent cursat el 2n d'ESO, no està en condicions de passar a 3r i ja han repetit un curs a l'etapa. <p>La incorporació en un PDC és voluntària, per la qual cosa requereix l'acceptació tant de l'alumnat com dels seus pares o tutors legals. La participació en aquests</p>

			incorporació al PDC.	favorable de la inspecció tècnica educativa l'alumnat podrà incorporar-se al programa.	programes s'ha de presentar a l'alumnat com una oportunitat per millorar els aprenentatges i assolir les competències bàsiques i, per tant, s'ha de requerir el compromís d'aprofitar l'oportunitat que se'ls ofereix.
PROCEDIMENT D'INCORPORACIÓ	<p>Procediment incorporació de l'alumnat al PDC:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Proposta raonada de l'equip docent del grup al qual pertany l'alumne, mitjançant un informe presentat pel tutor i adreçat al cap d'estudis. En aquest cal indicar el grau de competència curricular assolida a les diferents àrees o matèries fetes, així com els suggeriments oportuns per a l'aplicació, en el seu cas, del PDC. Com que aquesta mesura té caràcter extraordinari, l'informe ha de justificar la proposta. - Informe del departament d'orientació que inclogui les conclusions de l'avaluació psicopedagògica de l'alumne, així com la seva opinió i la dels seus pares. - Celebració d'una sessió especial amb el tutor, cap de departament d'orientació i cap 	<p>A l'inici del 3r trimestre de curs, l'equip d'avaluació analitza la situació escolar de l'alumnat que, per presentar dificultats generalitzades d'aprenentatge, es troben en situació de risc de no assolir el títol de graduat en ESO si continuen cursant l'etapa amb l'organització del currículum i la metodologia establertes. D'aquesta anàlisi s'emet un informe al cap d'estudis el qual explicarà a la família interessada i al departament d'orientació que inicia una valoració psicopedagògica de l'alumnat. Un cop acabades les proves extraordinàries d'avaluació de setembre, l'equip d'avaluació emet un informe en el que s'indiquen el grau de</p>	<p>Es realitzarà de la següent manera:</p> <ul style="list-style-type: none"> - L'equip docent, coordinat pel professor tutor al qual pertany l'alumne, davant la constatació de les dificultats d'aplicació d'altres mesures d'atenció a la diversitat que prèviament hagin estat esgotades, valorarà si hi ha possibilitats de consecució dels objectius generals de l'etapa seguint la via ordinària del currículum. Amb aquesta valoració, es considerarà la conveniència de què l'alumne s'integri el pròxim curs en un PDC com a mesura extraordinària que li permeti assolir aquests objectius. Després d'aquesta valoració, el professor tutor emetrà un informe que serà facilitat al cap de departament d'orientació. - El departament d'orientació procedirà a realitzar una avaluació psicopedagògica de l'alumne, i en redactarà un informe que s'adjuntarà a la proposta de l'equip docent. 	<p>Procediment:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Durant l'últim trimestre del curs immediatament anterior al de la incorporació al PDC, l'equip d'avaluació de cada grup, realitzarà una proposta acadèmica. Haurà d'especificar-se els motius pels quals es considera que aquesta mesura és més adequada que les previstes amb caràcter general en el pla d'atenció a la diversitat. - El cap d'estudis traspasarà la proposta acadèmica al cap del departament d'orientació, per una valoració dels alumnes proposats. - Quan director hagi analitzat la proposta acadèmica i psicopedagògica, amb informe del departament d'orientació, el cap d'estudis, amb tutor i cap dels departament d'orientació o qui tingui atribuïdes les seves funcions, es reunirà amb l'alumne i els seus pares o representants legals per informar-los de les característiques generals del 	

	psicopedagògica haurà de concloure amb proposta de mesures educatives que es considerin més adequades i amb orientacions que permetin concretar el PDC per aquest alumne.	al PDC. El servei d'inspecció educativa supervisarà que el procediment es porti a terme. Aquest ha d'acabar amb suficient temps perquè l'alumnat s'incorpori al programa a l'inici del nou curs acadèmic.			
NOMBRE	No superior a 15. Donat el caràcter excepcional del PDC, les direccions provincials, amb previ informe de la inspecció educativa, podran autoritzar que les matèries de disseny específic siguin impartides a un nombre inferior d'alumnat a l'establert.	El número d'alumnes per grup no pot ser superior a 15 ni inferior a 10 alumnes.	Amb caràcter general, no haurà de superar el nombre de 15 alumnes.	No superior 15 ni inferior 10. Excepcionalment la Direcció General pot autoritzar grups amb mínim de 8 alumnes si no suposa un increment de les necessitats de professorat. També pot incrementar-se fins a un 10% en cas de necessitats valorades per la inspecció tècnica.	

Taula 1.i. Característiques de contingut: professorat del PDC entre les comunitats autònomes de l'Estat espanyol

	ESTAT ESPANYOL - MEC	CCAA MADRID	CCAA ANDALUSIA	CCAA RIOJA	CCAA CATALUNYA
ASSIGNACIÓ	Els àmbits lingüísticosocial, i científicotecnològic són impartits per professorat del departament d'orientació de suport a les àrees de llengua i ciències socials i de ciències o tecnologia. Si el nombre d'hores de les àrees específiques és superior a les que poden ser assumides per aquest professorat, podran ser impartides per catedràtics i professorat d'ensenyament secundari amb l'especialitat corresponent.	Correspon al professorat de la matèria. Quan no pot ser possible, és impartit pel professorat d'algun dels departaments de coordinació didàctica als que estigui atribuïdes les matèries. Correspon a la direcció del centre l'atribució dels respectius àmbits al professorat, a proposta del cap d'estudis.	Equip docent integrat per professors del centre: - Professorat que imparteixin els àmbits sociolingüístic i científicotecnològic. - Professors que imparteixen les àrees bàsiques del currículum i les matèries optatives elegides per l'alumnat que cursa el PDC. - L'orientador del centre, com a responsable d'impartir les activitats formatives de la tutoria específica. - Els tutors dels grups ordinaris de 3r i 4t d'ESO en els quals	Àmbits lingüísticosocial, científic i pràctic impartits pel professorat de suport als àmbits integrats en el departament d'orientació. Quan un àmbit no pugui ser impartit per aquest professorat serà impartit pel professorat d'algun dels departaments didàctics als que estigui atribuïda la matèria. En aquest cas, correspondrà a la direcció del centre l'atribució dels respectius àmbits al professorat, a proposta del	Reduir el nombre de professorat perquè un mateix professor imparteixi continguts de més d'una matèria, de manera interdisciplinària. El professorat que imparteixi el PDC ha de ser prioritàriament professorat amb experiència docent i amb estabilitat en el centre. Professorat del PDC ha de fer un seguiment individualitzat de l'activitat de l'alumnat i disposar d'un registre de l'evolució dels seus aprenentatges. El centre ha de determinar els professorat que farà el seguiment de l'alumnat que faci

			estigui integrat aquest alumnat seran els encarregats de coordinar l'equip docent, amb el suport i assessorament del departament d'orientació.	cap d'estudis.	activitats pràctiques fora del centre.
REUNIONS	Equip docent del PDC es reunirà 1 cop al mes com a mínim per fer el seguiment del procés d'ensenyament i aprenentatge.			Cap d'estudis garantirà coordinació del PDC, amb reunions de periodicitat que es cregui convenient.	

Taula 1.j. Característiques de contingut: tutoria del PDC entre les comunitats autònomes de l'Estat espanyol

	ESTAT ESPANYOL - MEC	CCAA MADRID	CCAA ANDALUSIA	CCAA RIOJA	CCAA CATALUNYA
TUTOR	Cada grup de diversificació curricular tindrà assignat un tutor d'entre el professorat que imparteixi el major nombre d'hores.	Alumnat tindrà un període setmanal de tutoria que va a càrrec, preferentment, d'un del professorat que imparteix un dels àmbits al grup de PDC. Es procura mantenir la continuïtat del tutor del grup de PDC al llarg dels 2 anys de durada del PDC.	L'acció tutorial serà desenvolupada de manera coordinada pel professor tutor del grup ordinari de 3r o 4t d'ESO en el que estigui integrat l'alumnat i per l'orientador del centre que serà el responsable d'impartir les activitats formatives de la tutoria específica.	Tutoria alumnat del PDC correspondrà a 1 dels professors dels àmbits, i comptarà amb programa específic adaptat a les característiques, sota l'assessorament del departament d'orientació. Tutor assignat al 1r curs del PDC hauria de continuar fins al 2n curs.	Tutoria individualitzada i continua. Distribuïda entre el professorat que imparteix la docència al grup. En tot cas, un dels tutors farà la coordinació de l'equip docent. Convé que el tutor de l'alumnat sigui el mateix durant els 2 anys del PDC i disposi d'assessorament psicopedagògic especialitzat.
HORES	1 o 2 hores activitats de tutoria amb el grup des del principi a la fi del PDC. Si hi ha la dedicació d'1 altra hora de tutoria impartida per a un altre professor, haurà de quedar garantit la coordinació entre els dos.	Període setmanal no concretat.	Els centres podran disposar fins a un màxim de 3 hores lectives setmanals.	1 hora.	1 o 2 hores setmanals.
ACTIVITATS		Activitats de tutoria s'aborden estratègies i tècniques de treball intel·lectual i activitats per a l'increment de l'autoestima i	Activitats de tutoria específica desenvolupen aspectes més concrets i ajustats a característiques i a personalitat de l'alumnat, incloses estratègies i		

		la millora de les habilitats socials de l'alumnat. També s'incideix en el seguiment acadèmic de l'alumnat en el PDC, l'orientació acadèmica i professional, la integració en el grup de referència, la millora de la convivència en la pròpia aula i en el centre, i en el contacte amb les famílies.	tècniques d'estudi. També activitats per a la millora de les capacitats d'assimilació, raonament, ordenació i expressió d'idees, i per a l'increment de l'autoestima i les habilitats socials. Activitats tutoria grupal amb finalitat afavorir la integració de l'alumnat en el grup de referència.		
INFORMACIÓ FAMÍLIES	Informació alumnat i famílies del funcionament PDC segueix l'establert per a l'avaluació de l'ESO.				

Taula 1.k. Característiques de contingut: metodologia i recursos del PDC entre les comunitats autònomes de l'Estat espanyol

	ESTAT ESPANYOL - MEC	CCAA MADRID	CCAA ANDALUSIA	CCAA RIOJA	CCAA CATALUNYA
METODOLOGIA	Metodologia específica a través d'uns continguts, activitats pràctiques i matèries diferents a les establertes de caràcter general.	És una mesura d'atenció a la diversitat a l'alumnat que, amb una oportuna avaluació, precisa d'una organització dels continguts i matèries dels currículum diferent a l'establert amb caràcter general i d'una metodologia específica.		Metodologia específica a través d'una organització de continguts, activitats pràctiques i matèries del currículum diferent al general. PDC es concep metodològicament en un context funcional, en el que conflueixen els continguts del currículum, que han de ser tractats i exposats de manera pràctica i motivadora, seleccionant aquells que resultin imprescindibles pels aprenentatges posteriors i que contribueixin al desenvolupament de les CCBB.	Organització de continguts i matèries del currículum diferent a l'establerta amb caràcter general i una metodologia específica i personalitzada. PDC es pot desenvolupar per mitjà de projectes interdisciplinaris. Haurà d'aplicar una metodologia didàctica funcional i una organització dels continguts i les activitats d'aprenentatge globalitzada, fomentar el treball cooperatiu, així com incorporar les TIC (tecnologia de la informació i comunicació) com a eina d'aprenentatge de les

					matèries.
RECURSOS					Departament Ensenyament posa a disposició del professorat i alumnat del PDC un entorn virtual específic <i>Kampus</i> per tal de facilitar el treball en TIC i possibilitar l'intercanvi entre programes de diferents instituts.

Taula 1.1. Característiques de contingut: avaluació alumnat del PDC entre les comunitats autònomes de l'Estat espanyol

	ESTAT ESPANYOL - MEC	CCAA MADRID	CCAA ANDALUSIA	CCAA RIOJA	CCAA CATALUNYA
CRITERIS GENERALS	Alumnat tindrà com a referent fonamental les competències bàsiques i els objectius de l'educació secundària obligatòria, així com els criteris d'avaluació específics del PDC.	Avaluació serà igual que a la resta d'alumnat del centre, contínua i diferenciada, segons els diferents àmbits i materials del currículum.	Avaluació de l'alumnat que segueix el PDC intervindrà el conjunt de professors que formen el PDC. Avaluació tindrà en compte el que s'estableix amb caràcter general de l'ESO.	Alumnat del PDC tindrà com a referent fonamental les CCBB i els objectius de l'ESO, així com els criteris d'avaluació establerts en el PDC per a cada àmbit i per a cada matèria. Avaluació de l'alumnat del PDC serà, igual que per a la resta d'alumnat, contínua i diferenciada, segons els diferents àmbits i matèries del currículum. Alumnat del PDC serà avaluat pel seu equip docent, format per la totalitat del professorat que els imparteixi classe. A l'acabar el PDC, es formularà un consell orientador sobre el futur acadèmic i professional de l'alumne, amb caràcter confidencial i no vinculant.	Referent les CCBB i els objectius de l'ESO, també els criteris d'avaluació específics del PDC. Avaluació ha de ser, com la de la resta d'alumnat, contínua. També global i diferenciada segons els diferents àmbits, projectes interdisciplinaris i matèries del PDC. Quan el progrés de l'alumnat no respongui als objectius previstos en el PDC, es prendran les mesures educatives pertinents. Avaluació la fa l'equip docent que imparteixi ensenyaments a l'alumnat del PDC, coordinat pel tutor del grup.

<p>RECUPERACIÓ</p>		<p>A l'acabar curs del PDC, es podrà fer una prova extraordinària, al setembre, destinada a la recuperació.</p> <p>Recuperació dels àmbits amb qualificació negativa només serà possible mitjançant les proves extraordinàries a l'acabar 2n curs de PDC. Per recuperar matèries pendents del 1r curs del PDC se seguirà el procediment establert amb caràcter general.</p>		<p>Al finalitzar cadascun dels cursos del PDC, alumnat podrà realitzar una prova extraordinària al setembre, destinada a possibilitar la recuperació de les matèries. Mentre l'alumnat cursi el PDC, no es considerarà com a pendents les matèries no superades corresponents als cursos de primer i/o 2n d'ESO.</p> <p>Recuperació àmbits amb qualificació negativa no només serà possible mitjançant proves extraordinàries a l'acabar el 2n curs del PDC.</p> <p>Alumnat avaluats negativament en alguna de les matèries del 1r any del PDC hauran de recuperar al llarg del 2n any amb les mesures dels departaments.</p> <p>No es podrà repetir el primer curs del PDC ni tornar a l'ensenyament de règim general un cop s'hagi incorporat al PDC.</p>	<p>En qualsevol dels 2 cursos del PDC l'alumnat pot fer activitats extraordinàries, destinades a possibilitar la recuperació dels àmbits, projectes interdisciplinaris o matèries amb qualificació negativa, i ho farà en els mateixos termes plantejats amb caràcter general.</p>
<p>REPETICIÓ</p>	<p>Alumnat que a l'acabar el PDC no estigui en condicions d'obtenir el títol de graduat en ESO i compleixi els requisits d'edat pot romandre un 1 més al programa.</p>	<p>Alumnat que a l'acabar el PDC no estan en condicions d'obtenir el títol de graduat en ESO poden romandre 1 any al mateix sempre que disposin d'un 1 més de</p>	<p>Cada curs del PDC podrà repetir-se 1 cop, si l'alumnat no sobrepassa els 18 anys. Alumnat amb nee, un cop esgotades les repeticions ordinàries i no sobrepassi els 20 anys, disposarà d'una permanència extraordinària</p>	<p>Només es podrà romandre 1 any més en el 2n dels cursos que el formen, sempre que l'alumnat no estigui en condicions d'obtenir el títol de graduat en ESO.</p>	<p>Alumnat que en acabar el PDC no estigui en condicions d'obtenir el títol de graduat en ESO i compleixi els requisits d'edat establerts legalment pot romandre 1 curs més en el PDC. Tanmateix, l'alumnat pot</p>

		permanència a l'etapa.	que se sol·licitarà a la delegació provincial. Repetició acompanyada per oportunes i adequades mesures de suport i reforç.		incorporar-se als Programes de Qualificació Professional Inicial (PQPI)-Programes de Formació i Inserció (PFI) si compleix requisits d'accés.
PROMOCIÓ			Si després repetició, alumnat no reuneix els requisits per passar de curs, l'equip d'avaluació, assessorat pel departament d'orientació i amb consulta als pares, decidirà promoció al curs següent, amb mesures: - Alumnat repetidor 1r passa a 2n d'ESO, amb mesures de reforç i adaptació curricular. - Alumnat repetidor 2n o 3r d'ESO pot incorporar-se a 3r o 4t d'ESO, amb mesures de reforç i adaptació curricular, o bé, a PDC si reuneix els requisits de la normativa. - Alumnat repetidor 4t d'ESO pot incorporar-se a PDC, si no l'ha cursat i reuneix els requisits de la normativa.		Si en finalitzar el 1r curs del PDC l'equip docent considera que l'alumnat ha assolit en grau suficient els objectius i les CCBB i sempre que aquesta mesura afavoreixi el seu desenvolupament escolar i personal, l'equip docent pot decidir que faci el 4t curs d'ESO seguint el currículum general a l'aula ordinària, si cal amb adaptacions o ajustaments de la programació general o mesures de reforç.
QUALIFICACIONS				Qualificacions àmbits amb els mateixos terminis que en els de matèries i expressats numèricament.	
TITULACIÓ	Alumnat obtindrà el graduat en ESO si supera tots els àmbits i matèries que l'integren. També podran obtenir aquest títol els qui, havent superat els àmbits científicotècnic i lingüísticosocial, tinguin una avaluació negativa en una d'aquestes matèries, i excepcionalment en tres,	Obtenen el títol de graduat en ESO si superen tots els àmbits i matèries del PDC. Poden obtenir títol aquells que, havent superat els 2 àmbits, tinguin una avaluació negativa en 1 o 2 matèries, i excepte en 3, sempre que la càrrega		Alumnat PDC obtindrà el títol de graduat en ESO si supera tots els àmbits i les matèries que l'integren. Podran obtenir aquest títol els que, havent superat els àmbits lingüísticosocial i científic, tinguin avaluació negativa en 1 o 2 matèries, en l'àmbit pràctic, o en 1	Alumnat PDC obté el títol de graduat en ESO si supera tots els àmbits i matèries que integren el PDC. També pot obtenir el títol l'alumnat que, havent superat els 3 àmbits, tingui avaluació negativa d'1 o 2 matèries, o excepcionalment de 3, sempre que a criteri de l'equip docent hagi assolit les

	sempre i quan a criteri de l'equip docent hagin assolit les competències bàsiques i els objectius de l'etapa.	horària setmanal de les matèries no superades sigui inferior a 9 hores i que la valoració de l'equip d'avaluació constati l'assoliment les CCBB i els objectius de l'etapa.		matèria i l'àmbit pràctic.	CCBB i els objectius de l'etapa.
DOCUMENTACIÓ			Resultats avaluació final seran recollits en actes d'avaluació dels grups de referència de 3r i 4t d'ESO que formin part.	Documents d'avaluació del PDC seguint el procediment establert, promoció i titulació de l'alumnat que cursa ESO, amb excepció de les actes d'avaluació final dels cursos 1r i 2n del PDC.	

ANNEX 2: ELABORACIÓ D'INSTRUMENTS. TAULES ON ES RELACIONA EL CONTINGUT DELS INSTRUMENTS AMB LES DIMENSIONS, ELS BLOCS D'INDICADORS I ELS INDICADORS.

Taula 2.a.: característiques formals dels PDCs: relació blocs d'indicadors, indicadors i contingut de l'instrument (fitxa d'enregistrament per a l'anàlisi de documents)

BLOC D'INDICADORS	INDICADORS	INSTRUMENT
		FITXA D'ENREGISTRAMENT (ANALISI DE DOCUMENTS)
ORGANITZACIÓ I DISSENY DEL PDC	Modalitat	Modalitat: - A - B
	Ubicació	El document forma part de: - Pla d'atenció a la diversitat - Pla anual de centre - Projecte educatiu de centre - Altres:
	Elaboració i coordinació	En el document apareix qui l'elabora i coordina? En cas afirmatiu, qui és? - Caps de departaments didàctics i cap d'estudis (coordinador). - Professorat que imparteix docència, departament d'orientació i tutor (coordinador) del programa. - Altres:
	Agrupament de l'alumnat	En el document consta que l'alumnat forma un grup específic? En cas afirmatiu, quantes hores? En el document es reflecteix que l'alumnat s'integra en algun grup ordinari? En cas afirmatiu, quin grup? Quantes hores?
	Posada en funcionament	Consta un informe adreçat al Departament d'Ensenyament del nombre d'alumnat que cursa el programa i els recursos necessaris? En cas afirmatiu, en què consisteix?
ELEMENTS CONSTITUTIUS DEL PDC	Principis pedagògics, metodològics i organització	En el document hi figuren els principis pedagògics, metodològics i organització? En cas afirmatiu, quins són?
	Criteris i procediments d'assignació d'alumnat	En el document s'hi especifiquen els criteris i procediments d'assignació d'alumnat al programa? En cas afirmatiu, quins són?

	<p> criteris organitzatius</p> <p> Organització de les matèries/àmbits del programa</p> <p> Ens el cas que el PDC s'organitzi per matèries: programació didàctica de matèries del grup específic</p> <p> Ens el cas que el PDC s'organitzi per àmbits: programació didàctica dels àmbits</p> <p> Determinació de les matèries optatives</p> <p> Orientacions per a l'acció tutorial</p> <p> Criteris d'acreditació per a l'alumnat</p> <p> Criteris i procediments per a l'avaluació i revisió propis del PDC</p>	<p> En el document es concreten els criteris organitzatius (agrupament d'alumnat, espais, horaris i utilització de recursos materials)? En cas afirmatiu, quins són?</p> <p> Les matèries del programa s'organitzen en: - matèries - àmbits</p> <p> En el document hi consten les programacions didàctiques de les matèries del grup específic? En cas afirmatiu, quines hi ha?</p> <p> En el document hi consten les programacions didàctiques dels àmbits del grup específic? En cas afirmatiu, quines hi ha?</p> <p> En el document hi apareixen les programacions de les matèries optatives del grup específic? En cas afirmatiu, quines són?</p> <p> En el document hi consten les orientacions per a l'acció tutorial? En cas afirmatiu, quines són?</p> <p> En el document s'hi reflecteixen els criteris d'acreditació per a l'alumnat? En cas afirmatiu, quins són?</p> <p> En el document hi consten els criteris i procediments per l'avaluació i revisió propis del programa? En cas afirmatiu, quins són?</p>
<p>SEGUIMENT I AVALUACIÓ EL PDC</p>	<p>Elaboració de la memòria</p>	<p>Hi ha la memòria anual del programa? En cas afirmatiu, en què consisteix? Hi ha un informe del progrés de l'alumnat del programa? En cas afirmatiu, quina informació recull? Hi ha una valoració i/o propostes de modificació del programa? En cas afirmatiu, quines són?</p>

Taula 2.b.: Característiques de contingut dels PDCs: relació blocs d'indicadors, indicadors i contingut de l'instrument (fitxa d'enregistrament per a l'anàlisi de documents)

BLOC D'INDICADORS	INDICADORS	INSTRUMENT
		FITXA D'ENREGISTRAMENT (ANALISI DE DOCUMENTS)
FINALITAT	Finalitat	En el document s'especifica la finalitat del programa? En cas afirmatiu, quina és?
ESTRUCTURA CURRICULAR	Matèries del grup específic	En el cas que en el document s'hi la programació de les matèries del grup específic, en què consisteixen?
	Àmbit lingüísticosocial	En el cas que en el document s'hi trobi la programació de l'àmbit lingüísticosocial, en què

		consisteix?
	Àmbit científicotecnològic	En el cas que en el document especifiqui la programació de l'àmbit científicotecnològic, en què consisteix?
	Àmbit pràctic	En el cas que en el document especifiqui la programació de de l'àmbit pràctic? En cas afirmatiu, en què consisteix?
	Llengua estrangera	En el cas que en el document especifiqui la programació de la llengua estrangera, en què consisteix?
	Matèries amb el grup ordinari	En el cas que en el document especifiqui les programacions que el grup específic cursa matèries amb el grup ordinari, quines són?
	Tutoria	En el document hi apareix alguna hora de tutoria amb el grup ordinari? En cas afirmatiu, quantes hores?
DURADA	Permanència	En el document hi apareix el temps de permanència al grup específic? En cas afirmatiu, quants cursos? 1 curs 2 cursos Altres
DISTRIBUCIÓ HORÀRIA DE LES MATÈRIES	Distribució d'hores lectives	En el document hi consta la distribució de les trenta hores lectives setmanals? En cas afirmatiu, com es distribueixen en els diferents àmbits/matèries del currículum?
ALUMNAT	Moment d'incorporació	En el document hi consten els criteris sobre quan l'alumnat pot entrar a formar part del PDC? En cas afirmatiu, quins són?
	Perfil	En el document es caracteritza el perfil de l'alumnat? En cas afirmatiu, quin és?
	Criteris d'admissió	En el document es concreten els criteris d'admissió? En cas afirmatiu, quins són?
	Procediment d'incorporació	En el document s'especifica el procediment d'incorporació de l'alumnat? En cas afirmatiu, quin és?
	Nombre	En el document hi consta la ràtio d'alumnat? En cas afirmatiu, quina és?
	Participació de l'alumnat	En el document hi consta algun aspecte/criteri de participació de l'alumnat pel que fa a la tria d'activitats, continguts, etc.? En cas afirmatiu, quins són?
PROFESSORAT	Assignació	En el document es detallen els criteris d'assignació del professorat? En cas afirmatiu, quins són?
	Reunions	En el document s'apunta la periodicitat i el nombre d'hores de reunió de l'equip docent? En cas afirmatiu, quina és la periodicitat i el nombre hores?
TUTORIA	Tutor	En el document es presenta el criteri d'assignació del tutor del programa? En cas afirmatiu, quin és?
	Hores	En el document hi consta el nombre d'hores de tutoria del programa? En cas afirmatiu, quantes n'hi ha?
	Activitats	En el document es mostren les activitats pròpies de la tutoria específica del programa? En cas afirmatiu, quines són?

		En el document es recull algun tipus de contracte didàctic que es demani a l'alumnat per formar part del grup? En cas afirmatiu, quines són les clàusules?
	Comunicació amb les famílies	En el document es reflecteix el procediment d'informació a les famílies? En cas afirmatiu, quin és?
METODOLOGIA I RECURSOS	Metodologia	En el document s'apunta la metodologia que es treballa. Per exemple projectes interdisciplinaris, treball cooperatiu, incorporació de les TIC/TAC (llibres digitals, moodle, PDI,...)? En cas afirmatiu, quina és ?
	Recursos	En el document hi consten els recursos de què es disposen. Per exemple, llibres de text, digitals, espais virtuals,...? En cas afirmatiu, quins són?
AVALUACIÓ DE L'ALUMNAT	Criteris generals i específics	En el document hi apareixen els criteris generals i específics d'avaluació de l'alumnat? En cas afirmatiu, quins són?
	Recuperació	En el document es detallen els criteris de recuperació de l'alumnat? En cas afirmatiu, quins són?
	Repetició-promoció	En el document es concreten els criteris de repetició-promoció de l'alumnat? En cas afirmatiu, quins són?
	Titulació	En el document hi consta els criteris de titulació de l'alumnat? En cas afirmatiu, quins són?

Taula 2.c.: Opinió sobre els PDCs per part del professional d'orientació educativa dels centres de secundària, el tutor de l'alumnat del PDCs i l'alumnat del PDCs: relació blocs d'indicadors - indicadors i contingut dels instruments (entrevistes).

BLOC D'INDICADORS	INDICADORS	INSTRUMENT		
		ENTREVISTES		
		PROFESSIONAL ORIENTACIÓ EDUCATIVA	TUTOR	ALUMNE
ORIGEN	Origen del PDC al centre	Coneix per què el centre es va plantejar organitzar el PDC? Creu que era necessari plantejar aquest tipus de programa?	Coneix per què el centre es va plantejar organitzar el PDC? Creu que era necessari plantejar aquest tipus de programa?	---

FINALITAT	Finalitat del PDC	A mig termini, si un alumne forma part del PDC és perquè pugui millorar els seus resultats acadèmics, millori la seva confiança personal i se senti més integrat al centre. Creu que és una mesura adequada per aconseguir-ho? Per què? La finalitat última del PDC és que els alumnes puguin assolir un graduat en educació secundària, creu que és una mesura adequada per aconseguir-ho? Per què? Creu que hi hauria altres mesures per aconseguir-ho? Quines?	A mig termini, si un alumne forma part del PDC és perquè pugui millorar els seus resultats acadèmics, millori la seva confiança personal i se senti més integrat al centre. Creu que és una mesura adequada per aconseguir-ho? Per què? La finalitat última del PDC és que els alumnes puguin assolir un graduat en educació secundària, creu que és una mesura adequada per aconseguir-ho? Per què? Creu que hi hauria altres mesures per aconseguir-ho? Quines?	Per aquest curs, si un alumne com tu forma està al PDC és perquè pugui millorar els seus resultats acadèmics, millori la seva confiança personal i se senti més integrat al centre. Creus que ho aconseguiràs en tots els aspectes? En quins sí i quins no? Per què? Creus que estar al PDC t'ajudarà a obtenir el graduat? En quin sentit? Per què?
	ESTRUCTURA CURRICULAR	Agrupament de les matèries en l'àmbit	Creu que la distribució de les matèries en àmbits que proposa el Departament d'Ensenyament és adequada? Per què? El PDC del centre segueix aquesta distribució? Per què?	Creu que la distribució de les matèries en àmbits que proposa el Departament d'Ensenyament és adequada? Per què? El PDC del centre segueix aquesta distribució? Per què?
	Matèries amb el grup ordinari	Si els alumnes del PDC cursen alguna matèria amb alumnes que no formen part del grup del PDC, per exemple alguna optativa o tutoria, per què es així? Com ho valora?	Si els alumnes del PDC cursen alguna matèria amb alumnes que no formen part del grup del PDC, per exemple alguna optativa o tutoria, per què es així? Com ho valora?	Fas alguna matèria amb companys que no formen el grup de PDC? T'agrada? Per què?
DURADA	Estada al PDC de l'alumnat	Quan temps pot estar l'alumnat al PDC? Per què?	Quan temps pot estar l'alumnat al PDC? Per què?	Quan temps creus que pots estar en aquest grup? Per què?
DISTRIBUCIÓ HORÀRIA DE MATÈRIES	Distribució horària de les matèries	El nombre d'hores assignades a les matèries/àmbits del PDC es correspon amb el que estableix el Departament d'Ensenyament? Se'n fa una distribució diferent? Per què?	El nombre d'hores assignades a les matèries/àmbits del PDC es correspon amb el que estableix el Departament d'Ensenyament? Se'n fa una distribució diferent? Per què?	---
ALUMNAT	Moment d'incorporació	Com valora que els alumnes es puguin incorporar al PDC principalment a 4t d'ESO o a partir de 3r d'ESO a proposta de l'equip docent, o que havent cursat 2n d'ESO passi a 3r d'ESO malgrat no estar en condicions de passar i haver repetit algun curs?	Com valora que els alumnes es puguin incorporar al PDC principalment a 4t d'ESO o a partir de 3r d'ESO a proposta de l'equip docent, o que havent cursat 2n d'ESO passi a 3r d'ESO malgrat no estar en condicions de passar i haver repetit algun curs?	En quin curs/edat vas entrar a formar part del PDC? Saps per què va ser en aquell moment?
	Perfil	Com valora el perfil de l'alumnat que forma part del PDC?	Com valora el perfil de l'alumnat que forma part del PDC?	---

	Críteris d'admissió	Com s'han establert els críteris d'admissió dels alumnes al PDC? Com els valora? Són suficients? Són estrictes?	Coneix els críteris d'admissió dels alumnes al PDC? Com els valora? Són suficients? Són estrictes?	---
	Procediment d'incorporació	Quin és el procediment d'incorporació d'alumnes al PDC? Com el valora? Creu que es fa una bona selecció de l'alumnat del PDC? Per què?	Coneix el procediment d'incorporació d'alumnes al PDC? Com el valora? Creu que es fa una bona selecció de l'alumnat del PDC? Per què?	---
	Nombre	Quin és el nombre d'alumnes més adequat per al PDC? Per què? Quants n'hi ha al seu PDC? Com ho valora?	Quin és el nombre d'alumnes més adequat per al PDC? Per què? Quants n'hi ha al seu PDC? Com ho valora?	Creus que és important que hi hagi menys alumnes al PDC que al grup ordinari? Alguna avantatge i/o inconvenient? Per què?
	Participació de l'alumnat	L'alumnat del PDC participa en algun aspecte del PDC (per exemple, en la tria d'activitats, de continguts, etc.) Com ho valora?	L'alumnat del PDC participa en algun aspecte del PDC (per exemple, en la tria d'activitats, de continguts, etc.) Com ho valora?	Alguna vegada has participat amb el professorat a l'hora de triar continguts i/o activitats a fer a l'aula? Com ho valoreu?
	Satisfacció de l'alumnat	---	---	Trobes que hi ha diferències entre el professorat del PDC i el de fora? Quines diferències hi veus? Quin t'agrada més i per què? Creus que els professors es dediquen a treballar amb tu els coneixements teòrics i pràctics per igual? Explica-ho. Estàs content d'estar al PDC? Per què? Creus que has perdut alguna cosa pel fet d'estar al PDC? Et relaciones igual amb els companys del PDC com amb els companys de l'aula ordinària? Per què?
PROFESSORAT	Críteris d'assignació	Quins críteris se segueixen per assignar el professorat al PDC? Com els valora? El centre té alguna dificultat per assignar el professorat al PDC? Quina? Com se soluciona?	Coneix els críteris que se segueixen per assignar el professorat al PDC? Com els valora?	---
	Perfil	Quin perfil creu que ha de tenir un professor que formi part del PDC a nivell de formació, actitud i experiència? Creu que el professorat, en general, està format per poder impartir docència en un PDC? Per què? El professorat que forma part del PDC fa temps que treballa com a docent? Per què?	Quin perfil creu que ha de tenir un professor que formi part del PDC a nivell de formació, actitud i experiència? Creu que el professorat, en general, està format per poder impartir docència en un PDC? Per què?	---
	Motivació del professorat	Hi ha professorat que es presenta de manera voluntària a formar part del PDC del centre? En coneix la motivació? El professorat del PDC està implicat, és coneixedor de la	---	---

		realitat de l'alumnat i s'esforça per innovar?		
	Reconeixement del centre	El centre preveu algun incentiu per què el professorat accepti formar part de l'equip docent del PDC? Quin? Si no n'hi ha cap, quin creu que hauria de ser? Creu que rep el suport i reconeixent de l'equip directiu i professorat per la feina que està fent al PDC? Per què? Com creu que veu el professorat del centre als companys que participen al PDC? Per què?	El centre preveu algun incentiu per què el professorat accepti formar part de l'equip docent del PDC? Quin? Si no n'hi ha cap, quin creu que hauria de ser? Creu que rep el suport i reconeixent de l'equip directiu i professorat per la feina que està fent al PDC? Per què? Com creu que veu el professorat del centre als companys que participen al PDC? Per què?	---
	Satisfacció de l'alumnat	Creu que l'alumnat del PDC està satisfet amb el professorat que té? Per què?	Creu que l'alumnat del PDC està satisfet amb el professorat que té? Per què?	---
	Periodicitat de reunions	Amb quin criteri s'ha establert la periodicitat de reunió de l'equip docent del PDC? Per què? Creu que és suficient la periodicitat de la reunió de l'equip docent de PDC? Per què?	Amb quin criteri s'ha establert la periodicitat de reunió de l'equip docent del PDC? Per què? Creu que és suficient la periodicitat de la reunió de l'equip docent de PDC? Per què?	---
	Coordinació	Creu que hi ha la coordinació suficient entre orientador educatiu i tutor perquè el PDC funcioni? Com valora la coordinació de l'equip docent del PDC? Per què?	Creu que hi ha la coordinació suficient entre orientador educatiu i tutor perquè el PDC funcioni? Com valora la coordinació de l'equip docent del PDC? Per què?	---
TUTORIA	Criteris d'assignació del tutor	Quins són els criteris per assignar el tutor del grup de PDC? Quina? Com els valora?	Coneix els criteris que s'utilitzen per assignar el tutor al grup de PDC? Quina? Com els valora?	---
	Temporització	Creu que és suficient la dedicació d'una hora de tutoria setmanal amb l'alumnat del PDC? Per què?	Creu que és suficient la dedicació d'una hora de tutoria setmanal amb l'alumnat del PDC? Per què?	Creus que es dedica prou temps a la tutoria durant la setmana?
	Coordinació	La tutoria del PDC segueix les directrius del PAT del centre? Hi ha establert alguna coordinació? Com ho valora? Si l'alumnat del PDC participa en la tutoria dels grups ordinaris, els tutors es coordinen? Com és?	La tutoria del PDC segueix les directrius del PAT del centre? Hi ha establert alguna coordinació? Com ho valora? Si l'alumnat del PDC participa en la tutoria dels grups ordinaris, els tutors es coordinen? Com és?	---

	Activitats	El tutor ha de seguir alguna directriu en les activitats de tutoria? Per què?	Quin tipus d'activitats es treballen a tutoria? Per què?	Com valora la tutoria del PDC? Com valora les activitats de tutoria al PDC? Si fas tutoria amb el grup ordinari, com valora les activitats que feu? El centre et demana alguna responsabilitat/compromís per entrar a formar part del PDC? Quins? Com ho valora?
	Comunicació amb les famílies	El tutor ha de seguir alguna directriu en la comunicació amb les famílies? Per què? Es demana algun tipus de compromís /responsabilitat a les famílies i alumnes per entrar a formar part del PDC? Si és així, quin és? com ho valora?	Com s'estableix la comunicació amb la família? Com ho valora? Es demana algun tipus de compromís /responsabilitat a les famílies i alumnes per entrar a formar part del PDC? Si és així, quin és? com ho valora?	Creus que el teu tutor es reuneix amb freqüència amb la teva família? Per què? Creus que quan el tutor es reuneix amb la teva família ho fan per parlar de temes importants/interessants? Per què? Creus que el teu tutor té una bona comunicació amb la teva família? Per què?
METODOLOGIA I RECURSOS	Metodologia	Hi ha alguna metodologia establerta en el PDC, per exemple projectes interdisciplinaris, treball cooperatiu, incorporació de les TIC/TAC (llibres digitals, moodle, PDI, entorns virtuals,...)? Quin? Com la valora?	Hi ha alguna metodologia establerta en el PDC per exemple projectes interdisciplinaris, treball cooperatiu, incorporació de les TIC (llibres digitals, moodle, PDI, entorns virtuals, ...)? Quin? Com la valora?	De quina manera treballa al PDC, per exemple, fas projectes, treballes en grup/individualment,...? Creus que aquestes estratègies t'ajuden a aprendre millor? Per què? En el PDC es treballa de manera diferent a quan estaves en el grup ordinari? Per què?
	Recursos	Hi ha algun recurs a destacar en el PDC per exemple, llibres de text, digitals, espais virtuals,...? Quin? Com el valora? Hi troba a faltar algun tipus de recurs? Quin? Per què?	Hi ha algun recurs a destacar en el PDC per exemple, llibres de text, digitals, espais virtuals,...? Quin? Com el valora? Hi troba a faltar algun tipus de recurs? Quin? Per què?	Amb quins recursos treballa al PDC, per exemple, llibres de text, digitals, moodle, PDI, entorns virtuals,...? Creus que aquests recursos t'ajuden a aprendre millor? Per què? Hi trobes a faltar algun tipus de recurs? Quin? Per què?
AVALUACIÓ ALUMNAT	Avaluació de l'alumnat	Com es consensuen els criteris generals i específics del PDC? Com ho valora? Els criteris d'avaluació són iguals per a tots els alumnes del PDC? Com ho valora? Creu que aquests criteris d'avaluació són adequats per tot l'alumnat? Per què?	Com es consensuen els criteris generals i específics del PDC? Com ho valora? Els criteris d'avaluació són iguals per a tots els alumnes del PDC? Com ho valora? Creu que aquests criteris d'avaluació són adequats per tot l'alumnat? Per què?	El PDC té criteris d'avaluació per a la teva evolució dels aprenentatges, els coneixes? Com els valora? Si hi ha alguna limitació en les notes, com ho valora? Coneixes el que has de fer per aprovar les matèries del PDC? Què te'n sembla? Si hi ha

		L'avaluació de l'alumnat del PDC es fa en base als criteris generals i/o específics? Per què? En l'elaboració d'aquests criteris, hi intervé tot el claustre i/o equip docent del PDC? Com ho valora?	L'avaluació de l'alumnat del PDC es fa en base als criteris generals i/o específics? Per què? En l'elaboració d'aquests criteris, hi intervé tot el claustre i/o equip docent del PDC? Com ho valora?	alguna limitació en les notes, com ho valores? Coneixes el que has de fer per matèries pendents de cursos anteriors? Què te'n sembla? Creus que la teva actitud de treball, hàbits de treball i comportament és adequada al PDC? Com afecta la teva actitud i comportament a l'avaluació de les matèries? Creus que els professors del PDC tenen en compte les teves dificultats quan avaluen? Estàs content amb els resultats que has obtingut fins ara al PDC? Per què? Si et sembla que cal, contreta també en quines matèries/àmbits sí i en quins no. T'importa treure bones notes? Per què? Creus que als teus pares els interessa els teus resultats acadèmics? Per què? Què et diuen?
	Participació de l'alumnat	L'alumnat del PDC participa en algun aspecte de l'avaluació a l'hora d'establir criteris d'avaluació? Com ho valora?	L'alumnat del PDC participa en algun aspecte de l'avaluació a l'hora d'establir criteris d'avaluació? Com ho valora?	En algun moment se t'ha preguntat com hauria de ser l'avaluació que fa els professors als alumnes del grup? Què te'n sembla?
VALORACIÓ GENERAL	Valoració general	Creu que el PDC aconsegueix la finalitat per la qual es va proposar? Per què? Com ho valora? Què és el que destaca de positiu d'aquest PDC? Creu que el PDC funciona? Per què? Creu que hi ha algun aspecte millorable en el PDC? Quin? Per què?	Creu que el PDC aconsegueix la finalitat per la qual es va proposar? Per què? Com ho valora? Què és el que destaca de positiu d'aquest PDC? Creu que el PDC funciona? Per què? Creu que hi ha algun aspecte millorable en el PDC? Quin? Per què?	Creus que al PDC estàs aconseguint el que et van proposar quan hi vas entrar? Per què? Com ho valores? Què és el que més t'agrada del PDC? Per què? Què és el que menys t'agrada del PDC? Per què? Hi ha algun aspecte del PDC que canviaries, trauries, afegiries? Quin? Per què?

ANNEX 3: MODELS D'INSTRUMENTS

3.1. FITXA D'ENREGISTRAMENT PER A L'ANÀLISI DE DOCUMENTS

CENTRE:

CARACTERÍSTIQUES FORMALS DEL PDC

Modalitat:	A ☐ B ☐
El document forma part de:	Pla d'atenció a la diversitat ☐ Pla anual de centre ☐ Projecte educatiu de centre ☐ Altres: _____
En el document apareix qui l'elabora i coordina? En cas afirmatiu, qui és?	Sí ☐ No ☐ Caps de departament didàctics i caps d'estudis (coordinador). ☐ Professorat que imparteix docència, departament d'orientació i tutor (coordinador) del programa. ☐ Altres: _____
En el document consta que l'alumnat forma un grup específic? En cas afirmatiu, Quantes hores?	Sí ☐ No ☐ _____
En el document es reflecteix que l'alumnat s'integra en algun grup ordinari? En cas afirmatiu, quin grup? Quantes hores?	Sí ☐ No ☐ _____ _____
Consta un informe adreçat al Departament d'Ensenyament del nombre d'alumnat que cursa el programa i els recursos necessaris? En cas afirmatiu, en què consisteix?	Sí ☐ No ☐ _____ _____
En el document hi figuren els principis pedagògics, metodològics i organització? En cas afirmatiu, quins són?	Sí ☐ No ☐ _____ _____
En el document s'hi especifiquen els criteris i procediments d'assignació d'alumnat al programa? En cas afirmatiu, quins són?	Sí ☐ No ☐ _____ _____
En el document es concreten els criteris organitzatius (agrupament d'alumnat, espais, horaris i utilització de recursos materials)? En cas afirmatiu, quins són?	Sí ☐ No ☐ _____ _____
Les matèries del programa s'organitzen en:	Matèries ☐ Àmbits ☐
(opcional, en funció de la resposta anterior)	Sí ☐ No ☐

En el document hi consten les programacions didàctiques de les matèries del grup específic? En cas afirmatiu, quines hi ha?	_____ _____
(opcional, en funció de la resposta anterior) En el document hi consten les programacions didàctiques dels àmbits del grup específic? En cas afirmatiu, quines hi ha?	Sí ☐ No ☐ _____ _____
En el document hi apareixen les programacions de les matèries optatives del grup específic? En cas afirmatiu, quines són?	Sí ☐ No ☐ _____ _____
En el document hi consten les orientacions per a l'acció tutorial? En cas afirmatiu, quines són?	Sí ☐ No ☐ _____ _____
En el document s'hi reflecteixen els criteris d'acreditació per a l'alumnat? En cas afirmatiu, quins són?	Sí ☐ No ☐ _____ _____
En el document hi consten els criteris i procediments per l'avaluació i revisió propis del programa? En cas afirmatiu, quins són	Sí ☐ No ☐ _____ _____
Hi ha la memòria anual del programa? En cas afirmatiu, en què consisteix?	Sí ☐ No ☐ _____ _____
Hi ha un informe del progrés de l'alumnat del programa? En cas afirmatiu, quina informació recull?	Sí ☐ No ☐ _____ _____
Hi ha una valoració del programa i/o propostes de modificació? En cas afirmatiu, quines són?	Sí ☐ No ☐ _____ _____

CARACTERÍSTIQUES DE CONTINGUT DEL PDC

En el document s'especifica la finalitat del programa? En cas afirmatiu, quina és?	Sí ☐ No ☐ _____ _____
En el cas que en el document s'hi trobi la programació de les matèries del grup específic, en què consisteix?	_____ _____ _____
En el cas que en el document s'hi trobi la programació de l'àmbit lingüísticosocial, en què consisteix?	_____ _____

	<hr/> <hr/>
En el cas que en el document especifiqui la programació de l'àmbit científicotecnològic, en què consisteix?	<hr/> <hr/> <hr/>
En el cas que en el document especifiqui la programació de l'àmbit pràctic, en què consisteix?	<hr/> <hr/> <hr/>
En el cas que en el document especifiqui la programació de la llengua estrangera, en què consisteix?	<hr/> <hr/> <hr/>
En el cas que en el document especifiqui les programacions que el grup específic cursa matèries amb el grup ordinari, quines són?	<hr/> <hr/> <hr/>
En el document hi apareix alguna hora de tutoria amb el grup ordinari? En cas afirmatiu, quantes hores?	Sí ☐ No ☐ <hr/>
En el document hi apareix el temps de permanència al grup específic? En cas afirmatiu, quants cursos?	Sí ☐ No ☐ 1 curs ☐ 2 cursos ☐ Altres: _____
En el document hi consta la distribució de les trenta hores lectives setmanals? En cas afirmatiu, com es distribueixen en els diferents àmbits/matèries del currículum?	Sí ☐ No ☐ <hr/> <hr/>
En el document hi consten els criteris sobre quan els alumnes poden entrar a formar part del PDC? En cas afirmatiu, quins són?	Sí ☐ No ☐ <hr/> <hr/>
En el document es caracteritza el perfil de l'alumnat? En cas afirmatiu, quin és?	Sí ☐ No ☐ <hr/> <hr/>
En el document es concreten els criteris d'admissió? En cas afirmatiu, quins són?	Sí ☐ No ☐ <hr/> <hr/>
En el document s'especifica el procediment d'incorporació de l'alumnat? En cas afirmatiu, quin és?	Sí ☐ No ☐ <hr/> <hr/>
En el document hi consta la ràtio d'alumnat?	Sí ☐ No ☐

En cas afirmatiu, quina és?	_____ _____
En el document hi consta algun aspecte/criteri de participació de l'alumnat pel que fa a la tria d'activitats, continguts, etc.? En cas afirmatiu, quins són?	Sí ☐ No ☐ _____ _____
En el document es detallen els criteris d'assignació del professorat? En cas afirmatiu, quins són?	Sí ☐ No ☐ _____ _____
En el document s'apunta la periodicitat i el nombre d'hores de reunió de l'equip docent? En cas afirmatiu, quina és la periodicitat i el nombre hores?	Sí ☐ No ☐ _____ _____
En el document es presenta el criteri d'assignació del tutor del programa? En cas afirmatiu, quin és?	Sí ☐ No ☐ _____ _____
En el document hi consta el nombre d'hores de tutoria del PDC? En cas afirmatiu, quantes n'hi ha?	Sí ☐ No ☐ _____ _____
En el document es mostren les activitats pròpies de la tutoria específica del programa? En cas afirmatiu, quines són?	Sí ☐ No ☐ _____ _____
En el document es recull algun tipus de contracte didàctic que es demani a l'alumnat per formar part del grup? En cas afirmatiu, quines són les clàusules?	Sí ☐ No ☐ _____ _____
En el document es reflecteix el procediment d'informació a les famílies? En cas afirmatiu, quin és?	Sí ☐ No ☐ _____ _____
En el document s'apunta la metodologia que es treballa. Per exemple projectes interdisciplinaris, treball cooperatiu, incorporació de les TIC/TAC (llibres digitals, moodle, PDI,...)? En cas afirmatiu, quina és ?	Sí ☐ No ☐ _____ _____ _____
En el document hi consten els recursos de què es disposen. Per exemple, llibres de text, digitals, espais virtuals,...? En cas afirmatiu, quins són?	Sí ☐ No ☐ _____ _____
En el document hi apareixen els criteris generals i específics d'avaluació de l'alumnat?	Sí ☐ No ☐ _____

En cas afirmatiu, quins són?	_____
En el document es detallen els criteris de recuperació de l'alumnat?	Sí ☐ No ☐
En cas afirmatiu, quins són?	_____
En el document es concreten els criteris de repetició - promoció de l'alumnat?	Sí ☐ No ☐
En cas afirmatiu, quins són?	_____
En el document hi consta els criteris de titulació de l'alumnat?	Sí ☐ No ☐
En cas afirmatiu, quins són?	_____

3.2. ENTREVISTES

3.2.1. GUIÓ ENTREVISTA PROFESSORAT ORIENTACIÓ EDUCATIVA

DATA:

Coneix per què el centre es va plantejar organitzar el PDC? Creu que era necessari plantejar aquest tipus de programa?
A mig termini, si un alumne forma part del PDC és perquè pugui millorar els seus resultats acadèmics, millori la seva confiança personal i se senti més integrat al centre. Creu que és una mesura adequada per aconseguir-ho? Per què?" La finalitat última del PDC és que els alumnes puguin assolir un graduat en educació secundària, creu que és una mesura adequada per aconseguir-ho? Per què? Creu que hi hauria altres mesures per aconseguir-ho? Quines?
Creu que la distribució de les matèries en àmbits que proposa el Departament d'Ensenyament és adequada? Per què? El PDC del centre segueix aquesta distribució? Per què?
Si els alumnes del PDC cursen alguna matèria amb alumnes que no formen part del grup del PDC, per exemple alguna optativa o tutoria, per què es així? Com ho valora?
Quan temps pot estar l'alumnat al PDC? Per què?
El nombre d'hores assignades a les matèries/àmbits del PDC es correspon amb el que estableix el Departament d'Ensenyament? Se'n fa una distribució diferent? Per què?
Com valora que els alumnes es puguin incorporar al PDC principalment a 4t d'ESO o a partir de 3r d'ESO a proposta de l'equip docent, o que havent cursat 2n d'ESO passi a 3r d'ESO malgrat no estar en condicions de passar i haver repetit algun curs?
Com valora el perfil de l'alumnat que forma part del PDC?
Com s'han establert els criteris d'admissió dels alumnes al PDC? Com els valora? Són suficients? Són estrictes?
Quin és el procediment d'incorporació d'alumnes al PDC? Com el valora? Creu que es fa una bona selecció de l'alumnat del PDC? Per què?
Quin és el nombre d'alumnes més adequat per al PDC? Per què? Quants n'hi ha al seu PDC? Com ho valora?
L'alumnat del PDC participa en algun aspecte del PDC (per exemple, en la tria d'activitats, de continguts, etc.) Com ho valora?
Quins criteris se segueixen per assignar el professorat al PDC? Com els valora? El centre té alguna dificultat per assignar el professorat al PDC? Quina? Com se soluciona?
Quin perfil creu que ha de tenir un professor que formi part del PDC a nivell de formació, actitud i experiència? Creu que el professorat, en general, està format per poder impartir docència en un PDC? Per què? El professorat que forma part del PDC fa temps que treballa com a docent? Per què?
Hi ha professorat que es presenta de manera voluntària a formar part del PDC del centre? En coneix la motivació? El professorat del PDC està implicat, és coneixedor de la realitat de l'alumnat i s'esforça per innovar?
El centre preveu algun incentiu per què el professorat accepti formar part de l'equip docent del PDC? Quin? Si no n'hi ha cap, quin creu que hauria de ser? Creu que rep el suport i reconeixent de l'equip directiu i professorat per la feina que està fent al PDC? Per què? Com creu que veu el professorat del centre als companys que participen al PDC? Per què?
Creu que l'alumnat del PDC està satisfet amb el professorat que té? Per què?

Amb quin criteri s'ha establert la periodicitat de reunió de l'equip docent del PDC? Per què?
Creu que és suficient la periodicitat de la reunió de l'equip docent de PDC? Per què?
Creu que hi ha la coordinació suficient entre orientador educatiu i tutor perquè el PDC funcioni?
Com valora la coordinació de l'equip docent del PDC? Per què?
Quins són els criteris per assignar el tutor del grup de PDC? Quina? Com els valora?
Creu que és suficient la dedicació d'una hora de tutoria setmanal amb l'alumnat del PDC? Per què?
La tutoria del PDC segueix les directrius del PAT del centre? Hi ha establert alguna coordinació? Com ho valora?
Si l'alumnat del PDC participa en la tutoria dels grups ordinaris, els tutors es coordinen? Com és?
El tutor ha de seguir alguna directriu en les activitats de tutoria? Per què?
El tutor ha de seguir alguna directriu en la comunicació amb les famílies? Per què?
Es demana algun tipus de compromís /responsabilitat a les famílies i alumnes per entrar a formar part del PDC? Si és així, quin és? com ho valora?
Hi ha alguna metodologia establerta en el PDC, per exemple projectes interdisciplinaris, treball cooperatiu, incorporació de les TIC/TAC (llibres digitals, moodle, PDI, entorns virtuals,...)?
Quin? Com la valora?
Hi ha algun recurs a destacar en el PDC per exemple, llibres de text, digitals, espais virtuals,...?
Quin? Com el valora?
Hi troba a faltar algun tipus de recurs? Quin? Per què?
Com es consensuen els criteris generals i específics del PDC? Com ho valora?
Els criteris d'avaluació són iguals per a tots els alumnes del PDC? Com ho valora?
Creu que aquests criteris d'avaluació són adequats per tot l'alumnat? Per què?
L'avaluació de l'alumnat del PDC es fa en base als criteris generals i/o específics? Per què?
En l'elaboració d'aquests criteris, hi intervé tot el claustre i/o equip docent del PDC? Com ho valora?
L'alumnat del PDC participa en algun aspecte de l'avaluació a l'hora d'establir criteris d'avaluació? Com ho valora?
Creu que el PDC aconsegueix la finalitat per la qual es va proposar? Per què? Com ho valora?
Què és el que destaca de positiu d'aquest PDC?
Creu que el PDC funciona? Per què?
Creu que hi ha algun aspecte millorable en el PDC? Quin? Per què?

3.2.2. GUIÓ ENTREVISTA TUTOR

DATA:

Coneix per què el centre es va plantejar organitzar el PDC?
Creu que era necessari plantejar aquest tipus de programa?
A mig termini, si un alumne forma part del PDC és perquè pugui millorar els seus resultats acadèmics, millori la seva confiança personal i se senti més integrat al centre. Creu que és una mesura adequada per aconseguir-ho? Per què?
La finalitat última del PDC és que els alumnes puguin assolir un graduat en educació secundària, creu que és una mesura adequada per aconseguir-ho? Per què?
Creu que hi hauria altres mesures per aconseguir-ho? Quines?
Creu que la distribució de les matèries en àmbits que proposa el Departament d'Ensenyament és adequada? Per què?
El PDC del centre segueix aquesta distribució? Per què?
Si els alumnes del PDC cursen alguna matèria amb alumnes que no formen part del grup del PDC, per exemple alguna optativa o tutoria, per què es així? Com ho valora?
Quan temps pot estar l'alumnat al PDC? Per què?
El nombre d'hores assignades a les matèries/àmbits del PDC es correspon amb el que estableix el Departament d'Ensenyament? Se'n fa una distribució diferent? Per què?
Com valora que els alumnes es puguin incorporar al PDC principalment a 4t d'ESO o a partir de 3r d'ESO a proposta de l'equip docent, o que havent cursat 2n d'ESO passi a 3r d'ESO malgrat no estar en condicions de passar i haver repetit algun curs?
Com valora el perfil de l'alumnat que forma part del PDC?
Coneix els criteris d'admissió dels alumnes al PDC? Com els valora? Són suficients? Són estrictes?
Coneix el procediment d'incorporació d'alumnes al PDC? Com el valora?
Creu que es fa una bona selecció de l'alumnat del PDC? Per què?
Quin és el nombre d'alumnes més adequat per al PDC? Per què?
Quants n'hi ha al seu PDC? Com ho valora?
L'alumnat del PDC participa en algun aspecte del PDC (per exemple, en la tria d'activitats, de continguts, etc.) Com ho valora?
Coneix els criteris que se segueixen per assignar el professorat al PDC? Com els valora?
Quin perfil creu que ha de tenir un professor que formi part del PDC a nivell de formació, actitud i experiència?
Creu que el professorat, en general, està format per poder impartir docència en un PDC? Per què?

<p>El centre preveu algun incentiu per què el professorat accepti formar part de l'equip docent del PDC? Quin? Si no n'hi ha cap, quin creu que hauria de ser?</p> <p>Creu que rep el suport i reconeixent de l'equip directiu i professorat per la feina que està fent al PDC? Per què?</p> <p>Com creu que veu el professorat del centre als companys que participen al PDC? Per què?</p> <p>Creu que l'alumnat del PDC està satisfet amb el professorat que té? Per què?</p>
<p>Amb quin criteri s'ha establert la periodicitat de reunió de l'equip docent del PDC? Per què?</p> <p>Creu que és suficient la periodicitat de la reunió de l'equip docent de PDC? Per què?</p> <p>Creu que hi ha la coordinació suficient entre orientador educatiu i tutor perquè el PDC funcioni?</p> <p>Com valora la coordinació de l'equip docent del PDC? Per què?</p>
<p>Coneix els criteris que s'utilitzen per assignar el tutor al grup de PDC? Quina? Com els valora?</p> <p>Creu que és suficient la dedicació d'una hora de tutoria setmanal amb l'alumnat del PDC? Per què?</p>
<p>La tutoria del PDC segueix les directrius del PAT del centre? Hi ha establert alguna coordinació? Com ho valora?</p> <p>Si l'alumnat del PDC participa en la tutoria dels grups ordinaris, els tutors es coordinen? Com és?</p> <p>Quin tipus d'activitats es treballen a tutoria? Per què?</p>
<p>Com s'estableix la comunicació amb la família? Com ho valora?</p> <p>Es demana algun tipus de compromís /responsabilitat a les famílies i alumnes per entrar a formar part del PDC? Si és així, quin és? com ho valora?</p>
<p>Hi ha alguna metodologia establerta en el PDC per exemple projectes interdisciplinaris, treball cooperatiu, incorporació de les TIC/TAC (llibres digitals, moodle, PDI, entorns virtuals, ...)?</p> <p>Quin? Com la valora?</p>
<p>Hi ha algun recurs a destacar en el PDC per exemple, llibres de text, digitals, espais virtuals,...?</p> <p>Quin? Com el valora?</p> <p>Hi troba a faltar algun tipus de recurs? Quin? Per què?</p>
<p>Com es consensuen els criteris generals i específics del PDC? Com ho valora?</p> <p>Els criteris d'avaluació són iguals per a tots els alumnes del PDC? Com ho valora?</p> <p>Creu que aquests criteris d'avaluació són adequats per tot l'alumnat? Per què?</p> <p>L'avaluació de l'alumnat del PDC es fa en base als criteris generals i/o específics? Per què?</p> <p>En l'elaboració d'aquests criteris, hi intervé tot el claustre i/o equip docent del PDC? Com ho valora?</p> <p>L'alumnat del PDC participa en algun aspecte de l'avaluació a l'hora d'establir criteris d'avaluació? Com ho valora?</p>
<p>Creu que el PDC aconsegueix la finalitat per la qual es va proposar? Per què? Com ho valora?</p> <p>Què és el que destaca de positiu d'aquest PDC?</p> <p>Creu que el PDC funciona? Per què?</p> <p>Creu que hi ha algun aspecte millorable en el PDC? Quin? Per què?</p>

3.2.3. GUIÓ ENTREVISTA ALUMNAT

DATA:

<p>Per aquest curs, si un alumne com tu forma està al PDC és perquè pugui millorar els seus resultats acadèmics, millori la seva confiança personal i se senti més integrat al centre. Creus que ho aconseguiràs en tots els aspectes? En quins sí i quins no? Per què?</p> <p>Creus que estar al PDC t'ajudarà a obtenir el graduat? En quin sentit? Per què?</p>
<p>Fas alguna matèria amb companys que no formen el grup de PDC? T'agrada? Per què?</p>
<p>Quan temps creus que pots estar en aquest grup? Per què?</p>
<p>En quin curs/edat vas entrar a formar part del PDC? Saps per què va ser en aquell moment?</p>
<p>Creus que és important que hi hagi menys alumnes al PDC que al grup ordinari? Alguna avantatge i/o inconvenient? Per què?</p>
<p>Alguna vegada has participat amb el professorat a l'hora de triar continguts i/o activitats a fer a l'aula? Com ho valores?</p>
<p>Trobes que hi ha diferències entre el professorat del PDC i el de fora? Quines diferències hi veus? Quin t'agrada més i per què?</p> <p>Creus que els professors es dediquen a treballar amb tu els coneixements teòrics i pràctics per igual? Explica-ho.</p> <p>Estàs content d'estar al PDC? Per què?</p> <p>Creus que has perdut alguna cosa pel fet d'estar al PDC?</p> <p>Et relaciones igual amb els companys del PDC com amb els companys de l'aula ordinària? Per què?</p>
<p>Creus que es dedica prou temps a la tutoria durant la setmana?</p>
<p>Com valores la tutoria del PDC?</p> <p>Com valores les activitats de tutoria al PDC?</p> <p>Si fas tutoria amb el grup ordinari, com valores les activitats que feu?</p> <p>El centre et demana alguna responsabilitat/compromís per entrar a formar part del PDC? Quins? Com ho valores?</p>

<p>Creus que el teu tutor es reuneix amb freqüència amb la teva família? Per què?</p> <p>Creus que quan el tutor es reuneix amb la teva família ho fan per parlar de temes importants/interessants? Per què?</p> <p>Creus que el teu tutor té una bona comunicació amb la teva família? Per què?</p>
<p>De quina manera treballes al PDC, per exemple, fas projectes, treballes en grup/individualment,...?</p> <p>Creus que aquestes estratègies t'ajuden a aprendre millor? Per què?</p> <p>En el PDC es treballa de manera diferent a quan estaves en el grup ordinari? Per què?</p>
<p>Amb quins recursos treballes al PDC, per exemple, llibres de text, digitals, <i>moodle</i>, PDI, entorns virtuals,...?</p> <p>Creus que aquests recursos t'ajuden a aprendre millor? Per què?</p> <p>Hi trobes a faltar algun tipus de recurs? Quin? Per què?</p>
<p>El PDC té criteris d'avaluació per a la teva evolució dels aprenentatges, els coneixes? Com els valores? Si hi ha alguna limitació en les notes, com ho valores?</p> <p>Coneixes el que has de fer per aprovar les matèries del PDC? Què te'n sembla? Si hi ha alguna limitació en les notes, com ho valores?</p> <p>Coneixes el que has de fer per matèries pendents de cursos anteriors? Què te'n sembla?</p> <p>Creus que la teva actitud de treball, hàbits de treball i comportament és adequada al PDC?</p> <p>Com afecta la teva actitud i comportament a l'avaluació de les matèries?</p> <p>Creus que els professors del PDC tenen en compte les teves dificultats quan avaluen?</p> <p>Estàs content amb els resultats que has obtingut fins ara al PDC? Per què? Si et sembla que cal, contraeta també en quines matèries/àmbits sí i en quins no.</p> <p>T'importa treure bones notes? Per què?</p> <p>Creus que als teus pares els interessa els teus resultats acadèmics? Per què? Què et diuen?</p>
<p>En algun moment se t'ha preguntat com hauria de ser l'avaluació que fa els professors als alumnes del grup? Què te'n sembla?</p>
<p>Creus que al PDC estàs aconseguint el que et van proposar quan hi vas entrar? Per què? Com ho valores?</p> <p>Què és el que més t'agrada del PDC? Per què?</p> <p>Què és el que menys t'agrada del PDC? Per què?</p> <p>Hi ha algun aspecte del PDC que canviaries, trauries, afegiries? Quin? Per què?</p>

ANNEX 4: VALIDACIÓ DELS INSTRUMENTS

4.1. CARTA ALS EXPERTS

Benvolgut/da,

M'adreço a vostè amb la finalitat de demanar-li la seva col·laboració com a expert en la validació dels instruments que han de permetre recollir informació en la meua Tesi Doctoral.

Estic realitzant un estudi per conèixer les característiques principals dels Programes de Diversificació Curricular (PDCs) (modalitat A: aules obertes) dins el marc de l'Estat espanyol i de Catalunya i, encara més en concret, de les comarques gironines, per tal de poder identificar els trets afavoridors de bones pràctiques en aquests programes a partir de l'opinió dels seus protagonistes.

Els instruments que adjunto en aquesta carta corresponen a l'assoliment de l'objectiu específic 1 de l'estudi: *obtenir informació sobre els trets principals d'una selecció de PDCs de les comarques gironines a partir de l'anàlisi de documents i de l'opinió del professorat i alumnat.*

En concret, la col·laboració que li demano té a veure amb la validació de dos instruments: la fitxa d'enregistrament per a l'anàlisi de documentació dels centres referent als PDCs i l'entrevista als informants: el professional d'orientació educativa dels centres d'educació secundària, el tutor de l'alumnat del PDCs i l'alumnat del PDC.

Referent a la validació de la fitxa d'enregistrament per a l'anàlisi de documents es pregunta si els indicadors establerts (modalitat, ubicació, elaboració i coordinació, agrupament d'alumnes, posada en funcionament, etc.) s'adeqüen a l'objectiu específic 1 de la recerca.

Quant a la validació de les entrevistes (semiestructurades) al professional d'orientació educativa dels centres d'educació secundària, al tutor de l'alumnat del PDCs i a l'alumnat del PDC, es demana l'adequació dels indicadors a l'objectiu específic 1 i l'adequació de les preguntes formulades als indicadors establerts.

Per fer la validació de la fitxa de l'anàlisi de documents, es proposa una taula on cal marcar un *SÍ* si es considera que els indicadors s'adeqüen a l'objectiu específic 1, o bé *NO* si es considera que els indicadors no s'adeqüen a l'objectiu específic 1 (document 1).

En el cas de l'entrevista al professional d'orientació educativa dels centres d'educació secundària (documents 2A i 2B), al tutor de l'alumnat del PDCs (documents 3A i 3B) i a l'alumnat del PDC (documents 4A i 4B), per a fer la validació es plantegen dues taules: en la primera cal marcar un *SÍ* si es considera que els indicadors s'adeqüen a l'objectiu específic 1, o bé un *NO* si es considera que els indicadors no s'adeqüen a l'objectiu específic 1. En la segona taula, cal marcar un *SÍ* si es considera que les preguntes s'adeqüen als indicadors de l'entrevista, o bé un *NO* si es considera que les preguntes no s'hi adeqüen.

De la mateixa manera, també li agrairia que en l'apartat d'observacions, si s'escau, fes els comentaris que cregués necessaris per a la millora de l'instrument.

Moltes gràcies per la seva col·laboració.

Ben cordialment,

Marta ICART i TRESFI
DEPARTAMENT DE PEDAGOGIA
UNIVERSITAT DE GIRONA

Girona, 10 de març de 2014

4.2. VALIDACIÓ DELS INDICADORS DE LA FITXA D'ENREGISTRAMENT DE DADES PER A L'ANÀLISI DE DOCUMENTS (document 1)

Marqui el SÍ o bé el NO si creu que el bloc d'indicadors i els indicadors corresponents proposats s'adequa o no a l'objectiu específic¹ del qual es vol recollir informació.

Objectiu específic 1: *obtenir informació sobre els trets principals d'una selecció de PDCs de les comarques gironines a partir de l'anàlisi de documents.*

CARACTERÍSTIQUES FORMALS: ORGANITZACIÓ I DISSENY	ADEQUACIÓ		OBSERVACIONS
Modalitat	SÍ	NO	
Ubicació	SÍ	NO	
Elaboració i coordinació	SÍ	NO	
Agrupament alumnat	SÍ	NO	
Posada en funcionament	SÍ	NO	
CARACTERÍSTIQUES FORMALS: ELEMENTS CONSTITUTIUS	ADEQUACIÓ		OBSERVACIONS
Principis pedagògics, metodològics i organització	SÍ	NO	
Criteris i procediments d'assignació d'alumnat	SÍ	NO	
Criteris organitzatius	SÍ	NO	

Programació didàctica dels àmbits i matèries	SÍ	NO	
Determinació de les matèries optatives	SÍ	NO	
Orientacions per a l'acció tutorial	SÍ	NO	
Criteris d'acreditació per a l'alumnat	SÍ	NO	
Criteris i procediments per a l'avaluació i revisió propis del PDC	SÍ	NO	
CARACTERÍSTIQUES FORMALS: SEGUIMENT I AVALUACIÓ	ADEQUACIÓ		OBSERVACIONS
Elaboració memòria	SÍ	NO	
Tràmit administratiu	SÍ	NO	
CARACTERÍSTIQUES DE CONTINGUT: FINALITAT	ADEQUACIÓ		OBSERVACIONS
Finalitat	SÍ	NO	
CARACTERÍSTIQUES DE CONTINGUT: ESTRUCTURA	ADEQUACIÓ		OBSERVACIONS
Matèries del grup específic	SÍ	NO	
Àmbit lingüísticosocial	SÍ	NO	
Àmbit científicotecnològic	SÍ	NO	

Àmbit pràctic	SÍ	NO	
Llengua estrangera	SÍ	NO	
Matèries amb el grup ordinari	SÍ	NO	
Tutoria	SÍ	NO	
CARACTERÍSTIQUES DE CONTINGUT: DURADA	ADEQUACIÓ		OBSERVACIONS
Durada	SÍ	NO	
CARACTERÍSTIQUES DE CONTINGUT: DISTRIBUCIÓ HORÀRIA DE MATÈRIES	ADEQUACIÓ		OBSERVACIONS
Distribució horària de les matèries	SÍ	NO	
CARACTERÍSTIQUES DE CONTINGUT: ALUMNAT	ADEQUACIÓ		OBSERVACIONS
Perfil	SÍ	NO	
Procediment d'incorporació	SÍ	NO	
Nombre	SÍ	NO	
CARACTERÍSTIQUES DE CONTINGUT: PROFESSORAT	ADEQUACIÓ		OBSERVACIONS
Assignació	SÍ	NO	
Reunions	SÍ	NO	
CARACTERÍSTIQUES DE CONTINGUT: TUTORIA	ADEQUACIÓ		OBSERVACIONS

Tutor	SÍ	NO	
Hores	SÍ	NO	
Activitats	SÍ	NO	
Informació i famílies	SÍ	NO	
CARÀCTERÍSTIQUES DE CONTINGUT: METODOLOGIA I RECURSOS	ADEQUACIÓ		OBSERVACIONS
Metodologia	SÍ	NO	
Recursos	SÍ	NO	
CARÀCTERÍSTIQUES DE CONTINGUT: AVALUACIÓ ALUMNAT	ADEQUACIÓ		OBSERVACIONS
Criteris generals	SÍ	NO	
Recuperació	SÍ	NO	
Repetició-promoció	SÍ	NO	
Titulació	SÍ	NO	

4.3. VALIDACIÓ DELS INDICADORS DE L'ENTREVISTA A PROFESSIONALS DE L'ORIENTACIÓ EDUCATIVA (document 2A)

Marqui el SÍ o bé el NO si creu que el bloc d'indicador i els indicadors corresponents proposats s'adeqüen o no a l'objectiu específic 1 del qual es vol recollir informació.

Objectiu específic 1: *obtenir informació sobre els trets principals d'una selecció de PDCs de les comarques gironines a partir de l'anàlisi de documents.*

OPINIÓ SOBRE ELS PDCs PER PART DEL PROFESSIONAL D'ORIENTACIÓ EDUCATIVA DELS CENTRES DE SECUNDÀRIA, EL TUTOR DE L'ALUMNAT DEL PDCs I L'ALUMNAT DEL PDCs.

BLOC D'INDICADORS	INDICADORS	ADEQUACIÓ		OBSERVACIONS
ORIGEN	Origen del PDC al centre	SÍ	NO	
FINALITAT	Finalitat del PDC	SÍ	NO	
ESTRUCTURA	Agrupament de les matèries en l'àmbit	SÍ	NO	
	Matèries amb el grup ordinari	SÍ	NO	
DURADA	Estada al PDC de l'alumnat	SÍ	NO	
DISTRIBUCIÓ HORÀRIA DE LES MATÈRIES	Distribució horària de matèries	SÍ	NO	
ALUMNAT	Criteris admissió	SÍ	NO	
	Procediment d'incorporació	SÍ	NO	
	Nombre	SÍ	NO	
PROFESSORAT	Criteris d'assignació	SÍ	NO	
	Perfil	SÍ	NO	
	Motivació del professorat	SÍ	NO	
	Reconeixement del centre	SÍ	NO	
	Satisfacció de l'alumnat	SÍ	NO	

	Coordinació	SÍ	NO	
TUTORIA	Criteris d'assignació del tutor	SÍ	NO	
	Temporització	SÍ	NO	
	Coordinació	SÍ	NO	
	Activitats	SÍ	NO	
	Comunicació amb les famílies	SÍ	NO	
METODOLOGIA I RECURSOS	Metodologia	SÍ	NO	
	Recursos	SÍ	NO	
AVALUACIÓ DE L'ALUMNAT	Avaluació de l'alumnat	SÍ	NO	
VALORACIÓ GENERAL	Valoració general	SÍ	NO	

4.4. VALIDACIÓ DE LES PREGUNTES DE L'ENTREVISTA AL PROFESSIONAL DE L'ORIENTACIÓ EDUCATIVA (document 2B)

Marqui el SÍ o bé el NO si creu que la pregunta de l'entrevista s'adequa o no a l'indicador del qual es vol obtenir informació.

BLOC D'INDICADORS	INDICADOR	PREGUNTA/ES	ADEQUACIÓ	
			SÍ	NO
ORIGEN	ORIGEN	Coneix per què el centre es va plantejar organitzar el PDC?		
	OBSERVACIONS:			

BLOC D'INDICADORS	INDICADOR	PREGUNTA/ES	ADEQUACIÓ	
			SÍ	NO
FINALITAT	FINALITAT	La finalitat del PDC és que els alumnes puguin assolir un graduat en educació secundària, creu que és una mesura adequada per aconseguir-ho? Per què?		
		Creu que hi hauria altres mesures per aconseguir-ho? Per què?		
	OBSERVACIONS:			
BLOC D'INDICADORS	INDICADOR	PREGUNTA/ES	ADEQUACIÓ	
			SÍ	NO
ESTRUCTURA	AGRUPAMENT DE LES MATÈRIES EN L'ÀMBIT	Creu que la distribució de les matèries en àmbits que proposa el Departament d'Ensenyament és adequada? Per què?		
		El PDC del centre segueix aquesta distribució? Per què?		
	MATÈRIES AMB EL GRUP ORDINARI	Si els alumnes del PDC cursen alguna matèria amb alumnes que no formen part del grup del PDC, per exemple alguna optativa o tutoria, per què es així? Com ho valora?		
	OBSERVACIONS:			
BLOC D'INDICADORS	INDICADOR	PREGUNTA/ES	ADEQUACIÓ	
			SÍ	NO
DURADA	ESTADA DELS ALUMNES	En quin curs/edat entren a formar part els alumnes al PDC?		
		Fins a quin curs/edat poden romandre els alumnes al PDC?		
	OBSERVACIONS:			
BLOC D'INDICADORS	INDICADOR	PREGUNTA/ES	ADEQUACIÓ	

			SÍ	NO
DISTRIBUCIÓ HORÀRIA DE LES MATÈRIES	DISTRIBUCIÓ HORÀRIA DE MATÈRIES	El nombre d'hores assignades a les matèries/àmbits del PDC es correspon amb el que estableix el Departament d'Ensenyament? Com ho valora?		
	OBSERVACIONS:			
BLOC D'INDICADORS	INDICADOR	PREGUNTA/ES	ADEQUACIÓ	
			SÍ	NO
ALUMNAT	CRITERI D'ADMISSIÓ	Com s'han establert els criteris d'admissió dels alumnes al PDC? Com els valora?		
	PROCEDIMENT D'INCORPORACIÓ	Quin és el procediment d'incorporació d'alumnes al PDC? Com el valora?		
		Creu que es fa una bona selecció de l'alumnat del PDC? Per què?		
	NOMBRE	Quin és el nombre d'alumnes més adequat per al PDC? Per què?		
		Quants n'hi ha al seu PDC? Com ho valora?		
OBSERVACIONS:				
BLOC D'INDICADORS	INDICADOR	PREGUNTA/ES	ADEQUACIÓ	
			SÍ	NO
PROFESSORAT	CRITERIS D'ASSIGNACIÓ	Quins criteris se segueixen per assignar el professorat al PDC? Com els valora?		
		El centre té alguna dificultat per assignar el professorat al PDC? Quina? Com se soluciona?		
	PERFIL	Quines característiques ha de tenir un professor que formi part del PDC?		
		Creu que el professorat, en general, està format per poder impartir docència en un PDC? Per què?		
		El professorat que forma part del PDC és el més experimentat o bé el té que té una curta experiència o novell? Per què?		
MOTIVACIÓ DEL	Hi ha professorat disposat a formar part del PDC en el centre? Per què?			

	PROFESSORAT	El professorat del PDC està implicat, és coneixedor de la realitat de l'alumnat i s'esforça per innovar, o bé es limita a impartir docència com un grup més?		
	RECOINEIXEMENT DEL CENTRE	El centre preveu algun incentiu per què el professorat accepti formar part de l'equip docent del PDC? Per què?		
		Com creu que veu el claustre el professorat que participa al PDC?		
	SATISFACCIÓ DE L'ALUMNAT	Creu que l'alumnat del PDC està satisfet amb el professorat que té? Per què?		
	COORDINACIÓ	Amb quin criteri s'ha establert la periodicitat de reunió de l'equip docent del PDC? Per què?		
		Creu que és suficient la periodicitat de la reunió de l'equip docent de PDC? Per què?		
		Creu que hi ha la coordinació suficient entre orientador educatiu i tutor perquè el PDC funcioni?		
Com valora la coordinació de l'equip docent del PDC? Per què?				
OBSERVACIONS:				
BLOC D'INDICADORS	INDICADOR	PREGUNTA/ES	ADEQUACIÓ	
			SÍ	NO
TUTORIA	CRITERIS ASSIGNACIÓ	Quins són els criteris per assignar el tutor del grup de PDC? Com els valora?		
	TEMPORITZACIÓ	Creu que és suficient la dedicació d'una hora de tutoria setmanal amb l'alumnat del PDC? Per què?		
	COORDINACIÓ	La tutoria del PDC segueix les directrius del PAT del centre? Hi ha establert alguna coordinació? Com ho valora?		
		Si l'alumnat del PDC participa en la tutoria dels grups ordinaris, els tutors es coordinen? Com és?		
	ACTIVITATS	El tutor ha de seguir alguna directriu en les activitats que programa a tutoria? Per què?		
	COMUNICACIÓ AMB LES FAMÍLIES	El tutor ha de seguir alguna directriu en la comunicació amb les famílies? Per què?		
		Es demana algun tipus de compromís/responsabilitat a les famílies i alumnes per entrar a formar part del PDC? Si és així, com ho valora?		
OBSERVACIONS:				

BLOC D'INDICADORS	INDICADOR	PREGUNTA/ES	ADEQUACIÓ	
			SÍ	NO
METODOLOGIA I RECURSOS	METODOLOGIA	Hi ha alguna metodologia establerta en el PDC, per exemple projectes interdisciplinaris, treball cooperatiu, incorporació de les TIC/TAC (llibres digitals, moodle, PDI, entorns virtuals,...)? Quin? Com la valora?		
	RECURSOS	Hi ha algun recurs a destacar en el PDC per exemple, llibres de text, digitals, espais virtuals,...? Quin? Com el valora?		
	OBSERVACIONS:			
BLOC D'INDICADORS	INDICADOR	PREGUNTA/ES	ADEQUACIÓ	
			SÍ	NO
AVALUACIÓ DE L'ALUMNAT	AVALUACIÓ DE L'ALUMNAT	En el PDC hi ha establerts els criteris d'avaluació de l'alumnat de caràcter general - específics de l'ESO? Quins són? Per què?		
		Com s'han elaborat aquests criteris? Com valora els valora?		
	OBSERVACIONS:			

BLOC D'INDICADORS	INDICADOR	PREGUNTA/ES	ADEQUACIÓ	
			SÍ	NO
VALORACIÓ GENERAL	VALORACIÓ GENERAL	Què és el que destaca de positiu d'aquest PDC?		
		Creu que el PDC funciona? Per què?		
		Creu que hi ha algun aspecte millorable en el PDC? Per què?		

	OBSERVACIONS:
--	---------------

4.5. VALIDACIÓ DELS INDICADORS DE L'ENTREVISTA AL TUTOR DEL PDC (document 3A)

Marqui el SÍ o bé el NO si creu que el bloc d'indicador i els indicadors corresponents s'adeqüen o no a l'objectiu específic 1 del qual es vol recollir informació.

Objectiu específic 1: *obtenir informació sobre els trets principals d'una selecció de PDCs de les comarques gironines a partir de l'anàlisi de documents.*

OPINIÓ SOBRE ELS PDCs PER PART DEL PROFESSIONAL D'ORIENTACIÓ EDUCATIVA DELS CENTRES DE SECUNDÀRIA, EL TUTOR DE L'ALUMNAT DEL PDCs I L'ALUMNAT DEL PDCs.

BLOC D'INDICADORS	INDICADORS	ADEQUACIÓ		OBSERVACIONS
ORIGEN	Origen del PDC al centre	SÍ	NO	
FINALITAT	Finalitat del PDC	SÍ	NO	
ESTRUCTURA	Agrupament de les matèries en l'àmbit	SÍ	NO	
	Matèries amb el grup ordinari	SÍ	NO	
DURADA	Estada al PDC de l'alumnat	SÍ	NO	
DISTRIBUCIÓ HORÀRIA DE LES MATÈRIES	Distribució horària de les matèries	SÍ	NO	
ALUMNAT	Criteris admissió	SÍ	NO	

	Procediment d'incorporació	SÍ	NO	
	Nombre	SÍ	NO	
PROFESSORAT	Criteris d'assignació	SÍ	NO	
	Perfil	SÍ	NO	
	Motivació del professorat	SÍ	NO	
	Reconeixement del centre	SÍ	NO	
	Satisfacció de l'alumnat	SÍ	NO	
	Coordinació	SÍ	NO	
TUTORIA	Criteris d'assignació del tutor	SÍ	NO	
	Temporització	SÍ	NO	
	Coordinació	SÍ	NO	
	Activitats	SÍ	NO	
	Comunicació amb les famílies	SÍ	NO	
METODOLOGIA I RECURSOS	Metodologia	SÍ	NO	
	Recursos	SÍ	NO	
AVALUACIÓ DE L'ALUMNAT	Avaluació de l'alumnat	SÍ	NO	

VALORACIÓ GENERAL	Valoració general	SÍ	NO	
-------------------	-------------------	----	----	--

4.6. VALIDACIÓ DE LES PREGUNTES DE L'ENTREVISTA AL TUTOR DEL PDC (document 3B)

Marqui el SÍ o bé el NO si creu que la pregunta de l'entrevista s'adequa o no als indicadors (marcats en negreta) dels quals es vol obtenir informació.

BLOC D'INDICADORS	INDICADOR	PREGUNTA/ES	ADEQUACIÓ	
			SÍ	NO
ORIGEN	ORIGEN	Coneix per què el centre es va plantejar organitzar el PDC?		
	OBSERVACIONS:			
BLOC D'INDICADORS	INDICADOR	PREGUNTA/ES	ADEQUACIÓ	
			SÍ	NO
FINALITAT	FINALITAT	La finalitat del PDC és que els alumnes puguin assolir un graduat en educació secundària, creu que és una mesura adequada per aconseguir-ho? Per què?		
		Creu que hi hauria altres mesures per aconseguir-ho? Per què?		
	OBSERVACIONS:			
BLOC D'INDICADORS	INDICADOR	PREGUNTA/ES	ADEQUACIÓ	
			SÍ	NO
ESTRUCTURA	AGRUPAMENT DE LES MATÈRIES EN L'ÀMBIT DEL PDC	Creu que la distribució de les matèries en àmbits que proposa el Departament d'Ensenyament és adequada? Per què?		
		El PDC del centre segueix aquesta distribució? Per què?		
	MATÈRIES AMB EL GRUP ORDINARI	Si els alumnes del PDC cursen alguna matèria amb alumnes que no formen part del grup del PDC, per exemple alguna optativa o tutoria, per què es així? Com ho valora?		

	OBSERVACIONS:			
BLOC D'INDICADORS	INDICADOR	PREGUNTA/ES	ADEQUACIÓ	
			SÍ	NO
DURADA	ESTADA DELS ALUMNES	En quin curs/edat entren a formar part els alumnes al PDC?		
		Fins a quin curs/edat poden romandre els alumnes al PDC?		
	OBSERVACIONS:			
BLOC D'INDICADORS	INDICADOR	PREGUNTA/ES	ADEQUACIÓ	
			SÍ	NO
DISTRIBUCIÓ HORÀRIA DE LES MATÈRIES	DISTRIBUCIÓ HORÀRIA DE LES MATÈRIES	El nombre d'hores assignades a les matèries/àmbits del PDC es correspon amb el que estableix el Departament d'Ensenyament? Com ho valora?		
	OBSERVACIONS:			
BLOC D'INDICADORS	INDICADOR	PREGUNTA/ES	ADEQUACIÓ	
			SÍ	NO
ALUMNAT	CRITERI D'ADMISSIÓ	Coneix els criteris d'admissió dels alumnes al PDC? Com els valora?		
	PROCEDIMENT D'INCORPORACIÓ	Coneix el procediment d'incorporació d'alumnes al PDC? Com el valora?		
		Creu que es fa una bona selecció de l'alumnat del PDC? Per què?		
	NOMBRE	Quin és el nombre d'alumnes més adequat per al PDC? Per què?		
Quants n'hi ha al seu PDC? Com ho valora?				

		OBSERVACIONS:		
BLOC D'INDICADORS	INDICADOR	PREGUNTA/ES	ADEQUACIÓ	
			SÍ	NO
PROFESSORAT	CRITERIS D'ASSIGNACIÓ	Coneix els criteris que se segueixen per assignar el professorat al PDC? Com els valora?		
	PERFIL	Quines característiques ha de tenir un professor que formi part del PDC?		
		Creu que el professorat, en general, està format per poder impartir docència en un PDC? Per què?		
	RECOXEIEMENT DEL CENTRE	Creu que el professorat, en general, està format per poder impartir docència en un PDC? Per què?		
		Creu que rep el suport i reconeixent de l'equip directiu i professorat per la feina que està fent al PDC?		
	SATISFACCIÓ DE L'ALUMNAT	Com creu que veu el claustre el professorat que participa al PDC?		
	COORDINACIÓ	Creu que l'alumnat del PDC està satisfet amb el professorat que té? Per què?		
		Amb quin criteri s'ha establert la periodicitat de reunió de l'equip docent del PDC? Per què?		
		Creu que és suficient la periodicitat de la reunió de l'equip docent de PDC? Per què?		
		Creu que hi ha la coordinació suficient entre orientador educatiu i tutor perquè el PDC funcioni?		
OBSERVACIONS:				
BLOC D'INDICADORS	INDICADOR	PREGUNTA/ES	ADEQUACIÓ	
			SÍ	NO
TUTORIA	CRITERIS D'ASSIGNACIÓ	Coneix els criteris que s'utilitzen per assignar el tutor al grup de PDC? Com els valora?		
	TEMPORITZACIÓ	Creu que és suficient la dedicació d'una hora de tutoria setmanal amb l'alumnat del PDC? Per què?		
	COORDINACIÓ	La tutoria del PDC segueix les directrius del PAT del centre? Hi ha establert alguna coordinació? Com ho valora?		

		Si l'alumnat del PDC participa en la tutoria dels grups ordinaris, els tutors es coordinen? Com és?		
	ACTIVITATS	Quin tipus d'activitats es treballen a tutoria? Per què?		
	COMUNICACIÓ AMB LES FAMÍLIES	Com s'estableix la comunicació amb la família? Com ho valora?		
		Es demana algun tipus de compromís/responsabilitat a les famílies i alumnes per entrar a formar part del PDC? Si és així, com ho valora?		
	OBSERVACIONS:			
BLOC D'INDICADORS	INDICADOR	PREGUNTA/ES	ADEQUACIÓ	
			SÍ	NO
METODOLOGIA I RECURSOS	METODOLOGIA	Hi ha alguna metodologia establerta en el PDC, per exemple projectes interdisciplinaris, treball cooperatiu, incorporació de les TIC/TAC (llibres digitals, moodle, PDI, entorns virtuals,...)? Quin? Com la valora?		
	RECURSOS	Hi ha algun recurs a destacar en el PDC per exemple, llibres de text, digitals, espais virtuals,...? Quin? Com el valora?		
	OBSERVACIONS:			
BLOC D'INDICADORS	INDICADOR	PREGUNTA/ES	ADEQUACIÓ	
			SÍ	NO
AVALUACIÓ DE L'ALUMNAT	AVALUACIÓ DE L'ALUMNAT	En el PDC hi ha establerts els criteris d'avaluació de l'alumnat de caràcter general - específics de l'ESO? Quins són? Per què?		
		Com s'han elaborat aquests criteris? Com valora els valora?		
	OBSERVACIONS:			
BLOC D'INDICADORS	INDICADOR	PREGUNTA/ES	ADEQUACIÓ	

			SÍ	NO
VALORACIÓ GENERAL	VALORACIÓ GENERAL	Què és el que destaca de positiu d'aquest PDC?		
		Creu que el PDC funciona? Per què?		
		Creu que hi ha algun aspecte millorable en el PDC? Per què?		
	OBSERVACIONS:			

4.7. VALIDACIÓ DELS INDICADORS L'ENTREVISTA A L'ALUMNE DEL PDC (document 4A)

Marqui el SÍ o bé el NO si creu que el bloc d'indicador i els indicadors corresponents s'adeqüen o no a l'objectiu específic 1 del qual es vol recollir informació.

Objectiu específic 1: *obtenir informació sobre els trets principals d'una selecció de PDCs de les comarques gironines a partir de l'anàlisi de documents.*

OPINIÓ SOBRE ELS PDCs PER PART DEL PROFESSIONAL D'ORIENTACIÓ EDUCATIVA DELS CENTRES DE SECUNDÀRIA, EL TUTOR DE L'ALUMNAT DEL PDCs I L'ALUMNAT DEL PDCs.

BLOC D'INDICADORS	INDICADORS	ADEQUACIÓ		OBSERVACIONS
FINALITAT	Finalitat del PDC	SÍ	NO	
ESTRUCTURA	Matèries amb el grup ordinari	SÍ	NO	
DURADA	Estada al PDC de l'alumnat	SÍ	NO	
ALUMNAT	Nombre	SÍ	NO	
PROFESSORAT	Satisfacció de l'alumnat	SÍ	NO	

TUTORIA	Temporització	SÍ	NO	
	Activitats	SÍ	NO	
	Comunicació amb les famílies	SÍ	NO	
METODOLOGIA I RECURSOS	Metodologia	SÍ	NO	
	Recursos	SÍ	NO	
AVALUACIÓ DE L'ALUMNAT	Avaluació de l'alumnat	SÍ	NO	
VALORACIÓ GENERAL	Valoració general	SÍ	NO	

4.8. VALIDACIÓ DE LES PREGUNTES DE L'ENTREVISTA A L'ALUMNE DEL PDC (document 4B)

Marqui el SÍ o bé el NO si creu que la pregunta de l'entrevista s'adequa o no als indicadors (marcats en negreta) dels quals es vol obtenir informació.

BLOC D'INDICADORS	INDICADOR	PREGUNTA/ES	ADEQUACIÓ	
			SÍ	NO
FINALITAT	FINALITAT	El PDC al qual pertanyes està pensat perquè puguis assolir el graduat en educació secundària. Creus que l'obtindràs? Per què?		
	OBSERVACIONS:			
BLOC D'INDICADORS	INDICADOR	PREGUNTA/ES	ADEQUACIÓ	
			SÍ	NO
ESTRUCTURA	MATÈRIES AMB EL GRUP ORDINARI	Si curses alguna matèria amb companys que no formen part del grup del PDC, per exemple alguna optativa o tutoria, què te'n sembla?		

	OBSERVACIONS:			
BLOC D'INDICADORS	INDICADOR	PREGUNTA/ES	ADEQUACIÓ	
			SÍ	NO
DURADA	ESTADA DELS ALUMNES	En quin curs/edat vas entrar a formar part del PDC? Saps per què va ser en aquell moment?		
	OBSERVACIONS:			
BLOC D'INDICADORS	INDICADOR	PREGUNTA/ES	ADEQUACIÓ	
			SÍ	NO
ALUMNAT	NOMBRE	Creus que és important que hi hagi menys alumnes al PDC? Per què?		
		Creus que té avantatges o inconvenients ser pocs alumnes al PDC? Per què?		
	OBSERVACIONS:			
BLOC D'INDICADORS	INDICADOR	PREGUNTA/ES	ADEQUACIÓ	
			SÍ	NO
PROFESSORAT	SATISFACCIÓ DE L'ALUMNAT	Creus que els professors que tens ara es preocupen per què aprenguis al PDC? Per què?		
		Creus que els professors que tens ara es preocupen pels teus resultats acadèmics? Per què?		
		Creus que als professors que tens ara els preocupa que et sentis bé al PDC? Per què?		
		Què és el que més t'agrada dels professors que tens ara? Estàs satisfet amb el professorat que tens al PDC? Per què?		
		Creus que els professors es dediquen a treballar amb tu els coneixements teòrics i pràctics per igual? Explica-ho.		
		Creus que els professors que tenies abans d'entrar al PDC t'ajudaven prou? Per què?		
		Què és el que trobaves a faltar dels professors abans d'entrar al PDC?		

		OBSERVACIONS:		
BLOC D'INDICADORS	INDICADOR	PREGUNTA/ES	ADEQUACIÓ	
			SÍ	NO
TUTORIA	TEMPORITZACIÓ	Creus que es dedica prou temps a la tutoria durant la setmana?		
	ACTIVITATS	Com valores la tutoria del PDC?		
		Com valores les activitats de tutoria al PDC?		
		Si fas tutoria amb el grup ordinari, com valores les activitats que feu?		
	COMUNICACIÓ AMB LES FAMÍLIES	Com valores la comunicació del tutor amb la teva família?		
		El centre et demana alguna responsabilitat/compromís per entrar a formar part del PDC? Si és així, com ho valores? Creus que serveix per alguna cosa?		
OBSERVACIONS:				
BLOC D'INDICADORS	INDICADOR	PREGUNTA/ES	ADEQUACIÓ	
			SÍ	NO
METODOLOGIA I RECURSOS	METODOLOGIA	De quina manera treballes al PDC, per exemple, fas projectes, treballes en grup/individualment,...? Com la valores?		
		En el PDC es treballa de manera diferent a quan estaves en el grup ordinari? Com ho valores?		
	RECURSOS	Amb quins recursos treballes al PDC, per exemple, llibres de text, digitals, <i>moodle</i> , PDI, entorns virtuals,...? Com ho valores?		
	OBSERVACIONS:			
BLOC D'INDICADORS	INDICADOR	PREGUNTA/ES	ADEQUACIÓ	
			SÍ	NO

AVALUACIÓ DE L'ALUMNAT	AVALUACIÓ DE L'ALUMNAT	El PDC té criteris d'avaluació per a la teva evolució dels aprenentatges, els coneixes? Com els valores? Si hi ha alguna limitació en les notes, com ho valores?		
		Coneixes els criteris de recuperació de matèries pendents de cursos anteriors? Què te'n sembla?		
		Creus que la teva actitud de treball i comportament es adequada al PDC?		
		Creus que els professors del PDC tenen en compte les teves dificultats quan avaluen?		
		Estàs content amb els resultats que has obtingut fins ara al PDC? Per què? Si et sembla que cal, concreta també en quines matèries/àmbits sí i en quins no.		
		T'importa treure bones notes? Per què?		
		Creus que als teus pares els interessa els teus resultats acadèmics? Per què?		
OBSERVACIONS:				
BLOC D'INDICADORS	INDICADOR	PREGUNTA/ES	ADEQUACIÓ	
			SÍ	NO
VALORACIÓ GENERAL	VALORACIÓ GENERAL	Què és el que més t'agrada del PDC?		
		Què és el que menys t'agrada del PDC?		
		Hi ha algun aspecte del PDC que canviaries, trauries, afegiries? Per què?		
OBSERVACIONS:				

4.9. BUIDATGE VALIDACIÓ EXPERTS DELS INDICADORS DE LA FITXA D'ENREGISTRAMENT DE DADES PER A L'ANÀLISI DE DOCUMENTS

Marqui el SÍ o bé el NO si creu que el bloc d'indicadors i els indicadors corresponents s'adeqüen o no a l'objectiu específic¹ del qual es vol recollir informació.

Objectiu específic 1: *obtenir informació sobre els trets principals d'una selecció de PDCs de les comarques gironines a partir de l'anàlisi de documents.*¹

CARACTERÍSTIQUES FORMALS: ORGANITZACIÓ I DISSENY	ADEQUACIÓ		OBSERVACIONS ²
Modalitat	SÍ	NO	Suposo que sí, tot i que no acabo de saber si hi ha modalitats. (E4)
Ubicació	SÍ	NO	No sé a què et refereixes (disculpa la meva ignorància). (E4)
Elaboració i coordinació	SÍ	NO	Es podrien considerar per separat l'elaboració i la coordinació? En tot cas, el concepte coordinació no acabo de veure a què es pot referir en aquest apartat de característiques formal. Es tracta de descriure qui ho coordina? Per mi no és suficientment clar el que es demana. (E1)
Agrupament alumnat	SÍ	NO	Es refereix al sistema d'agrupament de l'alumnat? (E1)
Posada en funcionament	SÍ	NO	Suposo que et refereixes a la data o curs en què es va posar en funcionament. (E2) Es refereix a l'any? Potser no acabo d'entendre el que busques. (E1)
CARACTERÍSTIQUES FORMALS: ELEMENTS CONSTITUTIUS	ADEQUACIÓ		OBSERVACIONS
Principis pedagògics, metodològics i organització	SÍ	NO	
Criteris i procediments d'assignació d'alumnat	SÍ	NO	No hauria d'anar en l'apartat anterior? (E4)
Criteris organitzatius	SÍ	NO	

¹ D'entrada volia fer-te un comentari general i és sobre la idoneïtat de l'objectiu 1 amb els instruments que ens has passat per validar. El document 1 s'adiu perfectament amb l'objectiu, en tant que és un document per recollir les dades dels documents de PDC, ara bé, les entrevistes a tutors, professionals de l'orientació educativa i alumnes no s'acaba d'adir massa amb l'objectiu tal i com està formulat (obtenir informació sobre els trets principals d'una selecció de PDCs de les comarques gironines a partir de l'anàlisi de documents) - Les entrevistes no són documents, per tant potser formularia diferent l'objectiu. (E4)

² En general, crec que podries intentar definir/descriure mínimament els blocs d'indicadors. Què busques, amb els indicadors d'aquest bloc? (i dels altres?). Tu ja ho saps, però ajudaria al lector i possiblement també t'ajudrà a interpretar les dades... (E1)

Programació didàctica dels àmbits i les matèries	SÍ	NO	Suposo que et refereixes a estructura general, més que a continguts. Si és així, sí. (E4) Et refereixes a si existeix aquesta programació? (E1)
Determinació de les matèries optatives	SÍ	NO	Ídem anterior comentari. (E4)
Orientacions per a l'acció tutorial	SÍ	NO	
Criteris d'acreditació per a l'alumnat	SÍ	NO	I promoció. (E6)
Criteris i procediments per a l'avaluació i revisió propis del PDC	SÍ	NO	No hauria d'anar en l'apartat següent? (E4)
CARACTERÍSTIQUES FORMALS: SEGUIMENT I AVALUACIÓ	ADEQUACIÓ		OBSERVACIONS
Elaboració memòria	SÍ	NO	He posat que sí però tinc una pregunta. L'avaluació dels PDC només es fa a partir d'una memòria i d'un tràmit administratiu? No podria ser que l'institut tingués establert algun sistema d'avaluació, encara que no fos un requisit "oficial"? No estaria bé recollir aquesta informació també? (No tinc gens d'idea de si això que dic pot passar o no, per tant, si és fora de lloc, no n'hi feu cas) (E2) Entenc que és del propi programa, no dels estudiants (E4) Anual? (E1)
Tràmit administratiu	SÍ	NO	Entenc que és del propi programa, no dels estudiants (E4) No acabo d'entendre a quin tràmit administratiu et refereixes... (E1) No entenc la finalitat d'aquest indicador. (E3) Davant l'autonomia de centre no cal. (E6)
CARACTERÍSTIQUES DE CONTINGUT: FINALITAT	ADEQUACIÓ		OBSERVACIONS
Finalitat	SÍ	NO	No ho entenc. No entenc que la "finalitat" sigui una característica del contingut. Però potser és que no estic ben situada en aquest tipus de programes. (E2) Cal una categoria només amb un ítem ? Es refereix a finalitat del PDC pel que he vist en els altres documents, no ? (E4) Et refereixes a si existeix explícitament la finalitat que persegueix la PDC? (E1)
CARACTERÍSTIQUES DE CONTINGUT: ESTRUCTURA	ADEQUACIÓ		OBSERVACIONS

Matèries del grup específic	SÍ	NO	<p>No acabo d'entendre a què et refereixes parlant de "grup específic". (E1)</p> <p>No em veig capaç de valorar aquest apartat perquè no sé a què fa referència. No conec bé els PDC com per poder fer una bona valoració d'això. Mirat des de fora, doncs, em dóna la sensació que es recull informació que ja s'ha recollit a l'apartat : "Característiques formals, elements constitutius". Per exemple, quan allà es parla de programació didàctica d'àmbits i matèries, i aquí es parla de Matèries del grup específic, i dels diferents àmbits, no veig quina diferència hi ha entre la informació que es vol recollir en aquell apartat i en aquest de contingut. El mateix amb el tema de tutoria. (E2)</p> <p>Suposo que hi ha diferències però com que no em queda clar prefereixo no valorar-ho. (E2)</p>
Àmbit lingüísticosocial	SÍ	NO	
Àmbit científicotecnològic	SÍ	NO	
Àmbit pràctic ³	SÍ	NO	
Llengua estrangera	SÍ	NO	
Matèries amb el grup ordinari	SÍ	NO	
Tutoria	SÍ	NO	
CARACTERÍSTIQUES DE CONTINGUT: DURADA		ADEQUACIÓ	OBSERVACIONS
Durada	SÍ	NO	Tot i que també em costa d'entendre que la durada i la distribució horària de matèries siguin característiques del Contingut. (E2)
CARACTERÍSTIQUES DE CONTINGUT: DISTRIBUCIÓ HORÀRIA DE MATÈRIES		ADEQUACIÓ	OBSERVACIONS
Distribució horària de matèries	SÍ	NO	Tot i que també em costa d'entendre que la durada i la distribució horària de matèries siguin característiques del Contingut. (E2)
CARACTERÍSTIQUES DE CONTINGUT: ALUMNAT ⁴		ADEQUACIÓ	OBSERVACIONS
Perfil	SÍ	NO	

³ Àmbit pràctic laboral. (E7)

⁴ Són característiques de contingut? No ho tinc clar... (E4)

Procediment d'incorporació	SÍ	NO	
Nombre	SÍ	NO	
CARÀCTERÍSTIQUES DE CONTINGUT: PROFESSORAT ⁵	ADEQUACIÓ		OBSERVACIONS
Assignació	SÍ	NO	Haig d'entendre que l'assignació no té a veure amb el procediment d'incorporació? (E3)
Reunions	SÍ	NO	No ho sé. Les reunions, no estaria més relacionat amb la metodologia? D'altra banda, igual com es té en compte el perfil de l'alumnat, per què no es té en compte el perfil del professorat, i no només l'assignació? No és rellevant també aquest perfil pels PDC? (E2) A quin tipus de reunions et refereixes? No em queda clar qui es reuneix amb qui (prof. Aula oberta amb professors aula ordinària? (E1) Les reunions entre qui serien? (E3) De seguiment (E6)
CARÀCTERÍSTIQUES DE CONTINGUT: TUTORIA	ADEQUACIÓ		OBSERVACIONS
Tutor	SÍ	NO	En principi poso que sí a tots els punts de l'apartat de tutoria tot i que tinc el dubte de si aquesta informació no s'haurà ja recollit abans, en algun dels altres apartats on també surt la tutoria. (E2) Vol dir si el té o no el té? O si és una o altra persona? El nom? (E4)
Hores	SÍ	NO	Hores per curs? Temporalització de la tutoria al llarg del curs? (E1)
Activitats	SÍ	NO	NO entrarien dins l'ítem estructura tutoria. Quina diferència hi ha? (E4)
Informació i famílies	SÍ	NO	Amb "informació" et refereixes al tipus de contingut previst en la tutoria? Crec que podria tenir sentit... (E1) Entenc que es vol dir "Informació a famílies"? (E3)
CARÀCTERÍSTIQUES DE CONTINGUT: METODOLOGIA I RECURSOS	ADEQUACIÓ		OBSERVACIONS

⁵ Són característiques de contingut? No ho tinc clar... (E4)

Metodologia	SÍ	NO	Suposo que saps a què et refereixes. Metodologia de treball amb els alumnes? Metodologia de treball entre el professorat? (llavors s'hi inclourien les reunions). Les dues coses? (E2)
Recursos	SÍ	NO	
CARÀCTERÍSTIQUES DE CONTINGUT: AVALUACIÓ ALUMNAT ⁶		ADEQUACIÓ	OBSERVACIONS
Criteris generals i específics	SÍ	NO	
Recuperació	SÍ	NO	
Repetició-promoció	SÍ	NO	
Titulació ⁷	SÍ	NO	I acreditació (E6)

Sento no poder contestar més bé. No acabo d'entendre l'esquema que fas entre característiques formals i característiques de contingut. Potser si es treu de davant "Característiques de contingut" i es deixa la segona part, que indica l'element en què et fixes, ja n'hi hauria prou.

Hi ha indicadors que no he pogut valorar perquè desconec com pot ser un document de PDC i em costa de veure la diferència entre la informació que es pretén recollir en els diferents apartats. (E2)

(E5): TOT SÍ

4.10. BUIDATGE VALIDACIÓ EXPERTS DELS INDICADORS DE L'ENTREVISTA AL PROFESSIONAL DE L'ORIENTACIÓ EDUCATIVA

Marqui el SÍ o bé el NO si creu que el bloc d'indicador i els indicadors corresponents s'adeqüen o no a l'objectiu específic 1 del qual es vol recollir informació.

⁶ Aquí hi afegiria un indicador: EINES D'AVUACIÓ per a l'alumnat. Per exemple: rúbriques, diaris de classe, guies d'orientació, webquests, proves de continguts,... (E6)

⁷ Algun ítem referent al feedback que es dóna als estudiants no seria interessant? On es recull el retorn que es fa als estudiants? (E4)

Objectiu específic 1: *obtenir informació sobre els trets principals d'una selecció de PDCs de les comarques gironines a partir de l'anàlisi de documents.*

OPINIÓ SOBRE⁸ ELS PDCs PER PART DEL PROFESSIONAL D'ORIENTACIÓ EDUCATIVA DELS CENTRES DE SECUNDÀRIA, EL TUTOR DE L'ALUMNAT DEL PDCs I L'ALUMNAT DEL PDCs.

BLOC D'INDICADORS	INDICADORS	ADEQUACIÓ		OBSERVACIONS ⁹
ORIGEN	Origen del PDC al centre	SÍ	NO	Poc real perquè potser el psicopedagog acaba d'arribar al centre i no ho sap. (E7) Entenc que l'origen del PDC és un element descriptiu del programa i no sé si es pot demanar opinió sobre això. En tot cas, s'hauria de precisar. (E2)
FINALITAT	Finalitat del PDC	SÍ	NO	Sí, si com he dit al comentari, es tracta de saber l'opinió sobre la finalitat. Si es tracta de saber la finalitat (aspecte descriptiu) entenc que ja estarà recollit a partir de l'anàlisi de documents i, per tant, no cal preguntar-ho. (E2)
ESTRUCTURA	Agrupament de les matèries en l'àmbit	SÍ	NO	
	Matèries amb el grup ordinari	SÍ	NO	
DURADA	Estada al PDC de l'alumnat	SÍ	NO	
DISTRIBUCIÓ HORÀRIA DE MATÈRIES	Distribució horària de matèries	SÍ	NO	
ALUMNAT ¹⁰	Criteris admissió	SÍ	NO	Al document 1 tens parles dels criteris i "procediments" d'admissió. Els voldries tenir en compte aquí? (E1)
	Procediment d'incorporació	SÍ	NO	

⁸ A l'objectiu es parla d'obtenir informació sobre les trets principals d'una selecció de PDC i aquí es parla, en canvi, de l'opinió sobre els PDC, que és diferent. Què vol dir?, que en aquest apartat el que es fa és demanar l'opinió sobre cada un dels punts? En tot cas, jo responc que sí o que no tenint en compte que aquí el que es demanarà és l'opinió sobre origen, finalitat, agrupament, etc. (E2)

⁹ En general, si no faig cap comentari, s'entén que em sembla bé l'indicador en relació al bloc d'indicadors corresponent. (E1)

¹⁰ Crec que s'hauria d'afegir com indicador la participació de l'alumnat (en la tria d'activitats, de continguts etc.), cosa que permetria valorar fins quin punt es té en compte la demanda, expectatives dels alumnes. (E1)

	Nombre	SÍ	NO	
PROFESSORAT	Criteris d'assignació	SÍ	NO	
	Perfil	SÍ	NO	
	Motivació del professorat	SÍ	NO	
	Reconeixement del centre	SÍ	NO	És una mica ambigu. Et refereixes al reconeixement del professorat que treballa al PDC? (E1)
	Satisfacció de l'alumnat	SÍ	NO	Si és de l'alumnat, no hauria d'anar a l'apartat anterior (alumnat)? (E1)
	Coordinació	SÍ	NO	Coordinació amb professionals externs, interns, o amb tots dos tipus? (E1)
TUTORIA	Criteris d'assignació del tutor	SÍ	NO	
	Temporització	SÍ	NO	
	Coordinació	SÍ	NO	Ídem comentari anterior. (E1)
	Activitats	SÍ	NO	
	Comunicació amb les famílies	SÍ	NO	
METODOLOGIA I RECURSOS	Metodologia	SÍ	NO	No acabo de tenir clar què hi entra en "metodologia". Es podria precisar una mica més? Ho trobo molt general. Es refereix a les estratègies didàctiques que s'utilitzen? A les activitats que fan els estudiants? A les tutories, no, perquè va a part, però també és metodologia, no? (E2)
	Recursos	SÍ	NO	

AVALUACIÓ DE L'ALUMNAT ¹¹	Avaluació de l'alumnat	SÍ	NO	
VALORACIÓ GENERAL	Valoració general	SÍ	NO	

(E3), (E4), (E5): TOT SÍ.

4.11. BUIDATGE VALIDACIÓ EXPERTS DE LES PREGUNTES DE L'ENTREVISTA AL PROFESSIONAL DE L'ORIENTACIÓ EDUCATIVA

Marqui el SÍ o bé el NO si creu que la pregunta de l'entrevista s'adequa o no a l'indicador del qual es vol obtenir informació.

BLOC D'INDICADORS	INDICADOR	PREGUNTA/ES	ADEQUACIÓ	
			SÍ	NO
ORIGEN	ORIGEN	Coneix per què el centre es va plantejar organitzar el PDC?	X	
	OBSERVACIONS: Crec que faltaria alguna pregunta més: Creu que era necessari plantejar aquest tipus de programes? (E2)			
BLOC D'INDICADORS	INDICADOR	PREGUNTA/ES	ADEQUACIÓ	
			SÍ	NO
FINALITAT	FINALITAT	La finalitat del PDC és que els alumnes puguin assolir un graduat en educació secundària, creu que és una mesura adequada per aconseguir-ho? Per què?	X (1)	
		Creu que hi hauria altres mesures per aconseguir-ho? Per què?	X (2)	
	OBSERVACIONS: (1) A la segona pregunta canviaria el per què per Quina o quines. (E4) En tot cas preguntaria "Quines?" en comptes de "per què?" (E3) (2) Finalitat massa a llarg termini. Caldria formular-ho més proper a l'alumne. Per exemple: Una finalitat a mitjà termini del PDC és atendre les necessitats educatives (millora de l'autoestima, millora de la confiança,...) dels alumnes que l'integren, creu que és una mesura adequada per aconseguir-ho, per què? (E7)			
BLOC D'INDICADORS	INDICADOR	PREGUNTA/ES	ADEQUACIÓ	
			SÍ	NO

¹¹ Aquí hi afegiria un indicador: EINES D'AVAUACIÓ per a l'alumnat. Per exemple: rúbriques, diaris de classe, guies d'orientació, webquests, proves de continguts,... (E6)

ESTRUCTURA	AGRUPAMENT DE LES MATÈRIES EN L'ÀMBIT	Creu que la distribució de les matèries en àmbits que proposa el Departament d'Ensenyament és adequada? Per què?	X	
		El PDC del centre segueix aquesta distribució? Per què?	X	
	MATÈRIES AMB EL GRUP ORDINARI	Si els alumnes del PDC cursen alguna matèria amb alumnes que no formen part del grup del PDC, per exemple alguna optativa o tutoria, per què es així? Com ho valora?	X	
	OBSERVACIONS:			
BLOC D'INDICADORS	INDICADOR	PREGUNTA/ES	ADEQUACIÓ	
			SÍ	NO
DURADA	ESTADA DELS ALUMNES	En quin curs/edat entren a formar part els alumnes al PDC?	X (3)	
		Fins a quin curs/edat poden romandre els alumnes al PDC?	X (4)	
	OBSERVACIONS: Aquestes qüestions no són valoratives. Semblaria que les hauries de poder obtenir revisant els documents PDC, no? En tot cas, aquí potser podries demanar al professional si està d'acord amb l'edat/curs en què els alumnes s'incorporen al PDC. (E1) Potser per mantenir la terminologia, podries parlar "d'incorporar" en comptes de "formar part". (E1) (3) En quin curs poden iniciar el PDC? (E6) (4) Fins a quin curs poden romandre al PDC. (E6) Jo, per durada, entenia la durada del PDC: 1 curs, 2 cursos...? No tant l'edat dels alumnes, que potser seria una pregunta del bloc "d'alumnes" – perfil. (E2)			
BLOC D'INDICADORS	INDICADOR	PREGUNTA/ES	ADEQUACIÓ	
			SÍ	NO
DISTRIBUCIÓ HORÀRIA DE LES MATÈRIES	DISTRIBUCIÓ HORÀRIA DE MATÈRIES	El nombre d'hores assignades a les matèries/àmbits del PDC es correspon amb el que estableix el Departament d'Ensenyament? Com ho valora?	x	
	OBSERVACIONS: No ha de fer tothom el mateix ¿? (E4) En lloc de fer la pregunta general de "com ho valora", potser m'inclinaria per fer una pregunta més concreta: Creu que caldria fer una altra distribució diferent? Per què? (E2)			
BLOC D'INDICADORS	INDICADOR	PREGUNTA/ES	ADEQUACIÓ	
			SÍ	NO

ALUMNAT ¹²	CRITERI D'ADMISSIÓ	Com s'han establert els criteris d'admissió dels alumnes al PDC? Com els valora?	X (5)	
	PROCEDIMENT D'INCORPORACIÓ	Quin és el procediment d'incorporació d'alumnes al PDC? Com el valora?	X	
		Creu que es fa una bona selecció de l'alumnat del PDC? Per què?	X	
	NOMBRE	Quin és el nombre d'alumnes més adequat per al PDC? Per què?	X	
		Quants n'hi ha al seu PDC? Com ho valora?	X	
OBSERVACIONS: També se li podria demanar, a més de la valoració de "com" s'han establert els criteris d'admissió dels alumnes, com valora aquests criteris (són suficients, són estrictes, etc.) (E1) Potser en aquestes preguntes es podria intentar ser una mica més genèrica: creu que en tots els casos es fa una bona selecció de l'alumnat? Creu que es pot determinar el nombre d'alumnes més adequat...? (E1) (5) Quins són els criteris de baixa d'un alumne al PDC? (E6) (E7)				
BLOC D'INDICADORS	INDICADOR	PREGUNTA/ES	ADEQUACIÓ	
			SÍ	NO
PROFESSORAT	CRITERIS D'ASSIGNACIÓ	Quins criteris se segueixen per assignar el professorat al PDC? Com els valora?	X	
		El centre té alguna dificultat per assignar el professorat al PDC? Quina? Com se soluciona?	X	
	PERFIL	Quines característiques ha de tenir un professor que formi part del PDC?	X (6)	
		Creu que el professorat, en general, està format per poder impartir docència en un PDC? Per què?		
		El professorat que forma part del PDC és el més experimentat o bé el té que té una curta experiència o novell? Per què?	X (7)	X (8)
	MOTIVACIÓ DEL PROFESSORAT	Hi ha professorat disposat a formar part del PDC en el centre? Per què?	X	X (9)
		El professorat del PDC està implicat, és coneixedor de la realitat de l'alumnat i s'esforça per innovar, o bé es limita a impartir docència com un grup més?	X (10)	
	RECOINEIXEMENT DEL CENTRE	El centre preveu algun incentiu per què el professorat accepti formar part de l'equip docent del PDC? Per què?	X (11)	
		Com creu que veu el claustre el professorat que participa al PDC?	X	

¹² Afegiria alguna pregunta en relació a la participació de l'alumnat (valoració del professor sobre aquesta participació). (E1)

	SATISFACCIÓ DE L'ALUMNAT	Creu que l'alumnat del PDC està satisfet amb el professorat que té? Per què?	X	
	COORDINACIÓ	Amb quin criteri s'ha establert la periodicitat de reunió de l'equip docent del PDC? Per què?	X	
		Creu que és suficient la periodicitat de la reunió de l'equip docent de PDC? Per què?	X	
		Creu que hi ha la coordinació suficient entre orientador educatiu i tutor perquè el PDC funcioni?	X	
		Com valora la coordinació de l'equip docent del PDC? Per què?	X	
OBSERVACIONS: (6) Pel que fa el perfil, crec que podries demanar directament quin creu que és el perfil que hauria de tenir el professorat a nivell de formació, actitud i experiència. (E1) (7) Aquesta pregunta no la faria, sembla que busques una determinada resposta! (E1) (8) Potser canviaria la redacció de la pregunta o l'ometria, ja que hi ha dues anteriors que fan referència al criteri d'assignació (que podria ser aquest) i al perfil del professorat. (E3) (9) Faria la pregunta en el sentit de si hi ha professorat que es presenta de manera voluntària i si coneix la motivació. (E3) (10) El professorat del PDC està implicat, és coneixedor de la realitat de l'alumnat i s'esforça per innovar, o bé es limita a impartir docència com un grup més? Aquesta darrera frase no la inclouria a la pregunta.(E1) La pregunta sobre motivació no és que no la trobi rellevant, però em sembla que s'hauria de plantejar diferent perquè es veu massa quina resposta s'espera. Jo ho deixaria amb. "El professorat del PDC s'implica i coneix la realitat de l'alumnat?" (E2) (11) Demanaria "quin" incentiu donen. (E3)				
BLOC D'INDICADORS	INDICADOR	PREGUNTA/ES	ADEQUACIÓ	
			SÍ	NO
TUTORIA	CRITERIS D'ASSIGNACIÓ	Quins són els criteris per assignar el tutor del grup de PDC? Com els valora?	X	
	TEMPORITZACIÓ	Creu que és suficient la dedicació d'una hora de tutoria setmanal amb l'alumnat del PDC? Per què?	X	
	COORDINACIÓ	La tutoria del PDC segueix les directrius del PAT del centre? Hi ha establerta alguna coordinació? Com ho valora?	X	
		Si l'alumnat del PDC participa en la tutoria dels grups ordinaris, els tutors es coordinen? Com és?	X (12)	
	ACTIVITATS	El tutor ha de seguir alguna directriu en les activitats que programa a tutoria? Per què?	X (13)	
	COMUNICACIÓ AMB LES FAMÍLIES	El tutor ha de seguir alguna directriu en la comunicació amb les famílies? Per què?	X	
		Es demana algun tipus de compromís/responsabilitat a les famílies i alumnes per entrar a formar part del PDC? Si és així, com ho valora?	X (14)	
OBSERVACIONS:				

(12) Com és què? La coordinació? La participació de l'alumne? (E3) (13) En cas afirmatiu, qui les marca? (i serveix per la següent pregunta) (E3) (14) Quin tipus de compromís? (E3) (E5)				
BLOC D'INDICADORS	INDICADOR	PREGUNTA/ES	ADEQUACIÓ	
			SÍ	NO
METODOLOGIA I RECURSOS	METODOLOGIA	Hi ha alguna metodologia establerta en el PDC, per exemple projectes interdisciplinaris, treball cooperatiu, incorporació de les TIC/TAC (llibres digitals, moodle, PDI, entorns virtuals,...)? Quina? Com la valora?	X	
	RECURSOS	Hi ha algun recurs a destacar en el PDC per exemple, llibres de text, digitals, espais virtuals,...? Quin? Com el valora?	X	
	OBSERVACIONS: Sobre els recursos, també es podria preguntar si troba a faltar algun tipus de recurs. (E2)			
BLOC D'INDICADORS	INDICADOR	PREGUNTA/ES	ADEQUACIÓ	
			SÍ	NO
AVALUACIÓ DE L'ALUMNAT ¹³	AVALUACIÓ DE L'ALUMNAT	En el PDC hi ha establerts els criteris d'avaluació de l'alumnat de caràcter general - específics de l'ESO? Quins són? Per què?	X (15)	
		Com s'han elaborat aquests criteris? Com els valora?	X	
	OBSERVACIONS: Participació de l'alumnat en l'avaluació? Els criteris són generals per tots els estudiants? Es contempla la possibilitat d'adaptar el sistema, estratègies d'avaluació en funció de les característiques de cada alumne? (E1) (15) Com es consensuen els criteris específics de l'alumnat? Hi intervé tot el claustre? (E5) He posat que sí tot i que, si se suposa que abans s'ha llegit el document del PDC, potser més que preguntar si hi ha criteris establerts, es pot parlar ja directament de quins són i com els valora, si creu que són adequats o no, i per quines raons. També es pot preguntar si són adequats per tot l'alumnat. (E2) No es podria preguntar també pels criteris específics, si és que hi són, per cada un dels alumnes? O l'avaluació només es fa en base a uns criteris generals? (E2)			
BLOC D'INDICADORS	INDICADOR	PREGUNTA/ES	ADEQUACIÓ	
			SÍ	NO

¹³ Aquí hi afegiria EINES D'AVAUACIÓ per a l'alumnat. Per exemple: rúbriques, diaris de classe, guies d'orientació, webquests, proves de continguts,... (E6)

	VALORACIÓ GENERAL	Què és el que destaca de positiu d'aquest PDC?	X	
		Creu que el PDC funciona? Per què?	X	
		Creu que hi ha algun aspecte millorable en el PDC? Per què?	X (16)	
VALORACIÓ GENERAL	<p>OBSERVACIONS: (16) Estaria bé preguntar quin. (E3) (E5) Es podria preguntar si creu que aquest PDC és útil o aconsegueix la finalitat per la qual es va proposar perquè si no, podràs saber si té aspectes positius, que funcionen i aspectes millorables, però no tindràs una valoració sobre si realment el programa resulta útil per la finalitat que persegueix, si resulta útil perquè els nois i noies aconsegueixin el graduat d'ESO, o la finalitat que sigui. Em sembla que estaria bé demanar la valoració de la persona, per tant, sobre els resultats del projecte. (A part que crec que estaria bé també tenir aquestes dades; no sé si consultant les memòries del projecte es pot veure quants alumnes han participat i nombre d'alumnes que han aconseguit el graduat, nombre que no, quants s'han incorporat de nou a l'aula ordinària, i dades d'aquest tipus) (potser ja ho tens previst recollir, però no m'ha acabat de quedar clar si és així en revisar el document sobre l'anàlisi dels documents del projecte dels PDC) (E2)</p>			

Aquesta part de les preguntes m'aclareix força més què és el que vols incloure a l'entrevista. El full d'indicadors sol és més difícil, per mi de valorar. (E2)

4.12. BUIDATGE VALIDACIÓ EXPERTS DELS INDICADORS DE L'ENTREVISTA AL TUTOR DEL PDC

Marqui el SÍ o bé el NO si creu que el bloc d'indicador i els indicadors corresponents s'adeqüen o no a l'objectiu específic 1 del qual es vol recollir informació.

Objectiu específic 1: *obtenir informació sobre els trets principals d'una selecció de PDCs de les comarques gironines a partir de l'anàlisi de documents.*

OPINIÓ SOBRE ELS PDCs PER PART DEL PROFESSIONAL D'ORIENTACIÓ EDUCATIVA DELS CENTRES DE SECUNDÀRIA, EL TUTOR DE L'ALUMNAT DEL PDCs I L'ALUMNAT DEL PDCs.

BLOC D'INDICADORS	INDICADORS	ADEQUACIÓ		OBSERVACIONS
ORIGEN	Origen del PDC al centre	SÍ	NO	
FINALITAT	Finalitat del PDC	SÍ	NO	
ESTRUCTURA	Agrupament de les matèries en l'àmbit	SÍ	NO	

	Matèries amb el grup ordinari	SÍ	NO	
DURADA	Estada al PDC de l'alumnat	SÍ	NO	
DISTRIBUCIÓ HORÀRIA DE LES MATÈRIES	Distribució horària de les matèries	SÍ	NO	
ALUMNAT	Criteris d'admissió	SÍ	NO	
	Procediment d'incorporació	SÍ	NO	
	Nombre	SÍ	NO	
PROFESSORAT	Criteris d'assignació	SÍ	NO	
	Perfil	SÍ	NO	
	Motivació del professorat	SÍ	NO	
	Reconeixement del centre	SÍ	NO	
	Satisfacció de l'alumnat	SÍ	NO	Deu voler dir: satisfacció del professorat (E2)
	Coordinació	SÍ	NO	
TUTORIA	Criteris d'assignació del tutor	SÍ	NO	
	Temporització	SÍ	NO	
	Coordinació	SÍ	NO	

	Activitats	SÍ	NO	
	Comunicació amb les famílies	SÍ	NO	
METODOLOGIA I RECURSOS	Metodologia	SÍ	NO	
	Recursos	SÍ	NO	
AVALUACIÓ DE L'ALUMNAT	Avaluació del'alumnat	SÍ	NO	
VALORACIÓ GENERAL	Valoració general	SÍ	NO	

(E3), (E4), (E5), (E6) i (E7): TOT SÍ

(E1): fa extensiu els comentaris del document anterior.

4.13. BUIDATGE VALIDACIÓ EXPERTS DE LES PREGUNTES DE L'ENTREVISTA AL TUTOR DEL PDC

Marqui el SÍ o bé el NO si creu que la pregunta de l'entrevista s'adequa o no a l'indicador del qual es vol obtenir informació.

BLOC D'INDICADORS	INDICADOR	PREGUNTA/ES	ADEQUACIÓ	
			SÍ	NO
ORIGEN	ORIGEN	Coneix per què el centre es va plantejar organitzar el PDC?	X	
	OBSERVACIONS:			
BLOC D'INDICADORS	INDICADOR	PREGUNTA/ES	ADEQUACIÓ	
			SÍ	NO
FINALITAT	FINALITAT	La finalitat del PDC és que els alumnes puguin assolir un graduat en educació secundària, creu que és una mesura adequada per aconseguir-ho? Per què?	X	X (1)
		Creu que hi hauria altres mesures per aconseguir-ho? Per què?	X	X (2)

	OBSERVACIONS: (1) Finalitat massa a llarg termini. Caldria formular-ho més proper a l'alumne. Per exemple: Una finalitat a mitjà termini del PDC és atendre les necessitats educatives (millora de l'autoestima, millora de la confiança,...) dels alumnes que l'integren, creu que és una mesura adequada per aconseguir-ho, per què? (E7) (2) En tot cas demanaria quines. (E3) (E5)			
BLOC D'INDICADORS	INDICADOR	PREGUNTA/ES	ADEQUACIÓ	
			SÍ	NO
ESTRUCTURA	AGRUPAMENT DE LES MATÈRIES EN L'ÀMBIT DEL PDC	Creu que la distribució de les matèries en àmbits que proposa el Departament d'Ensenyament és adequada? Per què?	X	
		El PDC del centre segueix aquesta distribució? Per què?	X	
	MATÈRIES AMB EL GRUP ORDINARI	Si els alumnes del PDC cursen alguna matèria amb alumnes que no formen part del grup del PDC, per exemple alguna optativa o tutoria, per què es així? Com ho valora?	X	
	OBSERVACIONS:			
BLOC D'INDICADORS	INDICADOR	PREGUNTA/ES	ADEQUACIÓ	
			SÍ	NO
DURADA	ESTADA DELS ALUMNES	En quin curs/edat entren a formar part els alumnes al PDC?	X	
		Fins a quin curs/edat poden romandre els alumnes al PDC?	X	
	OBSERVACIONS: No sé si té gaire sentit preguntar això a tothom. Potser es podria plantejar més com la valoració de la durada, no tant preguntar per informació descriptiva. (E2)			
BLOC D'INDICADORS	INDICADOR	PREGUNTA/ES	ADEQUACIÓ	
			SÍ	NO
DISTRIBUCIÓ HORÀRIA DE LES MATÈRIES	DISTRIBUCIÓ HORÀRIA DE LES MATÈRIES	El nombre d'hores assignades a les matèries/àmbits del PDC es correspon amb el que estableix el Departament d'Ensenyament? Com ho valora?	X	
	OBSERVACIONS: Aquesta pregunta ja havia sortit a l'altra entrevista. Quan es pregunta, com ho valora, a què es refereix? A com valora que les hores es corresponguin al que estableix al Departament d'Ensenyament' (Es pot fer que no sigui així?). O es refereix a com valora la distribució horària de matèries del PDC en concret? Si seria			

necessari algun altre tipus de distribució? (E2)				
BLOC D'INDICADORS	INDICADOR	PREGUNTA/ES	ADEQUACIÓ	
			SÍ	NO
ALUMNAT	CRITERI D'ADMISSIÓ	Coneix els criteris d'admissió dels alumnes al PDC? Com els valora?	X	
	PROCEDIMENT D'INCORPORACIÓ	Coneix el procediment d'incorporació d'alumnes al PDC? Com el valora?	X	
		Creu que es fa una bona selecció de l'alumnat del PDC? Per què?	X	
	NOMBRE	Quin és el nombre d'alumnes més adequat per al PDC? Per què?	X	
		Quants n'hi ha al seu PDC? Com ho valora?	X	
OBSERVACIONS:				
BLOC D'INDICADORS	INDICADOR	PREGUNTA/ES	ADEQUACIÓ	
			SÍ	NO
PROFESSORAT	CRITERIS D'ASSIGNACIÓ	Coneix els criteris que se segueixen per assignar el professorat al PDC? Com els valora?	X	
	PERFIL	Quines característiques ha de tenir un professor que formi part del PDC?	X	
		Creu que el professorat, en general, està format per poder impartir docència en un PDC? Per què?	X	
	RECOXEIXEMENT DEL CENTRE	Creu que rep el suport i reconeixent de l'equip directiu i professorat per la feina que està fent al PDC?	X (3)	
		Com creu que veu el claustre el professorat que participa al PDC?	X (4)	
	SATISFACCIÓ DE L'ALUMNAT	Creu que l'alumnat del PDC està satisfet amb el professorat que té? Per què?	x	
	COORDINACIÓ	Amb quin criteri s'ha establert la periodicitat de reunió de l'equip docent del PDC? Per què?	x	
		Creu que és suficient la periodicitat de la reunió de l'equip docent de PDC? Per què?	x	
		Creu que hi ha la coordinació suficient entre orientador educatiu i tutor perquè el PDC funcioni?	x	
		Com valora la coordinació de l'equip docent del PDC? Per què?	x	
OBSERVACIONS:				

	<p>(3 i 4) “Per què?” (E3)</p> <p>(3) La pregunta sobre el reconeixement: Ja veig que surt a altres entrevistes. No sé ben bé a quin tipus de reconeixement et refereixes o en què es pot notar si el tenen o no el tenen. Potser seria millor afegir alguna pregunta sobre quin creu que ha de ser aquest reconeixement, o en quin sentit creu que té poc o molt reconeixement. (E2)</p> <p>(4) Sobre el tema del claustre, ja he fet un comentari al document 2. No sé si preguntaria sobre com veu el claustre perquè el claustre està format per persones diferents i, per tant, hi ha opinions diverses; vull dir que “el claustre” no opina, opinaran les persones individuals. Per això, potser seria millor preguntar sobre la percepció que té el professorat i això podrà respondre’s amb “alguns pensen això...” altres pensen allò... Preguntar sobre el claustre és assumir que hi ha una posició conjunta de tot el claustre, i no crec que això funcioni així. (E2)</p>			
BLOC D'INDICADORS	INDICADOR	PREGUNTA/ES	ADEQUACIÓ	
			SÍ	NO
TUTORIA	CRITERIS D'ASSIGNACIÓ	Coneix els criteris que s'utilitzen per assignar el tutor al grup de PDC? Com els valora?	X	
	TEMPORITZACIÓ	Creu que és suficient la dedicació d'una hora de tutoria setmanal amb l'alumnat del PDC? Per què?	X	
	COORDINACIÓ	La tutoria del PDC segueix les directrius del PAT del centre? Hi ha establerta alguna coordinació? Com ho valora?	X (5)	
		Si l'alumnat del PDC participa en la tutoria dels grups ordinaris, els tutors es coordinen? Com és?	X (6)	
	ACTIVITATS	Quin tipus d'activitats es treballen a tutoria? Per què?	X	
	COMUNICACIÓ AMB LES FAMÍLIES	Com s'estableix la comunicació amb la família? Com ho valora?	X	
		Es demana algun tipus de compromís/responsabilitat a les famílies i alumnes per entrar a formar part del PDC? Si és així, com ho valora?	X (7)	
<p>OBSERVACIONS:</p> <p>(5) Quina? (E3)</p> <p>(6) El què? La coordinació? La participació dels alumnes? (E3)</p> <p>(7) Jo afegiria “quin” (E3)</p>				
BLOC D'INDICADORS	INDICADOR	PREGUNTA/ES	ADEQUACIÓ	
			SÍ	NO
METODOLOGIA I RECURSOS	METODOLOGIA	Hi ha alguna metodologia establerta en el PDC, per exemple projectes interdisciplinaris, treball cooperatiu, incorporació de les TIC/TAC (llibres digitals, moodle, PDI, entorns virtuals,...)? Quin? Com la valora?	X	
	RECURSOS	Hi ha algun recurs a destacar en el PDC per exemple, llibres de text, digitals, espais virtuals,...? Quin? Com el valora?	X	

		OBSERVACIONS:		
BLOC D'INDICADORS	INDICADOR	PREGUNTA/ES	ADEQUACIÓ	
			SÍ	NO
AVALUACIÓ DE L'ALUMNAT	AVALUACIÓ DE L'ALUMNAT	En el PDC hi ha establerts els criteris d'avaluació de l'alumnat de caràcter general - específics de l'ESO? Quins són? Per què?	X	
		Com s'han elaborat aquests criteris? Com valora els valora?	X	
	OBSERVACIONS:			
BLOC D'INDICADORS	INDICADOR	PREGUNTA/ES	ADEQUACIÓ	
			SÍ	NO
VALORACIÓ GENERAL	VALORACIÓ GENERAL	Què és el que destaca de positiu d'aquest PDC?	X (8)	
		Creu que el PDC funciona? Per què?	X	
		Creu que hi ha algun aspecte millorable en el PDC? Per què?	X (9)	
	OBSERVACIONS: (8) Per què? (E3) (9) Quins? (E5) El mateix comentari que he fet en el document 2. De totes maneres, no dic que s'hagi de preguntar sobre resultats a tothom. Si ja es pregunta a algú, potser en aquesta entrevista n'hi ha prou amb el que preguntes aquí. Tot i això, no estaria malament recollir la percepció dels diferents implicats sobre la utilitat del PDC per als alumnes. (E2)			

(E4): TOT SÍ

4.14. BUIDATGE VALIDACIÓ EXPERTS DELS INDICADORS L'ENTREVISTA A L'ALUMNE DEL PDC

Marqui el SÍ o bé el NO si creu que el bloc d'indicador i els indicadors corresponents s'adeqüen o no a l'objectiu específic 1 del qual es vol recollir informació.

Objectiu específic 1: *obtenir informació sobre els trets principals d'una selecció de PDCs de les comarques gironines a partir de l'anàlisi de documents.*

OPINIÓ SOBRE ELS PDCs PER PART DEL PROFESSIONAL D'ORIENTACIÓ EDUCATIVA DELS CENTRES DE SECUNDÀRIA, EL TUTOR DE L'ALUMNAT DEL PDCs I L'ALUMNAT DEL PDCs.

BLOC D'INDICADORS	INDICADORS	ADEQUACIÓ		OBSERVACIONS
FINALITAT	Finalitat del PDC	SÍ	NO	
ESTRUCTURA	Matèries amb el grup ordinari	SÍ	NO	
DURADA	Estada al PDC de l'alumnat	SÍ	NO	
ALUMNAT	Nombre	SÍ	NO	Per què a l'alumnat no se li demana sobre la seva satisfacció, i en canvi al professorat se li pregunta sobre la satisfacció de l'alumnat? (E2)
PROFESSORAT	Satisfacció de l'alumnat	SÍ	NO	No l'acabo de veure correcte de la manera que està formulat. L'indicador és la "valoració del professorat" que fa l'alumnat, no la satisfacció de l'alumnat amb el PDC. (E2)
TUTORIA	Temporització	SÍ	NO	
	Activitats	SÍ	NO	
	Comunicació amb les famílies	SÍ	NO	No ho tinc clar... tal i com està plantejat en el document 4B. (E4)
METODOLOGIA I RECURSOS	Metodologia	SÍ	NO	
	Recursos	SÍ	NO	
AVALUACIÓ DE L'ALUMNAT	Avaluació de l'alumnat	SÍ	NO	

VALORACIÓ GENERAL	Valoració general	SÍ	NO	
-------------------	-------------------	----	----	--

Afegiria els comentaris que he fet al document 2A. Insistiria, en el cas de l'alumne, en tenir present el tema "participació". (E1)

He posat que sí a tot, però per poder fer una valoració, em va millor mirar què se li vol preguntar a cada alumne. (E2)

(E3), (E5), (E6) i (E7): TOT SÍ

4.15. BUIDATGE VALIDACIÓ EXPERTS DE LES PREGUNTES DE L'ENTREVISTA A L'ALUMNE DEL PDC

Marqui el SÍ o bé el NO si creu que la pregunta de l'entrevista s'adequa o no a l'indicador del qual es vol obtenir informació.

BLOC D'INDICADORS	INDICADOR	PREGUNTA/ES	ADEQUACIÓ	
			SÍ	NO
FINALITAT	FINALITAT	El PDC al qual pertanyes està pensat perquè puguis assolir el graduat en educació secundària. Creus que l'obtindràs? Per què?	X	
	OBSERVACIONS: Es pot afegir: Creus que t'ajuda seguir aquest PRC? Per què? què creus que s'hauria de fer, des de l'institut, per tal d'ajudar-te a obtenir el graduat? (E1) Saps per què ets al PDC? (E7) L'alumne no sé si pot saber amb quina finalitat està pensat el PDC. Crec que seria millor preguntar com és que està participant en un PDC i si creu que l'ajudarà a obtenir el graduat i en quin sentit (E2)			
BLOC D'INDICADORS	INDICADOR	PREGUNTA/ES	ADEQUACIÓ	
			SÍ	NO
ESTRUCTURA	MATÈRIES AMB EL GRUP ORDINARI	Si curses alguna matèria amb companys que no formen part del grup del PDC, per exemple alguna optativa o tutoria, què te'n sembla?	X	
	OBSERVACIONS: Concretaria una mica més la pregunta. Què te'n sembla què?: fer-les junts, la metodologia, la diferències entre les del PDC i les ordinàries? (E4) Què se li demana? Què li sembla fer-ho conjuntament? També afegiria un "per què?" (E3) Sí però una mica massa ambigu o massa complexa. Millor preguntar: curses alguna matèria amb companys que no formen el grup de PDC? I si diu que sí, T'agrada? Perquè t'agrada o per què no t'agrada (segons com respongui). (E2)			
BLOC D'INDICADORS	INDICADOR	PREGUNTA/ES	ADEQUACIÓ	
			SÍ	NO

DURADA	ESTADA DELS ALUMNES	En quin curs/edat vas entrar a formar part del PDC? Saps per què va ser en aquell moment?	X	
	OBSERVACIONS: I afegir: “en què creus que t’ajuda estar a aquest programa?” (E1) La pregunta no s’acaba d’adequar a l’indicador. La primera pregunta potser no cal, ja que es deu recollir per altres vies, i no concorda amb l’indicador. (E4)			
BLOC D’INDICADORS	INDICADOR	PREGUNTA/ES	ADEQUACIÓ	
			SÍ	NO
ALUMNAT	NOMBRE	Creus que és important que hi hagi menys alumnes al PDC? Per què?	X	
		Creus que té avantatges o inconvenients ser pocs alumnes al PDC? Per què?	X	
	OBSERVACIONS: És possible que a la primera pregunta ja hagi respost la segona. (E3) Creus que és important que hi hagi menys alumnes al PDC <u>que al grup ordinari</u> ? Per què? (E6)			
BLOC D’INDICADORS	INDICADOR	PREGUNTA/ES	ADEQUACIÓ	
			SÍ	NO
PROFESSORAT	SATISFACCIÓ DE L’ALUMNAT	Creus que els professors que tens ara es preocupen per què aprenguis al PDC? Per què?	X	
		Creus que els professors que tens ara es preocupen pels teus resultats acadèmics? Per què?	X	
		Creus que als professors que tens ara els preocupa que et sentis bé al PDC? Per què?	X	
		Què és el que més t’agrada dels professors que tens ara?	X	
		Estàs satisfet amb el professorat que tens al PDC? Per què?	X	
		Creus que els professors es dediquen a treballar amb tu els coneixements teòrics i pràctics per igual? Explica-ho.	X (1)	
		Creus que els professors que tenies abans d’entrar al PDC t’ajudaven prou? Per què?	X	
	Què és el que trobaves a faltar dels professors abans d’entrar al PDC?	X (2)		
OBSERVACIONS: (1) Com creus que aprens més? Quin tipus d’activitats creus que et serveixen més per aprendre? Posa un exemple de com creus que aprens millor. (E5) (E7) // Crec que a part de recollir la valoració de l’alumne sobre el que creu que ha guanyat, també caldria demanar sobre si creu que ha perdut alguna cosa pel fet d’estar en un PDC. I demanar-lo concretament per la seva participació a l’aula i les seves relacions tant amb els companys del PDC com amb els de l’aula ordinària. Si encara es relaciona amb aquests darrers. Si se sent acceptat per ells. (E1)				

	<p>(2) Val. En el bloc d'indicadors no havia entès a què es referia que un indicador de professorat és satisfacció de l'alumnat. Aquí entenc més què vol dir però sona una mica estrany dir que un indicador del bloc de professorat és la satisfacció de l'alumnat. Aquí veig que només es demana la satisfacció amb el professorat, tant el del PDC com els altres. (E2)</p> <p>Trobo una mica de desequilibri. Es fan moltes preguntes sobre professorat.... Potser es poden reduir, i fer-ne menys, no tan detallades, i deixar que l'estudiant s'expressi. Si no, amb tantes preguntes, ja es veu què esperes que contestin. Mirar de fer preguntes més neutres: Trobes que hi ha diferències entre el professorat del PDC i el de fora? Quines diferències hi veus? Quin t'agrada més i per què? (E2)</p>			
BLOC D'INDICADORS	INDICADOR	PREGUNTA/ES	ADEQUACIÓ	
			SÍ	NO
TUTORIA	TEMPORITZACIÓ	Creus que es dedica prou temps a la tutoria durant la setmana?	X	
	ACTIVITATS	Com valores la tutoria del PDC?	X	
		Com valores les activitats de tutoria al PDC?	X	
		Si fas tutoria amb el grup ordinari, com valores les activitats que feu?	X	
	COMUNICACIÓ AMB LES FAMÍLIES	Com valores la comunicació del tutor amb la teva família?	X	
		El centre et demana alguna responsabilitat/compromís per entrar a formar part del PDC? Si és així, com ho valores? Creus que serveix per alguna cosa?	X (3)	
<p>OBSERVACIONS:</p> <p>Crec que valorar la tutoria i les activitats de tutoria és gairebé el mateix, no? (E1)</p> <p>(3) En l'indicador de comunicació amb les famílies, la primera pregunta la pot respondre l'estudiant ? Potser seria interessant plantejar-ho d'una altra manera- Per exemple perquè valori la freqüència i idoneïtat de les tutories que fan ? No sé... (E4)</p> <p>La segona pregunta no fa referència a la comunicació amb les famílies, no ? (E4)</p> <p>Jo li demanaria quin és el compromís. (E3) (E5)</p>				
BLOC D'INDICADORS	INDICADOR	PREGUNTA/ES	ADEQUACIÓ	
			SÍ	NO
METODOLOGIA I RECURSOS	METODOLOGIA	De quina manera treballes al PDC, per exemple, fas projectes, treballes en grup/individualment,...?	X	
		Com ho valores?		
	En el PDC es treballa de manera diferent a quan estaves en el grup ordinari?	X		
RECURSOS	Amb quins recursos treballes al PDC, per exemple, llibres de text, digitals, moodle, PDI, entorns virtuals,...?	X		
	Com ho valores?			

		OBSERVACIONS: El "com ho valores" inclou: "creus que aquestes estratègies/recursos... t'ajuden a aprendre millor...?" (E1)		
BLOC D'INDICADORS	INDICADOR	PREGUNTA/ES	ADEQUACIÓ	
			SÍ	NO
AVALUACIÓ DE L'ALUMNAT ¹⁴	AVALUACIÓ DE L'ALUMNAT	El PDC té criteris d'avaluació per a la teva evolució dels aprenentatges, els coneixes? Com els valores? Si hi ha alguna limitació en les notes, com ho valores?	X (4)	
		Coneixes els criteris de recuperació de matèries pendents de cursos anteriors? Què te'n sembla?	X (5)	
		Creus que la teva actitud de treball i comportament és adequada al PDC?	X (6)	
		Creus que els professors del PDC tenen en compte les teves dificultats quan avaluen?	X	
		Estàs content amb els resultats que has obtingut fins ara al PDC? Per què? Si et sembla que cal, concreta també en quines matèries/àmbits sí i en quins no.	X	
		T'importa treure bones notes? Per què?	X	
		Creus que als teus pares els interessa els teus resultats acadèmics? Per què?	X (7)	
OBSERVACIONS: (4) No acabo d'entendre què vol dir "si hi ha alguna limitació en les notes". (E1) (5) Coneixes el que has de fer per matèries pendents de cursos anteriors? Què te'n sembla? (E5) Coneixes el que has de fer per aprovar les matèries del PDC? Què te'n sembla? Si hi ha alguna limitació en les notes, com ho valores? (E5) (6) Creus que la teva actitud de treball, hàbits de treball i comportament és adequada al PDC? (E6) // Com afecta la teva actitud i comportament a l'avaluació de les matèries? (E7) (7) Què et diuen? (E5)				
BLOC D'INDICADORS	INDICADOR	PREGUNTA/ES	ADEQUACIÓ	
			SÍ	NO
VALORACIÓ GENERAL	VALORACIÓ GENERAL	Què és el que més t'agrada del PDC?	X (8)	
		Què és el que menys t'agrada del PDC?	X (8)	

¹⁴ Aquí hi afegiria un indicador: EINES D'AVAUACIÓ per a l'alumnat. Per exemple: rúbriques, diaris de classe, guies d'orientació, webquests, proves de continguts,... (E6)

		Hi ha algun aspecte del PDC que canviaries, trauries, afegiries? Per què?	X	
	OBSERVACIONS: (8) A les dues primeres preguntes, afegiria "Per què?" (E3)			

4.16. RESUM EXPLICATIU SOBRE LA PRESA DE DECISIONS EN RELACIÓ A LES APORTACIONS DELS DIFERENTS EXPERTS

Tot seguit passem a l'anàlisi de les diferents aportacions dels set experts¹⁵ que han intervingut en la validació dels instruments d'aquesta investigació. Al final d'aquest apartat hi consten les taules 4.A., 4.B. i 4.C. Aquestes recullen les modificacions que han aportat els set experts en la participació de la validació dels instruments.

1. FITXA D'ENREGISTRAMENT DE DADES PER A L'ANÀLISI DE DOCUMENTS

Els diferents experts han anat fent observacions sobre l'adequació dels blocs d'indicadors que es plantegen per a l'assoliment de l'objectiu específic 1 pel qual es vol recollir informació.

Pel que fa a l'indicador de la *modalitat*, l'E4 el considera adequat tot i que aporta que *"Suposo que sí, tot que no acabo de saber si hi ha modalitats."* Davant d'aquesta afirmació hem de considerar que l'E4 suposa bé, és a dir, en el PDC hi ha la modalitat A i B que ja han estat definides en el marc teòric d'aquesta investigació.

Quant a l'indicador d'*ubicació*, l'E4 exposa: *"No sé a què et refereixes."* Aquí hem de notar que l'E4 es mou dins el marc universitari i és probable que no conegui al detall els PDCs. Per a la seva informació, és oportú afegir que quan parlem d'*ubicació* ens referim a quin altre document de centre s'inclou aquest programa, ja sigui en el pla d'atenció a la diversitat, el pla anual de centre, el projecte educatiu de centre o bé a algun altre.

Centrant-nos en l'indicador de *l'elaboració i coordinació* per a l'organització i disseny de les característiques formals del PDC, l'E1 exposa *"Es podrien considerar per separat l'elaboració i la coordinació? En tot cas, el concepte coordinació no acabo de veure a què es pot referir en aquest apartat de característiques formals. Es tracta de descriure qui ho coordina? Per mi no és suficientment clar el que es demana."* Es poden considerar l'elaboració i coordinació per separat tal com apunta l'E1, però ambdues actuacions van estretament lligades perquè els professionals que porten a terme aquestes actuacions solen ser els mateixos (caps de departaments didàctics, cap d'estudis, professionals de l'orientació educativa,...). Per tant, es desestima l'aportació.

Referent a *l'agrupament de l'alumnat*, es respon afirmativament a l'observació de l'E1 *"Es refereix al sistema d'agrupament de l'alumnat?"*

En la *posada en funcionament* del PDC, l'E2 fa una afirmació que ratifico *"Suposo que et refereixes a la data o curs en què es va posar en funcionament."* A més l'E1 afegeix *"Es refereix a l'any? Potser no acabo d'entendre el que busques."* Donant resposta a aquest últim, quan es demana l'any en què es posa en funcionament el PDC, dona informació del temps que porta en vigència el programa. Amb aquest indicador es pot constatar la tradició de treball en què s'hauran anat treballant diferents pràctiques educatives on s'hauran pogut anar reconduir i millorar per donar una millor resposta a l'atenció a la diversitat. Precisament, aquest punt és un dels criteris de selecció dels centres participants en aquest estudi. És a dir, s'ha seleccionat aquells centres que porten més temps treballant aquests programes perquè poden fer aportacions més experimentades a l'hora de poder facilitar bones pràctiques en els PDCs.

¹⁵ A partir d'aquest punt els 7 experts participants en la investigació s'anomenen E1, E2, E3, E4, E5, E6 i E7.

Pel que fa a l'indicador de *critèris i procediments d'assignació d'alumnat*, l'E4 observa que *"No hauria d'anar en l'apartat anterior?"* Quan es parla de criteris i procediments d'assignació d'alumnat es refereix al què demana el centre a l'alumnat perquè pugui entrar a formar part del programa. En canvi, quan ens referim a l'agrupament de l'alumnat, apartat en què es refereix l'E4 on s'hauria d'incloure aquest indicador, el centre ha d'explicar com els alumnes del PDC compartiran matèries amb la resta d'alumnat del seu curs de referència, integrats en grups ordinaris les matèries del currículum comú i les matèries optatives. Per tant, desestimem el canvi suggerit.

Pel que fa a l'indicador de *programació didàctica dels àmbits i matèries*, l'E4 comenta *"Suposo que et refereixes a estructura general, més que a continguts. Si és així, sí."* I l'E1 diu *"Et refereixes a si existeix aquesta programació?"* Efectivament, en aquest punt ens centrem només a notar que el document del centre hi consti les programacions dels àmbits i matèries. Serà en l'apartat de característiques que contingut on s'entrarà en l'anàlisi de què consta a cada programació.

En la determinació de les *matèries optatives* com a indicador, l'E4 apunta que fa el mateix comentari que en l'apartat anterior, és a dir, *"Suposo que et refereixes a estructura general, més que a continguts. Si és així, sí."* En aquest punt, el centre ha d'exposar les matèries optatives que es considerin adequades per a l'alumnat ja sigui en l'oferta general dels 2 últims cursos de l'etapa com si són específiques dels PDCs. Per tant, tal com també s'ha apuntat anteriorment, entrarem en contingut en l'apartat oportú de l'estudi.

Referent a l'indicador de *critèris d'acreditació per a l'alumnat*, l'E6 aporta que també hi ha d'haver els criteris de promoció. Aquest aspecte queda recollit en l'apartat d'avaluació de l'alumnat en els aspectes de contingut del PDC.

Quant a l'indicador de *critèris i procediments per a l'avaluació i revisió propis del PDC*, l'E4 ens diu *"No hauria d'anar en l'apartat següent?"* Un cop revisada la normativa establerta de les diferents comunitats autònomes de l'Estat espanyol, aquest criteri es considera com un element constitutiu de les característiques formals dels PDCs perquè el següent apartat on inclou el seguiment i avaluació dels indicadors de l'elaboració de la memòria i el tràmit administratiu. Per tant, desestimem la proposta de l'expert perquè en ambdós apartats tracten aspectes diferents, és a dir, per una banda el document que recull tots els apartats del PDC és un aspecte i, per l'altra, la memòria que redacti el centre sobre el PDC és una altra tema. De totes maneres, això no vol dir que la memòria pugui reflectir els criteris i procediments per a l'avaluació i revisió propis del PDC.

Referent a l'indicador de *l'elaboració de la memòria* tenim diferents observacions dels experts. L'E2 diu *"He posat que sí (adequat a l'objectiu d'estudi) però tinc una pregunta. L'avaluació dels PDC només es fa a partir d'una memòria i d'un tràmit administratiu? No podria ser que l'institut tingués establert algun sistema d'avaluació, encara que no fos un requisit "oficial"? No estaria bé recollir aquesta informació també? (No tinc gens d'idea de si això que dic pot passar o no, per tant, si és fora de lloc, no n'hi feu cas)."* En aquesta aportació cal dir que l'elaboració de la memòria inclou l'informe sobre el progrés de l'alumnat que ha seguit un PDC i la valoració del funcionament del PDC i, en el seu cas, una proposta de modificació. De totes maneres, el que proposa l'E2 quant a una avaluació no-oficial ja es dona en les diferents reunions de coordinació. Així, per una banda tenim que l'elaboració i coordinació del PDC es recullen aspectes d'avaluació del programa mitjançant el cap d'estudis i el professional de l'orientació educativa i, per altra banda, també hi ha les reunions de coordinació de professorat entre el tutor del grup de PDC i equip docent del PDC que es reflecteix, més endavant, en els apartats de l'estudi referents a les reunions del professorat del PDC fent referència a les característiques de contingut del PDC. Per tant, es considera aclarit el dubte que presenta l'E2. L'E4 fa la següent concreció *"Entenc que és del propi programa, no dels*

estudiants.” Efectivament, aquest apartat només se centra en la valoració del mateix programa. Per acabar, l’E1 pregunta si aquest procés és anual i així és.

Pel que fa a l’indicador del *tràmit administratiu*, tenim diferents observacions. En primer lloc, l’E4 exposa *“Entenc que és del propi programa, no dels estudiants”*, la resposta a aquest dubte és afirmativa. En segon lloc, l’E1 diu *“No acabo d’entendre a quin tràmit administratiu et refereixes...”* i l’E3 manifesta *“No entenc la finalitat d’aquest indicador.”* Donant resposta als dos experts s’ha d’apuntar que les modificacions dels PDCs que es proposin a cada final de curs hauran de ser informades positivament per la inspecció educativa abans de posar-se en funcionament al pròxim curs acadèmic. I finalment, l’E6 afirma *“Davant l’autonomia de centre no cal.”* En aquest punt, un cop revisada la normativa, es constata que el tràmit administratiu forma part de l’Estat espanyol-territori MEC. Donat que a Catalunya no hi fa cap esment, prendrem la paraula a aquest expert i eliminarem aquest indicador de la investigació ja que en el nostre context és cert que a la pràctica cap centre està obligat a fer-ho de manera prescriptiva.

Passant a l’indicador de la *finalitat* del PDC, trobem diferents consideracions dels experts. L’E2 exposa *“No ho entenc. No entenc que la “finalitat” sigui una característica del contingut. Però potser és que no estic ben situada en aquest tipus de programes.”* No acabo de copsar el matís de l’expert, però intentant donar resposta a aquesta observació, quan parlem de finalitat ens referim a què l’alumnat ha d’assolir els objectius generals de l’etapa de l’ESO, garantir l’assoliment de les competències bàsiques i, conseqüentment, obtenir el títol de graduat en ESO, tenint en compte les circumstàncies personals de cadascú. Per tant, la finalitat és un contingut a tenir present en el PDC. L’E4 diu *“Cal una categoria només amb un ítem? Es refereix a finalitat del PDC pel que he vist en els altres documents, no?”* Si s’assigna una categoria a aquest ítem és perquè resulta difícil associar-lo a un altre indicador que tracti un contingut afí. El mateix passa en altres categories com la distribució horària de matèries i la durada del PDC que es tracten més endavant. I, sí, ens referim a la finalitat del PDC. L’E1 apunta *“Et refereixes a si existeix explícitament la finalitat que persegueix la PDC?”* Sí, es tracta de veure com s’explicita la finalitat del PDC considerant les casuístiques de l’alumnat.

En tots els indicadors referents a l’estructura de les característiques de contingut del PDC (*matèries del grup específic, àmbit lingüístic-social, àmbit científicotecnològic, àmbit pràctic, llengua estrangera, matèries amb el grup ordinari i tutoria*), l’E2 exposa: *“No em veig capaç de valorar aquest apartat perquè no sé a què fa referència. No conec bé els PDC com per poder fer una bona valoració d’això. Mirat des de fora, doncs, em dona la sensació que es recull informació que ja s’ha recollit a l’apartat: Característiques formals, elements constitutius”. Per exemple, quan allà es parla de programació didàctica d’àmbits i matèries, i aquí es parla de Matèries del grup específic, i dels diferents àmbits, no veig quina diferència hi ha entre la informació que es vol recollir en aquell apartat i en aquest de contingut. El mateix amb el tema de tutoria. Suposo que hi ha diferències però com que no em queda clar prefereixo no valorar-ho.”* Per aclarir aquest punt es pot consultar la *Taula 2.2: Relació de dimensions, blocs d’indicadors i indicadors* de la part II d’aquest estudi. Quan es parla de les característiques formals dels PDCs ens referim a què els documents del centres facin esment a aquests aspectes. A continuació, quan parlem de les característiques de contingut, és quan entrem en detall en què hi ha en cada element. Si aquest expert ha manifestat aquest dubte potser també és perquè no s’ha explicat prou bé.

Pel que fa a l’indicador de *matèries del grup específic*, l’E1 comenta *“No acabo d’entendre a què et refereixes parlant de “grup específic.”* Quan parlem de grup específic ens referim als alumnes del PDC, diferenciant-los del grup ordinari que són la resta d’alumnes del seu grup de referència a l’institut.

Referent a l’indicador de *l’àmbit pràctic* centrat encara a l’estructura curricular del PDC pel que fa a les característiques de contingut, l’E7 hi afegeix l’àmbit pràctic laboral. Aquesta observació s’ha de

desestimar perquè en la modalitat A que és la que ens centrem nosaltres l'alumnat no participa en cap empresa. Sí que ho hauríem de tenir en compte si ens centréssim en la modalitat B d'aquests programes.

Pel que fa als indicadors de la *durada* i de la *distribució horària de matèries*, l'E2 els troba adequats, però concreta dient "Tot i que també em costa d'entendre que la durada i la distribució horària de matèries siguin característiques del Contingut." No acabo de veure a què es refereix l'expert fent aquesta observació.

Quant als aspectes de les *característiques de contingut: Alumnat i característiques de contingut: professorat*, l'E4 diu "Són característiques de contingut? No ho tinc clar..." No entenc què vol dir l'expert en aquest punt.

Passant a l'indicador d'*assignació del professorat al PDC*, l'E3 aporta "Haig d'entendre que l'assignació no té a veure amb el procediment d'incorporació?" Quan parlem d'assignació del professorat, es valora si el centre té present o no les pautes que estableix la normativa per confeccionar l'equip docent del PDC.

Centrant-nos en l'indicador de *reunions*, veiem que l'E2 fa aquest comentari "No ho sé. Les reunions, no estaria més relacionat amb la metodologia? D'altra banda, igual com es té en compte el perfil de l'alumnat, per què no es té en compte el perfil del professorat, i no només l'assignació? No és rellevant també aquest perfil pels PDC?" i l'E1 pregunta "A quin tipus de reunions et refereixes? No em queda clar qui es reuneix amb qui (professor d'aula oberta amb professors aula ordinària?" , l'E3 demana "Les reunions entre qui serien?", i l'E6 concreta "De seguiment." Intentant donar una resposta a les diferents aportacions, cal dir que aquestes reunions es refereixen a les que fa l'equip docent per poder fer un seguiment del grup específic del PDC.

Pel que fa a l'indicador de *tutor*, l'E2 diu "En principi poso que sí a tots els punts de l'apartat de tutoria tot i que tinc el dubte de si aquesta informació no s'haurà ja recollit abans, en algun dels altres apartats on també surt la tutoria." L'E4 comenta "Vol dir si el té o no el té? O si és una o altra persona? El nom?" En aquest punt ens referim a quin perfil hauria de tenir el tutor del grup de PDC i les funcions que hauria d'assumir.

Quant a les *hores* dedicades a la tutoria, l'E1 diu "Hores per curs? Temporalització de la tutoria al llarg del curs?" Donat que cada centre pot assignar entre 1 – 2 hores setmanals a la tutoria amb els alumnes, és interessant conèixer-ho exactament.

Centrant-nos en les *activitats de la tutoria*, l'E4 apunta "NO entrarien dins l'ítem estructura tutoria. Quina diferència hi ha?" Donat que estem en les característiques de contingut, en aquest punt es tracta de veure estratègies i tècniques de treball intel·lectual i activitats per a l'increment de l'autoestima i la millora de les habilitats socials de l'alumnat. També s'incideix en el seguiment acadèmic de l'alumnat en el PDC, l'orientació acadèmica i professional, la integració en el grup de referència, la millora de la convivència en la pròpia aula i en el centre.

En referència a l'indicador de *informació i famílies*, cal considerar que l'indicador està mal expressat i hauria de dir *informació a famílies*, tal com ens apunta l'E3 "Entenc que es vol dir "Informació a famílies"?" En un altre comentari, en aquest cas de l'E1, també s'ha induït a una aportació que és interessant, però ja queda recollida en un altre punt de l'estudi "Amb "informació" et refereixes al tipus de contingut previst en la tutoria? Crec que podria tenir sentit..." Per tant, el que cal tenir en consideració d'aquest punt és el canvi de redacció de l'indicador donant lloc a *comunicació amb famílies*.

Passant a l'indicador de la *metodologia* l'E2 observa *"Suposo que saps a què et refereixes. Metodologia de treball amb els alumnes? Metodologia de treball entre el professorat? (I llavors s'hi inclourien les reunions). Les dues coses?"* Cal aclarir que ens referim a quin tipus de treball fem amb els alumnes, per tant no s'inclouen reunions amb professorat que ja hem treballat anteriorment.

En l'aspecte de característiques de contingut: *avaluació alumnat*, l'E6 comenta que *"Aquí hi afegiria un indicador: EINES D'AVALUACIÓ per a l'alumnat. Per exemple: rúbriques, diaris de classe, guies d'orientació, webquests, proves de continguts..."* Aquest punt es podria analitzar en la revisió de les programacions que és el lloc hi hauria de constar.

En l'apartat de característiques de contingut: *avaluació de l'alumnat*, l'E4 aporta que *"Algun ítem referent al feedback que es dona als estudiants no seria interessant? On es recull el retorn que es fa als estudiants?"* Aquesta reflexió quedaria recollida en l'apartat de les activitats de la tutoria on el seguiment i avaluació de l'equip docent i la intervenció dels alumnes en la reflexió del seu desenvolupament acadèmic, personal i professional hi quedaria reflectit.

En l'indicador de *titulació*, l'E6 ens hi afegeix acreditació. En principi no caldria fer-ho constar perquè se suposa que ja es recull.

Per anar acabant, l'E2 ens fa el següent comentari: *"Sento no poder contestar més bé. No acabo d'entendre l'esquema que fas entre característiques formals i característiques de contingut. Potser si es treu de davant "Característiques de contingut" i es deixa la segona part, que indica l'element en què et fixes, ja n'hi hauria prou. Hi ha indicadors que no he pogut valorar perquè desconec com pot ser un document de PDC i em costa de veure la diferència entre la informació que es pretén recollir en els diferents apartats."* D'entrada s'agraeix l'honestedat de l'expert perquè no tothom sap de tot, malgrat es pugui pressuposar. Si faig la diferència entre característiques formals i de contingut és amb la intenció de cenyir-me al màxim al que exposa la normativa vigent. És una manera d'unificació documents que pugui trobar en els diferents centres estudiats i així facilitar l'anàlisi i interpretació posterior. També voldria afegir que aquesta reflexió de l'expert m'ha fet tornar a replantejar la fitxa de d'enregistrament per a l'anàlisi de documents i he d'admetre que he canviat el plantejament d'algunes qüestions que suposaven una duplicació d'informació o confusió per saber ben bé el que es busca.

Finalment, l'E1 exposa *"En general, crec que podries intentar definir/descriure mínimament els blocs d'indicadors. Què busques, amb els indicadors d'aquest bloc? (i dels altres?). Tu ja ho saps, però ajudaria al lector i possiblement també t'ajudrà a interpretar les dades..."* Entenc aquesta observació quan un no està immers en l'estudi i és comprensible que es faci aquesta crítica. Evidentment, podria haver donat més detalls dels instruments validats i, conseqüentment, moltes de les observacions que s'han anat exposant ja no haurien aparegut. El que m'ha frenat a donar més explicacions és ja el volum considerable d'informació en la validació de quatre instruments i no volia carregar excessivament la feina de col·laboració dels experts. En aquest punt he d'afegir que els experts que han fet més consideracions són aquests que el contacte ha estat per via correu electrònic, en canvi, amb els experts que ens hem trobat i ho hem fet plegats, molts d'aquests dubtes s'han esvaït perquè ho he pogut aclarir i/o matisar.

Per acabar, apuntar que l'E5 troba que tots els indicadors exposats són oportuns.

2. L'ENTREVISTA A PROFESSIONALS DE L'ORIENTACIÓ EDUCATIVA

Abans d'entrar en l'anàlisi de les aportacions dels experts en els diferents indicadors, vull fer notar un petit error de redacció que l'E4 ha detectat: *"D'entrada volia fer-te un comentari general i és sobre la idoneïtat de l'objectiu 1 amb els instruments que ens has passat per validar. El document 1 s'adiu*

*perfectament amb l'objectiu, en tant que és un document per recollir les dades dels documents de PDC, ara bé, les entrevistes a tutors, professionals de l'orientació educativa i alumnes no s'acaba d'adir massa amb l'objectiu tal i com està formulat (obtenir informació sobre els trets principals d'una selecció de PDCs de les comarques gironines a partir de l'anàlisi de documents) - Les entrevistes no són documents, per tant potser formularia diferent l'objectiu." És a dir, l'objectiu específic 1 ben redactat per a la validació dels indicadors i preguntes a partir dels professionals de l'orientació educativa i tutor del grup de PDC (documents 2A, 2B, 3A i 3B) hauria d'haver sigut: *obtenir informació sobre els trets principals d'una selecció de PDCs d'ESO d'instituts públics de les comarques gironines a partir de l'opinió del professorat.* I l'objectiu específic 1 ben redactat per a la validació dels indicadors, i preguntes a partir de l'alumnat (documents 4A i 4B) hauria d'haver sigut: *obtenir informació sobre els trets principals d'una selecció de PDCs d'ESO d'instituts públics de les comarques gironines a partir de l'opinió de l'alumnat.**

2.1. INDICADORS DE L'ENTREVISTA

D'entrada l'E2 comenta que *"a l'objectiu es parla d'obtenir informació sobre les trets principals d'una selecció de PDC i aquí es parla, en canvi, de l'opinió sobre els PDC, que és diferent. Què vol dir? que en aquest apartat el que es fa és demanar l'opinió sobre cada un dels punts? En tot cas, jo responc que sí o que no tenint en compte que aquí el que es demanarà és l'opinió sobre origen, finalitat, agrupament, etc."* Aquesta confusió ve d'arrel de l'errada en la redacció de l'objectiu específic 1 que ja s'ha explicat anteriorment. És a dir, es pretén *obtenir informació sobre els trets principals d'una selecció de PDCs d'ESO d'instituts públics de les comarques gironines a partir de l'opinió del professorat.*

En l'indicador de l'origen del PDC al centre, l'E7 exposa *"Poc real perquè potser el psicopedagog acaba d'arribar al centre i no ho sap."* Es podria donar el cas, però s'ha de confiar que no sigui així. De totes maneres es tindrà present a l'hora de fer l'entrevista. L'E2 diu *"Entenc que l'origen del PDC és un element descriptiu del programa i no sé si es pot demanar opinió sobre això. En tot cas, s'hauria de precisar."* No acabo d'entendre a què es refereix l'expert en què s'hauria de precisar.

Referent a l'indicador de la *finalitat* del PDC, l'E2 comenta *"Sí, si com he dit al comentari, es tracta de saber l'opinió sobre la finalitat. Si es tracta de saber la finalitat (aspecte descriptiu) entenc que ja estarà recollit a partir de l'anàlisi de documents i, per tant, no cal preguntar-ho."* Sí, aquest aspecte està recollit en la fitxa d'enregistrament per a l'anàlisi de documents, com la majoria dels aspectes que es treballen en aquesta investigació. En aquest punt és bo conèixer el punt de vista dels professionals per poder-ne fer matisos i, posteriorment, poder-ho contrastar.

En l'indicador de *críteris d'admissió de l'alumnat*, l'E1 aporta *"Al document 1 parles dels críteris i "procediments" d'admissió. Els voldries tenir en compte aquí?"* Sí, seguint la mateixa argumentació anterior, és interessant conèixer els matisos dels professionals en relació als documents del centre.

En l'apartat d'alumnat, l'E1 afegeix que *"Crec que s'hauria d'afegir com indicador la participació de l'alumnat (en la tria d'activitats, de continguts etc.), cosa que permetria valorar fins quin punt es té en compte la demanda, expectatives dels alumnes."* Recullo la proposta i l'afegiré com a indicador perquè permetrà valorar fins a quin punt es té en compte la participació de tothom, en aquest cas els alumnes i més quan ens trobem en conceptes d'inclusivitat exposats en el marc teòric d'aquesta investigació.

Centrant-nos en l'indicador de *reconeixement del centre* al professorat del PDC, l'E1 observa *"És una mica ambigu. Et refereixes al reconeixement del professorat que treballa al PDC?"* Intentant aclarir aquest punt, la intenció d'aquest indicador és conèixer si el centre preveu algun incentiu perquè el professorat accepti formar part de l'equip docent, així com valorar com veu el claustre el professorat de participa al PDC.

Pel que fa a la *satisfacció de l'alumnat* en relació al professorat, l'E1 ens apunta "Si és de l'alumnat, no hauria d'anar a l'apartat anterior (alumnat)?" Aquí s'ha d'aclarir que es demana a l'alumnat sobre el professorat que havia tingut temps enrere i els que té al PDC.

En l'indicador de *coordinació del professorat*, l'E1 afegeix "Coordinació amb professionals externs, interns, o amb tots dos tipus?" Aquí ens centrem en les reunions de l'equip docent. Si hi ha d'haver reunions amb professionals externs, és el professional de l'orientació educativa qui les canalitza i llavors arriba al tutor del grup de PDC que en farà l'ús oportú a l'equip docent.

Passant a l'indicador de *coordinació de la tutoria*, l'E1 diu el mateix que en l'anterior apartat "Coordinació amb professionals externs, interns, o amb tots dos tipus?" En aquest punt ens referim a si la tutoria del PDC segueix les directrius del PAT del centre i, també, si l'alumnat del PDC participa en la tutoria dels grups ordinaris, els tutors es coordinen d'alguna manera.

En l'indicador de la *metodologia*, l'E2 comenta "No acabo de tenir clar què hi entra en "metodologia". Es podria precisar una mica més? Ho trobo molt general. Es refereix a les estratègies didàctiques que s'utilitzen? A les activitats que fan els estudiants? A les tutories, no, perquè va a part, però també és metodologia, no?" En aquest punt es tracta d'explicar de manera general quina metodologia caracteritza el grup de PDC. Si es vol entrar en més detall, llavors ho podem detectar en les programacions que el professorat elaborarà dels seus àmbits/matèries corresponents que ja es comentaran en un altre punt de la investigació.

Pel que fa a l'indicador de *l'avaluació de l'alumnat*, l'E6 concreta "Aquí hi afegiria un indicador: EINES D'AVALUACIÓ per a l'alumnat. Per exemple: rúbriques, diaris de classe, guies d'orientació, webquests, proves de continguts,..." Tal com s'ha comentat anteriorment, aquesta concreció es podrà detectar en les programacions didàctiques.

Per últim, cal exposar que els experts E3, E4 i E5 consideren adequats tots els indicadors proposats i no fan cap consideració.

2.2. LES PREGUNTES DE L'ENTREVISTA

L'E2 suggereix una pregunta més en l'indicador de *l'origen* "Crec que faltaria alguna pregunta més: Creu que era necessari plantejar aquest tipus de programes?" S'accepta la proposta.

Referent a la primera pregunta sobre la *finalitat*, l'E7 apunta que la "Finalitat massa a llarg plaç. Caldria formular-ho més proper a l'alumne. Per exemple: Una finalitat a mitjà termini del PDC és atendre les necessitats educatives (millora de l'autoestima, millora de la confiança,...) dels alumnes que l'integren, creu que és una mesura adequada per aconseguir-ho, per què?" Per tant, una qüestió sobre la finalitat a mig termini podria ser: "A mig termini, si un alumne forma part del PDC és perquè pugui millorar els seus resultats acadèmics, millori la seva confiança personal i se senti més integrat al centre, creu que és una mesura adequada per aconseguir-ho? Per què?" Referent a la segona pregunta, l'E4 aporta "A la segona pregunta canviaria el per què per quina o quines." I l'E3 afegeix "En tot cas preguntaria "quines?" en comptes de "per què?" " Les aportacions són coherents i per tant s'accepten.

Quant a l'*estada dels alumnes* al PDC, l'E1 comenta "Aquestes qüestions no són valoratives. Semblaria que les hauries de poder obtenir revisant els documents PDC, no? En tot cas, aquí potser podries demanar al professional si està d'acord amb l'edat/curs en què els alumnes s'incorporen al PDC. Potser per mantenir la terminologia, podries parlar "d'incorporar" en comptes de "formar part". Estic d'acord amb l'observació que fa l'expert, per tant es reformularien les qüestions: "Com valora que els alumnes es puguin incorporar

al PDC principalment a 4t d'ESO o a partir de 3r d'ESO a proposta de l'equip docent o que havent cursat 2n d'ESO passi a 3r d'ESO malgrat no estar en condicions de passar i haver repetit algun curs?" A partir d'aquesta qüestió també seria convenient reformular l'indicador, anomenant-lo *moment d'incorporació al PDC* i canviant-lo al bloc d'indicadors de l'alumnat. Davant d'aquesta reformulació de la pregunta, deixarem de banda les altres observacions dels experts perquè ja no s'adeqüen a la nova qüestió.

Pel que fa a la pregunta de l'indicador de la *distribució horària de matèries*, l'E4 apunta "No ha de fer tothom el mateix?" En el PDC, el Departament d'Ensenyament no estableix un nombre concret d'hores en l'assignació dels àmbits (ho fa de manera aproximada) i en la realitat de molts centres es treballa per matèries en lloc d'àmbits. Per tant, seria interessant conèixer com organitzen els àmbits/matèries del PDC. Seguint la línia de les observacions dels experts, l'E2 concreta "En lloc de fer la pregunta general de "com ho valora", potser m'inclinaria per fer una pregunta més concreta: Creu que caldria fer una altra distribució diferent? Per què?" Així, intentant, recollir una mica de les propostes anteriors, la pregunta podria quedar així: "El nombre d'hores assignades a les matèries/àmbits del PDC d'aquest centre es correspon amb el que estableix el Departament d'Ensenyament? Se'n fa una distribució diferent? Per què?"

A partir de l'anàlisi dels indicadors de *critèris d'admissió i perfil* de l'alumnat, trobo convenient explicitar-los en la fitxa d'enregistrament per a l'anàlisi de documents i les entrevistes ja que mentre que en un document n'hi constava un, a l'altre no hi apareixia. Malgrat la normativa no explicita directament els criteris d'admissió, sí que considero que ambdós indicadors suposen el recull d'informació oportuna i important per a l'estudi. En aquest mateix punt, l'E6 i l'E7 concreten que caldria reflectir els criteris de baixa d'una alumne al PDC. Pressuposem que el punt que recullen els criteris d'admissió també han d'incloure els de baixa. De totes maneres serà un aspecte que seguirem al llarg de l'anàlisi de dades. En aquest mateix bloc d'indicadors de l'alumnat, l'E1 ens comenta "També se li podria demanar, a més de la valoració de "com" s'han establert els criteris d'admissió dels alumnes, com valora aquests criteris (són suficients, són estrictes, etc.) Potser en aquestes preguntes es podria intentar ser una mica més genèric: creu que en tots els casos es fa una bona selecció de l'alumnat? Creu que es pot determinar el nombre d'alumnes més adequat...?" De l'observació de l'expert concretaré una mica més la primera qüestió seguint el seu suggeriment i la pregunta quedarà així: "Com s'han establert els criteris d'admissió dels alumnes al PDC? Com els valora? Són suficients? Són estrictes?" No acabo d'entendre què vol dir l'expert quan diu que caldria intentar ser més genèric perquè les propostes que planteja tenen petits matisos de redacció.

Pel que fa al bloc d'indicadors de l'alumnat, l'E1 aporta "Afegiria alguna pregunta en relació a la participació de l'alumnat (valoració del professor sobre aquesta participació." Tal com s'ha fet amb anterioritat, s'accepta l'indicador de *participació de l'alumnat* i es formula la següent pregunta: "L'alumnat del PDC participa en algun aspecte del PDC (per exemple, en la tria d'activitats, de continguts, etc.) Com ho valora?"

Referent a l'indicador de *perfil del professorat*, els experts fan algunes observacions. L'E1 comenta "Pel que fa el perfil, crec que podries demanar directament quin creu que és el perfil que hauria de tenir el professor a nivell de formació, actitud i experiència." Considero oportuna la concreció i la incloc en l'instrument. També, l'E1 a la pregunta "El professorat que forma part del PDC és el més experimentat o bé té una curta experiència o novell? Per què?" diu "Aquesta pregunta no la faria, sembla que busques una determinada resposta!" D'acord, es canvia el redactat de la pregunta i queda així: "El professorat que forma part del PDC fa temps que treballa com a docent? Per què?" L'E3 exposa "Potser canviaria la redacció de la pregunta o l'ometria, ja que hi ha dues anteriors que fan referència al criteri d'assignació (que podria ser aquest) i al perfil del professorat". Des de la meua perspectiva no canviaria res perquè un

aspecte són els criteris que té el centre per assignar el professorat i una altra de ben diferent és quin professorat s'hi acaba assignant en funció dels recursos que disposa.

Pel que fa a l'indicador de *motivació del professorat*, l'E3 proposa una pregunta formulada de manera diferent: *"la pregunta en el sentit de si hi ha professorat que es presenta de manera voluntària i si coneix la motivació"*. Em sembla correcta i la canvio, quedant així: *"Hi ha professorat que es presenta de manera voluntària a formar part del PDC del centre? En coneix la motivació?"* Dins d'aquest mateix indicador, un altre expert fa una apreciació a una altra pregunta proposada. L'observació és: *"El professorat del PDC està implicat, és coneixedor de la realitat de l'alumnat i s'esforça per innovar, o bé es limita a impartir docència com un grup més? Aquesta darrera frase no la inclouria a la pregunta."* Accepto l'apreciació i suprimeixo la segona part de la pregunta. Continuant amb aquesta mateixa pregunta, l'E2 diu *"La pregunta sobre motivació no és que no la trobi rellevant, però em sembla que s'hauria de plantejar diferent perquè es veu massa quina resposta s'espera. Jo ho deixaria amb: "El professorat del PDC s'implica i coneix la realitat de l'alumnat?"* Malgrat no s'espera cap resposta de la pregunta formulada, considero la proposta de pregunta oportuna.

En l'indicador del *reconeixement del centre*, l'E3 afegeix *"Demana quin incentiu donen."* Em sembla adequat i es canviarà en lloc del per què.

Pel que fa a l'indicador de la *coordinació de la tutoria*, l'E3 apunta *"Com és què? La coordinació? La participació de l'alumne? En aquest punt sembla que hi ha una confusió."* Aquí es fa referència a que l'alumnat del grup específic pot participar amb algunes matèries amb el grup ordinari de referència, així es demana al professional de l'orientació educativa si els tutors d'ambdós grups es coordinen. Per tant, no modificarem la qüestió.

En l'apartat de l'indicador de les *activitats*, l'E3 també apunta *"En cas afirmatiu, qui les marca?"* En aquest punt les directrius generals en les activitats vindrien determinades pel PAT (pla d'acció Tutorial). Es pressuposa que el qui l'elabora és el coordinador pedagògic amb l'assessorament del professional de l'orientació educativa perquè ve determinat per la normativa. Per tant, en aquesta qüestió es considera més rellevant quines són les activitats, no tant com qui s'encarrega de fer-les.

En referència a l'indicador de la *comunicació amb les famílies*, els E3 i E5 afegeixen que es podria demanar quin tipus de compromís es demana perquè els fills de les famílies formin part del PDC. S'accepta la proposta.

Pel que fa a l'indicador de *recursos*, l'E2 apunta *"Sobre els recursos, també es podria preguntar si troba a faltar algun tipus de recurs."* S'accepta la proposta i s'afegeix la pregunta a l'entrevista del professional d'orientació educativa, al tutor i l'alumnat del PDC.

Quan al bloc d'indicadors de *l'alumnat*, l'E1 proposa afegir un indicador sobre la *participació de l'alumnat* en l'avaluació. També proposa afegir alguna altra pregunta dins l'indicador de *l'avaluació de l'alumnat*: *"Participació de l'alumnat en l'avaluació? Els criteris són generals per tots els estudiants? Es contempla la possibilitat d'adaptar el sistema, estratègies d'avaluació en funció de les característiques de cada alumne?"* En aquest indicador, l'E5 afegeix *"Com es consensuen els criteris específics de l'alumnat? Hi intervé tot el claustre?"* L'E2 aporta *"potser més que preguntar si hi ha criteris establerts, es pot parlar ja directament de quins són i com els valora, si creu que són adequats o no, i per quines raons. També es pot preguntar si són adequats per tot l'alumnat. No es podria preguntar també pels criteris específics, si és que hi són, per cada un dels alumnes? O l'avaluació només es fa en base a uns criteris generals?"* Es tenen en consideració aquestes aportacions i s'afegeixen a l'instrument.

En aquest mateix indicador, l'E6 exposa *"Aquí hi afegiria EINES D'AVALUACIÓ per a l'alumnat. Per exemple: rúbriques, diaris de classe, guies d'orientació, webquests, proves de continguts..."* Aquest aspecte no el tindrem en compte en aquest punt, però sí que ho serà quan es valorin les programacions didàctiques de les matèries.

En l'indicador de la *valoració general* quan es fa referència a la pregunta *"Creu que hi ha algun aspecte millorable en el PDC? Per què?"*, l'E3 i l'E5 afegeixen que estaria bé preguntar per quin. Es tindrà present i s'inclou a l'instrument.

Per acabar l'E2 exposa el següent: *"Es podria preguntar si creu que aquest PDC és útil o aconsegueix la finalitat per la qual es va proposar perquè si no, podràs saber si té aspectes positius, que funcionen i aspectes millorables, però no tindràs una valoració sobre si realment el programa resulta útil per la finalitat que persegueix, si resulta útil perquè els nois i noies aconsegueixin el graduat d'ESO, o la finalitat que sigui. Em sembla que estaria bé demanar la valoració de la persona, per tant, sobre els resultats del projecte. (A part que crec que estaria bé també tenir aquestes dades; no sé si consultant les memòries del projecte es pot veure quants alumnes han participat i nombre d'alumnes que han aconseguit el graduat, nombre que no, quants s'han incorporat de nou a l'aula ordinària, i dades d'aquest tipus) (potser ja ho tens previst recollir, però no m'ha acabat de quedar clar si és així en revisar el document sobre l'anàlisi dels documents del projecte dels PDC)"* Davant l'exposat s'afegiran algunes qüestions a l'instrument, com ara *"Creu que el PDC aconsegueix la finalitat pel qual s'organitza? Per què? Com ho valora?"* Per altra banda, davant l'observació de consultar memòries per recollir dades dels resultats dels projectes als centres em sembla una bona observació, però la proposta es desvia una mica de la finalitat de la nostra investigació. Aquesta aportació podria formar part d'una altra recerca.

3. L'ENTREVISTA AL TUTOR

3.1. INDICADORS DE L'ENTREVISTA

L'E2 comenta si l'indicador *satisfacció de l'alumnat* fa referència a la satisfacció del professorat. Aquí es demana al professorat si creu que l'alumnat del PDC està satisfet amb el professorat que té.

Referent a l'E1 comenta que fa extensiva les seves aportacions en els documents anteriors documents. Per tant, en aquest punt haurem d'afegir els indicadors de participació de l'alumnat.

Els experts E3, E4, E5, E6 i E7 estan d'acord amb l'adequació dels indicadors proposats per a l'entrevista al tutor del PDC.

3.2. LES PREGUNTES DE L'ENTREVISTA

En la pregunta de l'indicador de la *finalitat*, l'E7 aporta *"Finalitat massa a llarg plaç. Caldria formular-ho més proper a l'alumne. Per exemple: Una finalitat a mitjà termini del PDC és atendre les necessitats educatives (millora de l'autoestima, millora de la confiança,...) dels alumnes que l'integren, creu que és una mesura adequada per aconseguir-ho, per què?"* Donat que aquesta qüestió ja s'ha donat en l'instrument anterior ja s'ha contemplat la reformulació de la pregunta. L'E3 i E5 exposen *"En tot cas demanaria quines."* També es té en consideració.

Pel que fa a la pregunta de l'indicador de *l'estada dels alumnes*, l'E2 aporta *"No sé si té gaire sentit preguntar això a tothom. Potser es podria plantejar més com la valoració de la durada, no tant preguntar per informació descriptiva."* Tal com s'ha treballat en l'anterior instrument, s'ha reformulat l'indicador i les preguntes corresponents per adequar-ho al bloc d'indicadors.

A la pregunta de l'indicador de la *distribució horària de matèries*, l'E2 observa *"Aquesta pregunta ja havia sortit a l'altra entrevista. Quan es pregunta, com ho valora, a què es refereix? A com valora que les hores es corresponguin al que estableix al Departament d'Ensenyament' (Es pot fer que no sigui així?). O es refereix a com valora la distribució horària de matèries del PDC en concret? Si seria necessari algun altre tipus de distribució?"* En l'anterior instrument s'ha aclarit els dubtes que proposava l'expert i, a més, s'ha reformulat la pregunta seguint les seves observacions. Vegem-ho en l'instrument definitiu.

Quant a pregunta de l'indicador del *reconeixement del centre*, l'E3 i l'E4 afegeixen el per què a les dues qüestions plantejades, aportació que es recull. A més, l'E2 afegeix *"La pregunta sobre el reconeixement: Ja veig que surt a altres entrevistes. No sé ben bé a quin tipus de reconeixement et refereixes o en què es pot notar si el tenen o no el tenen. Potser seria millor afegir alguna pregunta sobre quin creu que ha de ser aquest reconeixement, o en quin sentit creu que té poc o molt reconeixement."* Tal com s'ha explicat en l'anterior instrument, quan es parla de reconeixement es refereix a si el professorat del PDC té algun suport i/o incentiu pel fet de formar d'aquest equip docent. De totes maneres, s'afegeix en aquest punt la mateixa pregunta que es fa al professional de l'orientació educativa. L'E2 afegeix *"Sobre el tema del claustre, ja he fet un comentari al document 2. No sé si preguntaria sobre com veu el claustre perquè el claustre està format per persones diferents i, per tant, hi ha opinions diverses; vull dir que "el claustre" no opina, opinaran les persones individuals. Per això, potser seria millor preguntar sobre la percepció que té el professorat i això podrà respondre's amb "alguns pensen això..." altres pensen allò... Preguntar sobre el claustre és assumir que hi ha una posició conjunta de tot el claustre, i no crec que això funcioni així."* S'accepta la concreció i es reformula la pregunta.

Pel que fa primera pregunta de l'indicador de la *coordinació*, l'E3 suggereix afegir quina és la coordinació de la tutoria i s'afegeix a l'instrument. En la segona pregunta d'aquest indicador l'E3 diu *"El què? La coordinació? La participació dels alumnes?"* En l'anterior document analitzat s'ha fet una explicació responnent a les preguntes exposades per l'expert.

I en la pregunta de l'indicador de la *comunicació amb les famílies*, l'E3 en comenta afegir quin és el compromís que es demana a les famílies i s'accepta.

En les preguntes de l'indicador de la *valoració general* del PDC, les aportacions dels experts coincideixen amb l'anterior instrument, és a dir, s'afegeix el per què es destaca com a positiu del PDC de l'E3. També s'afegeix preguntar quins són els aspectes millorar en el PDC, i es demana si s'aconsegueix la finalitat per la qual es va proposar el PDC. A més, l'E2 exposa *"El mateix comentari que he fet en el document 2. De totes maneres, no dic que s'hagi de preguntar sobre resultats a tothom. Si ja es pregunta a algú, potser en aquesta entrevista n'hi ha prou amb el que preguntes aquí. Tot i això, no estaria malament recollir la percepció dels diferents implicats sobre la utilitat del PDC per als alumnes."* En aquest punt s'exposa el que s'ha comentat també anteriorment, és a dir, aprofundir en aquest aspecte ens apartaríem una mica de l'objectiu inicial de la investigació que tenim entre mans.

Per acabar, dir que l'E4 ha trobat adequades totes les preguntes formulades pels indicadors a investigar.

4. L'ENTREVISTA A L'ALUMNE

4.1. INDICADORS DE L'ENTREVISTA

En l'indicador del *nombre d'alumnat i la satisfacció de l'alumnat* en el PDC, l'E2 diu *"Per què a l'alumnat no se li demana sobre la seva satisfacció, i en canvi al professorat se li pregunta sobre la satisfacció de l'alumnat? No l'acabo de veure correcte de la manera que està formulat. L'indicador és la "valoració del professorat" que fa l'alumnat, no la satisfacció de l'alumnat amb el PDC"* A partir les anterior aportacions,

s'ha considerat tenir present la satisfacció de l'alumnat afegint alguna pregunta més, com ara "Estàs content d'estar al PDC? Per què?" Es tenen present aquestes consideracions a l'instrument.

L'E4 exposa "No ho tinc clar... tal i com està plantejat en el document 4B." No acabo d'entendre l'aportació.

L'E1 recorda "Afegiria els comentaris que he fet al document 2A. Insistiria, en el cas de l'alumne, en tenir present el tema "participació." Els seus comentaris han estat recollits en l'instrument.

L'E2 comenta "He posat que sí a tot, però per poder fer una valoració, em va millor mirar què se li vol preguntar a cada alumne." D'acord.

Els E3, E5, E6 i E7 estan d'acord amb tots els indicadors proposats per treballar en els instruments.

4.2. LES PREGUNTES DE L'ENTREVISTA

Les aportacions dels experts relacionades a la pregunta de la *finalitat* del PDC són: "Es pot afegir: Creus que t'ajuda seguir aquest PDC? Per què? què creus que s'hauria de fer, des de l'institut, per tal d'ajudar-te a obtenir el graduat?" (E1), "Saps per què ets al PDC?" (E7) i "L'alumne no sé si pot saber amb quina finalitat està pensat el PDC. Crec que seria millor preguntar com és que està participant en un PDC i si creu que l'ajudarà a obtenir el graduat i en quin sentit" (E2). Tenint en compte aquestes aportacions i les dels instruments anteriors, les preguntes han quedat reformulades.

En la pregunta que es formula per a l'indicador de *matèries amb el grup ordinari*, els experts diuen: "Concretaria una mica més la pregunta. Què te'n sembla què?: fer-les junts, la metodologia, la diferències entre les del PDC i les ordinàries? (E4), "Què se li demana? Què li sembla fer-ho conjuntament? També afegiria un "per què?" (E3) i "Sí però una mica massa ambigu o massa complexa. Millor preguntar: curses alguna matèria amb companys que no formen el grup de PDC? I si diu que sí, T'agrada? Perquè t'agrada o per què no t'agrada (segons com respongui)." (E2). Davant de les diferents propostes reformularem la pregunta.

Pel que fa a l'indicador de *l'estada dels alumnes al PDC*, l'E4 ens recorda la no adequació de l'indicador i les preguntes formulades: "La pregunta no s'acaba d'adequar a l'indicador. La primera pregunta potser no cal, ja que es deu recollir per altres vies, i no concorda amb l'indicador." Per tant, aquest ha quedat reformulat per *permanència al grup*, amb les conseqüents modificacions en les preguntes que es poden trobar directament a l'instrument. En aquest punt l'E1 afegeix "I afegir: "en què creus que t'ajuda estar a aquest programa?" Aquesta pregunta queda recollida en una altra part de l'instrument quan es valora la satisfacció de l'alumnat al PDC.

Quant a l'indicador del *nombre d'alumnat al PDC*, l'E6 concreta "Creus que és important que hi hagi menys alumnes al PDC que al grup ordinari? Per què?" Es recull la proposta. L'E3 ens comenta "És possible que a la primera pregunta ja hagi respost la segona." Com que podria donar-se el cas, la podem suprimir i tenir-ho present quan es formulï la primera pregunta.

En referència a les preguntes de l'indicador de la *satisfacció de l'alumnat*, els experts fan diverses consideracions. En la pregunta de "Creus que els professors es dediquen a treballar amb tu els coneixements teòrics i pràctics per igual? Explica-ho.", els E5 i E7 diuen "Com creus que aprens més? Quin tipus d'activitats creus que et serveixen més per aprendre? Posa un exemple de com creus que aprens millor.", l'E1 diu "Crec que a part de recollir la valoració de l'alumne sobre el que creu que ha guanyat, també caldria demanar sobre si creu que ha perdut alguna cosa pel fet d'estar en un PDC. I demanar-lo

concretament per la seva participació a l'aula i les seves relacions tant amb els companys del PDC com amb els de l'aula ordinària. Si encara es relaciona amb aquests darrers. Si se sent acceptat per ells." S'accepten les consideracions i queden reflectides a l'instrument.

Continuant en les preguntes de l'indicador anterior, l'E2 aporta: *"Val. En el bloc d'indicadors no havia entès a què es referia que un indicador de professorat és satisfacció de l'alumnat. Aquí entenc més que vol dir però sona una mica estrany dir que un indicador del bloc de professorat és la satisfacció de l'alumnat. Aquí veig que només es demana la satisfacció amb el professorat, tant el del PDC com els altres. Trobo una mica de desequilibri. Es fan moltes preguntes sobre professorat... Potser es poden reduir, i fer-ne menys, no tan detallades, i deixar que l'estudiant s'expressi. Si no, amb tantes preguntes, ja es veu què esperes que contestin. Mirar de fer preguntes més neutres: Trobes que hi ha diferències entre el professorat del PDC i el de fora? Quines diferències hi veus? Quin t'agrada més i per què?"* D'acord, accepto el suggeriment. Les modificacions es poden constatar directament a l'instrument.

Centrant-nos en les preguntes de l'indicador de les *activitats* de la tutoria, l'E1 comenta *"Crec que valorar la tutoria i les activitats de tutoria és gairebé el mateix, no?"* No és ben bé el mateix. El fet de valorar la tutoria es refereix més a la dinàmica del grup i com es fa referència a les activitats, es concreta més en el tipus d'activitats que es treballen. En la *comunicació en les famílies*, l'E4 en la primera pregunta ens diu *"En l'indicador de comunicació amb les famílies, la primera pregunta la pot respondre l'estudiant? Potser seria interessant plantejar-ho d'una altra manera- Per exemple perquè valori la freqüència i idoneïtat de les tutories que fan? No sé..."* I en la segona qüestió ens comenta *"La segona pregunta no fa referència a la comunicació amb les famílies, no?"* Efectivament, s'ha de recol·locar la pregunta en l'indicador de les activitats de tutoria. Per acabar de concretar aquesta pregunta, els E3 i E5 demanen *"Jo li demanaria quin és el compromís."* Aquest punt també es té present i queda recollir en l'instrument.

En el bloc d'indicadors de *metodologia i recursos*, l'E1 ens suggereix *"El "com ho valores" inclou: "creus que aquestes estratègies/recursos... t'ajuden a aprendre millor...?" a totes les preguntes."* S'accepta la proposta i s'afegeix directament a l'instrument.

Referent a l'indicador de *l'avaluació de l'alumnat*, els experts fan diverses consideracions a les qüestions plantejades. L'E1 comenta *"No acabo d'entendre què vol dir "si hi ha alguna limitació en les notes"."* Aquest punt fa referència a si el centre introdueix una limitació de nota (per exemple, els alumnes del PDC no podran treure una nota superior, exceptuant algunes matèries), com a criteri específic d'avaluació del PDC. L'E5, en aquesta pregunta afegeix *"Coneixes el que has de fer per aprovar les matèries del PDC? Què te'n sembla? Si hi ha alguna limitació en les notes, com ho valores? Ho tenim present i es modifica l'instrument."* També, l'E5 reformula la següent qüestió diu *"Coneixes el que has de fer per matèries pendents de cursos anteriors? Què te'n sembla?"* S'accepta la proposta i s'introdueix a l'instrument. Davant la pregunta *"Creus que la teva actitud de treball i comportament és adequada al PDC?"*, l'E6 ens diu *"Creus que la teva actitud de treball, hàbits de treball i comportament és adequada al PDC?"* i l'E7 afegeix *"Com afecta la teva actitud i comportament a l'avaluació de les matèries?"* Per tant, reformularem la pregunta a l'instrument. L'última pregunta de l'indicador de *l'avaluació de l'alumnat* *"Creus que als teus pares els interessa els teus resultats acadèmics? Per què?"*, l'E7 afegeix *"Què et diuen?"* Referint-se als pares. La tenim en consideració.

En les preguntes de l'indicador de *valoració general*, l'E3 hi afegiria el per què, consideració que tenim present a l'instrument.

Taula 4. A. Característiques formals dels PDCs: relació blocs d'indicadors, indicadors i contingut de l'instrument (fitxa d'enregistrament per a l'anàlisi de documents)

BLOC D'INDICADORS	INDICADORS	INSTRUMENT
		FITXA D'ENREGISTRAMENT (ANALISI DE DOCUMENTS)
ORGANITZACIÓ I DISSENY DEL PDC	Modalitat	Modalitat: - A - B
	Ubicació	El document forma part de: - Pla d'atenció a la diversitat - Pla anual de centre - Projecte educatiu de centre - Altres:
	Elaboració i coordinació	En el document apareix qui l'elabora i coordina? En cas afirmatiu, qui és? - Caps de departaments didàctics i cap d'estudis (coordinador). - Professorat que imparteix docència, departament d'orientació i tutor (coordinador) del programa. - Altres:
	Agrupament de l'alumnat	En el document consta que l'alumnat forma un grup específic? En el document es reflecteix que l'alumnat s'integra en algun grup ordinari? En cas afirmatiu, quin grup?
	Posada en funcionament	Consta un informe adreçat al Departament d'Ensenyament del nombre d'alumnat que cursa el programa i els recursos necessaris? En cas afirmatiu, en què consisteix?
ELEMENTS CONSTITUTIUS DEL PDC	Principis pedagògics, metodològics i organització	En el document hi figuren els principis pedagògics, metodològics i organització? En cas afirmatiu, quins són?
	Criteris i procediments d'assignació d'alumnat	En el document s'hi especifiquen els criteris i procediments d'assignació d'alumnat al programa? En cas afirmatiu, quins són?
	Criteris organitzatius	En el document es concreten els criteris organitzatius (agrupament d'alumnat, espais, horaris i utilització de recursos materials)? En cas afirmatiu, quins són?
	Organització de les matèries/àmbits del programa (AFEGIDA)	Les matèries del programa s'organitzen en: - matèries - àmbits (REFORMULADA)

	Ens el cas que el PDC s'organitzi per matèries: programació didàctica de matèries del grup específic (AFEGIDA)	En el document hi consten les programacions didàctiques de les matèries del grup específic? En cas afirmatiu, quines hi ha? (AFEGIDA)
	Ens el cas que el PDC s'organitzi per àmbits: programació didàctica dels àmbits (REFORMULADA)	En el document hi consten les programacions didàctiques dels àmbits del grup específic? En cas afirmatiu, quines hi ha? (REFORMULADA)
	Determinació de les matèries optatives	En el document hi apareixen les programacions de matèries optatives? En cas afirmatiu, quines són? (REFORMULADA)
	Orientacions per a l'acció tutorial	En el document hi consten les orientacions per a l'acció tutorial? En cas afirmatiu, quines són?
	Criteris d'acreditació per a l'alumnat	En el document s'hi reflecteixen els criteris d'acreditació per a l'alumnat? En cas afirmatiu, quins són?
	Criteris i procediments per a l'avaluació i revisió propis del PDC	En el document hi consten els criteris i procediments per a l'avaluació i revisió propis del programa? En cas afirmatiu, quins són?
SEGUIMENT I AVALUACIÓ EL PDC	Elaboració de la memòria	Hi ha la memòria anual del programa? En cas afirmatiu, en què consisteix? Hi ha un informe del progrés de l'alumnat del programa? En cas afirmatiu, quina informació recull? Hi ha una valoració i/o propostes de modificació del programa? En cas afirmatiu, quines són?
	Tràmit administratiu	Hi consta un informe sobre possibles modificacions del programa per al Departament d'Ensenyament? En cas afirmatiu, quines són? (SUPRIMIT)

Taula 4. B. Característiques de contingut dels PDCs: Relació blocs d'indicadors, indicadors i contingut de l'instrument (fitxa d'enregistrament per a l'anàlisi de documents)

BLOC D'INDICADORS	INDICADORS	INSTRUMENT
		FITXA D'ENREGISTRAMENT (ANALISI DE DOCUMENTS)
FINALITAT	Finalitat	En el document s'especifica la finalitat del programa? En cas afirmatiu, quina és?
ESTRUCTURA CURRICULAR	Matèries del grup específic	Les matèries del programa s'organitzen en: àmbits matèries altres En el cas que en el document s'hi trobi la programació de les matèries del grup específic, en

		què consisteix? (REFORMULADA I COMPLETADA)
	Àmbit lingüísticosocial	En el cas que en el document s'hi trobi la programació de l'àmbit lingüísticosocial, en què consisteix? (REFORMULADA I COMPLETADA)
	Àmbit científicotecnològic	En el cas que en el document especifiqui la programació de l'àmbit científicotecnològic, en què consisteix? (REFORMULADA I COMPLETADA)
	Àmbit pràctic	En el cas que en el document especifiqui la programació de l'àmbit pràctic, en què consisteix? (REFORMULADA I COMPLETADA)
	Llengua estrangera	En el cas que en el document especifiqui la programació de la llengua estrangera, en què consisteix? (REFORMULADA I COMPLETADA)
	Matèries amb el grup ordinari	En el cas que en el document especifiqui la programació de la llengua estrangera, en què consisteix? (REFORMULADA I COMPLETADA)
	Tutoria	En el document hi apareix alguna hora de tutoria amb el grup ordinari? En cas afirmatiu, quantes hores?
DURADA	Permanència	En el document hi apareix el temps de permanència al grup específic? En cas afirmatiu, quants cursos? 1 curs 2 cursos Altres
DISTRIBUCIÓ HORÀRIA DE MATÈRIES	Distribució d'hores lectives	En el document hi consta la distribució de les trenta hores lectives setmanals? En cas afirmatiu, com es distribueixen en els diferents àmbits/matèries del currículum?
ALUMNAT	Moment d'incorporació (AFEGIT)	En el document hi consten els criteris sobre quan l'alumnat pot entrar a formar part del PDC? (AFEGIDA) En cas afirmatiu, quins són? (AFEGIDA)
	Perfil	En el document es caracteritza el perfil de l'alumnat? En cas afirmatiu, quin és?
	Criteris d'admissió (AFEGIT)	En el document es concreten els criteris d'admissió? (AFEGIDA) En cas afirmatiu, quins són? (AFEGIDA)
	Procediment d'incorporació	En el document s'especifica el procediment d'incorporació de l'alumnat? En cas afirmatiu, quin és?
	Nombre	En el document hi consta la ràtio d'alumnat? En cas afirmatiu, quina és?
	Participació de l'alumnat (AFEGIT)	En el document hi consta algun aspecte/criteri de participació de l'alumnat pel que fa a la tria d'activitats, continguts, etc.? (AFEGIDA) En cas afirmatiu, quins són? (AFEGIDA)
PROFESSORAT	Assignació	En el document es detallen els criteris d'assignació del professorat? En cas afirmatiu, quins són?
	Reunions	En el document s'apunta la periodicitat i el nombre d'hores de reunió de l'equip docent? En cas afirmatiu, quina és la periodicitat i el nombre hores?
TUTORIA	Tutor	En el document es presenta el criteri d'assignació del tutor del programa? En cas afirmatiu, quin és?
	Hores	En el document hi consta el nombre d'hores de tutoria del programa?

		En cas afirmatiu, quantes n'hi ha?
	Activitats	En el document es mostren les activitats pròpies de la tutoria específica del programa? En cas afirmatiu, quines són?
		En el document es recull algun tipus de contracte didàctic que es demani a l'alumnat per formar part del grup? En cas afirmatiu, quines són les clàusules? (AFEGIT)
	Informació i famílies Comunicació amb famílies (REFORMULAT)	En el document es reflecteix el procediment d'informació a les famílies? En cas afirmatiu, quin és?
METODOLOGIA I RECURSOS	Metodologia	En el document s'apunta la metodologia que es treballa. Per exemple projectes interdisciplinaris, treball cooperatiu, incorporació de les TIC/TAC (llibres digitals, moodle, PDI,...)? En cas afirmatiu, quina és ?
	Recursos	En el document hi consten els recursos de què es disposen. Per exemple, llibres de text, digitals, espais virtuals,...? En cas afirmatiu, quins són?
AVALUACIÓ DE L'ALUMNAT	Criteria generals i específics (COMPLETAT)	En el document hi apareixen els criteris generals i específics d'avaluació de l'alumnat? En cas afirmatiu, quins són? (COMPLETAT)
	Recuperació	En el document es detallen els criteris de recuperació de l'alumnat? En cas afirmatiu, quins són?
	Repetició-promoció	En el document es concreten els criteris de repetició-promoció de l'alumnat? En cas afirmatiu, quins són?
	Titulació	En el document hi consta els criteris de titulació de l'alumnat? En cas afirmatiu, quins són?

Taula 4. C. Opinió sobre els PDCs per part del professional d'orientació educativa dels centres de secundària, el tutor de l'alumnat del PDCs i l'alumnat del PDCs: relació blocs d'indicadors-indicadors i contingut dels instruments (entrevistes).

BLOC D'INDICADORS	INDICADORS	INSTRUMENT		
		ENTREVISTES		
		PROFESSIONAL ORIENTACIÓ EDUCATIVA	TUTOR	ALUMNE

ORIGEN	Origen del PDC al centre	Coneix per què el centre es va plantejar organitzar el PDC? Creu que era necessari plantejar aquest tipus de programa? (AFEGIDA)	Coneix per què el centre es va plantejar organitzar el PDC? Creu que era necessari plantejar aquest tipus de programa? (AFEGIDA)	---
FINALITAT	Finalitat del PDC	A mig termini, si un alumne forma part del PDC és perquè pugui millorar els seus resultats acadèmics, millori la seva confiança personal i se senti més integrat al centre. Creu que és una mesura adequada per aconseguir-ho? Per què?" (REFORMULADA) La finalitat última del PDC és que els alumnes puguin assolir un graduat en educació secundària, creu que és una mesura adequada per aconseguir-ho? Per què? (COMPLETADA) Creu que hi hauria altres mesures per aconseguir-ho? Per què? Quines? (COMPLETADA)	A mig termini, si un alumne forma part del PDC és perquè pugui millorar els seus resultats acadèmics, millori la seva confiança personal i se senti més integrat al centre. Creu que és una mesura adequada per aconseguir-ho? Per què?" (REFORMULADA) La finalitat última del PDC és que els alumnes puguin assolir un graduat en educació secundària, creu que és una mesura adequada per aconseguir-ho? Per què? (COMPLETADA) Creu que hi hauria altres mesures per aconseguir-ho? Per què? Quines? (COMPLETADA)	Per aquest curs, si un alumne com tu forma està al PDC és perquè pugui millorar els seus resultats acadèmics, millori la seva confiança personal i se senti més integrat al centre. Creus que ho aconseguiràs en tots els aspectes? En quins sí i quins no? Per què?" (REFORMULADA) Creus que estar al PDC t'ajudarà a obtenir el graduat? En quin sentit?" Per què? (REFORMULADA)
ESTRUCTURA CURRICULAR	Agrupament de les matèries en l'àmbit	Creu que la distribució de les matèries en àmbits que proposa el Departament d'Ensenyament és adequada? Per què? El PDC del centre segueix aquesta distribució? Per què?	Creu que la distribució de les matèries en àmbits que proposa el Departament d'Ensenyament és adequada? Per què? El PDC del centre segueix aquesta distribució? Per què?	---
	Matèries amb el grup ordinari	Si els alumnes del PDC cursen alguna matèria amb alumnes que no formen part del grup del PDC, per exemple alguna optativa o tutoria, per què es així? Com ho valora?	Si els alumnes del PDC cursen alguna matèria amb alumnes que no formen part del grup del PDC, per exemple alguna optativa o tutoria, per què es així? Com ho valora?	Fas alguna matèria amb companys que no formen el grup de PDC? T'agrada? Per què? (REFORMULADA)
DURADA	Estada al PDC de l'alumnat	Quan temps pot estar l'alumnat al PDC? Per què? (AFEGIDA)	Quan temps pot estar l'alumnat al PDC? Per què? (AFEGIDA)	En quin curs/edat vas entrar a formar part del PDC? Saps per què va ser en aquell moment? Quan temps creus que pots estar en aquest grup? Per què? (AFEGIDA)
DISTRIBUCIÓ HORÀRIA DE MATÈRIES	Distribució horària de les matèries	El nombre d'hores assignades a les matèries/àmbits del PDC es correspon amb el que estableix el Departament d'Ensenyament? Se'n fa una distribució diferent? Per què?" (REFORMULADA)	El nombre d'hores assignades a les matèries/àmbits del PDC es correspon amb el que estableix el Departament d'Ensenyament? Se'n fa una distribució diferent? Per què?" (REFORMULADA)	---

ALUMNAT	Moment d'incorporació (AFEGIT)	Com valora que els alumnes es puguin incorporar al PDC principalment a 4t d'ESO o a partir de 3r d'ESO a proposta de l'equip docent, o que havent cursat 2n d'ESO passi a 3r d'ESO malgrat no estar en condicions de passar i haver repetit algun curs? (AFEGIDA)	Com valora que els alumnes es puguin incorporar al PDC principalment a 4t d'ESO o a partir de 3r d'ESO a proposta de l'equip docent, o que havent cursat 2n d'ESO passi a 3r d'ESO malgrat no estar en condicions de passar i haver repetit algun curs? (AFEGIDA)	En quin curs/edat vas entrar a formar part del PDC? Saps per què va ser en aquell moment? (REUBICADA)
	Perfil (AFEGIT)	Com valora el perfil de l'alumnat que forma part del PDC? (AFEGIDA)	Com valora el perfil de l'alumnat que forma part del PDC? (AFEGIDA)	---
	Criteris d'admissió	Com s'han establert els criteris d'admissió dels alumnes al PDC? Com els valora? Són suficients? Són estrictes? (COMPLETADA)	Coneix els criteris d'admissió dels alumnes al PDC? Com els valora? Són suficients? Són estrictes? (COMPLETADA)	---
	Procediment d'incorporació	Quin és el procediment d'incorporació d'alumnes al PDC? Com el valora? Creu que es fa una bona selecció de l'alumnat del PDC? Per què?	Coneix el procediment d'incorporació d'alumnes al PDC? Com el valora? Creu que es fa una bona selecció de l'alumnat del PDC? Per què?	---
	Nombre	Quin és el nombre d'alumnes més adequat per al PDC? Per què? Quants n'hi ha al seu PDC? Com ho valora?	Quin és el nombre d'alumnes més adequat per al PDC? Per què? Quants n'hi ha al seu PDC? Com ho valora?	Creus que és important que hi hagi menys alumnes al PDC que al grup ordinari? Alguna avantatge i/o inconvenient? Per què? (REFORMULADA) Creus que té avantatges o inconvenients ser pocs alumnes al PDC? Per què? (SUPRIMIDA)
	Participació alumnat (AFEGIT)	L'alumnat del PDC participa en algun aspecte del PDC (per exemple, en la tria d'activitats, de continguts, etc.) Com ho valora? (AFEGIDA)	L'alumnat del PDC participa en algun aspecte del PDC (per exemple, en la tria d'activitats, de continguts, etc.) Com ho valora? (AFEGIDA)	Alguna vegada has participat amb el professorat a l'hora de triar continguts i/o activitats a fer a l'aula? Com ho valores? (AFEGIDA)
	Satisfacció alumnat (RECOL·LOCADA)	---	---	Creus que els professors que tens ara es preocupen per què aprenguis al PDC? Per què? Creus que els professors que tens ara es preocupen pels teus resultats acadèmics? Per què? Creus que als professors que tens ara els preocupa que et sentis bé al PDC? Per què? Què és el que més t'agrada dels professors que tens ara? Estàs satisfet amb el professorat que tens al PDC? Per què? (SUPRIMIDES) Trobes que hi ha diferències entre el

				<p>professorat del PDC i el de fora? Quines diferències hi veus? Quin t'agrada més i per què? (AFEGIDA)</p> <p>Creus que els professors es dediquen a treballar amb tu els coneixements teòrics i pràctics per igual? Explica-ho. (REFORMULADA)</p> <p>Creus que els professors que tenies abans d'entrar al PDC t'ajudaven prou? Per què?</p> <p>Què és el que trobaves a faltar dels professors abans d'entrar al PDC?</p> <p>Estàs content d'estar al PDC? Per què? (AFEGIDA)</p> <p>Creus que has perdut alguna cosa pel fet d'estar al PDC? (AFEGIDA)</p> <p>Et relaciones igual amb els companys del PDC com amb els companys de l'aula ordinària? Per què? (AFEGIDA)</p>
PROFESSORAT	Criteris d'assignació	<p>Quins criteris se segueixen per assignar el professorat al PDC? Com els valora?</p> <p>El centre té alguna dificultat per assignar el professorat al PDC? Quina? Com se soluciona?</p>	Coneix els criteris que se segueixen per assignar el professorat al PDC? Com els valora?	---
	Perfil	<p>Quines característiques ha de tenir un professor que formi part del PDC? (REFORMULADA)</p> <p>Quin perfil creu que ha de tenir un professor que formi part del PDC a nivell de formació, actitud i experiència? (REFORMULADA)</p> <p>Creu que el professorat, en general, està format per poder impartir docència en un PDC? Per què?</p> <p>El professorat que forma part del PDC és el més experimentat o bé el té que té una curta experiència o novell? Per què?</p> <p>El professorat que forma part del PDC fa temps que treballa com a docent? Per què? (REFORMULADA)</p>	<p>Quines característiques ha de tenir un professor que formi part del PDC? (REFORMULADA)</p> <p>Quin perfil creu que ha de tenir un professor que formi part del PDC a nivell de formació, actitud i experiència? (REFORMULADA)</p> <p>Creu que el professorat, en general, està format per poder impartir docència en un PDC? Per què?</p>	---
	Motivació del professorat	<p>Hi ha professorat disposat a formar part del PDC en el centre? Per què? (REFORMULADA)</p> <p>Hi ha professorat que es presenta de manera voluntària a formar part del PDC del centre? En coneix la motivació? (REFORMULADA)</p>	---	---

		El professorat del PDC està implicat, és coneixedor de la realitat de l'alumnat i s'esforça per innovar, o bé es limita a impartir docència com un grup més? (SUPRIMIT EN PART I REFORMULAT) El professorat del PDC s'implica i coneix la realitat de l'alumnat? (SUPRIMIT EN PART I REFORMULADA)		
	Reconeixement del centre	El centre preveu algun incentiu per què el professorat accepti formar part de l'equip docent del PDC? Per què? Quin? Si no n'hi ha cap, quin creu que hauria de ser? (REFORMULAT) Creu que rep el suport i reconeixent de l'equip directiu i professorat per la feina que està fent al PDC? Per què? (COMPLETADA) Com creu que veu el claustr el professorat del centre als companys que participen al PDC? Per què? (COMPLETADA I REFORMULADA)	El centre preveu algun incentiu per què el professorat accepti formar part de l'equip docent del PDC? Quin? Si no n'hi ha cap, quin creu que hauria de ser? (AFEGIT) Creu que rep el suport i reconeixent de l'equip directiu i professorat per la feina que està fent al PDC? Per què? (COMPLETADA) Com creu que veu el claustr el professorat del centre als companys que participen al PDC? Per què? (COMPLETADA I REFORMULADA)	---
	Satisfacció de l'alumnat	Creu que l'alumnat del PDC està satisfet amb el professorat que té? Per què?	Creu que l'alumnat del PDC està satisfet amb el professorat que té? Per què?	---
	Periodicitat de reunions	Amb quin criteri s'ha establert la periodicitat de reunió de l'equip docent del PDC? Per què? Creu que és suficient la periodicitat de la reunió de l'equip docent de PDC? Per què?	Amb quin criteri s'ha establert la periodicitat de reunió de l'equip docent del PDC? Per què? Creu que és suficient la periodicitat de la reunió de l'equip docent de PDC? Per què?	---
	Coordinació	Creu que hi ha la coordinació suficient entre orientador educatiu i tutor perquè el PDC funcioni? Com valora la coordinació de l'equip docent del PDC? Per què?	Creu que hi ha la coordinació suficient entre orientador educatiu i tutor perquè el PDC funcioni? Com valora la coordinació de l'equip docent del PDC? Per què?	---
TUTORIA	Criteris d'assignació del tutor	Quins són els criteris per assignar el tutor del grup de PDC? Quina? Com els valora? (COMPLETADA)	Coneix els criteris que s'utilitzen per assignar el tutor al grup de PDC? Quina? Com els valora? (COMPLETADA)	---
	Temporització	Creu que és suficient la dedicació d'una hora de tutoria setmanal amb l'alumnat del PDC? Per què?	Creu que és suficient la dedicació d'una hora de tutoria setmanal amb l'alumnat del PDC? Per què?	Creus que es dedica prou temps a la tutoria durant la setmana?

	<p>Coordinació</p>	<p>La tutoria del PDC segueix les directrius del PAT del centre? Hi ha establert alguna coordinació? Com ho valora? Si l'alumnat del PDC participa en la tutoria dels grups ordinaris, els tutors es coordinen? Com és?</p>	<p>La tutoria del PDC segueix les directrius del PAT del centre? Hi ha establert alguna coordinació? Com ho valora? Si l'alumnat del PDC participa en la tutoria dels grups ordinaris, els tutors es coordinen? Com és?</p>	<p>---</p>
	<p>Activitats</p>	<p>El tutor ha de seguir alguna directriu en les activitats de tutoria? Per què?</p>	<p>Quin tipus d'activitats es treballen a tutoria? Per què?</p>	<p>Com valores la tutoria del PDC? Com valores les activitats de tutoria al PDC? Si fas tutoria amb el grup ordinari, com valores les activitats que feu? El centre et demana alguna responsabilitat/compromís per entrar a formar part del PDC? Quins? Com ho valores? (RECOL·LOCADA)</p>
	<p>Comunicació amb les famílies</p>	<p>El tutor ha de seguir alguna directriu en la comunicació amb les famílies? Per què? Es demana algun tipus de compromís/responsabilitat a les famílies i alumnes per entrar a formar part del PDC? Si és així, quin és? com ho valora? (COMPLETADA)</p>	<p>Com s'estableix la comunicació amb la família? Com ho valora? Es demana algun tipus de compromís/responsabilitat a les famílies i alumnes per entrar a formar part del PDC? Si és així, quin és? com ho valora? (COMPLETADA)</p>	<p>Com valores la comunicació del tutor amb la teva família? El centre et demana alguna responsabilitat/compromís per entrar a formar part del PDC? Si és així, com ho valores? Creus que serveix per alguna cosa? (SUPRIMIDA) Creus que el teu tutor es reuneix amb freqüència amb la teva família? Per què? Creus que quan el tutor es reuneix amb la teva família ho fan per parlar de temes importants/interessants? Per què? Creus que el teu tutor té una bona comunicació amb la teva família? Per què? (AFEGIDES)</p>

METODOLOGIA I RECURSOS	Metodologia	Hi ha alguna metodologia establerta en el PDC, per exemple projectes interdisciplinaris, treball cooperatiu, incorporació de les TIC/TAC (llibres digitals, moodle, PDI, entorns virtuals,...)? Quin? Com la valora?	Hi ha alguna metodologia establerta en el PDC per exemple projectes interdisciplinaris, treball cooperatiu, incorporació de les TIC/TAC (llibres digitals, moodle, PDI, entorns virtuals, ...)? Quin? Com la valora?	De quina manera treballes al PDC, per exemple, fas projectes, treballes en grup/individualment,...? Com la valora? Creus que aquestes estratègies t'ajuden a aprendre millor? Per què? (REFORMULAT) En el PDC es treballa de manera diferent a quan estaves en el grup ordinari? Com ho valora? Creus que aquestes estratègies t'ajuden a aprendre millor? Per què? (REFORMULAT)
	Recursos	Hi ha algun recurs a destacar en el PDC per exemple, llibres de text, digitals, espais virtuals,...? Quin? Com el valora? Hi troba a faltar algun tipus de recurs? Quin? Per què? (AFEGIDA)	Hi ha algun recurs a destacar en el PDC per exemple, llibres de text, digitals, espais virtuals,...? Quin? Com el valora? Hi troba a faltar algun tipus de recurs? Quin? Per què? (AFEGIDA)	Amb quins recursos treballes al PDC, per exemple, llibres de text, digitals, moodle, PDI, entorns virtuals,...? Com ho valora? Creus que aquests recursos t'ajuden a aprendre millor? Per què? (REFORMULAT) Hi trobes a faltar algun tipus de recurs? Quin? Per què? (AFEGIDA)
AVALUACIÓ DE L'ALUMNAT	Avaluació de l'alumnat	En el PDC hi ha establerts els criteris d'avaluació de l'alumnat de caràcter general i específics de l'ESO? Quins són? Per què? Com s'han elaborat aquests criteris? Com valora els valora? (REFORMULADES) Com es consensuen els criteris generals i específics del PDC? Com ho valora? Els criteris d'avaluació són iguals per a tots els alumnes del PDC? Com ho valora? Creu que aquests criteris d'avaluació són adequats per tot l'alumnat? Per què? L'avaluació de l'alumnat del PDC es fa en base als criteris generals i/o específics? Per què? En l'elaboració d'aquests criteris, hi intervén tot el claustre i/o equip docent del PDC? Com ho valora? (REFORMULADES)	En el PDC hi ha establerts els criteris d'avaluació de l'alumnat de caràcter general i específics de l'ESO? Quins són? Per què? Com s'han elaborat aquests criteris? Com valora els valora? (REFORMULADES) Com es consensuen els criteris generals i específics del PDC? Com ho valora? Els criteris d'avaluació són iguals per a tots els alumnes del PDC? Com ho valora? Creu que aquests criteris d'avaluació són adequats per tot l'alumnat? Per què? L'avaluació de l'alumnat del PDC es fa en base als criteris generals i/o específics? Per què? En l'elaboració d'aquests criteris, hi intervén tot el claustre i/o equip docent del PDC? Com ho valora? (REFORMULADES)	El PDC té criteris d'avaluació per a la teva evolució dels aprenentatges, els coneixes? Com els valora? Si hi ha alguna limitació en les notes, com ho valora? Coneixes el que has de fer per aprovar les matèries del PDC? Què te'n sembla? Si hi ha alguna limitació en les notes, com ho valora? (REFORMULADA) Coneixes els criteris de recuperació de matèries pendents de cursos anteriors? Què te'n sembla? (SUPRIMIDA) Coneixes el que has de fer per matèries pendents de cursos anteriors? Què te'n sembla? (REFORMULADA) Creus que la teva actitud de treball i comportament es adequada al PDC?

				<p>(SUPRIMIDA)</p> <p>Creus que la teva actitud de treball, hàbits de treball i comportament és adequada al PDC? (AFEGIT)</p> <p>Com afecta la teva actitud i comportament a l'avaluació de les matèries? (AFEGIT)</p> <p>Creus que els professors del PDC tenen en compte les teves dificultats quan avaluen?</p> <p>Estàs content amb els resultats que has obtingut fins ara al PDC? Per què? Si et sembla que cal, contreta també en quines matèries/àmbits sí i en quins no.</p> <p>T'importa treure bones notes? Per què?</p> <p>Creus que als teus pares els interessa els teus resultats acadèmics? Per què? Què et diuen? (COMPLETADA)</p>
	Participació alumnat (NOVA INCORPORACIÓ)	L'alumnat del PDC participa en algun aspecte de l'avaluació a l'hora d'establir criteris d'avaluació? Com ho valora? (NOVA INCORPORACIÓ)	L'alumnat del PDC participa en algun aspecte de l'avaluació a l'hora d'establir criteris d'avaluació? Com ho valora? (NOVA INCORPORACIÓ)	En algun moment se t'ha preguntat com hauria de ser l'avaluació que fa els professors als alumnes del grup? Què te'n sembla? (NOVA INCORPORACIÓ)
VALORACIÓ GENERAL	Valoració general	<p>Creu que el PDC aconsegueix la finalitat per la qual es va proposar? Per què? Com ho valora? (AFEGIDA)</p> <p>Què és el que destaca de positiu d'aquest PDC?</p> <p>Creu que el PDC funciona? Per què?</p> <p>Creu que hi ha algun aspecte millorable en el PDC? Quin? Per què? (COMPLETADA)</p>	<p>Creu que el PDC aconsegueix la finalitat per la qual es va proposar? Per què? Com ho valora? (AFEGIDA)</p> <p>Què és el que destaca de positiu d'aquest PDC?</p> <p>Creu que el PDC funciona? Per què?</p> <p>Creu que hi ha algun aspecte millorable en el PDC? Quin? Per què? (COMPLETADA)</p>	<p>Creus que al PDC estàs aconseguint el que et van proposar quan hi vas entrar? Per què? Com ho valores? (AFEGIDA)</p> <p>Què és el que més t'agrada del PDC? Per què? (COMPLETADA)</p> <p>Què és el que menys t'agrada del PDC? Per què? (COMPLETADA)</p> <p>Hi ha algun aspecte del PDC que canviaries, trauries, afegiries? Quin? Per què? (COMPLETADA)</p>

ANNEX 5: FORMULARI DE CONSENTIMENT DELS PARTICIPANTS A L'ENTREVISTA

5.1. FORMULARI CONSENTIMENT AL PROFESSIONAL D'ORIENTACIÓ EDUCATIVA DEL CENTRE

Benvolgut/da,

Jo, Marta Icart i Tresfi, estic portant a terme una recerca dins del marc del Programa de Doctorat en Ciències Socials, de l'Educació i de la Salut per la Universitat de Girona, en la línia d'investigació *Recerca en la diversitat*. L'estudi es realitza sota la direcció de la Dra. Montserrat Vilà, professora titular de Departament de Pedagogia de la Universitat de Girona.

En aquest estudi ens plantegem conèixer les característiques principals dels Programes de Diversificació Curricular (modalitat A: aules obertes) dins el marc de l'Estat espanyol i de Catalunya i, encara més en concret, de les comarques gironines, per tal de poder identificar els trets afavoridors de bones pràctiques en aquests programes a partir de l'opinió dels seus protagonistes.

Com a professional d'orientació educativa del centre d'educació secundària que treballa en el Programa de Diversificació Curricular, modalitat A (aula oberta) et voldríem convidar a participar en aquesta recerca en la qual s'analitzen els documents dels centres i es fan també entrevistes a professionals i alumnes que intervenen en els PDCs.

Com a professional, això vol dir:

- Participar en una entrevista, que es realitzarà durant els mesos de març-juny del 2014, per tal d'aportar informació sobre les característiques formals i de contingut dels Programes de Diversificació Curricular, així com la de saber la teva opinió al respecte. L'entrevista serà realitzada per la mateixa investigadora.
- Donar el consentiment a enregistrar l'entrevista, per tal de facilitar-ne la posterior anàlisi de les dades.
- Que ni el teu nom ni el de les persones que puguin sortir en els teus comentaris seran mencionats en els informes escrits resultats de l'estudi.
- Que se t'enviarà un resum de l'informe de l'estudi un cop aquest hagi finalitzat.

Si estàs d'acord a participar en l'estudi, signa si et plau el formulari següent:

ACCEPTO participar en l'estudi esmentat, desenvolupat per Marta Icart i Tresfi dins el marc del Programa de Doctorat en Ciències Socials, de l'Educació i de la Salut per la Universitat de Girona.

Estic d'acord a:

- Participar a l'entrevista
- Que s'enregistri l'entrevista
- Entenc que tant la meua identitat com la de les persones que pugui citar en l'entrevista no seran mencionades en cap dels informes escrits que es facin d'aquest estudi

Nom i cognoms:

Data i signatura:

5.2. FORMULARI CONSENTIMENT AL PROFESSORAT DEL PROGRAMA DE DIVERSIFICACIÓ CURRICULAR

Benvolgut/da,

Jo, Marta Icart i Tresfi, estic portant a terme una recerca dins del marc del Programa de Doctorat en Ciències Socials, de l'Educació i de la Salut per la Universitat de Girona, en la línia d'investigació *Recerca en la diversitat*. L'estudi es realitza sota la direcció de la Dra. Montserrat Vilà, professora titular de Departament de Pedagogia de la Universitat de Girona.

En aquest estudi ens plantejem conèixer les característiques principals dels Programes de Diversificació Curricular (modalitat A: aules obertes) dins el marc de l'Estat espanyol i de Catalunya i, encara més en concret, de les comarques gironines, per tal de poder identificar els trets afavoridors de bones pràctiques en aquests programes a partir de l'opinió dels seus protagonistes.

Com a tutor d'un grup d'alumnes de Programa de Diversificació Curricular, modalitat A (aula oberta) et voldríem convidar a participar en aquesta recerca, en la qual s'analitzen els documents dels centres i es fan també entrevistes a professionals i alumnes que intervenen en els PDCs.

Com a professional, això vol dir:

- Participar en una entrevista, que es realitzarà durant els mesos de març-juny del 2014 per tal d'aportar informació sobre les característiques formals i de contingut dels Programes de Diversificació Curricular, així com de saber la teva opinió al respecte. L'entrevista serà realitzada per la mateixa investigadora.
- Donar el consentiment a enregistrar l'entrevista, per tal de facilitar-ne la posterior anàlisi de les dades.
- Que ni el teu nom ni el de les persones que puguin sortir en els teus comentaris seran mencionats en els informes escrits resultats de l'estudi.
- Que se t'enviarà un resum de l'informe de l'estudi un cop aquest hagi finalitzat.

Si estàs d'acord a participar en l'estudi, signa si et plau el formulari següent:

ACCEPTO participar en l'estudi esmentat, desenvolupat per Marta Icart i Tresfi dins el marc del Programa de Doctorat en Ciències Socials, de l'Educació i de la Salut per la Universitat de Girona.

Estic d'acord a:

- Participar a l'entrevista
- Que s'enregistri l'entrevista
- Entenc que tant la meua identitat com la de les persones que pugui citar en l'entrevista no seran mencionades en cap dels informes escrits que es facin d'aquest estudi

Nom i cognoms:

Data i signatura:

5.3. FORMULARI CONSENTIMENT A L'ALUMNE DEL PROGRAMA DE DIVERSIFICACIÓ CURRICULAR

Benvolgut/da,

Jo, Marta Icart i Tresfi, estic portant a terme una recerca dins del marc del Programa de Doctorat en Ciències Socials, de l'Educació i de la Salut per la Universitat de Girona, en la línia d'investigació *Recerca en la diversitat*. L'estudi es realitza sota la direcció de Dra. Montserrat Vilà, professora titular de Departament de Pedagogia de la Universitat de Girona.

En aquest estudi ens plantegem conèixer les característiques principals dels Programes de Diversificació Curricular (modalitat A: aules obertes) dins el marc de l'Estat espanyol i de Catalunya i, encara més en concret, de les comarques gironines, per tal de poder identificar els trets afavoridors de bones pràctiques en aquests programes a partir de l'opinió dels seus protagonistes.

Com a alumne que formes part del Programa de Diversificació Curricular, modalitat A (aula oberta) et voldríem convidar a participar en aquesta recerca, en la qual s'analitzen els documents dels centres i es fan també entrevistes a professionals i alumnes que intervenen en els PDCs.

Com a alumne, això vol dir:

- Participar en una entrevista, que es realitzarà durant els mesos de març-juny del 2014 per tal d'aportar informació sobre les característiques formals i de contingut dels Programes de Diversificació Curricular, així com de saber la teva opinió al respecte. L'entrevista serà realitzada per mi mateixa.
- Donar el consentiment a enregistrar l'entrevista, per tal de facilitar-ne la posterior anàlisi de les dades.
- Que ni el teu nom ni el de les persones que puguin sortir en els teus comentaris seran mencionats en els informes escrits resultats de l'estudi.
- Que se t'enviarà un resum de l'informe de l'estudi un cop aquest hagi finalitzat.

Si estàs d'acord a participar en l'estudi, signa si et plau el formulari següent:

ACCEPTO participar en l'estudi esmentat, desenvolupat per Marta Icart i Tresfi dins el marc del Programa de Doctorat en Ciències Socials, de l'Educació i de la Salut per la Universitat de Girona.

Estic d'acord a:

- Participar a l'entrevista
- Que s'enregistri l'entrevista
- Entenc que tant la meua identitat com la de les persones que pugui citar en l'entrevista no seran mencionades en cap dels informes escrits que es facin d'aquest estudi

Nom i cognoms:

Data i signatura:

5.4. RECULL DE FORMULARIS DE CONSENTIMENTS PER DE LA INVESTIGACIÓ

5.4.1. FORMULARIS DE CONSENTIMENTS DEL C1

5.4.1.1. FORMULARI DE CONSENTIMENT O1

Benvolgut/da,

Jo, Marta Icart i Tresfi, estic portant a terme una recerca dins del marc del Programa de Doctorat en Ciències Socials, de l'Educació i de la Salut per la Universitat de Girona, en la línia d'investigació *Recerca en la diversitat*. L'estudi es realitza sota la direcció de la Dra. Montserrat Vilà, professora titular de Departament de Pedagogia de la Universitat de Girona.

En aquest estudi ens plantejem conèixer les característiques principals dels Programes de Diversificació Curricular (modalitat A: aules obertes) dins el marc de l'Estat espanyol i de Catalunya i, encara més en concret, de les comarques gironines, per tal de poder identificar els trets afavoridors de bones pràctiques en aquests programes a partir de l'opinió dels seus protagonistes.

Com a professional d'orientació educativa del centre d'educació secundària que treballa en el Programa de Diversificació Curricular, modalitat A (aula oberta) et voldríem convidar a participar en aquesta recerca en la qual s'analitzen els documents dels centres i es fan també entrevistes a professionals i alumnes que intervenen en els PDCs.

Com a professional, això vol dir:

- Participar en una entrevista, que es realitzarà durant els mesos de març-juny del 2014, per tal d'aportar informació sobre les característiques formals i de contingut dels Programes de Diversificació Curricular, així com la de saber la teva opinió al respecte. L'entrevista serà realitzada per la mateixa investigadora.
- Donar el consentiment a enregistrar l'entrevista, per tal de facilitar-ne la posterior anàlisi de les dades.
- Que ni el teu nom ni el de les persones que puguin sortir en els teus comentaris seran mencionats en els informes escrits resultats de l'estudi.
- Que se t'enviarà un resum de l'informe de l'estudi un cop aquest hagi finalitzat.

Si estàs d'acord a participar en l'estudi, signa si et plau el formulari següent:

ACEPTO participar en l'estudi esmentat, desenvolupat per Marta Icart i Tresfi dins el marc del Programa de Doctorat en Ciències Socials, de l'Educació i de la Salut per la Universitat de Girona.

Estic d'acord a:

- Participar a l'entrevista
- Que s'enregistri l'entrevista
- Entenc que tant la meua identitat com la de les persones que pugui citar en l'entrevista no seran mencionades en cap dels informes escrits que es facin d'aquest estudi

Nom i cognoms:

JOAN

Data i signatura:

AS

28.5.14

Joana E.

5.4.1.2. FORMULARI DE CONSENTIMENT T1

Benvolgut/da,

Jo, Marta Icart i Tresfi, estic portant a terme una recerca dins del marc del Programa de Doctorat en Ciències Socials, de l'Educació i de la Salut per la Universitat de Girona, en la línia d'investigació *Recerca en la diversitat*. L'estudi es realitza sota la direcció de la Dra. Montserrat Vilà, professora titular de Departament de Pedagogia de la Universitat de Girona.

En aquest estudi ens plantegem conèixer les característiques principals dels Programes de Diversificació Curricular (modalitat A: aules obertes) dins el marc de l'Estat espanyol i de Catalunya i, encara més en concret, de les comarques gironines, per tal de poder identificar els trets afavoridors de bones pràctiques en aquests programes a partir de l'opinió dels seus protagonistes.

Com a tutor d'un grup d'alumnes de Programa de Diversificació Curricular, modalitat A (aula oberta) et voldríem convidar a participar en aquesta recerca, en la qual s'analitzen els documents dels centres i es fan també entrevistes a professionals i alumnes que intervenen en els PDCs.

Com a professional, això vol dir:

- Participar en una entrevista, que es realitzarà durant els mesos de març-juny del 2014 per tal d'aportar informació sobre les característiques formals i de contingut dels Programes de Diversificació Curricular, així com de saber la teva opinió al respecte. L'entrevista serà realitzada per la mateixa investigadora.
- Donar el consentiment a enregistrar l'entrevista, per tal de facilitar-ne la posterior anàlisi de les dades.
- Que ni el teu nom ni el de les persones que puguin sortir en els teus comentaris seran mencionats en els informes escrits resultats de l'estudi.
- Que se t'enviarà un resum de l'informe de l'estudi un cop aquest hagi finalitzat.

Si estàs d'acord a participar en l'estudi, signa si et plau el formulari següent:

ACCEPTO participar en l'estudi esmentat, desenvolupat per Marta Icart i Tresfi dins el marc del Programa de Doctorat en Ciències Socials, de l'Educació i de la Salut per la Universitat de Girona.

Estic d'acord a:

- Participar a l'entrevista
- Que s'enregistri l'entrevista
- Entenc que tant la meua identitat com la de les persones que pugui citar en l'entrevista no seran mencionades en cap dels informes escrits que es facin d'aquest estudi

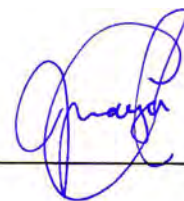
Nom i cognoms:

M

IX

Data i signatura:

28-5-2014

5.4.1.3. FORMULARI DE CONSENTIMENT A1(1)

Benvolgut/da,

Jo, Marta Icart i Tresfi, estic portant a terme una recerca dins del marc del Programa de Doctorat en Ciències Socials, de l'Educació i de la Salut per la Universitat de Girona, en la línia d'investigació *Recerca en la diversitat*. L'estudi es realitza sota la direcció de Dra. Montserrat Vilà, professora titular de Departament de Pedagogia de la Universitat de Girona.

En aquest estudi ens plantejem conèixer les característiques principals dels Programes de Diversificació Curricular (modalitat A: aules obertes) dins el marc de l'Estat espanyol i de Catalunya i, encara més en concret, de les comarques gironines, per tal de poder identificar els trets afavoridors de bones pràctiques en aquests programes a partir de l'opinió dels seus protagonistes.

Com a alumne que formes part del Programa de Diversificació Curricular, modalitat A (aula oberta) et voldríem convidar a participar en aquesta recerca, en la qual s'analitzen els documents dels centres i es fan també entrevistes a professionals i alumnes que intervenen en els PDCs.

Com a alumne, això vol dir:

- Participar en una entrevista, que es realitzarà durant els mesos de març-juny del 2014 per tal d'aportar informació sobre les característiques formals i de contingut dels Programes de Diversificació Curricular, així com de saber la teva opinió al respecte. L'entrevista serà realitzada per mi mateixa.
- Donar el consentiment a enregistrar l'entrevista, per tal de facilitar-ne la posterior anàlisi de les dades.
- Que ni el teu nom ni el de les persones que puguin sortir en els teus comentaris seran mencionats en els informes escrits resultats de l'estudi.
- Que se t'enviarà un resum de l'informe de l'estudi un cop aquest hagi finalitzat.

Si estàs d'acord a participar en l'estudi, signa si et plau el formulari següent:

ACCEPTO participar en l'estudi esmentat, desenvolupat per Marta Icart i Tresfi dins el marc del Programa de Doctorat en Ciències Socials, de l'Educació i de la Salut per la Universitat de Girona. Estic d'acord a:

- Participar a l'entrevista
- Que s'enregistri l'entrevista
- Entenc que tant la meua identitat com la de les persones que pugui citar en l'entrevista no seran mencionades en cap dels informes escrits que es facin d'aquest estudi

Nom i cognoms:

Sa ob

Data i signatura:

28-5-2014

5.4.1.4. FORMULARI DE CONSENTIMENT A2(1)

Benvolgut/da,

Jo, Marta Icart i Tresfi, estic portant a terme una recerca dins del marc del Programa de Doctorat en Ciències Socials, de l'Educació i de la Salut per la Universitat de Girona, en la línia d'investigació *Recerca en la diversitat*. L'estudi es realitza sota la direcció de Dra. Montserrat Vilà, professora titular de Departament de Pedagogia de la Universitat de Girona.

En aquest estudi ens plantejem conèixer les característiques principals dels Programes de Diversificació Curricular (modalitat A: aules obertes) dins el marc de l'Estat espanyol i de Catalunya i, encara més en concret, de les comarques gironines, per tal de poder identificar els trets afavoridors de bones pràctiques en aquests programes a partir de l'opinió dels seus protagonistes.

Com a alumne que formes part del Programa de Diversificació Curricular, modalitat A (aula oberta) et voldríem convidar a participar en aquesta recerca, en la qual s'analitzen els documents dels centres i es fan també entrevistes a professionals i alumnes que intervenen en els PDCs.

Com a alumne, això vol dir:

- Participar en una entrevista, que es realitzarà durant els mesos de març-juny del 2014 per tal d'aportar informació sobre les característiques formals i de contingut dels Programes de Diversificació Curricular, així com de saber la teva opinió al respecte. L'entrevista serà realitzada per mi mateixa.
- Donar el consentiment a enregistrar l'entrevista, per tal de facilitar-ne la posterior anàlisi de les dades.
- Que ni el teu nom ni el de les persones que puguin sortir en els teus comentaris seran mencionats en els informes escrits resultats de l'estudi.
- Que se t'enviarà un resum de l'informe de l'estudi un cop aquest hagi finalitzat.

Si estàs d'acord a participar en l'estudi, signa si et plau el formulari següent:

ACEPTO participar en l'estudi esmentat, desenvolupat per Marta Icart i Tresfi dins el marc del Programa de Doctorat en Ciències Socials, de l'Educació i de la Salut per la Universitat de Girona.

Estic d'acord a:

- Participar a l'entrevista
- Que s'enregistri l'entrevista
- Entenc que tant la meva identitat com la de les persones que pugui citar en l'entrevista no seran mencionades en cap dels informes escrits que es facin d'aquest estudi

Nom i cognoms:

Data i signatura:

Xc

295

yevay
28-5-14

5.4.2. FORMULARIS DE CONSENTIMENTS DEL C2

5.4.2.1. FORMULARI DE CONSENTIMENT O2

Benvolgut/da,

Jo, Marta Icart i Tresfi, estic portant a terme una recerca dins del marc del Programa de Doctorat en Ciències Socials, de l'Educació i de la Salut per la Universitat de Girona, en la línia d'investigació *Recerca en la diversitat*. L'estudi es realitza sota la direcció de la Dra. Montserrat Vilà, professora titular de Departament de Pedagogia de la Universitat de Girona.

En aquest estudi ens plantejem conèixer les característiques principals dels Programes de Diversificació Curricular (modalitat A: aules obertes) dins el marc de l'Estat espanyol i de Catalunya i, encara més en concret, de les comarques gironines, per tal de poder identificar els trets afavoridors de bones pràctiques en aquests programes a partir de l'opinió dels seus protagonistes.

Com a professional d'orientació educativa del centre d'educació secundària que treballes en el Programa de Diversificació Curricular, modalitat A (aula oberta) et voldríem convidar a participar en aquesta recerca en la qual s'analitzen els documents dels centres i es fan també entrevistes a professionals i alumnes que intervenen en els PDCs.

Com a professional, això vol dir:

- Participar en una entrevista, que es realitzarà durant els mesos de març-juny del 2014, per tal d'aportar informació sobre les característiques formals i de contingut dels Programes de Diversificació Curricular, així com la de saber la teva opinió al respecte. L'entrevista serà realitzada per la mateixa investigadora.
- Donar el consentiment a enregistrar l'entrevista, per tal de facilitar-ne la posterior anàlisi de les dades.
- Que ni el teu nom ni el de les persones que puguin sortir en els teus comentaris seran mencionats en els informes escrits resultats de l'estudi.
- Que se t'enviarà un resum de l'informe de l'estudi un cop aquest hagi finalitzat.

Si estàs d'acord a participar en l'estudi, signa si et plau el formulari següent:

ACCEPTO participar en l'estudi esmentat, desenvolupat per Marta Icart i Tresfi dins el marc del Programa de Doctorat en Ciències Socials, de l'Educació i de la Salut per la Universitat de Girona.

Estic d'acord a:

- Participar a l'entrevista
- Que s'enregistri l'entrevista
- Entenc que tant la meva identitat com la de les persones que pugui citar en l'entrevista no seran mencionades en cap dels informes escrits que es facin d'aquest estudi

Nom i cognoms:

Si , ias

Data i signatura:

4-6-2014

5.4.2.2. FORMULARI DE CONSENTIMENT T2

Benvolgut/da,

Jo, Marta Icart i Tresfi, estic portant a terme una recerca dins del marc del Programa de Doctorat en Ciències Socials, de l'Educació i de la Salut per la Universitat de Girona, en la línia d'investigació *Recerca en la diversitat*. L'estudi es realitza sota la direcció de la Dra. Montserrat Vilà, professora titular de Departament de Pedagogia de la Universitat de Girona.

En aquest estudi ens plantejem conèixer les característiques principals dels Programes de Diversificació Curricular (modalitat A: aules obertes) dins el marc de l'Estat espanyol i de Catalunya i, encara més en concret, de les comarques gironines, per tal de poder identificar els trets afavoridors de bones pràctiques en aquests programes a partir de l'opinió dels seus protagonistes.

Com a tutor d'un grup d'alumnes de Programa de Diversificació Curricular, modalitat A (aula oberta) et voldríem convidar a participar en aquesta recerca, en la qual s'analitzen els documents dels centres i es fan també entrevistes a professionals i alumnes que intervenen en els PDCs.

Com a professional, això vol dir:

- Participar en una entrevista, que es realitzarà durant els mesos de març-juny del 2014 per tal d'aportar informació sobre les característiques formals i de contingut dels Programes de Diversificació Curricular, així com de saber la teva opinió al respecte. L'entrevista serà realitzada per la mateixa investigadora.
- Donar el consentiment a enregistrar l'entrevista, per tal de facilitar-ne la posterior anàlisi de les dades.
- Que ni el teu nom ni el de les persones que puguin sortir en els teus comentaris seran mencionats en els informes escrits resultats de l'estudi.
- Que se t'enviarà un resum de l'informe de l'estudi un cop aquest hagi finalitzat.

Si estàs d'acord a participar en l'estudi, signa si et plau el formulari següent:

ACCEPTO participar en l'estudi esmentat, desenvolupat per Marta Icart i Tresfi dins el marc del Programa de Doctorat en Ciències Socials, de l'Educació i de la Salut per la Universitat de Girona. Estic d'acord a:

- Participar a l'entrevista
- Que s'enregistri l'entrevista
- Entenc que tant la meva identitat com la de les persones que pugui citar en l'entrevista no seran mencionades en cap dels informes escrits que es facin d'aquest estudi

Nom i cognoms:

Gen el

Data i signatura:

4.6.14.

5.4.2.3. FORMULARI DE CONSENTIMENT A1(2)

Benvolgut/da,

Jo, Marta Icart i Tresfi, estic portant a terme una recerca dins del marc del Programa de Doctorat en Ciències Socials, de l'Educació i de la Salut per la Universitat de Girona, en la línia d'investigació *Recerca en la diversitat*. L'estudi es realitza sota la direcció de Dra. Montserrat Vilà, professora titular de Departament de Pedagogia de la Universitat de Girona.

En aquest estudi ens plantejem conèixer les característiques principals dels Programes de Diversificació Curricular (modalitat A: aules obertes) dins el marc de l'Estat espanyol i de Catalunya i, encara més en concret, de les comarques gironines, per tal de poder identificar els trets afavoridors de bones pràctiques en aquests programes a partir de l'opinió dels seus protagonistes.

Com a alumne que formes part del Programa de Diversificació Curricular, modalitat A (aula oberta) et voldríem convidar a participar en aquesta recerca, en la qual s'analitzen els documents dels centres i es fan també entrevistes a professionals i alumnes que intervenen en els PDCs.

Com a alumne, això vol dir:

- Participar en una entrevista, que es realitzarà durant els mesos de març-juny del 2014 per tal d'aportar informació sobre les característiques formals i de contingut dels Programes de Diversificació Curricular, així com de saber la teva opinió al respecte. L'entrevista serà realitzada per mi mateixa.
- Donar el consentiment a enregistrar l'entrevista, per tal de facilitar-ne la posterior anàlisi de les dades.
- Que ni el teu nom ni el de les persones que puguin sortir en els teus comentaris seran mencionats en els informes escrits resultats de l'estudi.
- Que se t'enviarà un resum de l'informe de l'estudi un cop aquest hagi finalitzat.

Si estàs d'acord a participar en l'estudi, signa si et plau el formulari següent:

ACCEPTO participar en l'estudi esmentat, desenvolupat per Marta Icart i Tresfi dins el marc del Programa de Doctorat en Ciències Socials, de l'Educació i de la Salut per la Universitat de Girona.

Estic d'acord a:

- Participar a l'entrevista
- Que s'enregistri l'entrevista
- Entenc que tant la meua identitat com la de les persones que pugui citar en l'entrevista no seran mencionades en cap dels informes escrits que es facin d'aquest estudi

Nom i cognoms:

Llorens

ri

Data i signatura:

4.06.2014

5.4.2.4. FORMULARI DE CONSENTIMENT A2(2)

Benvolgut/da,

Jo, Marta Icart i Tresfi, estic portant a terme una recerca dins del marc del Programa de Doctorat en Ciències Socials, de l'Educació i de la Salut per la Universitat de Girona, en la línia d'investigació *Recerca en la diversitat*. L'estudi es realitza sota la direcció de Dra. Montserrat Vilà, professora titular de Departament de Pedagogia de la Universitat de Girona.

En aquest estudi ens plantejem conèixer les característiques principals dels Programes de Diversificació Curricular (modalitat A: aules obertes) dins el marc de l'Estat espanyol i de Catalunya i, encara més en concret, de les comarques gironines, per tal de poder identificar els trets afavoridors de bones pràctiques en aquests programes a partir de l'opinió dels seus protagonistes.

Com a alumne que formes part del Programa de Diversificació Curricular, modalitat A (aula oberta) et voldríem convidar a participar en aquesta recerca, en la qual s'analitzen els documents dels centres i es fan també entrevistes a professionals i alumnes que intervenen en els PDCs.

Com a alumne, això vol dir:

- Participar en una entrevista, que es realitzarà durant els mesos de març-juny del 2014 per tal d'aportar informació sobre les característiques formals i de contingut dels Programes de Diversificació Curricular, així com de saber la teva opinió al respecte. L'entrevista serà realitzada per mi mateixa.
- Donar el consentiment a enregistrar l'entrevista, per tal de facilitar-ne la posterior anàlisi de les dades.
- Que ni el teu nom ni el de les persones que puguin sortir en els teus comentaris seran mencionats en els informes escrits resultats de l'estudi.
- Que se t'enviarà un resum de l'informe de l'estudi un cop aquest hagi finalitzat.

Si estàs d'acord a participar en l'estudi, signa si et plau el formulari següent:

ACCEPTO participar en l'estudi esmentat, desenvolupat per Marta Icart i Tresfi dins el marc del Programa de Doctorat en Ciències Socials, de l'Educació i de la Salut per la Universitat de Girona.

Estic d'acord a:

- Participar a l'entrevista
- Que s'enregistri l'entrevista

- Entenc que tant la meua identitat com la de les persones que pugui citar en l'entrevista no seran mencionades en cap dels informes escrits que es facin d'aquest estudi

Nom i cognoms:

Ion ...

Data i signatura:

4-6-14

[Signatura]

5.4.3. FORMULARIS DE CONSENTIMENTS DEL C3

5.4.3.1. FORMULARI DE CONSENTIMENT TC3

Benvolgut/da,

Jo, Marta Icart i Tresfi, estic portant a terme una recerca dins del marc del Programa de Doctorat en Ciències Socials, de l'Educació i de la Salut per la Universitat de Girona, en la línia d'investigació *Recerca en la diversitat*. L'estudi es realitza sota la direcció de la Dra. Montserrat Vilà, professora titular de Departament de Pedagogia de la Universitat de Girona.

En aquest estudi ens plantegem conèixer les característiques principals dels Programes de Diversificació Curricular (modalitat A: aules obertes) dins el marc de l'Estat espanyol i de Catalunya i, encara més en concret, de les comarques gironines, per tal de poder identificar els trets afavoridors de bones pràctiques en aquests programes a partir de l'opinió dels seus protagonistes.

Com a tutor i coordinador que treballes en el Programa de Diversificació Curricular, modalitat A (aula oberta) et voldríem convidar a participar en aquesta recerca en la qual s'analitzen els documents dels centres i es fan també entrevistes a professionals i alumnes que intervenen en els PDCs.

Com a professional, això vol dir:

- Participar en una entrevista, que es realitzarà durant els mesos de març-juny del 2014, per tal d'aportar informació sobre les característiques formals i de contingut dels Programes de Diversificació Curricular, així com la de saber la teua opinió al respecte. L'entrevista serà realitzada per la mateixa investigadora.
- Donar el consentiment a enregistrar l'entrevista, per tal de facilitar-ne la posterior anàlisi de les dades.
- Que ni el teu nom ni el de les persones que puguin sortir en els teus comentaris seran mencionats en els informes escrits resultats de l'estudi.
- Que se t'enviarà un resum de l'informe de l'estudi un cop aquest hagi finalitzat.

Si estàs d'acord a participar en l'estudi, signa si et plau el formulari següent:

ACCEPTO participar en l'estudi esmentat, desenvolupat per Marta Icart i Tresfi dins el marc del Programa de Doctorat en Ciències Socials, de l'Educació i de la Salut per la Universitat de Girona. Estic d'acord a:

- Participar a l'entrevista

- Que s'enregistri l'entrevista
- Entenc que tant la meua identitat com la de les persones que pugui citar en l'entrevista no seran mencionades en cap dels informes escrits que es facin d'aquest estudi

Nom i cognoms:

Marta Icart i Tresfi

Data i signatura:

18-juliol-2014

5.4.3.2. FORMULARI DE CONSENTIMENT A1(3)

Benvolgut/da,

Jo, Marta Icart i Tresfi, estic portant a terme una recerca dins del marc del Programa de Doctorat en Ciències Socials, de l'Educació i de la Salut per la Universitat de Girona, en la línia d'investigació *Recerca en la diversitat*. L'estudi es realitza sota la direcció de Dra. Montserrat Vilà, professora titular de Departament de Pedagogia de la Universitat de Girona.

En aquest estudi ens plantejem conèixer les característiques principals dels Programes de Diversificació Curricular (modalitat A: aules obertes) dins el marc de l'Estat espanyol i de Catalunya i, encara més en concret, de les comarques gironines, per tal de poder identificar els trets afavoridors de bones pràctiques en aquests programes a partir de l'opinió dels seus protagonistes.

Com a alumne que formes part del Programa de Diversificació Curricular, modalitat A (aula oberta) et voldríem convidar a participar en aquesta recerca, en la qual s'analitzen els documents dels centres i es fan també entrevistes a professionals i alumnes que intervenen en els PDCs.

Com a alumne, això vol dir:

- Participar en una entrevista, que es realitzarà durant els mesos de març-juny del 2014 per tal d'aportar informació sobre les característiques formals i de contingut dels Programes de Diversificació Curricular, així com de saber la teua opinió al respecte. L'entrevista serà realitzada per mi mateixa.
- Donar el consentiment a enregistrar l'entrevista, per tal de facilitar-ne la posterior anàlisi de les dades.
- Que ni el teu nom ni el de les persones que puguin sortir en els teus comentaris seran mencionats en els informes escrits resultats de l'estudi.
- Que se t'enviarà un resum de l'informe de l'estudi un cop aquest hagi finalitzat.

Si estàs d'acord a participar en l'estudi, signa si et plau el formulari següent:

ACCEPTO participar en l'estudi esmentat, desenvolupat per Marta Icart i Tresfi dins el marc del Programa de Doctorat en Ciències Socials, de l'Educació i de la Salut per la Universitat de Girona. Estic d'acord a:

- Participar a l'entrevista
- Que s'enregistri l'entrevista
- Entenc que tant la meva identitat com la de les persones que pugui citar en l'entrevista no seran mencionades en cap dels informes escrits que es facin d'aquest estudi

Nom i cognoms:

Oli _____

Data i signatura:

13/6/14 _____

5.4.3.3. FORMULARI DE CONSENTIMENT A2(3)

Benvolgut/da,

Jo, Marta Icart i Tresfi, estic portant a terme una recerca dins del marc del Programa de Doctorat en Ciències Socials, de l'Educació i de la Salut per la Universitat de Girona, en la línia d'investigació *Recerca en la diversitat*. L'estudi es realitza sota la direcció de Dra. Montserrat Vilà, professora titular de Departament de Pedagogia de la Universitat de Girona.

En aquest estudi ens plantegem conèixer les característiques principals dels Programes de Diversificació Curricular (modalitat A: aules obertes) dins el marc de l'Estat espanyol i de Catalunya i, encara més en concret, de les comarques gironines, per tal de poder identificar els trets afavoridors de bones pràctiques en aquests programes a partir de l'opinió dels seus protagonistes.

Com a alumne que formes part del Programa de Diversificació Curricular, modalitat A (aula oberta) et voldríem convidar a participar en aquesta recerca, en la qual s'analitzen els documents dels centres i es fan també entrevistes a professionals i alumnes que intervenen en els PDCs.

Com a alumne, això vol dir:

- Participar en una entrevista, que es realitzarà durant els mesos de març-juny del 2014 per tal d'aportar informació sobre les característiques formals i de contingut dels Programes de Diversificació Curricular, així com de saber la teva opinió al respecte. L'entrevista serà realitzada per mi mateixa.
- Donar el consentiment a enregistrar l'entrevista, per tal de facilitar-ne la posterior anàlisi de les dades.
- Que ni el teu nom ni el de les persones que puguin sortir en els teus comentaris seran mencionats en els informes escrits resultats de l'estudi.
- Que se t'enviarà un resum de l'informe de l'estudi un cop aquest hagi finalitzat.

Si estàs d'acord a participar en l'estudi, signa si et plau el formulari següent:

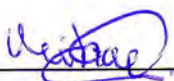
ACCEPTO participar en l'estudi esmentat, desenvolupat per Marta Icart i Tresfi dins el marc del Programa de Doctorat en Ciències Socials, de l'Educació i de la Salut per la Universitat de Girona. Estic d'acord a:

- Participar a l'entrevista
- Que s'enregistri l'entrevista
- Entenc que tant la meua identitat com la de les persones que pugui citar en l'entrevista no seran mencionades en cap dels informes escrits que es facin d'aquest estudi

Nom i cognoms:

M. Icart i Tresfi

Data i signatura:

13/06/14

5.4.4. FORMULARIS DE CONSENTIMENTS DEL C4

5.4.4.1. FORMULARI DE CONSENTIMENT O4

Benvolgut/da,

Jo, Marta Icart i Tresfi, estic portant a terme una recerca dins del marc del Programa de Doctorat en Ciències Socials, de l'Educació i de la Salut per la Universitat de Girona, en la línia d'investigació *Recerca en la diversitat*. L'estudi es realitza sota la direcció de la Dra. Montserrat Vilà, professora titular de Departament de Pedagogia de la Universitat de Girona.

En aquest estudi ens plantejem conèixer les característiques principals dels Programes de Diversificació Curricular (modalitat A: aules obertes) dins el marc de l'Estat espanyol i de Catalunya i, encara més en concret, de les comarques gironines, per tal de poder identificar els trets afavoridors de bones pràctiques en aquests programes a partir de l'opinió dels seus protagonistes.

Com a professional d'orientació educativa del centre d'educació secundària que treballa en el Programa de Diversificació Curricular, modalitat A (aula oberta) et voldríem convidar a participar en aquesta recerca en la qual s'analitzen els documents dels centres i es fan també entrevistes a professionals i alumnes que intervenen en els PDCs.

Com a professional, això vol dir:

- Participar en una entrevista, que es realitzarà durant els mesos de març-juny del 2014, per tal d'aportar informació sobre les característiques formals i de contingut dels Programes de Diversificació Curricular, així com la de saber la teua opinió al respecte. L'entrevista serà realitzada per la mateixa investigadora.
- Donar el consentiment a enregistrar l'entrevista, per tal de facilitar-ne la posterior anàlisi de les dades.
- Que ni el teu nom ni el de les persones que puguin sortir en els teus comentaris seran mencionats en els informes escrits resultats de l'estudi.
- Que se t'enviarà un resum de l'informe de l'estudi un cop aquest hagi finalitzat.

Si estàs d'acord a participar en l'estudi, signa si et plau el formulari següent:

ACCEPTO participar en l'estudi esmentat, desenvolupat per Marta Icart i Tresfi dins el marc del Programa de Doctorat en Ciències Socials, de l'Educació i de la Salut per la Universitat de Girona.

Estic d'acord a:

- Participar a l'entrevista
- Que s'enregistri l'entrevista
- Entenc que tant la meua identitat com la de les persones que pugui citar en l'entrevista no seran mencionades en cap dels informes escrits que es facin

d'aquest estudi

Nom i cognoms:

Sa

Data i signatura:

6-juny-2014

5.4.4.2. FORMULARI DE CONSENTIMENT T4

Benvolgut/da,

Jo, Marta Icart i Tresfi, estic portant a terme una recerca dins del marc del Programa de Doctorat en Ciències Socials, de l'Educació i de la Salut per la Universitat de Girona, en la línia d'investigació *Recerca en la diversitat*. L'estudi es realitza sota la direcció de la Dra. Montserrat Vilà, professora titular de Departament de Pedagogia de la Universitat de Girona.

En aquest estudi ens plantegem conèixer les característiques principals dels Programes de Diversificació Curricular (modalitat A: aules obertes) dins el marc de l'Estat espanyol i de Catalunya i, encara més en concret, de les comarques gironines, per tal de poder identificar els trets afavoridors de bones pràctiques en aquests programes a partir de l'opinió dels seus protagonistes.

Com a tutor d'un grup d'alumnes de Programa de Diversificació Curricular, modalitat A (aula oberta) et voldríem convidar a participar en aquesta recerca, en la qual s'analitzen els documents dels centres i es fan també entrevistes a professionals i alumnes que intervenen en els PDCs.

Com a professional, això vol dir:

- Participar en una entrevista, que es realitzarà durant els mesos de març-juny del 2014 per tal d'aportar informació sobre les característiques formals i de contingut dels Programes de Diversificació Curricular, així com de saber la teua opinió al respecte. L'entrevista serà realitzada per la mateixa investigadora.
- Donar el consentiment a enregistrar l'entrevista, per tal de facilitar-ne la posterior anàlisi de les dades.
- Que ni el teu nom ni el de les persones que puguin sortir en els teus comentaris seran mencionats en els informes escrits resultats de l'estudi.
- Que se t'enviarà un resum de l'informe de l'estudi un cop aquest hagi finalitzat.

Si estàs d'acord a participar en l'estudi, signa si et plau el formulari següent:

ACCEPTO participar en l'estudi esmentat, desenvolupat per Marta Icart i Tresfi dins el marc del Programa de Doctorat en Ciències Socials, de l'Educació i de la Salut per la Universitat de Girona.

Estic d'acord a:

- Participar a l'entrevista
- Que s'enregistri l'entrevista
- Entenc que tant la meua identitat com la de les persones que pugui citar en l'entrevista no seran mencionades en cap dels informes escrits que es facin d'aquest estudi

Nom i cognoms:

Data i signatura:

XA

LA

06/06/14

Xath

5.4.4.3. FORMULARI DE CONSENTIMENT A1(4)

Benvolgut/da,

Jo, Marta Icart i Tresfi, estic portant a terme una recerca dins del marc del Programa de Doctorat en Ciències Socials, de l'Educació i de la Salut per la Universitat de Girona, en la línia d'investigació *Recerca en la diversitat*. L'estudi es realitza sota la direcció de Dra. Montserrat Vilà, professora titular de Departament de Pedagogia de la Universitat de Girona.

En aquest estudi ens plantegem conèixer les característiques principals dels Programes de Diversificació Curricular (modalitat A: aules obertes) dins el marc de l'Estat espanyol i de Catalunya i, encara més en concret, de les comarques gironines, per tal de poder identificar els trets afavoridors de bones pràctiques en aquests programes a partir de l'opinió dels seus protagonistes.

Com a alumne que formes part del Programa de Diversificació Curricular, modalitat A (aula oberta) et voldríem convidar a participar en aquesta recerca, en la qual s'analitzen els documents dels centres i es fan també entrevistes a professionals i alumnes que intervenen en els PDCs.

Com a alumne, això vol dir:

- Participar en una entrevista, que es realitzarà durant els mesos de març-juny del 2014 per tal d'aportar informació sobre les característiques formals i de contingut dels Programes de Diversificació Curricular, així com de saber la teua opinió al respecte. L'entrevista serà realitzada per mi mateixa.
- Donar el consentiment a enregistrar l'entrevista, per tal de facilitar-ne la posterior anàlisi de les dades.
- Que ni el teu nom ni el de les persones que puguin sortir en els teus comentaris seran mencionats en els informes escrits resultats de l'estudi.
- Que se t'enviarà un resum de l'informe de l'estudi un cop aquest hagi finalitzat.

Si estàs d'acord a participar en l'estudi, signa si et plau el formulari següent:

ACCEPTO participar en l'estudi esmentat, desenvolupat per Marta Icart i Tresfi dins el marc del Programa de Doctorat en Ciències Socials, de l'Educació i de la Salut per la Universitat de Girona.

Estic d'acord a:

- Participar a l'entrevista
- Que s'enregistri l'entrevista
- Entenc que tant la meua identitat com la de les persones que pugui citar en l'entrevista no seran mencionades en cap dels informes escrits que es facin d'aquest estudi

Nom i cognoms:

Ve ... no

Data i signatura:

6/6/14

5.4.4.4. FORMULARI DE CONSENTIMENT A2(4)

Benvolgut/da,

Jo, Marta Icart i Tresfi, estic portant a terme una recerca dins del marc del Programa de Doctorat en Ciències Socials, de l'Educació i de la Salut per la Universitat de Girona, en la línia d'investigació *Recerca en la diversitat*. L'estudi es realitza sota la direcció de Dra. Montserrat Vilà, professora titular de Departament de Pedagogia de la Universitat de Girona.

En aquest estudi ens plantejem conèixer les característiques principals dels Programes de Diversificació Curricular (modalitat A: aules obertes) dins el marc de l'Estat espanyol i de Catalunya i, encara més en concret, de les comarques gironines, per tal de poder identificar els trets afavoridors de bones pràctiques en aquests programes a partir de l'opinió dels seus protagonistes.

Com a alumne que formes part del Programa de Diversificació Curricular, modalitat A (aula oberta) et voldríem convidar a participar en aquesta recerca, en la qual s'analitzen els documents dels centres i es fan també entrevistes a professionals i alumnes que intervenen en els PDCs.

Com a alumne, això vol dir:

- Participar en una entrevista, que es realitzarà durant els mesos de març-juny del 2014 per tal d'aportar informació sobre les característiques formals i de contingut dels Programes de Diversificació Curricular, així com de saber la teua opinió al respecte. L'entrevista serà realitzada per mi mateixa.
- Donar el consentiment a enregistrar l'entrevista, per tal de facilitar-ne la posterior anàlisi de les dades.
- Que ni el teu nom ni el de les persones que puguin sortir en els teus comentaris seran mencionats en els informes escrits resultats de l'estudi.
- Que se t'enviarà un resum de l'informe de l'estudi un cop aquest hagi finalitzat.

Si estàs d'acord a participar en l'estudi, signa si et plau el formulari següent:

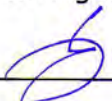
ACCEPTO participar en l'estudi esmentat, desenvolupat per Marta Icart i Tresfi dins el marc del Programa de Doctorat en Ciències Socials, de l'Educació i de la Salut per la Universitat de Girona. Estic d'acord a:

- Participar a l'entrevista
- Que s'enregistri l'entrevista
- Entenc que tant la meua identitat com la de les persones que pugui citar en l'entrevista no seran mencionades en cap dels informes escrits que es facin d'aquest estudi

Nom i cognoms:

Pau J. Llorens

Data i signatura:

 6/6/14

5.4.5. FORMULARIS DE CONSENTIMENTS DEL C5

5.4.5.1. FORMULARI DE CONSENTIMENT O5

Benvolgut/da,

Jo, Marta Icart i Tresfi, estic portant a terme una recerca dins del marc del Programa de Doctorat en Ciències Socials, de l'Educació i de la Salut per la Universitat de Girona, en la línia d'investigació *Recerca en la diversitat*. L'estudi es realitza sota la direcció de la Dra. Montserrat Vilà, professora titular de Departament de Pedagogia de la Universitat de Girona.

En aquest estudi ens plantegem conèixer les característiques principals dels Programes de Diversificació Curricular (modalitat A: aules obertes) dins el marc de l'Estat espanyol i de Catalunya i, encara més en concret, de les comarques gironines, per tal de poder identificar els trets afavoridors de bones pràctiques en aquests programes a partir de l'opinió dels seus protagonistes.

Com a professional d'orientació educativa del centre d'educació secundària que treballa en el Programa de Diversificació Curricular, modalitat A (aula oberta) et voldríem convidar a participar en aquesta recerca en la qual s'analitzen els documents dels centres i es fan també entrevistes a professionals i alumnes que intervenen en els PDCs.

Com a professional, això vol dir:

- Participar en una entrevista, que es realitzarà durant els mesos de març-juny del 2014, per tal d'aportar informació sobre les característiques formals i de contingut dels Programes de Diversificació Curricular, així com la de saber la teua opinió al respecte. L'entrevista serà realitzada per la mateixa investigadora.
- Donar el consentiment a enregistrar l'entrevista, per tal de facilitar-ne la posterior anàlisi de les dades.
- Que ni el teu nom ni el de les persones que puguin sortir en els teus comentaris seran mencionats en els informes escrits resultats de l'estudi.
- Que se t'enviarà un resum de l'informe de l'estudi un cop aquest hagi finalitzat.

Si estàs d'acord a participar en l'estudi, signa si et plau el formulari següent:

ACCEPTO participar en l'estudi esmentat, desenvolupat per Marta Icart i Tresfi dins el marc del Programa de Doctorat en Ciències Socials, de l'Educació i de la Salut per la Universitat de Girona.

Estic d'acord a:

- Participar a l'entrevista
- Que s'enregistri l'entrevista
- Entenc que tant la meua identitat com la de les persones que pugui citar en l'entrevista no seran mencionades en cap dels informes escrits que es facin

d'aquest estudi

Nom i cognoms:

SAR.

ZDA

Data i signatura:

10 de juny 2014

5.4.5.2. FORMULARI DE CONSENTIMENT T5

Benvolgut/da,

Jo, Marta Icart i Tresfi, estic portant a terme una recerca dins del marc del Programa de Doctorat en Ciències Socials, de l'Educació i de la Salut per la Universitat de Girona, en la línia d'investigació *Recerca en la diversitat*. L'estudi es realitza sota la direcció de la Dra. Montserrat Vilà, professora titular de Departament de Pedagogia de la Universitat de Girona.

En aquest estudi ens plantejem conèixer les característiques principals dels Programes de Diversificació Curricular (modalitat A: aules obertes) dins el marc de l'Estat espanyol i de Catalunya i, encara més en concret, de les comarques gironines, per tal de poder identificar els trets afavoridors de bones pràctiques en aquests programes a partir de l'opinió dels seus protagonistes.

Com a tutor d'un grup d'alumnes de Programa de Diversificació Curricular, modalitat A (aula oberta) et voldríem convidar a participar en aquesta recerca, en la qual s'analitzen els documents dels centres i es fan també entrevistes a professionals i alumnes que intervenen en els PDCs.

Com a professional, això vol dir:

- Participar en una entrevista, que es realitzarà durant els mesos de març-juny del 2014 per tal d'aportar informació sobre les característiques formals i de contingut dels Programes de Diversificació Curricular, així com de saber la teua opinió al respecte. L'entrevista serà realitzada per la mateixa investigadora.
- Donar el consentiment a enregistrar l'entrevista, per tal de facilitar-ne la posterior anàlisi de les dades.
- Que ni el teu nom ni el de les persones que puguin sortir en els teus comentaris seran mencionats en els informes escrits resultats de l'estudi.
- Que se t'enviarà un resum de l'informe de l'estudi un cop aquest hagi finalitzat.

Si estàs d'acord a participar en l'estudi, signa si et plau el formulari següent:

ACCEPTO participar en l'estudi esmentat, desenvolupat per Marta Icart i Tresfi dins el marc del Programa de Doctorat en Ciències Socials, de l'Educació i de la Salut per la Universitat de Girona.

Estic d'acord a:

- Participar a l'entrevista
- Que s'enregistri l'entrevista
- Entenc que tant la meua identitat com la de les persones que pugui citar en l'entrevista no seran mencionades en cap dels informes escrits que es facin d'aquest estudi

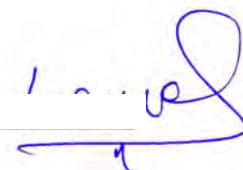
Nom i cognoms:

LS

Data i signatura:

ES

10/6/2014

5.4.5.3. FORMULARI DE CONSENTIMENT A1(5)

Benvolgut/da,

Jo, Marta Icart i Tresfi, estic portant a terme una recerca dins del marc del Programa de Doctorat en Ciències Socials, de l'Educació i de la Salut per la Universitat de Girona, en la línia d'investigació *Recerca en la diversitat*. L'estudi es realitza sota la direcció de Dra. Montserrat Vilà, professora titular de Departament de Pedagogia de la Universitat de Girona.

En aquest estudi ens plantegem conèixer les característiques principals dels Programes de Diversificació Curricular (modalitat A: aules obertes) dins el marc de l'Estat espanyol i de Catalunya i, encara més en concret, de les comarques gironines, per tal de poder identificar els trets afavoridors de bones pràctiques en aquests programes a partir de l'opinió dels seus protagonistes.

Com a alumne que formes part del Programa de Diversificació Curricular, modalitat A (aula oberta) et voldríem convidar a participar en aquesta recerca, en la qual s'analitzen els documents dels centres i es fan també entrevistes a professionals i alumnes que intervenen en els PDCs.

Com a alumne, això vol dir:

- Participar en una entrevista, que es realitzarà durant els mesos de març-juny del 2014 per tal d'aportar informació sobre les característiques formals i de contingut dels Programes de Diversificació Curricular, així com de saber la teua opinió al respecte. L'entrevista serà realitzada per mi mateixa.
- Donar el consentiment a enregistrar l'entrevista, per tal de facilitar-ne la posterior anàlisi de les dades.
- Que ni el teu nom ni el de les persones que puguin sortir en els teus comentaris seran mencionats en els informes escrits resultats de l'estudi.
- Que se t'enviarà un resum de l'informe de l'estudi un cop aquest hagi finalitzat.

Si estàs d'acord a participar en l'estudi, signa si et plau el formulari següent:

ACCEPTO participar en l'estudi esmentat, desenvolupat per Marta Icart i Tresfi dins el marc del Programa de Doctorat en Ciències Socials, de l'Educació i de la Salut per la Universitat de Girona.

Estic d'acord a:

- Participar a l'entrevista
- Que s'enregistri l'entrevista
- Entenc que tant la meua identitat com la de les persones que pugui citar en l'entrevista no seran mencionades en cap dels informes escrits que es facin d'aquest estudi

Nom i cognoms:

Xc - ja

Data i signatura:

10/6/2014 X - R.B.

5.4.5.4. FORMULARI DE CONSENTIMENT A2(5)

Benvolgut/da,

Jo, Marta Icart i Tresfi, estic portant a terme una recerca dins del marc del Programa de Doctorat en Ciències Socials, de l'Educació i de la Salut per la Universitat de Girona, en la línia d'investigació *Recerca en la diversitat*. L'estudi es realitza sota la direcció de Dra. Montserrat Vilà, professora titular de Departament de Pedagogia de la Universitat de Girona.

En aquest estudi ens plantegem conèixer les característiques principals dels Programes de Diversificació Curricular (modalitat A: aules obertes) dins el marc de l'Estat espanyol i de Catalunya i, encara més en concret, de les comarques gironines, per tal de poder identificar els trets afavoridors de bones pràctiques en aquests programes a partir de l'opinió dels seus protagonistes.

Com a alumne que formes part del Programa de Diversificació Curricular, modalitat A (aula oberta) et voldríem convidar a participar en aquesta recerca, en la qual s'analitzen els documents dels centres i es fan també entrevistes a professionals i alumnes que intervenen en els PDCs.

Com a alumne, això vol dir:

- Participar en una entrevista, que es realitzarà durant els mesos de març-juny del 2014 per tal d'aportar informació sobre les característiques formals i de contingut dels Programes de Diversificació Curricular, així com de saber la teua opinió al respecte. L'entrevista serà realitzada per mi mateixa.
- Donar el consentiment a enregistrar l'entrevista, per tal de facilitar-ne la posterior anàlisi de les dades.
- Que ni el teu nom ni el de les persones que puguin sortir en els teus comentaris seran mencionats en els informes escrits resultats de l'estudi.
- Que se t'enviarà un resum de l'informe de l'estudi un cop aquest hagi finalitzat.

Si estàs d'acord a participar en l'estudi, signa si et plau el formulari següent:

ACCEPTO participar en l'estudi esmentat, desenvolupat per Marta Icart i Tresfi dins el marc del Programa de Doctorat en Ciències Socials, de l'Educació i de la Salut per la Universitat de Girona.

Estic d'acord a:

- Participar a l'entrevista
- Que s'enregistri l'entrevista
- Entenc que tant la meua identitat com la de les persones que pugui citar en l'entrevista no seran mencionades en cap dels informes escrits que es facin d'aquest estudi

Nom i cognoms:

Data i signatura:

Da

AS
oliveira

10/6/14

Da
S.

5.4.6. FORMULARIS DE CONSENTIMENTS DEL C6

5.4.6.1. FORMULARI DE CONSENTIMENT DC6

Benvolgut/da,

Jo, Marta Icart i Tresfi, estic portant a terme una recerca dins del marc del Programa de Doctorat en Ciències Socials, de l'Educació i de la Salut per la Universitat de Girona, en la línia d'investigació *Recerca en la diversitat*. L'estudi es realitza sota la direcció de la Dra. Montserrat Vilà, professora titular de Departament de Pedagogia de la Universitat de Girona.

En aquest estudi ens plantegem conèixer les característiques principals dels Programes de Diversificació Curricular (modalitat A: aules obertes) dins el marc de l'Estat espanyol i de Catalunya i, encara més en concret, de les comarques gironines, per tal de poder identificar els trets afavoridors de bones pràctiques en aquests programes a partir de l'opinió dels seus protagonistes.

Com a director i coordinador que treballes en el Programa de Diversificació Curricular, modalitat A (aula oberta) et voldríem convidar a participar en aquesta recerca en la qual s'analitzen els documents dels centres i es fan també entrevistes a professionals i alumnes que intervenen en els PDCs.

Com a professional, això vol dir:

- Participar en una entrevista, que es realitzarà durant els mesos de març-juny del 2014, per tal d'aportar informació sobre les característiques formals i de contingut dels Programes de Diversificació Curricular, així com la de saber la teua opinió al respecte. L'entrevista serà realitzada per la mateixa investigadora.
- Donar el consentiment a enregistrar l'entrevista, per tal de facilitar-ne la posterior anàlisi de les dades.
- Que ni el teu nom ni el de les persones que puguin sortir en els teus comentaris seran mencionats en els informes escrits resultats de l'estudi.

- Que se t'enviarà un resum de l'informe de l'estudi un cop aquest hagi finalitzat.

Si estàs d'acord a participar en l'estudi, signa si et plau el formulari següent:

ACCEPTO participar en l'estudi esmentat, desenvolupat per Marta Icart i Tresfi dins el marc del Programa de Doctorat en Ciències Socials, de l'Educació i de la Salut per la Universitat de Girona.

Estic d'acord a:

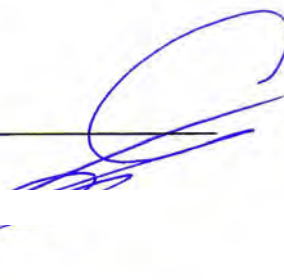
- Participar a l'entrevista
- Que s'enregistri l'entrevista
- Entenc que tant la meua identitat com la de les persones que pugui citar en l'entrevista no seran mencionades en cap dels informes escrits que es facin

d'aquest estudi
Nom i cognoms:

SR A

Data i signatura:

3-VII-2014

5.4.6.2. FORMULARI DE CONSENTIMENT A1(6)

Benvolgut/da,

Jo, Marta Icart i Tresfi, estic portant a terme una recerca dins del marc del Programa de Doctorat en Ciències Socials, de l'Educació i de la Salut per la Universitat de Girona, en la línia d'investigació *Recerca en la diversitat*. L'estudi es realitza sota la direcció de Dra. Montserrat Vilà, professora titular de Departament de Pedagogia de la Universitat de Girona.

En aquest estudi ens plantejem conèixer les característiques principals dels Programes de Diversificació Curricular (modalitat A: aules obertes) dins el marc de l'Estat espanyol i de Catalunya i, encara més en concret, de les comarques gironines, per tal de poder identificar els trets afavoridors de bones pràctiques en aquests programes a partir de l'opinió dels seus protagonistes.

Com a alumne que formes part del Programa de Diversificació Curricular, modalitat A (aula oberta) et voldríem convidar a participar en aquesta recerca, en la qual s'analitzen els documents dels centres i es fan també entrevistes a professionals i alumnes que intervenen en els PDCs.

Com a alumne, això vol dir:

- Participar en una entrevista, que es realitzarà durant els mesos de març-juny del 2014 per tal d'aportar informació sobre les característiques formals i de contingut dels Programes de Diversificació Curricular, així com de saber la teua opinió al respecte. L'entrevista serà realitzada per mi mateixa.

- Donar el consentiment a enregistrar l'entrevista, per tal de facilitar-ne la posterior anàlisi de les dades.
- Que ni el teu nom ni el de les persones que puguin sortir en els teus comentaris seran mencionats en els informes escrits resultats de l'estudi.
- Que se t'enviarà un resum de l'informe de l'estudi un cop aquest hagi finalitzat.

Si estàs d'acord a participar en l'estudi, signa si et plau el formulari següent:

ACCEPTO participar en l'estudi esmentat, desenvolupat per Marta Icart i Tresfi dins el marc del Programa de Doctorat en Ciències Socials, de l'Educació i de la Salut per la Universitat de Girona. Estic d'acord a:

- Participar a l'entrevista
- Que s'enregistri l'entrevista
- Entenc que tant la meua identitat com la de les persones que pugui citar en l'entrevista no seran mencionades en cap dels informes escrits que es facin d'aquest estudi

Nom i cognoms:

B. ...

Data i signatura:

12/6/2014 (B7)

5.4.7. FORMULARIS DE CONSENTIMENTS DEL C7

5.4.7.1. FORMULARI DE CONSENTIMENT TC7

Benvolgut/da,

Jo, Marta Icart i Tresfi, estic portant a terme una recerca dins del marc del Programa de Doctorat en Ciències Socials, de l'Educació i de la Salut per la Universitat de Girona, en la línia d'investigació *Recerca en la diversitat*. L'estudi es realitza sota la direcció de la Dra. Montserrat Vilà, professora titular de Departament de Pedagogia de la Universitat de Girona.

En aquest estudi ens plantegem conèixer les característiques principals dels Programes de Diversificació Curricular (modalitat A: aules obertes) dins el marc de l'Estat espanyol i de Catalunya i, encara més en concret, de les comarques gironines, per tal de poder identificar els trets afavoridors de bones pràctiques en aquests programes a partir de l'opinió dels seus protagonistes.

Com a tutor i coordinador que treballes en el Programa de Diversificació Curricular, modalitat A (aula oberta) et voldríem convidar a participar en aquesta recerca en la qual s'analitzen els documents dels centres i es fan també entrevistes a professionals i alumnes que intervenen en els PDCs.

Com a professional, això vol dir:

- Participar en una entrevista, que es realitzarà durant els mesos de març-juny del 2014, per tal d'aportar informació sobre les característiques formals i de contingut dels Programes de

- Participar en una entrevista, que es realitzarà durant els mesos de març-juny del 2014 per tal d'aportar informació sobre les característiques formals i de contingut dels Programes de Diversificació Curricular, així com de saber la teva opinió al respecte. L'entrevista serà realitzada per mi mateixa.
- Donar el consentiment a enregistrar l'entrevista, per tal de facilitar-ne la posterior anàlisi de les dades.
- Que ni el teu nom ni el de les persones que puguin sortir en els teus comentaris seran mencionats en els informes escrits resultats de l'estudi.
- Que se t'enviarà un resum de l'informe de l'estudi un cop aquest hagi finalitzat.

Si estàs d'acord a participar en l'estudi, signa si et plau el formulari següent:

ACCEPTO participar en l'estudi esmentat, desenvolupat per Marta Icart i Tresfi dins el marc del Programa de Doctorat en Ciències Socials, de l'Educació i de la Salut per la Universitat de Girona. Estic d'acord a:

- Participar a l'entrevista
- Que s'enregistri l'entrevista
- Entenc que tant la meua identitat com la de les persones que pugui citar en l'entrevista no seran mencionades en cap dels informes escrits que es facin d'aquest estudi

Nom i cognoms:

Molisa

Data i signatura:

18/6/14

5.4.7.3. FORMULARI DE CONSENTIMENT A2(7)

Benvolgut/da,

Jo, Marta Icart i Tresfi, estic portant a terme una recerca dins del marc del Programa de Doctorat en Ciències Socials, de l'Educació i de la Salut per la Universitat de Girona, en la línia d'investigació *Recerca en la diversitat*. L'estudi es realitza sota la direcció de Dra. Montserrat Vilà, professora titular de Departament de Pedagogia de la Universitat de Girona.

En aquest estudi ens plantejem conèixer les característiques principals dels Programes de Diversificació Curricular (modalitat A: aules obertes) dins el marc de l'Estat espanyol i de Catalunya i, encara més en concret, de les comarques gironines, per tal de poder identificar els trets afavoridors de bones pràctiques en aquests programes a partir de l'opinió dels seus protagonistes.

Com a alumne que formes part del Programa de Diversificació Curricular, modalitat A (aula oberta) et voldríem convidar a participar en aquesta recerca, en la qual s'analitzen els documents dels centres i es fan també entrevistes a professionals i alumnes que intervenen en els PDCs.

Com a alumne, això vol dir:

- Participar en una entrevista, que es realitzarà durant els mesos de març-juny del 2014 per tal d'aportar informació sobre les característiques formals i de contingut dels Programes de Diversificació Curricular, així com de saber la teva opinió al respecte. L'entrevista serà realitzada per mi mateixa.
- Donar el consentiment a enregistrar l'entrevista, per tal de facilitar-ne la posterior anàlisi de les dades.
- Que ni el teu nom ni el de les persones que puguin sortir en els teus comentaris seran mencionats en els informes escrits resultats de l'estudi.
- Que se t'enviarà un resum de l'informe de l'estudi un cop aquest hagi finalitzat.

Si estàs d'acord a participar en l'estudi, signa si et plau el formulari següent:

ACCEPTO participar en l'estudi esmentat, desenvolupat per Marta Icart i Tresfi dins el marc del Programa de Doctorat en Ciències Socials, de l'Educació i de la Salut per la Universitat de Girona. Estic d'acord a:

- Participar a l'entrevista
- Que s'enregistri l'entrevista
- Entenc que tant la meua identitat com la de les persones que pugui citar en l'entrevista no seran mencionades en cap dels informes escrits que es facin d'aquest estudi

Nom i cognoms:

On sete

Data i signatura:

18/06/14

5.4.8. FORMULARIS DE CONSENTIMENTS DEL C8

5.4.8.1. FORMULARI DE CONSENTIMENT O8

Benvolgut/da,

Jo, Marta Icart i Tresfi, estic portant a terme una recerca dins del marc del Programa de Doctorat en Ciències Socials, de l'Educació i de la Salut per la Universitat de Girona, en la línia d'investigació *Recerca en la diversitat*. L'estudi es realitza sota la direcció de la Dra. Montserrat Vilà, professora titular de Departament de Pedagogia de la Universitat de Girona.

En aquest estudi ens plantegem conèixer les característiques principals dels Programes de Diversificació Curricular (modalitat A: aules obertes) dins el marc de l'Estat espanyol i de Catalunya i, encara més en concret, de les comarques gironines, per tal de poder identificar els trets afavoridors de bones pràctiques en aquests programes a partir de l'opinió dels seus protagonistes.

Com a professional d'orientació educativa del centre d'educació secundària que treballa en el Programa de Diversificació Curricular, modalitat A (aula oberta) et voldríem convidar a participar

en aquesta recerca en la qual s'analitzen els documents dels centres i es fan també entrevistes a professionals i alumnes que intervenen en els PDCs.

Com a professional, això vol dir:

- Participar en una entrevista, que es realitzarà durant els mesos de març-juny del 2014, per tal d'aportar informació sobre les característiques formals i de contingut dels Programes de Diversificació Curricular, així com la de saber la teva opinió al respecte. L'entrevista serà realitzada per la mateixa investigadora.
- Donar el consentiment a enregistrar l'entrevista, per tal de facilitar-ne la posterior anàlisi de les dades.
- Que ni el teu nom ni el de les persones que puguin sortir en els teus comentaris seran mencionats en els informes escrits resultats de l'estudi.
- Que se t'enviarà un resum de l'informe de l'estudi un cop aquest hagi finalitzat.

Si estàs d'acord a participar en l'estudi, signa si et plau el formulari següent:

ACCEPTO participar en l'estudi esmentat, desenvolupat per Marta Icart i Tresfi dins el marc del Programa de Doctorat en Ciències Socials, de l'Educació i de la Salut per la Universitat de Girona.

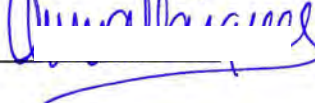
Estic d'acord a:

- Participar a l'entrevista
- Que s'enregistri l'entrevista
- Entenc que tant la meua identitat com la de les persones que pugui citar en l'entrevista no seran mencionades en cap dels informes escrits que es facin d'aquest estudi

Nom i cognoms:

An. AS

Data i signatura:

24/7/14

5.4.8.2. FORMULARI DE CONSENTIMENT T8

Benvolgut/da,

Jo, Marta Icart i Tresfi, estic portant a terme una recerca dins del marc del Programa de Doctorat en Ciències Socials, de l'Educació i de la Salut per la Universitat de Girona, en la línia d'investigació *Recerca en la diversitat*. L'estudi es realitza sota la direcció de la Dra. Montserrat Vilà, professora titular de Departament de Pedagogia de la Universitat de Girona.

En aquest estudi ens plantegem conèixer les característiques principals dels Programes de Diversificació Curricular (modalitat A: aules obertes) dins el marc de l'Estat espanyol i de Catalunya i, encara més en concret, de les comarques gironines, per tal de poder identificar els trets afavoridors de bones pràctiques en aquests programes a partir de l'opinió dels seus protagonistes.

Com a tutor d'un grup d'alumnes de Programa de Diversificació Curricular, modalitat A (aula oberta) et voldríem convidar a participar en aquesta recerca, en la qual s'analitzen els

documents dels centres i es fan també entrevistes a professionals i alumnes que intervenen en els PDCs.

Com a professional, això vol dir:

- Participar en una entrevista, que es realitzarà durant els mesos de març-juny del 2014 per tal d'aportar informació sobre les característiques formals i de contingut dels Programes de Diversificació Curricular, així com de saber la teva opinió al respecte. L'entrevista serà realitzada per la mateixa investigadora.
- Donar el consentiment a enregistrar l'entrevista, per tal de facilitar-ne la posterior anàlisi de les dades.
- Que ni el teu nom ni el de les persones que puguin sortir en els teus comentaris seran mencionats en els informes escrits resultats de l'estudi.
- Que se t'enviarà un resum de l'informe de l'estudi un cop aquest hagi finalitzat.

Si estàs d'acord a participar en l'estudi, signa si et plau el formulari següent:

ACCEPTO participar en l'estudi esmentat, desenvolupat per Marta Icart i Tresfi dins el marc del Programa de Doctorat en Ciències Socials, de l'Educació i de la Salut per la Universitat de Girona.

Estic d'acord a:

- Participar a l'entrevista
- Que s'enregistri l'entrevista
- Entenc que tant la meua identitat com la de les persones que pugui citar en l'entrevista no seran mencionades en cap dels informes escrits que es facin d'aquest estudi

Nom i cognoms:

José

VANDEZ

Data i signatura:

[Signatura] 17/06/14.

5.4.8.3. FORMULARI DE CONSENTIMENT A1(8)

Benvolgut/da,

Jo, Marta Icart i Tresfi, estic portant a terme una recerca dins del marc del Programa de Doctorat en Ciències Socials, de l'Educació i de la Salut per la Universitat de Girona, en la línia d'investigació *Recerca en la diversitat*. L'estudi es realitza sota la direcció de Dra. Montserrat Vilà, professora titular de Departament de Pedagogia de la Universitat de Girona.

En aquest estudi ens plantegem conèixer les característiques principals dels Programes de Diversificació Curricular (modalitat A: aules obertes) dins el marc de l'Estat espanyol i de Catalunya i, encara més en concret, de les comarques gironines, per tal de poder identificar els trets afavoridors de bones pràctiques en aquests programes a partir de l'opinió dels seus protagonistes.

Com a alumne que formes part del Programa de Diversificació Curricular, modalitat A (aula oberta) et voldríem convidar a participar en aquesta recerca, en la qual s'analitzen els

documents dels centres i es fan també entrevistes a professionals i alumnes que intervenen en els PDCs.

Com a alumne, això vol dir:

- Participar en una entrevista, que es realitzarà durant els mesos de març-juny del 2014 per tal d'aportar informació sobre les característiques formals i de contingut dels Programes de Diversificació Curricular, així com de saber la teva opinió al respecte. L'entrevista serà realitzada per mi mateixa.
- Donar el consentiment a enregistrar l'entrevista, per tal de facilitar-ne la posterior anàlisi de les dades.
- Que ni el teu nom ni el de les persones que puguin sortir en els teus comentaris seran mencionats en els informes escrits resultats de l'estudi.
- Que se t'enviarà un resum de l'informe de l'estudi un cop aquest hagi finalitzat.

Si estàs d'acord a participar en l'estudi, signa si et plau el formulari següent:

ACCEPTO participar en l'estudi esmentat, desenvolupat per Marta Icart i Tresfi dins el marc del Programa de Doctorat en Ciències Socials, de l'Educació i de la Salut per la Universitat de Girona.

Estic d'acord a:

- Participar a l'entrevista
- Que s'enregistri l'entrevista
- Entenc que tant la meua identitat com la de les persones que pugui citar en l'entrevista no seran mencionades en cap dels informes escrits que es facin d'aquest estudi

Nom i cognoms:

Bernat Gual

Data i signatura:

17-6-14
[Signatura]

5.4.8.4. FORMULARI DE CONSENTIMENT A2(8)

Benvolgut/da,

Jo, Marta Icart i Tresfi, estic portant a terme una recerca dins del marc del Programa de Doctorat en Ciències Socials, de l'Educació i de la Salut per la Universitat de Girona, en la línia d'investigació *Recerca en la diversitat*. L'estudi es realitza sota la direcció de Dra. Montserrat Vilà, professora titular de Departament de Pedagogia de la Universitat de Girona.

En aquest estudi ens plantegem conèixer les característiques principals dels Programes de Diversificació Curricular (modalitat A: aules obertes) dins el marc de l'Estat espanyol i de Catalunya i, encara més en concret, de les comarques gironines, per tal de poder identificar els trets afavoridors de bones pràctiques en aquests programes a partir de l'opinió dels seus protagonistes.

Com a alumne que formes part del Programa de Diversificació Curricular, modalitat A (aula oberta) et voldríem convidar a participar en aquesta recerca, en la qual s'analitzen els documents dels centres i es fan també entrevistes a professionals i alumnes que intervenen en els PDCs.

Com a alumne, això vol dir:

- Participar en una entrevista, que es realitzarà durant els mesos de març-juny del 2014 per tal d'aportar informació sobre les característiques formals i de contingut dels Programes de Diversificació Curricular, així com de saber la teva opinió al respecte. L'entrevista serà realitzada per mi mateixa.
- Donar el consentiment a enregistrar l'entrevista, per tal de facilitar-ne la posterior anàlisi de les dades.
- Que ni el teu nom ni el de les persones que puguin sortir en els teus comentaris seran mencionats en els informes escrits resultats de l'estudi.
- Que se t'enviarà un resum de l'informe de l'estudi un cop aquest hagi finalitzat.

Si estàs d'acord a participar en l'estudi, signa si et plau el formulari següent:

ACCEPTO participar en l'estudi esmentat, desenvolupat per Marta Icart i Tresfi dins el marc del Programa de Doctorat en Ciències Socials, de l'Educació i de la Salut per la Universitat de Girona.

Estic d'acord a:

- Participar a l'entrevista
- Que s'enregistri l'entrevista
- Entenc que tant la meva identitat com la de les persones que pugui citar en l'entrevista no seran mencionades en cap dels informes escrits que es facin d'aquest estudi

Nom i cognoms:

H. hit

Data i signatura:

17/6/2014

5.4.9. FORMULARIS DE CONSENTIMENTS DEL C9

5.4.9.1. FORMULARI DE CONSENTIMENT TC9

Benvolgut/da,

Jo, Marta Icart i Tresfi, estic portant a terme una recerca dins del marc del Programa de Doctorat en Ciències Socials, de l'Educació i de la Salut per la Universitat de Girona, en la línia d'investigació *Recerca en la diversitat*. L'estudi es realitza sota la direcció de la Dra. Montserrat Vilà, professora titular de Departament de Pedagogia de la Universitat de Girona.

En aquest estudi ens plantegem conèixer les característiques principals dels Programes de Diversificació Curricular (modalitat A: aules obertes) dins el marc de l'Estat espanyol i de Catalunya i, encara més en concret, de les comarques gironines, per tal de poder identificar els trets afavoridors de bones pràctiques en aquests programes a partir de l'opinió dels seus protagonistes.

Com a tutor i coordinador que treballes en el Programa de Diversificació Curricular, modalitat A (aula oberta) et voldríem convidar a participar en aquesta recerca en la qual s'analitzen els documents dels centres i es fan també entrevistes a professionals i alumnes que intervenen en els PDCs.

Com a professional, això vol dir:

- Participar en una entrevista, que es realitzarà durant els mesos de març-juny del 2014, per tal d'aportar informació sobre les característiques formals i de contingut dels Programes de Diversificació Curricular, així com la de saber la teva opinió al respecte. L'entrevista serà realitzada per la mateixa investigadora.
- Donar el consentiment a enregistrar l'entrevista, per tal de facilitar-ne la posterior anàlisi de les dades.
- Que ni el teu nom ni el de les persones que puguin sortir en els teus comentaris seran mencionats en els informes escrits resultats de l'estudi.
- Que se t'enviarà un resum de l'informe de l'estudi un cop aquest hagi finalitzat.

Si estàs d'acord a participar en l'estudi, signa si et plau el formulari següent:

ACCEPTO participar en l'estudi esmentat, desenvolupat per Marta Icart i Tresfi dins el marc del Programa de Doctorat en Ciències Socials, de l'Educació i de la Salut per la Universitat de Girona.

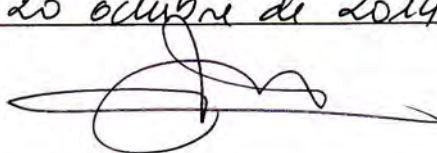
Estic d'acord a:

- Participar a l'entrevista
- Que s'enregistri l'entrevista
- Entenc que tant la meva identitat com la de les persones que pugui citar en l'entrevista no seran mencionades en cap dels informes escrits que es facin d'aquest estudi

Nom i cognoms:

M. 'go'

Data i signatura:

20 octubre de 2014

5.4.9.2. FORMULARI DE CONSENTIMENT A1(9)

Benvolgut/da,

Jo, Marta Icart i Tresfi, estic portant a terme una recerca dins del marc del Programa de Doctorat en Ciències Socials, de l'Educació i de la Salut per la Universitat de Girona, en la línia d'investigació *Recerca en la diversitat*. L'estudi es realitza sota la direcció de Dra. Montserrat Vilà, professora titular de Departament de Pedagogia de la Universitat de Girona.

En aquest estudi ens plantegem conèixer les característiques principals dels Programes de Diversificació Curricular (modalitat A: aules obertes) dins el marc de l'Estat espanyol i de Catalunya i, encara més en concret, de les comarques gironines, per tal de poder identificar els

trets afavoridors de bones pràctiques en aquests programes a partir de l'opinió dels seus protagonistes.

Com a alumne que formes part del Programa de Diversificació Curricular, modalitat A (aula oberta) et voldríem convidar a participar en aquesta recerca, en la qual s'analitzen els documents dels centres i es fan també entrevistes a professionals i alumnes que intervenen en els PDCs.

Com a alumne, això vol dir:

- Participar en una entrevista, que es realitzarà durant els mesos de març-juny del 2014 per tal d'aportar informació sobre les característiques formals i de contingut dels Programes de Diversificació Curricular, així com de saber la teva opinió al respecte. L'entrevista serà realitzada per mi mateixa.
- Donar el consentiment a enregistrar l'entrevista, per tal de facilitar-ne la posterior anàlisi de les dades.
- Que ni el teu nom ni el de les persones que puguin sortir en els teus comentaris seran mencionats en els informes escrits resultats de l'estudi.
- Que se t'enviarà un resum de l'informe de l'estudi un cop aquest hagi finalitzat.

Si estàs d'acord a participar en l'estudi, signa si et plau el formulari següent:

ACCEPTO participar en l'estudi esmentat, desenvolupat per Marta Icart i Tresfi dins el marc del Programa de Doctorat en Ciències Socials, de l'Educació i de la Salut per la Universitat de Girona. Estic d'acord a:

- Participar a l'entrevista
- Que s'enregistri l'entrevista
- Entenc que tant la meua identitat com la de les persones que pugui citar en l'entrevista no seran mencionades en cap dels informes escrits que es facin d'aquest estudi

Nom i cognoms:

C. Vila

Data i signatura:

21/10/14

5.4.9.3. FORMULARI DE CONSENTIMENT A2(9)

Benvolgut/da,

Jo, Marta Icart i Tresfi, estic portant a terme una recerca dins del marc del Programa de Doctorat en Ciències Socials, de l'Educació i de la Salut per la Universitat de Girona, en la línia d'investigació *Recerca en la diversitat*. L'estudi es realitza sota la direcció de Dra. Montserrat Vilà, professora titular de Departament de Pedagogia de la Universitat de Girona.

En aquest estudi ens plantejem conèixer les característiques principals dels Programes de Diversificació Curricular (modalitat A: aules obertes) dins el marc de l'Estat espanyol i de Catalunya i, encara més en concret, de les comarques gironines, per tal de poder identificar els

trets afavoridors de bones pràctiques en aquests programes a partir de l'opinió dels seus protagonistes.

Com a alumne que formes part del Programa de Diversificació Curricular, modalitat A (aula oberta) et voldríem convidar a participar en aquesta recerca, en la qual s'analitzen els documents dels centres i es fan també entrevistes a professionals i alumnes que intervenen en els PDCs.

Com a alumne, això vol dir:

- Participar en una entrevista, que es realitzarà durant els mesos de març-juny del 2014 per tal d'aportar informació sobre les característiques formals i de contingut dels Programes de Diversificació Curricular, així com de saber la teva opinió al respecte. L'entrevista serà realitzada per mi mateixa.
- Donar el consentiment a enregistrar l'entrevista, per tal de facilitar-ne la posterior anàlisi de les dades.
- Que ni el teu nom ni el de les persones que puguin sortir en els teus comentaris seran mencionats en els informes escrits resultats de l'estudi.
- Que se t'enviarà un resum de l'informe de l'estudi un cop aquest hagi finalitzat.

Si estàs d'acord a participar en l'estudi, signa si et plau el formulari següent:

ACCEPTO participar en l'estudi esmentat, desenvolupat per Marta Icart i Tresfi dins el marc del Programa de Doctorat en Ciències Socials, de l'Educació i de la Salut per la Universitat de Girona. Estic d'acord a:

- Participar a l'entrevista
- Que s'enregistri l'entrevista
- Entenc que tant la meua identitat com la de les persones que pugui citar en l'entrevista no seran mencionades en cap dels informes escrits que es facin d'aquest estudi

Nom i cognoms:

Sa... si

Data i signatura:

21/10/14

5.4.10. FORMULARIS DE CONSENTIMENTS DEL C10

5.4.10.1. FORMULARI DE CONSENTIMENT TC10

Benvolgut/da,

Jo, Marta Icart i Tresfi, estic portant a terme una recerca dins del marc del Programa de Doctorat en Ciències Socials, de l'Educació i de la Salut per la Universitat de Girona, en la línia d'investigació *Recerca en la diversitat*. L'estudi es realitza sota la direcció de la Dra. Montserrat Vilà, professora titular de Departament de Pedagogia de la Universitat de Girona.

En aquest estudi ens plantegem conèixer les característiques principals dels Programes de Diversificació Curricular (modalitat A: aules obertes) dins el marc de l'Estat espanyol i de Catalunya i, encara més en concret, de les comarques gironines, per tal de poder identificar els trets afavoridors de bones pràctiques en aquests programes a partir de l'opinió dels seus protagonistes.

Com a tutor i coordinador que treballes en el Programa de Diversificació Curricular, modalitat A (aula oberta) et voldríem convidar a participar en aquesta recerca en la qual s'analitzen els documents dels centres i es fan també entrevistes a professionals i alumnes que intervenen en els PDCs.

Com a professional, això vol dir:

- Participar en una entrevista, que es realitzarà durant els mesos de març-juny del 2014, per tal d'aportar informació sobre les característiques formals i de contingut dels Programes de Diversificació Curricular, així com la de saber la teva opinió al respecte. L'entrevista serà realitzada per la mateixa investigadora.
- Donar el consentiment a enregistrar l'entrevista, per tal de facilitar-ne la posterior anàlisi de les dades.
- Que ni el teu nom ni el de les persones que puguin sortir en els teus comentaris seran mencionats en els informes escrits resultats de l'estudi.
- Que se t'enviarà un resum de l'informe de l'estudi un cop aquest hagi finalitzat.

Si estàs d'acord a participar en l'estudi, signa si et plau el formulari següent:

ACCEPTO participar en l'estudi esmentat, desenvolupat per Marta Icart i Tresfi dins el marc del Programa de Doctorat en Ciències Socials, de l'Educació i de la Salut per la Universitat de Girona.

Estic d'acord a:

- Participar a l'entrevista
- Que s'enregistri l'entrevista
- Entenc que tant la meua identitat com la de les persones que pugui citar en l'entrevista no seran mencionades en cap dels informes escrits que es facin d'aquest estudi

Nom i cognoms:

Rc

Data i signatura:

4 de Novembre 2014

5.4.10.2. FORMULARI DE CONSENTIMENT A1(10)

Benvolgut/da,

Jo, Marta Icart i Tresfi, estic portant a terme una recerca dins del marc del Programa de Doctorat en Ciències Socials, de l'Educació i de la Salut per la Universitat de Girona, en la línia

d'investigació *Recerca en la diversitat*. L'estudi es realitza sota la direcció de Dra. Montserrat Vilà, professora titular de Departament de Pedagogia de la Universitat de Girona.

En aquest estudi ens plantejem conèixer les característiques principals dels Programes de Diversificació Curricular (modalitat A: aules obertes) dins el marc de l'Estat espanyol i de Catalunya i, encara més en concret, de les comarques gironines, per tal de poder identificar els trets afavoridors de bones pràctiques en aquests programes a partir de l'opinió dels seus protagonistes.

Com a alumne que formes part del Programa de Diversificació Curricular, modalitat A (aula oberta) et voldríem convidar a participar en aquesta recerca, en la qual s'analitzen els documents dels centres i es fan també entrevistes a professionals i alumnes que intervenen en els PDCs.

Com a alumne, això vol dir:

- Participar en una entrevista, que es realitzarà durant els mesos de març-juny del 2014 per tal d'aportar informació sobre les característiques formals i de contingut dels Programes de Diversificació Curricular, així com de saber la teva opinió al respecte. L'entrevista serà realitzada per mi mateixa.
- Donar el consentiment a enregistrar l'entrevista, per tal de facilitar-ne la posterior anàlisi de les dades.
- Que ni el teu nom ni el de les persones que puguin sortir en els teus comentaris seran mencionats en els informes escrits resultats de l'estudi.
- Que se t'enviarà un resum de l'informe de l'estudi un cop aquest hagi finalitzat.

Si estàs d'acord a participar en l'estudi, signa si et plau el formulari següent:

ACCEPTO participar en l'estudi esmentat, desenvolupat per Marta Icart i Tresfi dins el marc del Programa de Doctorat en Ciències Socials, de l'Educació i de la Salut per la Universitat de Girona. Estic d'acord a:

- Participar a l'entrevista
- Que s'enregistri l'entrevista
- Entenc que tant la meua identitat com la de les persones que pugui citar en l'entrevista no seran mencionades en cap dels informes escrits que es facin d'aquest estudi

Nom i cognoms:

a ...

Data i signatura:

4-11-14 a. ...

5.4.10.3. FORMULARI DE CONSENTIMENT A2(10)

Benvolgut/da,

Jo, Marta Icart i Tresfi, estic portant a terme una recerca dins del marc del Programa de Doctorat en Ciències Socials, de l'Educació i de la Salut per la Universitat de Girona, en la línia

d'investigació *Recerca en la diversitat*. L'estudi es realitza sota la direcció de Dra. Montserrat Vilà, professora titular de Departament de Pedagogia de la Universitat de Girona.

En aquest estudi ens plantejem conèixer les característiques principals dels Programes de Diversificació Curricular (modalitat A: aules obertes) dins el marc de l'Estat espanyol i de Catalunya i, encara més en concret, de les comarques gironines, per tal de poder identificar els trets afavoridors de bones pràctiques en aquests programes a partir de l'opinió dels seus protagonistes.

Com a alumne que formes part del Programa de Diversificació Curricular, modalitat A (aula oberta) et voldríem convidar a participar en aquesta recerca, en la qual s'analitzen els documents dels centres i es fan també entrevistes a professionals i alumnes que intervenen en els PDCs.

Com a alumne, això vol dir:

- Participar en una entrevista, que es realitzarà durant els mesos de març-juny del 2014 per tal d'aportar informació sobre les característiques formals i de contingut dels Programes de Diversificació Curricular, així com de saber la teva opinió al respecte. L'entrevista serà realitzada per mi mateixa.
- Donar el consentiment a enregistrar l'entrevista, per tal de facilitar-ne la posterior anàlisi de les dades.
- Que ni el teu nom ni el de les persones que puguin sortir en els teus comentaris seran mencionats en els informes escrits resultats de l'estudi.
- Que se t'enviarà un resum de l'informe de l'estudi un cop aquest hagi finalitzat.

Si estàs d'acord a participar en l'estudi, signa si et plau el formulari següent:

ACCEPTO participar en l'estudi esmentat, desenvolupat per Marta Icart i Tresfi dins el marc del Programa de Doctorat en Ciències Socials, de l'Educació i de la Salut per la Universitat de Girona. Estic d'acord a:

- Participar a l'entrevista
- Que s'enregistri l'entrevista
- Entenc que tant la meua identitat com la de les persones que pugui citar en l'entrevista no seran mencionades en cap dels informes escrits que es facin d'aquest estudi

Nom i cognoms:

Jc - - - l

Data i signatura:

~~Jc~~ 4-11-14

ANNEX 6: TRANSCRIPCIONS D'INSTRUMENTS

6.1. C1

6.1.1. DC1

CARACTERÍSTIQUES FORMALS DEL PDC

Modalitat:	A ☒ B ☐
El document forma part de:	Pla d'atenció a la diversitat ☒ Pla anual de centre ☐ Projecte educatiu de centre ☐ Altres: _____
En el document apareix qui l'elabora i coordina? En cas afirmatiu, qui és?	Sí ☒ No ☐ Caps de departament didàctics i caps d'estudis (coordinador). ☐ Professorat que imparteix docència, departament d'orientació i tutor (coordinador) del programa. ☐ Altres: Coordinador pedagògic
En el document consta que l'alumnat forma un grup específic? En cas afirmatiu, quantes hores?	Sí ☒ No ☐ 30 hores
En el document es reflecteix que l'alumnat s'integra en algun grup ordinari? En cas afirmatiu, quin grup? Quantes hores?	Sí ☐ No ☒ _____ _____
Consta un informe adreçat al Departament d'Ensenyament del nombre d'alumnat que cursa el programa i els recursos necessaris? En cas afirmatiu, en què consisteix?	Sí ☐ No ☒ _____ _____
En el document hi figuren els principis pedagògics, metodològics i organització?	Sí ☐ No ☒
En el document s'hi especifiquen els criteris i procediments d'assignació d'alumnat al programa?	Sí ☒ No ☐
En el document es concreten els criteris organitzatius (agrupament d'alumnat, espais, horaris i utilització de recursos materials)? En cas afirmatiu, quins són?	Sí ☒ No ☐ L'aula oberta està prevista per als alumnes de 3r i 4t d'ESO. Els de 3r fan tallers al centre i els de quart van a empreses dos dies a la setmana. Els alumnes es distribuïran en un sol grup amb el seu corresponent professor tutor. La tutoria serà assumida pel departament d'orientació. Participaran en tota la programació general del centre (activitats extraescolars, tutoria, xerrades, sortides, etc.).
Les matèries del programa s'organitzen en:	Matèries ☒ Àmbits ☒

<p>(opcional, en funció de la resposta anterior)</p> <p>En el document hi consten les programacions didàctiques de les matèries del grup específic?</p> <p>En cas afirmatiu, quines hi ha?</p>	<p>Sí ☒ No ☐</p> <p>Llengua catalana, llengua castellana, matemàtiques, ciències socials.</p>
<p>(opcional, en funció de la resposta anterior)</p> <p>En el document hi consten les programacions didàctiques dels àmbits del grup específic?</p> <p>En cas afirmatiu, quines hi ha?</p>	<p>Sí ☒ No ☐</p> <p>Àmbit tecnocientífic (incloent-hi el pràctic)</p>
<p>En el document hi apareixen les programacions de les matèries optatives del grup específic?</p> <p>En cas afirmatiu, quines són?</p>	<p>Sí ☐ No ☒</p> <p>_____</p> <p>_____</p>
<p>En el document hi consten les orientacions per a l'acció tutorial?</p> <p>En cas afirmatiu, quines són?</p>	<p>Sí ☐ No ☒</p> <p>_____</p> <p>_____</p>
<p>En el document s'hi reflecteixen els criteris d'acreditació per a l'alumnat?</p> <p>En cas afirmatiu, quins són?</p>	<p>Sí ☐ No ☒</p> <p>_____</p> <p>_____</p>
<p>En el document hi consten els criteris i procediments per l'avaluació i revisió propis del programa?</p> <p>En cas afirmatiu, quins són</p>	<p>Sí ☐ No ☒</p> <p>_____</p> <p>_____</p>
<p>Hi ha la memòria anual del programa?</p> <p>En cas afirmatiu, en què consisteix?</p>	<p>Sí ☐ No ☒</p> <p>_____</p> <p>_____</p>
<p>Hi ha un informe del progrés de l'alumnat del programa?</p> <p>En cas afirmatiu, quina informació recull?</p>	<p>Sí ☐ No ☒</p> <p>_____</p> <p>_____</p>
<p>Hi ha una valoració del programa i/o propostes de modificació?</p> <p>En cas afirmatiu, quines són?</p>	<p>Sí ☐ No ☒</p> <p>_____</p> <p>_____</p>

CARACTERÍSTIQUES DE CONTINGUT DEL PDC

<p>En el document s'especifica la finalitat del programa?</p> <p>En cas afirmatiu, quina és?</p>	<p>Sí ☐ No ☒</p> <p>_____</p> <p>_____</p>
<p>En el cas que en el document s'hi trobi la programació de les matèries del grup específic, en què consisteix?</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Presentació - Objectius relacionats amb les CCBB - Continguts - Temporització - Criteris d'avaluació i recuperació - Avaluació

	- Recuperació de les matèries pendents
En el cas que en el document s'hi trobi la programació de l'àmbit lingüísticosocial, en què consisteix?	(No hi és)
En el cas que en el document especifiqui la programació de l'àmbit científicotecnològic, en què consisteix?	- Presentació - Objectius relacionats amb les CCBB - Continguts - Temporitzaació - Criteris d'avaluació i recuperació - Avaluació - Recuperació de les matèries pendents
En el cas que en el document especifiqui la programació de l'àmbit pràctic, en què consisteix?	(Inclòs en l'àmbit científicotecnològic)
En el cas que en el document especifiqui la programació de la llengua estrangera, en què consisteix?	(No hi és)
En el cas que en el document especifiqui les programacions que el grup específic cursa matèries amb el grup ordinari, quines són?	(No cursen matèries amb el grup ordinari)
En el document hi apareix alguna hora de tutoria amb el grup ordinari? En cas afirmatiu, quantes hores?	Sí ☐ No ☒ _____ _____
En el document hi apareix el temps de permanència al grup específic? En cas afirmatiu, quants cursos?	Sí ☐ No ☒ 1 curs ☐ 2 cursos ☐ Altres: _____
En el document hi consta la distribució de les trenta hores lectives setmanals? En cas afirmatiu, com es distribueixen en els diferents àmbits/matèries del currículum?	Sí ☐ No ☒ _____ _____
En el document hi consten els criteris sobre quan els alumnes poden entrar a formar part del PDC? En cas afirmatiu, quins són?	Sí ☒ No ☐ Alumnes de primer, segon, tercer i quart d'ESO.
En el document es caracteritza el perfil de l'alumnat? En cas afirmatiu, quin és?	Sí ☒ No ☐ El perfil dels alumnes susceptibles de rebre algun tipus d'atenció a la diversitat queda descrit en cada una de les mesures que s'exposen a continuació. Resumint una mica, podem dir que aquests alumnes presenten les següents característiques: - Tenen serioses dificultats per estar en una classe ordinària i per aguantar durant massa estona el marc teòric que normalment s'hi desenvolupa. - Tenen un baix rendiment acadèmic, fruit de les dificultats d'aprenentatge específiques de tipologia greu i molt greu, però mostren interès i bona actitud vers l'aprenentatge. - Són nousvinguts que han de fer la immersió lingüística en català.

	<ul style="list-style-type: none"> - Han d'ampliar coneixements i currículum. - Són alumnes amb informe de NEE i/o dictamen de l'EAP. - No han superat el cicle final de primària (1rESO).
<p>En el document es concreten els criteris d'admissió?</p> <p>En cas afirmatiu, quins són?</p>	<p>Sí ☒ No ☐</p> <p>Els alumnes de primer d'ESO hi seran assignats després d'haver valorat l'informe elaborat pel tutor del CEIP de procedència i els possibles informes d'escolarització i dictàmens de l'EAP. En principi hauran de ser atesos tots els alumnes que portin dictamen de l'EAP i la recomanació d'ACI, alumnes amb un PI i/o informe de Primària.</p> <p>Posteriorment s'hi incorporaran aquells alumnes que l'equip docent cregui oportú. També es tindran en compte els resultats de les proves d'avaluació inicial.</p> <p>L'adscripció dels alumnes candidats als grups d'AD de segon, tercer i quart cursos de l'ESO, la proposarà l'equip docent dels curs anterior atenent als resultats i als acords de la junta d'avaluació de final de curs. Els tutors i el psicopedagog, conjuntament, elaboraran un informe detallat i personalitzat que valori i recomani les mesures d'atenció a la diversitat més adients per donar solucions a les seves mancances i facilitar la seva integració.</p> <p>Segons quines siguin aquestes mancances dels alumnes i els recursos disponibles en el centre, es preveu la possibilitat d'organitzar grups reduïts, desdoblaments, grups A, aula oberta, adscripció a la UEC, optatives,...</p> <p>Aquests grups no són grups tancats i estan dissenyats de forma que l'alumne que hi progressi i, a instàncies del departament d'orientació i l'equip docent corresponent, pugui passar a un altre grup.</p> <p>D'igual manera, si al llarg del curs l'equip docent considera la necessitat que un alumne passi a algun dels grups d'adaptació curricular, es valorarà aquesta possibilitat. De nou, conjuntament amb el departament d'orientació.</p> <p>De totes aquestes mesures se n'informarà als pares a través dels coordinadors i els tutors.</p> <p>Els pares dels alumnes de primer curs, se'ls informarà individualment.</p> <p>En ambdós casos, i quan sigui necessari, els pares hauran de donar el seu consentiment per escrit.</p> <p>Els pares dels alumnes de 1r, se'ls ha citat abans de l'inici de curs, els primers dies de juliol, a una entrevista en què es comenta i valora la possibilitat de l'adscripció del seu fill a un grup d'adaptació.</p> <p>A la resta de grups, al final de curs, el tutor és qui ha d'informar els pares dels resultats acadèmics del seu fill i de les mesures per al curs vinent: continuïtat en el grup, canvi de grup, adscripció a algun grup d'AD, etc.</p> <p>Tota la informació referent als alumnes passarà d'un tutor a l'altre a través de la tutoria.</p> <p>La CAD serà l'òrgan encarregat d'aprovar totes les mesures a aplicar cada curs i l'adscripció dels alumnes</p>

	als diferents grups. Finalment aquestes mesures seran ratificades per la direcció del centre.
En el document s'especifica el procediment d'incorporació de l'alumnat? En cas afirmatiu, quin és?	Sí ☒ No ☒ (exposat anteriorment)
En el document hi consta la ràtio d'alumnat? En cas afirmatiu, quina és?	Sí ☒ No ☐ _____ _____
En el document hi consta algun aspecte/criteri de participació de l'alumnat pel que fa a la tria d'activitats, continguts, etc.? En cas afirmatiu, quins són?	Sí ☐ No ☒ _____ _____
En el document es detallen els criteris d'assignació del professorat? En cas afirmatiu, quins són?	Sí ☐ No ☒ _____ _____
En el document s'apunta la periodicitat i el nombre d'hores de reunió de l'equip docent? En cas afirmatiu, quina és la periodicitat i el nombre hores?	Sí ☐ No ☒ _____ _____
En el document es presenta el criteri d'assignació del tutor del programa? En cas afirmatiu, quin és?	Sí ☐ No ☒ _____ _____
En el document hi consta el nombre d'hores de tutoria del PDC? En cas afirmatiu, quantes n'hi ha?	Sí ☐ No ☒ _____ _____
En el document es mostren les activitats pròpies de la tutoria específica del programa? En cas afirmatiu, quines són?	Sí ☐ No ☒ _____ _____
En el document es recull algun tipus de contracte didàctic que es demani a l'alumnat per formar part del grup? En cas afirmatiu, quines són les clàusules?	Sí ☒ No ☐ L'alumne es compromet a: - Treballar diàriament a classe. - Estar atent a classe. - Col·laborar en el bon rendiment del grup classe. - Pensar abans d'actuar. - Parlar amb els professors quan tingui algun problema. - Tenir cura de la presentació dels seus treballs. - Repassar les tasques per assegurar-ne que estan bé. - No tenir faltes de disciplina. - Portar el material escolar. - Assistir diàriament i amb puntualitat a totes les classes. Les faltes d'assistència, intermitents o continuades a qualsevol matèria i/o la manca de puntualitat, serà motiu d'aplicació de mesures correctores contemplades en el RRI.

	- Mantenir al llarg de tot el curs, una actitud de respecte, vers professors, als monitors dels tallers, als companys, i amb qualsevol membre de la comunitat educativa. També caldrà que tingui molta cura amb el material escolar, tant el propi com el dels companys i del centre.
<p>En el document es reflecteix el procediment d'informació a les famílies?</p> <p>En cas afirmatiu, quin és?</p>	<p>Sí ☐ No ☒</p> <p>_____</p> <p>_____</p>
<p>En el document s'apunta la metodologia que es treballa? Per exemple projectes interdisciplinaris, treball cooperatiu, incorporació de les TIC/TAC (llibres digitals, moodle, PDI,...)?</p> <p>En cas afirmatiu, quina és ?</p>	<p>Sí ☒ No ☐</p> <p>Es requereixen estratègies metodològiques o organitzatives diferenciades de les de l'aula ordinària (per exemple, metodologies essencialment manipulatives). Així, s'han organitzat "entorns escolars" on han de prevaldre plantejaments més globals i activitats més funcionals amb l'objectiu de mantenir la motivació de l'alumnat per a l'assoliment de les competències bàsiques.</p>
<p>En el document hi consten els recursos de què es disposen. Per exemple, llibres de text, digitals, espais virtuals,...?</p> <p>En cas afirmatiu, quins són?</p>	<p>Sí ☐ No ☒</p> <p>_____</p> <p>_____</p>
<p>En el document hi apareixen els criteris generals i específics d'avaluació de l'alumnat?</p> <p>En cas afirmatiu, quins són?</p>	<p>Sí ☒ No ☐</p> <p>Els criteris d'avaluació de les mesures pròpies del centre estan fixats prèviament tant en els grups de diversitat (grups A) com a l'Aula Oberta. Els criteris dels grups A són proposats pels EDO i aprovats per la CAD. Els criteris de l'Aula Oberta són fixats per L'ESO de l'Aula Oberta. En qualsevol cas han de tenir en compte:</p> <ul style="list-style-type: none"> - El grau de maduresa personal de cada alumne. - El nivell de responsabilitat adquirit de cara al seu futur més immediat. - El nivell de desenvolupament de les capacitats de relació i convivència. - L'esforç en l'adquisició de nous aprenentatges. - El nivell de desenvolupament de la capacitat d'adaptació i reciclatge. <p>Cal tenir en compte la situació de l'alumne quant a aquestes qüestions en el moment d'iniciar la seva entrada als diferents grups de diversitat.</p> <p>Tots aquests ítems, juntament amb el seu comportament en aquelles àrees en què hagi estat reingressat l'alumne, són els que es tenen en compte en l'avaluació de final del curs.</p> <p>Trimestralment, s'aconsella substituir l'informe tipus de la resta dels alumnes per un altre d'adaptat a cada cas. Aquest informe és elaborat pel tutor de l'alumne juntament amb la psicopedagoga del centre.</p>
<p>En el document es detallen els criteris de recuperació de l'alumnat?</p> <p>En cas afirmatiu, quins són?</p>	<p>Sí ☒ No ☐</p> <p>Han de presentar-se a les proves de suficiència aquells alumnes que no obtinguin una qualificació final positiva: suficient o superior.</p>

	<p>Les proves de suficiència consisteixen en:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Presentació d'un dossier d'activitats representatives del trimestre a recuperar. (60% de la qualificació) - Prova escrita per avaluar les competències bàsiques corresponents al trimestre a recuperar. (30% de la qualificació) - Actitud, valors i normes demostrades durant tot el curs (10% de la nota).
<p>En el document es concreten els criteris de repetició - promoció de l'alumnat?</p> <p>En cas afirmatiu, quins són?</p>	<p>Sí ☐ No ☒</p> <p>_____</p> <p>_____</p>
<p>En el document hi consta els criteris de titulació de l'alumnat?</p> <p>En cas afirmatiu, quins són?</p>	<p>Sí ☐ No ☒</p> <p>_____</p> <p>_____</p>

6.1.2. TRANSCRIPCIÓ ENTREVISTA O1

DATA: Dimecres, 28 maig 2014

<p>Coneix per què el centre es va plantejar organitzar el PDC?</p> <p><i>Quan jo vaig arribar al centre ara fa set anys, el PDC ja funcionava (ho va iniciar una companya que ara ja no és al centre), vaig adaptar-me al que ja hi havia i hem continuat igual. El curs passat també teníem una mena d'aula oberta a primer i segon d'ESO on es treballaven les competències bàsiques (català, castellà i mates), treballant molt els hàbits de treball i organització. El treball amb aquests alumnes se centrava en treballar el mateix programa que els altres, però més a poc a poc. Nosaltres miràvem els alumnes de segon si eren candidats a aula oberta o repetir, en funció de cada cas. Però aquesta organització va caure arrel de les retallades, es va abolir una "k" d'un professor de psicopedagogia i vàrem quedar-nos sense hores, no es va poder continuar i es va eliminar. Actualment es diu PIM¹⁶.</i></p> <p>Creu que era necessari plantejar aquest tipus de programa?</p> <p><i>Si jo l'he continuat era perquè ho veia molt necessari per les necessitats dels alumnes, els grups, els professors.</i></p>
<p>A mig termini, si un alumne forma part del PDC és perquè pugui millorar els seus resultats acadèmics, millori la seva confiança personal i se senti més integrat al centre. Creu que és una mesura adequada per aconseguir-ho? Per què?</p> <p><i>Sí, cada alumne és un cas, una individualitat. I cadascú ha de donar el màxim del que pugui dins les seves possibilitats.</i></p> <p>La finalitat última del PDC és que els alumnes puguin assolir un graduat en educació secundària, creu que és una mesura adequada per aconseguir-ho? Per què?</p> <p><i>Sí, clarament.</i></p> <p>Creu que hi hauria altres mesures per aconseguir-ho? Quines?</p> <p><i>Hi ha altres maneres d'aconseguir un graduat, però en determinat tipus d'alumnes aquesta és la més adequada perquè les altres no han funcionat. A tercer i quart, el recurs de l'aula oberta és la que tenim.</i></p>
<p>Creu que la distribució de les matèries en àmbits que proposa el Departament d'Ensenyament és adequada? Per què?</p> <p><i>Sí, perquè per àmbits et permet treballar els continguts de manera diferent per arribar al mateix lloc.</i></p> <p>El PDC del centre segueix aquesta distribució? Per què?</p> <p><i>Sí, tenim tres àmbits: el lingüísticocientífic, matemàticocientífic i el pràctic. Som tres professors. Amb ells treballem la idea que això és una classe normal perquè ells tenen molta preocupació de que l'ESO no és el mateix a l'aula oberta i nosaltres insistim a que sí. Llavors treballem les matèries de manera individual perquè així sigui el més semblant al que fan els altres alumnes d'ESO, però hi ha aspectes que estan relacionats. Llavors donem les notes de l'àmbit i la nota de cadascuna de les matèries. Si en l'àmbit hi ha una matèria suspesa, l'àmbit queda suspès. Per tant, es treballa com una aula oberta i, per l'altra, com si fos un grup ordinari qualsevol de l'ESO. Per tant, amb la família i els alumnes es treballa els dos aspectes.</i></p> <p>Si els alumnes del PDC cursen alguna matèria amb alumnes que no formen part del grup del PDC, per exemple</p>

¹⁶ El programa intensiu de millora (PIM, curs 2011-2012) és una mesura específica i temporal d'atenció a la diversitat en els Instituts, adreçada a l'alumnat de primer curs d'ESO, per tal de promoure la millora i el reforç de les competències bàsiques de l'àmbit lingüístic (català i castellà) i de l'àmbit matemàtic, tot intensificant la dedicació horària lectiva dels alumnes en aquests àmbits i mitjançant l'aplicació de metodologies que afavoreixin un aprenentatge més personalitzat i adequat a les seves necessitats educatives.
http://educacio.gencat.cat/documents/IPCNormativa/DisposicionsInternes/Resolucio_PIM.pdf [25-4-2015]

alguna optativa o tutoria, per què es així? Com ho valora?

No en les matèries, però sí en alguns moments. Per exemple, en el treball de síntesi. Ells s'incorporen al grup de tercer o quart. En aquest tipus d'organització ens sentim molt còmodes. A nivell de centre, equips docents, departaments es veu realment com un recurs perquè no només donem resposta als alumnes, sinó també a les necessitats del professorat i amb alumnes molt rebotats i el fet d'arribar a l'aula oberta és una altra cosa, es veuen canvis. Però també s'ha de dir que això no passa amb tothom, però sí que en la gran majoria.

Quan temps pot estar l'alumnat al PDC? Per què?

Dos anys (tercer i quart). A l'aula oberta s'aprofita o no s'aprofita, no es repeteix. Llavors, en funció de cada cas, prenem decisions, l'avaluació pot ser molt àmplia. Si ens trobem amb alumnes molt conductuals els derivem al recurs UEC. També tenim el recurs de PQPI/PFI per alumnes que no podran aconseguir un graduat i els cal una formació professionalitzadora. Si llavors no pot entrar, el tornem acollir a l'aula oberta i el reconduïm com sigui. Per exemple, teníem un alumne molt conductual i aquest any ha fet el canvi. A l'àmbit pràctic és excel·lent. Se'l pot deixar sol a l'hort, fent manteniment del centre, amb una eina. Ara, no li demanis una comprensió mínima. Per tant, estem treballant amb l'alumne i la família per una plaça PQPI/PFI de pintura.

El nombre d'hores assignades a les matèries/àmbits del PDC es correspon amb el que estableix el Departament d'Ensenyament? Se'n fa una distribució diferent? Per què?

Sí, treballem les matèries de tercer d'ESO, però les optatives queden eliminades perquè entrarien dins els tallers. El que passa és que alguns continguts de les optatives es treballen a tutoria o en alguna altra matèria relacionada. Per exemple, la introducció a la vida laboral. Per altra banda, com que el professorat de l'aula oberta som tres, donem les àrees en funció de les nostres capacitats i habilitats. Per tant, poden treballar una mica l'alemany i una mica d'anglès perquè estem en una zona turística perquè poden treballar de cambrers. De visual i plàstica hem fet tot un seguit de cartells pel bar i també s'ha avaluat. Ho fem quan hi ha una demanda i també del tarannà del professorat. Entre els tres ens ho repartim: un l'àmbit lingüístic-social, l'altre l'àmbit científicomatemàtic i un altre fa l'àmbit pràctic amb els tallers de l'hort i manteniment del centre (caseta meteorològica, penjar una pissarra,...) (3r) i empresa (4t). I en funció de les hores que tenim, ens repartim alguna matèria per quadrar els horaris.

Com valora que els alumnes es puguin incorporar al PDC principalment a 4t d'ESO o a partir de 3r d'ESO a proposta de l'equip docent, o que havent cursat 2n d'ESO passi a 3r d'ESO malgrat no estar en condicions de passar i haver repetit algun curs?

Bàsicament a tercer, es pot incorporar un alumne a quart, però sempre prioritzem els de tercer perquè tenim tot un any per treballar amb l'àmbit pràctic de cares a anar a una empresa pel pròxim curs. De totes maneres, també pot ser que s'incorpori algun alumne de quart, però bàsicament els hem detectat abans.

Com valora el perfil de l'alumnat que forma part del PDC?

Són alumnes amb risc d'abandonament, amb actituds no massa positives a classe que poden acabar en risc d'exclusió. No necessàriament han de ser alumnes amb dificultats. Però el criteri que fem servir per seleccionar-los és veure qui pot o no aprofitar el recurs. A l'hora de prioritzar els casos passa per davant els qui la família demostra un compromís. Per escalfar la cadira també ho poden fer al grup ordinari, perquè sinó no té sentit. Hi ha d'haver una credibilitat tot darrera.

A l'aula oberta hi ha alumnat molt divers. Per una banda, alumnes molt desmotivats però amb una capacitat intel·lectual normal i ara que han trobat el què. Per altra banda, que tampoc funcionaven bé a nivell actitudinal, però que tenen unes necessitats educatives brutals amb un nivell justíssim. Els que són més espavilats diuen que no s'avorreixen a les classes perquè treballen molt. Cada alumne està a l'aula oberta per unes raons i motius molt particulars. Llavors el nostre treball parteix d'aquí, amb un treball específic amb cadascú. Alguns alumnes també comenten que no se sentien ben tractats pel professorat perquè els feien fer activitats de nens petits i els feia vergonya. Els alumnes se sentien infravalorats. Nosaltres els tractem de tu a tu i també canviem la part metodològica, però els continguts són gairebé els mateixos.

Com s'han establert els criteris d'admissió dels alumnes al PDC? Com els valora? Són suficients? Són estrictes?

Quan un alumne entra a l'aula oberta ja ha fet un llarg recorregut als diferents recursos del centre: s'ha parlat amb ell en les atencions individualitzades. Se li planteja que és una oportunitat i es demana als alumnes que demostrin canvis positius per poder-hi entrar perquè hi ha llista d'espera.

Quan jo vaig entrar, aquests criteris ja estaven fets, es van revisant cada any i els que funcionen es van consolidant. També va una mica en funció de la demanada, les necessitats, les prioritats,... Sempre és un estira i arronsa. Per tant, els criteris són prou amplis perquè puguem atendre l'alumnat.

Se'ls reconeix les dificultats dient-los que els costa una mica i que si el professorat els ofereix una altra cosa és per ajudar-los.

Se'ls fa veure que és un recurs que se l'han de guanyar i no se'ls regalarà res. Si un alumne és absentista, poca cosa hi té a fer malgrat pugui presentar el treballs o feina un altre dia. S'ha de veure la intenció de canvi i millorar. Si no funciona, hi ha més gent per entrar-hi i no passa res.

Quin és el procediment d'incorporació d'alumnes al PDC? Com el valora?

La demanda parteix dels equips docents, a la psicopedagoga de referència, a la reunió de departament d'orientació es valoren els casos. A partir d'aquí es comença a treballar amb l'alumne i la família i finalment arriba a la CAD. Quan el cas arriba a la CAD el cas ja està molt treballat. El tutor té una entrevista amb la família i l'alumne per signar el contracte didàctic.

Creu que es fa una bona selecció de l'alumnat del PDC? Per què?

<p><i>Sí, estem contents.</i></p>
<p>Quin és el nombre d'alumnes més adequat per al PDC? Per què? <i>El nombre òptim és 10-11 alumnes. També depèn d'algun any. Si el grup és molt nombrós llavors tirem de contracte i se'ls exposa les clàusules que no compleixen poden deixar el grup amb una orientació.</i></p> <p>Quants n'hi ha al seu PDC? Com ho valora? <i>11, és del tot adequat i correcte.</i></p>
<p>L'alumnat del PDC participa en algun aspecte del PDC (per exemple, en la tria d'activitats, de continguts, etc.) Com ho valora? <i>No poden decidir quines matèries han de treballar, però sí que es parla de quines activitats prefereixen fer i pactem algunes activitats després d'haver escoltat la seva opinió. De fet, ells senten que fan coses pel centre: han pintat, han arreglat armaris,...</i> <i>No hi ha marge per decidir, per exemple, una optativa.</i></p>
<p>Quins criteris se segueixen per assignar el professorat al PDC? Com els valora? <i>L'aula oberta és un projecte del departament d'orientació. No hi ha la implicació del professorat del centre. Havíem sigut més persones, però a causa de les retallades ens han tret una persona.</i></p> <p>El centre té alguna dificultat per assignar el professorat al PDC? Quina? Com se soluciona? <i>L'equip directiu hi té assignat tres professors i a partir d'aquí ens hem d'espavilar. El tutor fa 16 hores, una psicopedagoga fa 7 hores i jo 7 més, en total fan 30 hores.</i></p>
<p>Quin perfil creu que ha de tenir un professor que formi part del PDC a nivell de formació, actitud i experiència? <i>A vegades ens trobem algun professor pel passadís i ens comenta que voldria estar de professor a l'aula oberta i nosaltres pensem "que bé, que no!" perquè quan veus que s'ofeguen amb un got d'aigua.... per molt bones intencions que hi posin. A l'aula oberta necessites molta "màniga ample", paciència.</i></p> <p>Creu que el professorat, en general, està format per poder impartir docència en un PDC? Per què? <i>Malauradament no. En el nostre centre, en general, la prova està en què intenten evitar aquests alumnes perquè són una font de conflictes importants. Una bona part del professorat no sap com posar-s'hi. Imagina't si, a sobre, haguessin de fer classes a l'aula oberta. L'equip docent de l'aula oberta som tres, estem avesats a ells i la disciplina no és cap problema de res.</i></p> <p>El professorat que forma part del PDC fa temps que treballa com a docent? Per què? <i>Sí, portem molts anys.</i></p>
<p>Hi ha professorat que es presenta de manera voluntària a formar part del PDC del centre? En coneix la motivació? <i>Això ens ve donat des de l'equip directiu per una qüestió d'hores assignades.</i></p> <p>El professorat del PDC està implicat, és coneixedor de la realitat de l'alumnat i s'esforça per innovar? <i>Sí, molt. Intentem aprofitar les nostres capacitats per oferir el millor als nostres alumnes, ja sigui en oferir diversitat de projectes com conèixer als alumnes.</i></p>
<p>El centre preveu algun incentiu per què el professorat accepti formar part de l'equip docent del PDC? Quin? Si no n'hi ha cap, quin creu que hauria de ser? <i>No, som com qualsevol altre professor del centre en aquest sentit.</i></p> <p>Creu que rep el suport i reconeixement de l'equip directiu i professorat per la feina que està fent al PDC? Per què? <i>Malgrat sigui un projecte que el gestioni el departament d'orientació, el considera com a propi perquè no li suposa cap problema perquè a direcció ja se li dóna la feina feta. Gestiona i dóna resposta als conflictes d'alumnes (derivant-los a l'aula oberta) i a les necessitats dels professors (alliberant-los d'alumnes de difícil gestió). El departament d'orientació transmet molta tranquil·litat a l'hora d'encarar qualsevol problema. També hi ha un conjunt de professorat que no veu l'aula oberta i ni existeix per ells. L'única cosa que estan al cas és que aquells alumnes que feien molta nosa a l'aula ja no els tindran més. Per una banda, no s'acosten a l'aula oberta, però per altra banda estem molt valorades perquè saben que nosaltres convivim i no ens queixem mai perquè realment els alumnes canvien molt. Per tant, el canvi de l'alumnat és gràcies al recurs. L'aula oberta és l'aula que menys problemes dóna dins el centre. És una aula alternativa, que funciona molt bé i salva a molts alumnes perquè hi ha alumnes que acaben promocionant.</i> <i>Davant de qualsevol problema que presentem, se'ns escolta i la solució és immediata, el que demanem. Ells ja saben que quan plantejem alguna cosa nosaltres ja hem fet tot un recorregut i quan posem damunt la taula un problema és perquè ja hem quedat sense sortida.</i> <i>Des de coordinació pedagògica i equip directiu notem molta simpatia i recolzament. Algun professorat ens considera les "GEO" de l'institut. Allà on hi ha un problema, nosaltres hi som, buscant una solució.</i></p> <p>Com creu que veu el professorat del centre als companys que participen al PDC? Per què? <i>Ens sentim molt valorats pels canvis dels alumnes i el professorat ho reconeix. La resta de professorat ho troba bé. Som un claustre tan gran que funcionem per equips docents. Llavors, se'ns respecta molt perquè atenem tot el que suposa un conflicte i recollim totes les necessitats, sobretot les de professorat perquè és així. No només mirem a l'alumne, sinó també al professorat. Quan hi ha algun alumne que dóna molt mal de cap, de seguida hi intervenim. Llavors el professorat es relaxa i està disposat a col·laborar. Per tant, aquest recurs està molt ben valorat, es fa una bona selecció, el professorat hi està d'acord.</i></p>
<p>Creu que l'alumnat del PDC està satisfet amb el professorat que té? Per què? <i>Els alumnes estan molt contents perquè se senten molt privilegiats per estar a l'aula oberta, tot i que, a vegades, se senten injustament tractats-valorats pels altres companys-col·legues de tercer i de quart que infravaloren el seu títol de graduat o esforç pel simple fet d'estar a l'aula oberta. Segons ells, a l'aula oberta es treballa molt i els professors</i></p>

<p><i>els esgoten. Alguns han treballat més en un any que en tots els anys acadèmics. Després hi ha un treball de donar importància al que puguin dir els altres quan l'important és que ells s'ho han treballat i són reconeguts pels professors que tenen.</i></p>
<p>Amb quin criteri s'ha establert la periodicitat de reunió de l'equip docent del PDC? Per què? <i>No n'hi ha cap, està inclosa dins la reunió de departament d'orientació.</i></p> <p>Creu que és suficient la periodicitat de la reunió de l'equip docent de PDC? Per què? <i>No tenim una hora específica. És la mateixa que fem la reunió de departament. De totes maneres, som tres i ens veiem molt sovint. Al principi, dedicàvem aquesta hora a parlar, però llavors no teníem més temps per tractar tots els altres temes de departament. Com que som tres, ben avinguts i ens veiem molt sovint, ens comentem coses.</i></p>
<p>Creu que hi ha la coordinació suficient entre orientador educatiu i tutor perquè el PDC funcioni? <i>Sí, i tant, és bàsic.</i></p> <p>Com valora la coordinació de l'equip docent del PDC? Per què? <i>Molt bé, encara que no tinguem una hora destinada.</i></p>
<p>Quins són els criteris per assignar el tutor del grup de PDC? Quina? Com els valora? <i>Nosaltres no decidim això. Vàrem tenir la gran sort que el tutor, professor de tecnologia, venia amb una k assignada i és molt competent. Ha engegat molts projectes, és coordinador informàtic,... és una persona molt vàlida. L'assignació va ser a criteri de direcció.</i></p>
<p>Creu que és suficient la dedicació d'una hora de tutoria setmanal amb l'alumnat del PDC? Per què? <i>Sí, i si cal dedicar-hi alguna estona més en algun altre moment també es fa.</i></p>
<p>La tutoria del PDC segueix les directrius del PAT del centre? Hi ha establert alguna coordinació? Com ho valora? <i>El tutor és tecnòleg. Té un perfil assembleari. Si fóssim les orientadores, probablement seguiríem el PAT, però ell és molt més alternatiu.</i></p> <p>Si l'alumnat del PDC participa en la tutoria dels grups ordinaris, els tutors es coordinen? Com és? <i>No, l'alumnat no participa en les altres tutories.</i></p>
<p>El tutor ha de seguir alguna directriu en les activitats de tutoria? Per què? <i>Se centra molt en el dia a dia, la presa de decisions, treball d'hàbits,... Ell s'organitza a la seva manera i no suposa cap inconvenient i se li dóna la màxima confiança.</i></p>
<p>El tutor ha de seguir alguna directriu en la comunicació amb les famílies? Per què? <i>El tutor segueix el que hi ha establert al centre, com la resta de tutors.</i></p> <p>Es demana algun tipus de compromís/responsabilitat a les famílies i alumnes per entrar a formar part del PDC? Si és així, quin és? com ho valora? <i>Sí, el contracte didàctic. El signen amb el tutor. És molt estricte però també donem moltes oportunitats. És molt important deixar clar a les famílies i alumnes l'oportunitat de què tenen per tirar endavant.</i></p>
<p>Hi ha alguna metodologia establerta en el PDC, per exemple projectes interdisciplinaris, treball cooperatiu, incorporació de les TIC/TAC (llibres digitals, moodle, PDI, entorns virtuals,...)? Quin? Com la valora? <i>Es treballa per projectes a l'àmbit pràctic. Els altres àmbits-matèries com si féssim les matèries habituals, de manera individual i alguna vegada en grup.</i></p>
<p>Hi ha algun recurs a destacar en el PDC per exemple, llibres de text, digitals, espais virtuals,...? Quin? Com el valora? <i>Treballem amb llibres i fotocòpies. També fem servir força material audiovisual, llibres de lectura. Tenim accés a l'aula d'informàtica perquè els alumnes no tenen ordinadors.</i></p> <p>Hi troba a faltar algun tipus de recurs? Quin? Per què? <i>No, ens adaptem al que tenim.</i></p>
<p>Com es consensuen els criteris generals i específics del PDC? Com ho valora? <i>Ens posem, l'equip docent-departament d'orientació, d'acord en què els procediments i actituds compten més que els continguts.</i></p> <p>Els criteris d'avaluació són iguals per a tots els alumnes del PDC? Com ho valora? <i>S'apliquen els mateixos criteris d'avaluació a tots els alumnes. Llavors, si l'alumne presenta importants dificultats d'aprenentatge, és quan es corregeix alguna prova o treball, el teu nivell d'exigència baixa i ets més o menys flexible.</i></p> <p>Creu que aquests criteris d'avaluació són adequats per tot l'alumnat? Per què? <i>Sí, i tant. Perquè amb aquests criteris pots treure el màxim de cada alumne que passa per l'aula oberta, ja sigui actitudinal o bé amb dificultats d'aprenentatge.</i></p> <p>L'avaluació de l'alumnat del PDC es fa en base als criteris generals i/o específics? Per què? <i>Sí, perquè són uns alumnes més del centre i per tant, s'apliquen els mateixos criteris, pel que fa als generals. I pel que fa als específics són els que acordem nosaltres amb els percentatges.</i></p> <p>En l'elaboració d'aquests criteris, hi intervé tot el claustre i/o equip docent del PDC? Com ho valora? <i>Els criteris d'avaluació l'estableix l'equip docent. Aquests són el resultat d'anys d'anar-los concretant i ningú els discuteix. A les programacions hi consten tots els percentatges i són públics. Si en alguna vegada algun professor del claustre ha comentat com pot ser que certs alumnes del grup ordinari suspeneu i estan més capacitats que alguns de l'aula oberta, l'argument que se'ls dóna és que aquests alumnes estan dins una adaptació curricular. Per tant, segueixen una avaluació paral·lela adequada a les seves necessitats. El professorat creu que l'alumnat que passa per l'aula oberta en surt beneficiat i és cert.</i></p>
<p>L'alumnat del PDC participa en algun aspecte de l'avaluació a l'hora d'establir criteris d'avaluació? Com ho valora?</p>

No. Com a molt es fan autoavaluacions amb exercicis puntuals de classe. De totes maneres es donen moltes explicacions de les notes obtingudes (assistència, puntualitat, actitud, esforç, dedicació, motivació, interès,...) de manera individual.

Creu que el PDC aconsegueix la finalitat per la qual es va proposar? Per què? Com ho valora?

Sí, l'aula oberta és el passaport per molts alumnes que serien de fracàs i sentenciats.

Què és el que destaca de positiu d'aquest PDC?

Destaquem moltes coses, principalment els canvis que hi ha en els alumnes.

Creu que el PDC funciona? Per què?

Sempre hem estat molt contents dels resultats obtinguts, dels canvis que feien els alumnes. De fet hi ha molts alumnes que fan el canvi d'actitud, no tots. Estem encantats amb els alumnes que han canviat com un mitjà. És un projecte necessari per molts alumnes.

Creu que hi ha algun aspecte millorable en el PDC? Quin? Per què?

Seria interessant poder recuperar els monitors de tallers que temps enrere havia facilitat l'ajuntament. Degut a la pèrdua de pressupost no en podem disposar. També per qüestions organitzatives i pràctiques. El fet que hi hagi alumnes de tercer i quart junts fa que hi hagi dificultats per organitzar els continguts de les matèries perquè uns són a l'empresa i altres al centre. Si poguéssim disposar del professor k que teníem abans podríem desdoblar i, fins i tot, alliberar-nos a nosaltres per fer altres tasques del departament.

El centre també ens diu que l'aula oberta és nostra i s'ha de cobrir i això va en detriment d'atencions individualitzades. Les dues psicopedagogues som les dues professores del centre que no tenim hores de permanència al centre perquè es converteixen en hores d'atenció individualitzada.

6.1.3. TRANSCRIPCIÓ ENTREVISTA T1

DATA: Dimecres, 28 de maig de 2014

Coneix per què el centre es va plantejar organitzar el PDC?

Jo fa cinc anys que estic en aquest centre. El projecte ja estava començat i estic continuant.

Creu que era necessari plantejar aquest tipus de programa?

Jo crec que és necessari a tots els centres, perquè no tothom serveix per estudiar i estem demanant a alumnes que no els agrada estudiar, que no poden estar quiets sis hores seguides i estan tancats en una aula. Per tant, és necessari que aquests alumnes se'ls doni una altra opció de treure's el graduat perquè no seran bons estudiants, però poden ser excel·lents treballadors.

A mig termini, si un alumne forma part del PDC és perquè pugui millorar els seus resultats acadèmics, millori la seva confiança personal i se senti més integrat al centre. Creu que és una mesura adequada per aconseguir-ho? Per què?

Sí, i tant. Sobretot intentem millorar l'autoestima perquè són alumnes que sempre els han dit que no valen per a res i estan expulsats sempre. Per tant, a l'aula oberta és on comencen a millorar-la quan fan alguna activitat i se'ls diu que ho han fet molt bé. I no només els hi dic jo perquè quan fan treballs de manteniment al centre, hi ha més gent que els ho diuen. Això per ells és molt important perquè els puja l'autoestima.

La finalitat última del PDC és que els alumnes puguin assolir un graduat en educació secundària, creu que és una mesura adequada per aconseguir-ho? Per què?

Per aquests alumnes és el millor que se'ls pot donar perquè el fet de sortir fora de l'aula, encara que sigui en el mateix centre fent feines, ja és un primer pas per alliberar-se i començar-se a sentir còmodes. Ara bé, que arribin a assolir un graduat s'ha d'anar veient.

Creu que hi hauria altres mesures per aconseguir-ho? Quines?

Per alumnes d'aquestes característiques és la mesura idònia.

Creu que la distribució de les matèries en àmbits que proposa el Departament d'Ensenyament és adequada? Per què?

Sí, principalment al taller en l'àmbit pràctic.

El PDC del centre segueix aquesta distribució? Per què?

De fet oficialment queda distribuït per àmbits, però llavors, quan concretem amb els alumnes ho fem per matèries perquè sigui més entenedor. A la família se li fa arribar els dos tipus d'avaluació: la d'àmbits i la de matèries. Si algun alumne suspèn alguna matèria també queda recollit en els àmbits. Això queda molt clar i es fan tots els aclariments que facin falta.

Si els alumnes del PDC cursen alguna matèria amb alumnes que no formen part del grup del PDC, per exemple alguna optativa o tutoria, per què es així? Com ho valora?

Els alumnes no comparteixen cap matèria amb el grup ordinari, exceptuant algunes activitats com el treball de síntesi, activitats festives i alguna altra. Això ja ve fixat per l'equip directiu.

Quan temps pot estar l'alumnat al PDC? Per què?

Són dos cursos. Els de tercer i quart estan junts i cada any n'hi ha uns quants que marxen que són els de quart i llavors uns quants de segon que entren a tercer al grup d'adaptació. Si els que estan a tercer aprofiten bé el recurs, també passen a quart.

El nombre d'hores assignades a les matèries/àmbits del PDC es correspon amb el que estableix el Departament d'Ensenyament? Se'n fa una distribució diferent? Per què?

Tenim els tres àmbits que defineix el Departament d'Ensenyament, però quan posem notes ho fem per les matèries de

<p>tercer d'ESO. Això vol dir que intentem fer totes les matèries perquè el programa informàtic de l'expedient dels alumnes ho demana.</p>
<p>Com valora que els alumnes es puguin incorporar al PDC principalment a 4t d'ESO o a partir de 3r d'ESO a proposta de l'equip docent, o que havent cursat 2n d'ESO passi a 3r d'ESO malgrat no estar en condicions de passar i haver repetit algun curs?</p> <p><i>A mi em sembla bé. Si s'ha donat casos d'alumnes d'aula oberta abans de tercer es fa el que es pot per donar-los una sortida. Es trameja com es pot amb la intervenció de les psicopedagogues. De totes maneres també es crea una expectativa perquè alumnes de primer i segon ja pregunten què han de fer per poder entrar al grup d'aula oberta. I a molts d'aquests ja se'ls enganxa a segon amb un precontracte on s'exposa que és un alumne candidat a l'aula oberta, però ha de demostrar que ho aprofitarà. Si a partir d'ara intenta fer deures, no se l'expulsa,... i compleix la normativa, llavors pot tenir opció a l'aula oberta. I sinó, res. A l'aula oberta no s'hi va a no fer res, s'hi va a treballar. Tenim alumnes que ho han fet i han funcionat molt bé.</i></p>
<p>Com valora el perfil de l'alumnat que forma part del PDC?</p> <p><i>És un alumnat que no aprova les matèries al grup ordinari, amb una baixa autoestima amb problemes d'integració a la vida acadèmica. També hi tenen cabuda els alumnes actitudinals, tot i que si no han d'aprofitar-ho no hi entren, però si veuen que ho poden aprofitar, hi entren. El qui encara està a segon i estigui a punt de fer setze anys i no ho aprofitarà, no té sentit que entri a l'aula oberta i als setze anys se'l convida a marxar. Jo no faig cap tria d'alumnes i crec que els psicopedagogues fan una tria molt encertada.</i></p>
<p>Coneix els criteris d'admissió dels alumnes al PDC? Com els valora? Són suficients? Són estrictes?</p> <p><i>Em semblen perfectes, són suficients i flexibles en funció de les necessitats que presenta l'alumnat.</i></p>
<p>Coneix el procediment d'incorporació d'alumnes al PDC? Com el valora?</p> <p><i>Sí, també em sembla molt adequat. Ara a final de curs ja han anat sortint unes propostes de cares al curs que ve. Els tutors amb els equips docents de segon, algun cas de tercer també s'ha fet la proposta i algun de quart també pot entrar. Aquestes propostes es passen a la CAD i si s'aproven es parla amb la família. Si aquesta hi està d'acord, entren. Però no s'obliga ningú a entrar.</i></p> <p>Creu que es fa una bona selecció de l'alumnat del PDC? Per què?</p> <p><i>Sí, molt bé.</i></p>
<p>Quin és el nombre d'alumnes més adequat per al PDC? Per què?</p> <p><i>Quants menys millor, és veritat. Un promig de deu alumnes funciona bé.</i></p> <p>Quants n'hi ha al seu PDC? Com ho valora?</p> <p><i>N'hi ha 11 i per tant ja entra dins l'establert.</i></p>
<p>L'alumnat del PDC participa en algun aspecte del PDC (per exemple, en la tria d'activitats, de continguts, etc.) Com ho valora?</p> <p><i>Sí, però dins la meua matèria. Com que treballa per projectes. Sempre intento treballar projectes relacionats amb el municipi, per exemple, en el cas del turisme. Però sempre són ells que vull que m'aportin idees i coses del seu entorn perquè és la manera de fer-los una mica seu, enganxar-los i tenir en compte els seus interessos.</i></p>
<p>Coneix els criteris que se segueixen per assignar el professorat al PDC? Com els valora?</p> <p><i>No. Jo vaig aprovar les oposicions de tecnologia, vaig veure que hi havia una plaça de diversitat en el centre i vaig venir. No tenia ni idea del què s'estava fent, però estava predisposat a ser tutor de l'aula oberta.</i></p>
<p>Quin perfil creu que ha de tenir un professor que formi part del PDC a nivell de formació, actitud i experiència?</p> <p><i>El professorat ha de voler estar en un grup així. Jo no trobo bé que arribis en un centre, sobretot un substitut, i li diguin que li toca aula oberta. La implicació del professorat és primordial. No pots engagar un projecte i deixar-lo per l'últim interí. Si realment creus en un projecte i el tires endavant, ha de ser gent del centre que ho vulgui fer i participar. Sinó no té sentit. Per mi és més important que es vulgui que una formació o experiència. De fet el més important és tenir un cert datatge i saber quin tipus d'alumnes tindrà en el grup.</i></p> <p>Creu que el professorat, en general, està format per poder impartir docència en un PDC? Per què?</p> <p><i>No massa. Noto que falta estratègies per saber portar a aquests alumnes perquè de seguida destaquen a l'aula ordinària i suposen molt d'enrenou. El primer que es fa és expulsar-los.</i></p>
<p>El centre preveu algun incentiu per què el professorat accepti formar part de l'equip docent del PDC? Quin? Si no n'hi ha cap, quin creu que hauria de ser?</p> <p><i>No. No fa falta.</i></p> <p>Creu que rep el suport i reconeixent de l'equip directiu i professorat per la feina que està fent al PDC? Per què?</p> <p><i>Sí, sí, cap problema. De fet, si ningú ens diu res, vol dir que tot funciona i tothom està content. No ens posen cap problema ni impediment i tot va bé.</i></p> <p>Com creu que veu el professorat del centre als companys que participen al PDC? Per què?</p> <p><i>Bé, molt bé.</i></p>
<p>Creu que l'alumnat del PDC està satisfet amb el professorat que té? Per què?</p> <p><i>En general, jo crec que sí. Perquè se senten molt acollits i molt escoltats. Estan molt ben cuidats i protegits i ens ho agraeixen.</i></p>
<p>Amb quin criteri s'ha establert la periodicitat de reunió de l'equip docent del PDC? Per què?</p> <p><i>Encara que sigui de tecnologia, estic físicament al departament d'orientació. A més, només som tres. Això és una avantatge perquè compartim despatx. Per tant, el contacte és d'hora a hora. Però no tenim cap hora assignada per fer-ho.</i></p>

<p>Creu que és suficient la periodicitat de la reunió de l'equip docent de PDC? Per què? <i>Potser no ens cal perquè estem molt en contacte, al mateix departament, però sí que estaria bé poder-la tenir per poder-nos seure amb calma i només parlar d'aula oberta.</i></p>
<p>Creu que hi ha la coordinació suficient entre orientador educatiu i tutor perquè el PDC funcioni? <i>El departament d'orientació m'ha donat la llibertat d'organitzar-me com vulgui. Si necessito alguna cosa ho demano, però la tutoria de l'aula oberta l'organitzo en funció de com vagi anant el grup setmana rere setmana.</i></p> <p>Com valora la coordinació de l'equip docent del PDC? Per què? <i>Molt bé, tenim molt de contacte. Quan un surt de l'aula, els altres dos ja estem al departament esperant i ens comentem com ha anat, les petites incidències que hagin pogut haver. Aquesta és l'avantatge de només ser tres i tots tres compartint el mateix despatx.</i></p>
<p>Coneix els criteris que s'utilitzen per assignar el tutor al grup de PDC? Quina? Com els valora? <i>Ja t'he comentat que vaig accedir directament com a plaça d'atenció a la diversitat i l'equip directiu m'hi va assignar. Com que ja tenia clar què volia dir estar en un grup així, ja em va estar bé. Per tant, és una confluència de bones intencions i sensacions.</i></p>
<p>Creu que és suficient la dedicació d'una hora de tutoria setmanal amb l'alumnat del PDC? Per què? <i>Sí, tinc l'hora fixa de tutoria, però també faig tutoria a totes les hores que estic amb ells. Per tant, hi dedico els moments que facin falta. Tampoc crec que hi hagués d'haver més temps perquè la tutoria també és bo fer-la barrejada amb la matèria que sigui. Per dir-ho d'una altra manera, és una tutorització integrada a totes les hores d'institut.</i></p>
<p>La tutoria del PDC segueix les directrius del PAT del centre? Hi ha establert alguna coordinació? Com ho valora? <i>No segueixo cap pla d'acció tutorial, sinó que parlem molt del que va sorgint al dia a dia. És un sistema que m'hi sento còmode i em funciona.</i></p> <p>Si l'alumnat del PDC participa en la tutoria dels grups ordinaris, els tutors es coordinen? Com és? <i>No, l'alumnat no participa de la tutoria dels grups de referència.</i></p>
<p>Quin tipus d'activitats es treballen a tutoria? Per què? <i>A tutoria treballem resolució de conflictes, incidències, seguiment dels tallers i donar informacions vàries del centre. Com que en el grup també hi ha els alumnes de quart, també fem el seguiment de les empreses perquè m'interessa que els de tercer vagin sentint les experiències dels de quart a les empreses. És una manera que els de tercer vagin veient que l'opció de quart els pot ser interessant.</i></p>
<p>Com s'estableix la comunicació amb la família? Com ho valora? <i>A l'inici de curs faig una reunió amb tots per conèixer-los una mica i si és del curs anterior comentar com els hi anat l'estiu i valorar els canvis que hi hagin pogut haver. A partir d'aquí ens anem veient un cop per trimestre per comentar notes i, si en algun cas cal, parlem més sovint per telèfon.</i></p> <p>Es demana algun tipus de compromís/responsabilitat a les famílies i alumnes per entrar a formar part del PDC? Si és així, quin és? com ho valora? <i>Sí, els pares són els qui signen el contracte pedagògic. També volem que vinguin i mostrin un suport i interès. Els pares solen venir quan els truques. Ara, una cosa és el que et diuen i l'altra és el que fan a casa i això és difícil de gestionar.</i></p>
<p>Hi ha alguna metodologia establerta en el PDC per exemple projectes interdisciplinaris, treball cooperatiu, incorporació de les TIC/TAC (llibres digitals, moodle, PDI, entorns virtuals, ...)? Quin? Com la valora? <i>La proporció que treballen és adequada. Treballem molts aspectes pràctics. De fet, al tenir-los moltes hores, no tenim un horari fixat del que toca fer cada hora i això em permet molta mobilitat d'activitats diferents, ja siguin teòriques o pràctiques. També fem exposicions orals, activitats on-line, processadors de textos.</i></p>
<p>Hi ha algun recurs a destacar en el PDC per exemple, llibres de text, digitals, espais virtuals,...? Quin? Com el valora? <i>Treballem amb alguns llibres de text, fotocòpies. També anem a l'aula d'ordinadors (fem activitats on-line, processadors de textos, fem servir el moodle). No treballem llibres digitals. Els alumnes no tenen ordinadors per una qüestió econòmica (hi ha realitats molt dures).</i></p> <p>Hi troba a faltar algun tipus de recurs? Quin? Per què? <i>No en trobo a faltar cap, estan bé. De totes maneres si l'aula tingués una pissarra digital, segurament la faria servir, però bé, faig servir el projector i ja està. Crec que els recursos van en funció de la comoditat del professor. Perquè després domina més l'aula, l'important és que el professor es trobi còmode.</i></p>
<p>Com es consensuen els criteris generals i específics del PDC? Com ho valora? <i>Els criteris d'avaluació són els que hi ha establerts a la programació. On els continguts actitudinals i procedimentals tenen un pes important. Aquí també s'hi afegeix que se'ls avalua l'assistència (aspecte que no es té en compte als grups ordinaris) que compta com a nota. És un percentatge petit que si no venen o falten molt aquesta puntuació ja no la tenen.</i></p> <p><i>No hi ha limitacions en les notes. No fa falta perquè ells mateixos ja presenten prou mancances perquè surtin notes ajustades. Si traguessin notables i excel·lents els tornariem al grup ordinari. En l'àmbit pràctic sí que hem posat excel·lents perquè hi ha alumnes que són excel·lents treballadors.</i></p> <p>Els criteris d'avaluació són iguals per a tots els alumnes del PDC? Com ho valora? <i>Els percentatges s'apliquen a tots igual. És a dir, d'entrada tots s'avaluen amb les mateixes condicions. A vegades, en funció del cas, ens cal ajustar-nos.</i></p> <p>Creu que aquests criteris d'avaluació són adequats per tot l'alumnat? Per què? <i>Sí, i tant perquè els hem fet nosaltres i els hem anat ajustant cada any.</i></p>

L'avaluació de l'alumnat del PDC es fa en base als criteris generals i/o específics? Per què?

Sí, als alumnes se'ls expliquen tots els criteris reflectits a les programacions i és el que seguim.

En l'elaboració d'aquests criteris, hi intervé tot el claustre i/o equip docent del PDC? Com ho valora?

Aquests criteris els fem nosaltres, l'equip docent i ningú ens discuteix res perquè l'aula oberta funciona. Els alumnes que portaven problemes a classe, ara els veuen a l'aula oberta i també per algun passadís de manera normalitzada. Els veuen bé, fent feina de manteniment pel centre, potser arriben tard algun dia. Però la gent veu que hi ha hagut un gran canvi espectacular, per tant, entenc que si no diuen res vol dir que veuen que aquests treballen bé i no ens diuen ni qüestionen res i tampoc ens posen pals a les rodes. Si algú pregunta li expliquem que tenim una programació, uns criteris d'avaluació i l'alumne ha complert en el que li demanàvem i, per tant, considerem que funciona i es mereix l'aprovat.

L'alumnat del PDC participa en algun aspecte de l'avaluació a l'hora d'establir criteris d'avaluació? Com ho valora?

No, nosaltres els definim i els expliquem. Ho accepten sense cap inconvenient.

Creu que el PDC aconsegueix la finalitat per la qual es va proposar? Per què? Com ho valora?

Sí, però no en tots els casos. També n'hi ha alguns que arriben a entrar en algun cicle formatiu que no sigui gaire tècnic. Sí que tenen dificultats i han de fer un sobreesforç del que estaven acostumats a fer, però ho aconsegueixen.

Què és el que destaca de positiu d'aquest PDC?

Doncs que hi ha grans canvis en els alumnes i se'ls obre una oportunitat.

Creu que el PDC funciona? Per què?

Sí, la prova està en què el centre confia en nosaltres, sinó no ens donaria tantes hores.

Creu que hi ha algun aspecte millorable en el PDC? Quin? Per què?

Possiblement hi ha aspectes a millorar perquè tot és millorable. Potser ser més estricte durant el curs per evitar coses al finals de curs, però també és complicat per la dinàmica que s'estableix, és difícil. Però sempre se n'aprèn de cares a pròxims cursos.

Trobo a faltar el que hi havia al centre quan vaig entrar al centre. La part pràctica els ho feien uns monitors pagats per l'ajuntament. Arrel de les retallades d'aquests monitors, vuit hores de taller les estic fent jo. Per tant, també depèn una mica de la meua bona voluntat que el taller funcioni i m'he adaptat a les necessitats del centre.

6.1.4. TRANSCRIPCIÓ ENTREVISTA A1(1)

DATA: Dimecres, 28 de maig de 2014

Per aquest curs, si un alumne com tu forma està al PDC és perquè pugui millorar els seus resultats acadèmics, millori la seva confiança personal i se senti més integrat al centre. Creus que ho aconseguiràs en tots els aspectes? En quins sí i quins no? Per què?

Crec que sí, perquè a la classe normal no funcionava. Els meus resultats aquí han millorat. Aquest any vinc més a gust. L'any passat feia campana. Aquest any vinc perquè som una classe més petita i jo sóc molt vergonyós i estem més units. A més, estic aprofitant el temps i l'aula oberta serveix per algo. També vinc perquè fem altres coses.

Creus que estar al PDC t'ajudarà a obtenir el graduat? En quin sentit? Per què?

Jo ja no aconseguiré el graduat perquè he d'anar a un PQPI/PFI. I llavors em trauré el graduat a l'escola d'adults.

Fas alguna matèria amb companys que no formen el grup de PDC? T'agrada? Per què?

No, no en fem cap.

Quan temps creus que pots estar en aquest grup? Per què?

De moment hi porto un any. Jo voldria seguir, però hauré d'anar al PQPI/PFI perquè ja faré els 16 anys.

En quin curs/edat vas entrar a formar part del PDC? Saps per què va ser en aquell moment?

He entrat aquest curs, a tercer d'ESO i tinc quinze anys. Vaig entrar perquè a l'aula normal no funcionava i no venia a classe.

Creus que és important que hi hagi menys alumnes al PDC que al grup ordinari? Alguna avantatge i/o inconvenient? Per què?

Jo crec que sí perquè es treballa millor. No trobo cap inconvenient, tot em sembla bé.

Alguna vegada has participat amb el professorat a l'hora de triar continguts i/o activitats a fer a l'aula? Com ho valora?

No, però a vegades he proposat anar a l'hort.

Trobes que hi ha diferències entre el professorat del PDC i el de fora? Quines diferències hi veus? Quin t'agrada més i per què?

Sí, hi ha diferències perquè quan preguntes et fan cas i intenten ajudar-te.

Creus que els professors es dediquen a treballar amb tu els coneixements teòrics i pràctics per igual? Explica-ho.

Ho treballem una mica tot, però fem coses més pràctiques.

Estàs content d'estar al PDC? Per què?

Sí, bastant.

Creus que has perdut alguna cosa pel fet d'estar al PDC?

No, res.

Et relaciones igual amb els companys del PDC com amb els companys de l'aula ordinària? Per què?

Sí, igual que abans. Ens preguntem com ens va.

Creus que es dedica prou temps a la tutoria durant la setmana?

<p><i>Treballem una hora i ja està bé perquè a vegades també parlem de coses quan no és tutoria.</i></p>
<p>Com valores la tutoria del PDC? <i>Sí, ja m'agrada.</i></p> <p>Com valores les activitats de tutoria al PDC? <i>Em sembla bé.</i></p> <p>Si fas tutoria amb el grup ordinari, com valores les activitats que feu? <i>No fem classe amb els altres companys.</i></p> <p>El centre et demana alguna responsabilitat/compromís per entrar a formar part del PDC? Quins? Com ho valores? <i>Sí, un contracte. Ens hem de comprometre a venir tots els dies i no liar-la. Em sembla bé i el compleixo.</i></p>
<p>Creus que el teu tutor es reuneix amb freqüència amb la teva família? Per què? <i>Sí, cada trimestre.</i></p> <p>Creus que quan el tutor es reuneix amb la teva família ho fan per parlar de temes importants/interessants? Per què? <i>Sí, perquè parlen de coses bones sobre mi. També perquè els meus pares saben el que faig.</i></p> <p>Creus que el teu tutor té una bona comunicació amb la teva família? Per què? <i>Sí, sí. Hi ha bon rotllo.</i></p>
<p>De quina manera treballes al PDC, per exemple, fas projectes, treballes en grup/individualment,...? <i>Treballem coses pràctiques i després a les matèries és molt semblant al que fèiem al grup normal. A mi, ja em sembla bé.</i></p> <p>Creus que aquestes estratègies t'ajuden a aprendre millor? Per què? <i>Sí, ja em va bé perquè al grup ordinari no "m'enterava" de res.</i></p> <p>En el PDC es treballa de manera diferent a quan estaves en el grup ordinari? Per què? <i>Sí, sobretot en l'àmbit pràctic.</i></p>
<p>Amb quins recursos treballes al PDC, per exemple, llibres de text, digitals, moodle, PDI, entorns virtuals,...? <i>Sí, fem servir llibres, fotocòpies. De l'ordinador treballem el moodle i activitats de pàgines web. També fem escrits que ens demanen els professors.</i></p> <p>Creus que aquests recursos t'ajuden a aprendre millor? Per què? <i>Sí, perquè ara entenc més coses.</i></p> <p>Hi trobes a faltar algun tipus de recurs? Quin? Per què? <i>No, ja fem servir moltes coses.</i></p>
<p>El PDC té criteris d'avaluació per a la teva evolució dels aprenentatges, els coneixes? Com els valores? Si hi ha alguna limitació en les notes, com ho valores? <i>Sí, em demanen fer el mínim. No hi ha límits, però jo no trec bones notes. Hi ha companys que treuen més bones notes i ja em sembla bé.</i></p> <p>Coneixes el que has de fer per aprovar les matèries del PDC? Què te'n sembla? Si hi ha alguna limitació en les notes, com ho valores? <i>Sí, ens ho expliquen tots bé. Em sembla bé.</i></p> <p>Coneixes el que has de fer per matèries pendents de cursos anteriors? Què te'n sembla? <i>Tinc matèries per recuperar i farem un examen.</i></p> <p>Creus que la teva actitud de treball, hàbits de treball i comportament és adequada al PDC? <i>Jo penso que sí.</i></p> <p>Com afecta la teva actitud i comportament a l'avaluació de les matèries? <i>Bé, em porto bé a classe i faig el que puc.</i></p> <p>Creus que els professors del PDC tenen en compte les teves dificultats quan avaluen? <i>Sí, si no hi tinguessin en compte no aprovaria gaire.</i></p> <p>Estàs content amb els resultats que has obtingut fins ara al PDC? Per què? Si et sembla que cal, concreta també en quines matèries/àmbits sí i en quins no. <i>Sí, perquè si no estigués aquí ho suspendria tot. Ara només en suspenc tres.</i></p> <p>T'importa treure bones notes? Per què? <i>Sí i tant. Perquè com més bones notes millor per mi.</i></p> <p>Creus que als teus pares els interessa els teus resultats acadèmics? Per què? Què et diuen? <i>Sí, em diuen que molt bé. Abans em fotien la bronca.</i></p>
<p>En algun moment se t'ha preguntat com hauria de ser l'avaluació que fa els professors als alumnes del grup? Què te'n sembla? <i>No, mai.</i></p>
<p>Creus que al PDC estàs aconseguint el que et van proposar quan hi vas entrar? Per què? Com ho valores? <i>Sí, perquè intento treure'm l'ESO. Abans deia que m'ho volia deixar i ara he canviat d'opinió.</i></p> <p>Què és el que més t'agrada del PDC? Per què? <i>L'àmbit pràctic, el de treballar. Anar a l'hort i arreglar coses per l'institut.</i></p> <p>Què és el que menys t'agrada del PDC? Per què? <i>M'agrada tot.</i></p> <p>Hi ha algun aspecte del PDC que canviaries, trauries, afegiries? Quin? Per què? <i>No, tot em sembla bé.</i></p>

6.1.5. TRANSCRIPCIÓ ENTREVISTA A2(1)

DATA: Dimecres, 28 de maig de 2014

<p>Per aquest curs, si un alumne com tu forma està al PDC és perquè pugui millorar els seus resultats acadèmics, millori la seva confiança personal i se senti més integrat al centre. Creus que ho aconseguiràs en tots els aspectes? En quins sí i quins no? Per què?</p> <p><i>Yo creo que sí porque he mejorado.</i></p> <p>Creus que estar al PDC t'ajudarà a obtenir el graduat? En quin sentit? Per què?</p> <p><i>Sí, porque si sigo así puedo aprobar, puedo hacerlo.</i></p>
<p>Fas alguna matèria amb companys que no formen el grup de PDC? T'agrada? Per què?</p> <p><i>No, no vamos con ellos.</i></p>
<p>Quan temps creus que pots estar en aquest grup? Per què?</p> <p><i>Puedo estar aquí hasta los dieciséis, hasta cuarto (dos anys). Pero si me porto mal ya no.</i></p>
<p>En quin curs/edat vas entrar a formar part del PDC? Saps per què va ser en aquell moment?</p> <p><i>He entrado este año, en tercero. Yo tenía que ir al grupo normal, pero llamaron a mi padre que tenía que ir a l'aula oberta porque no hacía los deberes.</i></p>
<p>Creus que és important que hi hagi menys alumnes al PDC que al grup ordinari? Alguna avantatge i/o inconvenient? Per què?</p> <p><i>Para mí mejor menos porque si hay más dudas y somos menos hay más atención.</i></p>
<p>Alguna vegada has participat amb el professorat a l'hora de triar continguts i/o activitats a fer a l'aula? Com ho valores?</p> <p><i>Sí, yo también propongo cosas como ir al huerto, a regar o hacer algún mantenimiento.</i></p>
<p>Trobes que hi ha diferències entre el professorat del PDC i el de fora? Quines diferències hi veus? Quin t'agrada més i per què?</p> <p><i>Un poco sí, no están tan encima, estoy más tranquilo, nos dejan más tiempo para hacer las cosas y esto me gusta.</i></p> <p>Creus que els professors es dediquen a treballar amb tu els coneixements teòrics i pràctics per igual? Explica-ho.</p> <p><i>A lo largo del curso hemos trabajado cosas más prácticas pero también hacemos teoría.</i></p> <p>Estàs content d'estar al PDC? Per què?</p> <p><i>Sí, mucho.</i></p> <p>Creus que has perdut alguna cosa pel fet d'estar al PDC?</p> <p><i>No, no.</i></p> <p>Et relaciones igual amb els companys del PDC com amb els companys de l'aula ordinària? Per què?</p> <p><i>Sí, tengo los mismos.</i></p>
<p>Creus que es dedica prou temps a la tutoria durant la setmana?</p> <p><i>Sí, con una hora es suficiente porque somos pocos y hay tiempo para todos.</i></p>
<p>Com valores la tutoria del PDC?</p> <p><i>A mí me gusta mucho como lo hace el tutor.</i></p> <p>Com valores les activitats de tutoria al PDC?</p> <p><i>Sí, sí, también.</i></p> <p>Si fas tutoria amb el grup ordinari, com valores les activitats que feu?</p> <p><i>No vamos con ellos a tutoría.</i></p> <p>El centre et demana alguna responsabilitat/compromís per entrar a formar part del PDC? Quins? Com ho valores?</p> <p><i>Sí, con esto me comprometo a ser puntual, a ir a clase. Me parece bien el contrato y lo cumplo más o menos.</i></p>
<p>Creus que el teu tutor es reuneix amb freqüència amb la teva família? Per què?</p> <p><i>No se reúnen porque mis padres no tienen tiempo y como voy bien no es necesario. Igual alguna vez han hablado por teléfono.</i></p> <p>Creus que quan el tutor es reuneix amb la teva família ho fan per parlar de temes importants/interessants? Per què?</p> <p><i>Sí, igual han hablado y el tutor le dice que voy bien. Luego mi padre me apoya y me dice que siga así.</i></p> <p>Creus que el teu tutor té una bona comunicació amb la teva família? Per què?</p> <p><i>Sí, sí.</i></p>
<p>De quina manera treballes al PDC, per exemple, fas projectes, treballes en grup/individualment,...?</p> <p><i>Trabajamos en grupo y solos en el huerto y haciendo mantenimiento. En clases solos.</i></p> <p>Creus que aquestes estratègies t'ajuden a aprendre millor? Per què?</p> <p><i>Sí, ya me están bien.</i></p> <p>En el PDC es treballa de manera diferent a quan estaves en el grup ordinari? Per què?</p> <p><i>Es muy parecido, pero me gusta más porque entiendo más cosas.</i></p>
<p>Amb quins recursos treballes al PDC, per exemple, llibres de text, digitals, moodle, PDI, entorns virtuals,...?</p> <p><i>Tenemos libros, fotocopias y vamos a la sala de ordenadores. Trabajamos el moodle, escribimos textos, hacemos actividades con el ordenador.</i></p> <p>Creus que aquests recursos t'ajuden a aprendre millor? Per què?</p> <p><i>Sí, me gusta.</i></p> <p>Hi trobes a faltar algun tipus de recurs? Quin? Per què?</p>

No.
<p>El PDC té criteris d'avaluació per a la teva evolució dels aprenentatges, els coneixes? Com els valores? Si hi ha alguna limitació en les notes, com ho valores? <i>Sí, lo dicen en clase. Podemos sacar excelentes, pero yo no los saco.</i></p> <p>Coneixes el que has de fer per aprovar les matèries del PDC? Què te'n sembla? Si hi ha alguna limitació en les notes, com ho valores? <i>Sí. Ya me parecen bien.</i></p> <p>Coneixes el que has de fer per matèries pendents de cursos anteriors? Què te'n sembla? <i>Sí, bien.</i></p> <p>Creus que la teva actitud de treball, hàbits de treball i comportament és adequada al PDC? <i>A veces sí y a veces no.</i></p> <p>Com afecta la teva actitud i comportament a l'avaluació de les matèries? <i>A veces estoy un poquito cansado y no hago mucho porque igual no he dormido bien.</i></p> <p>Creus que els professors del PDC tenen en compte les teves dificultats quan avaluen? <i>Sí, supongo.</i></p> <p>Estàs content amb els resultats que has obtingut fins ara al PDC? Per què? Si et sembla que cal, contreta també en quines matèries/àmbits sí i en quins no. <i>Sí, porque antes me quedaban más. Los dos primeros trimestres las he aprobado todas.</i></p> <p>T'importa treure bones notes? Per què? <i>Sí, claro, me siento mejor.</i></p> <p>Creus que als teus pares els interessa els teus resultats acadèmics? Per què? Què et diuen? <i>Sí, porque antes me castigaban y ahora no. Ahora me apoyan más.</i></p>
<p>En algun moment se t'ha preguntat com hauria de ser l'avaluació que fa els professors als alumnes del grup? Què te'n sembla? <i>No, no.</i></p>
<p>Creus que al PDC estàs aconseguint el que et van proposar quan hi vas entrar? Per què? Com ho valores? <i>Sí, porque lo que he hecho ha servido de algo.</i></p> <p>Què és el que més t'agrada del PDC? Per què? <i>Que hacemos prácticas, nos movemos por el instituto y voy aprendiendo también.</i></p> <p>Què és el que menys t'agrada del PDC? Per què? <i>No, todo está bien.</i></p> <p>Hi ha algun aspecte del PDC que canviaries, trauries, afegiries? Quin? Per què? <i>Nada porque lo que hacen, lo hacen bien.</i></p>

6.2. C2

6.2.1. DC2

CARACTERÍSTIQUES FORMALS DEL PDC

Modalitat:	A ☒ B ☐
El document forma part de:	<p>Pla d'atenció a la diversitat ☒</p> <p>Pla anual de centre ☐</p> <p>Projecte educatiu de centre ☐</p> <p>Altres: _____</p>
<p>En el document apareix qui l'elabora i coordina?</p> <p>En cas afirmatiu, qui és?</p>	<p>Sí ☒ No ☐</p> <p>Caps de departament didàctics i caps d'estudis (coordinador). ☐</p> <p>Professorat que imparteix docència, departament d'orientació i tutor (coordinador) del programa. ☒</p> <p>Altres: _____</p>
<p>En el document consta que l'alumnat forma un grup específic?</p> <p>En cas afirmatiu, quantes hores?</p>	<p>Sí ☒ No ☐</p> <p>26 hores</p>
En el document es reflecteix que l'alumnat s'integra en	Sí ☒ No ☐

algun grup ordinari?	
En cas afirmatiu, quin grup? Quantes hores?	Tercer d'ESO. 4 hores a la setmana.
Consta un informe adreçat al Departament d'Ensenyament del nombre d'alumnat que cursa el programa i els recursos necessaris? En cas afirmatiu, en què consisteix?	Sí ☐ No ☒ _____ _____
En el document hi figuren els principis pedagògics, metodològics i organització?	Sí ☐ No ☒
En el document s'hi especifiquen els criteris i procediments d'assignació d'alumnat al programa?	Sí ☒ No ☐
En el document es concreten els criteris organitzatius (agrupament d'alumnat, espais, horaris i utilització de recursos materials)?	Sí ☒ No ☐ El PDC és previst pels alumnes de tercer i també pels de quart d'ESO. Els de tercer fan tallers al centre (modalitat A) i els de quart (modalitat B) van a empreses dos dies a la setmana. Els alumnes es distribueixen en un sol grup amb el seu corresponent professor tutor.
Les matèries del programa s'organitzen en:	Matèries ☒ Àmbits ☒
(opcional, en funció de la resposta anterior) En el document hi consten les programacions didàctiques de les matèries del grup específic? En cas afirmatiu, quines hi ha?	Sí ☒ No ☐ Llengua catalana i castellana, llengua anglesa, matemàtiques, ciències socials, educació física, visual i plàstica.
(opcional, en funció de la resposta anterior) En el document hi consten les programacions didàctiques dels àmbits del grup específic? En cas afirmatiu, quines hi ha?	Sí ☒ No ☐ Àmbit tecnocientífic
En el document hi apareixen les programacions de les matèries optatives del grup específic? En cas afirmatiu, quines són?	Sí ☐ No ☒ _____ _____
En el document hi consten les orientacions per a l'acció tutorial? En cas afirmatiu, quines són?	Sí ☐ No ☒ _____ _____
En el document s'hi reflecteixen els criteris d'acreditació per a l'alumnat? En cas afirmatiu, quins són?	Sí ☐ No ☒ _____ _____
En el document hi consten els criteris i procediments per l'avaluació i revisió propis del programa? En cas afirmatiu, quins són	Sí ☐ No ☒ _____ _____
Hi ha la memòria anual del programa? En cas afirmatiu, en què consisteix?	Sí ☐ No ☒ _____

Hi ha un informe del progrés de l'alumnat del programa? En cas afirmatiu, quina informació recull?	Sí ☐ No ☒
Hi ha una valoració del programa i/o propostes de modificació? En cas afirmatiu, quines són?	Sí ☐ No ☒

CARACTERÍSTIQUES DE CONTINGUT DEL PDC

En el document s'especifica la finalitat del programa? En cas afirmatiu, quina és?	Sí ☒ No ☐ Mantenir la motivació de l'alumnat per assolir les competències bàsiques i obtenir el graduat en educació secundària.
En el cas que en el document s'hi trobi la programació de les matèries del grup específic, en què consisteix?	<ul style="list-style-type: none"> - Objectius per àrea: (de cadascun es defineixen actuacions) <ul style="list-style-type: none"> • Llengua catalana i castellana: expressió oral, expressió escrita, comprensió oral, comprensió escrita, conceptes gramaticals, llenguatge plàstic, iconogràfic i d'ús mediàtic. • Matemàtiques: càlcul, resolució de problemes, mesura, geometria, tractament de la informació • Ciències socials: interpretació espacial, història i territori, pensament crític. • Educació física: Conceptual, procedimental i actitudinal. • Visual i plàstica. La percepció visual, tècniques i procediments artístics, el color, la representació, geometria plana, sistemes de representació, la figura humana, imatge publicitària, imatge tecnològica, el disseny. - Continguts - Metodologia - Criteris i instruments d'avaluació - Recursos materials
En el cas que en el document s'hi trobi la programació de l'àmbit lingüísticosocial, en què consisteix?	(No hi és)
En el cas que en el document especifiqui la programació de l'àmbit científicotecnològic, en què consisteix?	Àmbit tecnocientífic: salut, medi ambient, química, física, coneixements d'objectes quotidians.
En el cas que en el document especifiqui la programació de l'àmbit pràctic, en què consisteix?	(No hi és)
En el cas que en el document especifiqui la programació de la llengua estrangera, en què consisteix?	Llengua anglesa: Expressió i comprensió oral, expressió i comprensió escrita, expressió oral.
En el cas que en el document especifiqui les programacions que el grup específic cursa matèries amb el grup ordinari, quines són?	(No hi és)
En el document hi apareix alguna hora de tutoria amb el grup ordinari?	Sí ☐ No ☒

En cas afirmatiu, quantes hores?	_____
En el document hi apareix el temps de permanència al grup específic? En cas afirmatiu, quants cursos?	Sí ☐ No ☒ 1 curs ☐ 2 cursos ☐ Altres: _____
En el document hi consta la distribució de les trenta hores lectives setmanals? En cas afirmatiu, com es distribueixen en els diferents àmbits/matèries del currículum?	Sí ☐ No ☒ _____ _____
En el document hi consten els criteris sobre quan els alumnes poden entrar a formar part del PDC? En cas afirmatiu, quins són?	Sí ☐ No ☒ _____ _____
En el document es caracteritza el perfil de l'alumnat? En cas afirmatiu, quin és?	Sí ☒ No ☐ El PDC pretén donar resposta a: - Alumnes absentistes. - Alumnes amb greus retards d'aprenentatge. - Alumnes amb necessitats educatives socials i/o personals molt greus. - Alumnes que manifesten problemes de conducta en general. - Alumnes desmotivats que han decidit, de manera sistemàtica, que no volen treballar a l'aula. - Alumnes amb problemes de consum, addicions,...
En el document es concreten els criteris d'admissió? En cas afirmatiu, quins són?	Sí ☐ No ☒ _____ _____
En el document s'especifica el procediment d'incorporació de l'alumnat? En cas afirmatiu, quin és?	Sí ☒ No ☐ Les propostes d'alumnes que han de seguir aquest projecte les faran les juntes d'avaluació a final de curs, per fer-la el curs vinent, o els Equips Docents quan es vol iniciar en el mateix curs. La CAD seleccionarà els alumnes, tot elaborant un ordre de prioritats.
En el document hi consta la ràtio d'alumnat? En cas afirmatiu, quina és?	Sí ☒ No ☐ El projecte està format per 15 alumnes de 3r.
En el document hi consta algun aspecte/criteri de participació de l'alumnat pel que fa a la tria d'activitats, continguts, etc.? En cas afirmatiu, quins són?	Sí ☐ No ☒ _____ _____
En el document es detallen els criteris d'assignació del professorat? En cas afirmatiu, quins són?	Sí ☐ No ☒ (Hi consta el nom dels professors, però no el criteri d'assignació)
En el document s'apunta la periodicitat i el nombre d'hores de reunió de l'equip docent? En cas afirmatiu, quina és la periodicitat i el nombre	Sí ☒ No ☐ Reunió d'una hora a la setmana

hores?	
En el document es presenta el criteri d'assignació del tutor del programa? En cas afirmatiu, quin és?	Sí ☐ No ☒ _____ _____
En el document hi consta el nombre d'hores de tutoria del PDC? En cas afirmatiu, quantes n'hi ha?	Sí ☐ No ☒ _____ _____
En el document es mostren les activitats pròpies de la tutoria específica del programa? En cas afirmatiu, quines són?	Sí ☐ No ☒ _____ _____
En el document es recull algu tipus de contracte didàctic que es demani a l'alumnat per formar part del grup? En cas afirmatiu, quines són les clàusules?	Sí ☐ No ☒ _____ _____
En el document es reflecteix el procediment d'informació a les famílies? En cas afirmatiu, quin és?	Sí ☐ No ☒ _____ _____
En el document s'apunta la metodologia que es treballa. Per exemple projectes interdisciplinaris, treball cooperatiu, incorporació de les TIC/TAC (llibres digitals, moodle, PDI,...)? En cas afirmatiu, quina és ?	Sí ☒ No ☐ Organitzar de manera globalitzada els aprenentatge bàsics i fonamentals de diverses àrees amb una metodologia més pràctica i activitats més funcionals i manipuladores. Utilitzar les TIC com a eina d'aprenentatge en totes les àrees. Fomentar el treball cooperatiu. Reforçar l'atenció personalitzada per potenciar l'autoestima i proporcionar orientació escolar i laboral.
En el document hi consten els recursos de què es disposen. Per exemple, llibres de text, digitals, espais virtuals,...? En cas afirmatiu, quins són?	Sí ☒ No ☐ Llibres de text (editorials diverses), portal edu365, internet a l'aula, audiovisuals.
En el document hi apareixen els criteris generals i específics d'avaluació de l'alumnat? En cas afirmatiu, quins són?	Sí ☒ No ☐ Els criteris a seguir en tot procés d'avaluació són: - Avaluació contínua, basada en l'observació sistemàtica al llarg de tot el procés que dura el projecte. - Avaluar l'alumne en funció del seu propi progrés i dels objectius que ens proposem. Així doncs, pot succeir que l'alumne no assoleixi els objectius proposats però que hagi fet una bona evolució, la qual cosa requereix una avaluació molt positiva de l'alumne i el seu esforç. Les qualificacions podran oscil·lar entre: insuficient, suficient i bé.
En el document es detallen els criteris de recuperació de l'alumnat?	Sí ☐ No ☒ _____

En cas afirmatiu, quins són?	_____
En el document es concreten els criteris de repetició - promoció de l'alumnat?	Sí ☐ No ☒
En cas afirmatiu, quins són?	_____
En el document hi consta els criteris de titulació de l'alumnat?	Sí ☐ No ☒
En cas afirmatiu, quins són?	_____

6.2.2. TRANSCRIPCIÓ ENTREVISTA O2

DATA: Dimecres, 4 de juny de 2014

Coneix per què el centre es va plantejar organitzar el PDC?

Tot va començar al 1998 amb les UAC¹⁷. Quan ens va arribar una carta del Departament d'Ensenyament que ens convidava a una xerrada on ens explicaria un nou projecte que tenien ganes de tirar endavant. Hi vaig anar amb el professor de tecnologia. Ens van dir que si teníem ganes i necessitat de tirar-ho endavant ens donarien facilitats. Ens ho vàrem plantejar i ens va semblar bé fer-ho perquè teníem tot un seguit d'alumnes amb una problemàtica conductual i social molt important al darrera. Amb el que ens varen donar i després amb el que vàrem anar demanant hem arribat fins ara. Ens van demanar un document teòric i el centre va demanar un professor més, d'atenció a la diversitat, que fos un mestre que tingués ganes de passar a secundària i que treballés aspectes pràctics, de taller, que treballés manualitats, fusteria. Entre tots tres, vàrem començar aquell el projecte UAC atenent 7-8 alumnes conductuals en què vàrem veure que un projecte així els podria anar bé. Eren alumnes de 3r i 4t, barrejats.

Creu que era necessari plantejar aquest tipus de programa?

Sí, el recurs era per atacar una problemàtica conductual. Els alumnes anaven d'expulsió en expulsió i això ens va semblar un bon invent. Així vàrem començar. En el temps el motiu de formar part al programa s'ha anat adaptant i també ha estat motiu de discussió en el claustre. Perquè hi havia posicions diverses, si atendre els de conducta o els de dificultats d'aprenentatge. Ha acabat sent un sac, però al principi de curs sempre intentem prioritzar i definir des de la CAD si és una aula oberta més conductual o més d'aprenentatge. Però és difícil poder-ho mantenir. Moltes vegades passa que es decanta més cap a una banda o altra, però es barreja.

Tot va començar com una prova i amb el temps ho hem anat veient com una necessitat. Des de la teoria, la part més pedagògica, tot et fa pensar que no és la més correcta. Però al dia a dia, veus que pels alumnes tot és tan diferent, que la millora que fan no s'hauria produït a l'aula ordinària. Perquè si els nanos s'han de passar 10 dies a casa i llavors 20 dies més i així anar fent, prefereixo que hi hagi aula oberta.

A mig termini, si un alumne forma part del PDC és perquè pugui millorar els seus resultats acadèmics, millori la seva confiança personal i se senti més integrat al centre. Creu que és una mesura adequada per aconseguir-ho? Per què?

Sí, i tant és clar. La pastanaga és el graduat. Llavors, pel camí es treballen aspectes més personals de cadascú, ja sigui les seves habilitats bàsiques, millorar l'autoestima. Podem estar fent hort, fent polseres, macramé,... però a l'aula es treballen continguts teòrics, continguts curriculars els més ordinaris possible. L'objectiu és aprovar, entrar en un cicle formatiu o PQPI/PFI. Amb els alumnes amb greus dificultats d'aprenentatge ens plantejem que aprenguin el màxim possible i llavors els anem encaminant als PQPI/PFI. Intentem convèncer a tots aquests alumnes de la manera que sigui perquè tirin endavant.

La finalitat última del PDC és que els alumnes puguin assolir un graduat en educació secundària, creu que és una mesura adequada per aconseguir-ho? Per què?

Sí i tant. Perquè sinó tots aquests alumnes amb aquestes problemàtiques al darrera quedarien tots a la cuneta.

Creu que hi hauria altres mesures per aconseguir-ho? Quines?

Ara per ara és la que ens funciona i millor ens va.

Creu que la distribució de les matèries en àmbits que proposa el Departament d'Ensenyament és adequada? Per què?

Està bé en l'àmbit pràctic, però com que estem dins d'un sistema determinat per matèries és difícil portar-ho.

El PDC del centre segueix aquesta distribució? Per què?

¹⁷ A l'inici del curs 97/98 el Departament d'Ensenyament va crear les unitats d'adaptació del currículum, conegudes pel nom d'UAC. Aquestes unitats eren un recurs educatiu d'atenció a la diversitat en l'educació secundària obligatòria (ESO). Estaven situades dins les dependències del centre a càrrec de professorat específic. La tipologia de l'alumnat que assistia a aquesta agrupació era representat per aquells qui no s'adaptaven al context escolar, ja sigui pel compliment de les normes com en l'aprenentatge. La normativa també establí que havien de ser alumnes de segon cicle de l'ESO (3r i 4t). Aquests alumnes també compartien activitats amb els alumnes del seu grup de referència per tal de no perdre la seva identitat d'origen. La metodologia de les UACs combinava els aprenentatges teòrics amb tasques manipulatives on l'alumnat podia comprovar l'aplicació dels continguts treballats.

<p><i>De manera indirecta ja treballem per àmbits perquè fem diverses matèries alhora i pots estar treballant dos i tres matèries en una sola activitat. Un dia, a la classe de català fent el subjecte i el predicat, els musulmans de la classe van començar a explicar el ramadà. Mica a mica, la resta s'hi van anar interessant i hi va haver un diàleg molt interessant. Tot va ser improvisat, sense forçar res i va resultar molt enriquidor. Així, en aquella hora vàrem estar fent català i ciències socials. Vaig sortir molt satisfeta. Però nosaltres treballem per matèries. És el més semblant a l'aula ordinària i els alumnes se senten millor. Com que van amb altres grups a fer optatives, llavors necessiten saber quina matèria fan a cada hora, necessiten tenir un ordre. En el butlletí de notes tot surt per matèries. Ells volen que sigui el més igual que els altres, són tant dispersos que els hi va molt bé i els fa falta una línia clara de treball. Programar amb aquests alumnes resulta molt difícil.</i></p>
<p>Si els alumnes del PDC cursen alguna matèria amb alumnes que no formen part del grup del PDC, per exemple alguna optativa o tutoria, per què es així? Com ho valora?</p> <p><i>A tercer fan l'optativa que els hi toca (2 hores) i l'educació física (2 hores). Està bé perquè així es poden barrejar amb els altres, tot i que, els conflictes també hi són, ja sigui amb alumnes com professors. Fan tutoria compartida amb els de l'aula oberta tercer (15 alumnes), conveni singular (8 alumnes) i UEC (3 alumnes) és massa nombrosa (23 alumnes). Costa molt gestionar el grup.</i></p>
<p>Quan temps pot estar l'alumnat al PDC? Per què?</p> <p><i>Arriben a tercer i llavors passen a quart. Això és l'estàndard, llavors hi ha excepcions.</i></p>
<p>El nombre d'hores assignades a les matèries/àmbits del PDC es correspon amb el que estableix el Departament d'Ensenyament? Se'n fa una distribució diferent? Per què?</p> <p><i>Les matèries de tercer d'ESO hi són totes, però en algunes d'aquestes fem activitats pràctiques. A la setmana fan 4 hores de jardí i hort que queden incloses en les matèries, ja sigui a socials, matemàtiques, tecnologia i informàtica. De totes maneres, la dedicació a l'àmbit pràctic és flexible i s'adequa en funció del dia i el què es vol treballar. A la matèria de VIP també fan un projecte sobre l'aigua pràctic. Les matèries s'adapten en funció de les necessitats que es plantegin o proposin.</i></p>
<p>Com valora que els alumnes es puguin incorporar al PDC principalment a 4t d'ESO o a partir de 3r d'ESO a proposta de l'equip docent, o que havent cursat 2n d'ESO passi a 3r d'ESO malgrat no estar en condicions de passar i haver repetit algun curs?</p> <p><i>Sí, en aquest centre se segueix estrictament la normativa. A segon hi ha un grup d'alumnes susceptibles d'anar a l'aula oberta de cares al pròxim curs, però no tots hi van. És un grup d'aula oberta encobert de primer cicle. Oficialment no està reconegut. És un grup que s'ha discutit molt a nivell de claustre, però des del departament d'orientació no hi creiem. No funciona per plantejament. Aquest segon és la pedra més mal posada de l'institut. Seria interessant que el claustre veiés que no, la CAD entengués que no i es busqués un altre enfocament. Tot això és una decisió de CAD, però la CAD actua en funció del que vol el claustre.</i></p>
<p>Com valora el perfil de l'alumnat que forma part del PDC?</p> <p><i>La nostra coordinadora segueix la normativa al peu de la lletra. Quan hi ha alguna proposta ja em ve definida i com a molt hi puc fer algun retoc.</i></p>
<p>Com s'han establert els criteris d'admissió dels alumnes al PDC? Com els valora? Són suficients? Són estrictes?</p> <p><i>Ja ens venen donats per coordinació. Si funcionessin aquests criteris ens semblarien ideals. A vegades proposaria, però com que és difícil encertar-ho, davant del dubte prefereixo cedir. Amb el temps me'n penedeixo i crec que hauria d'haver dit el que a mi em semblava com a psicopedagoga. Tant per acceptar alumnes com no aconsellar que no hi entressin. La CAD accepta el que jo exposo, però llavors es comenta que l'equip docent hi hauria d'estar d'acord. Amb això, a vegades, es creen una mica d'embolics i es divaga una mica. Jo no vull problemes ni crear conflictes. La CAD és molt ferma, però mai portarà la contrària en un equip docent. Llavors hem de jugar a dues bandes, a la de la CAD i a la de l'equip docent. Normalment se sol respectar perquè jo no sóc exagerada i mai faig propostes descabellades, i normalment diem que sí, poques vegades és un entrebanc.</i></p>
<p>Quin és el procediment d'incorporació d'alumnes al PDC? Com el valora?</p> <p><i>Hi ha un informe del tutor o bé una proposta de l'equip docent, es passa a la CAD. Llavors la coordinadora mira que es compleixin els requisits. I llavors es torna la resposta a l'equip docent i al tutor. Si és que sí, es truca a la família i se li proposa i se l'informa. Sí, és un bon procediment. A l'inici de tot aquest projecte, quan érem pocs i vam començar, també el tutor de l'aula oberta, el tutor de l'alumne i la família parlaven tots junts. Però amb els anys, el creixement del centre i la quantitat d'alumnes això s'ha perdut.</i></p> <p>Creu que es fa una bona selecció de l'alumnat del PDC? Per què?</p> <p><i>Sí, bastant.</i></p>
<p>Quin és el nombre d'alumnes més adequat per al PDC? Per què?</p> <p><i>De vuit a dotze ja faries, perquè si són diferents, són diferents i ja t'espavilaries.</i></p> <p>Quants n'hi ha al seu PDC? Com ho valora?</p> <p><i>No ens sembla adequat, és brutal. Els alumnes de tercer són 15, però llavors s'ajunten amb els de quart i la UEC. Són masses.</i></p>
<p>L'alumnat del PDC participa en algun aspecte del PDC (per exemple, en la tria d'activitats, de continguts, etc.) Com ho valora?</p> <p><i>No, tot ve establert. Ara bé, dins a classe els demanem què prefereixen i escoltem les seves demandes, combinades amb temes curriculars.</i></p>

<p>Quins criteris se segueixen per assignar el professorat al PDC? Com els valora? <i>La proposta la va fer l'equip directiu al claustre. L'equip directiu va exposar que si preferien tenir un professor de diversitat en què només faria diversitat, o bé ens repartim la diversitat entre tots. El claustre va votar que volia una persona de diversitat.</i></p> <p>El centre té alguna dificultat per assignar el professorat al PDC? Quina? Com se soluciona? <i>Sempre hi ha hagut professorat que venia destinat a fer diversitat. No ha passat mai que l'equip directiu demanés voluntaris per entrar-hi.</i></p>
<p>Quin perfil creu que ha de tenir un professor que formi part del PDC a nivell de formació, actitud i experiència? <i>El professorat ha de tenir un component important de persona que transmeti fermesa, no rigidesa ni autoritat. Perquè els alumnes són tan fràgils i tan poc fermes que si el professor tampoc és ferm, allò fracassa, a més li prenen el pèl,... S'ha de ser una persona íntegra, explicar als alumnes el que hi ha, ser empàtic, buscar solucions a qualsevol adversitat,... que el vegin que el que digui és el que hi ha i tiri endavant. El que no funciona és una persona amb forats i esquerdes (del tipus que siguin, personals, professionals,...). Els alumnes aprofiten per ficar el dit, després la mà i va seguint. Ells les veuen claríssimament. El perfil és molt difícil perquè les esquerdes poden ser provocades per qualsevol cosa. Si tens esquerdes no vals. Ha de ser una persona amb un caràcter i coherència. Jo crec que ha d'estimar als alumnes, s'ha de saber trobar la part bona d'ells. El professor ha de tenir l'habilitat per conduir un grup, habilitat de gestió de grup, no habilitats acadèmiques. Qualsevol persona que sàpiga conduir un grup farà el que vulgui.</i></p> <p>Creu que el professorat, en general, està format per poder impartir docència en un PDC? Per què? <i>No, hi ha hagut professors d'atenció a la diversitat que han vingut al centre i, si serveixen o no serveixen per estar a l'aula oberta, ja es una altra cosa. Pel que fa a la resta de professorat del claustre, si ha d'anar a fer una guàrdia, tremolen. Crec que això és un desconeixement molt gran d'aquest tipus d'alumnes que també existeixen en un centre ordinari.</i></p> <p>El professorat que forma part del PDC fa temps que treballa com a docent? Per què? <i>Jo porto més de quinze anys i la professora d'atenció a la diversitat vuit. Deu ser perquè ens agrada la feina que fem, oi?</i></p>
<p>Hi ha professorat que es presenta de manera voluntària a formar part del PDC del centre? En coneix la motivació? <i>L'equip directiu no ha demanat mai professorat per entrar a l'aula oberta perquè aquest ja ve assignat pel Departament d'Ensenyament com a professor d'atenció a la diversitat. Per tant, no s'ha donat mai el cas.</i></p> <p>El professorat del PDC està implicat, és coneixedor de la realitat de l'alumnat i s'esforça per innovar? <i>En el nostre centre sí i molt.</i></p>
<p>El centre preveu algun incentiu per què el professorat accepti formar part de l'equip docent del PDC? Quin? Si no n'hi ha cap, quin creu que hauria de ser? <i>No, cap. Home, estaria bé, tenir una guàrdia menys a canvi de l'equip docent, però això no és així.</i></p> <p>Creu que rep el suport i reconeixent de l'equip directiu i professorat per la feina que està fent al PDC? Per què? <i>De manera indirecta sí, són molt amables. No diuen res, però tampoc es posen amb la nostra feina.</i></p> <p>Com creu que veu el professorat del centre als companys que participen al PDC? Per què? <i>Ens admiren. Ens pregunten com podem fer això. No acaben d'entendre com podem aguantar tot aquest muntatge.</i></p>
<p>Creu que l'alumnat del PDC està satisfet amb el professorat que té? Per què? <i>Nosaltres per ells som intocables. Estan molt pendents de nosaltres, ens protegeixen.</i></p>
<p>Amb quin criteri s'ha establert la periodicitat de reunió de l'equip docent del PDC? Per què? <i>No tenim hora de reunió d'equip docent. Se suposa que com que hi ha l' hora de departament, aquí ja va inclosa l'estona per parlar dels alumnes de l'aula oberta. De totes maneres ens busquem i passem moltes estones juntes i llavors parlem molt. Però oficialment, res.</i></p> <p>Creu que és suficient la periodicitat de la reunió de l'equip docent de PDC? Per què? <i>Amb l' hora de departament no n'hi ha prou perquè hi ha massa temes a tractar.</i></p>
<p>Creu que hi ha la coordinació suficient entre orientador educatiu i tutor perquè el PDC funcioni? <i>Sí i tant.</i></p> <p>Com valora la coordinació de l'equip docent del PDC? Per què? <i>Molt bé. Ens veiem molt sovint i parlem molt, encara que no sigui de manera oficial.</i></p>
<p>Quins són els criteris per assignar el tutor del grup de PDC? Quina? Com els valora? <i>Ve assignat per direcció que és el professor d'atenció a la diversitat. Ja està bé.</i></p>
<p>Creu que és suficient la dedicació d'una hora de tutoria setmanal amb l'alumnat del PDC? Per què? <i>Sí, ja està bé.</i></p>
<p>La tutoria del PDC segueix les directrius del PAT del centre? Hi ha establert alguna coordinació? Com ho valora? <i>El PAT és una guia de consulta i n'agafa el que li convé. No hi ha cap coordinació, però hi ha la màxima confiança perquè faci i desfaci.</i></p> <p>Si l'alumnat del PDC participa en la tutoria dels grups ordinaris, els tutors es coordinen? Com és? <i>No, no hi participa.</i></p>
<p>El tutor ha de seguir alguna directriu en les activitats de tutoria? Per què? <i>Hi ha un treball de fons molt important en l'esforça-se i treballar, molt assembleari. Sovint se'ls planteja que si no volen treballar, tampoc podran tenir un graduat i això suposa temps de discussió i diàleg a classe.</i></p>
<p>El tutor ha de seguir alguna directriu en la comunicació amb les famílies? Per què?</p>

<p><i>Les mateixes que els altres professors del centre. De totes maneres la comunicació amb aquestes famílies costa molt.</i></p> <p>Es demana algun tipus de compromís /responsabilitat a les famílies i alumnes per entrar a formar part del PDC? Si és així, quin és? com ho valora?</p> <p><i>A l'aula oberta no ho fem per escrit. De totes maneres, sí que ho fem verbalment i n'estem contentes. Sí que ho fem per escrit pel projecte singular.</i></p>
<p>Hi ha alguna metodologia establerta en el PDC, per exemple projectes interdisciplinaris, treball cooperatiu, incorporació de les TIC/TAC (llibres digitals, moodle, PDI, entorns virtuals,...)? Quin? Com la valora?</p> <p><i>L'àmbit pràctic només són quatre hores, la resta és classe, però amb una metodologia molt dinàmica, més distreta, no pot ser magistral. Està molt bé perquè no hi ha molta rigidesa i s'adapta bé al funcionament dels alumnes. Una estona de llegir, una estona d'escriure, una estona de debat,... adaptem molt la manera de treballar, acotem, pautem molt i que sempre tinguin feina.</i></p>
<p>Hi ha algun recurs a destacar en el PDC per exemple, llibres de text, digitals, espais virtuals,...? Quin? Com el valora?</p> <p><i>Tenen dossiers i fotocòpies. Fan servir una llibreta per català, castellà, matemàtiques,... No compren llibres i a principi de curs els fem pagar uns 50 euros que seria tot el material, inclòs el material d'estoig, tot. També treballem molt amb el projector. Hem treballat a vegades amb l'ordinador, però es dispersen encara més perquè entren a llocs que no han d'entrar i hi ha massa estímuls visuals. També hem decidit deixar d'anar a l'aula d'ordinadors perquè la nostra presència sempre suposava molts enrenous. Se'ns mira amb lupa de com es deixa l'aula i això arriba un moment que cansa. Era tot un embolic i vàrem deixar d'anar-hi.</i></p> <p>Hi troba a faltar algun tipus de recurs? Quin? Per què?</p> <p><i>No, amb el que fem servir ja ens va bé.</i></p>
<p>Com es consensuen els criteris generals i específics del PDC? Com ho valora?</p> <p><i>Hi ha uns criteris generals de l'aula oberta que valorem més la part actitudinal i comportament. Ho marquem nosaltres hi estem satisfetes.</i></p> <p>Els criteris d'avaluació són iguals per a tots els alumnes del PDC? Com ho valora?</p> <p><i>Com que a classe hi ha tanta diversitat d'alumnes, en un primer moment tenim en compte els criteris generals, però després ens centrem més a alumne per alumne i intentem moldejar-ho en funció de com va evolucionant.</i></p> <p>Creu que aquests criteris d'avaluació són adequats per tot l'alumnat? Per què?</p> <p><i>Sí, i tant.</i></p> <p>L'avaluació de l'alumnat del PDC es fa en base als criteris generals i/o específics? Per què?</p> <p><i>Sí, se segueixen tots els criteris establerts.</i></p> <p>En l'elaboració d'aquests criteris, hi intervé tot el claustre i/o equip docent del PDC? Com ho valora?</p> <p><i>Aquests criteris els elaborem nosaltres i els argumentem i detallem perquè es vegi que hi ha un treball de fons, una coherència i que no es regala res. També és cert, que tot i així, hi ha professors que ho arribem a qüestionar. Llavors, també se'ls explica que si estan a l'aula oberta és perquè ells ho van voler i si funcionen és perquè hi ha una adaptació de tot, incloent-hi els criteris d'avaluació.</i></p>
<p>L'alumnat del PDC participa en algun aspecte de l'avaluació a l'hora d'establir criteris d'avaluació? Com ho valora?</p> <p><i>No, nosaltres els hi donem fets i els hi comentem. Ells ho accepten bé.</i></p>
<p>Creu que el PDC aconsegueix la finalitat per la qual es va proposar? Per què? Com ho valora?</p> <p><i>Sí, per suposat. S'atén a un grup d'alumnes que sense això ja estarien sentenciats i ells ho agraeixen molt. Els canvis són tant importants que només per això ja val l'esforç que suposa tot aquest muntatge.</i></p> <p>Què és el que destaca de positiu d'aquest PDC?</p> <p><i>Jo destacaria el treball que s'ha fet. Un treball de grup amb una problemàtica greu psicològica on hi ha intervingut tot el grup i els resultats han estat molt positius pels alumnes afectats i per la resta de grup.</i></p> <p>Creu que el PDC funciona? Per què?</p> <p><i>Sí, estem encantades.</i></p> <p>Creu que hi ha algun aspecte millorable en el PDC? Quin? Per què?</p> <p><i>I tant que hi ha aspectes a millorar. El problema està en la ràtio. Un grup de 24 alumnes d'aula oberta, entre els de la modalitat A i B en algunes hores és molt dur.</i></p>

6.2.3. TRANSCRIPCIÓ ENTREVISTA T2

DATA: Dimecres, 4 de juny de 2014

<p>Coneix per què el centre es va plantejar organitzar el PDC?</p> <p><i>Jo, quan vaig arribar, ara fa vuit anys, ja funcionava.</i></p> <p>Creu que era necessari plantejar aquest tipus de programa?</p> <p><i>Per mi seria bo que no hi hagués aula oberta, que estiguessin integrats amb els altres perquè això de tenir-los separats els etiquetes una mica. Ara bé, el claustre hauria d'estar disposat a tractar aquest tipus d'alumnat. El problema és que el nen que et molesta el fas fora i no saben perquè molesta. Ens arriben alumnes que ens diuen que són conductuals i quan arriben a l'aula oberta no ho són, que potser necessitava que algú s'entretingués una mica a ensenyar-lo escriure. Crec que el problema està en el professorat. Si es tragués l'aula oberta em sabia greu pels alumnes.</i></p>
<p>A mig termini, si un alumne forma part del PDC és perquè pugui millorar els seus resultats acadèmics, millori la seva confiança personal i se senti més integrat al centre. Creu que és una mesura adequada per aconseguir-ho? Per què?</p> <p><i>Sí, i tant és clar. El que els fa tirar endavant és el graduat. Llavors, pel camí es treballen aspectes més personals de</i></p>

<p><i>cadascú, ja sigui les seves habilitats bàsiques, millorar l'autoestima.</i></p> <p><i>Amb els alumnes amb greus dificultats d'aprenentatge ens plantejem que aprenguin el màxim possible i llavors els anem encaminant als PQPI/PFI. Intentem convèncer a tots aquests alumnes de la manera que sigui perquè tirin endavant.</i></p> <p>La finalitat última del PDC és que els alumnes puguin assolir un graduat en educació secundària, creu que és una mesura adequada per aconseguir-ho? Per què?</p> <p><i>Sí i tant. Perquè sinó tots aquests alumnes amb aquestes problemàtiques al darrera quedarien tots arraconats.</i></p> <p>Creu que hi hauria altres mesures per aconseguir-ho? Quines?</p> <p><i>De moment és el que ens funciona i millor ens va.</i></p>
<p>Creu que la distribució de les matèries en àmbits que proposa el Departament d'Ensenyament és adequada? Per què?</p> <p><i>L'àmbit pràctic ja està bé, però com que estem dins d'un sistema que funciona per matèries és difícil portar-ho.</i></p> <p>El PDC del centre segueix aquesta distribució? Per què?</p> <p><i>De manera indirecta ja treballem per àmbits perquè fem diverses matèries alhora i pots estar treballant dos i tres matèries en una sola activitat. Però nosaltres treballem per matèries. El més semblant a l'aula ordinària i els alumnes se senten millor. Ells volen que sigui el més igual que els altres, són tant dispersos que els hi va molt bé i els fa falta una línia clara de treball.</i></p>
<p>Si els alumnes del PDC cursen alguna matèria amb alumnes que no formen part del grup del PDC, per exemple alguna optativa o tutoria, per què es així? Com ho valora?</p> <p><i>A tercer fan l'optativa, l'educació física i tutoria. Està bé perquè així es poden barrejar amb els altres, tot i que, els conflictes també hi són, ja sigui amb alumnes com professors.</i></p>
<p>Quan temps pot estar l'alumnat al PDC? Per què?</p> <p><i>Un parell d'anys. Arriben a tercer i llavors passen a quart. Això és el normal i després cal mirar casos concrets.</i></p>
<p>El nombre d'hores assignades a les matèries/àmbits del PDC es correspon amb el que estableix el Departament d'Ensenyament? Se'n fa una distribució diferent? Per què?</p> <p><i>Les matèries hi són totes, però algunes d'aquestes fem activitats pràctiques. A la setmana fan 4 hores de jardí i hort que queden incloses en les matèries, ja sigui a socials, matemàtiques, tecnologia i informàtica. De totes maneres, la dedicació a l'àmbit pràctic és flexible i s'adequa en funció del dia i el que es vol treballar.</i></p>
<p>Com valora que els alumnes es puguin incorporar al PDC principalment a 4t d'ESO o a partir de 3r d'ESO a proposta de l'equip docent, o que havent cursat 2n d'ESO passi a 3r d'ESO malgrat no estar en condicions de passar i haver repetit algun curs?</p> <p><i>En aquest centre se segueix estrictament la normativa. Ja em sembla bé.</i></p>
<p>Com valora el perfil de l'alumnat que forma part del PDC?</p> <p><i>La nostra coordinadora segueix la normativa al peu de la lletra. El perfil és un pèl divers perquè llavors costa una mica gestionar el grup. Però al final ens en sortim.</i></p>
<p>Coneix els criteris d'admissió dels alumnes al PDC? Com els valora? Són suficients? Són estrictes?</p> <p><i>Sí, aquests venen establerts per coordinació. Estaria bé que com a tutora hi pogués participar una mica ja que al final els he de tenir jo, però bé, m'adapto.</i></p>
<p>Coneix el procediment d'incorporació d'alumnes al PDC? Com el valora?</p> <p><i>Hi ha una proposta del tutor o de l'equip docent, que arriba a la CAD. La coordinadora comprova que es compleixin els requisits, es torna la resposta a l'equip docent i al tutor. Si s'accepta a l'alumne, es truca a la família i se li proposa. Jo crec que en tot aquest procediment hi falta l'opinió del tutor de l'aula oberta.</i></p> <p>Creu que es fa una bona selecció de l'alumnat del PDC? Per què?</p> <p><i>No massa. Quan els tens al davant el primer dia et preguntes com poden haver-hi tants perfils i creus que no és una bona selecció. Llavors "t'arramanges", t'ho montes com sigui i els acabes integrant després de molt de treball. Al final, acabes tenint un grup perfecte. I cada any ens passa el mateix. Cada alumne està a l'aula oberta per una raó diferent.</i></p>
<p>Quin és el nombre d'alumnes més adequat per al PDC? Per què?</p> <p><i>De vuit a dotze ja faries, perquè si són diferents són diferents i ja t'espavilaries.</i></p> <p>Quants n'hi ha al seu PDC? Com ho valora?</p> <p><i>No ens sembla adequat, és brutal. Els alumnes de tercer són 15, que ja és molt. Després hi has d'afegir els quart i la UEC, masses.</i></p>
<p>L'alumnat del PDC participa en algun aspecte del PDC (per exemple, en la tria d'activitats, de continguts, etc.) Com ho valora?</p> <p><i>No, tot ve establert. Ara bé, dins a classe els demanem què prefereixen i escoltem les seves demandes, combinades amb temes curriculars. Per exemple, a la part d'informàtica, quan has acabat d'explicar el que tu vols d'ells, els demanes si volen fer algo. Llavors et demanen fer un blog. Per tant, aprofites l'ocasió perquè llavors aprenguin a fer un blog. De fet és molt fàcil fer-los anar cap allà on tu vols.</i></p>
<p>Coneix els criteris que se segueixen per assignar el professorat al PDC? Com els valora?</p> <p><i>La proposta la va fer l'equip directiu al claustre. L'equip directiu va exposar que si preferien tenir un professor de diversitat en què només faria diversitat, o bé ens repartim la diversitat entre tots. El claustre va votar que volia una persona de diversitat. A mi em sembla perfecte i estic encantada amb la feina que faig.</i></p>

<p>Quin perfil creu que ha de tenir un professor que formi part del PDC a nivell de formació, actitud i experiència? <i>Jo sóc de l'opinió que això és vocacional i t'ha d'agradar. Si només ho vols fer per tenir un sou i una feina segura... Fer diversitat és molt complicat, t'ha d'agradar. Els altres t'han de veure com un "massoca", però a tu t'ha d'agradar. Si és així, que t'agrada i et toca diversitat llavors perfecte i funciona.</i></p> <p>Creu que el professorat, en general, està format per poder impartir docència en un PDC? Per què? <i>Que va. En el nostre centre, força gent tremola si ha d'anar a fer una guàrdia amb ells. Fins i tot, n'hi ha que hi van de dos en dos, per anar acompanyats, els hi tenen por. Hi ha molt desconeixement de qui són aquests alumnes.</i></p>
<p>El centre preveu algun incentiu per què el professorat accepti formar part de l'equip docent del PDC? Quin? Si no n'hi ha cap, quin creu que hauria de ser? <i>Cap ni un. Estaria bé tenir-ne.</i></p> <p>Creu que rep el suport i reconeixement de l'equip directiu i professorat per la feina que està fent al PDC? Per què? <i>No em diuen res, però noto que estan encantats amb la feina que faig.</i></p> <p>Com creu que veu el professorat del centre als companys que participen al PDC? Per què? <i>Molts professors es compadeixen de mi, em pregunten siestic bé i si puc. Sí que hi ha dies durs, tampoc deuen saber que estar aquí també té els seus bons moments.</i></p>
<p>Creu que l'alumnat del PDC està satisfet amb el professorat que té? Per què? <i>Crec que sí perquè ells noten que tu els dones el màxim suport i els ajudes amb el que sigui. Per exemple, quan han de recuperar alguna matèria, els ajudo a parlar amb els professors implicats i això és positiu per les dues parts.</i></p>
<p>Amb quin criteri s'ha establert la periodicitat de reunió de l'equip docent del PDC? Per què? <i>Aquesta està inclosa dins la reunió de departament d'orientació a nivell oficial. Però a la pràctica no en tenim cap d'assignada. Però no és un problema perquè amb l'orientadora ens veiem molt sovint i ja ho arreglem entre nosaltres dues.</i></p> <p>Creu que és suficient la periodicitat de la reunió de l'equip docent de PDC? Per què? <i>Home, estaria bé que hi fos, però ja ens espavilem.</i></p>
<p>Creu que hi ha la coordinació suficient entre orientador educatiu i tutor perquè el PDC funcioni? <i>Sí, molt.</i></p> <p>Com valora la coordinació de l'equip docent del PDC? Per què? <i>Entre la orientadora i jo ens veiem molt sovint i ja ho arreglem. I amb els altres professors ho fem quan ens veiem, però va bé.</i></p>
<p>Coneix els criteris que s'utilitzen per assignar el tutor al grup de PDC? Quina? Com els valora? <i>L'equip directiu l'assigna al professor d'atenció a la diversitat. Jo estic encantada, ja em va bé.</i></p>
<p>Creu que és suficient la dedicació d'una hora de tutoria setmanal amb l'alumnat del PDC? Per què? <i>Sí, correcte. Perquè si cal més ja ho faig en un altre moment.</i></p>
<p>La tutoria del PDC segueix les directrius del PAT del centre? Hi ha establert alguna coordinació? Com ho valora? <i>Jo consulto el PAT i selecciono aquelles activitats que em convenen. Normalment tinc feina a fer, però quan no hi ha res urgent a tractar, llavors el consulto i adapto alguna activitat perquè no estan orientades a ells. No hi ha una coordinació estricta, però sí que estic al cas del que cal anar fent. També tinc un document per alumne on s'especifica a cada alumne els objectius de treball. Amb la problemàtica que té i concretant el que es vol treballar per millorar-ho.</i></p> <p>Si l'alumnat del PDC participa en la tutoria dels grups ordinaris, els tutors es coordinen? Com és? <i>No, els alumnes de l'aula oberta fan la tutoria sols. És a dir, aula oberta, conveni singular i alumnes UEC.</i></p>
<p>Quin tipus d'activitats es treballen a tutoria? Per què? <i>Les activitats que faig són molt centrades a la teràpia de grup: què estem fent, on volem anar, què podem fer l'any que ve,... Jugo molt amb el projecte singular per fer-los veure als de tercer què es poden trobar, que es vagin començant a posar en situació del que hi ha,... També els anem conduint, treballem valors, hàbits, saber estar a classe, saber estar escoltant,... Passen a ser dels del fons de la classe a una altra que els escolta i estar per ells. També posem alguna pel·lícula, que vegin que hi ha gent com ells, i creem un debat.</i></p>
<p>Com s'estableix la comunicació amb la família? Com ho valora? <i>Faig com està fixat al centre per tots els tutors, és a dir, reunió a principi de curs i llavors una per trimestre. El problema està en poder contactar amb segons quines famílies, és molt difícil.</i></p> <p>Es demana algun tipus de compromís/responsabilitat a les famílies i alumnes per entrar a formar part del PDC? Si és així, quin és? com ho valora? <i>Sí, verbalment. Els demanem que assisteixin, siguin puntuals, que es comportin i treballin. Està bé perquè és una manera de fer-los reaccionar i posar-se a fer alguna cosa que abans no feien.</i></p>
<p>Hi ha alguna metodologia establerta en el PDC per exemple projectes interdisciplinaris, treball cooperatiu, incorporació de les TIC/TAC (llibres digitals, moodle, PDI, entorns virtuals, ...)? Quin? Com la valora? <i>Porto vuit anys aquí. Algunes vegades m'havia plantejat fer més projectes a l'aula, però no. Crec que els baixava l'autoestima. Ja són els "raritos", doncs encara més perquè no feien el mateix que els altres. Jo sóc molt "matxaca" i amb les mates els hi ho faig molt. Per tant, català, castellà, les socials, les matemàtiques, la tecno, les experimentals, tot això es treballa de la mateixa manera que els altres. Per tant, cadascú la seva feina i si les activitats ho porten ja fem grups.</i></p>
<p>Hi ha algun recurs a destacar en el PDC per exemple, llibres de text, digitals, espais virtuals,...? Quin? Com el valora?</p>

<p><i>Els alumnes tenen dossiers i fotocòpies. Fan servir una llibreta per català, castellà, matemàtiques,... No compren llibres i a principi de curs els fem pagar uns 50 euros que seria tot el material, inclòs el material d'estoig, tot. També treballem molt amb el projector. D'ordinadors no en tenen i anar a l'aula d'informàtica és un embolic. Per tant, fora.</i></p> <p>Hi troba a faltar algun tipus de recurs? Quin? Per què?</p> <p><i>Jo he provat llibres normals i també d'adaptats, i no funcionava. Perquè malgastes diners, perden els llibres o se'ls vénen. Per tant, amb el que treballem ja ens sembla bé i no ens cal més.</i></p>
<p>Com es consensuen els criteris generals i específics del PDC? Com ho valora?</p> <p><i>Hi ha uns criteris generals de l'aula oberta que valorem més la part actitudinal i comportament. Ho marquem nosaltres hi estem satisfetes.</i></p> <p>Els criteris d'avaluació són iguals per a tots els alumnes del PDC? Com ho valora?</p> <p><i>Com que a classe hi ha tanta diversitat d'alumnes, en un primer moment tenim en compte els criteris generals, però després ens centrem més a alumne per alumne i intentem "moldejar-ho" en funció de com va evolucionant.</i></p> <p>Creu que aquests criteris d'avaluació són adequats per tot l'alumnat? Per què?</p> <p><i>Sí, i tant. Perquè ja estan pensats perquè puguin ser assolibles per ells.</i></p> <p>L'avaluació de l'alumnat del PDC es fa en base als criteris generals i/o específics? Per què?</p> <p><i>Sí, se segueixen tots els criteris establerts.</i></p> <p>En l'elaboració d'aquests criteris, hi intervé tot el claustre i/o equip docent del PDC? Com ho valora?</p> <p><i>Aquests criteris els elaborem nosaltres i els argumentem i detallem perquè es vegi que hi ha un treball de fons, una coherència i que no es regala res. També és cert, que tot i així, hi ha professors que ho arribem a qüestionar. Llavors, també se'ls explica que si estan a l'aula oberta és perquè ells ho van voler i si funcionen és perquè hi ha una adaptació de tot, incloent-hi els criteris d'avaluació.</i></p>
<p>L'alumnat del PDC participa en algun aspecte de l'avaluació a l'hora d'establir criteris d'avaluació? Com ho valora?</p> <p><i>No, nosaltres els hi donem fets i els hi comentem.</i></p>
<p>Creu que el PDC aconsegueix la finalitat per la qual es va proposar? Per què? Com ho valora?</p> <p><i>Sí, perquè em pregunto on serien aquests alumnes si no hi hagués l'aula oberta.</i></p> <p>Què és el que destaca de positiu d'aquest PDC?</p> <p><i>Sí. Jo estic molt contenta amb la feina que estic fent amb els alumnes. Jo crec que anem a crear persones i creem moltes persones.</i></p> <p>Creu que el PDC funciona? Per què?</p> <p><i>Sí, i tant.</i></p> <p>Creu que hi ha algun aspecte millorable en el PDC? Quin? Per què?</p> <p><i>Tot és millorable. Potser, més aviat aspectes de caire organitzatiu: potser la ràtio d'alumnes, l'actitud del professorat davant l'aula d'informàtica amb els alumnes d'aula oberta.</i></p>

6.2.4. TRANSCRIPCIÓ ENTREVISTA A1(2)

DATA: Dimecres, 4 de juny de 2014

<p>Per aquest curs, si un alumne com tu forma està al PDC és perquè pugui millorar els seus resultats acadèmics, millori la seva confiança personal i se senti més integrat al centre. Creus que ho aconseguiràs en tots els aspectes? En quins sí i quins no? Per què?</p> <p><i>Sí, jo crec que podré arribar al graduat si segueixo així. Perquè ara treballo i entenc el que m'expliquen els professors.</i></p> <p>Creus que estar al PDC t'ajudarà a obtenir el graduat? En quin sentit? Per què?</p> <p><i>I tant, si no estigués a l'aula oberta no podria tenir graduat perquè no vindria a classe.</i></p>
<p>Fas alguna matèria amb companys que no formen el grup de PDC? T'agrada? Per què?</p> <p><i>Sí, l'optativa i l'educació física, 4 hores a la setmana. Ens va bé, però estem acostumats a estar amb l'orientadora i la tutora... i sortir fora de l'aula oberta...</i></p>
<p>Quan temps creus que pots estar en aquest grup? Per què?</p> <p><i>Jo hi estaré també l'any que ve perquè pugui treure'm el graduat.</i></p>
<p>En quin curs/edat vas entrar a formar part del PDC? Saps per què va ser en aquell moment?</p> <p><i>A tercer d'ESO, amb 14 anys. Em comportava molt malament i tenia molts problemes amb la meua classe i els professors. Vaig parlar amb l'orientadora i em va donar aquesta oportunitat. Si no l'hagués aprofitat potser no hauria tornat a l'institut.</i></p>
<p>Creus que és important que hi hagi menys alumnes al PDC que al grup ordinari? Alguna avantatge i/o inconvenient? Per què?</p> <p><i>Som molts, però ja està bé. L'any passat érem trenta, ara la meitat.</i></p>
<p>Alguna vegada has participat amb el professorat a l'hora de triar continguts i/o activitats a fer a l'aula? Com ho valora?</p> <p><i>L'orientadora ens diu el que hem de fer, però després podem fer activitats manuals per desestressar-nos. Ens diu que si volem fer-ho, també hem de treballar el que ella ens diu. L'orientadora sap com tractar-nos.</i></p>
<p>Trobes que hi ha diferències entre el professorat del PDC i el de fora? Quines diferències hi veus? Quin t'agrada més i per què?</p>

<p><i>Les professores d'ara saben tractar-nos, saben el que ens agrada, ens deixen expressar-nos. Els altres ens deien que féssim les coses sense cap explicació. I ara tenim menys profes i és millor, et coneixen més. Abans quan passaves pel passadís et miraven com si no servíssim per res, ara et diuen que podem i que ho aprofiti, que no sóc tonta, que demostris el que sé.</i></p> <p>Creus que els professors es dediquen a treballar amb tu els coneixements teòrics i pràctics per igual? Explica-ho. <i>Treballem més coses teòriques. No sortim molt de l'aula, però alguna manualitat també fem.</i></p> <p>Estàs content d'estar al PDC? Per què? <i>Sí, molt, perquè ara tot és diferent.</i></p> <p>Creus que has perdut alguna cosa pel fet d'estar al PDC? <i>No, al contrari.</i></p> <p>Et relaciones igual amb els companys del PDC com amb els companys de l'aula ordinària? Per què? <i>No, he guanyat grans amics i també n'he perdut. Però si els he perdut potser no eren tant amics. Ara estic molt contenta amb els que tinc.</i></p>
<p>Creus que es dedica prou temps a la tutoria durant la setmana? <i>No, perquè quan passa alguna cosa en una altra hora també parlem per solucionar-lo.</i></p>
<p>Com valores la tutoria del PDC? <i>A mi em sembla molt bé, és important.</i></p> <p>Com valores les activitats de tutoria al PDC? <i>Està bé perquè les coses que fem busquem el significat que té per nosaltres i així aprenem.</i></p> <p>Si fas tutoria amb el grup ordinari, com valores les activitats que feu? <i>Sí, només amb els de quart que van a les empreses. Està bé perquè així t'assabentes de com els hi va a ells.</i></p> <p>El centre et demana alguna responsabilitat/compromís per entrar a formar part del PDC? Quins? Com ho valores? <i>Elles ens diuen que ho aprofiti i ho estic fent. Em sembla molt bé.</i></p>
<p>Creus que el teu tutor es reuneix amb freqüència amb la teva família? Per què? <i>Sí, i tant. Els hi explica tot i està bé perquè quan fas coses bé. Els teus pares et diuen que molt bé.</i></p> <p>Creus que quan el tutor es reuneix amb la teva família ho fan per parlar de temes importants/interessants? Per què? <i>Sí, i tant. Perquè la tutora ens posa a davant dels nostres pares i diu les coses clares.</i></p> <p>Creus que el teu tutor té una bona comunicació amb la teva família? Per què? <i>Sí, perquè parlen de tot i moltes vegades.</i></p>
<p>De quina manera treballes al PDC, per exemple, fas projectes, treballes en grup/individualment,...? <i>Cadascú treballa lo seu. A vegades treballem junts, però més vegades quan anem a l'hort.</i></p> <p>Creus que aquestes estratègies t'ajuden a aprendre millor? Per què? <i>Sí, jo aprenc molt perquè ja em va bé treballar així.</i></p> <p>En el PDC es treballa de manera diferent a quan estaves en el grup ordinari? Per què? <i>No, és molt semblant perquè fem les mateixes matèries, però jo aprenc més estant a l'aula oberta que amb els altres.</i></p>
<p>Amb quins recursos treballes al PDC, per exemple, llibres de text, digitals, moodle, PDI, entorns virtuals,...? <i>Treballem amb fitxes i dossiers. No tenim llibres. I a l'aula d'ordinadors no hi anem perquè tot són problemes.</i></p> <p>Creus que aquests recursos t'ajuden a aprendre millor? Per què? <i>Sí, jo ja aprenc i estic contenta.</i></p> <p>Hi trobes a faltar algun tipus de recurs? Quin? Per què? <i>Potser anar a l'aula d'ordinadors, però ja fem altres coses.</i></p>
<p>El PDC té criteris d'avaluació per a la teva evolució dels aprenentatges, els coneixes? Com els valores? Si hi ha alguna limitació en les notes, com ho valores? <i>Sí, l'orientadora i la tutora ens ho han explicat, només podem treure un 6, però jo crec que podria treure un 7 perquè fem el mateix que el que fan a tercer.</i></p> <p>Coneixes el que has de fer per aprovar les matèries del PDC? Què te'n sembla? Si hi ha alguna limitació en les notes, com ho valores? <i>Sí, el que ens demanen és normal. Però això de només poder tenir un 6 és poc.</i></p> <p>Coneixes el que has de fer per matèries pendents de cursos anteriors? Què te'n sembla? <i>Sí, la tutora ens ha dit que si les aprovem aquest any ja ens quedaran aprovades i també ens ajuda a fer el que els professors ens demanen.</i></p> <p>Creus que la teva actitud de treball, hàbits de treball i comportament és adequada al PDC? <i>Aquest any sí, i tant.</i></p> <p>Com afecta la teva actitud i comportament a l'avaluació de les matèries? <i>Molt bé perquè tinc moltes ganes i em va bé.</i></p> <p>Creus que els professors del PDC tenen en compte les teves dificultats quan avaluen? <i>Sí, molt.</i></p> <p>Estàs content amb els resultats que has obtingut fins ara al PDC? Per què? Si et sembla que cal, contreta també en quines matèries/àmbits sí i en quins no. <i>Sí, i tant.</i></p> <p>T'importa treure bones notes? Per què?</p>

<p><i>Molt, per demostrar als altres que jo també puc.</i></p> <p>Creus que als teus pares els interessa els teus resultats acadèmics? Per què? Què et diuen?</p> <p><i>I tant, ara em diuen que molt bé i abans tot eren bronques.</i></p>
<p>En algun moment se t'ha preguntat com hauria de ser l'avaluació que fa els professors als alumnes del grup? Què te'n sembla?</p> <p><i>No, però ja em sembla bé el que m'expliquen l'orientadora i la tutora.</i></p>
<p>Creus que al PDC estàs aconseguint el que et van proposar quan hi vas entrar? Per què? Com ho valores?</p> <p><i>Sí, ara trec bones notes i abans no. Ara m'entenen i estic molt contenta.</i></p> <p>Què és el que més t'agrada del PDC? Per què?</p> <p><i>Els companys de classe perquè estem molt units.</i></p> <p>Què és el que menys t'agrada del PDC? Per què?</p> <p><i>No ho sé, però potser l'actitud d'algun company, però crec que si em conegués seria diferent.</i></p> <p>Hi ha algun aspecte del PDC que canviaries, trauries, afegiries? Quin? Per què?</p> <p><i>No, ja està bé tot.</i></p>

6.2.5. TRANSCRIPCIÓ ENTREVISTA A2(2)

DATA: Dimecres, 4 de juny de 2014

<p>Per aquest curs, si un alumne com tu forma està al PDC és perquè pugui millorar els seus resultats acadèmics, millori la seva confiança personal i se senti més integrat al centre. Creus que ho aconseguiràs en tots els aspectes? En quins sí i quins no? Per què?</p> <p><i>Sí, perquè estic aprenent moltes coses. Ara m'inscriuré a un PQPI/PFI de pintura o hostaleria.</i></p> <p>Creus que estar al PDC t'ajudarà a obtenir el graduat? En quin sentit? Per què?</p> <p><i>Potser el graduat no, però sí que podré fer un PQPI/PFI. A més si no estigués a l'aula oberta no vindria a l'institut.</i></p>
<p>Fas alguna matèria amb companys que no formen el grup de PDC? T'agrada? Per què?</p> <p><i>Sí, l'optativa i l'educació física. No m'agrada molt. És que nosaltres som una família i anar amb els altres els veig com uns "pringats"...</i></p>
<p>Quan temps creus que pots estar en aquest grup? Per què?</p> <p><i>Jo ja marxo aquest any a fer el PQPI/PFI. Si no m'agafen, potser tornaré.</i></p>
<p>En quin curs/edat vas entrar a formar part del PDC? Saps per què va ser en aquell moment?</p> <p><i>A tercer d'ESO, 15 anys. Per què a primer i a segon jo em portava molt malament. I ara m'han donat una oportunitat per treure'm el graduat.</i></p>
<p>Creus que és important que hi hagi menys alumnes al PDC que al grup ordinari? Alguna avantatge i/o inconvenient? Per què?</p> <p><i>Sí, perquè som molts a classe, però estem bé.</i></p>
<p>Alguna vegada has participat amb el professorat a l'hora de triar continguts i/o activitats a fer a l'aula? Com ho valores?</p> <p><i>No, quan ve l'orientadora ens diu el què hem de fer, però si la tenim tres hores seguides, llavors ens deixa a nosaltres triar una mica.</i></p>
<p>Trobes que hi ha diferències entre el professorat del PDC i el de fora? Quines diferències hi veus? Quin t'agrada més i per què?</p> <p><i>Algun professor d'abans sí que ens tractava bé, però la majoria no. Ara només són quatre professors i abans un per cada matèria. Això m'agrada més. Ara és diferent, sobretot per la convivència. Si ara et portes malament, la pròxima hora el tornes a tenir i no estàs bé. Abans, amb un professor cada hora si et portaves malament no passava res perquè llavors en venia un altre, no sabia res del que havies fet. Això et fa pensar diferent.</i></p> <p>Creus que els professors es dediquen a treballar amb tu els coneixements teòrics i pràctics per igual? Explica-ho.</p> <p><i>Més teòrics, però de pràctics també em fem. Anem a l'hort i és molt "guai".</i></p> <p>Estàs content d'estar al PDC? Per què?</p> <p><i>Sí, perquè estic aprenent moltes coses.</i></p> <p>Creus que has perdut alguna cosa pel fet d'estar al PDC?</p> <p><i>No, s'ho han perdut ells.</i></p> <p>Et relaciones igual amb els companys del PDC com amb els companys de l'aula ordinària? Per què?</p> <p><i>Sí, jo em veig amb tots: els del futbol, els del carrer. Tots molt bé.</i></p>
<p>Creus que es dedica prou temps a la tutoria durant la setmana?</p> <p><i>No ho sé, perquè a vegades a tutoria no tens res a dir, però a altres classes llavors sí que vull parlar-ho i no és tutoria. Parlem dels nostres problemes a totes les hores i intentem solucionar-los.</i></p>
<p>Com valores la tutoria del PDC?</p> <p><i>Està molt bé. Fem una mica de tot, però sobretot dels nostres problemes.</i></p> <p>Com valores les activitats de tutoria al PDC?</p> <p><i>Estan bé perquè les coses que fem ens fan entendre com és la vida.</i></p> <p>Si fas tutoria amb el grup ordinari, com valores les activitats que feu?</p> <p><i>No, no fem tutoria amb els altres.</i></p>

<p>El centre et demana alguna responsabilitat/compromís per entrar a formar part del PDC? Quins? Com ho valores? <i>Sí, el compromís que ens demanen és que ja que ens donen una oportunitat, aprofitem-la.</i></p>
<p>Creus que el teu tutor es reuneix amb freqüència amb la teva família? Per què? <i>Sí, la veritat és que sí. A la mínima ja truquen a casa, tant per les coses bones com les dolentes. Jo he agafat molta confiança amb la meua família gràcies a la meua tutora perquè abans els hi ho amagava tot i ara ja els hi dic directament i m'entenen molt.</i></p> <p>Creus que quan el tutor es reuneix amb la teva família ho fan per parlar de temes importants/interessants? Per què? <i>Sí, molt perquè parlen sobre coses que em passen a mi.</i></p> <p>Creus que el teu tutor té una bona comunicació amb la teva família? Per què? <i>Molt i molt. Perquè veig que es preocupen per mi.</i></p>
<p>De quina manera treballes al PDC, per exemple, fas projectes, treballes en grup/individualment,...? <i>Treballem molt sols i en grup quan anem a l'hort.</i></p> <p>Creus que aquestes estratègies t'ajuden a aprendre millor? Per què? <i>A mi ja m'agrada i em va bé.</i></p> <p>En el PDC es treballa de manera diferent a quan estaves en el grup ordinari? Per què? <i>És molt semblant que abans d'entrar a l'aula oberta, però així també fem com els altres i els podem dir que fem el mateix. Aquest any he après moltes coses i estic content.</i></p>
<p>Amb quins recursos treballes al PDC, per exemple, llibres de text, digitals, moodle, PDI, entorns virtuals,...? <i>Amb fitxes i dossiers. Llibres no perquè no els portaria al cole o potser ni els compraria perquè jo gasto els diners en altres coses.</i></p> <p>Creus que aquests recursos t'ajuden a aprendre millor? Per què? <i>A mi ja em va bé així.</i></p> <p>Hi trobes a faltar algun tipus de recurs? Quin? Per què? <i>Els ordinadors algunes vegades.</i></p>
<p>El PDC té criteris d'avaluació per a la teva evolució dels aprenentatges, els coneixes? Com els valores? Si hi ha alguna limitació en les notes, com ho valores? <i>Sí, estan bé. Només podem treure un 6, però jo crec que podríem treure més.</i></p> <p>Coneixes el que has de fer per aprovar les matèries del PDC? Què te'n sembla? Si hi ha alguna limitació en les notes, com ho valores? <i>Sí, hi ha gent que es mosqueja que ens les aprovin, però nosaltres també hem de fer treballs per aprovar-les. El que em demanen no ho trobo difícil i, a vegades, aprovo. Algun cop podríem treure més d'un 6, però ja està bé.</i></p> <p>Coneixes el que has de fer per matèries pendents de cursos anteriors? Què te'n sembla? <i>Sí, les d'aquest any ens queden convalidades si les aprovem i les altres fem algun treball.</i></p> <p>Creus que la teva actitud de treball, hàbits de treball i comportament és adequada al PDC? <i>I tant, perquè ara em comporto i no la lio tant com abans.</i></p> <p>Com afecta la teva actitud i comportament a l'avaluació de les matèries? <i>Bé, cap problema.</i></p> <p>Creus que els professors del PDC tenen en compte les teves dificultats quan avaluen? <i>Sí, m'han ajudat a tenir més confiança a classe i amb mi mateix. En veritat, som una família.</i></p> <p>Estàs content amb els resultats que has obtingut fins ara al PDC? Per què? Si et sembla que cal, concreta també en quines matèries/àmbits sí i en quins no. <i>Sí, sí.</i></p> <p>T'importa treure bones notes? Per què? <i>Abans no m'importava, però ara sí perquè m'he donat compte que si no tens estudis et quedes al carrer i el carrer és molt dolent. M'he donat compte que sense el graduat encara tindrà menys feina.</i></p> <p>Creus que als teus pares els interessa els teus resultats acadèmics? Per què? Què et diuen? <i>Sí, ara em deixen fer una mica més el que vull mentre faci els deures i tregui bones notes. Em diuen que tiri endavant que jo puc.</i></p>
<p>En algun moment se t'ha preguntat com hauria de ser l'avaluació que fa els professors als alumnes del grup? Què te'n sembla? <i>No, però hi ha algun professor que quan ha posat les notes ens pregunta quina nota ens posariem nosaltres. Està bé que ens ho preguntin perquè et dones compte del que has fet i del no.</i></p>
<p>Creus que al PDC estàs aconseguint el que et van proposar quan hi vas entrar? Per què? Com ho valores? <i>Sí, perquè abans no venia a l'institut. L'any passat vaig estar un trimestre sense venir i ara vinc sempre.</i></p> <p>Què és el que més t'agrada del PDC? Per què? <i>La classe, som una família. A les altres classes jo venia amargat. Ara vinc alegre i pregunto què cal fer.</i></p> <p>Què és el que menys t'agrada del PDC? Per què? <i>No tot és perfecte. Hi ha alguns companys que no et coneixen i et diuen coses que no t'agraden, però això passa a tot arreu.</i></p> <p>Hi ha algun aspecte del PDC que canviaries, trauries, afegiries? Quin? Per què? <i>Està tot bé, potser ens hauríem de portar una mica millor algunes vegades i hauríem de treballar una mica més altres</i></p>

vegades.

6.3. C3

6.3.1. DC3

CARACTERÍSTIQUES FORMALS DEL PDC

Modalitat:	A ☒ B ☐
El document forma part de:	Pla d'atenció a la diversitat ☒ Pla anual de centre ☐ Projecte educatiu de centre ☐ Altres: _____
En el document apareix qui l'elabora i coordina? En cas afirmatiu, qui és?	Sí ☒ No ☐ Caps de departament didàctics i caps d'estudis (coordinador). ☐ Professorat que imparteix docència, departament d'orientació i tutor (coordinador) del programa. ☐ Altres: Departament d'orientació (professora atenció a la diversitat – tutora – coordinadora del PDC)
En el document consta que l'alumnat forma un grup específic? En cas afirmatiu, quantes hores?	Sí ☒ No ☐ Primer (excepcionalment), segon i tercer d'ESO. 29 hores setmanals.
En el document es reflecteix que l'alumnat s'integra en algun grup ordinari? En cas afirmatiu, quin grup? Quantes hores?	Sí ☐ No ☒ Segon d'ESO. 1 hora a la setmana.
Consta un informe adreçat al Departament d'Ensenyament del nombre d'alumnat que cursa el programa i els recursos necessaris? En cas afirmatiu, en què consisteix?	Sí ☐ No ☒ _____ _____
En el document hi figuren els principis pedagògics, metodològics i organització?	Sí ☒ No ☐ L'aula oberta del centre es fonamenta en els principis psicopedagògics que defineix la normativa vigent. En aquest sentit, es treballen dels principis de l'educació comuna i d'atenció a la diversitat de l'alumnat per assolir unes competències bàsiques en la finalització de l'etapa.
En el document s'hi especifiquen els criteris i procediments d'assignació d'alumnat al programa?	Sí ☒ No ☐
En el document es concreten els criteris organitzatius (agrupament d'alumnat, espais, horaris i utilització de recursos materials)? En cas afirmatiu, quins són?	Sí ☒ No ☐ Agrupament d'alumnat: Es prioritza alumnes amb dificultats d'aprenentatge. Els alumnes que també són actitudinals se'ls dóna l'oportunitat sempre i quan respectin el contracte didàctic. Espais: Es disposa d'una aula taller, una aula qualsevol del centre per fer classe i un magatzem de treball. Recursos materials: material fotocopiats, ordinadors i PDIs del

	centre en la mesura del possible. (En el full adjunt hi consta l'horari del PDC)
Les matèries del programa s'organitzen en:	Matèries ☒ Àmbits ☐
(opcional, en funció de la resposta anterior) En el document hi consten les programacions didàctiques de les matèries del grup específic? En cas afirmatiu, quines hi ha?	Sí ☒ No ☐ Llengua catalana, llengua castellana, llengua anglesa, matemàtiques, educació física, ciències naturals, ciències socials, tecnologia, optativa reforç llengües, optativa càlcul, optativa educació física.
(opcional, en funció de la resposta anterior) En el document hi consten les programacions didàctiques dels àmbits del grup específic? En cas afirmatiu, quines hi ha?	Sí ☐ No ☐ No es treballa per àmbits.
En el document hi apareixen les programacions de les matèries optatives del grup específic? En cas afirmatiu, quines són?	Sí ☒ No ☐ Alternativa a la religió (mediació escolar)
En el document hi consten les orientacions per a l'acció tutorial? En cas afirmatiu, quines són?	Sí ☒ No ☐ Seguiment acadèmic personalitzat i orientació personal i laboral
En el document s'hi reflecteixen els criteris d'acreditació per a l'alumnat? En cas afirmatiu, quins són?	Sí ☒ No ☐ L'acreditació segueix els criteris la normativa vigent aplicada a qualsevol nivell d'ESO. És a dir, l'alumne pot passar de curs amb dues matèries suspeses i, excepcionalment, tres després de la decisió de la junta d'avaluació de l'aula oberta.
En el document hi consten els criteris i procediments per l'avaluació i revisió propis del programa? En cas afirmatiu, quins són	Sí ☐ No ☒ _____ _____
Hi ha la memòria anual del programa? En cas afirmatiu, en què consisteix?	Sí ☐ No ☒ _____ _____
Hi ha un informe del progrés de l'alumnat del programa? En cas afirmatiu, quina informació recull?	Sí ☐ No ☒ _____ _____
Hi ha una valoració del programa i/o propostes de modificació? En cas afirmatiu, quines són?	Sí ☐ No ☒ _____ _____

CARACTERÍSTIQUES DE CONTINGUT DEL PDC

En el document s'especifica la finalitat del programa? En cas afirmatiu, quina és?	Sí ☒ No ☐ D'acord amb el que estableix la normativa, l'aula oberta és una mesura extraordinària per garantir el camí el graduat en ESO i així poder passar prèviament pel conveni singular del centre.
---	--

<p>En el cas que en el document s'hi trobi la programació de les matèries del grup específic, en què consisteix?</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Justificació - Objectius d'aprenentatge - Competències bàsiques - Criteris d'avaluació - Continguts - Metodologia i seqüència didàctica: descripció de les activitats, materials i recursos, organització social, temps, atenció a la diversitat i activitats d'avaluació - Taula d'avaluació contínua
<p>En el cas que en el document s'hi trobi la programació de l'àmbit lingüísticosocial, en què consisteix?</p>	<p>(No es treballa per àmbits)</p>
<p>En el cas que en el document especifiqui la programació de l'àmbit científicotecnològic, en què consisteix?</p>	<p>(No es treballa per àmbits)</p>
<p>En el cas que en el document especifiqui la programació de l'àmbit pràctic, en què consisteix?</p>	<p>(No es treballa per àmbits)</p>
<p>En el cas que en el document especifiqui la programació de la llengua estrangera, en què consisteix?</p>	<p>Llengua anglesa:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Justificació - Objectius d'aprenentatge - Competències bàsiques - Criteris d'avaluació - Continguts - Metodologia i seqüència didàctica: descripció de les activitats, materials i recursos, organització social, temps, atenció a la diversitat i activitats d'avaluació - Taula d'avaluació contínua
<p>En el cas que en el document especifiqui les programacions que el grup específic cursa matèries amb el grup ordinari, quines són?</p>	<p>Mediació escolar:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Justificació - Objectius d'aprenentatge - Competències bàsiques - Criteris d'avaluació - Continguts - Metodologia i seqüència didàctica: descripció de les activitats, materials i recursos, organització social, temps, atenció a la diversitat i activitats d'avaluació - Taula d'avaluació contínua
<p>En el document hi apareix alguna hora de tutoria amb el grup ordinari? En cas afirmatiu, quantes hores?</p>	<p>Sí ☒ No ☐ 1h. Setmanal.</p>
<p>En el document hi apareix el temps de permanència al grup específic? En cas afirmatiu, quants cursos?</p>	<p>Sí ☒ No ☐ 1 curs ☐ 2 cursos ☐ Altres: La permanència a l'aula oberta va en funció del curs en què es trobi l'alumne. Els alumnes repetidors de primer hi estan dos cursos i llavors es deriven a PQPI/PFI si no tenen possibilitat d'acreditar. Els alumnes de segon hi estan un parell de cursos i tot seguit passen al conveni singular o PQPI/PFI. Els alumnes de tercer hi estan un any i a continuació accedeixen al conveni singular.</p>

<p>En el document hi consta la distribució de les trenta hores lectives setmanals?</p> <p>En cas afirmatiu, com es distribueixen en els diferents àmbits/matèries del currículum?</p>	<p>Sí ☒ No ☐</p> <p>(veure full adjunt al final de la fitxa d'enregistrament)</p>
<p>En el document hi consten els criteris sobre quan els alumnes poden entrar a formar part del PDC?</p> <p>En cas afirmatiu, quins són?</p>	<p>Sí ☒ No ☐</p> <p>Poden accedir-hi alumnes de primer (repetidors), segon i tercer d'ESO.</p>
<p>En el document es caracteritza el perfil de l'alumnat?</p> <p>En cas afirmatiu, quin és?</p>	<p>Sí ☒ No ☐</p> <p>El perfil de l'alumnat de l'aula oberta és el següent:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Alumnes amb dificultats d'aprenentatge greus i/o dificultats d'inserció social. - Alumnes amb poques possibilitats de treure's un graduat escolar.
<p>En el document es concreten els criteris d'admissió?</p> <p>En cas afirmatiu, quins són?</p>	<p>Sí ☒ No ☐</p> <p>Els alumnes que poden formar part de l'aula oberta són:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Alumnes repetidors de primer d'ESO que ja hagin repetit a primària i/o tinguin recomanació expressa de l'EAP (dictamen, informe social,...) - Alumnes que passen a segon d'ESO, havent repetit o no primer d'ESO, no puguin tornar a repetir i presentin dificultats greus d'aprenentatge i/o inserció social. - Alumnes de tercer d'ESO que requereixin passar per l'aula oberta abans d'accedir al conveni singular. <p>Tenen opció d'entrar aquells alumnes amb problemes de disciplina sempre i quan compleixin el contracte didàctic i els objectius específics del projecte.</p>
<p>En el document s'especifica el procediment d'incorporació de l'alumnat?</p> <p>En cas afirmatiu, quin és?</p>	<p>Sí ☒ No ☐</p> <p>El procediment que se segueix és:</p> <ul style="list-style-type: none"> - L'equip docent fa una proposta d'escolarització a l'aula oberta. - El departament d'orientació en fa un recull d'informació exhaustiva (historial acadèmic, anàlisi de l'entorn social i familiar,...) - La CAD recull totes les propostes i en fa una prioritització. - S'informa a la família de la proposta que ha d'acceptar per poder entrar-hi. - La família i l'alumne signa contracte didàctic.
<p>En el document hi consta la ràtio d'alumnat?</p> <p>En cas afirmatiu, quina és?</p>	<p>Sí ☒ No ☐</p> <p>Grup reduït, al voltant de 10-12 alumnes.</p>
<p>En el document hi consta algun aspecte/criteri de participació de l'alumnat pel que fa a la tria d'activitats, continguts, etc.?</p> <p>En cas afirmatiu, quins són?</p>	<p>Sí ☐ No ☒</p> <p>_____</p> <p>_____</p>
<p>En el document es detallen els criteris d'assignació del professorat?</p> <p>En cas afirmatiu, quins són?</p>	<p>Sí ☒ No ☐</p> <p>El professorat de l'aula oberta el configura el professorat d'atenció a la diversitat i completat amb les hores pendents d'assignació del claustre.</p>
<p>En el document s'apunta la periodicitat</p>	<p>Sí ☒ No ☐</p>

<p>i el nombre d'hores de reunió de l'equip docent?</p> <p>En cas afirmatiu, quina és la periodicitat i el nombre hores?</p>	<p>L'equip docent es reuneix setmanal els 25 minuts del primer esbarjo.</p>
<p>En el document es presenta el criteri d'assignació del tutor del programa?</p> <p>En cas afirmatiu, quin és?</p>	<p>Sí ☒ No ☐</p> <p>La tutora del PDC és la professora d'atenció a la diversitat amb l'especialitat d'orientació educativa.</p>
<p>En el document hi consta el nombre d'hores de tutoria del PDC?</p> <p>En cas afirmatiu, quantes n'hi ha?</p>	<p>Sí ☒ No ☐</p> <p>Una hora lectiva a la setmana.</p>
<p>En el document es mostren les activitats pròpies de la tutoria específica del programa?</p> <p>En cas afirmatiu, quines són?</p>	<p>Sí ☒ No ☐</p> <p>Les activitats que es realitzen a la tutoria són:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Traspàs d'informació de l'equip docent setmanal al grup i la corresponent anàlisi - Seguiment d'agenda - Neteja de pati quan s'escaigui - Activitats d'habilitats socials - Participació a les xerrades proposades - Orientació personal, acadèmica i laboral
<p>En el document es recull algun tipus de contracte didàctic que es demani a l'alumnat per formar part del grup?</p> <p>En cas afirmatiu, quines són les clàusules?</p>	<p>Sí ☒ No ☐</p> <p>L'alumne es compromet a:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Assistir i ser puntual a totes les classes i activitats realitzades dins i fora del centre. - Portar sempre el material necessari per poder fer les diferents activitats. - Treballar de forma constant, autònoma i participativa a totes les classes. - Respectar a totes les persones de dins i fora del centre: companys, professors i monitor. - Respectar les normes establertes en el NOFC del centre, així com les establertes per l'equip docent del grup. <p>La família es compromet a:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Garantir la seva assistència i puntualitat. - Col·laborar amb el professorat assistint a les reunions i entrevistes a les quals se'm convoqui. - Donar suport a les pautes de treball i d'actitud que des del centre s'indiquin. - Assumir la compra de material alternatiu als llibres de text que proposi el centre. - Autoritzar la seva participació en les sortides que es derivin de la realització d'activitats fora del centre.
<p>En el document es reflecteix el procediment d'informació a les famílies?</p> <p>En cas afirmatiu, quin és?</p>	<p>Sí ☒ No ☐</p> <p>La tutora segueix les mateixes indicacions que tot el professorat tutor del centre. En un primer hi ha el contacte amb la signatura del contracte didàctic, llavors la comunicació és trimestral per informar els resultats obtinguts. Si és necessari ni ha una comunicació més freqüent per telèfon o entrevistes presencials.</p>
<p>En el document s'apunta la metodologia que es treballa. Per</p>	<p>Sí ☒ No ☐</p> <p>El treball a l'aula consisteix en treball individual i per petits grups. Es fa ús</p>

<p>exemple projectes interdisciplinaris, treball cooperatiu, incorporació de les TIC/TAC (llibres digitals, moodle, PDI,...)?</p> <p>En cas afirmatiu, quina és ?</p>	<p>de les PDI, canons de projecció i ordinadors sempre que la matèria ho requereixi.</p> <p>El treball a l'aula taller consisteix a realitzar projectes: manteniment del centre, restauració de mobles, hortbio, manteniment de bicicletes, construccions varies amb material reciclat (decoració centre, làmpades,...), elaboració de decorats (pastorets, activitats de St. Jordi, i actes varis)</p>
<p>En el document hi consten els recursos de què es disposen. Per exemple, llibres de text, digitals, espais virtuals,...?</p> <p>En cas afirmatiu, quins són?</p>	<p>Sí ☒ No ☐</p> <p>Per una banda els alumnes disposen d'alguns llibres de text que l'equip docent selecciona acuradament.</p> <p>A continuació, s'estableix una quota anual que inclou: fotocòpies, dossiers de treball, material fungible i material pel taller.</p> <p>Els alumnes han de disposar d'un ordinador, si bé els alumnes amb dificultats econòmiques poden utilitzar els del centre.</p> <p>El centre facilita els llibres de lectura de les matèries de llengua catalana i castellana.</p> <p>Els alumnes tenen accés a la plataforma virtual <i>bonesnotes.cat</i> i <i>moodle</i>.</p>
<p>En el document hi apareixen els criteris generals i específics d'avaluació de l'alumnat?</p> <p>En cas afirmatiu, quins són?</p>	<p>Sí ☒ No ☐</p> <p>1. CRITERIS GENERALS D'AVALUACIÓ</p> <p>L'avaluació de l'alumnat escolaritzat a l'Aula Oberta s'ha de regir pels principis generals que marca la normativa vigent. Cada professor avaluarà les sessions de classe que li corresponguin seguint els punts següents:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Tenint en compte que els alumnes d'Aula Oberta segueixen una adaptació curricular, la nota màxima amb què seran avaluats de les matèries que cursen de forma adaptada (català, castellà, matemàtiques, anglès, educació física, ciències naturals, tecnologia, ciències socials, optativa1- reforç de llengua, optativa2-reforç càlcul i optativa3- educació física) serà de <u>6</u>. 2. Malgrat això, quan la qualitat i/o quantitat de la feina realitzada sigui excepcional, el professor podrà qualificar-la amb un <u>7</u>. 3. Si es donés el cas, pel que fa a les matèries que els alumnes cursen amb el grup ordinari i que no estan, per tant, adaptades (religió/alternativa a la religió-mediació), els alumnes seran qualificats d'<u>1</u> fins a <u>10</u>. <p>2. AVALUACIÓ DE LES MATÈRIES ADAPTADES</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Caldrà avaluar tots els alumnes a cada sessió de classe a la graella de seguiment (puntualitat-actitud-reball) que té cada professor al seu quadern. 2. Cada apartat s'avaluarà numèricament d'<u>1</u> fins a <u>6</u>. Al final de la setmana el professor atorgarà <u>una qualificació de seguiment</u> (que contemplarà les qualificacions que hagi posat de puntualitat, actitud i treball). 3. L'aspecte de puntualitat només farà mitjana quan sigui valorat amb una nota inferior a 5. 4. Els projectes del taller s'avaluaran com una única sessió. 5. Si un alumne no justifica adequadament o l'equip docent considera injustificable l'absència d'una hora lectiva, s'atorgarà la qualificació d'<u>1</u> a la sessió. 6. A la reunió d'Equip Docent setmanal es posaran en comú aquestes qualificacions i les observacions que s'hagin pogut realitzar. 7. Paral·lelament, cada professor posarà les qualificacions que corresponguin a les activitats, proves i treballs que els alumnes realitzin a les seves classes. La mitjana d'aquesta qualificació quedarà reflectida com a <u>nota d'àrea</u> al final de trimestre.

	<p>8. Per posar <u>la nota de cada avaluació</u>, es tindran en compte els aspectes següents:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Les matèries que no inclouen els projectes del taller (català, castellà, matemàtiques, anglès, educació física, optativa1-reforç de llengua, optativa2-reforç de càlcul i optativa3-educació física) els percentatges d'avaluació es distribuïran de la següent manera: <ol style="list-style-type: none"> i. Nota seguiment setmanal: obtinguda per la mitjana aritmètica de les notes setmanals de tot el trimestre: 40% ii. Nota d'àrea: les activitats, treballs i proves: 60% En aquest apartat cada professor haurà establert quins són els criteris específics d'avaluació de la matèria i els haurà fet arribar per escrit als alumnes i a les famílies. Aquests criteris han de constar al departament didàctic corresponent. 2. En el cas de les matèries que inclouen els projectes del taller (ciències naturals, tecnologia i ciències socials) els percentatges d'avaluació es distribuïran de la següent manera: <ol style="list-style-type: none"> i. Nota seguiment del taller, obtinguda per la mitjana aritmètica de les notes setmanals de tot el trimestre: 60% ii. Nota seguiment del projecte teòric, obtinguda per la mitjana aritmètica de les notes setmanals de tot el trimestre: 20% iii. Nota d'àrea, obtinguda de les activitats i treballs del projecte teòric: 20% iv. L'alumne que no obtingui una nota mínima de 4 de cada apartat per superar la matèria. 3. L'alumne que no hagi respectat els mínims d'assistència a classe (que no ha de ser inferior al 80%, llevat de casos excepcionals que l'equip docent consideri justificables) no aprovarà l'avaluació d'aquella matèria malgrat que la resta de resultats siguin positius. 4. L'alumne que no tingui a l'apartat de seguiment una nota mínima de 4, tampoc superarà la matèria. <p>3. INCIDÈNCIA DE LES QUALIFICACIONS EN LA PERMANÈNCIA A L'AULA OBERTA</p> <p>Tenint en compte que els alumnes escolaritzats en aquest recurs gaudeixen d'una ajuda que els ha de permetre superar el curs sense problemes, no podrà romandre a l'aula oberta l'alumne que:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. No aconsegueixi mantenir un mínim de matèries aprovades. Aquest mínim es concreta en la superació del 50% de les matèries cursades el 1r trimestre i la millora progressiva dels resultats en els següents. 2. Suspengui repetidament l'apartat de seguiment. 3. No respecti els mínims de puntualitat, actitud correcta i treball a les classes de les matèries no adaptades.
<p>En el document es detallen els criteris de recuperació de l'alumnat?</p> <p>En cas afirmatiu, quins són?</p>	<p>Sí ☒ No ☐</p> <p>Els alumnes que tinguin matèries pendents del curs anterior hauran de ser avaluats seguint els criteris següents:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Es valorarà positivament el fet d'aprovar la matèria en el curs actual, fins a un màxim de 2 punts. Aquest apartat el valorarà el professor que actualment està impartint aquesta àrea a l'alumne, en funció del seu

	<p>rendiment i dels resultats que estigui obtenint.</p> <p>2. Prèviament a la data de la recuperació, el departament corresponent convocarà els alumnes que tenen l'àrea pendent i se'ls lliurarà un qüestionari on constaran tots els conceptes i/o activitats que es contemplaran a la prova. Amb això es pretén concretar aquells aspectes que cal que l'alumne estudiï, ja que és possible que el professor que impartia l'àrea el curs passat no sigui al centre. Aquest qüestionari s'haurà de presentar complet, correctament contestat i degudament passat a l'ordinador el dia de la prova. Cap alumne no es podrà presentar a la prova escrita si no es presenta el qüestionari. Aquest aspecte es valorarà <u>fins a un màxim de 2 punts</u>.</p> <p>3. Finalment l'alumne realitzarà una prova oral o escrita, que consistirà en la selecció d'algunes de les preguntes o activitats que constaven al qüestionari/treball que ha elaborat. La puntuació s'afegirà a l'obtinguda en els dos blocs anteriors.</p>
<p>En el document es concreten els criteris de repetició - promoció de l'alumnat?</p> <p>En cas afirmatiu, quins són?</p>	<p>Sí ☒ No ☐</p> <p>Els criteris de repetició i promoció de l'alumnat segueix l'establert a la normativa vigent i, per tant, són els mateixos que els de la resta de l'alumnat del centre.</p>
<p>En el document hi consta els criteris de titulació de l'alumnat?</p> <p>En cas afirmatiu, quins són?</p>	<p>Sí ☐ No ☒</p> <p>Els criteris de titulació es troben recollits a l'aula oberta de modalitat B (conveni singular).</p>

HORARI SETMANAL DEL PDC

	DILLUNS	DIMARTS	DIMECRES	DIJOUS	DIVENDRES
8:15 - 9:15	EDUCACIÓ FÍSICA	MATEMÀTIQUES	OPT1. REFORÇ LLENGÜES	ANGLÈS	OPT1. REFORÇ LLENGÜES
9:15 - 10:15	LLENGUA CATALANA	LLENGUA CASTELLANA	EDUCACIÓ FÍSICA	TEORIA PROJECTE2	LLENGUA CASTELLANA
10:15 - 10:35	DESCANS	DESCANS	DESCANS	DESCANS	DESCANS
10:35 - 11:35	LLENGUA CASTELLANA	TUTORIA AO	TEORIA PROJECTE1	LLENGUA CATALANA	TEORIA PROJECTE3
11:35 - 12:35	PROJECTE1 (CN)	OPT3. EF	OPT2. REFORÇ CÀLCUL	MEDIACIÓ ESCOLAR / RELIGIÓ	MATEMÀTIQUES
12:35 - 12:45	DESCANS	DESCANS	DESCANS	DESCANS	DESCANS
12:45 - 13:45	PROJECTE1 (CN)	PROJECTE2 (CCSS)	OPT3. EF	PROJECTE3 (TEC)	LLENGUA CATALANA
13:45 - 14:45	PROJECTE1 (CN)	PROJECTE2 (CCSS)	MATEMÀTIQUES	PROJECTE3 (TEC)	ANGLÈS

DISTRIBUCIÓ DE LES TRENTA HORES LECTIVES SETMANALS

TAULA D'EQUIVALÈNCIES CURRÍCULUM ORDINARI - CURRÍCULUM AULA OBERTA

MATÈRIES ADAPTADES				MATÈRIES ADAPTADES				MATÈRIES ADAPTADES			
1r ESO				2n ESO				3r ESO			
Curriculum ordinari	Hores	Curriculum AO	Hores	Curriculum ord	Hores	Curriculum AO	Hores	Curriculum ordinari	Hores	Curriculum AO	Hores
LLENGUA CAT	3	LLENGUA CAT	3	LLENGUA CAT	3	LLENGUA CAT	3	LLENGUA CAT	3	LLENGUA CAT	3
LLENGUA CAST	3	LLENGUA CAST	3	LLENGUA CAST	3	LLENGUA CAST	3	LLENGUA CAST	3	LLENGUA CAST	3
LLENGUA ANGLESA	3	LLENGUA ANG	3	LLENGUA ANG	3	LLENGUA ANG	3	LLENGUA ANG	3	LLENGUA ANGL	3
MATEMÀTIQUES	3	MATEMÀTIQUES	3	MATEMÀTIQUES	4	MATEMÀTIQUES	3	MATEMÀTIQUES	3	MATEMÀTIQUES	3
EDUCACIÓ FÍSICA	2	EDUCACIÓ FÍSICA	2	EDUCACIÓ FÍSICA	2	EDUCACIÓ FÍSICA	2	EDUCACIÓ FÍSICA	2	EDUCACIÓ FÍSICA	2
CIÈNCIES NATURALESA	3	Projecte1(3h taller)	4	CIÈNCIES NATURALESA	3	Projecte1(3h taller)	4	CIÈNCIES NAT (Física/ química:2h)(Bio./Geo:2h)	4	Projecte1(3h taller)	4
		Projecte1(1hteoria)				Projecte1(1hteoria)					
CIÈNCIES SOCIALS, GEOGRAFIA I HISTÒRIA	3	Projecte2(2h taller)	3	CIÈNCIES SOCIALS, GEO. I HISTÒRIA	3	Projecte2(2h taller)	3	CIÈNCIES SOCIALS, GEOGRAFIA I HISTÒRIA	3	Projecte2(2h taller)	3
		Projecte2(1h taller)				Projecte2(1h taller)					
TECNOLOGIES	2	Projecte3(2h taller)	3	TECNOLOGIES	2	Projecte3(2h taller)	3	TECNOLOGIES	2	Projecte3(2h taller)	3
		Projecte3(1hteoria)				Projecte3(1hteoria)					
MÚSICA	2	OPT3 EF	2	MÚSICA	1	OPT3 EF	2	MÚSICA	1	OPT3 EF	2
OPT1. LECTURA I EXP.ORAL	2	OPT1 LECTURA I EXP.ORAL	1	EDUCACIÓ VISUAL I PLÀSTICA	2	OPT2 REFORÇ CCBB - Càlcul	1	EDUCACIÓ VISUAL I PLÀSTICA	1	OPT2 REFORÇ CCBB - Càlcul	1
OPT2. FRANCÈS/REFORÇ CB	1	OPT2 REFORÇ CCBB - Càlcul	1	OPT. FRANCÈS/ REF CB	2	OPT1 LECTURA I EXP.ORAL	1	EDUCACIÓ PER LA CIUTADANIA	1	SEGUIMENT SETMANAL	0
TUTORIA	1	TUTORIA	1	TUTORIA	1	TUTORIA	1	OPT. FRANCÈS/CULT CLÀSSICA	2	OPT1 LECTURA I EXP.ORAL	1
								TUTORIA	1	TUTORIA	1
TOTAL	28		29	TOTAL	29		29	TOTAL	29		29
MATÈRIES NO ADAPTADES				MATÈRIES NO ADAPTADES				MATÈRIES NO ADAPTADES			
currículum ordinari	Hores	currículum AO	Hores	currículum ordinari	Hores	currículum AO	Hores	currículum ordinari	Hores	currículum AO	Hores
RELIGIÓ/ALTER.	2	RELIGIÓ/MED.	1	RELIGIÓ/MED.	1	RELIGIÓ/MED.	1	RELIGIÓ/ALTER.	1	RELIGIÓ/MEDIACIÓ	1
TOTAL	2		1	TOTAL	1		1	TOTAL	1		1

6.3.2. TRANSCRIPCIÓ ENTREVISTA TC3

DATA: Divendres, 18 JULIOL 2014

Coneix per què el centre es va plantejar organitzar el PDC?

Sí, l'organització del PDC és la resposta a la necessitat de donar sortida a un determinat tipus d'alumnat que no se'n surt amb les mesures d'atenció a la diversitat ordinàries. El centre va iniciar aquesta organització des que el Departament d'Ensenyament ho plantejés. Des d'aleshores el programa ha evolucionat molt, adaptant-se a les necessitats dels alumnes i a les possibilitats que ens oferia l'entorn. En un inici la col·laboració va començar amb el Parc Natural del Cap de Creus i posteriorment va continuar amb la col·laboració de l'ajuntament. L'aportació de l'ajuntament ha estat importantíssima al facilitar un monitor molt polivalent.

Creu que era necessari plantejar aquest tipus de programa?

I tant, ens trobàvem que hi ha un cert tipus d'alumnes que no tenien un saber estar dins de l'aula. També ens trobàvem amb un grup d'alumnes amb dificultats d'aprenentatge que era molt difícil atendre'ls. Amb aquest recurs els podíem donar una resposta a les seves necessitats.

A mig termini, si un alumne forma part del PDC és perquè pugui millorar els seus resultats acadèmics, millori la seva confiança personal i se senti més integrat al centre. Creu que és una mesura adequada per aconseguir-ho? Per què?

Totalment d'acord. La necessitat del centre fa que el programa s'iniciï als voltants de segon d'ESO i, alguns casos, abans. Per tant, per l'alumnat que forma part d'aquest grup, l'assoliment del graduat els queda força lluny, però això no vol dir que no sigui impossible.

La finalitat última del PDC és que els alumnes puguin assolir un graduat en educació secundària, creu que és una mesura adequada per aconseguir-ho? Per què?

Sí, formar part del PDC és reprendre la trajectòria acadèmica i, en conseqüència, professional. Per una bona part d'aquests alumnes, començar a l'aula oberta i pot acabar en l'obtenció del graduat en ESO passant pel conveni singular. Els que no ho aconsegueixen els derivem a PQPI/PFI.

Creu que hi hauria altres mesures per aconseguir-ho? Quines?

Existeixen moltes mesures d'atenció a la diversitat, però aplicar unes o altres depèn de moltes variables, principalment de la política educativa de l'equip directiu. En el nostre centre, l'aula oberta ha anat evolucionant al llarg dels anys i ara podem dir que és un projecte consolidat perquè l'equip directiu hi ha apostat seriosament.

Creu que la distribució de les matèries en àmbits que proposa el Departament d'Ensenyament és adequada? Per què?

El plantejament per àmbits el trobo molt encertat perquè treballa els continguts de manera competencial i interdisciplinària. Ara bé, a pràctica no és operatiu. Si vols que aquests alumnes es barregin amb altres grups del centre has d'acabar parlant de matèries (perquè es treballa per matèries) i si en funció de com es reparteixen els professors al grup podran o no treballar per àmbits. Per tant, el plantejament d'àmbits es podria fer extensiu a la resta de matèries, no?

El PDC del centre segueix aquesta distribució? Per què?

En el nostre centre l'aula oberta funciona per matèries. Simplement, per una qüestió pràctica organitzativa de professorat. Si alguna vegada s'ha donat l'ocasió, s'ha mirat de fer. És més, en els inicis de l'aula oberta ja es funcionava per àmbits.

Si els alumnes del PDC cursen alguna matèria amb alumnes que no formen part del grup del PDC, per exemple alguna optativa o tutoria, per què es així? Com ho valora?

En el nostre centre els alumnes de l'AO només comparteixen la matèria de mediació. L'experiència és molt positiva ja que és una matèria que permet una interrelació grupal important degut a la seva naturalesa. Temps enrere hi havia més matèries compartides, però el claustre va rebutjar aquest sistema. Ara, ningú es queixa.

Quan temps pot estar l'alumnat al PDC? Per què?

La mitjana és d'un parell d'anys. Ara bé, depèn de cada cas. Si hi ha alumnes que es preveu que la seva estància sigui més llarga mirem de derivar-los cap a un PQPI/PFI ja que difícilment podran assolir un graduat. En canvi, n'hi a d'altres que el seva estada a l'AO és un pas intermig per després poder accedir al conveni singular. Cada cas és un món.

El nombre d'hores assignades a les matèries/àmbits del PDC es correspon amb el que estableix el Departament d'Ensenyament? Se'n fa una distribució diferent? Per què?

S'intenta que el nombre d'hores i matèries es correspongui al currículum de segon d'ESO, igual que el dels grups ordinaris perquè la mesura organitzativa s'ubica en aquest nivell. Ara bé, donat que hi ha alumnes de primer, segon i tercer, també s'ha establert les seves correspondències amb els seus nivells per tal que el seu currículum s'ajusti al màxim al que demana el programa informàtic SAGA i, en conseqüència, als alumnes del seu curs acadèmic. Amb tot això, sí que cal fer ajustaments d'algunes hores que també queden recollides en aquesta taula d'equivalències. En definitiva, tot va en funció de com queda organitzat el centre, bàsicament després de poder facilitar una atenció a la diversitat a tots els nivells de l'ESO.

Com valora que els alumnes es puguin incorporar al PDC principalment a 4t d'ESO o a partir de 3r d'ESO a proposta de l'equip docent, o que havent cursat 2n d'ESO passi a 3r d'ESO malgrat no estar en condicions de passar i haver repetit algun curs?

Ja sé que la normativa prioritza els PDC als cursos de quart i tercer, però les necessitats del centre sorgeixen abans, als voltants de segon d'ESO, i per tant, l'equip directiu té clar que cal atendre les necessitats quan sorgeixen i donar-hi una

resposta el més immediata possible. Simplement, és una qüestió de prevenció. Quan aquests casos se'ls intenta atendre el més ràpidament possible tothom hi surt guanyant.

Com valora el perfil de l'alumnat que forma part del PDC?

Em sembla bé. Hi ha una prioritització de l'alumnat amb dificultats d'aprenentatge, però els alumnes actitudinals que en algun moment han perdut el fil dels estudis també hi tenen lloc. Ara bé, si no hi ha un aprofitament del recurs, els alumnes poden perdre el dret o bé s'intenta derivar-los ja sigui al grup ordinari o bé a PQPI/PFI.

Com s'han establert els criteris d'admissió dels alumnes al PDC? Com els valora? Són suficients? Són estrictes?

L'establiment dels criteris d'admissió ha estat un procés de reflexió de molts anys. És a dir, en funció dels recursos que el centre ha pogut anar oferint als alumnes, aquests s'han anat ajustant a les seves necessitats. Aquests criteris han evolucionat molt i avui ens trobem en un moment òptim pel que fa als recursos disponibles i a les necessitats de l'alumnat. Ens agradaria arribar a tothom, però no sempre és possible.

Coneix els criteris d'admissió dels alumnes al PDC? Com els valora? Són suficients? Són estrictes?

Conec els criteris i estan a la disposició de tot el claustre. Em semblen bé perquè s'han anat perfilant al llarg dels anys d'anar-hi treballant. La CAD és ferma i estricta en la seva aplicació, fet que dona una coherència de treball a tothom.

Quin és el procediment d'incorporació d'alumnes al PDC? Com el valora?

El procediment d'incorporació d'alumnes al PDC té el seu inici quan l'equip docent detecta que l'alumnat necessita un recurs més perquè se'n pugui sortir, ja sigui en dificultats d'aprenentatge i/o situació social desfavorida. A partir d'aquí la comissió d'atenció a la diversitat en fa un recull d'informació valorant la proposta. Un cop presa la decisió s'informa a l'equip docent i família per explicar-los el sentit de la decisió final. És un procediment molt estudiat per part de totes les parts implicades ja que la decisió que es pren és molt important per les seves conseqüències. Fins a dia d'avui estem contents dels resultats obtinguts.

Coneix el procediment d'incorporació d'alumnes al PDC? Com el valora?

Sí, tot comença en la proposta de l'equip docent i tutor. Llavors es traspasa a la CAD on es fa un estudi i prioritització de cada cas. Es parla amb la família i si hi està d'acord, l'alumne pot entrar-hi. La selecció principal es fa al final de cada curs i si a l'inici del primer trimestre se'n detecta algun també es contempla. Normalment, els que es detecten al segon i tercer trimestre ja són casos que es recullen de cares al pròxim curs escolar. També he de dir que aquest procediment s'ha anat polint al llarg dels anys. Ara estem en un moment òptim.

Creu que es fa una bona selecció de l'alumnat del PDC? Per què?

Sí, suposo que la tradició i la coherència de treball en el PDC, el professorat té molt clar què vol dir anar a l'AO. Sempre hi ha excepcions, però en general fem una bona selecció.

Quin és el nombre d'alumnes més adequat per al PDC? Per què?

El nombre ideal està als voltants dels 8-10 alumnes. També va en funció de la tipologia de necessitats que presenta l'alumnat.

Quants n'hi ha al seu PDC? Com ho valora?

Cada any varia. Aquest any n'hi ha hagut 9, però altres cursos érem 11-13 alumnes. Correcte.

L'alumnat del PDC participa en algun aspecte del PDC (per exemple, en la tria d'activitats, de continguts, etc.) Com ho valora?

No, com a molt podem intervenir en triar o pactar algunes activitats amb el professor que tenen. El sistema està tan tancat que si ja tenim problemes perquè tot quadri, només ens faltaria tenir en compte les voluntats de l'alumnat. Amb el sistema que tenim aquest plantejament és una mica utòpic.

Quins criteris se segueixen per assignar el professorat al PDC? Com els valora?

Els criteris d'assignació del professorat al PDC venen des de direcció. Normalment, es demana a professors sensibles a l'atenció a la diversitat i que vulgui formar-ne part.

El centre té alguna dificultat per assignar el professorat al PDC? Quina? Com se soluciona?

Normalment no hi ha problemes, però sí que és probable que s'acabin assignant professors algunes hores per poder completar l'horari. De totes maneres, donat que aquest recurs ja fa un temps que funciona té tot un seguit de punts molt definits i pautats, que faciliten molt la feina a tot aquest professorat.

Coneix els criteris que se segueixen per assignar el professorat al PDC? Com els valora?

No existeixen uns criteris molt definits, però sí que l'equip directiu intenta assignar-lo en funció de la seva predisposició i competència després de conèixer quin professorat té. Em sembla un plantejament assenyat si es vol que el grup funcioni. M'agradaria comentar que els criteris que estableix la normativa no estan ajustats a la realitat dels centres. Per exemple, l'assignació de professorat definitiu al centre no garanteix res. Normalment la predisposició a format part d'aquests grups s'ha de buscar en el professorat més jove i/o motivat i/o sensibilitzat cap aquesta tipologia d'alumnat.

Quin perfil creu que ha de tenir un professor que formi part del PDC a nivell de formació, actitud i experiència?

El professorat que formi part de l'AO ha de tenir un tarannà i lideratge concret. Ha de tenir molt clar quin tipus d'alumnat té al davant. L'actitud és fonamental. Pel que fa a l'experiència, no és del tot imprescindible, tots hem sigut aprenents i mica a mica la feina va sortint. Jo sempre penso que la formació que et donen uns estudis universitaris són com a molt el 40% de la feina que fem al dia a dia. El 60% restant és l'actitud que un posa davant la feina. I no només amb alumnes d'AO, aquest plantejament es podria fer extensiu a la resta de professorat de qualsevol centre.

Creu que el professorat, en general, està format per poder impartir docència en un PDC? Per què?

No tothom és vàlid. Un professor poc sensibilitat pot ser l'origen i/o l'accentuació de problemàtiques del grup.

El professorat que forma part del PDC fa temps que treballa com a docent? Per què?

La tutora i el monitor del taller des del seu inici, uns quinze anys. La resta de professorat que fa més temps que hi és

<p><i>entre quatre – set anys. I llavors, la resta professors eventuais.</i></p>
<p>Hi ha professorat que es presenta de manera voluntària a formar part del PDC del centre? En coneix la motivació? <i>La majoria de l'equip docent del PDC és voluntari. Li agrada el plantejament del recurs.</i></p> <p>El professorat del PDC està implicat, és coneixedor de la realitat de l'alumnat i s'esforça per innovar? <i>Sí, molt implicat. La majoria s'esforça per conèixer bé l'alumnat i així ajudar-lo millor.</i></p>
<p>El centre preveu algun incentiu per què el professorat accepti formar part de l'equip docent del PDC? Quin? Si no n'hi ha cap, quin creu que hauria de ser? <i>Formar part del grup d'AO no és cap privilegi, és un grup més del centre. De totes maneres algun any, sí que el centre oferiria una hora de guàrdia menys a la setmana a canvi que el professorat, amb més des dos hores de dedicació al PDC, fes la reunió d'equip docent els vint-i-cinc minuts a l'hora de l'esbarjo setmanalment. De totes maneres, això és possible si el centre disposa de prou hores perquè en força ocasions aquesta reducció no ha estat possible.</i></p> <p>Creu que rep el suport i reconeixent de l'equip directiu i professorat per la feina que està fent al PDC? Per què? <i>Sí, l'equip directiu recolza i reconeix la feina feta. Si no hi hagués una satisfacció potser no s'hi dedicarien tantes hores ni potser es contractaria un monitor per part de l'ajuntament.</i></p> <p>Com creu que veu el professorat del centre als companys que participen al PDC? Per què? <i>Crec que bé. No acostumen a dir que la feina està ben feta, però tampoc qüestionen la feina que s'hi fa. Potser queda més reflectit en comentaris cap alumnes quan se sorprenden dels seus canvis que poden observar al veure'ls pels passadissos, taller i notes obtingudes.</i></p>
<p>Creu que l'alumnat del PDC està satisfet amb el professorat que té? Per què? <i>En general, crec que sí. De totes maneres, no existeix l'equip docent perfecte.</i></p>
<p>Amb quin criteri s'ha establert la periodicitat de reunió de l'equip docent del PDC? Per què? <i>L'hora del pati setmanalment. Temps enrere no hi era i amb els anys s'ha anat veient que és molt important que els alumnes vegin que anem tots a una. Aquests alumnes amb dificultats necessiten tenir un incentiu setmanal del seu treball, ja sigui positiu per continuar treballant, com no tant positiu perquè aprenguin a rectificar.</i></p> <p>Creu que és suficient la periodicitat de la reunió de l'equip docent de PDC? Per què? <i>Només són 25 minuts, però com que és cada setmana, es pot treballar bé. Quan ens trobem, com que hi ha poc temps, anem per feina.</i></p>
<p>Creu que hi ha la coordinació suficient entre orientador educatiu i tutor perquè el PDC funcioni? <i>No tenim cap hora assignada perquè no hi ha hores per tot, però fa molts anys que l'orientadora i jo treballem juntes i no ens cal fer una coordinació gaire estricta perquè compartim moltes maneres de fer i treballar. L'orientadora s'encarrega del conveni singular i jo de l'aula oberta.</i></p> <p>Com valora la coordinació de l'equip docent del PDC? Per què? <i>La coordinació de l'equip docent la trobo molt oportuna. A part de parlar cada setmana dels alumnes també hi ha temps per lligar altres aspectes relacionats amb el grup (exàmens, sortides, projectes de treball,..). M'imagino que el rodatge dels anys fa que ja es puguin anar anticipant aspectes que faciliten el dia a dia. Per exemple, el sistema d'avaluació setmanal. Això consisteix en què cada professor ha de facilitar una nota setmanal de cada alumne i llavors és traspassada a l'hora de tutoria i serveix com una eina de treball amb l'alumnat.</i></p>
<p>Quins són els criteris per assignar el tutor del grup de PDC? Quina? Com els valora? <i>El principal criteri és que sigui una persona sensibilitzada amb aquesta tipologia d'alumnat. Per altra banda, el centre disposa d'una professora d'atenció a la diversitat amb l'especialitat d'orientació educativa. Per tant, el perfil i tarannà de la tutora és molt encertat.</i></p> <p>Coneix els criteris que s'utilitzen per assignar el tutor al grup de PDC? Quina? Com els valora? <i>La tutora de l'AO és la professora d'atenció a la diversitat. Suposo que a part d'això també es té en compte la disponibilitat, però en aquest cas no és cap inconvenient. Em sembla correcte.</i></p>
<p>Creu que és suficient la dedicació d'una hora de tutoria setmanal amb l'alumnat del PDC? Per què? <i>Oficialment hi ha la dedicació d'una hora setmanal, però també són moltes les estones que no són de tutoria que es fa tutoria. Crec que una hora ja està bé i alhora també depèn molt del tipus de grup. Hi ha hagut anys en què la tutoria ha passat per davant d'altres matèries.</i></p>
<p>La tutoria del PDC segueix les directrius del PAT del centre? Hi ha establert alguna coordinació? Com ho valora? <i>La tutoria segueix les directrius de segon d'ESO. Ara bé, s'ajusta davant la singularitat del grup. El centre no disposa de prou hores per coordinar-se. És una llàstima perquè es podria anar més a una tots junts, però també s'intenta parlar-ne, encara que no hi hagi una hora assignada.</i></p> <p>Si l'alumnat del PDC participa en la tutoria dels grups ordinaris, els tutors es coordinen? Com és? <i>No, l'alumnat només fa tutoria amb el grup d'AO. Anys anteriors s'havia fet, però suposava algun que altre inconvenient perquè era difícil trobar punts en comú amb els alumnes. Sí que es parlava d'aspectes comuns, però tampoc suposava una hora de treball a la setmana.</i></p>
<p>El tutor ha de seguir alguna directriu en les activitats de tutoria? Per què? <i>A la tutoria es pren com a punt de referència les activitats que fan les tutories de segon d'ESO que és el lloc on està adscrit el grup de PDC. Ara bé, davant les peculiaritats del grup, aquests s'ha d'anar adaptant a les necessitats de l'alumnat. Per exemple, en aquest grup es fa un seguiment setmanal de l'equip docent i de l'alumnat. També cal tenir present que en grup hi ha alumnes de primer, segon i tercer, per tant, cal estar al cas que tots ells puguin assistir a les xerrades programades per a cada nivell.</i></p> <p>Quin tipus d'activitats es treballen a tutoria? Per què?</p>

L'activitat principal que es treballa a la tutoria és el seguiment setmanal que fa l'equip docent d'AO. Els alumnes disposen d'una graella de recull del trimestre i poden anar veient com és el seu progrés dins del grup. Paral·lelament es disposa de tot un seguit d'activitats al moodle que, en funció del temps, es van treballant. També es passa tota la informació general de centre.

El tutor ha de seguir alguna directriu en la comunicació amb les famílies? Per què?

La tutora ha de seguir els mateixos criteris que qualsevol cotutor del centre. És a dir, hi ha d'haver una comunicació cada trimestre. Ara bé, tractant-se dels alumnes del PDC el contacte és molt freqüent ja sigui per telèfon com presencialment.

Com s'estableix la comunicació amb la família? Com ho valora?

La comunicació amb la família segueix les mateixes pautes que la tutoria de centre. És obligatori el contacte trimestral, però tractant-se d'alumnes d'AO, la comunicació és sovint.

Es demana algun tipus de compromís/responsabilitat a les famílies i alumnes per entrar a formar part del PDC? Si és així, quin és? com ho valora?

Sí, malgrat no tingui un efecte oficial. Es demana la signatura al contracte didàctic per entrar a l'AO. El compromís és el mínim per poder establir una línia de treball i col·laboració. Malgrat no tingui un efecte oficial sí que hi ha el treball de conscienciació al tractar-se d'un pacte entre tots i que tothom ha de complir la seva part. Des del meu punt de vista és molt útil perquè els alumnes tenen molt clar el perquè de les decisions que es puguin prendre, principalment quan les coses no van bé.

Hi ha alguna metodologia establerta en el PDC per exemple projectes interdisciplinaris, treball cooperatiu, incorporació de les TIC/TAC (llibres digitals, moodle, PDI, entorns virtuals, ...)? Quin? Com la valora?

Es treballa per projectes en les matèries del taller (ciències naturals, ciències socials i tecnologia). La resta de matèries treballen amb material adaptat. Els alumnes també disposen d'ordinador i es treballa amb moodle i PDI. Seria ideal poder treballar totes les matèries per projectes, però primer caldria posar-nos d'acord tots els professors.

Hi ha algun recurs a destacar en el PDC per exemple, llibres de text, digitals, espais virtuals,...? Quin? Com el valora?

S'utilitzen recursos que són força ajustats a les necessitats dels alumnes. Els entorns virtuals són força engrescadors (www.bonesnotes.cat i moodle). El que trobo a faltar és que no hi hauria d'haver tantes dificultats per segons quins alumnes per disposar d'ordinadors i també que hi hagués més professors que el fessin servir. El fet de poder de disposar eines atractives pels alumnes s'hauria de treure'n més profit.

Hi troba a faltar algun tipus de recurs? Quin? Per què?

Estaria bé que tots els alumnes disposessin d'ordinador perquè podrien fer més activitats més atractives. Sovint és difícil que el centre pugui disposar-ne.

Com es consensuen els criteris generals i específics del PDC? Com ho valora?

Els criteris generals venen establerts per normativa. Els específics es treballen a la CAD. A mesura que ha anat passant els cursos, aquests s'han anat perfilant i concretant. Em semblen oportuns perquè són fruit del treball del dia a dia.

Els criteris d'avaluació són iguals per a tots els alumnes del PDC? Com ho valora?

A tots els alumnes del PDC se'ls apliquen els mateixos. Ara bé, si hi ha algun alumne amb unes necessitats concretes es té en compte.

Creu que aquests criteris d'avaluació són adequats per tot l'alumnat? Per què?

Sí, perquè són adequats a les seves necessitats.

L'avaluació de l'alumnat del PDC es fa en base als criteris generals i/o específics? Per què?

L'avaluació es fa seguint els dos tipus de criteris perquè per una banda són tractats com l'alumnat del centre i per l'altre se'ls té en compte les seves necessitats.

En l'elaboració d'aquests criteris, hi intervé tot el claustre i/o equip docent del PDC? Com ho valora?

L'elaboració va iniciar-se a la CAD i a mesura que van passant els cursos i en funció de les necessitats detectades a l'equip docent es van ajustant. Per tant, només hi intervé la CAD i l'equip docent. El claustre no.

L'alumnat del PDC participa en algun aspecte de l'avaluació a l'hora d'establir criteris d'avaluació? Com ho valora?

No. Sí que se li explica detalladament i raonadament cadascun dels criteris. Normalment, els accepten i demanen que es compleixin. Per exemple, quan algun alumne no compleix, demanen que hi hagi conseqüències.

Creu que el PDC aconsegueix la finalitat per la qual es va proposar? Per què? Com ho valora?

Crec que sí perquè una part d'alumnes reconduex la seva actitud i d'altres és el millor lloc per poder seguir la seva escolarització davant les seves dificultats d'aprenentatge. No hi ha un 100% d'èxit, però n'estem contents.

Què és el que destaca de positiu d'aquest PDC?

El que més destaco és que és un recurs on els alumnes recuperen o troben el seu camí acadèmic o professional. És a dir, es tornen a situar dins el sistema.

Creu que el PDC funciona? Per què?

Sí, funciona perquè la comunitat educativa n'està contenta. La prova està que si no fos així no s'hi abocarien tants recursos (hores, diners i professionals).

Creu que hi ha algun aspecte millorable en el PDC? Quin? Per què?

Tot projecte és millorable i aquest també. M'agradaria que hi hagués un professorat més fixe-estable on permetés plantejar-nos treballar més interdisciplinàriament.

6.3.3. TRANSCRIPCIÓ ENTREVISTA A1(3)

DATA: Divendres, 13 JUNY 2014

Per aquest curs, si un alumne com tu forma està al PDC és perquè pugui millorar els seus resultats acadèmics, millori la seva confiança personal i se senti més integrat al centre. Creus que ho aconseguiràs en tots els aspectes? En quins sí i quins no? Per què?

Estar a l'aula oberta fa que estigui més concentrada i això m'ajudarà a aprovar totes les matèries. A més, els professors estan més per tu i així puc resoldre tots els dubtes que tinc.

Creus que estar al PDC t'ajudarà a obtenir el graduat? En quin sentit? Per què?

Crec que sí, perquè quan em van donar les notes no podia entrar al grup de conveni singular perquè havia de repetir segon. Si estava a l'aula oberta el pròxim any hi podria anar i llavors em podria treure el graduat.

Fas alguna matèria amb companys que no formen el grup de PDC? T'agrada? Per què?

Sí, una hora a la setmana. Mediació escolar (alternativa a la religió). Sí, m'agrada molt perquè també faig coses que els altres alumnes fan.

Quan temps creus que pots estar en aquest grup? Per què?

Amb un any n'hi haurà prou. Estic fent segon d'ESO a l'aula oberta i l'any que ve faré conveni singular a tercer d'ESO.

En quin curs/edat vas entrar a formar part del PDC? Saps per què va ser en aquell moment?

Hi he entrat aquest curs, fent segon d'ESO. Jo volia anar al conveni singular però com que no podia passar a tercer perquè havia de repetir, la millor opció era anar a l'aula oberta i després anar-hi al pròxim curs.

Creus que és important que hi hagi menys alumnes al PDC que al grup ordinari? Alguna avantatge i/o inconvenient? Per què?

Sí, perquè quan tens dubtes ho pots preguntar al professor perquè no som tants. I el professor t'ho pot explicar més d'una vegada i ho entens millor.

Alguna vegada has participat amb el professorat a l'hora de triar continguts i/o activitats a fer a l'aula? Com ho valores?

Les matèries no les hem pogut triar. A vegades podem triar les activitats, parlant amb el professor això està molt bé perquè a vegades no et ve de gust fer algunes coses i altres sí.

Trobes que hi ha diferències entre el professorat del PDC i el de fora? Quines diferències hi veus? Quin t'agrada més i per què?

Sí, que hi ha diferències, els professors estan més per tu i et fan més cas. A més t'expliquen les coses més importants les vegades que necessitis, et demanen si ho entens.

Creus que els professors es dediquen a treballar amb tu els coneixements teòrics i pràctics per igual? Explica-ho.

Es treballen més coses teòriques, però molt més pràctiques que a l'aula normal. I m'agrada com es treballa.

Estàs content d'estar al PDC? Per què?

Sí, perquè trec molt bones notes i en el grup normal no les trauria.

Creus que has perdut alguna cosa pel fet d'estar al PDC?

No, de cap manera.

Et relaciones igual amb els companys del PDC com amb els companys de l'aula ordinària? Per què?

No, amb els companys d'abans sempre m'expulsaven de classe i ara vaig amb gent que em volen bé.

Creus que es dedica prou temps a la tutoria durant la setmana?

Sí, està bé.

Com valores la tutoria del PDC?

Està bé. Perquè la tutora et dona la nota de cada setmana que et posen els professors i així pots veure com vas. T'explica què pensen els professors del que fas a les seves classes. I també et diuen si has de millorar o no. També fem altres coses, com veure alguna pel·lícula, parlar de les activitats que es fan al centre,...

Com valores les activitats de tutoria al PDC?

Està bé perquè parlem de coses que ens importen.

Si fas tutoria amb el grup ordinari, com valores les activitats que feu?

No en fem cap.

El centre et demana alguna responsabilitat/compromís per entrar a formar part del PDC? Quins? Com ho valores?

Sí, està bé. Tot el que es demana em sembla bé. No afegiria res més.

Creus que el teu tutor es reuneix amb freqüència amb la teva família? Per què?

Sí, per parlar de les notes cada avaluació.

Creus que quan el tutor es reuneix amb la teva família ho fan per parlar de temes importants/interessants? Per què?

Sí, molt importants perquè parlen del meu futur.

Creus que el teu tutor té una bona comunicació amb la teva família? Per què?

Sí, molt bona.

De quina manera treballes al PDC, per exemple, fas projectes, treballes en grup/individualment, ...?

Depèn de les matèries. Hi ha unes matèries amb llibres, altres que fem amb dossiers i altres amb ordinador.

Creus que aquestes estratègies t'ajuden a aprendre millor? Per què?

Sí, perquè és variat.

En el PDC es treballa de manera diferent a quan estaves en el grup ordinari? Per què?

Sí, perquè treballes amb més motivació.

<p>Amb quins recursos treballes al PDC, per exemple, llibres de text, digitals, moodle, PDI, entorns virtuals,...? <i>Treballem amb ordinador, llibres, dossiers, fitxes, PDI, moodle, plataforma virtual (bonesnotes.cat)</i></p> <p>Creus que aquests recursos t'ajuden a aprendre millor? Per què? <i>Sí, perquè estàs més motivada a fer les coses de sempre d'una manera diferent. Per exemple, bonesnotes.cat.</i></p> <p>Hi trobes a faltar algun tipus de recurs? Quin? Per què? <i>No, perquè ja en fem servir bastants.</i></p>
<p>El PDC té criteris d'avaluació per a la teva evolució dels aprenentatges, els coneixes? Com els valores? Si hi ha alguna limitació en les notes, com ho valores? <i>Sí, el 40% és el seguiment setmanal i un 60% la resta. La nota màxima és un 6 i excepcionalment pots tenir un 7. Em sembla bé perquè és més fàcil aprovar.</i></p> <p>Coneixes el que has de fer per aprovar les matèries del PDC? Què te'n sembla? Si hi ha alguna limitació en les notes, com ho valores? <i>Sí, tots els professors ens expliquen què volen que fem per aprovar. Ja em sembla bé el que demanen. Com a molt podem arribar al 6.</i></p> <p>Coneixes el que has de fer per matèries pendents de cursos anteriors? Què te'n sembla? <i>Sí, però no he de fer res perquè estic repetint.</i></p> <p>Creus que la teva actitud de treball, hàbits de treball i comportament és adequada al PDC? <i>Sí, aquest any sé que faig que toca.</i></p> <p>Com afecta la teva actitud i comportament a l'avaluació de les matèries? <i>Molt bé perquè ho aprovo tot.</i></p> <p>Creus que els professors del PDC tenen en compte les teves dificultats quan avaluen? <i>Sí, perquè quan no entenc alguna cosa m'ho expliquen un altre cop.</i></p> <p>Estàs content amb els resultats que has obtingut fins ara al PDC? Per què? Si et sembla que cal, contreta també en quines matèries/àmbits sí i en quins no. <i>Sí, amb totes les matèries.</i></p> <p>T'importa treure bones notes? Per què? <i>Sí, perquè llavors podré estudiar el que vulgui.</i></p> <p>Creus que als teus pares els interessa els teus resultats acadèmics? Per què? Què et diuen? <i>Sí, quan trec bones notes es posen molt contents i quan trec males notes no em deixen sortir, em criden, em castiguen. Però aquest any estan molt i molt contents perquè és el primer any que les aprovo totes.</i></p>
<p>En algun moment se t'ha preguntat com hauria de ser l'avaluació que fa els professors als alumnes del grup? Què te'n sembla? <i>No. Ja em sembla bé el que em demanen.</i></p>
<p>Creus que al PDC estàs aconseguint el que et van proposar quan hi vas entrar? Per què? Com ho valores? <i>Sí, i tant. Estic molt contenta.</i></p> <p>Què és el que més t'agrada del PDC? Per què? <i>Quan fem taller perquè és pràctic.</i></p> <p>Què és el que menys t'agrada del PDC? Per què? <i>Res perquè m'agrada tot.</i></p> <p>Hi ha algun aspecte del PDC que canviaries, trauries, afegiries? Quin? Per què? <i>No, tot em sembla bé.</i></p>

6.3.4. TRANSCRIPCIÓ ENTREVISTA A2(3)

DATA: Divendres, 13 JUNY 14

<p>Per aquest curs, si un alumne com tu forma està al PDC és perquè pugui millorar els seus resultats acadèmics, millori la seva confiança personal i se senti més integrat al centre. Creus que ho aconseguiràs en tots els aspectes? En quins sí i quins no? Per què? <i>A l'aula oberta puc fer matèries més pràctiques que m'ajudaran a treure el graduat i tenir una mica d'experiència en coses professionals.</i></p> <p>Creus que estar al PDC t'ajudarà a obtenir el graduat? En quin sentit? Per què? <i>Sí, perquè m'han dit que si estic a l'aula oberta tot m'aniria millor i a més podria sortir amb el graduat.</i></p>
<p>Fas alguna matèria amb companys que no formen el grup de PDC? T'agrada? Per què? <i>Sí, la mediació escolar (alternativa a la religió). I m'agrada perquè estem amb altres alumnes del centre.</i></p>
<p>Quan temps creus que pots estar en aquest grup? Per què? <i>Hi estaré un any perquè l'any que ve vaig al conveni singular.</i></p>
<p>En quin curs/edat vas entrar a formar part del PDC? Saps per què va ser en aquell moment? <i>A segon d'ESO, després de repetir primer. Hi vaig entrar perquè els professors em van aconsellar perquè les coses m'anirien millor. Ells van parlar amb la meva mare i ho vam acceptar.</i></p>
<p>Creus que és important que hi hagi menys alumnes al PDC que al grup ordinari? Alguna avantatge i/o inconvenient? Per què? <i>Sí, perquè els professors estan més per nosaltres i ens expliquen tots els dubtes que tenim.</i></p>
<p>Alguna vegada has participat amb el professorat a l'hora de triar continguts i/o activitats a fer a l'aula? Com ho</p>

<p>valores? <i>No, però si que, a vegades, si demanes canviar d'activitat perquè es fa pesada, t'ho deixen fer. Això està molt bé.</i></p>
<p>Trobes que hi ha diferències entre el professorat del PDC i el de fora? Quines diferències hi veus? Quin t'agrada més i per què? <i>Sí, els professors de l'aula oberta expliquen les coses amb més claredat que els altres.</i> Creus que els professors es dediquen a treballar amb tu els coneixements teòrics i pràctics per igual? Explica-ho. <i>La teoria la treballem poc, però fem molts exercicis pràctics.</i> Estàs content d'estar al PDC? Per què? <i>Sí, perquè les notes em van bastant bé.</i> Creus que has perdut alguna cosa pel fet d'estar al PDC? <i>No.</i> Et relaciones igual amb els companys del PDC com amb els companys de l'aula ordinària? Per què? <i>Sí, em relaciono igual i tinc els mateixos amics.</i></p>
<p>Creus que es dedica prou temps a la tutoria durant la setmana? <i>Sí, ja està bé.</i></p>
<p>Com valores la tutoria del PDC? <i>Em sembla molt bé perquè parlem del problema que tenim i intentem resoldre'ls.</i> Com valores les activitats de tutoria al PDC? <i>Està bé perquè parlem de les notes de la setmana que ens posen els professors i de com ha anat la setmana. Si tenim temps fem altres coses.</i> Si fas tutoria amb el grup ordinari, com valores les activitats que feu? <i>No fem tutoria amb els altres.</i> El centre et demana alguna responsabilitat/compromís per entrar a formar part del PDC? Quins? Com ho valores? <i>Sí, el comportament, treballar quan cal i tenir bona actitud. Em sembla bé el que es demana.</i></p>
<p>Creus que el teu tutor es reuneix amb freqüència amb la teva família? Per què? <i>Sí, cada trimestre per explicar les notes.</i> Creus que quan el tutor es reuneix amb la teva família ho fan per parlar de temes importants/interessants? Per què? <i>Sí, parlen de coses interessants per mi.</i> Creus que el teu tutor té una bona comunicació amb la teva família? Per què? <i>Sí, si passa alguna cosa parlen de seguida.</i></p>
<p>De quina manera treballes al PDC, per exemple, fas projectes, treballes en grup/individualment,...? <i>A vegades treball en grup i a vegades individualment, depèn de la matèria i del què fem.</i> Creus que aquestes estratègies t'ajuden a aprendre millor? Per què? <i>Sí, ja m'agrada.</i> En el PDC es treballa de manera diferent a quan estaves en el grup ordinari? Per què? <i>Sí, perquè al grup normal no fèiem taller i a l'aula oberta sí.</i></p>
<p>Amb quins recursos treballes al PDC, per exemple, llibres de text, digitals, moodle, PDI, entorns virtuals,...? <i>Fem servir llibres, llibretes i dossiers (quaderns). Tenim ordinador, fem servir el moodle, la PDI i bonesnotes.cat.</i> Creus que aquests recursos t'ajuden a aprendre millor? Per què? <i>Sí, molt. Perquè no fem servir sempre el mateix.</i> Hi trobes a faltar algun tipus de recurs? Quin? Per què? <i>No, perquè en fem servir molts.</i></p>
<p>El PDC té criteris d'avaluació per a la teva evolució dels aprenentatges, els coneixes? Com els valores? Si hi ha alguna limitació en les notes, com ho valores? <i>Està bé. Només podem treure un 6 i com a excepció un 7. Em sembla bé perquè tots tenim les nostres dificultats i és impossible treure bones notes de tot.</i> Coneixes el que has de fer per aprovar les matèries del PDC? Què te'n sembla? Si hi ha alguna limitació en les notes, com ho valores? <i>Sí, cal fer tota la feina que et demanen els professors: comportar-se bé, presentar el dossier, fer bé els exàmens i presentar la feina quan toqui. Si només puc treure un 6 ja està bé perquè almenys ara aprovo, abans no.</i> Coneixes el que has de fer per matèries pendents de cursos anteriors? Què te'n sembla? <i>Sí, bé. Ja ho estic fent.</i> Creus que la teva actitud de treball, hàbits de treball i comportament és adequada al PDC? <i>Sí, perquè estic aprovant totes les matèries menys educació física.</i> Com afecta la teva actitud i comportament a l'avaluació de les matèries? <i>Bé, perquè les notes em van bé.</i> Creus que els professors del PDC tenen en compte les teves dificultats quan avaluen? <i>Sí.</i> Estàs content amb els resultats que has obtingut fins ara al PDC? Per què? Si et sembla que cal, contreta també en quines matèries/àmbits sí i en quins no. <i>Sí, menys educació física que no em va bé.</i> T'importa treure bones notes? Per què?</p>

Sí, perquè així pugui anar a conveni singular i també em serveixi per quan sigui fora de l'institut.
Creus que als teus pares els interessa els teus resultats acadèmics? Per què? Què et diuen?
Sí, molt bé, em diuen que segueixi així.

En algun moment se t'ha preguntat com hauria de ser l'avaluació que fa els professors als alumnes del grup? Què te'n sembla?
 No, no m'ho han preguntat mai, però em sembla bé.

Creus que al PDC estàs aconseguint el que et van proposar quan hi vas entrar? Per què? Com ho valores?
Sí. Estic contenta.
Què és el que més t'agrada del PDC? Per què?
El taller perquè és pràctic i fem coses molt "xules".
Què és el que menys t'agrada del PDC? Per què?
Sí, educació física. Perquè el professor va a la seva i no escolta.
Hi ha algun aspecte del PDC que canviaries, trauries, afegiries? Quin? Per què?
No, tot em sembla bé.

6.4. C4

6.4.1. DC4

CARACTERÍSTIQUES FORMALS DEL PDC

Modalitat:	A ☒ B ☐
El document forma part de:	Pla d'atenció a la diversitat ☒ Pla anual de centre ☐ Projecte educatiu de centre ☐ Altres: _____
En el document apareix qui l'elabora i coordina? En cas afirmatiu, qui és?	Sí ☒ No ☐ Caps de departament didàctics i caps d'estudis (coordinador). ☐ Professorat que imparteix docència, departament d'orientació i tutor (coordinador) del programa. ☐ Altres: comissió d'atenció a la diversitat
En el document consta que l'alumnat forma un grup específic? En cas afirmatiu, quantes hores?	Sí ☒ No ☐ 12 hores
En el document es reflecteix que l'alumnat s'integra en algun grup ordinari? En cas afirmatiu, quin grup? Quantes hores?	Sí ☒ No ☐ Tercer d'ESO. 18 hores a la setmana.
Consta un informe adreçat al Departament d'Ensenyament del nombre d'alumnat que cursa el programa i els recursos necessaris? En cas afirmatiu, en què consisteix?	Sí ☐ No ☒ _____ _____
En el document hi figuren els principis pedagògics, metodològics i organització?	Sí ☐ No ☒
En el document s'hi especifiquen els criteris i procediments d'assignació d'alumnat al programa?	Sí ☒ No ☐
En el document es concreten els criteris organitzatius (agrupament d'alumnat, espais, horaris i utilització de recursos materials)?	Sí ☒ No ☐ L'organització ha de permetre: - Compartir les activitats de l'aula específica amb activitats amb el grup classe ordinari.

	<ul style="list-style-type: none"> - Organitzar de manera globalitzada els aprenentatges bàsics i fonamentals de diverses àrees amb una metodologia més pràctica i activitats més funcionals i manipuladores. - Utilitzar les TIC com a eina d'aprenentatge en totes les àrees. - Fomentar el treball cooperatiu. - Reforçar l'atenció personalitzada per potenciar l'autoestima i proporcionar orientació escolar. <p>Recursos materials:</p> <ul style="list-style-type: none"> - L'horari lectiu de l'Aula oberta es distribueix en tres espais bàsics: aula informàtica, biblioteca, una aula i taller.
Les matèries del programa s'organitzen en:	<p>Matèries ☒</p> <p>Àmbits ☒</p> <p>(Àmbit lingüístic Àmbit científicotecnològic)</p>
<p>(opcional, en funció de la resposta anterior)</p> <p>En el document hi consten les programacions didàctiques de les matèries del grup específic?</p> <p>En cas afirmatiu, quines hi ha?</p>	<p>Sí ☐ No ☒</p> <p>_____</p> <p>_____</p>
<p>(opcional, en funció de la resposta anterior)</p> <p>En el document hi consten les programacions didàctiques dels àmbits del grup específic?</p> <p>En cas afirmatiu, quines hi ha?</p>	<p>Sí ☐ No ☒</p> <p>_____</p> <p>_____</p>
<p>En el document hi apareixen les programacions de les matèries optatives del grup específic?</p> <p>En cas afirmatiu, quines són?</p>	<p>Sí ☐ No ☒</p> <p>_____</p> <p>_____</p>
<p>En el document hi consten les orientacions per a l'acció tutorial?</p> <p>En cas afirmatiu, quines són?</p>	<p>Sí ☒ No ☐</p> <p>Es fa un seguiment tutorial més individualitzat i intensiu sobre les habilitats social, l'autoconeixement i autoestima (dinàmica de grups) i l'orientació personal i professional. Aquesta tutoria d'aula oberta es coordina amb els tutors del grup ordinari, sobretot pel que fa referència a la comunicació amb les famílies (entrevistes, acords,...)</p>
<p>En el document s'hi reflecteixen els criteris d'acreditació per a l'alumnat?</p> <p>En cas afirmatiu, quins són?</p>	<p>Sí ☐ No ☒</p> <p>_____</p> <p>_____</p>
<p>En el document hi consten els criteris i procediments per l'avaluació i revisió propis del programa?</p> <p>En cas afirmatiu, quins són?</p>	<p>Sí ☒ No ☐</p> <p>El projecte d'aula oberta ha de resultar dinàmic, subjecte a revisió i modificació en funció de la valoració que del mateix es faci, en els diferents àmbits i de les noves necessitats que es plantegin.</p> <p>L'avaluació del projecte d'aula oberta forma part de l'avaluació de la pràctica docent que s'ha de realitzar durant el procés i especialment a final de curs, amb l'objectiu de treure conclusions en vistes al proper curs.</p>

	<p>La CAD del centre formada per: la directora, la coordinadora pedagògica, l'EAP, l'orientadora, el CLIC i la TIS, és l'encarregada del seguiment i avaluació del projecte.</p> <p>Els professors implicats en el projecte seran els que en les reunions de coordinació aportaran les dades necessàries que permetran fer les modificacions per millorar la quantitat i la qualitat de les activitats.</p> <p>L'orientadora elaborarà una memòria sobre la valoració del projecte.</p> <p>Els principals indicadors per avaluar el pla són:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rellevància dels continguts del projecte. - Utilitat de les activitats proposades en el projecte. - Adaptació del projecte a les necessitats educatives especials dels alumnes. - Valoració dels acords de les reunions de coordinació sobre el projecte. - Calendari de reunions de coordinació dels professors implicats: nombre de reunions fetes, continguts i acords adoptats, nombre de reunions de coordinació amb professors implicats en el projecte, documents elaborats. - Grau de satisfacció dels professors implicats en el desenvolupament del projecte. - Eficàcia de les mesures adoptades en el pla de millora de l'ESO. <p>També, a final de curs, es passarà als alumnes un qüestionari que permeti recollir la valoració respecte de les activitats desenvolupades tant en relació als continguts, a la metodologia utilitzada, el grau de participació i influència, els suports rebuts, els objectius aconseguits i les dificultats que han sorgit, així com el propi projecte de l'Aula Oberta.</p>
<p>Hi ha la memòria anual del programa? En cas afirmatiu, en què consisteix?</p>	<p>Sí ☐ No ☒</p> <p>_____</p> <p>_____</p>
<p>Hi ha un informe del progrés de l'alumnat del programa? En cas afirmatiu, quina informació recull?</p>	<p>Sí ☐ No ☒</p> <p>_____</p> <p>_____</p>
<p>Hi ha una valoració del programa i/o propostes de modificació? En cas afirmatiu, quines són?</p>	<p>Sí ☐ No ☒</p> <p>_____</p> <p>_____</p>

CARACTERÍSTIQUES DE CONTINGUT DEL PDC

<p>En el document s'especifica la finalitat del programa? En cas afirmatiu, quina és?</p>	<p>Sí ☒ No ☐</p> <p>L'aula oberta és una unitat d'adaptació curricular per afavorir la integració de l'alumnat que ara té dificultats per integrar-se al centre i buscar vies alternatives o complementàries per ajudar-lo en l'assoliment dels objectius generals d'etapa i, en conseqüència, a obtenir</p>
---	---

	l'acreditació. Cal que aquesta aula no es converteixi en una "illa" dins del centre. El projecte ha d'estar integrat i coordinat amb els altres òrgans del centre.
En el cas que en el document s'hi trobi la programació de les matèries del grup específic, en què consisteix?	Orientacions per programar a partir de les competències bàsiques transversals: competències comunicatives, lingüístiques i audiovisuals (capacitat, habilitats i activitats), competència artística i cultural (capacitat, habilitats i activitats), competència del tractament de la informació i competència digital (capacitat, habilitats i activitats), competència d'aprendre a aprendre (capacitat, habilitats i activitats), Competència matemàtica (capacitat, habilitats i activitats), competència d'autonomia i iniciativa personal (capacitat, habilitats i activitats), competència de viure i habitar el món: coneixement i interacció amb el món físic (capacitat, habilitats i activitats), i competència social i ciutadana (capacitat, habilitats i activitats).
En el cas que en el document s'hi trobi la programació de l'àmbit lingüístic-social, en què consisteix?	No hi consta
En el cas que en el document especifiqui la programació de l'àmbit científicotecnològic, en què consisteix?	No hi consta
En el cas que en el document especifiqui la programació de l'àmbit pràctic, en què consisteix?	No hi consta
En el cas que en el document especifiqui la programació de la llengua estrangera, en què consisteix?	No hi consta
En el cas que en el document especifiqui les programacions que el grup específic cursa matèries amb el grup ordinari, quines són?	No hi consta
En el document hi apareix alguna hora de tutoria amb el grup ordinari? En cas afirmatiu, quantes hores?	Sí ☒ No ☐ Una hora a tercer d'ESO
En el document hi apareix el temps de permanència al grup específic? En cas afirmatiu, quants cursos?	Sí ☐ No ☒ 1 curs ☐ 2 cursos ☐ Altres: _____
En el document hi consta la distribució de les trenta hores lectives setmanals? En cas afirmatiu, com es distribueixen en els diferents àmbits/matèries del currículum?	Sí ☐ No ☒ _____ _____
En el document hi consten els criteris sobre quan els alumnes poden entrar a formar part del PDC? En cas afirmatiu, quins són?	Sí ☐ No ☒ _____ _____
En el document es caracteritza el perfil de l'alumnat? En cas afirmatiu, quin és?	Sí ☒ No ☐ Perfil dels alumnes del projecte: - Alumnes amb rebuig a l'entorn i als continguts escolars. Baix rendiment acadèmic.

	<ul style="list-style-type: none"> - Alumnes amb els quals s'han esgotat totes les estratègies i mesures d'atenció a la diversitat que hi ha al centre (grups reduïts, agrupaments flexibles,...) - Manca de recursos instrumentals mínims i hàbits d'estudi. - Motivació personal cap els aprenentatges utilitaris. - Interès pels continguts manipulatiu, que l'oferta d'atenció a la diversitat del centre no permet desenvolupar. - Baix nivell d'autoestima degut, entre altres factors, a la sensació de fracàs provocada per l'històric acadèmic deficient. - Alumnes que causen absentisme injustificat, rebuig escolar. - Desorientació personal i/o entorn sociofamiliar amb dèficits o desestructuració de la família. - Problemes de conducta (a nivell de control emocional).
<p>En el document es concreten els criteris d'admissió?</p> <p>En cas afirmatiu, quins són?</p>	<p>Sí ☒ No ☐</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ineficàcia manifesta de les mesures ordinàries aplicades als alumnes. - Existència de handicaps (discapacitats, inadaptació social i escolar,...) que provoquin necessitats educatives especials. - Dificultat extrema per a poder acreditar l'etapa. - Desmotivació general expressada en un rebuig manifest. - Absentisme escolar. - Rendiment acadèmic molt baix. - Interès mostrat per l'alumne a participar en el grup.
<p>En el document s'especifica el procediment d'incorporació de l'alumnat?</p> <p>En cas afirmatiu, quin és?</p>	<p>Sí ☒ No ☐</p> <ul style="list-style-type: none"> - Observacions sobre resultats acadèmics i problemàtica concreta dels alumnes de cada grup (avaluacions i reunions d'equips docents). - Proposta dels equips docents i tutors, recollida per part de l'orientadora del centre. - Revisió dels alumnes candidats a l'aula oberta per la comissió d'atenció a la diversitat i professors d'aula oberta. - Aprovació dels alumnes candidats per la CAD.
<p>En el document hi consta la ràtio d'alumnat?</p> <p>En cas afirmatiu, quina és?</p>	<p>Sí ☐ No ☒</p> <p>_____</p> <p>_____</p>
<p>En el document hi consta algun aspecte/criteri de participació de l'alumnat pel que fa a la tria d'activitats, continguts, etc.?</p> <p>En cas afirmatiu, quins són?</p>	<p>Sí ☐ No ☒</p> <p>_____</p> <p>_____</p>
<p>En el document es detallen els criteris d'assignació del professorat?</p>	<p>Sí ☐ No ☒</p> <p>_____</p>

En cas afirmatiu, quins són?	_____
En el document s'apunta la periodicitat i el nombre d'hores de reunió de l'equip docent?	Sí ☒ No ☐
En cas afirmatiu, quina és la periodicitat i el nombre hores?	Es realitza la coordinació de l'equip docent d'una hora a la setmana
En el document es presenta el criteri d'assignació del tutor del programa?	Sí ☐ No ☒
En cas afirmatiu, quin és?	_____
En el document hi consta el nombre d'hores de tutoria del PDC?	Sí ☒ No ☐
En cas afirmatiu, quantes n'hi ha?	Una hora setmanal lectiva
En el document es mostren les activitats pròpies de la tutoria específica del programa?	Sí ☐ No ☒
En cas afirmatiu, quines són?	_____
En el document es recull algun tipus de contracte didàctic que es demani a l'alumnat per formar part del grup?	Sí ☒ No ☐
En cas afirmatiu, quines són les clàusules?	<p>Els compromisos de l'aula oberta són:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Assistir puntualment a classe. - Portar i tenir cura del material ecolar encomanat pel professorat. - Respectar els companys i professors, així com la dinàmica que es segueix al centre. - Respectar els estris i pertinences personals. - Respectar el material d'aula, així com els recursos i espais del centre. - Col·laborar en el manteniment i neteja dels material, instal·lacions i recursos emprats. - Controlar el llenguatge (evitar insults, grolleries, renoms,...) - Controlar aquells actes impulsius que puguin posar en perill la integritat física dels altres. - Controlar l'actitud de classe i no interferir en la feina dels companys i professors. - Participar activament i de manera positiva en qualsevol tipus d'activitat plantejada. - Participar en les activitats d'autoavaluació i avaluació del seguiment i aprofitament d'aquest recurs extraordinari.
En el document es reflecteix el procediment d'informació a les famílies?	Sí ☐ No ☒
En cas afirmatiu, quin és?	_____
En el document s'apunta la metodologia que es treballa. Per exemple projectes interdisciplinaris, treball cooperatiu, incorporació de les TIC/TAC (llibres digitals, moodle, PDI,...)?	Sí ☒ No ☐
En cas afirmatiu, quina és ?	<p>Metodologia més diversa, amb activitats més manipulatives, significatives i adaptades a la seva realitat.</p> <p>Es realitzen activitats per saber els seus coneixements previs, activitats individuals i en grups, activitats que els suposa aplicar a la pràctica el que estan aprenent.</p>

	<p>La proposta integra diverses àrees d'aprenentatge atenent a la globalitat del coneixement i a la manera com es percep la realitat. En aquests àrees d'aprenentatge s'han volgut destacar, bàsicament, els continguts referits a procediments i actituds per tal d'educar persones amb criteris per afrontar i resoldre situacions pròpies de la vida quotidiana. També s'ha volgut incloure la informàtica com a una eina d'aprenentatge.</p> <p>En referència als continguts procedimentals, s'han prioritzat aquells que destaquen directament o indirecta la recerca de la informació, la comunicació, l'increment i ús de vocabulari propi dels aspectes treballats.</p> <p>Es pretén potenciar la cooperació i participació activa en les activitats i en el procés d'aprenentatge, així com la socialització i la integració, sobretot d'aquells alumnes que presenten majors dificultats.</p> <p>La diversificació seria un dels criteris que ha regit la proposta i els seus aspectes i que permetria adaptar-se al nivell de continguts del grup i als ritmes d'aprenentatge. Es concretaria fonamentalment en:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Diverses formes d'agrupament per a la realització de els diferents activitats: treball individual, en petit grup,... - Diferents formes de treballar els continguts: des de l'exposició del professor fins a la comprensió individual fins a compartir en grup els aprenentatges que cadascú ha assolit. - A partir de l'avaluació inicial, el professor determinarà quina és la forma de treball més adient a l'aula. Per tant, tot el material s'adapta a les necessitats i al nivell de capacitats dels alumnes. - Diversificació del les activitats per assolir un mateix contingut i gradació segons el grau de complexitat.
<p>En el document hi consten els recursos de què es disposen. Per exemple, llibres de text, digitals, espais virtuals,....?</p> <p>En cas afirmatiu, quins són?</p>	<p>Sí ☐ No ☒</p> <p>_____</p> <p>_____</p>
<p>En el document hi apareixen els criteris generals i específics d'avaluació de l'alumnat?</p> <p>En cas afirmatiu, quins són?</p>	<p>Sí ☒ No ☐</p> <p>A principi de curs s'informa als alumnes dels criteris d'avaluació de cada àrea. L'avaluació és un element imprescindible que ens serveix per:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Comprovar el nivell aconseguit dels objectius proposats. - Reorientar estratègies i criteris metodològics, si cal. <p>Els criteris a seguir en tot el procediment d'avaluació són:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Avaluació contínua, basada en l'observació sistemàtica al llarg de tot el procés que dura el projecte. - Avaluat l'alumne en funció del seu propi progrés i dels objectius que ens proposem. Així doncs, pot succeir que l'alumne no assoleixi els objectius proposats però que hagi fet una bona evolució, la

	<p>qual cosa requereix una avaluació molt positiva de l'alumne i del seu esforç. També s'avalua diàriament mitjançant un registre, el seu comportament, la seva actitud, la realització o no dels deures, el seu treball a l'aula, si porta material o no i si assisteix a classe i arriba puntual. Tots aquests criteris també formen part de la nota final.</p> <ul style="list-style-type: none"> - La valoració dels resultats es farà tenint en compte la distribució dels objectis: actitudinals (50%), procedimentals (40%), de fets i conceptes (10%) <p>Les qualificacions dels alumnes d'aula oberta podran oscil·lar entre: insuficient, suficient i bé.</p>
<p>En el document es detallen els criteris de recuperació de l'alumnat?</p> <p>En cas afirmatiu, quins són?</p>	<p>Sí ☐ No ☒</p> <p>_____</p> <p>_____</p>
<p>En el document es concreten els criteris de repetició - promoció de l'alumnat?</p> <p>En cas afirmatiu, quins són?</p>	<p>Sí ☐ No ☒</p> <p>_____</p> <p>_____</p>
<p>En el document hi consta els criteris de titulació de l'alumnat?</p> <p>En cas afirmatiu, quins són?</p>	<p>Sí ☐ No ☒</p> <p>_____</p> <p>_____</p>

6.4.2. TRANSCRIPCIÓ ENTREVISTA O4

DATA: Divendres, 6 JUNY 2014

<p>Coneix per què el centre es va plantejar organitzar el PDC?</p> <p><i>No ho sé, jo no hi era. Quan vaig arribar, ara fa vuit anys, ja funcionava.</i></p> <p>Creu que era necessari plantejar aquest tipus de programa?</p> <p><i>Era un recurs que oferia el Departament i era necessari per atendre als alumnes amb necessitats.</i></p>
<p>A mig termini, si un alumne forma part del PDC és perquè pugui millorar els seus resultats acadèmics, millori la seva confiança personal i se senti més integrat al centre. Creu que és una mesura adequada per aconseguir-ho? Per què?</p> <p><i>Sí, potser no tothom, però sí.</i></p> <p>La finalitat última del PDC és que els alumnes puguin assolir un graduat en educació secundària, creu que és una mesura adequada per aconseguir-ho? Per què?</p> <p><i>Sí, però nosaltres tenim alumnes a l'aula oberta que es graduen i d'altres no, depèn. Els que no es graduen van a un PQPI/PFI, estar a l'aula oberta no té perquè que els alumnes acabin amb un graduat, depèn de la seva resposta. Si ell treballa i fa el que ha de fer, aprova.</i></p> <p>Creu que hi hauria altres mesures per aconseguir-ho? Quines?</p> <p><i>De moment aquesta ja ens va bé, no n'hem provat d'altra.</i></p>
<p>Creu que la distribució de les matèries en àmbits que proposa el Departament d'Ensenyament és adequada? Per què?</p> <p><i>Sí, està bé i seria ideal poder-ho fer, però és difícil. No és pràctic.</i></p> <p>El PDC del centre segueix aquesta distribució? Per què?</p> <p><i>Al centre, d'entrada fem matèries. Algun any s'ha fet alguna matèria conjunta. L'ideal és fer-ho per àmbits, però a nivell funcional és fer-ho per matèries. Això no vol dir que quan algun professor fa més d'una matèria, treballi aspectes conjunts.</i></p>
<p>Si els alumnes del PDC cursen alguna matèria amb alumnes que no formen part del grup del PDC, per exemple alguna optativa o tutoria, per què es així? Com ho valora?</p> <p><i>Els alumnes fan la tutoria amb els altres alumnes del grup ordinari perquè és molt informativa. Llavors, dins la matèria que els faig, ja treballem el aspectes més propis de la tutoria, com ara l'orientació. Està bé que els alumnes es puguin barrejar amb la resta d'alumnes de la seva edat. De totes maneres, tampoc hi hauria prou hores per fer un grup d'aula oberta. El centre té moltes necessitats i s'han de repartir.</i></p>
<p>Quan temps pot estar l'alumnat al PDC? Per què?</p>

<p><i>Un màxim de dos anys, però depèn de cada cas.</i></p>
<p>El nombre d'hores assignades a les matèries/àmbits del PDC es correspon amb el que estableix el Departament d'Ensenyament? Se'n fa una distribució diferent? Per què?</p> <p><i>Els alumnes de l'aula oberta hi fan 12 hores. Les altres les fan amb els altres alumnes. A l'aula oberta es fan els tallers de manteniment del centre i l'hort (3h a la setmana). La distribució de matèries és molt canviant i no està establert. Va en funció de l'organització horària i professorat que intervé. Perquè, clar, si a un professor se li fa fer una cosa que no sap.... Però també n'hi ha d'altres que saben fer moltes coses. Per exemple, un professor de socials, en una hora de la seva matèria feia fusteria. Llavors, si tenim la sort de no tenir massa mobilitat de professorat, això es pot anar mantenint.</i></p>
<p>Com valora que els alumnes es puguin incorporar al PDC principalment a 4t d'ESO o a partir de 3r d'ESO a proposta de l'equip docent, o que havent cursat 2n d'ESO passi a 3r d'ESO malgrat no estar en condicions de passar i haver repetit algun curs?</p> <p><i>Al centre hi ha l'aula oberta oficial amb alumnes de tercer i quart. Ara bé, a primer i segon d'ESO també en muntem una. A primer d'ESO, d'entrada no hi posem alumnes sinó és molt clar que des de primària ens diuen que l'alumne té dictamen o necessita alguna atenció més. Llavors, si els alumnes aprofiten el recurs, si hi encaixa, llavors passen a l'aula oberta de tercer i quart d'ESO. Nosaltres sempre hem tingut dues aules obertes.</i></p>
<p>Com valora el perfil de l'alumnat que forma part del PDC?</p> <p><i>Bé, cap problema.</i></p>
<p>Com s'han establert els criteris d'admissió dels alumnes al PDC? Com els valora? Són suficients? Són estrictes?</p> <p><i>Això ho van fer a la CAD quan encara no era al centre. Jo hi crec i em sembla molt bé. L'equip directiu també hi està d'acord.</i></p>
<p>Quin és el procediment d'incorporació d'alumnes al PDC? Com el valora?</p> <p><i>L'equip docent en fa la proposta, la CAD valora i acaba decidint si hi va o no. Llavors es parla amb les famílies que hi han d'estar d'acord. És un procediment que ja fa molts anys que funciona.</i></p> <p>Creu que es fa una bona selecció de l'alumnat del PDC? Per què?</p> <p><i>Sí, sí, n'estic contenta.</i></p>
<p>Quin és el nombre d'alumnes més adequat per al PDC? Per què?</p> <p><i>Com a molt dotze.</i></p> <p>Quants n'hi ha al seu PDC? Com ho valora?</p> <p><i>Normalment són deu. És un nombre idoni per treballar en condicions.</i></p>
<p>L'alumnat del PDC participa en algun aspecte del PDC (per exemple, en la tria d'activitats, de continguts, etc.) Com ho valora?</p> <p><i>Com a matèria no poden triar res, però sí que poden pactar algunes activitats amb els professors. El sistema no et permet deixar triar massa.</i></p>
<p>Quins criteris se segueixen per assignar el professorat al PDC? Com els valora?</p> <p><i>Això ho tria l'equip directiu, però normalment es tria professorat sensibilitzat i que hi vulguin treballar. Si no n'hi ha, llavors toca al que toca. De totes maneres també hi ha en cert tipus de professorat que ja ve per atenció a la diversitat.</i></p> <p>El centre té alguna dificultat per assignar el professorat al PDC? Quina? Com se soluciona?</p> <p><i>Potser algun any ha costat més trobar algú, però sempre s'ha acabat trobant algun professor disposat.</i></p>
<p>Quin perfil creu que ha de tenir un professor que formi part del PDC a nivell de formació, actitud i experiència?</p> <p><i>Jo penso que no només s'ha de tenir un perfil per aquest tipus d'alumnat d'aula oberta sinó amb tot l'alumnat. El professorat ha de voler entendre l'alumne, adaptar-se a ell, ajudar-lo, conèixer l'etapa que estan vivint aquests alumnes, posar-se al nivell dels alumnes i no només fer un programa. Cal adaptar-se a l'entorn. Si has de treballar amb alumnes d'aula oberta aquestes condicions encara cal tenir-les més clares. Cal tenir ganes de fer coses noves i també amb metodologies diferents, és molt important.</i></p> <p>Creu que el professorat, en general, està format per poder impartir docència en un PDC? Per què?</p> <p><i>En general, no. No està format. Ara bé, quan estan aquí s'adonen de les necessitats i, cada cop més, veig que alguns estan més sensibilitzats i se'n donen compte que han de canviar.</i></p> <p>El professorat que forma part del PDC fa temps que treballa com a docent? Per què?</p> <p><i>El nostre centre depèn de la mobilitat del professorat. Nosaltres intentem mantenir allò que ja funciona, és a dir, que hi hagi els mateixos professors, però és difícil.</i></p>
<p>Hi ha professorat que es presenta de manera voluntària a formar part del PDC del centre? En coneix la motivació?</p>

Hi ha hagut anys que eren voluntaris, però altres no. De fet això no depèn massa de voluntat. El Departament ja assigna un professorat de diversitat i llavors s'intenta completar amb gent que el centre ja coneix i està disposat per estar en aquest grup.

El professorat del PDC està implicat, és coneixedor de la realitat de l'alumnat i s'esforça per innovar?

En general sí, n'estem contents i funciona. Però també ens hem trobat amb professors que no ha estat així perquè no han acabat fent el que deien ni tampoc els interessava tant estar amb aquests alumnes, ja que responien a interessos més personals per quedar-se al centre.

El centre preveu algun incentiu per què el professorat accepti formar part de l'equip docent del PDC? Quin? Si no n'hi ha cap, quin creu que hauria de ser?

No, l'única cosa que hi ha és una hora de reunió d'aula oberta dins l'horari no lectiu, però no és cap incentiu.

Creu que rep el suport i reconeixent de l'equip directiu i professorat per la feina que està fent al PDC? Per què?

Sí, sí i tant. No hi ha cap problema. Aquí tots som un centre molt integrat. El fet de ser un centre petit amb un 95% d'immigració, fa que el professorat està molt integrat.

Com creu que veu el professorat del centre als companys que participen al PDC? Per què?

Bé, perquè és un centre petit i el professor que fa aula oberta també fa altres cursos i nivells. Per tant, estar a l'aula oberta és un fet molt normal al centre. No s'ha notat mai cap comentari.

Creu que l'alumnat del PDC està satisfet amb el professorat que té? Per què?

Sí, sí. No hi ha cap problema.

Amb quin criteri s'ha establert la periodicitat de reunió de l'equip docent del PDC? Per què?

La reunió d'aula oberta està dins l'horari no lectiu i és com un equip docent més del centre.

Creu que és suficient la periodicitat de la reunió de l'equip docent de PDC? Per què?

Sí, cap problema, com qualsevol altre equip docent.

Creu que hi ha la coordinació suficient entre orientador educatiu i tutor perquè el PDC funcioni?

Sí, hi ha una coordinació estreta perquè les dues professionals estem en el grup, a més totes dues som orientadores.

Com valora la coordinació de l'equip docent del PDC? Per què?

Bé, molt bé.

Quins són els criteris per assignar el tutor del grup de PDC? Quina? Com els valora?

Sempre ha estat l'orientador i ja ens funciona d'aquesta manera.

Creu que és suficient la dedicació d'una hora de tutoria setmanal amb l'alumnat del PDC? Per què?

Sí, ja està bé.

La tutoria del PDC segueix les directrius del PAT del centre? Hi ha establert alguna coordinació? Com ho valora?

A l'aula oberta es fa més orientació i atenció personal i no segueix el PAT. El plantejament és diferent i n'estem contents de com va.

Si l'alumnat del PDC participa en la tutoria dels grups ordinaris, els tutors es coordinen? Com és?

Fan la tutoria amb els altres companys de curs. Aquestes són molt informatives i per tant no cal coordinar-se.

El tutor ha de seguir alguna directriu en les activitats de tutoria? Per què?

No, en fa un seguiment personalitzat.

El tutor ha de seguir alguna directriu en la comunicació amb les famílies? Per què?

Amb les famílies es parla quan es fa la proposta per entrar a l'aula oberta. Al llarg del curs el contacte amb la família és mitjançant la tutora del grup classe i si és necessari també ho fa la tutora de l'aula oberta. Es parla amb les famílies quan hi ha algun tipus de problema i segons quin sigui ho fa una tutora o altra, o bé conjuntament. La comunicació és molt directa. Una altra cosa és la col·laboració, on hi ha famílies de tot.

Es demana algun tipus de compromís/responsabilitat a les famílies i alumnes per entrar a formar part del PDC? Si és així, quin és? com ho valora?

Les famílies signen el contracte pedagògic quan els alumnes entren al grup, però llavors són qualsevol altra família del centre. Això és el que els podem demanar perquè tampoc té cap efecte legal.

Hi ha alguna metodologia establerta en el PDC, per exemple projectes interdisciplinaris, treball cooperatiu, incorporació de les TIC/TAC (llibres digitals, moodle, PDI, entorns virtuals,...)?

Quin? Com la valora?

S'intenta treballar per projectes, però no sempre és possible. Si algun professor fa més d'una matèria és més fàcil fer-ho. Cada professor decideix com fer-ho, però acostumen a treballar individualment a l'aula.

Hi ha algun recurs a destacar en el PDC per exemple, llibres de text, digitals, espais virtuals,...? Quin?

Com el valora?

Els alumnes no tenen llibres. Els professors elaboren dossiers de treball. Alguns alumnes tenen ordinador del projecte 1x1 que ja no hi és, però tots poden anar a l'aula d'informàtica. Tenim canons projectors. Treballem el moodle i també, temps enrere, s'utilitzava la plataforma eleven mentre va durar el projecte 1x1.

Hi troba a faltar algun tipus de recurs? Quin? Per què?

Si haguéssim pogut continuar amb 1x1 hauria estat fantàstic.

Com es consensuen els criteris generals i específics del PDC? Com ho valora?

Això es fa a la CAD i amb els professors de l'aula oberta. No hi ha cap problema.

Els criteris d'avaluació són iguals per a tots els alumnes del PDC? Com ho valora?

D'entrada criteris són iguals per a tots els alumnes de l'aula oberta, tot i que també hi ha alguns casos que encara cal baixar més el nivell perquè tenen moltes dificultats.

Creu que aquests criteris d'avaluació són adequats per tot l'alumnat? Per què?

Sí, i tant.

L'avaluació de l'alumnat del PDC es fa en base als criteris generals i/o específics? Per què?

S'utilitzen els generals de tota l'ESO i llavors, com a específics es valora més l'actitud (50%) que els conceptes (20%) i procediments (30%). Aquests percentatges poden anar variant. Si amb aquests alumnes es fa una feina específica també se'ls ha d'avaluar pel que fan. És lògic.

En l'elaboració d'aquests criteris, hi intervé tot el claustre i/o equip docent del PDC? Com ho valora?

Hi intervé només els professors que estan a l'aula oberta perquè són els qui tenen aquests alumnes.

L'alumnat del PDC participa en algun aspecte de l'avaluació a l'hora d'establir criteris d'avaluació? Com ho valora?

No, això ja els hi fem arribar nosaltres. Però sí que, a vegades, podem fer co-avaluacions i/o autoavaluacions. Però els resultats finals els donen els professors.

Creu que el PDC aconsegueix la finalitat per la qual es va proposar? Per què? Com ho valora?

Sí, però no amb tots els alumnes. N'hi ha que milloren molt i n'hi ha que es planteja que tornin al seu grup perquè han madurat molt i els pot anar bé tornar al grup, tot i que, no se'ls podrà deixar de seguir i atendre.

Què és el que destaca de positiu d'aquest PDC?

Que puguem donar una atenció a un tipus d'alumnes que haurien fracassat, enfonsat o perdut del tot.

Creu que el PDC funciona? Per què?

Sí, al 100% no, però n'estem contents.

Creu que hi ha algun aspecte millorable en el PDC? Quin? Per què?

Segur. Per exemple, veig que cadascú va molt a la seva. Cadascú té el seu sistema. M'agradaria treballar més cooperativament amb els companys, però no és ben bé així.

6.4.3. TRANSCRIPCIÓ ENTREVISTA T4

DATA: Divendres, 6 JUNY 2014

Coneix per què el centre es va plantejar organitzar el PDC?

No, fa un any i mig que sóc al centre.

Creu que era necessari plantejar aquest tipus de programa?

Sí, pel que he anat veient el centre ho necessita perquè es troba en un entorn força complex.

A mig termini, si un alumne forma part del PDC és perquè pugui millorar els seus resultats acadèmics, millori la seva confiança personal i se senti més integrat al centre. Creu que és una mesura adequada per aconseguir-ho? Per què?

Jo crec que sí perquè els alumnes milloren molt.

La finalitat última del PDC és que els alumnes puguin assolir un graduat en educació secundària, creu que és una mesura adequada per aconseguir-ho? Per què?

Sí no hi hagués l'aula oberta, molts alumnes ja estarien descartats d'entrada.

Creu que hi hauria altres mesures per aconseguir-ho? Quines?

De moment, el Departament és la que ens dona.

Creu que la distribució de les matèries en àmbits que proposa el Departament d'Ensenyament és adequada? Per què?

Pel temps que porto treballant, he vist un parell d'aules obertes i es treballava per matèries. No et puc dir si així és més adequat que els àmbits. Però per l'experiència que en tinc, crec que funcionaria millor per projectes. Ho trobaria més interessant. A vegades, tens la sensació de sortir de la teva matèria quan tractes segons quins temes. És difícil perquè hem de ser pràctics i no tenim temps per trobar-nos i parlar-ne. De totes maneres, a mi també m'agrada anar una mica a la meua i veig que els altres professors també hi van.

El PDC del centre segueix aquesta distribució? Per què?

<p><i>Sí, sí, matèries. És el que m'he trobat.</i></p>
<p>Si els alumnes del PDC cursen alguna matèria amb alumnes que no formen part del grup del PDC, per exemple alguna optativa o tutoria, per què es així? Com ho valora? <i>Els alumnes de l'aula oberta fan 12 hores sols. Fins a 30 hores les fan amb els altres.</i></p>
<p>Quan temps pot estar l'alumnat al PDC? Per què? <i>Un parell d'anys com a màxim, tercer i quart.</i></p>
<p>El nombre d'hores assignades a les matèries/àmbits del PDC es correspon amb el que estableix el Departament d'Ensenyament? Se'n fa una distribució diferent? Per què? <i>A l'aula oberta hi fem 12 hores. Les matèries que es treballen van una mica en funció del professorat que hi ha de fer classe.</i></p>
<p>Com valora que els alumnes es puguin incorporar al PDC principalment a 4t d'ESO o a partir de 3r d'ESO a proposta de l'equip docent, o que havent cursat 2n d'ESO passi a 3r d'ESO malgrat no estar en condicions de passar i haver repetit algun curs? <i>En el nostre centre oficialment tenim l'aula oberta a tercer i quart. Però a segon i, excepcionalment primer, també hi ha un grup d'alumnes que ja tenen el perfil d'aula oberta. Aquest últim grup no és oficial. Per tant, no ens ajustem a la normativa, però sí que ens intentem ajustar a les necessitats dels alumnes.</i></p>
<p>Com valora el perfil de l'alumnat que forma part del PDC? <i>Sí, sí, ja em sembla bé.</i></p>
<p>Coneix els criteris d'admissió dels alumnes al PDC? Com els valora? Són suficients? Són estrictes? <i>Sí, em semblen correctes i coherents perquè també hem hagut de fer fora alumnes del grup (per exemple, si no ho aprofiten) i ho hem pogut fer.</i></p>
<p>Coneix el procediment d'incorporació d'alumnes al PDC? Com el valora? <i>Sí, sí, em sembla bé.</i></p> <p>Creu que es fa una bona selecció de l'alumnat del PDC? Per què? <i>Sí, estic contenta amb els alumnes que tinc.</i></p>
<p>Quin és el nombre d'alumnes més adequat per al PDC? Per què? <i>Ha de ser un grup reduït si vols arribar una mica a tots.</i></p> <p>Quants n'hi ha al seu PDC? Com ho valora? <i>Són 10. Està bé.</i></p>
<p>L'alumnat del PDC participa en algun aspecte del PDC (per exemple, en la tria d'activitats, de continguts, etc.) Com ho valora? <i>No, com a molt en allargar més o menys una activitat. O bé, alguna vegada, en fer una activitat un dia o un altre. És impossible que participin tal com està tot muntat.</i></p>
<p>Coneix els criteris que se segueixen per assignar el professorat al PDC? Com els valora? <i>No, però sí que l'equip directiu pensa en professors d'atenció a la diversitat i que ja tinguin interès per ser-hi.</i></p>
<p>Quin perfil creu que ha de tenir un professor que formi part del PDC a nivell de formació, actitud i experiència? <i>Ha de ser un professor flexible. Un professor que no esperi que els alumnes seguin en una taula i cadira molta estona, estiguin quiets i que només escriguin. Ha de saber que un nen en qualsevol moment li pot tenir un estirabot sense que tingui res a veure amb el que estava fent en aquell moment. Crec que ha de tenir molta mà esquerra, molta empatia, sàpiga escoltar perquè no els escoltem prou.</i></p> <p>Creu que el professorat, en general, està format per poder impartir docència en un PDC? Per què? <i>No, no tothom i menys per atendre aquests nens. Però cal diferenciar en tenir la formació i tenir un tarannà concret. Un professor pot tenir la formació, però si no té un tarannà per estar amb aquests alumnes, no en farem res. Hi ha professors que tot i tenir una llicenciatura en psicologia no són capaços d'estar amb aquests alumnes, de fer aquesta feina. Penso que la carrera només és el 20% que necessites per estar amb aquests alumnes, la resta és predisposició, ganes, un saber fer, lideratge.</i></p>
<p>El centre preveu algun incentiu per què el professorat accepti formar part de l'equip docent del PDC? Quin? Si no n'hi ha cap, quin creu que hauria de ser? <i>No, cap.</i></p> <p>Creu que rep el suport i reconeixent de l'equip directiu i professorat per la feina que està fent al PDC? Per què? <i>Sí, i tant. Començant per l'equip directiu fins als altres professors hi ha molta consciència del que es fa.</i></p> <p>Com creu que veu el professorat del centre als companys que participen al PDC? Per què? <i>Et veuen com un més. Perquè molts d'ells també es troben amb el mateix a les seves aules. La majoria d'ells són molt conscients del tipus d'alumnat que suposa l'aula oberta perquè és un centre en què hi ha molts alumnes que ja són semblants al perfil d'aula oberta. No hi caben tots a l'aula oberta, n'hi ha tants. Per tant, no crec que ells ens vegin com els rars, sinó que també ells també n'han de tenir algun i, a sobre els tenen amb una aula de vint o trenta alumnes. En aquest centre em sento com una més i estic molt bé.</i></p>
<p>Creu que l'alumnat del PDC està satisfet amb el professorat que té? Per què? <i>Jo crec que sí, transmeten satisfacció.</i></p>
<p>Amb quin criteri s'ha establert la periodicitat de reunió de l'equip docent del PDC? Per què? <i>No fem reunió d'aula oberta. No m'ho havia plantejat, però ara que m'ho dius no estaria de més. Però sí que estaria bé, almenys un cop al mes. De fet ja tenim comunicació al dia a dia, però falta asseure'ns.</i></p> <p>Creu que és suficient la periodicitat de la reunió de l'equip docent de PDC? Per què?</p>

<p><i>No et puc contestar perquè no en fem.</i></p>
<p>Creu que hi ha la coordinació suficient entre orientador educatiu i tutor perquè el PDC funcioni? <i>Sí, tenim un bon feeling, hi ha una molt bona entesa.</i></p> <p>Com valora la coordinació de l'equip docent del PDC? Per què? <i>No t'ho puc dir perquè no en fem.</i></p>
<p>Coneix els criteris que s'utilitzen per assignar el tutor al grup de PDC? Quina? Com els valora? <i>No ho conec, però sí que ho fa una persona d'atenció a la diversitat o psicopedagog. És lògic que ho faci una persona amb un perfil concret, és encertat.</i></p>
<p>Creu que és suficient la dedicació d'una hora de tutoria setmanal amb l'alumnat del PDC? Per què? <i>Els alumnes fan la tutoria amb el grup ordinari perquè és molt informativa. Però quan surt un problema ho tracto dins la matèria que faig.</i></p>
<p>La tutoria del PDC segueix les directrius del PAT del centre? Hi ha establert alguna coordinació? Com ho valora? <i>No, ho faig sobre la marxa, el que em vaig trobant. Crec que l'aula oberta no és un lloc per programar massa. Tot és molt imprevisible. La podria fer, però no serviria de res. Està bé tenir unes pautes clares, però això forma part del teu tarannà a l'hora de treballar amb els alumnes.</i></p> <p>Si l'alumnat del PDC participa en la tutoria dels grups ordinaris, els tutors es coordinen? Com és? <i>No es fa perquè la tutoria és molt informativa amb el grup ordinari.</i></p>
<p>Quin tipus d'activitats es treballen a tutoria? Per què? <i>La meva prioritat és atendre el dia a dia, de manera assembleària. També tractem temes concrets, que els interessin. Hi ha molt de treball de tutoratge i acompanyament.</i></p>
<p>Com s'estableix la comunicació amb la família? Com ho valora? <i>La comunicació amb la família la porten els tutors de l'aula ordinària. De totes maneres crec que potser hi hauria d'estar més en contacte. És un aspecte a millorar, no tinc massa clar si ho faig prou bé. És un tema que tinc pendent perquè jo també hi hauria d'intervenir. A vegades tinc la sensació que estic envaint el territori de les tutores, però també veig que jo passo moltes més hores amb els alumnes i dispenso de més informació.</i></p> <p>Es demana algun tipus de compromís/responsabilitat a les famílies i alumnes per entrar a formar part del PDC? Si és així, quin és? com ho valora? <i>Sí, el contracte didàctic. De fet, amb aquest contracte és com demanar-los permís perquè entrin a l'aula oberta i llavors se n'obliden directament, de tot. Molts pares només poden entendre que firmen un paper perquè els seus fills vagin a una altra aula, però res més. És difícil tractar aquest tema, hi ha moltes dificultats per entendre què vol dir aquests recurs. Només els preocupa si han de pagar més del que toca. A partir d'aquí ja els va bé que els seus fills vagin a l'aula oberta, però tampoc arriben a entendre el que això vol dir.</i></p>
<p>Hi ha alguna metodologia establerta en el PDC per exemple projectes interdisciplinaris, treball cooperatiu, incorporació de les TIC/TAC (llibres digitals, moodle, PDI, entorns virtuals, ...)? <i>Quin? Com la valora?</i> <i>No, se segueix molt el mètode tradicional. Cadascú té el seu material i treballa individualment a classe. També es va a l'aula d'informàtica i alguns professors treballen amb el projector, moodle,... Jo, no ho faig servir. Treballen més cooperativament quan estan als tallers de manteniment del centre i l'hort.</i></p>
<p>Hi ha algun recurs a destacar en el PDC per exemple, llibres de text, digitals, espais virtuals, ...? <i>Quin? Com el valora?</i> <i>No, els alumnes no tenen llibres i es donen fotocòpies.</i></p> <p>Hi troba a faltar algun tipus de recurs? Quin? Per què? <i>Estaria bé de disposar de més tecnologia per motivar a l'alumnat, però la realitat de l'entorn és prou difícil.</i></p>
<p>Com es consensuen els criteris generals i específics del PDC? Com ho valora? <i>A mi, aquests criteris em van venir donats per l'orientadora del centre. Ja em semblen bé, però també sóc flexible i els adapto a la meua manera de fer. També tenen una limitació de 6 a les notes.</i></p> <p>Els criteris d'avaluació són iguals per a tots els alumnes del PDC? Com ho valora? <i>Sí, però amb matisos perquè cada alumne presenta una realitat diferent.</i></p> <p>Creu que aquests criteris d'avaluació són adequats per tot l'alumnat? Per què? <i>Està bé el punt de partida, però llavors hi ha aquesta adequació que faig en funció de cada alumne.</i></p> <p>L'avaluació de l'alumnat del PDC es fa en base als criteris generals i/o específics? Per què? <i>Sí, però amb aquesta flexibilitat del que suposa cada alumne.</i></p> <p>En l'elaboració d'aquests criteris, hi intervé tot el claustre i/o equip docent del PDC? Com ho valora? <i>Aquests criteris són del departament d'orientació. Sí que, a vegades, et trobes algun professor que exposa com poden aprovar certs alumnes segons quines matèries, però el que està clar és que són alumnes que estan en una adaptació curricular i se'ls ha de valorar per l'esforç i progrés que han fet. Sinó ja estarien condemnats abans de començar. De fet, no he trobat cap oposició dels companys amb aquest plantejament. A l'hora de decidir és en consens, però sí que hi ha vegades que he d'acabar decidint jo i ho accepten. Difícilment es pot trobar algú que digui que no, no m'hi he trobat. És complicat perquè jo mateixa també tinc el dubte de si ho estic fent bé o no. També consulto molt a l'orientadora del centre i també m'ajuda a decidir-me (valorant l'esforç, el treball, els canvis que hi ha hagut,...). Jo també veig que el nivell de segons quins alumnes és molt baix, però no només em puc centrar en això. També veig que hi ha altres alumnes que no estan a l'aula oberta que també s'esforcen i suspenen, però també hi ha altres condicionants que els de l'aula oberta no tenen.... En fi, és bastant complex.</i></p>

<p>L'alumnat del PDC participa en algun aspecte de l'avaluació a l'hora d'establir criteris d'avaluació? Com ho valora? <i>No, sí que parlem molt del perquè de les notes que treuen, però els criteris els posem nosaltres i no suposa cap problema, ho acceptem.</i></p>
<p>Creu que el PDC aconsegueix la finalitat per la qual es va proposar? Per què? Com ho valora? <i>Sí, jo n'estic contenta pels canvis que veig en els alumnes.</i></p> <p>Què és el que destaca de positiu d'aquest PDC? <i>El treball que és més individualitzat amb els alumnes, aquesta proximitat amb l'alumne.</i></p> <p>Creu que el PDC funciona? Per què? <i>Sí, sinó no es faria.</i></p> <p>Creu que hi ha algun aspecte millorable en el PDC? Quin? Per què? <i>Sí, potser això de treballar en projectes. Poder-nos coordinar més els professors que estem a l'aula oberta. També seria bo que parléssim més sobre com posar-nos més d'acord amb les tutores de tercer i quart i jo. O sigui, com que els alumnes de l'aula oberta estan assignats al grup ordinari, jo, com a tutora de l'aula oberta, hauria de poder treballar més coordinadament amb elles.</i></p>

6.4.4. TRANSCRIPCIÓ ENTREVISTA A1(4)

DATA: Divendres, 6 juny 2014

<p>Per aquest curs, si un alumne com tu forma està al PDC és perquè pugui millorar els seus resultats acadèmics, millori la seva confiança personal i se senti més integrat al centre. Creus que ho aconseguiràs en tots els aspectes? En quins sí i quins no? Per què? <i>Sí, perquè estic aprenent moltes coses noves, coses que l'aula normal no t'ensenyen, a plantar i a fer servir una eina.</i></p> <p>Creus que estar al PDC t'ajudarà a obtenir el graduat? En quin sentit? Per què? <i>Sí, però no sé si me'l trauré. Em costarà bastant perquè sóc una mica fluix. Em falta molt i potser acabaré anant a un PQPI/PFI.</i></p>
<p>Fas alguna matèria amb companys que no formen el grup de PDC? T'agrada? Per què? <i>Sí, faig tecnologia, anglès, mates, tutoria, castellà. Està bé, em porto bé menys quan estic revolucionat. Em sento bé tant a l'aula oberta com en el grup normal.</i></p>
<p>Quan temps creus que pots estar en aquest grup? Per què? <i>Si em porto bé fins a quart.</i></p>
<p>En quin curs/edat vas entrar a formar part del PDC? Saps per què va ser en aquell moment? <i>A segon d'ESO, porto dos anys. Hi vaig entrar perquè vaig ser una mica gamberro i no estudiava.</i></p>
<p>Creus que és important que hi hagi menys alumnes al PDC que al grup ordinari? Alguna avantatge i/o inconvenient? Per què? <i>Sí, perquè no seria el mateix. És millor que siguem pocs perquè així la professora ens controla més a l'hort i al laboratori. Si fóssim molts la professora "s'agoviarà" i els alumnes també.</i></p>
<p>Alguna vegada has participat amb el professorat a l'hora de triar continguts i/o activitats a fer a l'aula? Com ho valores? <i>No, que va.</i></p>
<p>Trobes que hi ha diferències entre el professorat del PDC i el de fora? Quines diferències hi veus? Quin t'agrada més i per què? <i>Buff, hi ha moltes diferències. Ara són més bons. Abans algun professor escrivia quatre pissarres en una hora.</i></p> <p>Creus que els professors es dediquen a treballar amb tu els coneixements teòrics i pràctics per igual? Explica-ho. <i>Està partit, normal.</i></p> <p>Estàs content d'estar al PDC? Per què? <i>Sí, molt.</i></p> <p>Creus que has perdut alguna cosa pel fet d'estar al PDC? <i>No, que va.</i></p> <p>Et relaciones igual amb els companys del PDC com amb els companys de l'aula ordinària? Per què? <i>La relació és la mateixa, no he perdut amics.</i></p>
<p>Creus que es dedica prou temps a la tutoria durant la setmana? <i>Sí, està bé.</i></p>
<p>Com valores la tutoria del PDC? <i>Està bé.</i></p> <p>Com valores les activitats de tutoria al PDC? <i>Veiem moltes pel·lícules i després parlem molt.</i></p> <p>Si fas tutoria amb el grup ordinari, com valores les activitats que feu? <i>Sí, és la que fem.</i></p> <p>El centre et demana alguna responsabilitat/compromís per entrar a formar part del PDC? Quins? Com ho valores? <i>Sí, el contracte didàctic. Ja ho trobo bé.</i></p>
<p>Creus que el teu tutor es reuneix amb freqüència amb la teva família? Per què? <i>Sí, amb la meva mare.</i></p> <p>Creus que quan el tutor es reuneix amb la teva família ho fan per parlar de temes importants/interessants? Per</p>

<p>què? <i>Sí, i tant.</i></p> <p>Creus que el teu tutor té una bona comunicació amb la teva família? Per què? <i>Sí, cap problema.</i></p>
<p>De quina manera treballes al PDC, per exemple, fas projectes, treballes en grup/individualment,...? <i>Fem coses individuals i en grup.</i></p> <p>Creus que aquestes estratègies t'ajuden a aprendre millor? Per què? <i>Està bé perquè fem una mica de tot. Les de grup m'agraden perquè ens relacionem més amb els companys.</i></p> <p>En el PDC es treballa de manera diferent a quan estaves en el grup ordinari? Per què? <i>M'agrada més a l'aula oberta perquè abans era avorrit, no divertit.</i></p>
<p>Amb quins recursos treballes al PDC, per exemple, llibres de text, digitals, moodle, PDI, entorns virtuals,...? <i>Amb dossiers i també anem a l'aula d'informàtica i fem servir la plataforma digital.</i></p> <p>Creus que aquests recursos t'ajuden a aprendre millor? Per què? <i>Sí, ja està bé perquè aprenc.</i></p> <p>Hi trobes a faltar algun tipus de recurs? Quin? Per què? <i>No, ja està bé amb el que treballem.</i></p>
<p>El PDC té criteris d'avaluació per a la teva evolució dels aprenentatges, els coneixes? Com els valores? Si hi ha alguna limitació en les notes, com ho valores? <i>Sí, ja em semblen bé. La màxima nota és un bé, però no hi estic massa d'acord perquè si treus una nota més alta només et posen un bé.</i></p> <p>Coneixes el que has de fer per aprovar les matèries del PDC? Què te'n sembla? Si hi ha alguna limitació en les notes, com ho valores? <i>Sí, estan bé perquè són més fàcils, però no m'agrada que només pugui treure un 6.</i></p> <p>Coneixes el que has de fer per matèries pendents de cursos anteriors? Què te'n sembla? <i>Sí, he de fer un dossier. Està bé.</i></p> <p>Creus que la teva actitud de treball, hàbits de treball i comportament és adequada al PDC? <i>A vegades m'avisen, però em porto bé. No és mateix que quan estava al grup normal.</i></p> <p>Com afecta la teva actitud i comportament a l'avaluació de les matèries? <i>Bé, no és un problema.</i></p> <p>Creus que els professors del PDC tenen en compte les teves dificultats quan avaluen? <i>Sí, tenen més paciència.</i></p> <p>Estàs content amb els resultats que has obtingut fins ara al PDC? Per què? Si et sembla que cal, contreta també en quines matèries/àmbits sí i en quins no. <i>Sí, en general tot bé.</i></p> <p>T'importa treure bones notes? Per què? <i>Sí, i tant.</i></p> <p>Creus que als teus pares els interessa els teus resultats acadèmics? Per què? Què et diuen? <i>Sí, quan trec bones notes em diuen que és el que he de fer. També m'agradaria que em felicitesin, que em diguessin que ho faig bé.</i></p>
<p>En algun moment se t'ha preguntat com hauria de ser l'avaluació que fa els professors als alumnes del grup? Què te'n sembla? <i>No. El que em diuen ja està bé.</i></p>
<p>Creus que al PDC estàs aconseguint el que et van proposar quan hi vas entrar? Per què? Com ho valores? <i>Sí, perquè serveix per aprovar.</i></p> <p>Què és el que més t'agrada del PDC? Per què? <i>Tot el que fem m'agrada, però potser m'agrada estar a l'aire lliure. També m'agraden els professors.</i></p> <p>Què és el que menys t'agrada del PDC? Per què? <i>Estar massa estona a l'aula, assentat.</i></p> <p>Hi ha algun aspecte del PDC que canviaries, trauries, afegiries? Quin? Per què? <i>Faria més coses més manuals.</i></p>

6.4.5. TRANSCRIPCIÓ ENTREVISTA A2(4)

DATA: Divendres, 6 JUNY 2014

<p>Per aquest curs, si un alumne com tu forma està al PDC és perquè pugui millorar els seus resultats acadèmics, millori la seva confiança personal i se senti més integrat al centre. Creus que ho aconseguiràs en tots els aspectes? En quins sí i quins no? Per què? <i>Sí, perquè ara aprovo més.</i></p> <p>Creus que estar al PDC t'ajudarà a obtenir el graduat? En quin sentit? Per què? <i>Crec que sí, però serà difícil perquè vaig molt endarrerit, però jo treballo molt.</i></p>
<p>Fas alguna matèria amb companys que no formen el grup de PDC? T'agrada? Per què? <i>Sí, matemàtiques, francès, anglès, socials,... M'agrada estar amb els altres companys.</i></p>

<p>Quan temps creus que pots estar en aquest grup? Per què? <i>Fins que pugui.</i></p>
<p>En quin curs/edat vas entrar a formar part del PDC? Saps per què va ser en aquell moment? <i>Vaig entrar a 2n d'ESO i ara faig 3r d'ESO. Perquè m'agrada treballar amb els companys per l'institut, estar a l'hort.</i></p>
<p>Creus que és important que hi hagi menys alumnes al PDC que al grup ordinari? Alguna avantatge i/o inconvenient? Per què? <i>Sí, perquè la professora està més per mi i m'ajuda més. I la professora no crida.</i></p>
<p>Alguna vegada has participat amb el professorat a l'hora de triar continguts i/o activitats a fer a l'aula? Com ho valores? <i>No, no m'ho ha preguntat.</i></p>
<p>Trobes que hi ha diferències entre el professorat del PDC i el de fora? Quines diferències hi veus? Quin t'agrada més i per què? <i>Sí, hi ha diferència. Els de l'aula ordinària has d'estar estudiant i treballant dins l'aula. A l'aula oberta no.</i></p> <p>Creus que els professors es dediquen a treballar amb tu els coneixements teòrics i pràctics per igual? Explica-ho. <i>Igual, les dues coses.</i></p> <p>Estàs content d'estar al PDC? Per què? <i>Sí, perquè els professors estan per tu i pels altres companys de classe. També és més fàcil aprovar les matèries.</i></p> <p>Creus que has perdut alguna cosa pel fet d'estar al PDC? <i>No.</i></p> <p>Et relaciones igual amb els companys del PDC com amb els companys de l'aula ordinària? Per què? <i>Amb tothom igual, tant abans com ara.</i></p>
<p>Creus que es dedica prou temps a la tutoria durant la setmana? <i>Sí ja està bé.</i></p>
<p>Com valores la tutoria del PDC? <i>Està bé.</i></p> <p>Com valores les activitats de tutoria al PDC? <i>Està bé.</i></p> <p>Si fas tutoria amb el grup ordinari, com valores les activitats que feu? <i>Està bé, bé.</i></p> <p>El centre et demana alguna responsabilitat/compromís per entrar a formar part del PDC? Quins? Com ho valores? <i>Sí, has de signar un paper. Està bé perquè així pots entrar.</i></p>
<p>Creus que el teu tutor es reuneix amb freqüència amb la teva família? Per què? <i>Aquest any no tant com l'any passat perquè aquest any em porto més bé. L'any passat no em comportava gens bé.</i></p> <p>Creus que quan el tutor es reuneix amb la teva família ho fan per parlar de temes importants/interessants? Per què? <i>Sí, i tant.</i></p> <p>Creus que el teu tutor té una bona comunicació amb la teva família? Per què? <i>Sí, sí.</i></p>
<p>De quina manera treballes al PDC, per exemple, fas projectes, treballes en grup/ individualment,...? <i>A classe sol perquè cadascú ha de fer la seva feina i a l'hort amb grup.</i></p> <p>Creus que aquestes estratègies t'ajuden a aprendre millor? Per què? <i>Sí, molt.</i></p> <p>En el PDC es treballa de manera diferent a quan estaves en el grup ordinari? Per què? <i>Sí, clar.</i></p>
<p>Amb quins recursos treballes al PDC, per exemple, llibres de text, digitals, moodle, PDI, entorns virtuals,...? <i>No tenim llibres, tenim fotocòpies. També fem servir els ordinadors.</i></p> <p>Creus que aquests recursos t'ajuden a aprendre millor? Per què? <i>Sí, perquè m'agrada.</i></p> <p>Hi trobes a faltar algun tipus de recurs? Quin? Per què? <i>No, ja està bé.</i></p>
<p>El PDC té criteris d'avaluació per a la teva evolució dels aprenentatges, els coneixes? Com els valores? Si hi ha alguna limitació en les notes, com ho valores? <i>El màxim és un 6. Mentre aprovi ja està bé.</i></p> <p>Coneixes el que has de fer per aprovar les matèries del PDC? Què te'n sembla? Si hi ha alguna limitació en les notes, com ho valores? <i>Sí, he de treballar i estudiar.</i></p> <p>Coneixes el que has de fer per matèries pendents de cursos anteriors? Què te'n sembla? <i>Sí, les he de recuperar. Em donaran un dossier per fer a casa i llavors fer un examen i si l'aprovo ja hauré recuperat.</i></p> <p>Creus que la teva actitud de treball, hàbits de treball i comportament és adequada al PDC? <i>Sí, sí. Aquest any sí.</i></p> <p>Com afecta la teva actitud i comportament a l'avaluació de les matèries? <i>Bé, perquè treballo i em comporto.</i></p> <p>Creus que els professors del PDC tenen en compte les teves dificultats quan avaluen?</p>

Sí.
Estàs content amb els resultats que has obtingut fins ara al PDC? Per què? Si et sembla que cal, contreta també en quines matèries/àmbits sí i en quins no.
Sí, a l'aula oberta sí.
T'importa treure bones notes? Per què?
Sí, però mentre aprovi ja està bé.
Creus que als teus pares els interessa els teus resultats acadèmics? Per què? Què et diuen?
Sí, em diuen que mentre aprovi ja està bé.

En algun moment se t'ha preguntat com hauria de ser l'avaluació que fa els professors als alumnes del grup? Què te'n sembla?
No, però ja està bé.

Creus que al PDC estàs aconseguint el que et van proposar quan hi vas entrar? Per què? Com ho valores?
Sí, perquè aprovo.
Què és el que més t'agrada del PDC? Per què?
El que més m'agrada és l'hort perquè sortim fora de l'aula.
Què és el que menys t'agrada del PDC? Per què?
M'agrada tot.
Hi ha algun aspecte del PDC que canviaries, trauries, afegiries? Quin? Per què?
M'agradaria que els meus companys treballessin més.

6.5. C5

6.5.1. DC5

CARACTERÍSTIQUES FORMALS DEL PDC

Modalitat:	A ☒ B ☐
El document forma part de:	Pla d'atenció a la diversitat ☒ Pla anual de centre ☐ Projecte educatiu de centre ☐ Altres: _____
En el document apareix qui l'elabora i coordina? En cas afirmatiu, qui és?	Sí ☐ No ☒ Caps de departament didàctics i caps d'estudis (coordinador). ☐ Professorat que imparteix docència, departament d'orientació i tutor (coordinador) del programa. ☐ Altres: _____
En el document consta que l'alumnat forma un grup específic? En cas afirmatiu, quantes hores?	Sí ☒ No ☐ 24 hores a la setmana
En el document es reflecteix que l'alumnat s'integra en algun grup ordinari? En cas afirmatiu, quin grup? Quantes hores?	Sí ☒ No ☐ Tercer d'ESO i 6 hores amb el grup ordinari
Consta un informe adreçat al Departament d'Ensenyament del nombre d'alumnat que cursa el programa i els recursos necessaris? En cas afirmatiu, en què consisteix?	Sí ☐ No ☒ _____
En el document hi figuren els principis pedagògics, metodològics i organització?	Sí ☐ No ☒
En el document s'hi especifiquen els criteris i procediments d'assignació d'alumnat al programa?	Sí ☒ No ☐
En el document es concreten els criteris organitzatius (agrupament d'alumnat, espais, horaris i utilització de	Sí ☐ No ☒

recursos materials)? En cas afirmatiu, quins són?	_____
Les matèries del programa s'organitzen en:	Matèries ☒ Àmbits ☐
(opcional, en funció de la resposta anterior) En el document hi consten les programacions didàctiques de les matèries del grup específic? En cas afirmatiu, quines hi ha?	Sí ☐ No ☒ _____ _____
(opcional, en funció de la resposta anterior) En el document hi consten les programacions didàctiques dels àmbits del grup específic? En cas afirmatiu, quines hi ha?	Sí ☐ No ☐ (No es treballa per àmbits)
En el document hi apareixen les programacions de les matèries optatives del grup específic? En cas afirmatiu, quines són?	Sí ☐ No ☒ _____
En el document hi consten les orientacions per a l'acció tutorial? En cas afirmatiu, quines són?	Sí ☒ No ☐ S'afavoreix una tutoria de caràcter més individualitzat i contínua.
En el document s'hi reflecteixen els criteris d'acreditació per a l'alumnat? En cas afirmatiu, quins són?	Sí ☐ No ☒ _____
En el document hi consten els criteris i procediments per l'avaluació i revisió propis del programa? En cas afirmatiu, quins són	Sí ☐ No ☒ _____
Hi ha la memòria anual del programa? En cas afirmatiu, en què consisteix?	Sí ☐ No ☒ _____
Hi ha un informe del progrés de l'alumnat del programa? En cas afirmatiu, quina informació recull?	Sí ☐ No ☒ _____
Hi ha una valoració del programa i/o propostes de modificació? En cas afirmatiu, quines són?	Sí ☐ No ☒ _____

CARACTERÍSTIQUES DE CONTINGUT DEL PDC

En el document s'especifica la finalitat del programa? En cas afirmatiu, quina és?	Sí ☒ No ☐ L'aula oberta té com a finalitat afavorir que l'alumne que ho requereixi pugui assolir els objectius i les competències bàsiques de l'etapa i obtenir el títol de graduat en educació secundària obligatòria mitjançant una organització de continguts i matèries del currículum diferent a l'establerta amb caràcter general i una metodologia específica i personalitzada.
En el cas que en el document s'hi trobi la programació de les matèries del grup específic, en què consisteix?	(No hi consta)
En el cas que en el document s'hi trobi la programació de l'àmbit lingüístic-social, en què consisteix?	(No hi consta)
En el cas que en el document especifiqui la programació	(No hi consta)

de l'àmbit científicotecnològic, en què consisteix?	
En el cas que en el document especifiqui la programació de l'àmbit pràctic, en què consisteix?	(No hi consta)
En el cas que en el document especifiqui la programació de la llengua estrangera, en què consisteix?	(No hi consta)
En el cas que en el document especifiqui les programacions que el grup específic cursa matèries amb el grup ordinari, quines són?	(No hi consta)
En el document hi apareix alguna hora de tutoria amb el grup ordinari? En cas afirmatiu, quantes hores?	Sí ☐ No ☒ _____
En el document hi apareix el temps de permanència al grup específic? En cas afirmatiu, quants cursos?	Sí ☒ No ☐ 1 curs ☐ 2 cursos ☐ Altres: En funció de les circumstàncies dels alumnes que hi participen: - Per l'alumnat que s'hi incorpora en acabar el segon curs i per a l'alumnat que s'hi incorpora durant el tercer curs tindran una durada de dos cursos. - Per a l'alumnat de quart que ha cursat tercer i ja ha repetit una vegada a l'etapa, el programa serà d'un curs, o bé s'incorporarà al segon curs del programa en cas que aquest tingui efectivament una durada de dos cursos. - Per a l'alumnat que s'hi incorpora en acabar de cursar quart d'ESO, la durada del programa serà d'un any. - Fins que l'alumne incompleixi els requisits signats al contracte pedagògic.
En el document hi consta la distribució de les trenta hores lectives setmanals? En cas afirmatiu, com es distribueixen en els diferents àmbits/matèries del currículum?	Sí ☐ No ☒ _____ _____
En el document hi consten els criteris sobre quan els alumnes poden entrar a formar part del PDC? En cas afirmatiu, quins són?	Sí ☒ No ☐ Els alumnes han de poder-s'hi incorporar en qualsevol moment del curs (de tercer i quart d'ESO).
En el document es caracteritza el perfil de l'alumnat? En cas afirmatiu, quin és?	Sí ☒ No ☐ El perfil d'aquest alumnat ha de complir els següents requisits: - Problemes significatius d'aprenentatge. - Dificultats d'aprenentatge en matèries instrumentals. - Mancances d'autonomia personal. - Desmotivació i desorientació acadèmica. - Seguir un pla individualitzat. - Poques possibilitats d'acreditació a l'aula ordinària. - Petites disminucions psíquiques que requereixen una metodologia més funcional.
En el document es concreten els criteris d'admissió? En cas afirmatiu, quins són?	Sí ☒ No ☐ Els requisits són: - Alumnat que en acabar de cursar quart curs d'ESO no compleix els requisits de titulació. - Alumnat a partir del tercer curs d'ESO, que només es pot incorporar als programes de diversificació

	<p>després de l'oportuna avaluació i a proposta de l'equip docent, una vegada escoltat el seu parer i el dels seus pares o tutors legals.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Alumnat que, havent cursat el segon d'ESO, no està en condicions de passar a tercer i ja ha repetit un curs a l'etapa. Com en els casos anteriors, aquests alumnes només es poden incorporar als programes de diversificació prèvia avaluació i a proposta de l'equip docent, un cop escoltat el seu parer i el dels seus pares o tutors legals. <p>El centre, valorant el funcionament dels recurs i d'acord amb la realitat social de la zona, creu oportú afegir un nou perfil d'alumnat a incloure en el recurs, si no s'omplen les places amb alumnes que compleixen els criteris anteriors:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Alumnat que, havent cursar el segon d'ESO, no està en condicions de passar a tercer i que no ha repetit cap curs en l'etapa, però es creu que aquesta mesura tampoc seria profitosa. <p>En tot cas, la incorporació en un programa de diversificació curricular és voluntària, per la qual cosa requereix l'acceptació tant de l'alumne com dels seus pares o tutors legals.</p>
<p>En el document s'especifica el procediment d'incorporació de l'alumnat?</p> <p>En cas afirmatiu, quin és?</p>	<p>Sí ☒ No ☐</p> <p>El procediment és el següent:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Demanda d'equips docents, família, alumnat, EAP, CAD,... - Reunió del tutor amb la família per informar i demanar autorització. - En cas afirmatiu, el tutor omple full de derivació, el psicopedagog passa prova de nivell i recull informació (absentisme, notes, disciplina, seguiment EAP, CSMIJ,...) - S'informa al departament de diversitat i CAD, i s'aprova proposta escolarització AO. - Reunió entre tutor aula ordinària i aula oberta per confeccionar horari i concretar data d'entrada, juntament amb el material necessari per entrar. - Tutor aula oberta es reuneix amb família i alumne per signar contracte didàctic. - Tutor aula ordinària i aula oberta informa equip docent i professorat d'aula oberta. - Tutor explica alumne la normativa i funcionament d'aula oberta. - Si no hi ha aprofitament del recurs es pot perdre el recurs.
<p>En el document hi consta la ràtio d'alumnat?</p> <p>En cas afirmatiu, quina és?</p>	<p>Sí ☒ No ☐</p> <p>El departament de diversitat del centre recomana que siguin entre 7 o 8 per curs (3r/4t d'ESO) si coincideixen els dos grups al llarg de la setmana. En el cas que no coincideixin mai, el departament de diversitat recomana que cada grup no passi de 10 alumnes.</p>
<p>En el document hi consta algun aspecte/criteri de participació de l'alumnat pel que fa a la tria d'activitats, continguts, etc.?</p> <p>En cas afirmatiu, quins són?</p>	<p>Sí ☐ No ☒</p> <p>_____</p> <p>_____</p>
<p>En el document es detallen els criteris d'assignació del professorat?</p> <p>En cas afirmatiu, quins són?</p>	<p>Sí ☐ No ☒</p> <p>_____</p>

<p>En el document s'apunta la periodicitat i el nombre d'hores de reunió de l'equip docent?</p> <p>En cas afirmatiu, quina és la periodicitat i el nombre hores?</p>	<p>Sí ☐ No ☒</p> <p>_____</p> <p>_____</p>
<p>En el document es presenta el criteri d'assignació del tutor del programa?</p> <p>En cas afirmatiu, quin és?</p>	<p>Sí ☒ No ☐</p> <p>La tutoria dels alumnes de l'Aula oberta recau sobre el professorat que imparteix més hores de docència i convé que sigui la mateixa persona durant els dos anys del programa amb assessorament psicopedagògic especialitzat.</p>
<p>En el document hi consta el nombre d'hores de tutoria del PDC?</p> <p>En cas afirmatiu, quantes n'hi ha?</p>	<p>Sí ☐ No ☒</p> <p>_____</p>
<p>En el document es mostren les activitats pròpies de la tutoria específica del programa?</p> <p>En cas afirmatiu, quines són?</p>	<p>Sí ☐ No ☒</p> <p>_____</p>
<p>En el document es recull algun tipus de contracte didàctic que es demani a l'alumnat per formar part del grup?</p> <p>En cas afirmatiu, quines són les clàusules?</p>	<p>Sí ☒ No ☐</p> <p>Mitjantçant el contracte pedagògic, l'alumne es compromet:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Assistir a l'institut i ser puntual a totes les classes. - Mantenir en tot moment un comportament correcte i d'acord amb les normes de l'institut i de l'aula oberta. - Respectar els companys de classe i professorat. - Realitzar totes les tasques encomanades: deures, treballs, estudi,... - Esforçar-se per treballar bé.
<p>En el document es reflecteix el procediment d'informació a les famílies?</p> <p>En cas afirmatiu, quin és?</p>	<p>Sí ☒ No ☐</p> <p>(Procediment inclòs dins el procediment d'incorporació d'alumnat a l'aula oberta.)</p>
<p>En el document s'apunta la metodologia que es treballa. Per exemple projectes interdisciplinaris, treball cooperatiu, incorporació de les TIC/TAC (llibres digitals, moodle, PDI,...)?</p> <p>En cas afirmatiu, quina és ?</p>	<p>Sí ☐ No ☒</p> <p>_____</p> <p>_____</p>
<p>En el document hi consten els recursos de què es disposen. Per exemple, llibres de text, digitals, espais virtuals,...?</p> <p>En cas afirmatiu, quins són?</p>	<p>Sí ☐ No ☒</p> <p>_____</p>
<p>En el document hi apareixen els criteris generals i específics d'avaluació de l'alumnat?</p> <p>En cas afirmatiu, quins són?</p>	<p>Sí ☒ No ☐</p> <p>L'avaluació dels alumnes tindrà com a referent les competències bàsiques i els objectius de l'educació secundària obligatòria, així com els criteris d'avaluació específics del programa.</p> <p>L'avaluació ha de ser, com la de la resta d'alumnes del centre, contínua i, alhora, global i diferenciada segons els diferents àmbits, projectes interdisciplinaris i matèries del programa.</p> <p>Quan el progrés de l'alumne no respongui als objectius en el programa d'aula oberta es prendran les mesures educatives pertinents (possibilitat de PI o de derivació a la USEE). D'altra banda, si l'alumne té un bon rendiment en alguna matèria determinada es valorarà la possibilitat que la pugui cursar a l'aula ordinària.</p> <p>El professorat del programa ha de fer un seguiment</p>

	<p>individualitzat de l'activitat de cadascun dels alumnes i disposar d'un registre de l'evolució dels seus aprenentatges. Així mateix, els alumnes hauran d'autoavaluar-se per veure si compleixen o no els punts signats en el contracte pedagògic.</p> <p>Caldrà incidir especialment en hàbits i valors com l'assistència regular a classe, la puntualitat, la correcció en el tracte amb els altres, la responsabilitat, l'ordre, la constància i la iniciativa.</p> <p>L'avaluació la fa el conjunt del professorat que imparteixi ensenyaments a l'alumnat de l'aula oberta, coordinats per la persona tutora del grup.</p>
<p>En el document es detallen els criteris de recuperació de l'alumnat?</p> <p>En cas afirmatiu, quins són?</p>	<p>Sí ☐ No ☒</p> <p>_____</p>
<p>En el document es concreten els criteris de repetició - promoció de l'alumnat?</p> <p>En cas afirmatiu, quins són?</p>	<p>Sí ☒ No ☐</p> <p>L'alumnat que en acabar 4t a l'aula oberta no estigui en condicions d'obtenir el títol de graduat en educació secundària i compleixi els requisits d'edat (pot estar al centre fins als 18 anys), podrà romandre un curs més a l'aula oberta, sempre que compleixi amb el contracte pedagògic. D'altra banda, els alumnes poden incorporar-se als programes de qualificació professional inicial (PQPI)-Programes de Formació i Inserció (PFI) si compleixen els requisits d'accés establerts.</p>
<p>En el document hi consta els criteris de titulació de l'alumnat?</p> <p>En cas afirmatiu, quins són?</p>	<p>Sí ☐ No ☒</p> <p>_____</p>

6.5.2. TRANSCRIPCIÓ ENTREVISTA O5

DATA: Dimarts, 10 juny 2014

<p>Coneix per què el centre es va plantejar organitzar el PDC?</p> <p><i>Estic fent una substitució per maternitat des del desembre. Aquest projecte ja fa uns anys que funciona i té una tradició sòlida al centre.</i></p> <p>Creu que era necessari plantejar aquest tipus de programa?</p> <p><i>Sí, perquè hi ha un col·lectiu que reuneix una sèrie de requisits i presentava unes necessitats que s'havien d'atendre des d'algun lloc que no fos l'aula ordinària.</i></p> <p>A mig termini, si un alumne forma part del PDC és perquè pugui millorar els seus resultats acadèmics, millori la seva confiança personal i se senti més integrat al centre. Creu que és una mesura adequada per aconseguir-ho? Per què?</p> <p><i>D'entrada està clar que l'aula oberta és perquè l'alumnat pugui arribar a un graduat i si pot fer un cicle de grau mitjà és fantàstic. Si veus que un alumne no graduarà, no podem forçar una màquina que no arribarà... Però si no pot graduar, se li dona l'opció d'un PQPI/PFI i que l'alumne pugui orientar-se cap al món sociolaboral, no passa res. És la realitat, no es poden forçar coses impossibles.</i></p> <p>La finalitat última del PDC és que els alumnes puguin assolir un graduat en educació secundària, creu que és una mesura adequada per aconseguir-ho? Per què?</p> <p><i>Sí, clar. Amb les característiques que tenen aquests alumnes, és una bona via per arribar-hi.</i></p> <p>Creu que hi hauria altres mesures per aconseguir-ho? Quines?</p> <p><i>Ara per ara és la que tenim i la que ens funciona.</i></p> <p>Creu que la distribució de les matèries en àmbits que proposa el Departament d'Ensenyament és adequada? Per què?</p> <p><i>Sí, però hem de ser pràctics. No sempre és possible.</i></p> <p>El PDC del centre segueix aquesta distribució? Per què?</p> <p><i>El centre segueix la distribució per matèries i ja funciona bé.</i></p> <p>Si els alumnes del PDC cursen alguna matèria amb alumnes que no formen part del grup del PDC, per exemple alguna optativa o tutoria, per què es així? Com ho valora?</p> <p><i>Sí, algunes matèries. Entre tercer i quart fan 6 hores amb el grup ordinari i fins a les 30 amb el grup d'aula oberta. Em sembla bé que es barregin ja que som una escola inclusiva.</i></p> <p>Quan temps pot estar l'alumnat al PDC? Per què?</p>
--

<i>Un parell d'anys, tercer i quart. Tot i que hi ha la limitació de l'edat.</i>
El nombre d'hores assignades a les matèries/àmbits del PDC es correspon amb el que estableix el Departament d'Ensenyament? Se'n fa una distribució diferent? Per què? <i>Se segueix el que estableix el Departament.</i>
Com valora que els alumnes es puguin incorporar al PDC principalment a 4t d'ESO o a partir de 3r d'ESO a proposta de l'equip docent, o que havent cursat 2n d'ESO passi a 3r d'ESO malgrat no estar en condicions de passar i haver repetit algun curs? <i>En aquest centre, aquest recurs està plantejat a tercer i quart d'ESO, però sí que va sorgint la necessitat de fer un plantejament semblant a primer i segon d'ESO. És com un vuit, perquè aquests alumnes no són col·lectiu USEE, no són col·lectiu PIM, no són col·lectiu UEC,... i llavors queden desatesos. I clar, una possible solució seria tenir una aula oberta.</i>
Com valora el perfil de l'alumnat que forma part del PDC? <i>Està molt estudiat i delimitat. Està pensat per alumnes que tenen dificultats per aprovar.</i>
Com s'han establert els criteris d'admissió dels alumnes al PDC? Com els valora? Són suficients? Són estrictes? <i>També estan treballats des de la CAD. Em semblen molt coherents i correctes.</i>
Quin és el procediment d'incorporació d'alumnes al PDC? Com el valora? <i>La demanda comença a l'equip docent, es passa a la CAD, s'estudia, es parla amb la família i, si tot va bé, entra al grup. És un procés molt definit i clar.</i>
Creu que es fa una bona selecció de l'alumnat del PDC? Per què? <i>Sí, realment hi van alumnes que ho necessiten.</i>
Quin és el nombre d'alumnes més adequat per al PDC? Per què? <i>Màxim uns 10, si es vol treballar en condicions.</i> Quants n'hi ha al seu PDC? Com ho valora? <i>A tercer són 8 alumnes i a quart 9. Queden repartits amb dues tutores.</i>
L'alumnat del PDC participa en algun aspecte del PDC (per exemple, en la tria d'activitats, de continguts, etc.) Com ho valora? <i>No, com a molt pactar alguna activitat perquè el sistema no dona massa opció. Això ja no depèn del professor.</i>
Quins criteris se segueixen per assignar el professorat al PDC? Com els valora? <i>L'equip directiu s'hi mira una mica. Es busca persones que ja porten un temps al centre, però a vegades no es possible i és cert que algun professor nou hi ha entrat i s'hi ha trobat al mig.</i> El centre té alguna dificultat per assignar el professorat al PDC? Quina? Com se soluciona? <i>S'intenta buscar voluntaris, amb sensibilitat i també hi ha al professorat d'atenció a la diversitat. Una altra cosa és quan hi ha substitucions que arriba el qui arriba, però bé també és un fet poc habitual, però hi és.</i>
Quin perfil creu que ha de tenir un professor que formi part del PDC a nivell de formació, actitud i experiència? <i>Ha de ser una persona molt versàtil, fins i tot en coneixements. Ha de tenir un perfil personal, disposada al treball en equip, amb capacitat per treballar les emocions, empàtica i no necessàriament amb molts coneixements teòrics. Ha de ser una persona sensibilitzada. La sensibilitat no es fa, s'hi neix. Un criteri que exposa la normativa és que sigui un professor definitiu al centre i això no té perquè ser així.</i> Creu que el professorat, en general, està format per poder impartir docència en un PDC? Per què? <i>No, així de clar.</i>
El professorat que forma part del PDC fa temps que treballa com a docent? Per què? <i>Alguns sí, com la tutora de l'aula oberta perquè ja té un bagatge al centre.</i>
Hi ha professorat que es presenta de manera voluntària a formar part del PDC del centre? En coneix la motivació? <i>La tutora és de matemàtiques i té un interès especial per ser-ho. Fa molt temps que ho fa, vuit anys i, a més, molt bé. Té un tarannà molt encertat per treballar amb aquests alumnes.</i> El professorat del PDC està implicat, és coneixedor de la realitat de l'alumnat i s'esforça per innovar? <i>Sí, són quatre i formen un bon grup de treball.</i>
El centre preveu algun incentiu per què el professorat accepti formar part de l'equip docent del PDC? Quin? Si no n'hi ha cap, quin creu que hauria de ser? <i>No es té en compte res, però estaria bé alguna cosa perquè fan una molt bona feina.</i> Creu que rep el suport i reconeixent de l'equip directiu i professorat per la feina que està fent al PDC? Per què? <i>Sí, em consta que l'equip directiu està content d'ells.</i> Com creu que veu el professorat del centre als companys que participen al PDC? Per què? <i>És un grup de professors que queda com una mica aïllat. Però també passa amb els altres professors de recursos com USEE, aula d'acollida. De fet no hauria de ser així perquè també fan hores amb la resta d'alumnes.</i>
Creu que l'alumnat del PDC està satisfet amb el professorat que té? Per què? <i>Sí, i ho manifesten. Em consta que algun professor que ha estat de baixa, els alumnes l'han trobat bastant a faltar.</i>
Amb quin criteri s'ha establert la periodicitat de reunió de l'equip docent del PDC? Per què? <i>Com qualsevol altre equip docent, una hora a la setmana.</i> Creu que és suficient la periodicitat de la reunió de l'equip docent de PDC? Per què? <i>Sí, depèn dels dies. No crec que els falti temps perquè són persones molt resolutives, hàbils i eficaces.</i>
Creu que hi ha la coordinació suficient entre orientador educatiu i tutor perquè el PDC funcioni? <i>Oficialment no hi és, però hi ha una bona sintonia entre ambdues professionals i no és necessari.</i> Com valora la coordinació de l'equip docent del PDC? Per què?

<p><i>Està bé.</i></p>
<p>Quins són els criteris per assignar el tutor del grup de PDC? Quina? Com els valora? <i>No ho conec exactament, però sí que miren que siguin persones amb una trajectòria al centre. La tutora que hi ha té un bon perfil, porta vuit anys al centre i a més coordinadora de segon cicle.</i></p>
<p>Creu que és suficient la dedicació d'una hora de tutoria setmanal amb l'alumnat del PDC? Per què? <i>Sí, perquè si sorgeix algun problema es tracta al moment, sigui la matèria que sigui.</i></p>
<p>La tutoria del PDC segueix les directrius del PAT del centre? Hi ha establert alguna coordinació? Com ho valora? <i>Sí, hi ha una coordinació entre tots els tutors de quart on també hi ha la tutora de l'aula oberta. Està molt bé. Això no hi és a tercer perquè potser el tema d'orientació no és tant important i no es considera prioritari.</i></p> <p>Si l'alumnat del PDC participa en la tutoria dels grups ordinaris, els tutors es coordinen? Com és? <i>Sí, la tutora de quart es reuneix amb els altres tutors de quart per tractar temes com l'orientació. Però la tutora de tercer no es coordina amb els tutors de tercer.</i></p>
<p>El tutor ha de seguir alguna directriu en les activitats de tutoria? Per què? <i>Les indicacions són que la tutora de tercer tracta temes de tercer i la de quart, la d'aquest curs. Per exemple, a quart es treballa molt l'orientació perquè és final d'etapa. A part d'això, les tutories estan adreçades a treballar temes que interessin als alumnes i el seu desenvolupament al curs d'aula oberta.</i></p>
<p>El tutor ha de seguir alguna directriu en la comunicació amb les famílies? Per què? <i>No, el mateix que fan es altres professors del centre. A partir d'aquí és possible que la comunicació sigui més fluida si el seguiment de l'alumne ho requereix.</i></p> <p>Es demana algun tipus de compromís/responsabilitat a les famílies i alumnes per entrar a formar part del PDC? Si és així, quin és? com ho valora? <i>Sí, el contracte didàctic. Està bé per fer valorar la importància d'aquest recurs. Tot i que a la pràctica no es pot utilitzar oficialment.</i></p>
<p>Hi ha alguna metodologia establerta en el PDC, per exemple projectes interdisciplinaris, treball cooperatiu, incorporació de les TIC/TAC (llibres digitals, moodle, PDI, entorns virtuals,...)? Quin? Com la valora? <i>La metodologia de treball és molt semblant al sistema tradicional, molt adaptat a l'alumnat. Hi ha força sortides periòdiques i treballs relacionats amb aquestes.</i></p>
<p>Hi ha algun recurs a destacar en el PDC per exemple, llibres de text, digitals, espais virtuals,...? Quin? Com el valora? <i>No hi ha llibres i es treballa molt amb fotocòpies. Es va molt a l'aula d'ordinadors i es treballa amb pissarra digital i projector.</i></p> <p>Hi troba a faltar algun tipus de recurs? Quin? Per què? <i>No, perquè ja és força variat.</i></p>
<p>Com es consensuen els criteris generals i específics del PDC? Com ho valora? <i>Els generals són els mateixos per a tots els alumnes. Els específics hi ha una prioritització del treball, actitud, esforç, deures, respecte, portar material. Aquests aspectes es tenen molt en compte a l'hora de posar les notes. Són uns criteris que no consten enlloc, però hi són.</i></p> <p>Els criteris d'avaluació són iguals per a tots els alumnes del PDC? Com ho valora? <i>D'entrada sí, però llavors depèn de cada alumne. És important adaptar-se a cada alumne.</i></p> <p>Creu que aquests criteris d'avaluació són adequats per tot l'alumnat? Per què? <i>Sí, perquè es té en compte les seves necessitats.</i></p> <p>L'avaluació de l'alumnat del PDC es fa en base als criteris generals i/o específics? Per què? <i>Sí, per això és una adaptació curricular.</i></p> <p>En l'elaboració d'aquests criteris, hi intervé tot el claustre i/o equip docent del PDC? Com ho valora? <i>Això es treballa amb els professors de l'aula oberta i la resta de professorat no hi posa cap objecció. És una adaptació curricular i s'adapta tot.</i></p>
<p>L'alumnat del PDC participa en algun aspecte de l'avaluació a l'hora d'establir criteris d'avaluació? Com ho valora? <i>No, això ho decideixen els professors de l'aula oberta.</i></p>
<p>Creu que el PDC aconsegueix la finalitat per la qual es va proposar? Per què? Com ho valora? <i>Sí i tant. Els alumnes canvien i milloren.</i></p> <p>Què és el que destaca de positiu d'aquest PDC? <i>Destaco com a positiu al professorat perquè és el qui ho fa rutllar.</i></p> <p>Creu que el PDC funciona? Per què? <i>Per suposat que sí, sinó no es faria.</i></p> <p>Creu que hi ha algun aspecte millorable en el PDC? Quin? Per què? <i>Potser treballar algun treball més per projectes, interdisciplinar, com ara treballar més com ara treball de síntesi, anar una mica més enllà. També es troba a faltar més informació de serveis externs.</i></p>

6.5.3. TRANSCRIPCIÓ ENTREVISTA T5

DATA: Dimarts, 10 juny 2014

Coneix per què el centre es va plantejar organitzar el PDC?
Quan jo vaig arribar ja funcionava l'aula oberta de fa molts anys. De fet vaig arribar al centre al departament de

<p><i>matemàtiques i al cap d'uns anys vaig entrar a l'aula oberta (fa uns 8 anys), però funcionava de fa molts anys.</i></p> <p>Creu que era necessari plantejar aquest tipus de programa?</p> <p><i>Penso que sí perquè ho veig en els alumnes. Alumnes que tinc a l'aula oberta els tenia al grup ordinari. Aquests mateixos alumnes, a l'aula ordinària no havia aconseguit fer-los treballar, no treien ni un full de paper ni un bolígraf a sobre la taula. Eren com un moble més de la classe. En canvi ara a l'aula oberta és un canvi. Fins i tot, els hi ho dic... "no et reconec, ets un altre nen, quin canvi". Això passa perquè són molt poquets i estan "mimats", se senten alguna cosa, són alguna cosa, estan motivats, se'ls hi veu. Al grup ordinari, amb vint-i-tants o trenta alumnes passen desapercebuts, no li pots donar el temps que els estem dedicant ara i es convertien en invisibles.</i></p>
<p>A mig termini, si un alumne forma part del PDC és perquè pugui millorar els seus resultats acadèmics, millori la seva confiança personal i se senti més integrat al centre. Creu que és una mesura adequada per aconseguir-ho? Per què?</p> <p><i>Sí, al principi, el meu repte com a tutora dels alumnes de quart i com la tutora dels alumnes de tercer d'aula oberta és que tots es treguin el graduat escolar. Tot i que ja sabem que hi ha alumnes que ja no se'l trauran perquè no els veiem prou madurs, perquè no han treballat prou i han desaprofitat el recurs. Llavors els estem orientant a un PQPI/PFI.</i></p> <p>La finalitat última del PDC és que els alumnes puguin assolir un graduat en educació secundària, creu que és una mesura adequada per aconseguir-ho? Per què?</p> <p><i>Per aquest tipus d'alumnes sí perquè els canvis que es produeixen en els propis alumnes són molt importants.</i></p> <p>Creu que hi hauria altres mesures per aconseguir-ho? Quines?</p> <p><i>Ara per ara és el que tenim i ens funciona.</i></p>
<p>Creu que la distribució de les matèries en àmbits que proposa el Departament d'Ensenyament és adequada? Per què?</p> <p><i>Sí, però és difícil seguir aquesta organització. Alguna vegada ens hem plantejat treballar més per projectes però no disposem de temps per organitzar-nos els professors, és feixuc.</i></p> <p>El PDC del centre segueix aquesta distribució? Per què?</p> <p><i>No, treballem per matèries. Però per altra banda, intentem fer moltes sortides puntuals d'un dia col·laborant amb entitats del poble.</i></p>
<p>Si els alumnes del PDC cursen alguna matèria amb alumnes que no formen part del grup del PDC, per exemple alguna optativa o tutoria, per què es així? Com ho valora?</p> <p><i>La tutoria, l'educació física i les optatives (música, informàtica) les fan amb el grup ordinari amb un total de 8 hores. Això funciona perquè els alumnes no són conductuals, sinó de dificultats d'aprenentatge. En aquestes matèries no hi ha cap problema entre ambdós grups i el professorat està content perquè pot fer classe i no distorsionen gens.</i></p>
<p>Quan temps pot estar l'alumnat al PDC? Per què?</p> <p><i>En principi, la gran majoria, dos anys perquè entren a tercer. Ara bé, també vàrem tenir un alumne que va retornar al grup ordinari perquè ho va aprofitar tant i es va espavilar tant que va poder reincorporar-se al grup ordinari.</i></p>
<p>El nombre d'hores assignades a les matèries/àmbits del PDC es correspon amb el que estableix el Departament d'Ensenyament? Se'n fa una distribució diferent? Per què?</p> <p><i>No, l'assignació de matèries a l'aula oberta segueix la mateixa distribució que a tercer i quart d'ESO. D'aquesta manera també és més compatible que els alumnes d'aula oberta s'uneixin amb els alumnes del grup ordinari.</i></p>
<p>Com valora que els alumnes es puguin incorporar al PDC principalment a 4t d'ESO o a partir de 3r d'ESO a proposta de l'equip docent, o que havent cursat 2n d'ESO passi a 3r d'ESO malgrat no estar en condicions de passar i haver repetit algun curs?</p> <p><i>Al nostre centre tenim l'aula oberta a tercer i quart. Per tant, segueix el que estableix la normativa. Sí que és veritat que el centre s'està plantejant què fer amb aquests alumnes que tenen un perfil d'aula oberta que es troben a primer i segon d'ESO. La nova direcció del centre del curs que ve té intenció de prendre alguna decisió en aquest sentit i no existeix aquest recurs a la normativa.</i></p>
<p>Com valora el perfil de l'alumnat que forma part del PDC?</p> <p><i>Em sembla adequat perquè en el centre l'aula oberta està pensada per alumnes amb dificultats d'aprenentatge i realment és així.</i></p>
<p>Coneix els criteris d'admissió dels alumnes al PDC? Com els valora? Són suficients? Són estrictes?</p> <p><i>Sí, el departament de diversitat va escriure els criteris per accedir a l'aula oberta. A mi em semblen correctes i suficients. Jo també hi vaig participar.</i></p>
<p>Coneix el procediment d'incorporació d'alumnes al PDC? Com el valora?</p> <p><i>Sí, bàsicament el porta el tutor de segon d'ESO. Aquest ho fa arribar al departament de diversitat. Es comenta amb els pares que hi ha d'estar d'acord, signant un document. I la decisió última la pren la comissió d'atenció a la diversitat. És un procés llarg per la importància que té, però és convenient per fer les coses bé.</i></p> <p>Creu que es fa una bona selecció de l'alumnat del PDC? Per què?</p> <p><i>Sí, correcte.</i></p>
<p>Quin és el nombre d'alumnes més adequat per al PDC? Per què?</p> <p><i>Vàrem establir que el nombre màxim d'alumnes fos fins a deu per una qüestió de poder atendre bé l'alumnat.</i></p> <p>Quants n'hi ha al seu PDC? Com ho valora?</p> <p><i>A tercer són 8 alumnes i a quart 9. Ens ho repartim dues tutores. Els alumnes coincideixen vint-i-quatre hores. Es pot treballar bé.</i></p>
<p>L'alumnat del PDC participa en algun aspecte del PDC (per exemple, en la tria d'activitats, de continguts, etc.) Com ho valora?</p>

<i>No estrictament. El sistema no ens ho permet.</i>
Coneix els criteris que se segueixen per assignar el professorat al PDC? Com els valora? <i>Crec que és professors que vulguin anar-hi. Em sembla bé perquè és el més important perquè el grup pugui funcionar.</i>
Quin perfil creu que ha de tenir un professor que formi part del PDC a nivell de formació, actitud i experiència? <i>Sobretot que sigui una persona que se sàpiga adaptar perquè cada grup d'aula oberta és diferent. Un professor ha de saber que no podrà seguir el programa que s'hagi marcat i això vol dir que t'has d'adaptar al grup que t'arriba cada any. És molt difícil tenir una programació. Jo tinc una programació escrita que no puc seguir, per tant, vaig amb unes pautes generals.</i>
Creu que el professorat, en general, està format per poder impartir docència en un PDC? Per què? <i>No, de cap manera i és difícil resoldre. És més, ja no només d'aula oberta sinó una mica de tot. Jo sóc matemàtica i no tinc formació per fer el que estic fent. Jo en sé molt de matemàtiques, però no tinc formació per ser pedagoga, per motivar als meus alumnes, per saber portar un grup,... La universitat no m'ho ha donat. Ho he anat aprenent sobre la meua pròpia experiència, de la feina, d'haver treballat. El professorat de secundària tenim una formació molt teòrica, de la nostra matèria. Potser no ens cal ni la meitat del que hem fet a la carrera i en canvi ens cal un altre tipus de formació.</i>
El centre preveu algun incentiu per què el professorat accepti formar part de l'equip docent del PDC? Quin? Si no n'hi ha cap, quin creu que hauria de ser? <i>No, estaria bé descomptar alguna guàrdia, però també s'hauria de veure si surten els números.</i>
Creu que rep el suport i reconeixent de l'equip directiu i professorat per la feina que està fent al PDC? Per què? <i>Jo crec que sí perquè sinó potser no es dedicarien hores a aquest recurs.</i>
Com creu que veu el professorat del centre als companys que participen al PDC? Per què? <i>És difícil. Hi ha vegades que tens la sensació que ni se'n recorden que existim, pel que fa al plantejament d'aspectes acadèmics. Per altra banda, com que també fem altres coses al centre, els companys et veuen com una companya més.</i>
Creu que l'alumnat del PDC està satisfet amb el professorat que té? Per què? <i>Sí, penso que sí. Se'ls nota contents.</i>
Amb quin criteri s'ha establert la periodicitat de reunió de l'equip docent del PDC? Per què? <i>Com qualsevol altre equip docent, una hora a la setmana.</i>
Creu que és suficient la periodicitat de la reunió de l'equip docent de PDC? Per què? <i>Sí, a vegades el temps és massa just, però ho anem trampejant.</i>
Creu que hi ha la coordinació suficient entre orientador educatiu i tutor perquè el PDC funcioni? <i>Sí, perquè en aquesta hora de reunió també hi ha l'orientadora i si cal tractar alumnes en concret és un bon espai per fer-ho.</i>
Com valora la coordinació de l'equip docent del PDC? Per què? <i>Bé, molt bé.</i>
Coneix els criteris que s'utilitzen per assignar el tutor al grup de PDC? Quina? Com els valora? <i>No, però m'imagino que busquen una persona amb tradició al centre. Ja em sembla bé perquè és delicat portar la tutoria d'aquests alumnes.</i>
Creu que és suficient la dedicació d'una hora de tutoria setmanal amb l'alumnat del PDC? Per què? <i>Sí, perquè si cal resoldre algun tema també es pot dedicar una estona de classe, encara que sigui de matemàtiques.</i>
La tutoria del PDC segueix les directrius del PAT del centre? Hi ha establert alguna coordinació? Com ho valora? <i>Sí, busquem un espai amb les altres tutores de quart. Llavors jo l'adapto als meus alumnes.</i>
Si l'alumnat del PDC participa en la tutoria dels grups ordinaris, els tutors es coordinen? Com és? <i>Sí, em reuneixo amb els altres tutors de quart per tractar temes com l'orientació. N'estem contents perquè anem força a l'una. És una novetat d'aquest any i ho volem mantenir.</i>
Quin tipus d'activitats es treballen a tutoria? Per què? <i>Bàsicament orientació perquè estic a quart. També intentem parlar de tot allò que els interessa, una mica de tot.</i>
Com s'estableix la comunicació amb la família? Com ho valora? <i>Normalment els truco per telèfon i si hi ha alguna cosa que vulgui tractar més detingudament o sigui més delicada, els faig venir.</i>
Es demana algun tipus de compromís /responsabilitat a les famílies i alumnes per entrar a formar part del PDC? Si és així, quin és? com ho valora? <i>En principi sí, signen el contracte didàctic. No és un document útil perquè no té validesa legal. És paper mullat. Només serveix una mica pels alumnes. Si tu no truques als pares podria passar un curs sencer sense veure'ls, malgrat han signat un paper que diu que s'han de preocupar pel seguiment dels seus fills.</i>
Hi ha alguna metodologia establerta en el PDC per exemple projectes interdisciplinaris, treball cooperatiu, incorporació de les TIC/TAC (llibres digitals, moodle, PDI, entorns virtuals, ...)? Quin? Com la valora? <i>Se segueix el mateix sistema que a l'aula ordinària, el mètode tradicional. Però molt més a poc a poc, podem dedicar molt més temps a cada alumne. Gairebé són classes particulars.</i>
Hi ha algun recurs a destacar en el PDC per exemple, llibres de text, digitals, espais virtuals,...? Quin? Com el valora? <i>No tenim llibre. Treballem amb apunts, fotocòpies. També utilitzem l'ordinador perquè a l'aula tenim ordinadors.</i>
Hi troba a faltar algun tipus de recurs? Quin? Per què? <i>No, perquè no és el recurs que necessites sinó l'atenció que puguis donar.</i>
Com es consensuen els criteris generals i específics del PDC? Com ho valora?

<p><i>Ara l'equip docent està escrivint uns criteris per assolir el graduat dels alumnes d'aula oberta. Però el dia a dia, cada professor té els seus criteris de cada matèria i té clar que ha de prioritzar aspectes més procedimentals que conceptes. El que demanem les tutores a l'equip docent és que compti molt la feina diària, ordre,... més que els exàmens i aquests han de comptar com a màxim un 20% de la nota.</i></p> <p>Els criteris d'avaluació són iguals per a tots els alumnes del PDC? Com ho valora? <i>Sí, però sempre cal fer concrecions si hi ha alguna problemàtica concreta.</i></p> <p>Creu que aquests criteris d'avaluació són adequats per tot l'alumnat? Per què? <i>Sí, del tot. Amb aquests poden aprovar bé l'aula oberta.</i></p> <p>L'avaluació de l'alumnat del PDC es fa en base als criteris generals i/o específics? Per què? <i>Sí, com tothom. Es té en compte el que estableix la normativa i llavors el que ha decidit cada professor.</i></p> <p>En l'elaboració d'aquests criteris, hi intervé tot el claustre i/o equip docent del PDC? Com ho valora? <i>En principi ho tenim tots molt clar i tothom ho respecta perquè es tracta d'una adaptació curricular. El claustre no s'ha posicionat mai amb aquesta manera de fer. Ho respecten molt.</i></p>
<p>L'alumnat del PDC participa en algun aspecte de l'avaluació a l'hora d'establir criteris d'avaluació? Com ho valora? <i>No, no és possible.</i></p>
<p>Creu que el PDC aconsegueix la finalitat per la qual es va proposar? Per què? Com ho valora? <i>Jo crec que la majoria sí perquè tenim exemples d'alumnes que cursen cicles formatius a la casa i venen de l'aula oberta i se n'estan sortint, treballant i amb esforç, però ho fan. Si aquests mateixos alumnes haguessin estat a l'aula ordinària no haurien pogut treure's el graduat i, conseqüentment, no haurien pogut anar al cicle formatiu.</i></p> <p>Què és el que destaca de positiu d'aquest PDC? <i>Creu que amb el nombre d'alumnat que hi ha permet dedicat molt de temps a cadascun. Com que se'l pot conèixer molt, se'l pot ajudar molt.</i></p> <p>Creu que el PDC funciona? Per què? <i>Sí, i tant. Els resultats ho avalen.</i></p> <p>Creu que hi ha algun aspecte millorable en el PDC? Quin? Per què? <i>Sí, sempre. Per exemple, plantejar-nos treballar per projectes, intentar fer coses més manipulatives.</i></p>

6.5.4. TRANSCRIPCIÓ ENTREVISTA A1(5)

DATA: Dimarts, 10 juny 2014

<p>Per aquest curs, si un alumne com tu forma està al PDC és perquè pugui millorar els seus resultats acadèmics, millori la seva confiança personal i se senti més integrat al centre. Creus que ho aconseguiràs en tots els aspectes? En quins sí i quins no? Per què? <i>Sí, jo crec que si treballo i m'esforço, podré anar a un PQPI/PFI i anar a treballar.</i></p> <p>Creus que estar al PDC t'ajudarà a obtenir el graduat? En quin sentit? Per què? <i>Ho veig molt difícil, però m'esforçaré. Em costa una mica entendre els estudis.</i></p>
<p>Fas alguna matèria amb companys que no formen el grup de PDC? T'agrada? Per què? <i>Sí, informàtica, educació física, música, tutoria,... M'agrada, hi estic bé.</i></p>
<p>Quan temps creus que pots estar en aquest grup? Per què? <i>Hi podré acabar estant tres anys perquè he estic repetint quart.</i></p>
<p>En quin curs/edat vas entrar a formar part del PDC? Saps per què va ser en aquell moment? <i>Vaig començar a tercer perquè em costen els estudis i sóc una mica despistat.</i></p>
<p>Creus que és important que hi hagi menys alumnes al PDC que al grup ordinari? Alguna avantatge i/o inconvenient? Per què? <i>Diria que sí perquè al ser més pocs la professora pot estar més per nosaltres. Llavors tens més possibilitats que el professor es fixi més en tu per si vas bé o no vas bé.</i></p>
<p>Alguna vegada has participat amb el professorat a l'hora de triar continguts i/o activitats a fer a l'aula? Com ho valores? <i>No, acostumo a conformar-me bastant amb el que em demanen que faci el professors. Són poques les vegades que els professors ens demanen si volem fer una cosa o una altra. A mi ja m'està bé així.</i></p>
<p>Trobes que hi ha diferències entre el professorat del PDC i el de fora? Quines diferències hi veus? Quin t'agrada més i per què? <i>No, els professors sempre m'han tractat bé. No he trobat diferències. M'adapto bé amb els professors d'ara i els d'abans.</i></p> <p>Creus que els professors es dediquen a treballar amb tu els coneixements teòrics i pràctics per igual? Explica-ho. <i>Solen ser més aviat teòrics. Està bé, però m'agradaria alguna cosa més pràctica, però ja m'està bé.</i></p> <p>Estàs content d'estar al PDC? Per què? <i>Sí, molt. Em sento còmode amb els companys i els professors.</i></p> <p>Creus que has perdut alguna cosa pel fet d'estar al PDC? <i>No, crec que he guanyat. Crec que el que estic aprenent a l'aula oberta, llavors ho podré posar en pràctica al PQPI/PFI.</i></p> <p>Et relaciones igual amb els companys del PDC com amb els companys de l'aula ordinària? Per què? <i>Sí, parlo bastant amb ells, com abans.</i></p>
<p>Creus que es dedica prou temps a la tutoria durant la setmana?</p>

<p><i>Està bé.</i></p> <p>Com valores la tutoria del PDC? <i>Està bé, la tutora ho fa bé.</i></p> <p>Com valores les activitats de tutoria al PDC? <i>Parlem de coses que ens interessin. Està bé.</i></p> <p>Si fas tutoria amb el grup ordinari, com valores les activitats que feu? <i>No, però fem la tutoria amb els de quart que també fan aula oberta.</i></p> <p>El centre et demana alguna responsabilitat/compromís per entrar a formar part del PDC? Quins? Com ho valores? <i>Al principi quan vaig entrar, els meus pares van venir a signar el contracte. Està bé perquè comences a veure com funcionen els contractes.</i></p>
<p>Creus que el teu tutor es reuneix amb freqüència amb la teva família? Per què? <i>Sí, varies vegades.</i></p> <p>Creus que quan el tutor es reuneix amb la teva família ho fan per parlar de temes importants/interessants? Per què? <i>Sí, perquè parlen de coses positives i negatives sobre mi. I estic content perquè vaig bé en anglès i podré anar a fer un PQPI/PFI, però les mates no em van massa bé.</i></p> <p>Creus que el teu tutor té una bona comunicació amb la teva família? Per què? <i>Sí, està bé.</i></p>
<p>De quina manera treballes al PDC, per exemple, fas projectes, treballes en grup/individualment,...? <i>A classe cadascú té el seu material i treballem sols.</i></p> <p>Creus que aquestes estratègies t'ajuden a aprendre millor? Per què? <i>Ja em va bé perquè aprenc coses.</i></p> <p>En el PDC es treballa de manera diferent a quan estaves en el grup ordinari? Per què? <i>Jo no vaig estar en un grup ordinari, sinó a la USEE, però tot és bastant igual. A l'aula oberta el nivell és més alt. I ja m'agrada perquè aprenc coses que em serviran per anar al PQPI/PFI.</i></p>
<p>Amb quins recursos treballes al PDC, per exemple, llibres de text, digitals, moodle, PDI, entorns virtuals,...? <i>Els professors ens van donant fulls, tenim una llibreta i també tenim ordinadors a classe. També ens donen algun dossier per fer.</i></p> <p>Creus que aquests recursos t'ajuden a aprendre millor? Per què? <i>Sí, aprenc coses.</i></p> <p>Hi trobes a faltar algun tipus de recurs? Quin? Per què? <i>No, ja m'està bé així.</i></p>
<p>El PDC té criteris d'avaluació per a la teva evolució dels aprenentatges, els coneixes? Com els valores? Si hi ha alguna limitació en les notes, com ho valores? <i>Sí, els professors ens ho han explicat però ara no me'n recordo de tot. Com a màxim podem treure un 6. Em sembla bé perquè mentre aprovi ja en tinc prou.</i></p> <p>Coneixes el que has de fer per aprovar les matèries del PDC? Què te'n sembla? Si hi ha alguna limitació en les notes, com ho valores? <i>Sí, els professors miren molt el treball i la participació. I també només podem treure un 6. El nostre 6 a la classe normal és com un 10.</i></p> <p>Coneixes el que has de fer per matèries pendents de cursos anteriors? Què te'n sembla? <i>Ara estic repetint perquè l'any passat em van quedar casi totes perquè vaig estar molt de temps sense venir. Vaig anar un trimestre a Màlaga i llavors em vaig fer mal al peu i em van operar. Els altres alumnes han de fer algun treball per recuperar. Això és més fàcil que fer un examen.</i></p> <p>Creus que la teva actitud de treball, hàbits de treball i comportament és adequada al PDC? <i>Diria més que sí que no. Ho dic així perquè a vegades podria fer algo més. A vegades em despisto, a vegades dic que ho faré més tard i ja no tinc temps.</i></p> <p>Com afecta la teva actitud i comportament a l'avaluació de les matèries? <i>Bé, em porto bé a classe.</i></p> <p>Creus que els professors del PDC tenen en compte les teves dificultats quan avaluen? <i>Sí, perquè estan més per mi explicant-me coses perquè hi ha coses que em costen, per exemple les mates.</i></p> <p>Estàs content amb els resultats que has obtingut fins ara al PDC? Per què? Si et sembla que cal, concreta també en quines matèries/àmbits sí i en quins no. <i>Crec que podria millorar algunes notes, les mates.</i></p> <p>T'importa treure bones notes? Per què? <i>Sí, perquè així podré fer bé el PQPI/PFI.</i></p> <p>Creus que als teus pares els interessa els teus resultats acadèmics? Per què? Què et diuen? <i>Sí, ells s'alegren molt quan trec una bona nota. Se senten orgullosos.</i></p>
<p>En algun moment se t'ha preguntat com hauria de ser l'avaluació que fa els professors als alumnes del grup? Què te'n sembla? <i>No.</i></p>
<p>Creus que al PDC estàs aconseguint el que et van proposar quan hi vas entrar? Per què? Com ho valores? <i>Sí, perquè aniré al PQPI/PFI i fer el que m'agrada.</i></p>

Què és el que més t'agrada del PDC? Per què?

Som més poca gent. És un lloc més tranquil. També hi ha bastant bon ambient. També valoro molt que els professors tenen molta paciència.

Què és el que menys t'agrada del PDC? Per què?

No sabria què dir-te.

Hi ha algun aspecte del PDC que canviaries, trauries, afegiries? Quin? Per què?

Res, estic d'acord amb tot el que es fa a l'aula oberta.

6.5.5. TRANSCRIPCIÓ ENTREVISTA A2(5)

DATA: Dimarts, 10 juny 2014

Per aquest curs, si un alumne com tu forma està al PDC és perquè pugui millorar els seus resultats acadèmics, millori la seva confiança personal i se senti més integrat al centre. Creus que ho aconseguiràs en tots els aspectes?

En quins sí i quins no? Per què?

Sí, crec que sí que podré treure'm el graduat.

Creus que estar al PDC t'ajudarà a obtenir el graduat? En quin sentit? Per què?

A l'aula oberta em sento més còmode perquè és més fàcil seguir als professors, potser sí.

Fas alguna matèria amb companys que no formen el grup de PDC? T'agrada? Per què?

Sí, música, educació física,... Sí, m'agrada conèixer persones diferents i no sempre estar amb els mateixos.

Quan temps creus que pots estar en aquest grup? Per què?

Un any, perquè ja estic a quart i és el primer any que hi estic.

En quin curs/edat vas entrar a formar part del PDC? Saps per què va ser en aquell moment?

Vaig començar a quart d'ESO, quan tenia 15 anys perquè em costava una mica seguir les classes, però no estava segura d'entrar-hi. Vaig venir a una reunió i m'ho van explicar, vaig començar i em va començar a agradar.

Creus que és important que hi hagi menys alumnes al PDC que al grup ordinari? Alguna avantatge i/o inconvenient? Per què?

Sí, perquè som menys tímids i podem fer més preguntes als professors. I els professors poden estar més per nosaltres, ens poden explicar millor que en una classe normal.

Alguna vegada has participat amb el professorat a l'hora de triar continguts i/o activitats a fer a l'aula? Com ho valores?

Sempre estic d'acord amb el que em demanen els professors, però tampoc m'han preguntat. Però un dia a la classe d'anglès, quan fèiem cançons, vaig demanar fer una cançó que a mi m'agrada i la vàrem fer.

Trobes que hi ha diferències entre el professorat del PDC i el de fora? Quines diferències hi veus? Quin t'agrada més i per què?

Sí, els de l'aula oberta estan més per nosaltres i ens ho expliquen amb més paciència. Els professors de l'aula normal s'estressen una mica perquè tenen molts alumnes, no poden estar per tots.

Creus que els professors es dediquen a treballar amb tu els coneixements teòrics i pràctics per igual? Explica-ho.

Fem una mica de tot. Fem sortides i llavors ho treballem a classe.

Estàs content d'estar al PDC? Per què?

Sí, molt.

Creus que has perdut alguna cosa pel fet d'estar al PDC?

No, cap.

Et relaciones igual amb els companys del PDC com amb els companys de l'aula ordinària? Per què?

Sí, a l'hora del pati ens trobem amb amigues de la infància i juguem.

Creus que es dedica prou temps a la tutoria durant la setmana?

Sí, està bé.

Com valores la tutoria del PDC?

Està bé, m'agrada.

Com valores les activitats de tutoria al PDC?

Parlem de moltes coses sobre nosaltres: repassem les faltes d'assistència, si tenim algun problema, dels exàmens, les xerrades,...

Si fas tutoria amb el grup ordinari, com valores les activitats que feu?

No, però sí que estem amb els de quart.

El centre et demana alguna responsabilitat/compromís per entrar a formar part del PDC? Quins? Com ho valores?

Sí, abans d'entrar. Està bé.

Creus que el teu tutor es reuneix amb freqüència amb la teva família? Per què?

De tant en tant. Ja està bé perquè joc sóc molt aplicada i no cal que parlin molt.

Creus que quan el tutor es reuneix amb la teva família ho fan per parlar de temes importants/interessants? Per què?

Sí, molt, sempre és interessant el que parlen.

Creus que el teu tutor té una bona comunicació amb la teva família? Per què?

Sí, molt.

<p>De quina manera treballes al PDC, per exemple, fas projectes, treballes en grup/individualment,...? <i>És bastant semblant que a l'aula ordinària, cadascú té el seu material i va treballant el que el professor va explicant. A vegades, fem coses en parelles i en grup.</i></p> <p>Creus que aquestes estratègies t'ajuden a aprendre millor? Per què? <i>Sí, perquè com que som pocs, els professors poden estar per nosaltres. Em sento millor perquè és més fàcil i ho entenc molt millor.</i></p> <p>En el PDC es treballa de manera diferent a quan estaves en el grup ordinari? Per què? <i>És molt semblant, però d'una altra manera. Aprenc més coses.</i></p>
<p>Amb quins recursos treballes al PDC, per exemple, llibres de text, digitals, moodle, PDI, entorns virtuals,...? <i>Treballem amb els ordinadors. No tenim llibre, però sí dos de lectura. Ens donen fulls per fer exercicis i també tenim una llibreta on ho apuntem tot.</i></p> <p>Creus que aquests recursos t'ajuden a aprendre millor? Per què? <i>Sí, perquè són els meus apunts i jo els entenc.</i></p> <p>Hi trobes a faltar algun tipus de recurs? Quin? Per què? <i>No, ja està bé.</i></p>
<p>El PDC té criteris d'avaluació per a la teva evolució dels aprenentatges, els coneixes? Com els valores? Si hi ha alguna limitació en les notes, com ho valores? <i>Sí, el que més importa són els treballs i l'actitud. Els exàmens també compten però no tant. Podem treure fins a un 6 que és la nota màxima. A les classes amb els altres grups podem treure fins al deu perquè fem el mateix que els altres.</i></p> <p>Coneixes el que has de fer per aprovar les matèries del PDC? Què te'n sembla? Si hi ha alguna limitació en les notes, com ho valores? <i>Sí, treballar molt, esforçar-me i portar-me bé. Em sembla bé perquè ja ho faig. Podem treure fins a un 6 que és la nota màxima. A les classes amb els altres grups podem treure fins al deu perquè fem el mateix que els altres.</i></p> <p>Coneixes el que has de fer per matèries pendents de cursos anteriors? Què te'n sembla? <i>Sí, ara he fet un examen per aprovar l'anglès i aviat faré el de matemàtiques. Si aprovo ja estaré contenta. Crec que només puc treure fins un cinc.</i></p> <p>Creus que la teva actitud de treball, hàbits de treball i comportament és adequada al PDC? <i>Sí, molt.</i></p> <p>Com afecta la teva actitud i comportament a l'avaluació de les matèries? <i>Molt bé.</i></p> <p>Creus que els professors del PDC tenen en compte les teves dificultats quan avaluen? <i>Sí, tenen molta paciència amb mi i amb els altres companys.</i></p> <p>Estàs content amb els resultats que has obtingut fins ara al PDC? Per què? Si et sembla que cal, concreta també en quines matèries/àmbits sí i en quins no. <i>Sí, molt.</i></p> <p>T'importa treure bones notes? Per què? <i>Sí, clar.</i></p> <p>Creus que als teus pares els interessa els teus resultats acadèmics? Per què? Què et diuen? <i>Veuen que m'esforço. No els importa si suspenc si veuen que treballo i m'esforço. Però com que aquest any ho estic aprovant tot estan molt contents, se senten orgullosos.</i></p>
<p>En algun moment se t'ha preguntat com hauria de ser l'avaluació que fa els professors als alumnes del grup? Què te'n sembla? <i>No.</i></p>
<p>Creus que al PDC estàs aconseguint el que et van proposar quan hi vas entrar? Per què? Com ho valores? <i>Sí, i tant.</i></p> <p>Què és el que més t'agrada del PDC? Per què? <i>Pots aprendre més perquè t'ho expliquen més fàcilment. Aprenc coses noves. Les coses et queden més. Veus un punt de vista que no veies altres anys. Jo tinc matèries que he tingut altres anys, abans no ho entenia i ara sí, he vist que no era tan difícil.</i></p> <p>Què és el que menys t'agrada del PDC? Per què? <i>Res, tot m'agrada.</i></p> <p>Hi ha algun aspecte del PDC que canviaries, trauries, afegiries? Quin? Per què? <i>No hi ha res, tot em sembla bé.</i></p>

6.6. C6

6.6.1. TRANSCRIPCIÓ ENTREVISTA DC6

DATA: Dijous, 3 juliol 2014

Coneix per què el centre es va plantejar organitzar el PDC?
Sí, fa catorze – quinze anys vaig convocar a tots els alcaldes i secretaris dels ajuntaments de la zona per plantejar-los el projecte. És una aula oberta pagada per ells, mitjançant l'AMPA, en proporció als alumnes de cada municipi. Ells fan

una aportació anual que ens permet pagar material i un monitor. Aquest monitor ens ve 18 hores a la setmana i sempre està acompanyat d'un professor. El projecte ha fet una evolució. L'aula oberta la vàrem destinar primer a tercer i quart d'ESO i era un grup tancat que tenien 18 hores de monitor i 12 hores d'altres matèries. Això no funcionava perquè era un grup que va acabar convertint-se en un "gueto" i no tirava. Per tant, amb el temps l'hem anat transformant. Ara la tenim aplicada com un suport a primer, segon i tercer; ja no a quart. Aquesta funciona de la següent manera. Tenim quatre cursos de primer, a primer A i primer B, a les hores de socials hi ha alumnes que van a l'aula oberta, 3 hores. A primer C i a primer D, exactament el mateix, les hores de socials van a l'aula oberta, per tant són 6 hores. A segon, fem el mateix, però amb les matèries de socials (3hores) i música (2hores). Per tant ja són 16 hores. A tercer la tenim posada a la franja d'optatives. No és un accés lliure, sinó que són els tutors els qui decideixen. A tercer i quart tenim projecte singular, per tant l'aula oberta no cal a quart.

El fet d'assignar les matèries de socials i música és perquè no tenen cap tipus de desdoblament o reducció d'alumnes. Així, català, castellà, anglès, naturals, mates, tecnologia, experimentals,... tenen desdoblaments. També cal dir que a vegades no ens acaben de lligar les hores i cal gestionar-ho com es pot, per exemple, amb una hora menys de matemàtiques amb la conseqüent adaptació que el professor haurà de tenir present. El consell escolar és qui aprova aquest projecte.

Creu que era necessari plantejar aquest tipus de programa?

Sí, sempre hi havia un grup d'alumnes absentistes, que no se sentien a gust al centre, amb dificultats de relació amb els companys del centre. L'aula oberta va començar com un grup tancat, no ens agradava, era resclosit, el professorat no hi volia anar. Allò era un "crema-profes". En el temps hem tendit a simplificar-ho al màxim i considerar-lo un recurs més de centre.

És un espai de relaxament, els alumnes surten de classe. Els de la classe descansen. És un petit oasi de tranquil·litat, un escapament organitzatiu del centre. Ajudem als professors de socials i música a fer el seu desdoblament que no tindrien i els altres tenen. I a part, l'autoestima dels alumnes puja quan veuen que se'ls valora el que fan. És un benefici per tothom.

De la documentació tenim la justa i necessària. Hi ha molta paperassa que no et porta en lloc. El que anem fent per costum és el que funciona, no la prescripció. El concepte jacobí de normes no té massa sentit. Aquí som més anglosaxons. El costum és el que ens funciona, el que s'ajusta a les necessitats. Anem canviant, anem fent totes les variants possibles.

A mig termini, si un alumne forma part del PDC és perquè pugui millorar els seus resultats acadèmics, millori la seva confiança personal i se senti més integrat al centre. Creu que és una mesura adequada per aconseguir-ho? Per què?

La finalitat de l'aula oberta en aquest centre és que els alumnes és que estiguin a gust al centre. Fem prevenció de l'absentisme, tenen més ganes de venir. Si a més poden aprovar més matèries, millor. Alguns alumnes poden continuar cap al convenir singular de quart i altres els derivem a PQPIs/PFI.

La finalitat última del PDC és que els alumnes puguin assolir un graduat en educació secundària, creu que és una mesura adequada per aconseguir-ho? Per què?

Sí, però cal tenir molt en compte tot el camí que cal fer per arribar a un graduat escolar. Nosaltres ens trobem alumnes a primer que ja els hem de facilitar aquest recurs com una via d'escapament al centre, una contenció, perquè els companys i professors puguin fer la seva feina. També a d'altres que tenen greus dificultats per seguir el currículum els hi ho facilitem perquè així algú els diu que fan coses bé i també poden aprovar malgrat les seves limitacions.

Creu que hi hauria altres mesures per aconseguir-ho? Quines?

El centre disposa d'una gran diversitat de recursos. L'aula oberta és un més amb una funció molt concreta que altres recursos no tenen o no cobreixen. Per tant, és necessària per un determinat tipus d'alumnat. De moment, és un recurs que ens funciona i no hem tingut la necessitat de buscar altres mesures. Sí que és un recurs que anem actualitzant i polint any rere any.

Creu que la distribució de les matèries en àmbits que proposa el Departament d'Ensenyament és adequada? Per què?

Aquest plantejament estaria bé si tot el sistema funcionés així, però com que nosaltres hem tendit a integrar aquests alumnes a l'aula ordinària és molt difícil quallar ambdues organitzacions. El plantejament que fa la normativa de l'aula oberta no s'ajusta a la nostra aula oberta. No seguim res d'àmbits. Fem el que fa tothom, matèries. Nosaltres anem de cares a la pràctica i la manipulació. Quan teníem el grup sencer, sí que treballaven per àmbits. Català i castellà la mateixa persona... ara això ho hem eliminat i no s'ajusta a la normativa.

El PDC del centre segueix aquesta distribució? Per què?

Quan teníem el grup tancat sí que es podia arribar a fer això dels àmbits. Ara no ho fem. Funcionem per matèries i els tallers queden convalidats en les matèries de ciències socials, música a primer i segon d'ESO, i optatives a tercer d'ESO. Per a nosaltres, el que exposa la normativa no quadra amb el concepte que hem anat creat d'aula oberta en els anys.

Si els alumnes del PDC cursen alguna matèria amb alumnes que no formen part del grup del PDC, per exemple alguna optativa o tutoria, per què es així? Com ho valora?

Els alumnes fan totes les matèries amb el grup excepte socials i música a primer i segon d'ESO, i les optatives a tercer. Per tant, és just al contrari del que em plantejges. Ja he comentat que, per la nostra evolució, la integració a l'aula ordinària era un signe de normalització. De moment hem arribat fins aquí i n'estem contents.

Quan temps pot estar l'alumnat al PDC? Per què?

Un parell d'anys, en funció de la seva singularitat.

<p>El nombre d'hores assignades a les matèries/àmbits del PDC es correspon amb el que estableix el Departament d'Ensenyament? Se'n fa una distribució diferent? Per què? <i>Les hores que fan els alumnes d'aula oberta són les mateixes com qualsevol altre alumne del seu curs. El funcionament de l'aula oberta només suposa una matèria a primer (ciències socials), a segon dues (ciències socials i música) i a tercer quatre (les optatives).</i></p>
<p>Com valora que els alumnes es puguin incorporar al PDC principalment a 4t d'ESO o a partir de 3r d'ESO a proposta de l'equip docent, o que havent cursat 2n d'ESO passi a 3r d'ESO malgrat no estar en condicions de passar i haver repetit algun curs? <i>En funció de l'evolució de la nostra aula oberta, la normativa no s'ajusta al nostre concepte. Nosaltres comencem a fer entrar alumnes repetidors de primer, seguim amb segon i tercer d'ESO. Com que només són unes hores, per tant és un recurs més del que disposa el centre per atendre la diversitat. A quart hi tenim el conveni singular, l'altra modalitat d'aules obertes, i també ens funciona bé.</i></p>
<p>Com valora el perfil de l'alumnat que forma part del PDC? <i>El perfil dels alumnes és de dificultats d'aprenentatge i manca d'adaptació a l'entorn ordinari i alguns amb dificultats de relació. De fet, la casuística de cada alumne és un món.</i></p>
<p>Com s'han establert els criteris d'admissió dels alumnes al PDC? Com els valora? Són suficients? Són estrictes? <i>Els criteris d'admissió s'han establert a la comissió d'atenció a la diversitat i són molt i molt simples. L'alumne ha d'aprofitar el recurs. A partir d'aquí s'obre una negociació en què es deixa molt clar què vol dir poder anar al taller. Els alumnes conflictius, sinó reconduïxen no hi tenen cabuda. Aquest plantejament ens funciona. Per altra banda, hi ha alumnes que haurien d'estar en una USEE. Si aquets alumnes no aproven i no els traiem del recurs, els mantenim a l'aula oberta. Cada alumne té les seves particularitats. De fet si a un alumne li posem un 5 de socials, pot estar suspenent 8 matèries i aquest no pot ser un motiu d'apartament del recurs.</i></p>
<p>Coneix els criteris d'admissió dels alumnes al PDC? Com els valora? Són suficients? Són estrictes? (resposta inclosa en la pregunta anterior)</p>
<p>Quin és el procediment d'incorporació d'alumnes al PDC? Com el valora? <i>La decisió que aquests alumnes vagin al recurs de l'aula oberta ho acaba decidint la comissió d'atenció a la diversitat. La proposta pot arribar de moltes bandes, bàsicament arriba del tutor-equip docent. Llavors, el qui acaba de parlar amb l'alumne i la família sóc jo (Director del centre). No se signa el contacte didàctic perquè oficialment no serveix per res. De fet abans amb els pares s'hi parlava més perquè eren moltes hores però ara és una equivalència a una matèria o una optativa. Tampoc té la transcendència que podria tenir. De fet el compromís amb l'alumne és molt fàcil. O ho aprofita o no hi té accés. Si el recurs no funciona, traiem a l'alumne i n'hi posem un altre. El fet que sigui 1-2 matèries facilita molt la gestió d'entrada i sortida d'alumnes.</i></p>
<p>Coneix el procediment d'incorporació d'alumnes al PDC? Com el valora? (resposta inclosa en la pregunta anterior)</p>
<p>Creu que es fa una bona selecció de l'alumnat del PDC? Per què? <i>Sí, perquè si no funciona algun alumne es canvia.</i></p>
<p>Quin és el nombre d'alumnes més adequat per al PDC? Per què? <i>Està clar que perquè funcioni l'aula oberta ha de ser un grup reduït. Un màxim de 10.</i></p>
<p>Quants n'hi ha al seu PDC? Com ho valora? <i>Els alumnes coincideixen uns 8-9 alumnes al taller, van rotant al llarg de la setmana. És un recurs que els alumnes conflictius no hi tenen cabuda perquè no serveix per res. Els alumnes conflictius no tenen cap recurs. També hi ha petites excepcions d'alumnes en què s'assignen més hores a l'aula oberta, sempre i quan s'estigui aprofitant el recurs. Mirem aquelles hores que pot donar més problemes i li assignem alguna hora més.</i></p>
<p>L'alumnat del PDC participa en algun aspecte del PDC (per exemple, en la tria d'activitats, de continguts, etc.) Com ho valora? <i>No, no és possible organitzativament.</i></p>
<p>Quins criteris se segueixen per assignar el professorat al PDC? Com els valora? <i>Com que són molt pocs, no és gens difícil. Tots són voluntaris amb interès. És més, no tots els que volen, hi poden participar.</i></p>
<p>El centre té alguna dificultat per assignar el professorat al PDC? Quina? Com se soluciona? <i>Ja et dic, cap n'hi una.</i></p>
<p>Quin perfil creu que ha de tenir un professor que formi part del PDC a nivell de formació, actitud i experiència? <i>Està clar que ha de ser una persona compromesa en el projecte. Ha d'estar obert a la realitat dels alumnes i ha de saber com tractar-los. És una qüestió de tarannà, més que de formació.</i></p>
<p>Creu que el professorat, en general, està format per poder impartir docència en un PDC? Per què? <i>No massa. Acadèmicament, la formació és inapreciable. És una llacuna més del sistema en què últimament s'intenta posar algun pedaça. Això en general i no cal concretar quan es tracta d'impartir docència en un grup d'aula oberta perquè llavors és indescriptible les manjanes que presenta el professorat. Per sort, sempre hi ha qui té una mà esquerra que no s'aprèn, sinó que es té.</i></p>
<p>El professorat que forma part del PDC fa temps que treballa com a docent? Per què? <i>Sí, en el nostre centre sí. De fet com que no necessitem massa professors, els que ja porten molt de temps a la casa són</i></p>

<p><i>els qui volen estar. Una altra cosa seria si el projecte necessités més professors, però ara no és el cas.</i></p>
<p>Hi ha professorat que es presenta de manera voluntària a formar part del PDC del centre? En coneix la motivació? <i>El professorat pot triar anar a l'aula oberta, estan de suport amb un monitor. No és un problema trobar professors que hi vulguin formar part, molts professors ho demanen.</i></p> <p>El professorat del PDC està implicat, és coneixedor de la realitat de l'alumnat i s'esforça per innovar? <i>Sí, molt. Fins i tot, n'hi ha que fan propostes de treball i d'altres que també fan els seus projectes com els alumnes.</i></p>
<p>El centre preveu algun incentiu per què el professorat accepti formar part de l'equip docent del PDC? Quin? Si no n'hi ha cap, quin creu que hauria de ser? <i>Formar part de l'aula oberta és com qualsevol altra matèria per tant no hi ha cap tipus d'incentiu. Tampoc és cap càstig anar a l'aula oberta. És més, tots són professors amb molts anys al centre que ho demanen.</i></p> <p>Creu que rep el suport i reconeixent de l'equip directiu i professorat per la feina que està fent al PDC? Per què? <i>Sens dubte. L'equip directiu hi creu cegament. Aquest recurs té molt sentit, principalment pels alumnes.</i></p> <p>Com creu que veu el professorat del centre als companys que participen al PDC? Per què? <i>Com uns professors més del centre, amb tota la normalitat.</i></p>
<p>Creu que l'alumnat del PDC està satisfet amb el professorat que té? Per què? <i>Sí, se'ls hi veu a la cara. Els notes contents a l'institut. Es nota quan fas la comparació entre abans d'entrar-hi i quan hi porten un temps.</i></p>
<p>Amb quin criteri s'ha establert la periodicitat de reunió de l'equip docent del PDC? Per què? <i>No hi ha reunió d'aula oberta perquè no cal. La gestió la porto jo i no em suposa una sobrecàrrega excessiva.</i></p> <p>Creu que és suficient la periodicitat de la reunió de l'equip docent de PDC? Per què? <i>Ja et dic, no cal.</i></p>
<p>Creu que hi ha la coordinació suficient entre orientador educatiu i tutor perquè el PDC funcioni? <i>L'orientador es coordina amb els tutors per defecte. No hi ha cap coordinació extra per tutors que tinguin alumnes que vagin a l'aula oberta. No cal fer-ne. El tutor porta la tutoria dins l'establert. Ara bé, si cal algun tipus d'actuació, ja forma part del pla d'orientació de centre.</i></p> <p>Com valora la coordinació de l'equip docent del PDC? Per què? <i>No hi és, no cal.</i></p>
<p>Quins són els criteris per assignar el tutor del grup de PDC? Quina? Com els valora? <i>No hi ha cap assignació específica per assignar un tutor a l'aula oberta. No hi ha tutor d'aula oberta. El tutor dels alumnes de l'aula oberta és un tutor més del centre.</i></p> <p>Coneix els criteris que s'utilitzen per assignar el tutor al grup de PDC? Quina? Com els valora? (resposta inclosa en la pregunta anterior)</p>
<p>Creu que és suficient la dedicació d'una hora de tutoria setmanal amb l'alumnat del PDC? Per què? <i>Es dedica una hora de tutoria a la setmana de manera integrada al grup ordinari.</i></p>
<p>La tutoria del PDC segueix les directrius del PAT del centre? Hi ha establert alguna coordinació? Com ho valora? <i>La tutoria segueix les pautes de qualsevol altres tutoria del centre, amb les seves coordinacions habituals. No es fa res d'especial. No cal.</i></p> <p>Si l'alumnat del PDC participa en la tutoria dels grups ordinaris, els tutors es coordinen? Com és? <i>La tutoria és com una matèria més dins del currículum ordinari i com que els alumnes estan adscrits a un grup ordinari, les activitats i funcionament és com qualsevol altre grup de tutoria del centre.</i></p>
<p>El tutor ha de seguir alguna directriu en les activitats de tutoria? Per què? <i>Els tutors segueixen el que hi ha establerts per tots els tutors de l'institut.</i></p> <p>Quin tipus d'activitats es treballen a tutoria? Per què? <i>(resposta inclosa en la pregunta anterior)</i></p>
<p>El tutor ha de seguir alguna directriu en la comunicació amb les famílies? Per què? <i>Els tutors segueixen els protocols establerts pel departament d'orientació del centre.</i></p> <p>Com s'estableix la comunicació amb la família? Com ho valora? <i>(resposta inclosa en la pregunta anterior)</i></p> <p>Es demana algun tipus de compromís/responsabilitat a les famílies i alumnes per entrar a formar part del PDC? Si és així, quin és? com ho valora? <i>No fem signar cap document perquè no té validesa legal, és paper mullat però sí que es demana el compromís d'aprofitament del recurs.</i></p>
<p>Hi ha alguna metodologia establerta en el PDC, per exemple projectes interdisciplinaris, treball cooperatiu, incorporació de les TIC/TAC (llibres digitals, moodle, PDI, entorns virtuals,...)? Quin? Com la valora? <i>A l'aula ordinària treballen com qualsevol altre alumne del centre, seguint les pautes que marca el professorat: treball individual, per grups, utilitzant l'aula d'ordinadors,...</i></p> <p><i>A l'aula oberta treballen en funció del monitor que és molt competent i es treballa fusteria, marqueteria, restauració de mobles, construcció de joguines (això agrada molt, en què fins i tot s'havia proposat de vendre-les, no per fer negoci. De fet les hem regalat a la Creu Roja per Nadal), feines de manteniment del centre (pintar portes-parets, enjardinament, reparacions, murals,...), per la festivitat de Terra de Trobadors, fem escuts, llances, espases de fusta... cadascú té el seu treball a fer.</i></p>
<p>Hi ha algun recurs a destacar en el PDC per exemple, llibres de text, digitals, espais virtuals,...? Quin? Com el valora?</p>

<p>Tenen el mateix material que els alumnes, llevat de socials i música que no en tenen.</p> <p>Hi troba a faltar algun tipus de recurs? Quin? Per què?</p> <p>No, amb el que tenim, fem.</p>
<p>Com es consensuen els criteris generals i específics del PDC? Com ho valora?</p> <p>No hi ha criteris específics de funcionament concrets. Si l'alumne no aprofita se'l treu del recurs. Al final tots aproven i tenen un 5, apte. Tenen una limitació de 6 a les notes i si ho arriben a fer molt bé se'ls posa un 6. Si alguna vegada hi ha algun conflicte, en parlem. És a dir, si hi ha el plantejament de posar un 7 de socials, no es posa perquè ell treballat al taller no és equiparable als continguts que es treballen a classe. Per tant, un apte és més que suficient. Són alumnes que haurien suspès a l'aula ordinària i si aproven és perquè estan a l'aula oberta. Si aprovessin en condicions normals no estarien a l'aula oberta.</p> <p>A l'hora de posar notes, jo parlo amb els professors i pactem les notes a posar. A continuació, vaig a secretaria i informo de quina nota han de posar a les matèries de socials i música perquè aquests professors no els tenen a classe. Les optatives de tercer ho fan els professors respectius perquè són ells mateixos (professor i monitor) que es posen d'acord. Així, aquesta nota a primer va lligada a socials, a segon a socials i música, i a tercer a les optatives.</p> <p>Els criteris d'avaluació són iguals per a tots els alumnes del PDC? Com ho valora?</p> <p>D'entrada sí. I es té en compte les casuístiques de cadascú.</p> <p>Creu que aquests criteris d'avaluació són adequats per tot l'alumnat? Per què?</p> <p>Sí, perquè funciona.</p> <p>L'avaluació de l'alumnat del PDC es fa en base als criteris generals i/o específics? Per què?</p> <p>Es fa com qualsevol altre alumne del centre i si participen de l'aula oberta és té present.</p> <p>En l'elaboració d'aquests criteris, hi intervé tot el claustre i/o equip docent del PDC? Com ho valora?</p> <p>Això està fet i aprovat a la comissió d'atenció a la diversitat. Hi ha un acord màxim entre tots perquè els resultats ens hi porten.</p>
<p>L'alumnat del PDC participa en algun aspecte de l'avaluació a l'hora d'establir criteris d'avaluació? Com ho valora?</p> <p>No. Potser algun professor pot treballar algun tema d'autoavaluació de la seva matèria. Però d'entrada no. La organització no ho permet.</p>
<p>Creu que el PDC aconsegueix la finalitat per la qual es va proposar? Per què? Com ho valora?</p> <p>Sí, absolutament. El que veus és la cara que fan quan algú els diu que han fet una cosa ben feta. No hi ha paraules per descriure-ho.</p> <p>Què és el que destaca de positiu d'aquest PDC?</p> <p>Jo destaco el que suposa pels alumnes estar a l'aula oberta. És a dir, que algú els diu que fan coses ben fetes. Quan fan aquelles joguines són una passada. Ve la tele, venen els diaris, es fa una exposició,... Ells se senten protagonistes del que han fet. Jo els vaig comprar una capseta de marqueteria i la tinc a sobre la taula, estant encants de la vida.</p> <p>Creu que el PDC funciona? Per què?</p> <p>Sí, estem contents amb el recurs encara que suposi poques hores per l'alumnat.</p> <p>Creu que hi ha algun aspecte millorable en el PDC? Quin? Per què?</p> <p>D'aspectes millorables segur que n'hi ha, cada any ho hem anat polint fins ara, el projecte ha evolucionat molt. Qualsevol cosa millorable ja l'hauríem feta i la farem, estem oberts. Alguna cosa a comentar seria que algun professor té una actitud una mica massa passiva a l'aula oberta des de la seva matèria, és a dir, integrar algun aspecte d'alguna matèria, no només estar-hi físicament. És un aspecte complicat.</p>

6.6.2. TRANSCRIPCIÓ ENTREVISTA A1(6)

DATA: Dijous, 12 juny 2014

<p>Per aquest curs, si un alumne com tu forma està al PDC és perquè pugui millorar els seus resultats acadèmics, millori la seva confiança personal i se senti més integrat al centre. Creus que ho aconseguiràs en tots els aspectes?</p> <p>En quins sí i quins no? Per què?</p> <p>Sí, sí treballa sí.</p> <p>Creus que estar al PDC t'ajudarà a obtenir el graduat? En quin sentit? Per què?</p> <p>Sí.</p>
<p>Fas alguna matèria amb companys que no formen el grup de PDC? T'agrada? Per què?</p> <p>Sí, totes menys socials i música. M'agrada estar amb els companys que no són de l'aula oberta.</p>
<p>Quan temps creus que pots estar en aquest grup? Per què?</p> <p>Si segueixo així, aquest any i el que ve, dos anys.</p>
<p>En quin curs/edat vas entrar a formar part del PDC? Saps per què va ser en aquell moment?</p> <p>A tercer d'ESO, perquè em costava molt i m'agrada fer coses manuals.</p>
<p>Creus que és important que hi hagi menys alumnes al PDC que al grup ordinari? Alguna avantatge i/o inconvenient? Per què?</p> <p>Sí, és millor perquè amb pocs és més fàcil seguir el que et demanen els professors.</p>
<p>Alguna vegada has participat amb el professorat a l'hora de triar continguts i/o activitats a fer a l'aula? Com ho valores?</p> <p>No, mai.</p>
<p>Trobes que hi ha diferències entre el professorat del PDC i el de fora? Quines diferències hi veus? Quin t'agrada més</p>

i per què?

Estic bé amb tots. Em tracten tots igual.

Creus que els professors es dediquen a treballar amb tu els coneixements teòrics i pràctics per igual? Explica-ho.

Faig moltes coses manuals, maquetes i coses així. Les coses teòriques les faig a classe, quan no estic al taller.

Estàs content d'estar al PDC? Per què?

Sí, m'agrada fer coses manuals.

Creus que has perdut alguna cosa pel fet d'estar al PDC?

No, perquè jo també apreng unes altres coses que ells no fan perquè no estan a l'aula oberta. Jo no perdo res. A mi no m'interessa el que fan els altres.

Et relaciones igual amb els companys del PDC com amb els companys de l'aula ordinària? Per què?

Sí, no he perdut cap amic.

Creus que es dedica prou temps a la tutoria durant la setmana?

Depèn dels dies. Hi ha dies que fa falta una mica de temps perquè hi ha moltes coses a parlar.

Com valores la tutoria del PDC?

Està bé.

Com valores les activitats de tutoria al PDC?

Bé, bé. El tutor ens pregunta com ens ha anat la setmana i podem explicar-ho.

Si fas tutoria amb el grup ordinari, com valores les activitats que feu?

Està bé, m'agrada. Així sé com els hi va als altres.

El centre et demana alguna responsabilitat/promís per entrar a formar part del PDC? Quins? Com ho valores?

Sí, perquè si em porto malament puc perdre l'aula oberta. Els meus pares van venir a parlar perquè jo pogués entrar.

Creus que el teu tutor es reuneix amb freqüència amb la teva família? Per què?

Al principi es reunien molt, però ara no tant perquè no cal.

Creus que quan el tutor es reuneix amb la teva família ho fan per parlar de temes importants/interessants? Per què?

Sí, la majoria de coses sí que són importants: els estudis i el comportament.

Creus que el teu tutor té una bona comunicació amb la teva família? Per què?

Sí, sí.

De quina manera treballes al PDC, per exemple, fas projectes, treballes en grup/individualment,...?

A classe cadascú fa els exercicis del llibre o fitxes. Al taller treballem tots junts.

Creus que aquestes estratègies t'ajuden a aprendre millor? Per què?

Sí, m'agraden els treballs manuals.

En el PDC es treballa de manera diferent a quan estaves en el grup ordinari? Per què?

Bastant diferent. Anar al taller m'agrada molt més i apreng molt més.

Amb quins recursos treballes al PDC, per exemple, llibres de text, digitals, moodle, PDI, entorns virtuals,...?

A classe tenim llibre de totes les matèries i després fitxes. L'ordinador el fem servir molt poc.

Creus que aquests recursos t'ajuden a aprendre millor? Per què?

Sí, molt.

Hi trobes a faltar algun tipus de recurs? Quin? Per què?

No, em sembla bé.

El PDC té criteris d'avaluació per a la teva evolució dels aprenentatges, els coneixes? Com els valores? Si hi ha alguna limitació en les notes, com ho valores?

Sí, els professors ens expliquen que com a màxim un bé. Està bé.

Coneixes el que has de fer per aprovar les matèries del PDC? Què te'n sembla? Si hi ha alguna limitació en les notes, com ho valores?

Sí, està bé. Només podem treure un 6 com a màxim. Mentre aprovi, està bé.

Coneixes el que has de fer per matèries pendents de cursos anteriors? Què te'n sembla?

Sí, fer un treball com tots i també algun examen, com per exemple castellà. Està bé.

Creus que la teva actitud de treball, hàbits de treball i comportament és adequada al PDC?

Sí, treball molt.

Com afecta la teva actitud i comportament a l'avaluació de les matèries?

Bé, perquè hi ha professors que em diuen que treball bé.

Creus que els professors del PDC tenen en compte les teves dificultats quan avaluen?

Sí, perquè m'ajuden quan no entenc algo.

Estàs content amb els resultats que has obtingut fins ara al PDC? Per què? Si et sembla que cal, contreta també en quines matèries/àmbits sí i en quins no.

Sí, la millor que em va és educació física.

T'importa treure bones notes? Per què?

Sí, molt. Perquè així et pots treure l'ESO.

Creus que als teus pares els interessa els teus resultats acadèmics? Per què? Què et diuen?

Sí, em diuen que em compraran alguna cosa que vulgui quan aprovo. Si trec males notes estic una setmana castigat sense ordinador.

En algun moment se t'ha preguntat com hauria de ser l'avaluació que fa els professors als alumnes del grup? Què

te'n sembla? <i>No, mai.</i>
Creus que al PDC estàs aconseguint el que et van proposar quan hi vas entrar? Per què? Com ho valores? <i>Ho estic aprovant tot menys mates.</i>
Què és el que més t'agrada del PDC? Per què? <i>Doncs sortir a l'hort i fer maquetes.</i>
Què és el que menys t'agrada del PDC? Per què? <i>Res, tot m'agrada.</i>
Hi ha algun aspecte del PDC que canviaries, trauries, afegiries? Quin? Per què? <i>Jo faria més hores d'aula oberta. Només fem cinc hores a la setmana.</i>

6.6.3. TRANSCRIPCIÓ ENTREVISTA A2(6)

DATA: Dijous, 12 juny 2014

Per aquest curs, si un alumne com tu forma està al PDC és perquè pugui millorar els seus resultats acadèmics, millori la seva confiança personal i se senti més integrat al centre. Creus que ho aconseguiràs en tots els aspectes? En quins sí i quins no? Per què? <i>Sí, perquè així podré aprovar les matèries que em costen (socials i música).</i>
Creus que estar al PDC t'ajudarà a obtenir el graduat? En quin sentit? Per què? <i>No ho sé.</i>
Fas alguna matèria amb companys que no formen el grup de PDC? T'agrada? Per què? <i>Sí, totes menys socials i música. M'agrada, és més pràctic.</i>
Quan temps creus que pots estar en aquest grup? Per què? <i>No ho sé, depèn de les notes.</i>
En quin curs/edat vas entrar a formar part del PDC? Saps per què va ser en aquell moment? <i>A segon d'ESO perquè em costen molt les matèries (socials i música).</i>
Creus que és important que hi hagi menys alumnes al PDC que al grup ordinari? Alguna avantatge i/o inconvenient? Per què? <i>Està bé perquè els professors poden estar més per tu.</i>
Alguna vegada has participat amb el professorat a l'hora de triar continguts i/o activitats a fer a l'aula? Com ho valores? <i>No, no m'ho han preguntat mai.</i>
Trobes que hi ha diferències entre el professorat del PDC i el de fora? Quines diferències hi veus? Quin t'agrada més i per què? <i>M'agraden igual.</i>
Creus que els professors es dediquen a treballar amb tu els coneixements teòrics i pràctics per igual? Explica-ho. <i>A l'aula oberta fem més coses divertides. Per exemple, si va sol, sortim a regar l'hort i treure les males herbes. A classe només escrivim.</i>
Estàs content d'estar al PDC? Per què? <i>Sí, m'agrada.</i>
Creus que has perdut alguna cosa pel fet d'estar al PDC? <i>No.</i>
Et relaciones igual amb els companys del PDC com amb els companys de l'aula ordinària? Per què? <i>Sí, tinc les mateixes amigues.</i>
Creus que es dedica prou temps a la tutoria durant la setmana? <i>Sí, està bé.</i>
Com valores la tutoria del PDC? <i>Bé.</i>
Com valores les activitats de tutoria al PDC? <i>Està bé perquè parlem de les notes i de tot el que ens passa.</i>
Si fas tutoria amb el grup ordinari, com valores les activitats que feu? <i>La tutoria la faig amb els companys de segon.</i>
El centre et demana alguna responsabilitat/compromís per entrar a formar part del PDC? Quins? Com ho valores? <i>La meva tutora sempre em demana que treballi i m'esforci. Està bé perquè ara puc aprovar més.</i>
Creus que el teu tutor es reuneix amb freqüència amb la teva família? Per què? <i>Sí, parlen per telèfon o a vegades venen els meus pares.</i>
Creus que quan el tutor es reuneix amb la teva família ho fan per parlar de temes importants/interessants? Per què? <i>Sí, parlen del comportament que tinc, de les notes.</i>
Creus que el teu tutor té una bona comunicació amb la teva família? Per què? <i>Sí, jo crec que sí.</i>

<p>De quina manera treballes al PDC, per exemple, fas projectes, treballes en grup/individualment,...? <i>A l'aula oberta treballem junts, però a classe cadascú escriu a la seva llibreta.</i></p> <p>Creus que aquestes estratègies t'ajuden a aprendre millor? Per què? <i>Sí, jo crec que sí.</i></p> <p>En el PDC es treballa de manera diferent a quan estaves en el grup ordinari? Per què? <i>Sí, perquè abans no anava a l'hort. Jo aprenc coses noves que faré servir quan faci altres cursos.</i></p>
<p>Amb quins recursos treballes al PDC, per exemple, llibres de text, digitals, moodle, PDI, entorns virtuals,...? <i>Depèn de la matèria, treballem amb llibreta, fulls i depèn de quines altres, dossier i llibres normals. Els ordinadors casi no els fem servir.</i></p> <p>Creus que aquests recursos t'ajuden a aprendre millor? Per què? <i>Sí, bastant.</i></p> <p>Hi trobes a faltar algun tipus de recurs? Quin? Per què? <i>No, ja m'està bé això.</i></p>
<p>El PDC té criteris d'avaluació per a la teva evolució dels aprenentatges, els coneixes? Com els valores? Si hi ha alguna limitació en les notes, com ho valores? <i>Els professors ens ho expliquen. Només puc treure un 6, ja és molt. Els professors diuen que si treballes molt t'aproven.</i></p> <p>Coneixes el que has de fer per aprovar les matèries del PDC? Què te'n sembla? Si hi ha alguna limitació en les notes, com ho valores? <i>Sí, els professors diuen que hem de treballar molt i esforçar-nos. Només puc treure un 6, però ja està bé.</i></p> <p>Coneixes el que has de fer per matèries pendents de cursos anteriors? Què te'n sembla? <i>Sí, he fet un treball i l'he recuperat.</i></p> <p>Creus que la teva actitud de treball, hàbits de treball i comportament és adequada al PDC? <i>Sí, perquè els professors em diuen que treballo molt.</i></p> <p>Com afecta la teva actitud i comportament a l'avaluació de les matèries? <i>Bé, perquè em porto bé i treballo molt.</i></p> <p>Creus que els professors del PDC tenen en compte les teves dificultats quan avaluen? <i>Sí.</i></p> <p>Estàs content amb els resultats que has obtingut fins ara al PDC? Per què? Si et sembla que cal, contreta també en quines matèries/àmbits sí i en quins no. <i>Sí, amb totes.</i></p> <p>T'importa treure bones notes? Per què? <i>Sí, perquè si no tinc bones notes no aprenc, si trec bones notes llavors aprenc.</i></p> <p>Creus que als teus pares els interessa els teus resultats acadèmics? Per què? Què et diuen? <i>Sí, si veuen que és una matèria que em costa molt em diuen que l'any que ve ja l'aprovaré. Em diuen que m'esforci molt. Estic contenta del que em diuen de les notes.</i></p>
<p>En algun moment se t'ha preguntat com hauria de ser l'avaluació que fa els professors als alumnes del grup? Què te'n sembla? <i>No, sempre m'han avaluat ells.</i></p>
<p>Creus que al PDC estàs aconseguint el que et van proposar quan hi vas entrar? Per què? Com ho valores? <i>Jo crec que sí, perquè sinó no aprovaria socials.</i></p> <p>Què és el que més t'agrada del PDC? Per què? <i>Anar a l'hort i fer tallers.</i></p> <p>Què és el que menys t'agrada del PDC? Per què? <i>Res, m'agrada tot.</i></p> <p>Hi ha algun aspecte del PDC que canviaries, trauries, afegiries? Quin? Per què? <i>No, m'agrada tot.</i></p>

6.7. C7

6.7.1. TRANSCRIPCIÓ ENTREVISTA TC7

DATA: Dimecres, 18 juny 2014

<p>Coneix per què el centre es va plantejar organitzar el PDC? <i>Jo vaig començar a l'any 2000 amb el que s'anomenaven les UACs. Perquè era l'època de la immigració i aquí hi havia una diversitat impressionant. Una de les característiques de l'ESO és allargar l'escolarització fins als 16anys i hi ha molts alumnes que, els agradi o no, han d'estar aquí fins als 16. Hi ha alumnes que per les seves motivacions o el que sigui, la seva prioritat no és estudiar. Potser sí que al principi l'alumne passava una mica desapercebut i a la classe s'avorria, però llavors va passar d'avorrir-se a començar a tocar els nassos. Això es va sumant a diferents grups, l'edat és la que és, la quantitat d'alumnes va pujant,... Va començar a sortir la problemàtica d'alumnes desmotivats; que no acceptaven el marc horari per estar tantes hores aquí; de matèries n'hi ha de molt teòriques on aquests alumnes destacaven més on se'ls posava darrera la classe, ells no treien llibres sobre la taula o ja no els portaven,... i quan el professor anava fent la seva classe arribava un moment que començaven a distorsionar, molestar la classe. Això va</i></p>
--

donar com a resultat que els professors no els aguantaven i els treien fora.

El plantejament de l'aula oberta té dos recursos: l'aula taller i l'hort. L'hort està en funcionament des del 2006. I l'aula taller la vaig començar jo al 2000 i consistia en fer la tecnologia de l'ESO però tot tema bricolatge i molt més manipulatiu, amb molt poca explicació teòrica i començar a treballar de seguida, per veure resultats relativament immediats i llavors acaben fent un projecte que dura una mica més.

No hi ha un grup específic d'aula oberta. El nombre d'alumnes que entren al taller-hort va en funció del dia i de l'horari que tenen ells. A principi de curs vaig parlar amb cadascun dels professors perquè em diguin si tenen algun alumne susceptible (si ja l'han pogut conèixer, com el valoren, com el veuen, si segueix, si distorsiona, si desconnecta,...) d'anar a l'aula oberta. A l'aula oberta hi ha dos professors: al taller jo faig 12 hores i l'altre d'hort fa 9 hores. Algun any vàrem aconseguir fer les 30 hores d'aula oberta pels alumnes, però es pot considerar excepcional. Cal dir que és un enrenou considerable organitzar-ho i, sobretot, a principi de curs.

Creu que era necessari plantejar aquest tipus de programa?

Sí, ja et dic, estàvem desbordats la gran diversitat del centre i la necessitat de donar-hi resposta perquè afectava a gairebé tots els grups. No eren massa alumnes però tant sols n'hi hagués un ja era una font de conflictes important.

A mig termini, si un alumne forma part del PDC és perquè pugui millorar els seus resultats acadèmics, millori la seva confiança personal i se senti més integrat al centre. Creu que és una mesura adequada per aconseguir-ho? Per què?

Sí, és veritat que no tots podran arribar a quart d'ESO o bé assolir el graduat. Arribar fins als 16 anys és un camí llarg i molts acaben cansats i cremats. Però mentre estan el centre és el millor camí que tenen per aprendre coses noves i créixer. També derivem aquell alumnat que no podrà acreditar cap a PQPIs/PFIs. També ens trobem amb aquells que estan a punt de fer 16 anys i llavors pleguen i se'n van a treballar.

La finalitat última del PDC és que els alumnes puguin assolir un graduat en educació secundària, creu que és una mesura adequada per aconseguir-ho? Per què?

Sí, i tant. Un 20-30% dels alumnes que comencen a l'aula oberta acaben tenint el graduat.

Creu que hi hauria altres mesures per aconseguir-ho? Quines?

Per la tipologia actitudinal de l'aula oberta del nostre centre, la mesura que tenim ens funciona.

Creu que la distribució de les matèries en àmbits que proposa el Departament d'Ensenyament és adequada? Per què?

A nosaltres no ens funciona aquest plantejament. Intentem que els alumnes surtin de l'aula ben bé perquè se'ls fa carregós, feixuc, distorsionen el funcionament del grup,...

El PDC del centre segueix aquesta distribució? Per què?

Per tant, hem de fer el que fan tots els alumnes, matèries. Així, intento que l'alumnat faci, com a mínim, una hora de totes les matèries si el professors és afí a la causa. A vegades no és possible i jo acabo posant la nota d'anglès o de música. Per tant, el fet que la nota d'anglès no sigui la nota d'anglès no crea cap conflicte. Inicialment això era un conflicte, però amb els anys l'equip docent va arribar a la conclusió que la prioritat era que l'alumne se sentís realitzat, que no estigués a classe "agoviat", que no provoqués problemes perquè en el fons són alumnes que, en el cas que puguin aprovar l'ESO, volen anar a treballar. Per tant, si la nota d'anglès no és real, no és cap problema.

Si els alumnes del PDC cursen alguna matèria amb alumnes que no formen part del grup del PDC, per exemple alguna optativa o tutoria, per què es així? Com ho valora?

Els alumnes fan gairebé totes les matèries amb els seus companys, exceptuant les hores que fan al taller o hort. Llavors hi busquen la seva correspondència per poder-los avaluar.

Quan temps pot estar l'alumnat al PDC? Per què?

Un parell d'anys és la mitjana. Això va lligat en el moment que apareix la problemàtica, uns poden ser a segon altres a tercer o quart.

El nombre d'hores assignades a les matèries/àmbits del PDC es correspon amb el que estableix el Departament d'Ensenyament? Se'n fa una distribució diferent? Per què?

Intentem que les matèries més feixugues i hores senceres puguin sortir de l'aula, per exemple, socials, tecnologia (hora sencera), experimentals (hora sencera),... Quan el professor veu que l'alumne ja li ha demostrat que no segueix i a més emprenya, intentem que aquestes hores puguin sortir. També condicionem el marc horari, és a dir, les primeres hores no les toquem massa perquè entre que molts arriben tard o mig adormits no hi ha massa problemes. A partir de l'hora del pati és quan comencen haver-hi els conflictes i és aquí on intervenim. El nombre d'alumnes que entren al taller-hort va en funció del dia i de l'horari que tenen ells. A l'aula oberta hi ha dos professors: al taller jo faig 12 hores i l'altre d'hort fa 9 hores. Algun any vàrem aconseguir fer les 30 hores d'aula oberta pels alumnes, però es pot considerar excepcional. Cal dir que és un enrenou considerable organitzar-ho i, sobretot, a principi de curs. I les tardes totes. És una aula oberta flexible.

Com valora que els alumnes es puguin incorporar al PDC principalment a 4t d'ESO o a partir de 3r d'ESO a proposta de l'equip docent, o que havent cursat 2n d'ESO passi a 3r d'ESO malgrat no estar en condicions de passar i haver repetit algun curs?

Aquest plantejament és una gran paradoxa. En el nostre centre estava pensat per segon cicle, però llavors el centre va concentrar uns recursos a tercer i quart, que ha fet que se solapessin moltes coses a segon cicle i ara s'està començant a agafar bastanta gent de primer cicle. Amb això no hi ha cap tipus de problemàtica si comencen a entrar alumnes de 13 anys. Comencem inicialment amb poques hores que després es pot anar allargant. El que trobo ideal és una hora al dia. Això d'estar una hora al dia amb un context diferent, amb gent diferent, més o menys del seu perfil, amb un professor que els dona més conversa, o sigui, tot molt més informal, és fantàstic. Per tant, amb els anys hem hagut de baixar el recurs a segon d'ESO i en algun cas excepcional a algun repetidor de primer. Tenim un "desfase" entre la

normativa i el que ens trobem al dia a dia.

Com valora el perfil de l'alumnat que forma part del PDC?

Són alumnes bàsicament conductuals perquè és allà on hi ha problemes en les classes. Es prioritza que el professorat pugui fer classe. Els alumnes amb dificultats se'ls fa el PI i se'ls adapten els continguts. Tenim la sort d'estar en un centre on hi ha molts recursos: USEE, aula d'acollida, atencions individualitzades, agrupaments flexibles per nivells, reforç d'ampliació,... És un recurs per alumnes actitudinals. De manera excepcional, alguns alumnes de la USEE poden venir a l'aula oberta a fer alguna hora per esponjar el seu horari.

Com s'han establert els criteris d'admissió dels alumnes al PDC? Com els valora? Són suficients? Són estrictes?

Sí, els decidim a la comissió d'atenció a la diversitat. Són molt clars per tothom. Anar a l'aula oberta és un privilegi i si no es porten bé a les classes ordinàries perden el dret de continuar i se'ls expulsa cap a casa. Per tant, com que són alumnes de comportament, el criteri fonamental és que el seu comportament a classe ordinària ha de millorar. Hi ha d'haver una repercussió, sinó hi és se l'adverteix i s'intenta reconduir-lo explicant-li que si no es comporta perdrà el dret a anar a l'aula oberta. Normalment, amb aquesta amenaça, els alumnes reaccionen. Podríem dir que d'amenaçes n'hi ha moltes, però d'accions poques perquè funciona el plantejament.

Coneix els criteris d'admissió dels alumnes al PDC? Com els valora? Són suficients? Són estrictes? (resposta inclosa en la pregunta anterior)

Quin és el procediment d'incorporació d'alumnes al PDC? Com el valora?

Les juntes d'avaluació proposen a final de curs la possibilitat d'assistir unes hores a l'aula oberta. La decisió de la junta és ferma, però fins que no comença el curs següent i els professors no l'han començat a tractar a classe, no es comença el procediment per buscar les hores que pot anar bé que vagi a l'aula oberta. Per tant, podríem dir que amb alumnes que s'incorporen, hi ha quinze dies-tres setmanes perquè els professors puguin fer una anàlisi de la situació que tenen a classe. S'ha donat el cas d'alumnes proposats per la junta d'avaluació i no s'han incorporat en tot el curs perquè el professorat ha considerat que podien tirar endavant sense el recurs (se li pot estar fent algun tipus d'adaptació).

A continuació parlo amb els alumnes i no cal que els convenci perquè ja ho tenen claríssim. Tampoc costa gaire convèncer la família perquè els mateixos alumnes ja els hi ho han explicat i volen que els seus fills ho facin. No cal fer cap document ni signar res perquè totes les parts n'estem convençuts. Alguns casos faig venir la família i en d'altres ho arreglem per telèfon.

A mig curs també es pot donar el cas l'equip docent detecti algun alumne susceptible d'anar a l'aula oberta. El tutor truca a casa, parla amb la família, s'omple un full de derivació que passa per la CAD on es demana que vagi unes hores a l'aula oberta per esponjar-li l'horari. A la CAD hi ha la representació de tots els recursos del centre i es busca la millor sortida per l'alumne. A vegades, no necessàriament va a l'aula oberta, si ha una problemàtica de coneixements, potser és necessari fer-li un PI o dictamen i que vagi a la USEE. Si és un tema conductual i la CAD em dona el vist i plau, jo parlo amb l'alumne, amb els pares, miro el seu horari i s'incorpora unes hores. El protocol està molt clar. Ningú pot decidir res si no passa per la CAD.

Coneix el procediment d'incorporació d'alumnes al PDC? Com el valora?

(resposta inclosa en la pregunta anterior)

Creu que es fa una bona selecció de l'alumnat del PDC? Per què?

Sí, perquè el fet que els alumnes vagin a l'aula oberta es va revisant i se'n fa un seguiment. L'aula oberta té sentit si els alumnes funcionen a l'aula ordinària. Per tant, la selecció d'alumnes és permanent i és bona.

Quin és el nombre d'alumnes més adequat per al PDC? Per què?

Ha de ser un grup reduït claríssimament (8-10), sinó és impossible treballar.

Quants n'hi ha al seu PDC? Com ho valora?

En el nostre centre hi ha 25 alumnes d'aula oberta, però al taller i hort, coincideixen un màxim de 8 alumnes per hora. Així es pot treballar bé, tot i que depèn de qui coincideixi al grup és feixuc gestionar-ho.

L'alumnat del PDC participa en algun aspecte del PDC (per exemple, en la tria d'activitats, de continguts, etc.) Com ho valora?

No, és completament impossible. El sistema no ho permet. Com a molt al taller, els demanem la preferència en els projectes que poden fer.

Quins criteris se segueixen per assignar el professorat al PDC? Com els valora?

Els dos professors que estem a l'aula oberta som de tecnologia, concretament elèctrics. El nostre perfil professional ja ens porta a fer un treball més de bricolatge, manipulatiu. El professor que està a l'hort és d'atenció a la diversitat i se li va proposar fer aquesta feina arrel de la jubilació del professor que ho portava. Aquest és un noi molt jove amb un interès especial donat que fora de l'institut es dedica al tema de l'horta. Per tant, tot va anar molt rodat.

Coneix els criteris que se segueixen per assignar el professorat al PDC? Com els valora? (resposta inclosa en la pregunta anterior)

Quin perfil creu que ha de tenir un professor que formi part del PDC a nivell de formació, actitud i experiència?

S'ha de tenir mà esquerra amb aquest tipus d'alumnes. Sovint tenim problemes a l'hora de cobrir baixes de malaltia, casament, paternitat,... Els professors que venen surten d'una llista i et pots trobar professors de tot, però majoritàriament amb cap formació o experiència amb aquest tipus d'alumnat. Si són professors acostumats a fer classes magistrals, a no tenir aquests alumnes, poden acabar havent-hi situacions molt dures. Si tens sis alumnes al taller i no saps com tractar-los, acabes boig.

Creu que el professorat, en general, està format per poder impartir docència en un PDC? Per què?

Jo crec que en el nostre centre, ja comencem a estar una mica habituats a aquests alumnes i jo noto, en general, una

<p><i>bona sensibilització del professorat. Tots hem fet classe amb trenta alumnes i tu veus que ja hi ha prou diversitat, diferents nivells a classe, prou adaptacions que hem de fer al grup, i si a més en tens uns que t'estan boicotejant la classe. Llavors ja, "apaga y vámonos".</i></p> <p><i>Jo crec que la formació tothom la té, perquè té la capacitat de tirar endavant. Ara bé, si a aquests professors sabessin tirar endavant amb aquests alumnes, llavors ja seria la "repera". Perquè prou costa gestionar un grup, si a sobre en tens uns que t'estan boicotejant i tu no puguis fer segons quines coses, llavors, pleguem.</i></p> <p><i>Si a la teva classe s'emporten els nens USEE, els alumnes de l'aula d'acollida i els de l'aula oberta, et queda un grup de 23-25-27 alumnes, amb nivells diferents, però que es pot treballar. Pot haver-hi moments que costa més, però en general, la cosa funciona i es treballa bé.</i></p> <p>El professorat que forma part del PDC fa temps que treballa com a docent? Per què?</p> <p><i>A veure, jo sí. En aquest centre fa dinou anys que hi sóc. Fins fa poc també hi havia un jardiner que es va jubilar i també hi portava molt de temps. Ara, hi ha un noi jove, però hi té molt interès i ho fa molt bé. Per tant, això de portar molt temps treballant com a docent també és relatiu.</i></p>
<p>Hi ha professorat que es presenta de manera voluntària a formar part del PDC del centre? En coneix la motivació?</p> <p><i>En el cas del nostre centre sí, els dos que hi som és perquè hi volem ser-hi.</i></p> <p>El professorat del PDC està implicat, és coneixedor de la realitat de l'alumnat i s'esforça per innovar?</p> <p><i>Sí, és clau per entendre com són els alumnes i què necessiten.</i></p>
<p>El centre preveu algun incentiu per què el professorat accepti formar part de l'equip docent del PDC? Quin? Si no n'hi ha cap, quin creu que hauria de ser?</p> <p><i>Cap, som com dos professors més al centre.</i></p> <p>Creu que rep el suport i reconeixent de l'equip directiu i professorat per la feina que està fent al PDC? Per què?</p> <p><i>L'equip directiu ens dona un suport molt important i és fonamental. El professorat n'està content perquè en veu resultats i ho recolza absolutament.</i></p> <p>Com creu que veu el professorat del centre als companys que participen al PDC? Per què?</p> <p><i>Com qualsevol altre professor perquè tot l'equip docent, de tort o de través també els té i saben a què s'atenen.</i></p>
<p>Creu que l'alumnat del PDC està satisfet amb el professorat que té? Per què?</p> <p><i>Jo crec que sí, potser els professors no n'estem tant d'ells, però vaja estem bé, bé.</i></p>
<p>Amb quin criteri s'ha establert la periodicitat de reunió de l'equip docent del PDC? Per què?</p> <p><i>No hi ha cap reunió establerta, però hi ha un passadís, un dia a dia. Tinc dues hores de reducció per ser tutor. Si en algun moment del dia hi ha algun problema amb algun alumne-professor, abans d'acabar el dia, jo ja he parlat amb professor i alumne perquè no es torni a succeir la problemàtica.</i></p> <p>Creu que és suficient la periodicitat de la reunió de l'equip docent de PDC? Per què?</p> <p><i>Tant de bo hi pogués ser. Jo també he sigut Cap d'Estudis i si els horaris no surten, no surten. Al programa informàtic es comencen a posar tot un seguit de condicions. Per quadrar horaris has de treure condicions. Fer que totes les demandes conflueixin és impossible. Per tant, cal buscar altres moments.</i></p>
<p>Creu que hi ha la coordinació suficient entre orientador educatiu i tutor perquè el PDC funcioni?</p> <p><i>Jo no em coordino amb l'orientador. Com a molt li puc consultar casos d'alumnes de manera puntual. Amb el departament d'orientació hi ha una confiança màxima en les meves decisions. Són molts anys treballant i compartint el projecte. Com que és impossible tenir una estona de treball, funcionem d'aquesta manera.</i></p> <p>Com valora la coordinació de l'equip docent del PDC? Per què?</p> <p><i>No fem cap coordinació d'equip docent. És en els equips docents de cada curs que si cal parlar d'alguna cosa que afecti a aquests alumnes es fa allà perquè hi ha tot el professorat. Jo vaig a les reunions que puc, no totes. Sí que ens trobem a la comissió d'atenció a la diversitat cada setmana i si hi ha alguna cosa es comenta i es marquen protocols a seguir. Ve gent de l'EAP, serveis socials,... en aquest sentit està ben lligat.</i></p>
<p>Quins són els criteris per assignar el tutor del grup de PDC? Quina? Com els valora?</p> <p><i>Porto dinou anys al centre. Jo sóc del cicle formatiu d'elèctrics. Jo tinc la plaça a Pineda i sóc de Malgrat. Per tant, podria anar a treballar amb bicicleta. El que passa és que, ara per ara, no m'interessa perquè tinc un nen petit i allà fan horaris de tarda i per això estic aquí. Cada dia tinc 60 quilòmetres d'anar i tornar. El que està clar que si aquesta feina no m'omplís jo no estaria aquí. Clar que l'equip directiu em demana que em quedi, però si jo estigués cremat, marxaria. Quan començo el curs en tinc moltes ganes, a meitat de curs estic cansat i quan acabo dic que no ho faré més. Llavors tinc les vacances. Al setembre tornes a començar un altre cop amb les mateixes ganes. Els que coneixen aquest món saben perquè tenim les vacances que tenim, les necessitem com l'aire que respirem. Però vaja, no conec directament el criteri que l'equip directiu tria perquè em demani que em quedi, però suposo que tinc un perfil adequat a aquesta tipologia d'alumnes.</i></p> <p>Coneix els criteris que s'utilitzen per assignar el tutor al grup de PDC? Quina? Com els valora? (resposta inclosa en la pregunta anterior)</p>
<p>Creu que és suficient la dedicació d'una hora de tutoria setmanal amb l'alumnat del PDC? Per què?</p> <p><i>L'hora de tutoria la fan amb els companys del grup ordinari. No és possible fer tutoria d'aula oberta per una qüestió organitzativa. Jo vaig demanar una hora per poder fer una mica de treball tot junts, per fer una mica de competència social, cohesió de grup i ha estat impossible, estem parlant de molts alumnes de molts cursos i grups diferents. Dels vint grups d'ESO que tenim, hi ha 25 alumnes de 16 grups diferents que estan a l'aula oberta. Per tant, no faig res de tutoria oficial amb ells, no els tinc mai com a grup. El que sí que he de dir és que jo faig tutoria totes les hores amb aquest alumnat, parlo molt i molt amb ells, ja sigui a classe, al taller, entre passadissos, la relació és molt propera. Per</i></p>

<p><i>tant, potser faig més d'una hora a la setmana de tutoria personalitzada amb ells.</i></p>
<p>La tutoria del PDC segueix les directrius del PAT del centre? Hi ha establert alguna coordinació? Com ho valora? <i>Com que els alumnes s'integren dins els grups ordinaris, per aquests alumnes no hi ha cap diferència.</i></p> <p>Si l'alumnat del PDC participa en la tutoria dels grups ordinaris, els tutors es coordinen? Com és? <i>Els tutors segueixen les coordinacions habituals establertes al centre per a tots els alumnes, no hi ha cap diferenciació per tenir alumnes d'aula oberta.</i></p>
<p>El tutor ha de seguir alguna directriu en les activitats de tutoria? Per què? <i>L'establerta al PAT de cada curs.</i></p> <p>Quin tipus d'activitats es treballen a tutoria? Per què? <i>(resposta inclosa en la pregunta anterior)</i></p>
<p>El tutor ha de seguir alguna directriu en la comunicació amb les famílies? Per què? <i>Se segueix les mateixes pautes que té el centre en general. Ja hi ha un protocol i funciona.</i></p> <p>Com s'estableix la comunicació amb la família? Com ho valora? <i>Se segueix les mateixes pautes que té el centre en general. Ja hi ha un protocol i funciona.</i></p> <p>Es demana algun tipus de compromís/responsabilitat a les famílies i alumnes per entrar a formar part del PDC? Si és així, quin és? com ho valora? <i>El compromís hi és, però no l'escrivim. Amb el temps que porto, potser hi ha hagut dos casos que han entrat i llavors han acabat sortint.</i></p>
<p>Hi ha alguna metodologia establerta en el PDC per exemple projectes interdisciplinaris, treball cooperatiu, incorporació de les TIC/TAC (llibres digitals, moodle, PDI, entorns virtuals, ...)? Quin? Com la valora? <i>Al taller i l'hort és força manipulatiu. Ara bé, a l'aula ordinària cada professor segueix la seva manera de fer: individual, treballs en grups. La majoria d'alumnes tenen ordinador i es fan servir. A tecnologia també toquen la informàtica. Hi ha matèries que treballen en llibres digitals.</i></p>
<p>Hi ha algun recurs a destacar en el PDC per exemple, llibres de text, digitals, espais virtuals,...? Quin? Com el valora? <i>A no ser que un professor d'aula els elabori un dossier específic, partim de la base que tots tenen el mateix material. Cal dir que en els agrupaments flexibles de català, castellà, anglès i mates, tenen un material adaptat per nivells i a les necessitats dels alumnes.</i></p> <p><i>A l'aula oberta no fem servir ordinador perquè estem al taller o l'hort, però tenen una matèria d'informàtica i es va a l'aula d'ordinadors. De totes maneres quan estan a l'aula oberta, jo demano les memòries de projectes a mà perquè quan els veus a escriure et poses les mans al cap. Per tant, com a recurs sí, com a eina de treball no.</i></p> <p>Hi troba a faltar algun tipus de recurs? Quin? Per què? <i>No, perquè l'alumne està ben servit segons les seves necessitats.</i></p>
<p>Com es consensuen els criteris generals i específics del PDC? Com ho valora? <i>A trets generals, qualsevol alumne que se li faci una adaptació, amb paper o sense, com a màxim pot treure un bé. Sinó crees un greuge comparatiu respecte els altres. No poden assumir la mateixa nota de cap de les maneres.</i></p> <p><i>A les altres classes, els professors, teòricament els adapten els continguts i criteris d'avaluació, però també és com un miratge, molt difícil. A l'aula ordinària cada professor exposa el seus criteris tenint en compte l'adaptació on es prioritzen més continguts procedimentals i actitudinals que conceptuals.</i></p> <p><i>A l'aula oberta, també hi ha aquesta prioritització, però no es fa de manera formal. Temps enrere un inspector m'hi va obligar però quan va deixar de venir vaig tornar a la meua manera de fer. Allò no funcionava. Ara, els dic als alumnes que des que entren per la porta fins que surten, compta tot: la manera de seure, la manera de fer servir les eines, la manera de parlar,... tot, tot,... i ells ho veuen. La idea és que el dia de demà, tots aquests hàbits que jo els he intentat transmetre, inculcar, explicar els sigui útil per sortir-se'n a la vida. Això els ha de servir.</i></p> <p>Els criteris d'avaluació són iguals per a tots els alumnes del PDC? Com ho valora? <i>Cada alumne té el seu PI a l'aula ordinària amb els conseqüents criteris d'avaluació de cada matèria. A l'aula oberta, donat pel tema actitudinal, els criteris són els mateixos per tots. És coherent que sigui així.</i></p> <p>Creu que aquests criteris d'avaluació són adequats per tot l'alumnat? Per què? <i>I tant, perquè a l'aula ordinària són personalitzats i a l'aula oberta unificats en aspectes bàsics de funcionament i treball.</i></p> <p>L'avaluació de l'alumnat del PDC es fa en base als criteris generals i/o específics? Per què? <i>A partir del moment que un alumne faci tant sols una hora d'una matèria mirem que deixi de fer tots els continguts de socials i quedin convalidats per les hores del taller. El fet de perdre una hora de classe suposa perdre el fil de la matèria i més amb alumnes d'aquesta tipologia. Ens trobàvem que hi havia pares que ens trucaven demanant-nos com era possible que els seus fills s'avaluessin de coses que no havien fet. Això era un problema. Si no es pot respectar aquesta convalidació, hi ha d'haver un compromís en ferm dels professors a què s'adapti la matèria per l'alumne, i l'alumne sàpiga a final de trimestre de què se l'avalui.</i></p> <p><i>Els alumnes han d'aprendre independentment d'un PI, per tant, el professor s'ha d'ajustar a l'alumne i ha de fer per maneres que evolucioni. Per tant, quan els alumnes d'aula oberta estan a classe ordinària han de poder fer alguna cosa adaptada a les seves necessitats. Sinó no ens sortirem.</i></p> <p>En l'elaboració d'aquests criteris, hi intervé tot el claustre i/o equip docent del PDC? Com ho valora? <i>Hem tingut discussions de claustre. Ens plantejàvem que l'objectiu no és fer matemàtiques amb alumnes d'aquest perfil. Sinó que tinguin les competències bàsiques assolides de matemàtiques i al taller es treballen aspectes matemàtics. En els projectes també hi ha tot un seguit de càlculs, escales, segurament no seran tots els conceptes de la</i></p>

classe normal, però les competències bàsiques sí. A nivell d'expressió escrita també perquè han d'escriure una memòria tècnica on han d'explicar la utilitat del material utilitzar, els objectius, el procés de treball,... Les llengües també es treballen, català i castellà. Podríem dir que les competències bàsiques, més o menys, les anem assumint. Però clar, el professorat ho ha de veure clar perquè es fa així. I mica a mica, van veient que és una eina més per poder ajudar. El fet de no tenir els alumnes a classe o bé tenir-los unes hores amb adaptació, això ajuda. Al principi la gent tenia certa recança, ara arribem a les juntes d'avaluació i ningú diu res de res de les notes que s'han posat. Ningú qüestiona res.

L'alumnat del PDC participa en algun aspecte de l'avaluació a l'hora d'establir criteris d'avaluació? Com ho valora?
No, com a molt en algunes autoavaluacions de matèries, però el qui ho estableix som els professors.

Creu que el PDC aconsegueix la finalitat per la qual es va proposar? Per què? Com ho valora?

Sí, i tant. Hi ha alumnes que arriben a acreditar, per tant aconseguim el que ens proposem.

Què és el que destaca de positiu d'aquest PDC?

El fet de tenir pocs alumnes, 7-8 alumnes a classe és el tot perquè funcioni. També treballar en grup i la relació que s'estableix amb els alumnes. La relació és molt propera. La clau és fer un sistema completament diferents a les classes normals.

Creu que el PDC funciona? Per què?

Sí, tenim el recolzament màxim de l'equip directiu. El sistema disciplinari del centre està ben muntat. Podríem dir que les coses funcionen. És una suma de coses. L'aula oberta no tindria sentit si les altres coses no funcionessin.

Creu que hi ha algun aspecte millorable en el PDC? Quin? Per què?

Que t'ho digui jo mateix és una mica complicat. Seria interessant que ho digués una persona que m'hagi observat. Per mi el tema de la confiança amb els alumnes és una mica complicat perquè és molt difícil trobar el límit amb els alumnes. Ells no saben gestionar la confiança que s'estableix i hi ha moments que els hi has de parar els peus perquè es passen. Això no sé com s'arregla. Jo intento ser dur, però arriba un moment o que t'estoves una mica o és que no et funciona, no sé què dir-te.

6.7.2. TRANSCRIPCIÓ ENTREVISTA A1(7)

DATA: Dimecres, 18 juny 2014

Per aquest curs, si un alumne com tu forma està al PDC és perquè pugui millorar els seus resultats acadèmics, millori la seva confiança personal i se senti més integrat al centre. Creus que ho aconseguiràs en tots els aspectes?

En quins sí i quins no? Per què?

Sí, bastant perquè no faig tant treball teòric, és més pràctic. Desconnecto més mentre treballo i això em va molt bé.

Creus que estar al PDC t'ajudarà a obtenir el graduat? En quin sentit? Per què?

Espero que sí, perquè ara em va millor. Però no crec que pugui tenir el graduat, ja és massa tard, faré un PQPI/PFI.

Fas alguna matèria amb companys que no formen el grup de PDC? T'agrada? Per què?

Les faig totes menys les d'anglès (3 hores) i dues hores de castellà, en total són 5 hores. A mi ja m'agrada estar amb els companys de classe, també aprenc moltes coses.

Quan temps creus que pots estar en aquest grup? Per què?

Fins que pugui aquest any (tercer d'ESO). No podré arribar a quart per edat, però aniré a fer un PQPI/PFI.

En quin curs/edat vas entrar a formar part del PDC? Saps per què va ser en aquell moment?

Vaig entrar-hi a mitjans de l'any passat a 2n perquè em costava estar a l'aula normal, sóc molt nerviós i em costava adaptar-me al grup classe. Ja vaig repetir primer d'ESO.

Creus que és important que hi hagi menys alumnes al PDC que al grup ordinari? Alguna avantatge i/o inconvenient? Per què?

Sí, és important ser pocs perquè si ens ajuntem molts pot ser un "merder".

Alguna vegada has participat amb el professorat a l'hora de triar continguts i/o activitats a fer a l'aula? Com ho valores?

No m'ho han preguntat mai.

Trobes que hi ha diferències entre el professorat del PDC i el de fora? Quines diferències hi veus? Quin t'agrada més i per què?

Sí, estan més per nosaltres, estan més adaptats.

Creus que els professors es dediquen a treballar amb tu els coneixements teòrics i pràctics per igual? Explica-ho.

Ens ensenyen el que ens han d'ensenyar quan toca. Fem molt de treball pràctic, però també ens fan escriure memòries tècniques.

Estàs content d'estar al PDC? Per què?

Sí, molt.

Creus que has perdut alguna cosa pel fet d'estar al PDC?

Bé, potser una mica d'anglès i més en aquest temps que s'ha de saber idiomes, però si no es pot no es pot.

Et relaciones igual amb els companys del PDC com amb els companys de l'aula ordinària? Per què?

Sí, cap problema, igual com sempre.

Creus que es dedica prou temps a la tutoria durant la setmana?

Sí, perquè a part de l'hora de classe amb el grup normal, també podem estar parlant amb el tutor a l'aula oberta i això també és tutoria.

Com valores la tutoria del PDC?

Està bé, m'agrada. Fem activitats interessants.

Com valores les activitats de tutoria al PDC?

No fem tutoria amb els companys d'aula oberta. Parlem molt quan estem al taller o l'hort amb els professors. Però ho fem mentre estem treballant.

Si fas tutoria amb el grup ordinari, com valores les activitats que feu?

Ens parteixen el grup en dos i anem fent activitats rotatives. Uns es queden a classe i els altres van a la biblioteca (amb una professora de l'AMPA). Anem fent les activitats que els proposen les professores.

El centre et demana alguna responsabilitat/compromís per entrar a formar part del PDC? Quins? Com ho valores?

Em diuen que pel sol fet d'anar a l'aula oberta no vol dir que ho hagi de deixar tot. M'he d'implicar igual i ho compleixo.

Creus que el teu tutor es reuneix amb freqüència amb la teva família? Per què?

Sí, cada vegada que sigui necessari. Però bàsicament es truquen.

Creus que quan el tutor es reuneix amb la teva família ho fan per parlar de temes importants/interessants? Per què?

Sí, segur que parlen de coses que m'importen i m'ho expliquen.

Creus que el teu tutor té una bona comunicació amb la teva família? Per què?

Sí, sí, cap problema.

De quina manera treballes al PDC, per exemple, fas projectes, treballes en grup/individualment,...?

A l'aula oberta et donen un projecte i l'he d'anar fent seguint uns passos. Ara he fet una masia. He hagut de prendre mides, calcular escales, descriure els materials,... de tot. A l'hort ens ensenyen a plantar i regar. A vegades també treballem junts, depèn de les feines a fer.

A classe normal, faig gairebé el mateix que els altres companys.

Creus que aquestes estratègies t'ajuden a aprendre millor? Per què?

Sí, molt. Perquè ara és més adaptat i no tant teòric.

En el PDC es treballa de manera diferent a quan estaves en el grup ordinari? Per què?

Sí, aprenc coses que em serviran pel PQPI/PFI.

Amb quins recursos treballes al PDC, per exemple, llibres de text, digitals, moodle, PDI, entorns virtuals,...?

A l'aula normal, tenim llibres i llibretes, com tots els altres. També tinc ordinador i ens posen força deures, però els faig tots.

Al taller també tenim tot el material que ens dona el professor i a l'hort no necessitem res perquè fem servir les eines que ja hi ha.

Creus que aquests recursos t'ajuden a aprendre millor? Per què?

Sí, a vegades no tant, però sí. A vegades hi ha exercicis molt bàsics i a vegades ens en posen alguns que es passen.

Hi trobes a faltar algun tipus de recurs? Quin? Per què?

No, tot m'està bé.

El PDC té criteris d'avaluació per a la teva evolució dels aprenentatges, els coneixes? Com els valores? Si hi ha alguna limitació en les notes, com ho valores?

Sí, perquè ara ho puc complir, abans no. Per això puc aprovar més matèries.

Coneixes el que has de fer per aprovar les matèries del PDC? Què te'n sembla? Si hi ha alguna limitació en les notes, com ho valores?

Es fixen bàsicament en el comportament, la llibreta i el treball de classe. Sí, com a màxim el bé, però jo tinc matèries que els professors em diuen que em posen la nota màxima si hi arribo.

Coneixes el que has de fer per matèries pendents de cursos anteriors? Què te'n sembla?

Sí, he de fer algun treball i exàmens, i ho faré.

Creus que la teva actitud de treball, hàbits de treball i comportament és adequada al PDC?

Sí, la meva actitud ha millorat molt i treballo més.

Com afecta la teva actitud i comportament a l'avaluació de les matèries?

M'afecta bé perquè vaig aprovant.

Creus que els professors del PDC tenen en compte les teves dificultats quan avaluen?

Ara sí.

Estàs content amb els resultats que has obtingut fins ara al PDC? Per què? Si et sembla que cal, contreta també en quines matèries/àmbits sí i en quins no.

Sí, l'aula oberta m'ajuda bastant, sempre i quan hi posi de la meva part.

T'importa treure bones notes? Per què?

Sí, aprovant ja em val, si pogués treure millor notes millor, però bé.

Creus que als teus pares els interessa els teus resultats acadèmics? Per què? Què et diuen?

A casa sempre em diuen que he d'intentar millorar i intento fer-los cas.

En algun moment se t'ha preguntat com hauria de ser l'avaluació que fa els professors als alumnes del grup? Què te'n sembla?

No mai.

Creus que al PDC estàs aconseguint el que et van proposar quan hi vas entrar? Per què? Com ho valores?

Sí, aquest curs m'ha costat una mica, però l'any que ve faré el PQPI/PFI i m'anirà millor.

Què és el que més t'agrada del PDC? Per què?

Fer treball que no sigui tant teòric, més pràctic.
Què és el que menys t'agrada del PDC? Per què?
Res m'agrada tot.
Hi ha algun aspecte del PDC que canviaries, trauries, afegiries? Quin? Per què?
Jo canviaria algun company perquè, a vegades, va a fer "merder" a classe.

6.7.3. TRANSCRIPCIÓ ENTREVISTA A2(7)

DATA: Dimecres, 18 juny 2014

<p>Per aquest curs, si un alumne com tu forma està al PDC és perquè pugui millorar els seus resultats acadèmics, millori la seva confiança personal i se senti més integrat al centre. Creus que ho aconseguiràs en tots els aspectes? En quins sí i quins no? Per què? <i>Sí, perquè l'any que ve podré fer un PQPI/PFI i llavors fer el cicle formatiu d'electromecànica, que és el que m'agrada.</i> Creus que estar al PDC t'ajudarà a obtenir el graduat? En quin sentit? Per què? <i>No ho sé, però ho intentaré.</i></p>
<p>Fas alguna matèria amb companys que no formen el grup de PDC? T'agrada? Per què? <i>A l'aula oberta només hi estic dues hores. Em va bé perquè m'ajuda a desconnectar.</i></p>
<p>Quan temps creus que pots estar en aquest grup? Per què? <i>Fins aquest any perquè ja tinc setze anys. (tercer ESO)</i></p>
<p>En quin curs/edat vas entrar a formar part del PDC? Saps per què va ser en aquell moment? <i>A primer d'ESO vaig entrar. Ara faig tercer, porto tres anys.</i></p>
<p>Creus que és important que hi hagi menys alumnes al PDC que al grup ordinari? Alguna avantatge i/o inconvenient? Per què? <i>Sí, pocs alumnes perquè sigui més tranquil.</i></p>
<p>Alguna vegada has participat amb el professorat a l'hora de triar continguts i/o activitats a fer a l'aula? Com ho valores? <i>No, mai.</i></p>
<p>Trobes que hi ha diferències entre el professorat del PDC i el de fora? Quines diferències hi veus? Quin t'agrada més i per què? <i>Tots els professors són diferents. N'hi ha que obren més les portes perquè t'expliquin més coses i altres no.</i> Creus que els professors es dediquen a treballar amb tu els coneixements teòrics i pràctics per igual? Explica-ho. <i>A l'aula oberta tot és molt pràctic però també fem la memòria tècnica i a l'aula normal, tot és molt teòric.</i> Estàs content d'estar al PDC? Per què? <i>Perfecte. Estic molt content.</i> Creus que has perdut alguna cosa pel fet d'estar al PDC? <i>No he perdut res. Al contrari, he après més coses.</i> Et relaciones igual amb els companys del PDC com amb els companys de l'aula ordinària? Per què? <i>Sí, tinc amics a l'aula oberta, al grup normal i a tot l'institut. No tinc cap problema.</i></p>
<p>Creus que es dedica prou temps a la tutoria durant la setmana? <i>Sí, està bé.</i></p>
<p>Com valores la tutoria del PDC? <i>Em sembla bé perquè fem coses interessants.</i> Com valores les activitats de tutoria al PDC? <i>No fem tutoria amb els companys de l'aula oberta, només amb els del grup normal.</i> Si fas tutoria amb el grup ordinari, com valores les activitats que feu? <i>Fem una mica de tot. Ens passa power points, mirem alguna pel·lícula, fem activitats, parlem de notícies interessants que passen, ens dona informació,... Està bé perquè la professora ens ajuda molt i en tot el que pot.</i> El centre et demana alguna responsabilitat/compromís per entrar a formar part del PDC? Quins? Com ho valores? <i>Comportar-se bé i fer el que et demanen els professors i fer el que et toca. I no fer tonteries. I jo ho compleixo.</i></p>
<p>Creus que el teu tutor es reuneix amb freqüència amb la teva família? Per què? <i>Sí que parlen. Molt sovint perquè potser no cal, però parlen.</i> Creus que quan el tutor es reuneix amb la teva família ho fan per parlar de temes importants/interessants? Per què? <i>Sí, si parlen de coses meves ja és interessant.</i> Creus que el teu tutor té una bona comunicació amb la teva família? Per què? <i>Sí, molt bona.</i></p>
<p>De quina manera treballes al PDC, per exemple, fas projectes, treballes en grup/individualment,...? <i>A l'aula oberta fem projectes com l'estoig, el dau, la maqueta, el porta bolígraf, el porta CDs... Són coses divertides i aprens coses noves. A l'hort fem més coses junts, com cavar, regar.</i> <i>A classe normal treballem individualment, et concentres més i fas més la teva feina, tu sol.</i> Creus que aquestes estratègies t'ajuden a aprendre millor? Per què? <i>Està molt bé perquè són coses molt diferents de l'aula normal i veus que també es pot aprendre.</i> En el PDC es treballa de manera diferent a quan estaves en el grup ordinari? Per què?</p>

<p><i>Sí, a mi em va bé treballar així a l'aula oberta i al grup normal.</i></p>
<p>Amb quins recursos treballes al PDC, per exemple, llibres de text, digitals, moodle, PDI, entorns virtuals,...? <i>Tinc tot igual que els altres: llibres, llibretes, ordinador.</i></p> <p>Creus que aquests recursos t'ajuden a aprendre millor? Per què? <i>Sí, sí, aprenc molt.</i></p> <p>Hi trobes a faltar algun tipus de recurs? Quin? Per què? <i>No, ja està tot bé.</i></p>
<p>El PDC té criteris d'avaluació per a la teva evolució dels aprenentatges, els coneixes? Com els valores? Si hi ha alguna limitació en les notes, com ho valores? <i>Sí i tant. El que més valoren és l'actitud perquè és el més important. Perquè així de gran seràs un home com cal, amb una educació bé.</i></p> <p>Coneixes el que has de fer per aprovar les matèries del PDC? Què te'n sembla? Si hi ha alguna limitació en les notes, com ho valores? <i>Sí, a l'aula oberta només puc treure un bé. Però a classe normal puc treure algun notable, per exemple en educació física. Em sembla bé.</i></p> <p>Coneixes el que has de fer per matèries pendents de cursos anteriors? Què te'n sembla? <i>No tinc cap matèria del curs anterior suspesa.</i></p> <p>Creus que la teva actitud de treball, hàbits de treball i comportament és adequada al PDC? <i>Sí, sí. Em porto bé i treballo.</i></p> <p>Com afecta la teva actitud i comportament a l'avaluació de les matèries? <i>Molt bé perquè de moment les estic aprovant totes.</i></p> <p>Creus que els professors del PDC tenen en compte les teves dificultats quan avaluen? <i>Sí, perquè m'ajuden al grup normal, però a l'aula oberta s'entén tot perfecte.</i></p> <p>Estàs content amb els resultats que has obtingut fins ara al PDC? Per què? Si et sembla que cal, contreta també en quines matèries/àmbits sí i en quins no. <i>Sí, amb tot.</i></p> <p>T'importa treure bones notes? Per què? <i>Sí i tant.</i></p> <p>Creus que als teus pares els interessa els teus resultats acadèmics? Per què? Què et diuen? <i>Sí, em diuen que continuï així, en línia recta. Així a l'estiu tinc més temps per mi i si vull puc estudiar.</i></p>
<p>En algun moment se t'ha preguntat com hauria de ser l'avaluació que fa els professors als alumnes del grup? Què te'n sembla? <i>No, mai.</i></p>
<p>Creus que al PDC estàs aconseguint el que et van proposar quan hi vas entrar? Per què? Com ho valores? <i>Sí, ho aprovaré tot.</i></p> <p>Què és el que més t'agrada del PDC? Per què? <i>Tot m'agrada.</i></p> <p>Què és el que menys t'agrada del PDC? Per què? <i>Res, tot està bé.</i></p> <p>Hi ha algun aspecte del PDC que canviaries, trauries, afegiries? Quin? Per què? <i>No, m'agrada tot, la gent, els professors.</i></p>

6.8. C8

6.8.1. TRANSCRIPCIÓ ENTREVISTA O8

DATA: Dijous, 24 juliol 2014

<p>Coneix per què el centre es va plantejar organitzar el PDC? <i>El projecte va començar que jo no hi era. Va començar dos d'anys abans que jo arribés al centre. Fa uns 8 anys. Va sorgir perquè hi havia alumnes que a l'aula convencional no s'adaptaven. Arran d'això, es va formar l'aula oberta amb la intenció d'atendre els alumnes amb petit grup, menys professors i amb un treball més experimental. Als primers anys l'aula oberta era 3r i 4t d'ESO, un any ens vàrem veure amb la necessitat de fer-ho a 2n d'ESO (com que la normativa no permet fer-ho a segon d'ESO, ho vàrem consultar a inspecció i hi va haver objecció, no ho van trobar greu) i ara es fa a 3r d'ESO perquè a 4t tenim el conveni singular. Els alumnes fan unes 20 hores de classe teòrica i unes 10 de pràctiques (bar, taller i hort) de manera interdisciplinària.</i></p> <p>Creu que era necessari plantejar aquest tipus de programa? <i>Sí, perquè el plantejament del programa responia a les necessitats dels alumnes.</i></p>
<p>A mig termini, si un alumne forma part del PDC és perquè pugui millorar els seus resultats acadèmics, millori la seva confiança personal i se senti més integrat al centre. Creu que és una mesura adequada per aconseguir-ho? Per què? <i>Per aquest tipus d'alumnes sí, perquè a l'aula oberta milloren resultats i alguns poden assolir el graduat. Ara bé, també és important deixar clar als alumnes i famílies que un graduat en ESO no té totes les garanties de fer un</i></p>

<p><i>Batxillerat i cal enfocar-ho cap a cicles formatius de grau mig.</i></p> <p>La finalitat última del PDC és que els alumnes puguin assolir un graduat en educació secundària, creu que és una mesura adequada per aconseguir-ho? Per què?</p> <p><i>El plantejament del centre és que tothom pugui assolir el graduat en ESO. En el cas dels alumnes d'aula oberta, també. La guia que tenim són les competències bàsiques. També està clar que no tothom el pot assolir. Per tant, és important orientar-los cap als PQPI/PFI i, amb el temps, guanyaran maduresa i podran decidir si acaben de treure's un graduat a l'escola d'adults o bé continuen treballant.</i></p> <p>Creu que hi hauria altres mesures per aconseguir-ho? Quines?</p> <p><i>Ara per ara, és el que ens està funcionant. No sé si és la millor, però amb els alumnes que tenim és el que ens ha anat més bé.</i></p>
<p>Creu que la distribució de les matèries en àmbits que proposa el Departament d'Ensenyament és adequada? Per què?</p> <p><i>Molt, la clau està en què entrin a l'aula pocs professors a l'aula. Com menys professors entrin millor i la manera és treballar per àmbits. Si fas un àmbit lingüístic et dona molt per treballar. De fet treballant amb diversitat és interessant treballar per àmbits. Fins i tot, em plantejo que a primer d'ESO i, si pogués ser, segon d'ESO passessin molts menys professors per les aules. És la clau per poder atendre bé i conèixer als alumnes és passar-te moltes hores amb ells.</i></p> <p>El PDC del centre segueix aquesta distribució? Per què?</p> <p><i>No sempre és possible seguir aquest plantejament, depèn de les qüestions organitzatives del centre i no sempre és possible que s'hi assigni pocs professors. Es fa el que es pot.</i></p>
<p>Si els alumnes del PDC cursen alguna matèria amb alumnes que no formen part del grup del PDC, per exemple alguna optativa o tutoria, per què es així? Com ho valora?</p> <p><i>No comparteixen cap matèria amb la resta dels grups ordinaris. Com a molt, el tema xerrades, activitats i sortides de centre.</i></p>
<p>Quan temps pot estar l'alumnat al PDC? Per què?</p> <p><i>Com a màxim un parell d'anys, però normalment hi estan un any perquè llavors passen a l'altra modalitat d'aula oberta.</i></p>
<p>El nombre d'hores assignades a les matèries/àmbits del PDC es correspon amb el que estableix el Departament d'Ensenyament? Se'n fa una distribució diferent? Per què?</p> <p><i>Sí, amb adaptacions. Es fan totes les matèries de tercer d'ESO. En el cas de les optatives, el centre aposta pel francès i s'intentarà que el facin i no el perdin utilitzant una metodologia adaptada. És important que també el faci perquè, per altra banda, el SAGA no et permet fer canvis.</i></p>
<p>Com valora que els alumnes es puguin incorporar al PDC principalment a 4t d'ESO o a partir de 3r d'ESO a proposta de l'equip docent, o que havent cursat 2n d'ESO passi a 3r d'ESO malgrat no estar en condicions de passar i haver repetit algun curs?</p> <p><i>El plantejament em sembla bé, però la realitat et porta per altres camins. Veus que si no prens mesures en cursos més baixos, com ara a segon d'ESO, els alumnes els anem perdent pel camí. Si com a centre reflexiones de com certs alumnes han fet el primer d'ESO, el pronòstic de futur és complicat.</i></p>
<p>Com valora el perfil de l'alumnat que forma part del PDC?</p> <p><i>Són alumnes molt desmotivats, amb unes llacunes d'aprenentatge molt importants, faltes de disciplina. Perquè si venen sis hores al centre a perdre el temps, la dinàmica i funcionament de la classe se'n ressent. Per tant, sembla que siguin alumnes de comportament, però quan estan a dins de l'aula oberta no presenten problemes de disciplina, o molt poca. Fins i tot, són dels alumnes del centre que tenen menys incidències.</i></p>
<p>Com s'han establert els criteris d'admissió dels alumnes al PDC? Com els valora? Són suficients? Són estrictes?</p> <p><i>Els hem treballat a la CAD i tenim uns indicadors clars, però cal valorar cas a cas. També, a nivell de centre, cal valorar quina tipologia s'hi agrupa i si pot ser viable poder-hi treballar.</i></p>
<p>Quin és el procediment d'incorporació d'alumnes al PDC? Com el valora?</p> <p><i>L'equip docent ho detecta i en fa la demanda, es porta a la CAD on també hi intervé l'EAP. Llavors el tutor o orientador del centre ho exposa a la família i té un temps per pensar-ho. Un altre dia venen i signen el contracte didàctic.</i></p> <p>Creu que es fa una bona selecció de l'alumnat del PDC? Per què?</p> <p><i>Sí, almenys ho intentem.</i></p>
<p>Quin és el nombre d'alumnes més adequat per al PDC? Per què?</p> <p><i>Ha de ser un grup reduït, màxim 12 alumnes si es vol treballar bé. També s'ha de dir que si són molt pocs tampoc és això perquè les dinàmiques que es creen no són d'un grup classe. Ja es fan atencions individualitzades, però muntar tot un grup per pocs alumnes el centre no s'ho pot permetre.</i></p> <p>Quants n'hi ha al seu PDC? Com ho valora?</p> <p><i>Tenim 11 alumnes. Hi ha hagut algun any que hem sigut més, 15 alumnes i, clar, això no tira. Però quan et trobes amb quinze alumnes amb aquestes característiques i et trobes amb el problema de decidir quins sí i quins no.</i></p>
<p>L'alumnat del PDC participa en algun aspecte del PDC (per exemple, en la tria d'activitats, de continguts, etc.) Com ho valora?</p> <p><i>No, perquè hem de fer uns itineraris formatius per tots els alumnes del centre. No només és impossible organitzativament sinó que no tindria sentit permetre a alumnes de l'aula oberta anar a una optativa de física i</i></p>

química on els alumnes es preparen per un Batxillerat, on no podrien ser atesos. Per altra banda, tampoc tenim cap marge de maniobra per oferir altres matèries assequibles a ells. Tot està molt tancat. Jo penso que hauriem de ser més inclusius. Els alumnes haurien de poder triar el que els interessés, però no és viable a nivell d'hores ni professors quan has de pensar en tothom. I com que hem de ser pràctics i tocar de peus a terra, vol dir saltar-se coses com aquesta. Fer una aula oberta d'aquest tipus no és inclusió, això és exclusió total, però no són els únics alumnes del centre i s'ha d'organitzar amb el que hi ha. De fet, potser estem fent inclusió a mig termini perquè els estem recuperant i reconduint cap al món laboral.

Quins criteris se segueixen per assignar el professorat al PDC? Com els valora?

Tenim professors de diversitat i intentem que aquests siguin els qui hi vagin i llavors parlem amb els professors que sabem que hi han fet classes, que els agrada, més sensibilitzats, si hi volen ser-hi. Sempre comptem amb els professors de diversitat, però cal acabar de completar amb als professors del centre. Tu ja saps, i és veritat, que hi ha professors que no ho farien mai d'estar en una aula oberta, n'hi ha que sí. Doncs, intentem que aquests hi vagin. I sinó, com que el departament reparteix dedicacions, hi va el que el departament decideix. Als centres sabem que hi ha professors que no tenen l'etiqueta de diversitat, però tu saps que ho poden fer molt bé.

El centre té alguna dificultat per assignar el professorat al PDC? Quina? Com se soluciona?

No, sempre acabem trobar gent que ho faci. Una altra cosa és que si realment aquests professors tenen prou clar quin grup tenen al davant perquè de conflictes també en sorgeixen.

Quin perfil creu que ha de tenir un professor que formi part del PDC a nivell de formació, actitud i experiència?

Jo crec que tothom podria atendre un grup d'aula oberta, però el que si està clar que com més experiència tens millor. Jo, en el meu primer any, per molt professional d'orientació educativa que fos, no en tenia ni idea perquè fins que no t'hi trobes i no vas rodat, les coses no van. I tampoc calen grans coneixements acadèmics, això està molt clar. Està clar que has d'anar amb la classe pensada, però quan arribes a classe has de tenir molta paciència, ser capaç d'anar canviant i tu adaptar-te a ells. També has de saber detectar com poden estar en un moment donat perquè per molt que vulguis fer algo, no ho podràs fer. Si ha passat qualsevol cosa, has de saber reconduir i saber estirar-los perquè per ells és molt més important el que els passa que no pas el que tu vulguis fer i cal saber trobar un equilibri.

Creu que el professorat, en general, està format per poder impartir docència en un PDC? Per què?

Jo no puc fer cap sentència perquè no sé la formació dels professors. En teoria quan un professor està en un institut, sap què va fer a l'institut, se li pressuposa una formació per fer classe i sap al que ve. No només és la formació, sinó la voluntat personal de voler atendre a tot tipus d'alumnes. En el meu cas, trobo a faltar que a la carrera ens expliquessin bé com portar una aula a nivell metodològic (i mira que jo vaig fer pedagogia), lideratge de grup, estratègies personals perquè algunes coses que et passen a classe les gestiones malament tu com a professor i gestió de grup. Tot això, ho hauria de fer tot el professorat perquè és molt important per qualsevol grup que puguis tenir, no només de l'aula oberta. El que em molesta molt és que, a vegades exigim coses als alumnes que els professors no fem. Per exemple, a l'hora de presentar alguna cosa en algun termini, els mateixos professors no són seriosos, però són exigents als alumnes sense haver parat un moment en les circumstàncies dels alumnes. Cal ser comprensiu i flexible davant de les situacions dels alumnes. Els professors que som aquí som gent molt normal, potser n'hi ha algun de brillant, però la gran majoria també hem tingut les nostres dificultats com poden tenir els nostres alumnes. Trobo a faltar una mica d'humilitat per part dels professors, per atendre els alumnes.

El professorat que forma part del PDC fa temps que treballa com a docent? Per què?

Hi ha de tot, però la majoria ja té un rodatge.

Hi ha professorat que es presenta de manera voluntària a formar part del PDC del centre? En coneix la motivació?

S'intenta que sí i n'és la majoria, però no sempre és possible. Els que volen ser-hi ja estan habituats amb aquest alumnat i volen impartir-hi classes.

El professorat del PDC està implicat, és coneixedor de la realitat de l'alumnat i s'esforça per innovar?

La majoria sí, però, a vegades, quedo sorpresa amb comentaris que fan. Amb alguns professors sembla que no recordin quins alumnes tenen al davant perquè es queixen sistemàticament quan ja saben quin tipus d'alumnes són.

El centre preveu algun incentiu per què el professorat accepti formar part de l'equip docent del PDC? Quin? Si no n'hi ha cap, quin creu que hauria de ser?

No, cap. No ens ho hem plantejat mai.

Creu que rep el suport i reconeixent de l'equip directiu i professorat per la feina que està fent al PDC? Per què?

Jo penso que sí, perquè quan no estava a l'equip directiu jo em sentia molt recolzada i, ara que hi sóc, crec que això es manté. Ara bé, una altra cosa és el claustre. Per exemple, quan van a fer-hi alguna guàrdia fan el comentari de "carai, aquests teus nens..." i jo no hi estic d'acord, "són els nostres alumnes..."

Com creu que veu el professorat del centre als companys que participen al PDC? Per què?

Crec que passen massa desapercebuts i no es valora prou perquè l'aula oberta també és una ajuda per la resta de professorat perquè puguin fer millor la seva feina.

Creu que l'alumnat del PDC està satisfet amb el professorat que té? Per què?

En general sí, sempre hi ha un professor que els agrada més que un altre.

Amb quin criteri s'ha establert la periodicitat de reunió de l'equip docent del PDC? Per què?

Es fa una hora d'equip docent quinzenal els dimecres com els altres equips docents del centre.

Creu que és suficient la periodicitat de la reunió de l'equip docent de PDC? Per què?

El temps és adequat perquè si és setmanal, a vegades, es donen massa voltes als temes. Si hi ha la necessitat de parlar d'algun tema, llavors en parlem la setmana següent.

<p>Creu que hi ha la coordinació suficient entre orientador educatiu i tutor perquè el PDC funcioni? <i>Sí, i va molt bé.</i></p> <p>Com valora la coordinació de l'equip docent del PDC? Per què? <i>Bé, molt bé.</i></p>
<p>Quins són els criteris per assignar el tutor del grup de PDC? Quina? Com els valora? <i>S'intenta que sigui una persona de la casa. Però aquesta també és l'altra. Ja sé que tots els professors hem d'estar capacitats per fer de tot, però això no és veritat. Necessites una certa sensibilitat i voluntat. Però a la pràctica aquest criteri no serveix massa, perquè costa molt trobar professors amb el perfil. Fins aquest any hem tingut sort amb el professor de música que s'hi ha avingut, però aquest any marxa i vindrà un professor d'atenció a la diversitat que no és cap garantia que tingui rotatge amb aquesta tipologia d'alumnes.</i></p>
<p>Creu que és suficient la dedicació d'una hora de tutoria setmanal amb l'alumnat del PDC? Per què? <i>Sí, una hora, però de fet, com que els conflictes i temes van sorgint al dia a dia, potser a cada classe fan deu minuts de tutoria. Potser val més això que posar una hora més de tutoria a l'horari. Ha de ser una gestió integrada al que va passant.</i></p>
<p>La tutoria del PDC segueix les directrius del PAT del centre? Hi ha establert alguna coordinació? Com ho valora? <i>Sí, i les activitats són molt idèntiques a les dels altres grups. El que passa és que les dinàmiques potser són diferents i s'adapten a les necessitats, però això és en qualsevol altre grup.</i></p> <p>Si l'alumnat del PDC participa en la tutoria dels grups ordinaris, els tutors es coordinen? Com és? <i>No, fan la tutoria tot sols.</i></p>
<p>El tutor ha de seguir alguna directriu en les activitats de tutoria? Per què? <i>Sí, les mateixes que hi ha al PAT amb les adaptacions necessàries. És una manera de tractar allò que el centre ha establert pel nivell educatiu en què es troben els alumnes.</i></p>
<p>El tutor ha de seguir alguna directriu en la comunicació amb les famílies? Per què? <i>Segueix les mateixes pautes com qualsevol altre tutor del centre. Però la tutoria de l'aula oberta no és una tutoria convencional, calen més entrevistes, molt més seguiment telefònic. És un seguiment considerable.</i></p> <p>Es demana algun tipus de compromís/responsabilitat a les famílies i alumnes per entrar a formar part del PDC? Si és així, quin és? com ho valora? <i>Sí, el contracte didàctic. S'explica a la família que és un compromís molt específic, que és una responsabilitat de tots. Llavors, hi ha famílies que responen i altres que no. Malauradament, algunes famílies, quan els alumnes entren a l'aula oberta no hi ha unes estructures familiars i/o socials. Desgraciadament, no tenen algú al seu darrere que se'n preocupi, i no només ha de ser pare o mare. Llavors, el més trist és quan a sobre no accepten aquestes mesures de diversitat. Pel pobre alumne és com una sentència i té difícil solució. La majoria de famílies d'alumnes d'aula oberta només responen quan en tenen la necessitat, quan no la tenen i ha poc a fer.</i></p>
<p>Hi ha alguna metodologia establerta en el PDC, per exemple projectes interdisciplinaris, treball cooperatiu, incorporació de les TIC/TAC (llibres digitals, moodle, PDI, entorns virtuals,...)? Quin? Com la valora? <i>Malgrat es treballi per matèries, s'intenten treballar aspectes transversals entre matèries, com ara la redacció de blogs explicant els projectes pràctics que es fan, fent algun article de diari relacionat. Quan es treballa un tema es pacta una mica el que es pot fer i cada professor ho treballa des de la seva vessant. Intentem que tot tingui una mica de coherència.</i></p>
<p>Hi ha algun recurs a destacar en el PDC per exemple, llibres de text, digitals, espais virtuals,...? Quin? Com el valora? <i>Els alumnes treballen amb material que confecciona el professorat: fotocòpies, dossiers, material digital, material manipulatiu. També, els alumnes tenen llibreta, carpetes classificadores i es fa un treball important d'organització i ordre de material. Va molt bé que a final de trimestre presenten feina realitzada i això ajuda molt a fer endreça i neteja. Es va a l'aula d'ordinadors, treballen el tractament de textos i el moodle i el professorat pot utilitzar les pissarres digitals.</i></p> <p>Hi troba a faltar algun tipus de recurs? Quin? Per què? <i>La necessitat de recursos que tenim és a nivell de material fungible.</i></p>
<p>Com es consensuen els criteris generals i específics del PDC? Com ho valora? <i>Aquests criteris es consensuen a l'equip docent i es traspasa a caps de departament. També són passats a les famílies a principi de curs. És una avaluació continuada i se segueixen els criteris d'avaluació general com els altres alumnes. Ara bé, ens hem posat d'acord en què el 60 % de la nota correspon al treball diari i actitud, 30% de procediments i llavors el 10 % són les proves. La nota límit que tenen els alumnes en totes les matèries és d'un bé perquè els continguts estan adaptats i, per tant, l'avaluació també.</i></p> <p>Els criteris d'avaluació són iguals per a tots els alumnes del PDC? Com ho valora? <i>Sí, tot i que els alumnes amb més necessitats es té més en compte aspectes més propis.</i></p> <p>Creu que aquests criteris d'avaluació són adequats per tot l'alumnat? Per què? <i>Sí, i tant. Estan fets pensant en ells.</i></p> <p>L'avaluació de l'alumnat del PDC es fa en base als criteris generals i/o específics? Per què? <i>Sí, per suposat.</i></p> <p>En l'elaboració d'aquests criteris, hi intervén tot el claustre i/o equip docent del PDC? Com ho valora? <i>Els criteris els fan l'equip docent d'aula oberta i el claustre ho accepta. Això no vol dir que hi hagi algun comentari al respecte.</i></p>
<p>L'alumnat del PDC participa en algun aspecte de l'avaluació a l'hora d'establir criteris d'avaluació? Com ho valora?</p>

No, als alumnes se'ls explica detalladament aquests criteris i ho accepten. Ara bé, sí que intentem que s'autoavaluin cada hora perquè és un treball que va molt bé perquè prenguin consciència de la feina i actitud que han tingut durant l'hora. A vegades, es posen notes una mica fora de lloc, però a mesura que es va treballant arriben a ser força raonables.

Creu que el PDC aconsegueix la finalitat per la qual es va proposar? Per què? Com ho valora?

Sí, jo estic contenta perquè és un tipus d'alumnat que se'n surt. Per tant, si se'n surt i és el que volem, això és ser pràctic. Si algú troba alguna altra fórmula, en podem parlar, però ara per ara és el que ens funciona. És un tipus d'organització molt condicionada per tot el que hi ha en un centre i no sempre es pot fer el que tu vols.

Què és el que destaca de positiu d'aquest PDC?

Es crea un clima de grup molt xulo entre els alumnes. A més, són alumnes molt rebotats del sistema i arriba un moment que tenen la sensació que hi són, tenen il·lusions per continuar aprenent i fent coses. Penso que això ja ho és tot, és el que venen a fer aquí, a formar-se com a persones.

Creu que el PDC funciona? Per què?

Sí, perquè els resultats són espectaculars, bàsicament en els canvis que veus en els alumnes. Fan molta pinya, tenen ganes de fer coses, tenen clar què volen fer, tenen clar que han d'aprendre algunes coses que potser no els agrada, però que són necessàries i que, malgrat treballem per projectes, hi ha coses no es deixen de banda, som estrictes.

Creu que hi ha algun aspecte millorable en el PDC? Quin? Per què?

Molts, sinó malament. Cal plantejar-nos els continguts, com els desenvolupem, els alumnes estan aprenent tot el que poden, metodològicament ho estem fent bé, els professors estem prou sensibilitzats, els alumnes tenen prou clar el que van aprenent,... ens ho podríem plantejar tot, cada dia anar millorant. Hi ha coses que avui et funcionen i demà no,... Per tant, cal posar-te les piles per donar resposta a tot això.

6.8.2. TRANSCRIPCIÓ ENTREVISTA T8

DATA: Dimarts, 17 juny 2014

Coneix per què el centre es va plantejar organitzar el PDC?

L'aula oberta es va muntar per donar sortida a alumnes amb moltes dificultats, no només d'aprenentatge, sinó també de caire social (tema barri, tema familiar,...). No era una aula oberta plantejada per gent conflictiva, sinó per gent amb dificultats d'aprenentatge i socials per donar-los un cop de mà.

En el nostre centre, quan els alumnes entren a primer es formen els grups en funció dels informes que es donen a primària. Si per el cas hi ha quatre grups, es formen dos grups amb un nivell alt i dos amb un nivell amb una mica més baix. Quan acaba primer, tot això es torna a reestructurar perquè moltes vegades la realitat en què ens trobem sovint no coincideix amb el que ens han passat. A segon es torna a fer una segona reestructuració dels grups i es torna a crear dos-tres grups que puguin tirar una mica més i, normalment, queda un grup amb matèries totalment adaptades. No és fins a tercer on es configura l'aula oberta amb aquests alumnes més socials i els que no acaben de tirar. De totes maneres fer el grup d'aula oberta també depèn del nombre d'hores que el centre pugui destinar a hores d'atenció a la diversitat. Cal dir també que en algun any també hem muntat una aula oberta a segon, però que normalment tenim l'aula oberta a tercer i a quart tenim el conveni singular. Els alumnes de l'aula oberta fan unes quatre hores de treball pràctic (hort i bar) i fins a vint-i-sis estan a l'aula.

Creu que era necessari plantejar aquest tipus de programa?

Sí, sí. El programa és una eina que ens permet atendre a les necessitats que tenim al centre.

A mig termini, si un alumne forma part del PDC és perquè pugui millorar els seus resultats acadèmics, millori la seva confiança personal i se senti més integrat al centre. Creu que és una mesura adequada per aconseguir-ho? Per què?

En certa mesura sí, però en el nostre centre és un percentatge baix els alumnes que es queden a mig camí.

La finalitat última del PDC és que els alumnes puguin assolir un graduat en educació secundària, creu que és una mesura adequada per aconseguir-ho? Per què?

Sí, tenim un percentatge molt elevat (80-85%) d'alumnes que arriben a treure's un graduat escolar i després va a un cicle formatiu de grau mitjà. Llavors, al cicle se'n poden sortir més o menys.

Creu que hi hauria altres mesures per aconseguir-ho? Quines?

De moment és una mesura que funciona i, per tant, no ens n'hem plantejat cap més.

Creu que la distribució de les matèries en àmbits que proposa el Departament d'Ensenyament és adequada? Per què?

Està bé de fer-ho, però no sempre és possible.

El PDC del centre segueix aquesta distribució? Per què?

Ho tenim distribuït per matèries, però això no vol dir que segons quins moments ajuntem algunes matèries i treballem un projecte. Per exemple, fem un projecte de Rap. Aquí vol dir que aquí hi ha castellà, música, català, informàtica. Sí que la resta de matèries van una mica més a la seva. Per tant, segons els moments s'intenta fer aquesta interdisciplinarietat, depèn del professorat que hi ha d'intervenir.

Si els alumnes del PDC cursen alguna matèria amb alumnes que no formen part del grup del PDC, per exemple alguna optativa o tutoria, per què es així? Com ho valora?

No comparteixen cap matèria amb la resta dels grups ordinaris. Com a molt, el tema xerrades, activitats i sortides de centre.

Quan temps pot estar l'alumnat al PDC? Per què?

<p><i>Hi poden estar un o dos anys, això va en funció del curs que estiguin escolaritzats i cadascun segueix el seu itinerari personal.</i></p>
<p>El nombre d'hores assignades a les matèries/àmbits del PDC es correspon amb el que estableix el Departament d'Ensenyament? Se'n fa una distribució diferent? Per què? <i>És la mateixa de tercer. Ja que a l'aula oberta hi entra tan professorat que és més fàcil organitzar-ho per les mateixes matèries.</i></p>
<p>Com valora que els alumnes es puguin incorporar al PDC principalment a 4t d'ESO o a partir de 3r d'ESO a proposta de l'equip docent, o que havent cursat 2n d'ESO passi a 3r d'ESO malgrat no estar en condicions de passar i haver repetit algun curs? <i>Al nostre centre tenim aula oberta que, al llarg dels anys, l'hem anat situant a segon-tercer i quart, (conveni singular a quart). Algun any, a quart hem tingut aula oberta i conveni singular. Per tant, normalment seguim el que diu la normativa de situar l'aula oberta a tercer-quart, però si el centre té la necessitat de fer-ho a segon d'ESO, inspecció també ens ho ha permès.</i></p>
<p>Com valora el perfil de l'alumnat que forma part del PDC? <i>El perfil d'aquests alumnes és idoni per aquest tipus de recurs.</i></p>
<p>Coneix els criteris d'admissió dels alumnes al PDC? Com els valora? Són suficients? Són estrictes? <i>A trets generals són alumnes amb dificultats d'aprenentatge i integració social. Per això es va crear aquest grup i es respecta. Sovint s'ha de lluitar una mica perquè no hi entrin alumnes actitudinals, però el perfil definit es respecta.</i></p>
<p>Coneix el procediment d'incorporació d'alumnes al PDC? Com el valora? <i>Sí, té el seu origen a l'equip docent de segon d'ESO, el tutor ho trasllada a la CAD amb l'EAP es valora. A continuació, es parla amb la família per si acaba d'acceptar que el seu fill entri a formar part del grup, signant un compromís. Em sembla un procediment raonat i correcte.</i></p>
<p>Creu que es fa una bona selecció de l'alumnat del PDC? Per què? <i>Sí, perquè els alumnes que hi ha a l'aula oberta realment compleixen aquests paràmetres.</i></p>
<p>Quin és el nombre d'alumnes més adequat per al PDC? Per què? <i>Està clar que ha de ser un grup reduït. Entre 10-12 alumnes com a màxim.</i></p> <p>Quants n'hi ha al seu PDC? Com ho valora? <i>Aquest any n'hi ha 11. És un bon nombre per treballar.</i></p>
<p>L'alumnat del PDC participa en algun aspecte del PDC (per exemple, en la tria d'activitats, de continguts, etc.) Com ho valora? <i>No, és impossible organitzativament, com a molt en pactar algun dia la prioritització d'algunes activitats.</i></p>
<p>Coneix els criteris que se segueixen per assignar el professorat al PDC? Com els valora? <i>Normalment són els qui tenim plaça de diversitat, però per acabar de completar l'horari hi entra més gent que no ho és. No és una situació ideal, però organitzativament és el que hi ha.</i></p>
<p>Quin perfil creu que ha de tenir un professor que formi part del PDC a nivell de formació, actitud i experiència? <i>D'entrada ha de ser un professor que vulgui entrar a l'aula oberta a fer classe, que es presenti voluntari. Els professors també necessitem una mica d'habilitats per estar a dins de l'aula oberta. Per tant, una cosa que et ve imposada per un horari, segons a qui li pugui tocar, pot sortir bé o no. Així, el professor ha de tenir moltes habilitats socials. Ha de saber adreçar-se als alumnes amb una certa mà esquerra, amb coneixements de psicòleg. Hi ha moments que ha de fer de pare, mare, germà,... El que calgui per ajudar-los a tirar endavant. Aquests professors ha de saber fer una mica de tot.</i></p> <p>Creu que el professorat, en general, està format per poder impartir docència en un PDC? Per què? <i>No massa, és a dir, el fet de que hi hagi professorat que no tria ser-hi, no pressuposa que estigui preparat i format. Això, sovint és una font de conflictes. Al centre, ens trobem amb una mica de tot. Hi ha professors que s'adonen que el grup d'aula oberta és molt tranquil que qualsevol altre tipus de grup i això facilita un millor funcionament, però el qui entra rebotit no hi ha massa res a fer, sovint per una manca de preparació i tracte cap aquest alumnat. Hi ha professors que quan veuen alguna guàrdia a l'aula oberta s'horroritzen. També hi ha professors definitius al centre que no hi trauran mai el nas en aquest agrupament, no en volen saber absolutament res.</i></p>
<p>El centre preveu algun incentiu per què el professorat accepti formar part de l'equip docent del PDC? Quin? Si no n'hi ha cap, quin creu que hauria de ser? <i>Aquí no hi ha res. No hi ha cap benefici ni prioritat, els professors es tracten com un professor més del centre.</i></p> <p>Creu que rep el suport i reconeixent de l'equip directiu i professorat per la feina que està fent al PDC? Per què? <i>Jo em considero molt ben valorat, tant a nivell d'equip directiu com de claustre. Em sento molt bé.</i></p> <p>Com creu que veu el professorat del centre als companys que participen al PDC? Per què? <i>Bé, molt bé. Estem fent una feina molt important per tothom.</i></p>
<p>Creu que l'alumnat del PDC està satisfet amb el professorat que té? Per què? <i>En general sí, sempre hi ha la relació amb algun professor que podria ser millor, però vaja, és una petita minoria.</i></p>
<p>Amb quin criteri s'ha establert la periodicitat de reunió de l'equip docent del PDC? Per què? <i>Ens reunim cada quinze dies, com els altres equips docents del centre.</i></p> <p>Creu que és suficient la periodicitat de la reunió de l'equip docent de PDC? Per què? <i>Sí, és oportuna, està bé.</i></p>
<p>Creu que hi ha la coordinació suficient entre orientador educatiu i tutor perquè el PDC funcioni? <i>No ens coordinem amb l'orientadora, però som molt afins i ho porto una mica en funció de les necessitats dels alumnes. De totes maneres sí que em coordino força via e-mail amb l'educador social del casal de barri, anomenat</i></p>

<p><i>"casa meu". Aquesta coordinació funciona a nivell d'alumne-família i institut i n'estic molt content.</i></p> <p>Com valora la coordinació de l'equip docent del PDC? Per què? <i>Bé, es tracten tots els temes relacionats amb els alumnes.</i></p>
<p>Coneix els criteris que s'utilitzen per assignar el tutor al grup de PDC? Quina? Com els valora? <i>Vaig començar com a professor de música del centre i ara el centre em reclama com a professor d'atenció a la diversitat i m'assigna la tutoria. Per tant, el criteri deu ser que coneixen la trajectòria de la persona i hi confien. Per tant, és més una qüestió de trajectòria professional que de perfil professional.</i></p>
<p>Creu que és suficient la dedicació d'una hora de tutoria setmanal amb l'alumnat del PDC? Per què? <i>Sí, perquè també es treballen aspectes de tutoria en altres moments-matèries que no són tutoria.</i></p>
<p>La tutoria del PDC segueix les directrius del PAT del centre? Hi ha establert alguna coordinació? Com ho valora? <i>Sí, cada setmana hi ha una activitat assignada i jo l'adapto en funció del meu grup. No fem cap coordinació, però sí que ho segueixo dins les possibilitats del grup. També et pots trobar que alguna activitat planificada per la setmana l'hagis de fer en un altre moment perquè les circumstàncies del dia a dia passen per davant.</i></p> <p>Si l'alumnat del PDC participa en la tutoria dels grups ordinaris, els tutors es coordinen? Com és? <i>No, els alumnes no fan tutoria amb els altres grups ordinaris.</i></p>
<p>Quin tipus d'activitats es treballen a tutoria? Per què? <i>Aquestes venen establertes al moodle per tots els tercers per tant, són pròpies del nivell: interessos de l'edat, motivacions, xerrades informatives, orientació personal,...</i></p>
<p>Com s'estableix la comunicació amb la família? Com ho valora? <i>Com qualsevol altre tutoria que es faci al centre. Primer necessito conèixer el grup i deixo passar un temps. A continuació, després de tres - quatre setmanes, començo per les persones que tenen més dificultats d'aprenentatge-social. D'entrevistes presencials en fem un parell l'any, però per via telefònica faig les que facin falta.</i></p> <p>Es demana algun tipus de compromís/responsabilitat a les famílies i alumnes per entrar a formar part del PDC? Si és així, quin és? com ho valora? <i>Sí, signen el contracte pedagògic demanant-los un compromís per ajudar als seus fills.</i></p>
<p>Hi ha alguna metodologia establerta en el PDC per exemple projectes interdisciplinaris, treball cooperatiu, incorporació de les TIC/TAC (llibres digitals, moodle, PDI, entorns virtuals, ...)? Quin? Com la valora? <i>Cada professor ho porta una mica com li agrada i com vol. Alguns es posen d'acord per treballar algun projecte, però el més habitual és el que treballin de manera individual i en grup en funció de la feina a fer.</i></p>
<p>Hi ha algun recurs a destacar en el PDC per exemple, llibres de text, digitals, espais virtuals,...? Quin? Com el valora? <i>Cada professor els demana el seu material. Els alumnes disposen d'una aula d'ordinadors. No tenen llibres, tenen llibretes, fotocòpies i dossiers. Els alumnes paguen una quota de material cada tres mesos per fer front a aquesta despesa. Tenen un armari on es guarda tot el material que necessiten: llapis, bolígrafs, gomes, folis, pintures,...</i></p> <p>Hi troba a faltar algun tipus de recurs? Quin? Per què? <i>No, amb el que tenim fem, ja és suficient.</i></p>
<p>Com es consensuen els criteris generals i específics del PDC? Com ho valora? <i>Cada professor té els seus criteris d'avaluació i fa el que creu que ha de fer. El que passa és que a les sessions d'avaluació intentem mirar una mica a la persona que tenim al davant i fem el que creiem que és millor per aquesta. Evidentment, el tutor és el qui té més pes en aquest moment. També és veritat que la nota màxima que poden treure els alumnes d'adaptació és de 6 perquè hi ha una adaptació d'objectius i continguts. I cada professor, a principi de curs, passa als alumnes els criteris que tindrà en compte en la seva matèria. Aquest document va a casa i s'ha de retornar signat pels pares.</i></p> <p>Els criteris d'avaluació són iguals per a tots els alumnes del PDC? Com ho valora? <i>D'entrada sí, i llavors es personalitza cas a cas. Cada alumne és un món i cal tenir-ho molt clar.</i></p> <p>Creu que aquests criteris d'avaluació són adequats per tot l'alumnat? Per què? <i>Sí, perquè d'aquí hi ha alumnes que aproven les matèries i s'arriben a treure un graduat. Per tant, alguna cosa es deu fer bé.</i></p> <p>L'avaluació de l'alumnat del PDC es fa en base als criteris generals i/o específics? Per què? <i>Sí, els generals d'un sis com a màxim i llavors hi entra la casuística de cada matèria que exposa cada professor.</i></p> <p>En l'elaboració d'aquests criteris, hi intervé tot el claustre i/o equip docent del PDC? Com ho valora? <i>En general es respecta el que estableix l'equip docent de l'aula oberta. En alguna ocasió ha sortit alguna veu discordant i s'intenta explicar el perquè del tipus d'avaluació lligat al tipus d'adaptació que es fa.</i></p>
<p>L'alumnat del PDC participa en algun aspecte de l'avaluació a l'hora d'establir criteris d'avaluació? Com ho valora? <i>No, als alumnes els hi ve tot donat. Alguna vegada es fa reflexions sobre la feina que fan a classe perquè prenguin consciència i responsabilitat de la seva actuació a classe, però no va més enllà.</i></p>
<p>Creu que el PDC aconsegueix la finalitat per la qual es va proposar? Per què? Com ho valora? <i>Sí, perquè hi ha uns resultats molt positius, tot i que també crec que també podrien ser molt millors. Fins i tot, hi ha alumnes que tenen millors notes en les avaluacions diagnòstiques de tercer que els que estan a l'aula ordinària. Per tant, vol dir que alguna cosa s'està fent bé.</i></p> <p>Què és el que destaca de positiu d'aquest PDC? <i>Jo penso que la clau està en el professorat que hi ha dins. És més, penso que és en totes les aules obertes en general. Penso que el professorat és fonamental, entendre què anem a fer amb aquests alumnes.</i></p> <p>Creu que el PDC funciona? Per què?</p>

Sí, i tant, funciona. Hi ha molts canvis en els alumnes i si l'aula oberta no existís aquests alumnes ja estarien apartats del centre i, fins i tot, de la societat.

Creu que hi ha algun aspecte millorable en el PDC? Quin? Per què?

De coses a millorar n'hi ha moltes, però potser destaco l'assignació del professorat a l'aula oberta. Moltes vegades hem demanat ser 3-4 professors per fer totes les matèries de l'aula oberta. Però molts cops venen aquestes cues d'horari que fa que tinguis un professor de mates, un de català, un de castellà, un de música, un de ciències,... Per tant, ara per ara estem parlant de 10 professors.

6.8.3. TRANSCRIPCIÓ ENTREVISTA A1(8)

DATA: Dimarts, 17 juny 2014

Per aquest curs, si un alumne com tu forma està al PDC és perquè pugui millorar els seus resultats acadèmics, millori la seva confiança personal i se senti més integrat al centre. Creus que ho aconseguiràs en tots els aspectes? En quins sí i quins no? Per què?

Si porque trabajo mucho y como apruebo más, me siento satisfecho.

Creus que estar al PDC t'ajudarà a obtenir el graduat? En quin sentit? Per què?

Sí, porque he visto que si no estaba aquí sería muy difícil sacármelo.

Fas alguna matèria amb companys que no formen el grup de PDC? T'agrada? Per què?

No, siempre estamos juntos, pero a veces algunas charlas sobre cosas que son interesantes lo hacemos juntos.

Quan temps creus que pots estar en aquest grup? Per què?

Si todo va bien, hasta cuarto. Unos tres años.

En quin curs/edat vas entrar a formar part del PDC? Saps per què va ser en aquell moment?

Empecé el año pasado, en segundo y ahora estoy en tercero de ESO. Fue entonces porque en primero me portaba mal y no hacía nada. Al principio no quería porque la gente decía que eso era para tontos y yo no quería ser el hazme reír de la gente. Después me lo explicaron todo y me interesó.

Creus que és important que hi hagi menys alumnes al PDC que al grup ordinari? Alguna avantatge i/o inconvenient? Per què?

Yo creo que sí porque con más alumnos siempre hay uno que la lía y si la lía uno, la liamos todos. También va bien que seamos pocos porque el profesor está más tiempo contigo.

Alguna vegada has participat amb el professorat a l'hora de triar continguts i/o activitats a fer a l'aula? Com ho valores?

A veces nos dejan escoger el tema que trabajamos en el trimestre. Por ejemplo, el año pasado estuvimos hablando todo un trimestre sobre las pirámides i construimos una.

Trobes que hi ha diferències entre el professorat del PDC i el de fora? Quines diferències hi veus? Quin t'agrada més i per què?

No, porque ya teníamos a nuestro tutor y este es diferente a los otros porque tiene más mente para hablar con nosotros. Él intenta hacer que seamos mejores personas, no solo en el instituto sino también fuera. En cambio, los otros vienen y les da igual todo. Estoy muy contento de cuatro de los siete profesores que tengo. Esos que no, a la mínima que haces algo ya te ponen una incidencia. Incluso con nosotros lo tienen más en cuenta.

Creus que els professors es dediquen a treballar amb tu els coneixements teòrics i pràctics per igual? Explica-ho.

Hacemos las dos cosas. Vamos al huerto, pero en clase también hacemos cosas prácticas y teóricas.

Estàs content d'estar al PDC? Per què?

Sí, mucho porque estoy aprendiendo mucho, aunque la gente diga que no hacemos nada. Yo lo que quiero es llegar a lo que quieren mis padres, llegar a la universidad para ser mecánico de aviones.

Creus que has perdut alguna cosa pel fet d'estar al PDC?

Creo que sí porque si pasara a cuarto y iría a proyecto singular, tendré que hacer dos años cuarto porque no sabré absolutamente nada de lo que han dado en el grupo normal, hacer cosas mucho más avanzadas, por eso tendré que repetir.

Et relaciones igual amb els companys del PDC com amb els companys de l'aula ordinària? Per què?

Sí, igual. No he perdido ningún amigo, en absoluto.

Creus que es dedica prou temps a la tutoria durant la setmana?

Creo que se tendría que dedicar más tiempo, de hablar de nuestras cosas, cada uno que hable.

Com valores la tutoria del PDC?

Sí, me gusta mucho lo que hace nuestro tutor.

Com valores les activitats de tutoria al PDC?

Muy bien, porque hacemos cosas interesantes. De que no faltemos en clase, que nos esforcemos.

Si fas tutoria amb el grup ordinari, com valores les activitats que feu?

No hacemos tutoría con los otros.

El centre et demana alguna responsabilitat/compromís per entrar a formar part del PDC? Quins? Com ho valores?

Sí, es lo normal. A veces no lo cumplimos y nos portamos mal. Después tenemos problemas porque nos castigan. A mí me parece bien porque se tiene que respetar la ley, en mi país también pasa lo mismo. Yo lo acepto porque no somos unos animales. Nos tenemos que portar bien.

<p>Creus que el teu tutor es reuneix amb freqüència amb la teva família? Per què? <i>Sí, sí, muy a menudo.</i></p> <p>Creus que quan el tutor es reuneix amb la teva família ho fan per parlar de temes importants/interessants? Per què? <i>Sí, porque él no es como los otros profesores que solo dice lo malo. Él lo explica todo y las cosas buenas insiste mucho en ellas. Eso me ayuda a portarme mejor porque veo el interés del profe.</i></p> <p>Creus que el teu tutor té una bona comunicació amb la teva família? Per què? <i>Sí, mucho.</i></p>
<p>De quina manera treballes al PDC, per exemple, fas projectes, treballes en grup/ individualment,...? <i>Hacemos un poco de cada, individual y en grupo.</i></p> <p>Creus que aquestes estratègies t'ajuden a aprendre millor? Per què? <i>Sí, porque muchas veces los profes no estaban por ti, sino para los otros.</i></p> <p>En el PDC es treballa de manera diferent a quan estaves en el grup ordinari? Per què? <i>Es bastante igual, pero ahora se puede aprender más.</i></p>
<p>Amb quins recursos treballes al PDC, per exemple, llibres de text, digitals, moodle, PDI, entorns virtuals,...? <i>Trabajamos con fotocopias y dosieres. No compramos libros. Muchas veces hacemos servir ordenadores del instituto.</i></p> <p>Creus que aquests recursos t'ajuden a aprendre millor? Per què? <i>Sí está bien.</i></p> <p>Hi trobes a faltar algun tipus de recurs? Quin? Per què? <i>No, con lo que tenemos ya es suficiente.</i></p>
<p>El PDC té criteris d'avaluació per a la teva evolució dels aprenentatges, els coneixes? Com els valors? Si hi ha alguna limitació en les notes, com ho valors? <i>Está bien porque los profesores no van a querer el mal para nosotros y lo que nos piden es normal. Yo lo entiendo. El máximo en el "aula oberta" es un 6 y lo entiendo. El primer trimestre me he enfadado conmigo mismo porque no he sacado todo 6 y lo podría haber sacado. Yo quiero sacar la máxima nota y por eso casi prefiero suspender.</i></p> <p>Coneixes el que has de fer per aprovar les matèries del PDC? Què te'n sembla? Si hi ha alguna limitació en les notes, com ho valors? <i>Sí, me parece normal y justo.</i></p> <p>Coneixes el que has de fer per matèries pendents de cursos anteriors? Què te'n sembla? <i>Sí, ya lo he aprobado todo.</i></p> <p>Creus que la teva actitud de treball, hàbits de treball i comportament és adequada al PDC? <i>Mi actitud podría ser un poco mejor.</i></p> <p>Com afecta la teva actitud i comportament a l'avaluació de les matèries? <i>Un poco porque me podría haber portado mejor y haber trabajado un poco más.</i></p> <p>Creus que els professors del PDC tenen en compte les teves dificultats quan avaluen? <i>Sí, mucho.</i></p> <p>Creus que els professors del PDC tenen en compte les teves dificultats quan avaluen? <i>Sí, mucho.</i></p> <p>Estàs content amb els resultats que has obtingut fins ara al PDC? Per què? Si et sembla que cal, contreta també en quines matèries/àmbits sí i en quins no. <i>No mucho, podrían ser mejores.</i></p> <p>T'importa treure bones notes? Per què? <i>Si me importa mucho.</i></p> <p>Creus que als teus pares els interessa els teus resultats acadèmics? Per què? Què et diuen? <i>Sí, mi madre me aconseja. Me dice que mire el ejemplo de mi padre. Que intente sacar lo mejor de mí. Que si no llego a la universidad que es lo que ellos quieren, pues que intente sacar las mejores notas en todo. Que intente buscar un trabajo digno, que pueda mantener a mi familia.</i></p>
<p>En algun moment se t'ha preguntat com hauria de ser l'avaluació que fa els professors als alumnes del grup? Què te'n sembla? <i>No, nunca.</i></p>
<p>Creus que al PDC estàs aconseguint el que et van proposar quan hi vas entrar? Per què? Com ho valors? <i>Más o menos sí. Estoy más en el sí que en el no. En el primer trimestre suspendí una, en el segundo suspendí 7 porque me fui a mi país y no trabajé mucho porque estaba en la playa, disfrutando, no me dio tiempo para todo. En este tercer trimestre solo suspenderé una. Creo que voy a pasar de curso porque lo recuperaré.</i></p> <p>Què és el que més t'agrada del PDC? Per què? <i>Pues que no somos como otros grupos. Los otros grupos los fuerzan demasiado. Nosotros lo hacemos más simple, más tranquilo. No nos dan cosas tan difíciles para hacer. Me gusta mucho el "aula oberta".</i></p> <p>Què és el que menys t'agrada del PDC? Per què? <i>No nada, puede que algún profesor.</i></p> <p>Hi ha algun aspecte del PDC que canviaries, trauries, afegiries? Quin? Per què? <i>Yo pondría que los profesores fuesen más como nuestro tutor.</i></p>

6.8.4. TRANSCRIPCIÓ ENTREVISTA A2(8)

DATA: Dimarts, 17 juny 2014

<p>Per aquest curs, si un alumne com tu forma està al PDC és perquè pugui millorar els seus resultats acadèmics, millori la seva confiança personal i se senti més integrat al centre. Creus que ho aconseguiràs en tots els aspectes? En quins sí i quins no? Per què?</p> <p><i>Jo crec que sí perquè amb una mica més d'esforç tot et va millor.</i></p> <p>Creus que estar al PDC t'ajudarà a obtenir el graduat? En quin sentit? Per què?</p> <p><i>Jo crec que sí, perquè és més fàcil.</i></p>
<p>Fas alguna matèria amb companys que no formen el grup de PDC? T'agrada? Per què?</p> <p><i>No, cap.</i></p>
<p>Quan temps creus que pots estar en aquest grup? Per què?</p> <p><i>Fins a quart, per acabar.</i></p>
<p>En quin curs/edat vas entrar a formar part del PDC? Saps per què va ser en aquell moment?</p> <p><i>Vaig entrar-hi a segon d'ESO, hi porto dos anys. Doncs, perquè em costava molt aprovar.</i></p>
<p>Creus que és important que hi hagi menys alumnes al PDC que al grup ordinari? Alguna avantatge i/o inconvenient? Per què?</p> <p><i>Sí, perquè si som pocs no hi ha més problemes ni "lios". I també perquè quan crides al professor et fa més cas, té més temps per tu.</i></p>
<p>Alguna vegada has participat amb el professorat a l'hora de triar continguts i/o activitats a fer a l'aula? Com ho valores?</p> <p><i>Si fem un projecte, triem nosaltres. Però quan no el fem, el professor ens diu el que hem de fer.</i></p>
<p>Trobes que hi ha diferències entre el professorat del PDC i el de fora? Quines diferències hi veus? Quin t'agrada més i per què?</p> <p><i>Hi ha una mica de diferència perquè els professors tenen una mirada diferent que en les altres classes. Aquí els professors intenten ajudar al màxim i ensenyen molt. Això em sembla perfecte.</i></p> <p>Creus que els professors es dediquen a treballar amb tu els coneixements teòrics i pràctics per igual? Explica-ho.</p> <p><i>Fem projecte i escriure. L'any passat era més projecte, aquest any hi ha més escriure. Està bé perquè fem una mica d'això i d'allò, anem barrejant.</i></p> <p>Estàs content d'estar al PDC? Per què?</p> <p><i>Jo sí.</i></p> <p>Creus que has perdut alguna cosa pel fet d'estar al PDC?</p> <p><i>No, perquè quan fem sortides els fem junts i ens veiem.</i></p> <p>Et relaciones igual amb els companys del PDC com amb els companys de l'aula ordinària? Per què?</p> <p><i>Segueixen igual, però ara en tinc molts a la meva classe.</i></p>
<p>Creus que es dedica prou temps a la tutoria durant la setmana?</p> <p><i>Està bé.</i></p>
<p>Com valores la tutoria del PDC?</p> <p><i>Molt bé, perquè el nostre tutor sempre està obert als nostres comentaris.</i></p> <p>Com valores les activitats de tutoria al PDC?</p> <p><i>Estan bé perquè ens ensenyen vídeos que t'ajuden a entendre moltes coses. Quan pensem sobre els dibuixos que veus que hi ha coses que t'ajudaran quan siguis més gran.</i></p> <p>Si fas tutoria amb el grup ordinari, com valores les activitats que feu?</p> <p><i>No fem tutoria amb els altres.</i></p> <p>El centre et demana alguna responsabilitat/compromís per entrar a formar part del PDC? Quins? Com ho valores?</p> <p><i>Sí, comportar-te bé i no fer xivarri. Em sembla bé perquè una mica de normes està bé. Sinó passen molts problemes.</i></p>
<p>Creus que el teu tutor es reuneix amb freqüència amb la teva família? Per què?</p> <p><i>Sí, bastant.</i></p> <p>Creus que quan el tutor es reuneix amb la teva família ho fan per parlar de temes importants/interessants? Per què?</p> <p><i>Quan el tutor parla amb la meva família jo també estic amb ells. Està bé perquè et donen una idea de com serà l'any que ve.</i></p> <p>Creus que el teu tutor té una bona comunicació amb la teva família? Per què?</p> <p><i>Sí, sí.</i></p>
<p>De quina manera treballes al PDC, per exemple, fas projectes, treballes en grup/ individualment,...?</p> <p><i>La majoria és en grup, però hi ha de tot.</i></p> <p>Creus que aquestes estratègies t'ajuden a aprendre millor? Per què?</p> <p><i>Sí, és més fàcil.</i></p> <p>En el PDC es treballa de manera diferent a quan estaves en el grup ordinari? Per què?</p> <p><i>Sí, perquè abans et donaven un dossier que tu no entenes i no tenien molt de temps per ajudar-te. En canvi, aquí et donen més idees i t'ajuden més.</i></p>
<p>Amb quins recursos treballes al PDC, per exemple, llibres de text, digitals, moodle, PDI, entorns virtuals,...?</p> <p><i>No tenim llibres. Tenim fotocòpies i dossiers. També fem coses amb els ordinadors que tenim a classe, entrem al moodle.</i></p> <p>Creus que aquests recursos t'ajuden a aprendre millor? Per què?</p>

Sí, és molt millor així perquè és més fàcil.

Hi trobes a faltar algun tipus de recurs? Quin? Per què?

No, ja està bé.

El PDC té criteris d'avaluació per a la teva evolució dels aprenentatges, els coneixes? Com els valores? Si hi ha alguna limitació en les notes, com ho valores?

Sí, els professors ens ho expliquen molt bé. Com a màxim podem treure un 6 perquè és un grup adaptat.

Coneixes el que has de fer per aprovar les matèries del PDC? Què te'n sembla? Si hi ha alguna limitació en les notes, com ho valores?

Sí, està bé perquè ho puc fer. El que demanen els professors és just.

Coneixes el que has de fer per aprovar les matèries del PDC? Què te'n sembla? Si hi ha alguna limitació en les notes, com ho valores?

Sí, està bé perquè ho puc fer. El que demanen els professors és just.

Creus que la teva actitud de treball, hàbits de treball i comportament és adequada al PDC?

Per mi, crec que sí. A vegades, podria treballar una mica més.

Com afecta la teva actitud i comportament a l'avaluació de les matèries?

Bé, em porto bé.

Creus que els professors del PDC tenen en compte les teves dificultats quan avaluen?

Sí, m'ajuden.

Estàs content amb els resultats que has obtingut fins ara al PDC? Per què? Si et sembla que cal, contreta també en quines matèries/àmbits sí i en quins no.

Sí, perquè quan estava a primer me'n van quedar moltes, però quan vaig entrar a segon d'ESO va ser una passada. De set matèries suspeses vaig passar a una.

T'importa treure bones notes? Per què?

Sí, és important pel meu futur.

Creus que als teus pares els interessa els teus resultats acadèmics? Per què? Què et diuen?

Sí. Em diuen que m'esforci més cada dia i que m'esforci al màxim per treure'm la ESO.

En algun moment se t'ha preguntat com hauria de ser l'avaluació que fa els professors als alumnes del grup? Què te'n sembla?

No, no m'ho han preguntat mai.

Creus que al PDC estàs aconseguint el que et van proposar quan hi vas entrar? Per què? Com ho valores?

Jo crec que sí perquè de moment em queda anglès i socials. Jo crec que socials puc aprovar i passar a conveni singular. Anglès, si no faig classes extres no aprovaré.

Què és el que més t'agrada del PDC? Per què?

Els treballs que fem. A biologia, enlloc de fer un examen varem construir un joc semblant a la oca i amb això ja he aprovat. I també m'agrada perquè juguem amb aquest joc.

Què és el que menys t'agrada del PDC? Per què?

Que a vegades hi ha professors s'enfaden per res. Però tampoc és molt la culpa seva perquè els alumnes tampoc es porten molt bé. Si ens portéssim bé els professors estarien orgullosos de nosaltres.

Hi ha algun aspecte del PDC que canviaries, trauries, afegiries? Quin? Per què?

Per mi ja em sembla bé el que han fet. Dos hores d'hort i dos hores de taller de tecnologia està bé.

6.9. C9

6.9.1. TRANSCRIPCIÓ ENTREVISTA TC9

DATA: Dilluns, 20 octubre 2014

Coneix per què el centre es va plantejar organitzar el PDC?

El projecte té el seu inici ara fa quatre anys amb el nom de "Grup Empresa" perquè el nom d'aula oberta, per a nosaltres, té una connotació negativa. Els alumnes d'aquest centre venen alumnes de la perifèria de G, on el tema econòmic està prou bé, la mitjana de potència econòmica és alta. Això va associat a la idea de conflictivitat baixa, però que és completament falsa. En aquest centre hi ha tan baixa conflictivitat i baix absentisme que a la mínima que hi ha un alumne que destaquí una mica ja se'l considera com un gamberro. En aquest centre, l'equip directiu és molt sensible a tots aquests temes, això vol dir que a l'inici del centre no hi havia cap necessitat amb aquesta problemàtica, però en els anys ha anat sorgint. Es detecten alumnes que els costa seguir el marc horari tenint repercussió en el desenvolupament de les classes. Per tant, el programa grup empresa comença en què cada dia la primera franja de tres hores les facin amb el grup ordinari i després del pati, les tres hores següents se'ls agrupa per treballar un currículum adaptat, amb les mateixes matèries. Això vol dir que toca fer un PI i també tenir algú que, moral i físicament, es vegi amb cor de tirar endavant aquests alumnes, que en aquest cas sóc jo. El projecte som tres professors: jo m'encarrego del tema manteniment, un altre del tema jardineria, un altre de formació i orientació laboral (llegir un contracte, una nòmina, què era un sindicat...). El plantejament és que al primer trimestre s'aprengui tot el referent als a assalariats, al segon aprendre a treballar com a autònoms i el tercer aprendre a treballar com a cooperativistes. És a dir, que vegin els tres models de funcionament d'una empresa: el primer aprendre a rebre ordres,

<p><i>el segon aprendre a saber-se gestionar "diners" (donar punts per a les notes) i el tercer aprendre a col·laborar.</i></p> <p>Creu que era necessari plantejar aquest tipus de programa? <i>Sí, perquè calia atendre a un cert tipus d'alumnes que estaven perduts i amb perspectiva de no treure's un graduat.</i></p>
<p>A mig termini, si un alumne forma part del PDC és perquè pugui millorar els seus resultats acadèmics, millori la seva confiança personal i se senti més integrat al centre. Creu que és una mesura adequada per aconseguir-ho? Per què? <i>Sí, sí, absolutament.</i></p> <p>La finalitat última del PDC és que els alumnes puguin assolir un graduat en educació secundària, creu que és una mesura adequada per aconseguir-ho? Per què? <i>Claríssimament, sí, sí.</i></p> <p>Creu que hi hauria altres mesures per aconseguir-ho? Quines? <i>De moment és el que ens funciona.</i></p>
<p>Creu que la distribució de les matèries en àmbits que proposa el Departament d'Ensenyament és adequada? Per què? <i>És una bona idea, però com tot, no està pensat per una persona que trepitgi el terreny.</i></p> <p>El PDC del centre segueix aquesta distribució? Per què? <i>Tant en el grup ordinari com en l'específic es treballa per matèries ja que cal acabar posant les notes a SAGA i aquestes són per matèries. Ara bé, quan estem al Grup Empresa, les matèries queden més difuminades perquè es va treballant en funció de les necessitats dels projectes que es van fent, però també acabem posant notes per matèries.</i></p>
<p>Si els alumnes del PDC cursen alguna matèria amb alumnes que no formen part del grup del PDC, per exemple alguna optativa o tutoria, per què es així? Com ho valora? <i>Sí, fan les matèries instrumentals (llengua catalana, llengua castellana, matemàtiques) i educació física. Està bé perquè tenen contacte amb el seu grup natural.</i></p>
<p>Quan temps pot estar l'alumnat al PDC? Per què? <i>Tercer i quart, un parell d'anys. També depèn de l'edat i el moment que entren, un any.</i></p>
<p>El nombre d'hores assignades a les matèries/àmbits del PDC es correspon amb el que estableix el Departament d'Ensenyament? Se'n fa una distribució diferent? Per què? <i>El projecte som tres professors: jo m'encarrego del tema manteniment, un altre del tema jardineria, un altre de formació i orientació laboral (llegir un contracte, una nòmina, què era un sindicat...). L'horari d'aquest grup està marcat en dues franges. La primera franja, les tres primeres hores fins al pati, els alumnes estan ubicats als seus grups ordinaris. La segona franja, les tres hores després del pati formen un grup específic i treballen aspectes més pràctics, manipulatiu i cooperatiu. Així fan 15 hores amb els grups ordinaris i 15 hores amb el grup específic. Per tant, com que hem d'acabar fent el currículum que marca el SAGA, ho hem muntat així.</i></p>
<p>Com valora que els alumnes es puguin incorporar al PDC principalment a 4t d'ESO o a partir de 3r d'ESO a proposta de l'equip docent, o que havent cursat 2n d'ESO passi a 3r d'ESO malgrat no estar en condicions de passar i haver repetit algun curs? <i>Al centre els alumnes que hi formen part són alumnes de tercer i quart. Ara bé, sí que és veritat que algun alumne amb edat d'aquests cursos, però que es troba a segon, s'accepta que formi part del grup perquè és bo per la convivència del centre. A l'hora de decidir que un alumne entri al Grup Empresa hi ha tres aspectes: per una banda, les necessitats de l'alumne, les necessitats del centre i el que determina la legalitat. Que aquests tres aspectes conflueixin no és tant clar i les discrepàncies hi són. Nosaltres, en casos molt clars, prioritzem les necessitats de l'alumne i de retruc la necessitat del centre. Això no vol dir que a nivell de normativa estem complint amb el que es diu. Tot plegat, difícil de gestionar: una cosa és un paper i una altra cosa és l'alumne, nosaltres estem per l'alumne perquè estem formant ciutadans.</i></p>
<p>Com valora el perfil de l'alumnat que forma part del PDC? <i>A l'inici els alumnes eren conductuals de primer ordre. Havíem d'anar molt en compte quin tipus d'eines els podíem deixar. En el temps, el perfil d'aquests alumnes es va replantejar. Es va prioritzar la idea que els alumnes se sentissin bé al grup i que els recursos, tant humans com materials, del centre es cuidessin. Amb aquest replantejament també es va canviar el nom: es va passar de dir-se aula oberta a Grup Empresa. Per tant, s'intenta veure que no és un mètode de contenció, sinó que els alumnes puguin respirar una mica i sentir-se millor.</i></p>
<p>Com s'han establert els criteris d'admissió dels alumnes al PDC? Com els valora? Són suficients? Són estrictes? <i>Els criteris han evolucionat al llarg dels anys i de l'experiència que hem tingut. Vàrem començar amb alumnes conductuals, però això ha canviat totalment i ara, aquesta tipologia d'alumnat no hi pot entrar. Per tant, el criteri general és que si es preveu que un alumne tingui problemes per treure's el graduat, que estigui despistat (que presenti algun tipus de necessitat), se'l convida a formar part del Grup Empresa, però els alumnes actitudinals en queden exclosos, és molt important.</i></p>
<p>Coneix els criteris d'admissió dels alumnes al PDC? Com els valora? Són suficients? Són estrictes? (resposta inclosa en la pregunta anterior)</p>
<p>Quin és el procediment d'incorporació d'alumnes al PDC? Com el valora? <i>La necessitat pot sorgir de diferents vies: el mateix alumne ho pot demanar, el tutor o l'equip docent. La CAD ho ratifica, es parla amb els pares i l'alumne, signant un contracte pedagògic molt senzill, però clar.</i></p>
<p>Coneix el procediment d'incorporació d'alumnes al PDC? Com el valora? <i>(resposta inclosa en la pregunta anterior)</i></p>
<p>Creu que es fa una bona selecció de l'alumnat del PDC? Per què? <i>Sí, perquè anem amb molta cura, som lents, en parlem molt.</i></p>

<p>Quin és el nombre d'alumnes més adequat per al PDC? Per què? <i>Està clar que la clau és un grup reduït, sinó perd tot el sentit del plantejament del Grup Empresa.</i></p> <p>Quants n'hi ha al seu PDC? Com ho valora? <i>7 alumnes de tercer i quart. Correcte per poder treballar.</i></p>
<p>L'alumnat del PDC participa en algun aspecte del PDC (per exemple, en la tria d'activitats, de continguts, etc.) Com ho valora? <i>Triar matèries res. Ara bé, pactem activitats, principalment al Grup Empresa és important distribuir feines amb els descansos oportuns on ells se sentin que se'ls ha tingut en compte.</i></p>
<p>Quins criteris se segueixen per assignar el professorat al PDC? Com els valora? <i>Ara per ara, és la bona voluntat de cada professor. És més, el tres professors que hi som ara ha estat a petició expressa de cadascú. Per tant, no ha passat ni passa allò de que et toca diversitat. De moment, el centre tampoc té dificultats per trobar professors que hi vulguin impartir classes.</i></p> <p>Coneix els criteris que se segueixen per assignar el professorat al PDC? Com els valora? (resposta inclosa en la pregunta anterior)</p>
<p>Quin perfil creu que ha de tenir un professor que formi part del PDC a nivell de formació, actitud i experiència? <i>Un mal estudiant. En general i no tothom és així, però jo crec que una persona que hagi tret 8, 9 i 10, no pot entendre a un alumne en que si li expliquen dues vegades una cosa i no ho entengui. Al professor se li crea un conflicte intern en què no entén que l'alumne no ho entengui. Si jo, com a professor, no ho entès en algun moment, m'és més fàcil entendre que l'alumne no ho entengui. A mi això m'ha passat en la meva època d'estudiant. Personalment, a mi, això m'ajuda a entendre a aquests alumnes. Per altra banda, tampoc és necessari que això sigui així. Perquè veig als meus companys que en el seu moment estudiantil ha estat bo i ara fan igual o més que jo. No cal una brillantor acadèmica per estar amb aquests alumnes. La brillantor ha d'estar en les teves estratègies per entendre, connectar i ajudar aquest alumnat, la capacitat d'improvisació, de lideratge, la manera de parlar-hi, de saber-los estirar,... No per haver tret bones notes. Has de ser una persona activa, sinó se't mengem.</i></p> <p>Creu que el professorat, en general, està format per poder impartir docència en un PDC? Per què? <i>No, en absolut. I parlo per mi. Jo vaig fer geografia i llavors un CAP, en què després de moltes xerrades i haver trepitjat una classe unes quantes hores, em van dir que ja era útil i hàbil per fer aquesta feina. Tinc coneguts a primària que es fan uns tips de treballar els temes pedagògics i no tenim res a veure, res de res. Jo reconec que no conec a fons l'etapa de l'adolescència, no sé detectar ni preveure quan un alumne pot començar a tenir problemes, no sé veure si està trist o està empenyat,... El que aprenem a la Universitat només ens serveix un 20% de la nostra feina, el 80% són l'actitud, ganes, motivació per fer la feina digna.</i></p> <p>El professorat que forma part del PDC fa temps que treballa com a docent? Per què? <i>En el nostre centre no, és a dir, com a professors fa tenim un rotatge, però com a professors de l'aula oberta portem uns quatre anys.</i></p>
<p>Hi ha professorat que es presenta de manera voluntària a formar part del PDC del centre? En coneix la motivació? <i>Sí, els tres professors que formem l'equip docent de PDC ho som per voluntat pròpia.</i></p> <p>El professorat del PDC està implicat, és coneixedor de la realitat de l'alumnat i s'esforça per innovar? <i>Sí molt. Això ajuda molt a conèixer els alumnes i saber què necessiten.</i></p>
<p>El centre preveu algun incentiu per què el professorat accepti formar part de l'equip docent del PDC? Quin? Si no n'hi ha cap, quin creu que hauria de ser? <i>No, cap. I és bo que no hi sigui si és per deixar de fer alguna cosa perquè els altres companys també fan altres coses que tu no fas. Tampoc vull dir que qui estigui al Grup Empresa no li aniria malament poder respirar perquè això és més dur. Jo també veig horaris d'altres companys que també han de fer coses dures. Per altra banda, el control de la classe d'un grup ordinari és absolut, en canvi en el Grup Empresa has d'anar a veure què passa al dia a dia.</i></p> <p>Creu que rep el suport i reconeixement de l'equip directiu i professorat per la feina que està fent al PDC? Per què? <i>Sí, i tant. Em sento molt recolzat i content.</i></p> <p>Com creu que veu el professorat del centre als companys que participen al PDC? Per què? <i>Crec que la percepció és força integrada. Crec que el professorat veu bé en els professors del Grup Empresa perquè en ells els treu un "marrón". Si jo els expulso del Grup Empresa, llavors vol dir que han de tornar al grup ordinari i crec que aquí hi ha pànic. M'agradaria pensar que sóc ben considerat perquè faig bé la meva feina, no perquè els trec un problema.</i></p>
<p>Creu que l'alumnat del PDC està satisfet amb el professorat que té? Per què? <i>Sí, crec que sí.</i></p>
<p>Amb quin criteri s'ha establert la periodicitat de reunió de l'equip docent del PDC? Per què? <i>Com qualsevol altre equip docent del centre. És vital trobar-nos una hora a la setmana per compartir i fer el seguiment de l'alumnat.</i></p> <p>Creu que és suficient la periodicitat de la reunió de l'equip docent de PDC? Per què? <i>Amb una hora a la setmana és suficient, tot i que hem d'anar per feina.</i></p>
<p>Creu que hi ha la coordinació suficient entre orientador educatiu i tutor perquè el PDC funcioni? <i>La coordinació hi és, però és més puntual. Estic en contacte amb la CAD, l'equip directiu, amb els coordinadors de nivell per tractar el tema que sigui quan sorgeixi.</i></p> <p>Com valora la coordinació de l'equip docent del PDC? Per què? <i>Molt bé. Anem tots a una.</i></p>

<p>Quins són els criteris per assignar el tutor del grup de PDC? Quina? Com els valora? <i>Suposo que l'equip directiu es va fixar en mi i em va reclamar com a professor K, atenció a la diversitat. No tinc cap títol de diversitat, però ho faig encantat.</i></p> <p>Coneix els criteris que s'utilitzen per assignar el tutor al grup de PDC? Quina? Com els valora? (resposta inclosa en la pregunta anterior)</p>
<p>Creu que és suficient la dedicació d'una hora de tutoria setmanal amb l'alumnat del PDC? Per què? <i>Malgrat sigui el tutor, no hi ha una hora assignada per fer-la, sinó que la fem integrada dins les altres matèries. Els alumnes fan l'hora de tutoria amb la resta de companys del grup ordinari. Considero que trec més informació d'un alumne quan estem en una situació de treball a l'aula o taller que no pas quan vaig amb la intenció de que toca tutoria i m'ha d'explicar algun problema. Defujo de l'encasellament.</i></p>
<p>La tutoria del PDC segueix les directrius del PAT del centre? Hi ha establert alguna coordinació? Com ho valora? <i>A la tutoria faig el que puc i sóc força anarquista. No em deixo lligar molt per la paperassa. Parlem del que em demanen els alumnes, dels interessos i necessitats del moment. Quan s'han de donar orientacions d'alumnes, la coordinadora pedagògica em passa per davant i ja s'encarrega ella de fer el que toca en cada alumne. Ho fa molt bé. Fer aquesta feina a mi no m'agradaria i s'encarrega ella. El fet que fan la tutoria amb el grup ordinari facilita molt aquest coneixement dels alumnes per fer-los una bona orientació.</i></p> <p>Si l'alumnat del PDC participa en la tutoria dels grups ordinaris, els tutors es coordinen? Com és? <i>Tal com he dit, els alumnes fan l'hora de tutoria amb la resta de companys del grup ordinari. I sí, hi ha reunions de tutors per coordinar-se.</i></p>
<p>El tutor ha de seguir alguna directriu en les activitats de tutoria? Per què? <i>Com que no faig la tutoria com a hora, no faig activitats.</i></p> <p>Quin tipus d'activitats es treballen a tutoria? Per què? (resposta inclosa en la pregunta anterior)</p>
<p>El tutor ha de seguir alguna directriu en la comunicació amb les famílies? Per què? <i>Com qualsevol altre tutor del centre.</i></p> <p>Com s'estableix la comunicació amb la família? Com ho valora? <i>Com qualsevol altra família del centre.</i></p> <p>Es demana algun tipus de compromís/responsabilitat a les famílies i alumnes per entrar a formar part del PDC? Si és així, quin és? com ho valora? <i>Sí, jo m'encarrego de fer el contacte. El signem amb la família i l'alumne, tots junts, deixant clar la importància del canvi que suposa entrar al grup i el compromís de continuar treballant junts.</i></p>
<p>Hi ha alguna metodologia establerta en el PDC per exemple projectes interdisciplinaris, treball cooperatiu, incorporació de les TIC/TAC (llibres digitals, moodle, PDI, entorns virtuals, ...)? Quin? Com la valora? <i>Quan els alumnes estan al grup ordinari treballen com els altres, en els seus grups flexibles de les instrumentals, treballen el sistema tradicional. En un Grup Empresa les activitats són pràctiques i manipulatives (manteniment – maletes pedagògiques, jardineria i FOL). Puntualment fem activitats escrites com fer càlculs, recerca d'informació. Alguns alumnes són hereus de l'1x1, però això no vol dir que els funcioni. La majoria no en tenen. A l'aula hem recuperat peces d'ordinadors i n'hem muntat un, ens han donat una pantalla de TV i amb això podem treballar prou bé.</i></p>
<p>Hi ha algun recurs a destacar en el PDC per exemple, llibres de text, digitals, espais virtuals,...? Quin? Com el valora? <i>De recursos no en tenim gaires, però tampoc és un problema. El centre ens cedeix dues aules (una per fer teoria i l'altra per fer pràctica, un lloc per pensar i un altre per executar) malgrat la necessitat d'espais al centre. Els alumnes, al Grup Empresa, tenen tres llibretes, una per cada professor, i una carpeta. Els alumnes no tenen llibre, si cal, es fan fotocòpies.</i></p> <p>Hi troba a faltar algun tipus de recurs? Quin? Per què? <i>Estaria bé que el centre tingués una aula amb deu ordinadors. Tenim armaris amb ordinadors, però amb els alumnes que som al centre no és suficient. Cal afegir que és difícil poder disposar-ne perquè cal reservar i quan els necessites no els pots tenir. Però bé, ens adaptem al que tenim.</i></p>
<p>Com es consensuen els criteris generals i específics del PDC? Com ho valora? <i>Cada professor posa els seus. Aquí tenim un tema difícil. Costa molt que ens posem d'acord. Una part del professorat demana un límit en les notes, però els professors que tenim els alumnes al grup empresa no ho trobem just.</i></p> <p>Els criteris d'avaluació són iguals per a tots els alumnes del PDC? Com ho valora? <i>Dins el Grup Empresa ens posem d'acord en anar tots tres a una.</i></p> <p>Creu que aquests criteris d'avaluació són adequats per tot l'alumnat? Per què? <i>Sí, perquè s'adapten a ells.</i></p> <p>L'avaluació de l'alumnat del PDC es fa en base als criteris generals i/o específics? Per què? <i>Els criteris generals són els mateixos per tots els alumnes del centre com ara els criteris per passar de curs. En referència als específics, els professors del grup ordinari tenen els seus percentatges i nosaltres, al Grup Empresa, també.</i></p> <p>En l'elaboració d'aquests criteris, hi intervé tot el claustre i/o equip docent del PDC? Com ho valora? <i>Tots els professors que tenen els alumnes, per tant, bona part del claustre. Realment és complicat posar-se d'acord, per una qüestió de concepte. Podem arribar a una entesa amb cordialitat, però no ens entendrem mai.</i></p>
<p>L'alumnat del PDC participa en algun aspecte de l'avaluació a l'hora d'establir criteris d'avaluació? Com ho valora? <i>No, perquè no els considerem responsables. No els estem educant per ser-ho perquè si tu demanes a un alumne quina</i></p>

matèria vol fer, aquest no et respondrà el que tu li demanes, sinó que té altres interessos que no estan relacionats amb el que fa al centre. Si els féssim cas al que ells volen, potser ens quedàrem sense continguts a les matèries o bé, en el cas de l'avaluació, els aprovariem a tots... En el cas de l'avaluació, com a molt, els fem pensar i reflexionar sobre el que fan i com ho fan.

Creu que el PDC aconsegueix la finalitat per la qual es va proposar? Per què? Com ho valora?

Pel poc temps que fa que funcionem (4 anys), crec que sí, però cal més temps per veure més resultats quantificables. Ara bé, si considerem que hem fet més feliços als alumnes pel sol fet d'estar al Grup Empresa, es pot considerar que és un èxit. De totes maneres, el que compta, de cares als pares quan els proposem el Grup Empresa que els facilitem el graduat és que es graduïn. Desgraciadament són els números finals els que compten. Per altra banda, sí que és veritat que podem derivar a alumnes a programes de formació que si no haguessin passat pel Grup Empresa no hi haurien arribat mai.

Què és el que destaca de positiu d'aquest PDC?

Que els alumnes són més feliços, segur. Alumnes que abans no volien anar a l'institut, ara en tenen ganes. Et diria que alguns venen contents, feliços, han deixat de queixar-se, amb això es guanya en qualitat. Si algú està tranquil, rendeix més bé, no hi ha conflictes. Per altra banda, l'equip directiu és molt sensible a tot aquest alumnat i és la clau perquè funcioni.

Creu que el PDC funciona? Per què?

Sí, i crec que funcionarà molt millor quan la cosa estigui més estabilitzada.

Creu que hi ha algun aspecte millorable en el PDC? Quin? Per què?

Sí, molts. És un tema de temps per anar perfilant temes com l'avaluació, millorar recursos com els ordinadors. Hi ha un llarg camí per endavant.

6.9.2. TRANSCRIPCIÓ ENTREVISTA A1(9)

DATA: Dimarts, 21 octubre 2014

Per aquest curs, si un alumne com tu forma està al PDC és perquè pugui millorar els seus resultats acadèmics, millori la seva confiança personal i se senti més integrat al centre. Creus que ho aconseguiràs en tots els aspectes? En quins sí i quins no? Per què?

Sí, perquè ara les aprovo totes menys anglès.

Creus que estar al PDC t'ajudarà a obtenir el graduat? En quin sentit? Per què?

Sí, segur perquè vaig pel bon camí.

Fas alguna matèria amb companys que no formen el grup de PDC? T'agrada? Per què?

Sí, català, castellà, mates, educació física,... Fins a quinze hores. M'agrada perquè també veig què fan els altres.

Quan temps creus que pots estar en aquest grup? Per què?

Fins que em tregui el graduat, a quart d'ESO.

En quin curs/edat vas entrar a formar part del PDC? Saps per què va ser en aquell moment?

A segon d'ESO perquè vull treure'm el graduat i al pas que anava no me'l treia. Jo estava cansat d'estar a classe, no m'interessava el que es feia, era molt avorrit.

Creus que és important que hi hagi menys alumnes al PDC que al grup ordinari? Alguna avantatge i/o inconvenient? Per què?

Sí, perquè si fóssim molts seria molt difícil pels professors.

Alguna vegada has participat amb el professorat a l'hora de triar continguts i/o activitats a fer a l'aula? Com ho valores?

Les matèries no, però, al Grup Empresa, sempre tenim diferents coses a fer i ens deixen triar, tot i que, sempre ho hem de fer tot abans d'acabar el dia.

Trobes que hi ha diferències entre el professorat del PDC i el de fora? Quines diferències hi veus? Quin t'agrada més i per què?

Els professors del Grup Empresa m'agraden molt més que els de la classe normal perquè t'entenen més, t'escolten més i són més enrotllats. Els altres anaven més a la seva.

Creus que els professors es dediquen a treballar amb tu els coneixements teòrics i pràctics per igual? Explica-ho.

Al grup classe fem més coses teòriques que pràctiques, però al Grup Empresa és al revés, fem més coses pràctiques que teòriques.

Estàs content d'estar al PDC? Per què?

Sí, molt. Ara tot té més sentit.

Creus que has perdut alguna cosa pel fet d'estar al PDC?

No, perquè em passo moltes hores amb ells.

Et relaciones igual amb els companys del PDC com amb els companys de l'aula ordinària? Per què?

Sí, igual, només faltaria.

Creus que es dedica prou temps a la tutoria durant la setmana?

Sí, una hora, amb els companys del grup normal. Està bé.

Com valores la tutoria del PDC?

Està bé. Perquè t'assabentes de tot el que es fa a l'institut.

Com valores les activitats de tutoria al PDC?

<p><i>Bé, bé.</i></p> <p>Si fas tutoria amb el grup ordinari, com valeres les activitats que feu? <i>Sempre faig la tutoria amb el grup ordinari. Està bé.</i></p> <p>El centre et demana alguna responsabilitat/compromís per entrar a formar part del PDC? Quins? Com ho valeres? <i>Sí, els meus pares i jo hem de signar el contracte. Està bé perquè és com si comencessis a signar el teu primer contracte de treball.</i></p>
<p>Creus que el teu tutor es reuneix amb freqüència amb la teva família? Per què? <i>Sí, però només si el comportament és dolent.</i></p> <p>Creus que quan el tutor es reuneix amb la teva família ho fan per parlar de temes importants/interessants? Per què? <i>Sí, sobretot de com em van les coses a l'institut.</i></p> <p>Creus que el teu tutor té una bona comunicació amb la teva família? Per què? <i>Sí, cap problema.</i></p>
<p>De quina manera treballes al PDC, per exemple, fas projectes, treballes en grup/individualment,...? <i>A la classe normal treballem com els altres, tots barrejats i cadascú fa la seva feina. Al Grup Empresa majoritàriament és pràctic i treballem tots junts, però també hem de fer exposicions orals del que fem. L'última que hem fet ha estat a alumnes de primer d'ESO, va anar molt bé.</i></p> <p>Creus que aquestes estratègies t'ajuden a aprendre millor? Per què? <i>Sí, perquè fem el mateix de manera diferent. Aquí m'interessa el que fem, abans no.</i></p> <p>En el PDC es treballa de manera diferent a quan estaves en el grup ordinari? Per què? <i>Treballem molt diferent quan estem al Grup Empresa. Això està bé perquè és com si estiguessis treballant en una empresa.</i></p>
<p>Amb quins recursos treballes al PDC, per exemple, llibres de text, digitals, moodle, PDI, entorns virtuals,...? <i>A la classe normal tenim llibres i llibretes. Al grup empresa tres llibretes per cada professor, no tenim llibres. I tenim un ordinador a classe.</i></p> <p>Creus que aquests recursos t'ajuden a aprendre millor? Per què? <i>Està bé.</i></p> <p>Hi trobes a faltar algun tipus de recurs? Quin? Per què? <i>Potser estaria bé tenir un ordinador cadascú, però bé, també fem servir l'ordinador de classe.</i></p>
<p>El PDC té criteris d'avaluació per a la teva evolució dels aprenentatges, els coneixes? Com els valeres? Si hi ha alguna limitació en les notes, com ho valeres? <i>Sí, cada matèria té el seu percentatge i és diferent. Podem treure un 10. Està bé perquè pots treure les mateixes notes que els altres.</i></p> <p>Coneixes el que has de fer per aprovar les matèries del PDC? Què te'n sembla? Si hi ha alguna limitació en les notes, com ho valeres? <i>Sí, fer el que et demanen els professors. Està bé perquè es pot fer. Podem treure les mateixes notes que tothom, està bé.</i></p> <p>Coneixes el que has de fer per matèries pendents de cursos anteriors? Què te'n sembla? <i>Sí, he d'aprovar les matèries d'aquest curs, l'anglès. Està bé.</i></p> <p>Creus que la teva actitud de treball, hàbits de treball i comportament és adequada al PDC? <i>Ara sí, em porto bé i treballo.</i></p> <p>Com afecta la teva actitud i comportament a l'avaluació de les matèries? <i>Molt bé, perquè les aprovo casi totes.</i></p> <p>Creus que els professors del PDC tenen en compte les teves dificultats quan avaluen? <i>Sí, perquè m'entenen.</i></p> <p>Estàs content amb els resultats que has obtingut fins ara al PDC? Per què? Si et sembla que cal, contreta també en quines matèries/àmbits sí i en quins no. <i>Sí, molt. No em pensava estar aprovant casi tot.</i></p> <p>T'importa treure bones notes? Per què? <i>Sí, però mentre aprovi ja en tinc prou.</i></p> <p>Creus que als teus pares els interessa els teus resultats acadèmics? Per què? Què et diuen? <i>Sí, em diuen que m'esforci al màxim, però quan arribo a l'aprovat ja en tinc prou.</i></p>
<p>En algun moment se t'ha preguntat com hauria de ser l'avaluació que fa els professors als alumnes del grup? Què te'n sembla? <i>No, mai.</i></p>
<p>Creus que al PDC estàs aconseguint el que et van proposar quan hi vas entrar? Per què? Com ho valeres? <i>Sí, perquè estic aprovant les matèries que abans no aprovava i ara sí, encara que em quedi l'anglès. Així, quan acabi aquí podré anar a fer un cicle formatiu d'informàtica.</i></p> <p>Què és el que més t'agrada del PDC? Per què? <i>El que més m'agrada és que ens puguem moure per tot l'institut.</i></p> <p>Què és el que menys t'agrada del PDC? Per què? <i>No ho sé, res.</i></p> <p>Hi ha algun aspecte del PDC que canviaries, trauries, afegiries? Quin? Per què? <i>No, tot està bé.</i></p>

6.9.3. TRANSCRIPCIÓ ENTREVISTA A2(9)

DATA: Dimarts, 21 octubre 2014

<p>Per aquest curs, si un alumne com tu forma està al PDC és perquè pugui millorar els seus resultats acadèmics, millori la seva confiança personal i se senti més integrat al centre. Creus que ho aconseguiràs en tots els aspectes? En quins sí i quins no? Per què? <i>Crec que sí, però em costa molt. A primer em van quedar deu matèries i a segon quatre.</i></p> <p>Creus que estar al PDC t'ajudarà a obtenir el graduat? En quin sentit? Per què? <i>Espero, però encara queda molt.</i></p>
<p>Fas alguna matèria amb companys que no formen el grup de PDC? T'agrada? Per què? <i>Sí, castellà, matemàtiques, educació física, català,... I alguna més. M'agrada estar amb els altres amics de l'institut.</i></p>
<p>Quan temps creus que pots estar en aquest grup? Per què? <i>Fins a quart, quan acabi.</i></p>
<p>En quin curs/edat vas entrar a formar part del PDC? Saps per què va ser en aquell moment? <i>Vaig entrar l'any passat quan feia segon, ara faig tercer. Perquè a classe no sé fer res.</i></p>
<p>Creus que és important que hi hagi menys alumnes al PDC que al grup ordinari? Alguna avantatge i/o inconvenient? Per què? <i>Sí, perquè si ha molts alumnes, els professors no estan per tu.</i></p>
<p>Alguna vegada has participat amb el professorat a l'hora de triar continguts i/o activitats a fer a l'aula? Com ho valores? <i>No, mai.</i></p>
<p>Trobes que hi ha diferències entre el professorat del PDC i el de fora? Quines diferències hi veus? Quin t'agrada més i per què? <i>Sí, els professors del Grup Empresa són millors que els altres, t'escolten molt.</i></p> <p>Creus que els professors es dediquen a treballar amb tu els coneixements teòrics i pràctics per igual? Explica-ho. <i>A classe amb els altres molta teoria i no sortim, però al Grup Empresa tot pràctic i sortim al pati.</i></p> <p>Estàs content d'estar al PDC? Per què? <i>Sí, molt.</i></p> <p>Creus que has perdut alguna cosa pel fet d'estar al PDC? <i>No, perquè igualment siestic a classe no entenc res.</i></p> <p>Et relaciones igual amb els companys del PDC com amb els companys de l'aula ordinària? Per què? <i>Sí, tinc els mateixos amics, no n'he perdut cap.</i></p>
<p>Creus que es dedica prou temps a la tutoria durant la setmana? <i>Estem amb els altres una hora a la setmana.</i></p>
<p>Com valores la tutoria del PDC? <i>Està bé, perquè saps què passa a l'institut.</i></p> <p>Com valores les activitats de tutoria al PDC? <i>Estan bé.</i></p> <p>Si fas tutoria amb el grup ordinari, com valores les activitats que feu? <i>Sí, ja t'ho he dit, bé.</i></p> <p>El centre et demana alguna responsabilitat/compromís per entrar a formar part del PDC? Quins? Com ho valores? <i>Jo i els meus pares signem un contracte. Està bé.</i></p>
<p>Creus que el teu tutor es reuneix amb freqüència amb la teva família? Per què? <i>Sí, quan em porto malament.</i></p> <p>Creus que quan el tutor es reuneix amb la teva família ho fan per parlar de temes importants/interessants? Per què? <i>Sí, parlen de les coses que em passen a l'institut. Està bé.</i></p> <p>Creus que el teu tutor té una bona comunicació amb la teva família? Per què? <i>Sí, sí.</i></p>
<p>De quina manera treballes al PDC, per exemple, fas projectes, treballes en grup/individualment,...? <i>A la classe normal treballem com tothom, cadascú el seu. Al Grup Empresa treballem tots junts.</i></p> <p>Creus que aquestes estratègies t'ajuden a aprendre millor? Per què? <i>Sí, perquè està bé treballar així.</i></p> <p>En el PDC es treballa de manera diferent a quan estaves en el grup ordinari? Per què? <i>Sí, estic aprenent moltes coses, abans res.</i></p>
<p>Amb quins recursos treballes al PDC, per exemple, llibres de text, digitals, moodle, PDI, entorns virtuals,...? <i>Al Grup Empresa tenim tres llibretes. A la classe normal tenim llibres i llibretes.</i></p> <p>Creus que aquests recursos t'ajuden a aprendre millor? Per què? <i>Estan bé.</i></p> <p>Hi trobes a faltar algun tipus de recurs? Quin? Per què? <i>A classe només tenim un ordinador.</i></p>
<p>El PDC té criteris d'avaluació per a la teva evolució dels aprenentatges, els coneixes? Com els valores? Si hi ha alguna limitació en les notes, com ho valores?</p>

<p><i>Els professors ho han explicat, però no me'n recordo. Crec que podem treure la nota que volem.</i></p> <p>Coneixes el que has de fer per aprovar les matèries del PDC? Què te'n sembla? Si hi ha alguna limitació en les notes, com ho valores?</p> <p><i>Per aprovar he de portar-me bé i treballar. Si treballo molt puc treure bones notes, però no passa.</i></p> <p>Coneixes el que has de fer per matèries pendents de cursos anteriors? Què te'n sembla?</p> <p><i>Sí, aprovar aquest curs. Està bé.</i></p> <p>Creus que la teva actitud de treball, hàbits de treball i comportament és adequada al PDC?</p> <p><i>Ara em porto molt millor.</i></p> <p>Com afecta la teva actitud i comportament a l'avaluació de les matèries?</p> <p><i>Bé.</i></p> <p>Creus que els professors del PDC tenen en compte les teves dificultats quan avaluen?</p> <p><i>Crec que sí.</i></p> <p>Estàs content amb els resultats que has obtingut fins ara al PDC? Per què? Si et sembla que cal, contreta també en quines matèries/àmbits sí i en quins no.</p> <p><i>Sí perquè aprovo més matèries.</i></p> <p>T'importa treure bones notes? Per què?</p> <p><i>Amb un aprovat, prou.</i></p> <p>Creus que als teus pares els interessa els teus resultats acadèmics? Per què? Què et diuen?</p> <p><i>Sí, em diuen que estudiï.</i></p>
<p>En algun moment se t'ha preguntat com hauria de ser l'avaluació que fa els professors als alumnes del grup? Què te'n sembla?</p> <p><i>No, mai.</i></p>
<p>Creus que al PDC estàs aconseguint el que et van proposar quan hi vas entrar? Per què? Com ho valores?</p> <p><i>Sí, perquè aprovo més matèries.</i></p> <p>Què és el que més t'agrada del PDC? Per què?</p> <p><i>El que més m'agrada són els professors i que estem a fora de la classe. No estem copiant sempre a classe.</i></p> <p>Què és el que menys t'agrada del PDC? Per què?</p> <p><i>Tot m'agrada.</i></p> <p>Hi ha algun aspecte del PDC que canviaries, trauries, afegiries? Quin? Per què?</p> <p><i>No res. Tot em sembla bé.</i></p>

6.10. C10

6.10.1. TRANSCRIPCIÓ ENTREVISTA TC10

DATA: Dimarts, 4 novembre 2014

<p>Coneix per què el centre es va plantejar organitzar el PDC?</p> <p><i>Aquest tipus d'organització es va iniciar fa catorze anys. Jo fa 10 anys que sóc al centre, exceptuant el curs passat que per qüestions de retallades vaig haver de marxar del centre. L'aula oberta de l'institut va sorgir per atendre alumnes de segon, tercer i quart d'ESO amb una problemàtica conductual molt important al centre. El centre es troba ubicat en un entorn sociogeogràfic difícil on hi ha en cert tipus d'alumnes amb una problemàtica de consum de substàncies i alcohol, amb problemes amb la justícia i mossos, i amb famílies molt desestructurades. També trobem un petit grup d'alumnes absentistes. El claustre va trobar la necessitat de treure aquests alumnes dels grups ordinaris perquè es pogués treballar amb una certa normalitat i de retruc donar una oportunitat a aquest alumnat tan conflictiu. Només hi intervenim dos professors. Jo, faig 18 hores i una altra noia que en fa 12. L'experiència ens diu que si hi ha gaires professors, llavors és un desastre. No funciona. El curs passat, per temes organitzatius no es va poder complir aquest punt i realment, em comenten els companys, que va ser nefast. El fet que el grup sigui tancat, amb tan pocs professors, dona resultat perquè el grau de conflictivitat baixa en picat. Cal calmar als alumnes amb mesures contundents de disciplina per poder començar a fer alguna cosa de treball. Has de pensar que l'han passat jo no hi vaig ser i m'ha desaparegut tot el meu material del taller i també hi ha moltes coses destrossades que s'havien fet en cursos anteriors. En aquest grup d'alumnes la intervenció dels Serveis Socials és molt estreta i constant.</i></p> <p>Creu que era necessari plantejar aquest tipus de programa?</p> <p><i>Absolutament. Aquests alumnes dinamiten les classes. La problemàtica d'aquests alumnes ve de fora l'institut i, per tant, és molt i molt difícil de gestionar. Amb aquest programa hem trobat la solució perquè els grups ordinaris puguin treballar i, fins i tot, el centre poder-se plantejar grups d'excel·lència i, també, grups d'adaptació de continguts per aquells que tenen dificultats, anomenats grups A (segon, tercer i quart). Per tant, de cap manera es barregen alumnes conductuals amb alumnes amb dificultats d'aprenentatge.</i></p> <p>A mig termini, si un alumne forma part del PDC és perquè pugui millorar els seus resultats acadèmics, millori la seva confiança personal i se senti més integrat al centre. Creu que és una mesura adequada per aconseguir-ho? Per què?</p> <p><i>En el nostre centre, aquest no és el plantejament prioritari. És a dir, primer es tracta que aprenguin una disciplina que no tenen. Si no la compleixen s'expulsen a casa una setmana a casa i així successivament. Si en el grup no treballen, no fan res fins que en algun moment exploten i acaben expulsats. Els qui mica a mica ho van entenent, llavors, tenen</i></p>
--

<p><i>l'opció de redreçar-se i poden arribar a un graduat. Tot i que són pocs els qui arriben a caps.</i></p> <p>La finalitat última del PDC és que els alumnes puguin assolir un graduat en educació secundària, creu que és una mesura adequada per aconseguir-ho? Per què?</p> <p><i>Si ells són capaços de veure-ho sí, però abans no s'arriba aquí saber tenir un mínim de disciplina al centre és bàsic.</i></p> <p>Creu que hi hauria altres mesures per aconseguir-ho? Quines?</p> <p><i>De moment aquesta mesura ens permet que hi hagi pau social a les classes. Per tant, l'aula oberta serveix.</i></p>
<p>Creu que la distribució de les matèries en àmbits que proposa el Departament d'Ensenyament és adequada? Per què?</p> <p><i>Sí, aquests alumnes com més coses facin que s'assemblen als altres millor perquè és més fàcil convèncer-los que estan fent el mateix que els altres, però a un altre ritme. És una manera que tractar-los iguals i no fer-los sentir diferents. Ja prou que s'hi senten, això seria un element més de diferència.</i></p> <p>El PDC del centre segueix aquesta distribució? Per què?</p> <p><i>Sí, fan les mateixes matèries que els alumnes. Tot igual.</i></p>
<p>Si els alumnes del PDC cursen alguna matèria amb alumnes que no formen part del grup del PDC, per exemple alguna optativa o tutoria, per què es així? Com ho valora?</p> <p><i>No, no fan cap matèria amb els altres companys de centre. És una manera d'evitar molts conflictes.</i></p>
<p>Quan temps pot estar l'alumnat al PDC? Per què?</p> <p><i>Els alumnes poden estar al grup fins a l'edat els hi ho permeti cursant el curs que toca. Molts ja porten repeticions i quan arriben als 16 anys se'ls convida a plegar si no hi ha cap opció de treure's un graduat.</i></p>
<p>El nombre d'hores assignades a les matèries/àmbits del PDC es correspon amb el que estableix el Departament d'Ensenyament? Se'n fa una distribució diferent? Per què?</p> <p><i>Sí, el currículum és el mateix perquè hem d'acabar portant les notes com tots els alumnes.</i></p>
<p>Com valora que els alumnes es puguin incorporar al PDC principalment a 4t d'ESO o a partir de 3r d'ESO a proposta de l'equip docent, o que havent cursat 2n d'ESO passi a 3r d'ESO malgrat no estar en condicions de passar i haver repetit algun curs?</p> <p><i>Sabem que la normativa diu que en aquest grup només hi pot entrar alumnes de tercer i quart, però el centre té unes altres necessitats que han estat explicades a inspecció i no hi ha cap problema a incorporar alumnes de segon i, fins i tot, algun repetidor de primer al grup.</i></p>
<p>Com valora el perfil de l'alumnat que forma part del PDC?</p> <p><i>El perfil d'alumnes que forma part de l'aula oberta és aquell que prové de famílies que no funcionen, alumnes amb problemes de consum i problemes legals, i alumnes absentistes. A mi em sembla bé. El centre necessita poder treballar en condicions i atendre aquests alumnes és la solució que hem trobat fins ara. Jo estic a la disposició del centre.</i></p>
<p>Com s'han establert els criteris d'admissió dels alumnes al PDC? Com els valora? Són suficients? Són estrictes?</p> <p><i>Aquests els han fet l'equip directiu i la CAD. Responen a una necessitat bàsica del centre, és a dir, atendre uns alumnes perquè uns altres puguin treballar. Degut a l'entorn on ens trobem em semblen molt coherents i clars.</i></p> <p>Coneix els criteris d'admissió dels alumnes al PDC? Com els valora? Són suficients? Són estrictes?</p> <p><i>Sí, em semblen bé. Són estrictes i clars. Hi estic completament d'acord perquè s'ajusten al que el centre necessita.</i></p>
<p>Quin és el procediment d'incorporació d'alumnes al PDC? Com el valora?</p> <p><i>La necessitat sorgeix al equip docent, el tutor ho passa a la CAD, hi ha una valoració i, si es creu oportú, es passa directament a l'aula oberta. Ha d'estar que ha de casos molt i molt clars. No es parla amb les famílies. La decisió és del centre, forma part de l'autonomia del centre.</i></p> <p>Coneix el procediment d'incorporació d'alumnes al PDC? Com el valora?</p> <p><i>Sí, em sembla correctíssim.</i></p> <p>Creu que es fa una bona selecció de l'alumnat del PDC? Per què?</p> <p><i>Sí, molt bé.</i></p>
<p>Quin és el nombre d'alumnes més adequat per al PDC? Per què?</p> <p><i>Ha de ser un grup reduït perquè controlar aquest alumnat no és tan fàcil i al ser pocs es poc gestionar al grup bé. Jo crec que parlant d'aquests alumnes, 10 ja són molts.</i></p> <p>Quants n'hi ha al seu PDC? Com ho valora?</p> <p><i>Actualment n'hi ha 9, però pot variar en funció de les necessitats que es presenten. No sol canviar gaire, però si cal donar un respir al grup ordinari, s'incorporen al grup d'aula oberta. Em sembla bé perquè el centre és el que vol i necessita, i jo estic per això.</i></p>
<p>L'alumnat del PDC participa en algun aspecte del PDC (per exemple, en la tria d'activitats, de continguts, etc.) Com ho valora?</p> <p><i>No, l'experiència diu que amb aquest tipus d'alumnes no se'ls pot deixar opinar res. Primer han d'aprendre de seguir una disciplina marcada i clara. Ells ho tenen claríssim.</i></p>
<p>Quins criteris se segueixen per assignar el professorat al PDC? Com els valora?</p> <p><i>El criteri principal és el voluntariat. Tant jo com l'altra noia que els tenim a classe hi som perquè volem.</i></p> <p>Coneix els criteris que se segueixen per assignar el professorat al PDC? Com els valora?</p> <p><i>Jo estic encantat d'estar-hi. Crec que és un criteri molt coherent perquè estar amb aquests alumnes i, concretament, en aquest centre és bastant dur. Per tant, ho has de tenir clar.</i></p>
<p>Quin perfil creu que ha de tenir un professor que formi part del PDC a nivell de formació, actitud i experiència?</p> <p><i>És complicat respondre. Has de treballar amb molta il·lusió. T'has de plantejar què vols aconseguir amb aquests</i></p>

alumnes. Has de tenir clar que vols ajudar-los a ser persones educades i respectuoses. No fa falta tenir coneixements amb aquests alumnes, només ser persona. Per mi, a la meua edat (61 anys) l'experiència m'ajuda molt a saber com tractar-los perquè m'he trobat amb tot. Per mi estar en aquest grup és un repte personal, una nova motivació per treballar. Fa deu anys que vaig tenir aquesta necessitat.

Creu que el professorat, en general, està format per poder impartir docència en un PDC? Per què?

No, sincerament. Jo vaig estudiar història de l'art i mai m'hauria plantejat fer això. Per tant, jo que no he tingut cap formació i vull estar amb ells. Tots sabem que la universitat no ens prepara per estar amb aquests alumnes. Hi ha una part molt petita de professors que està sensibilitzat per aquests alumnes. És difícil.

El professorat que forma part del PDC fa temps que treballa com a docent? Per què?

En el meu cas sí, estic a punt de jubilar-me. Però treballar amb aquesta tipologia d'alumnes ho faig des de fa 10 anys.. Per altra banda, la meua companya porta poc temps a l'ensenyament i aquest any ha volgut participar-hi i n'està força satisfeta. Ens ajudem molt.

Hi ha professorat que es presenta de manera voluntària a formar part del PDC del centre? En coneix la motivació?

Sí, els dos professors que hi som és perquè hi volem ser. La motivació és un tema de reptes personals. En el meu cas, quan m'acostava als cinquanta vaig tenir la necessitat de buscar nous horitzons.

El professorat del PDC està implicat, és coneixedor de la realitat de l'alumnat i s'esforça per innovar?

Sí, absolutament. Com més puguis conèixer la realitat dels alumnes més fàcil és poder trobar la manera d'ajudar-los. De totes maneres, amb la problemàtica dels alumnes d'aquest centre, això també és difícil. Al dia a dia, has d'anar provant petits detalls que els puguis enganxar a fer alguna cosa positiva per ells. És una manera de donar-los sentit al que fan.

El centre preveu algun incentiu per què el professorat accepti formar part de l'equip docent del PDC? Quin? Si no n'hi ha cap, quin creu que hauria de ser?

No, cap. No és necessari.

Creu que rep el suport i reconeixent de l'equip directiu i professorat per la feina que està fent al PDC? Per què?

Sí, em sento molt recolzat per tothom. Se m'escolta i se'm respecta.

Com creu que veu el professorat del centre als companys que participen al PDC? Per què?

Com un professor més, ens dubte.

Creu que l'alumnat del PDC està satisfet amb el professorat que té? Per què?

Estic segur que sí. Ja veuràs què et diuen quan parlis amb ells.

Amb quin criteri s'ha establert la periodicitat de reunió de l'equip docent del PDC? Per què?

Tenim una hora d'equip docent assignada a la setmana, com tots els altres grups del centre.

Creu que és suficient la periodicitat de la reunió de l'equip docent de PDC? Per què?

Encara que sigui una hora a la setmana, el temps dedicat és molt més ja que entre classes i les hores de pati la comunicació és constant amb la companya. Al cap de la setmana poden ser cinc hores.

Creu que hi ha la coordinació suficient entre orientador educatiu i tutor perquè el PDC funcioni?

No fem cap tipus de coordinació, però si cal parlar quan calgui ho fem. Parlem quan és necessari.

Com valora la coordinació de l'equip docent del PDC? Per què?

Bé, cap problema.

Quins són els criteris per assignar el tutor del grup de PDC? Quina? Com els valora?

El centre em coneix, jo m'hi vaig oferir i em van posar un K com a professor d'atenció a la diversitat. Jo estic encantat de fer-ho, és un repte personal cada dia.

Coneix els criteris que s'utilitzen per assignar el tutor al grup de PDC? Quina? Com els valora? (resposta inclosa en la pregunta anterior)

Creu que és suficient la dedicació d'una hora de tutoria setmanal amb l'alumnat del PDC? Per què?

Sí, ja està bé el que hi ha, però segur que es fa molt més que una hora.

La tutoria del PDC segueix les directrius del PAT del centre? Hi ha establert alguna coordinació? Com ho valora?

No faig hora de tutoria, sinó que cada hora de classe ja és tutoria. El meu treball amb ells se centra en parlar molt, sense tenir massa res a punt perquè sempre has de valorar com es troben en aquell moment. És totalment imprevisible el que puguis fer a classe, per tant, és perdre el temps preparar activitats. Tot va sobre la marxa. És impossible seguir el pla d'acció tutorial. Sí que em trobo amb l'orientadora per parlar i retocar de les programacions generals del grup.

Si l'alumnat del PDC participa en la tutoria dels grups ordinaris, els tutors es coordinen? Com és?

No, ja hem comentat que els alumnes de l'aula oberta no tenen cap contacte amb la resta de companys per qüestions de convivència.

El tutor ha de seguir alguna directriu en les activitats de tutoria? Per què?

Tinc llicència per fer el que vulgui degut a les característiques tan concretes dels alumnes que hi ha a l'aula oberta. No segueixo cap programació, sinó el que passa al dia a dia.

Quin tipus d'activitats es treballen a tutoria? Per què?

El meu discurs a nivell de tutoria és que han de ser persones. Han de saber respectar als altres i ser ben educats. És l'únic objectiu que em plantejo. Si llavors aprenen alguna cosa més, benvingut sigui. Per tant, no treballem activitats concretes de tutoria. Per a mi, la tutoria ja és cadascuna de les divuit hores que estic amb ells.

El tutor ha de seguir alguna directriu en la comunicació amb les famílies? Per què?

D'entrada hauria de fer el mateix que la resta de tutors del centre, però la realitat és una altra. Per tant, s'intenta i si s'aconsegueix, fantàstic.

Com s'estableix la comunicació amb la família? Com ho valora?

Amb algunes famílies costa molt posar-s'hi en contacte i d'altres el contacte és proper. Aquí m'ajuden molt els Serveis Socials, són molt competents.

Es demana algun tipus de compromís/responsabilitat a les famílies i alumnes per entrar a formar part del PDC? Si és així, quin és? com ho valora?

El compromís és que si fan el que se'ls demana i es porten bé entre cometes, aprovaran.

Hi ha alguna metodologia establerta en el PDC per exemple projectes interdisciplinaris, treball cooperatiu, incorporació de les TIC/TAC (llibres digitals, moodle, PDI, entorns virtuals,...)? Quin? Com la valora?

Principalment cadascú fa la seva feina, centrada bàsicament en competències bàsiques. Llavors hi ha moments de distensió en què es fan treballs pràctics puntuals. Per exemple, encarregar-se de les plantes, netejar fulles dels parterres. No podem tenir un projecte de manteniment de centre perquè hi ha hagut denúncies per part de pares. Això ha dificultat molt que es poguessin fer activitats més al pati com ara, hort o enjardinament. Participem molt en el muntatge dels espais d'activitats del centre, per exemple, muntar un escenari, traslladar taules i cadires,... També treballem molt la responsabilitat donant-los càrrecs, com ara: el responsable de regar les plantes, responsable d'anar a buscar material, el responsable d'esborrar la pissarra, el responsable del magatzem, el responsable de les fotocòpies,... No podem anar al taller perquè és molt perillós. Hi ha hagut experiències molt dures, ja sigui fent-se mal o bé sostraiant material.

Hi ha algun recurs a destacar en el PDC per exemple, llibres de text, digitals, espais virtuals,...? Quin? Com el valora?

Treballem amb fotocòpies. No tenim llibre. Fem servir força els ordinadors, on hi passen els apunts de classe. Treballem programes de tractament de textos i fulls de càlcul.

Hi troba a faltar algun tipus de recurs? Quin? Per què?

No, amb el que tenim és correcte i suficient.

Com es consensuen els criteris generals i específics del PDC? Com ho valora?

El criteri bàsic és l'avaluació contínua. Només es posa un 5 si es fan el que se'ls demana i es porten bé. A partir d'aquí hi ha un treball del dia a dia entre els alumnes i nosaltres on és un estira i arronsa. Si acabant l'avaluació no han acabat de fer la feina, tenen l'opció d'anar-ho fent i si ho fan, aproven. Només depèn d'ells mateixos.

Els criteris d'avaluació són iguals per a tots els alumnes del PDC? Com ho valora?

Sí, tots igual.

Creu que aquests criteris d'avaluació són adequats per tot l'alumnat? Per què?

Per tots.

L'avaluació de l'alumnat del PDC es fa en base als criteris generals i/o específics? Per què?

Com tothom. Tot i que es té en compte si són alumnes de segon, tercer i quart.

En l'elaboració d'aquests criteris, hi intervé tot el claustre i/o equip docent del PDC? Com ho valora?

Els professors de l'aula oberta i la CAD. Tots ho tenim claríssim i no hi ha cap problema. Ningú discuteix res.

L'alumnat del PDC participa en algun aspecte de l'avaluació a l'hora d'establir criteris d'avaluació? Com ho valora?

No, cap possibilitat. En el moment que se'ls dona una petita opció per decidir, acabem malament. Ho tenen clar, ho accepten i no hi ha res a discutir.

Creu que el PDC aconsegueix la finalitat per la qual es va proposar? Per què? Com ho valora?

En aquest context social que tenim i la manera que està muntat el grup, claríssimament sí. Jo estic content que alguns dels alumnes hagin accedit a algun cicle formatiu i se n'hagi sortit, perquè, gairebé tots, tenen capacitats per sortir-se'n. Per tant, alguna cosa hauran après a l'institut.

Què és el que destaca de positiu d'aquest PDC?

El treball que fem perquè aprenguin a ser persones educades i respectuoses. Ells ho tenen claríssim.

Creu que el PDC funciona? Per què?

Sí, perquè alguna cosa es deu fer bé perquè hi hagi alumnes que se'n surtin. A part, es permet que els centre funcioni amb més normalitat.

Creu que hi ha algun aspecte millorable en el PDC? Quin? Per què?

Sempre. Per exemple, en aquest centre trobo a faltar una activitat fora de l'aula que ja teníem, però per temes legals ara no tenim. Perquè era una manera de treure molt estrès i tensió als alumnes. Des de que estem en un centre nou, ara fa tres anys, l'hort ha desaparegut i ningú s'atreveix a engegar-ho. Això no vol dir que no hi haguem pensat.

6.10.2. TRANSCRIPCIÓ ENTREVISTA A1(10)

DATA: Dimarts, 4 novembre 2014

Per aquest curs, si un alumne com tu forma està al PDC és perquè pugui millorar els seus resultats acadèmics, millori la seva confiança personal i se senti més integrat al centre. Creus que ho aconseguiràs en tots els aspectes? En quins sí i quins no? Per què?

Sí, porque estoy aprobando. Si estuviera en el grupo normal lo suspendería todo.

Creus que estar al PDC t'ajudarà a obtenir el graduat? En quin sentit? Per què?

Sí porque si ahora mismo me ponen en la clase no me lo saco, pero en este grupo veo posibilidades. Ahora Trabajo y me estoy esforzando. Si me saco la ESO, querría hacer idiomas porque se me dan bien pero se tiene que estudiar mucho.

Fas alguna matèria amb companys que no formen el grup de PDC? T'agrada? Per què?

<i>No, no hacemos nada con ellos. Así ya me gusta.</i>
Quan temps creus que pots estar en aquest grup? Per què? <i>Creo que me dejaran terminar cuarto si continuo así. Así que estaré tres años y medio, casi cuatro.</i>
En quin curs/edat vas entrar a formar part del PDC? Saps per què va ser en aquell moment? <i>Ahora estoy en tercero. Entré un mes después de empezar primero de ESO, tenía 13 años. Entré porque no hacía nada, me aburría y cuando me aburro me da por tocar las pelotas.</i>
Creus que és important que hi hagi menys alumnes al PDC que al grup ordinari? Alguna avantatge i/o inconvenient? Per què? <i>Sí, porque pueden estar más tiempo contigo, se entretienen más a explicar las cosas. Está bien.</i>
Alguna vegada has participat amb el professorat alhora de triar continguts i/o activitats a fer a l'aula? Com ho valores? <i>No, nunca. Tanto me da.</i>
Trobes que hi ha diferències entre el professorat del PDC i el de fora? Quines diferències hi veus? Quin t'agrada més i per què? <i>Sí, porque con los dos profesores que tenemos ahora son más cercanos, más comprensivos, tienen más paciencia. En la clase normal todo son deberes.</i>
Creus que els professors es dediquen a treballar amb tu els coneixements teòrics i pràctics per igual? Explica-ho. <i>Hacemos cosas más teóricas porque apenas salimos de clase. De vez en cuando ayudamos a montar cosas para actos del instituto. También si estudiamos la fotosíntesis tenemos plantas en clases.</i>
Estàs content d'estar al PDC? Per què? <i>Sí, mucho.</i>
Creus que has perdut alguna cosa pel fet d'estar al PDC? <i>Las excursiones. Pero claro como soy muy nervioso puedo molestar bastante. Así que me sabe mal perderme algunas de las que han hecho.</i>
Et relaciones igual amb els companys del PDC com amb els companys de l'aula ordinària? Per què? <i>Me he distanciado de algunos amigos pero he hecho otros. Me relaciono mucho más con los amigos que tengo fuera que con los que tengo dentro.</i>
Creus que es dedica prou temps a la tutoria durant la setmana? <i>Sí, porque hacemos tutoría todas las horas de la semana.</i>
Com valores la tutoria del PDC? <i>Está bien, hablamos mucho de lo que nos preocupa y de lo que nos pasa. Está bien.</i>
Com valores les activitats de tutoria al PDC? <i>No hacemos actividades de tutoría, sólo hablamos.</i>
Si fas tutoria amb el grup ordinari, com valores les activitats que feu? <i>No hacemos tutoría con ellos.</i>
El centre et demana alguna responsabilitat/compromís per entrar a formar part del PDC? Quins? Com ho valores? <i>Bueno que me tengo que portar bien porque si no me envían una semana a casa. Me parece bien.</i>
Creus que el teu tutor es reuneix amb freqüència amb la teva família? Per què? <i>Creo que de vez en cuando hablan por teléfono, pero mi madre no tiene coche y no puede venir.</i>
Creus que quan el tutor es reuneix amb la teva família ho fan per parlar de temes importants/interessants? Per què? <i>Supongo que sí.</i>
Creus que el teu tutor té una bona comunicació amb la teva família? Per què? <i>Sí, ningún problema.</i>
De quina manera treballes al PDC, per exemple, fas projectes, treballes en grup/ individualment,...? <i>Yo hago mi trabajo y los otros compañeros el suyo. Esto lo hacemos dependiendo del día porque a veces nos pasamos mucho rato hablando, algunos días si estamos un poco dormidos no hacemos mucho y cada uno hace sus fotocopias. Trabajamos juntos cuando tenemos que montar algo para el instituto.</i>
Creus que aquestes estratègies t'ajuden a aprendre millor? Per què? <i>Así ya me va bien. Porque yo nunca he hecho nada y siempre he aprobado porque soy inteligente. En Primaria aprobé los exámenes de la Generalitat con un bien, pero no sé cómo. Ahora veo que si quiero aprobar tengo que presentar las actividades de clase. Ya no me sirve hacer un examen y hay días que me da palo trabajar. Pero este año me estoy poniendo las pilas.</i>
En el PDC es treballa de manera diferent a quan estaves en el grup ordinari? Per què? <i>Sí, estoy aprendiendo muchas cosas y no hay tantas deberes.</i>
Amb quins recursos treballes al PDC, per exemple, llibres de text, digitals, moodle, PDI, entorns virtuals,...? <i>No tenemos libros, trabajamos con fotocopias y bastante con los ordenadores.</i>
Creus que aquests recursos t'ajuden a aprendre millor? Per què? <i>Si, está bien.</i>
Hi trobes a faltar algun tipus de recurs? Quin? Per què? <i>No, ya está bien.</i>

<p>El PDC té criteris d'avaluació per a la teva evolució dels aprenentatges, els coneixes? Com els valores? Si hi ha alguna limitació en les notes, com ho valores? <i>Nos lo han explicado en clase y ya me parece bien. Solo podemos sacar un 5. A veces puede parecer que no es justo porque no es lo mismo pillar el cinco pelado que el que lo saca sin esforzarse mucho y sacamos la misma nota, pero es un aprobado.</i></p> <p>Coneixes el que has de fer per aprovar les matèries del PDC? Què te'n sembla? Si hi ha alguna limitació en les notes, com ho valores? <i>Sí, fotocopia que me pasan, fotocopia que tengo que hacer y ya está. Llevarlo todo al día, aunque ahora ya voy un poco atrasado. Solo podemos sacar un 5 pero es un aprobado.</i></p> <p>Coneixes el que has de fer per matèries pendents de cursos anteriors? Què te'n sembla? <i>No tengo materias suspendidas pero si apruebas este curso te aprueban las del curso anterior.</i></p> <p>Creus que la teva actitud de treball, hàbits de treball i comportament és adequada al PDC? <i>Ahora sí, desde que estoy en el grupo.</i></p> <p>Com afecta la teva actitud i comportament a l'avaluació de les matèries? <i>Bien, ahora no tengo problemas.</i></p> <p>Creus que els professors del PDC tenen en compte les teves dificultats quan avaluen? <i>Yo no creo que tenga dificultades sino que me da palo hacer las cosas. Los profesores me ponen las notas que ellos creen que me merezco.</i></p> <p>Estàs content amb els resultats que has obtingut fins ara al PDC? Per què? Si et sembla que cal, contreta també en quines matèries/àmbits sí i en quins no. <i>Sí, sí. Me gusta que te den oportunidades para ir presentando los trabajos de clase porque a veces me cuesta mucho ponerme a trabajar.</i></p> <p>T'importa treure bones notes? Per què? <i>Mientras me pueda sacar la ESO, las notas me dan igual. Si apruebo mejor.</i></p> <p>Creus que als teus pares els interessa els teus resultats acadèmics? Per què? Què et diuen? <i>Mi madre nunca me dice nada porque como nunca he hecho nada tampoco me dice nada.</i></p>
<p>En algun moment se t'ha preguntat com hauria de ser l'avaluació que fa els professors als alumnes del grup? Què te'n sembla? <i>No, nunca. Me da igual.</i></p>
<p>Creus que al PDC estàs aconseguint el que et van proposar quan hi vas entrar? Per què? Com ho valores? <i>Sí, claro. Estoy contento.</i></p> <p>Què és el que més t'agrada del PDC? Per què? <i>Me gusta que seamos todos amigos, que seamos una clase. Somos bastante parecidos, somos un poquito nerviosos.</i></p> <p>Què és el que menys t'agrada del PDC? Per què? <i>Nada, todo me gusta.</i></p> <p>Hi ha algun aspecte del PDC que canviaries, trauries, afegiries? Quin? Per què? <i>Me gustaría hacer más cosas fuera de la clase porque sé que otros años iban.</i></p>

6.10.3. TRANSCRIPCIÓ ENTREVISTA A2(10)

DATA: Dimarts, 4 novembre 2014

<p>Per aquest curs, si un alumne com tu forma està al PDC és perquè pugui millorar els seus resultats acadèmics, millori la seva confiança personal i se senti més integrat al centre. Creus que ho aconseguiràs en tots els aspectes? En quins sí i quins no? Per què? <i>Sí, perquè ara estic aprovant.</i></p> <p>Creus que estar al PDC t'ajudarà a obtenir el graduat? En quin sentit? Per què? <i>No ho sé. Aquí traballo más.</i></p>
<p>Fas alguna matèria amb companys que no formen el grup de PDC? T'agrada? Per què? <i>No cap.</i></p>
<p>Quan temps creus que pots estar en aquest grup? Per què? <i>Si continuo així, fins a quart d'ESO, però m'he de portar bé.</i></p>
<p>En quin curs/edat vas entrar a formar part del PDC? Saps per què va ser en aquell moment? <i>Vaig començar repetint primer i ara faig tercer d'ESO. Perquè no treballava a res i em portava malament.</i></p>
<p>Creus que és important que hi hagi menys alumnes al PDC que al grup ordinari? Alguna avantatge i/o inconvenient? Per què? <i>Sí, perquè si som pocs alumnes els professors ens presten més atenció.</i></p>
<p>Alguna vegada has participat amb el professorat a l'hora de triar continguts i/o activitats a fer a l'aula? Com ho valores? <i>No, no ens ho han preguntat mai.</i></p>
<p>Trobes que hi ha diferències entre el professorat del PDC i el de fora? Quines diferències hi veus? Quin t'agrada més i per què? <i>Estan més per nosaltres, pel que fem. Ara està millor.</i></p> <p>Creus que els professors es dediquen a treballar amb tu els coneixements teòrics i pràctics per igual? Explica-ho.</p>

Treballem moltes coses teòriques, però també fem coses pràctiques. Per exemple, cuidar les plantes.

Estàs content d'estar al PDC? Per què?

Sí, molt.

Creus que has perdut alguna cosa pel fet d'estar al PDC?

No, perquè fem el mateix de manera diferent.

Et relaciones igual amb els companys del PDC com amb els companys de l'aula ordinària? Per què?

Sí, no he perdut cap amic, que va. Tinc els mateixos.

Creus que es dedica prou temps a la tutoria durant la setmana?

Fem tutoria totes les hores.

Com valores la tutoria del PDC?

Està bé, parlem molt.

Com valores les activitats de tutoria al PDC?

Les activitats de tutoria són parlar i parlar del que ens preocupa i ens passa. Això està bé perquè no passava abans.

Si fas tutoria amb el grup ordinari, com valores les activitats que feu?

No fem tutoria amb ells.

El centre et demana alguna responsabilitat/compromís per entrar a formar part del PDC? Quins? Com ho valores?

Em demanen que em porti bé perquè a la mínima te'n vas a casa una setmana.

Creus que el teu tutor es reuneix amb freqüència amb la teva família? Per què?

No molt, però algun cop venen a parlar.

Creus que quan el tutor es reuneix amb la teva família ho fan per parlar de temes importants/interessants? Per què?

Sí, i tant. Perquè parlen de mi.

Creus que el teu tutor té una bona comunicació amb la teva família? Per què?

Sí, cap problema.

De quina manera treballes al PDC, per exemple, fas projectes, treballes en grup/ individualment,...?

Jo faig les meves coses i els altres les seves. El final del trimestre hem de presentar tot el que hem fet.

Creus que aquestes estratègies t'ajuden a aprendre millor? Per què?

Ja em va bé treballar així.

En el PDC es treballa de manera diferent a quan estaves en el grup ordinari? Per què?

Sí, bastant perquè a l'altre grup no aprenia tant.

Amb quins recursos treballes al PDC, per exemple, llibres de text, digitals, moodle, PDI, entorns virtuals,...?

Treballem amb fotocòpies i no tenim llibres. Anem a l'aula d'informàtica moltes vegades a passar els apunts.

Creus que aquests recursos t'ajuden a aprendre millor? Per què?

Sí, molt.

Hi trobes a faltar algun tipus de recurs? Quin? Per què?

No, ja està bé.

El PDC té criteris d'avaluació per a la teva evolució dels aprenentatges, els coneixes? Com els valores? Si hi ha alguna limitació en les notes, com ho valores?

Sí, els professors ens ho han explicat. Em sembla bé. Sí, un cinc. Està bé.

Coneixes el que has de fer per aprovar les matèries del PDC? Què te'n sembla? Si hi ha alguna limitació en les notes, com ho valores?

He de treballar, fer-ho tot i comportar-me. Si treus un cinc és aprovat i ja està bé.

Coneixes el que has de fer per matèries pendents de cursos anteriors? Què te'n sembla?

Si aprovo les ciències naturals aquest curs ja em quedaran aprovades. Està bé perquè amb aquest curs pots aprovar el curs passat.

Creus que la teva actitud de treball, hàbits de treball i comportament és adequada al PDC?

Ara sí, abans no.

Com afecta la teva actitud i comportament a l'avaluació de les matèries?

Bé, bé.

Creus que els professors del PDC tenen en compte les teves dificultats quan avaluen?

Sí, perquè sóc molt nerviós.

Estàs content amb els resultats que has obtingut fins ara al PDC? Per què? Si et sembla que cal, contra també en quines matèries/àmbits sí i en quins no.

Sí, perquè no m'han expulsat més i treballo més. Ara em va millor.

T'importa treure bones notes? Per què?

Si pogués treure més d'un cinc, millor, però almenys aprovo.

Creus que als teus pares els interessa els teus resultats acadèmics? Per què? Què et diuen?

Sí, em diuen que he d'estudiar i no puc perdre aquesta oportunitat per treure'm el graduat.

En algun moment se t'ha preguntat com hauria de ser l'avaluació que fa els professors als alumnes del grup? Què te'n sembla?

No, mai.

Creus que al PDC estàs aconseguint el que et van proposar quan hi vas entrar? Per què? Com ho valores?

Sí, i tant. Estic content.

Què és el que més t'agrada del PDC? Per què?

El que més m'agrada és que som pocs i amics. Si ens fa falta algo ens ajudem.

Què és el que menys t'agrada del PDC? Per què?

El que no m'agrada és que si t'expulsen són cinc dies de cop.

Hi ha algun aspecte del PDC que canviaries, trauries, afegiries? Quin? Per què?

No, tot m'està bé.

